

בעזרת

ספר

שערי תורה

שער ב

שער א

אגדה ודרושים

הלכה וחידושים

מנאנו בדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרתי וגם יוחקו בספר דרושים ואמרי שפר, מתופשי התורה, הבאים השערה להגדיל תורה ולהאדירה, וכל ישי ימצא בהם תועלת בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת א

החוברות "שערי תורה" יצאו לאור אי"ה מדי חודש בחדשו והמחיר בעד כל י"ב חוברות לשנה עולה 18 זלאטעס, ויקובל מעות חתימה גם בעד שתי חוברות.

קראקא שנת תרפ"ה

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייועלסא מספר 4 — טלפון 2096

Soharej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1925.

Drukarnia M. Lenkowieza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מו"ה יוסף נחמי
סארניצער שליט"א, אבד"ס קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה דוב ברסאני
נ"י מפק"ה, חבר ס' "אבן משה" ביאור על המסורות בלברים נלוחים
וחרפים אשר ראום גדולים ויטבחים, וכל חפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות לחו"ל ס' "שערי תורה" אשר לחדשים יבבר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, ונב
שפתי ישנים ידובב לחזקיר שמועה מנאוני ישראל שלבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שערי בתורה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה המדושה, ושומטו רבים ותרבה הדעת.

כעתירת הכוה"ה פק"ס קראקא י"ד אלול תרס"ה לפ"ס.

יוסף נחמי כהנה"צ מו"ה עסיבא סארניצער וצ"ל
אבד"ס קראקא יצ"ו *

(*) הרב הגאון וכו' שליט"א, אב"ד דקהלתינו יצ"ו, שב לביתו מנסיעתו אחרי כמלות
ההדפסה של החוברת הראשונה, והבטיח לבוא אי"ה בחי' השעריה בחוברות הבאות.
המו"ל.

מכבוד הרב הגאון המפורסם מו"ה מאיר הכהן ראפאפארט זצ"ל. ראב"ד דפה קראקא יע"א. (מלפנים אביד בק"ק ליקאווא). *

בעזה"י.

לכבוד מר גיסי הגאון האמתי מו"ה יעקב נ"י אבידק הרימלוב.

ע"ר קושיתך העצומה בפסחים דף ע"ג דתנן במתניתין שחטו ונמצא טריפה בסתר פטור משום דהוה טעה בדמ', ובגמרא שם פריך הא בגלוי חייב מה תיקן ומשני תיקן לטהר מירי נבלה, והקשית מזהבית דף ק"ג דאמר שם רחסיה"כ מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה ופריך שם בגמרא והרי פרים ושעירים הנשרפים בו. עד והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיין, קסבר נמצאת טריפה בב"מ גמי מרצה, ופירשי' ז"ל הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לכא הדר מרצה על העור בפני עצמו כו' עיי' שם: מעתה באי פריך הכא הא בגלוי חייב מאי תיקן, דלמא בגלוי פשיטא דפטור, דהוי לי מקלקל גמור דאכתי לא ידעינן מזה דהוי תיקן לטהר מידי נבלה, והוא מקלקל גמור שגם העור יוצא לבית השריפה. כיון שנודע פסולו קודם הפשט, שהרי ה' טריפה בגלוי, משא"כ בנמצא טריפה בסתר שלא נודע פסולו עד אחר הפשט והדר מרצה על העור בפני עצמו, ואין העור יוצא לשריפה. והוי מתקן לגבי העור, והי' ס"ד שהי' חייב ע"כ משמעין מתני' דגם בסתר פטור משום דהוי טעה בדבר מצוה אבל בגלוי פשיטא דפטור דהוי לי מקלקל גמור, שגם העור יוצא לבית השריפה. ע"כ קושיתך חקשה כברול: ואשר נ"ל בזה דהנה בשבת פי' כל כתבי פליגי ביד שחל בשבת אי מפשיטין את כולו או עד החזה לבד, וקאמר שם אם תצילן תיקן הספר אנב ספר לא נציל עור אנב בשר ודחי חתם שלטול חכא מלאכה, והדר קאמר שם לעולם כדקאמרינן ודקאמרת חתם שלטול הבא מלאכה, כגון דלא בעי לה לעור, ופירש רש"י ז"ל דהוי לי דבר שאינו מתכוין, ופריך והא אבי

ורבא דאמרו תרומיהו מודה ריש בפ"ד ולא ימות ומשני דשקיל לה בברוי, ופירשי' ז"ל לחתיכות דקות ואין כאן אלא שבות ע"כ. והנה לפי מובן הפשוט נראה דהאי תירוצא דשקיל לה בברוי הוא תירוצ' חדש. כי נ"י בעל הש"ס מתירוצא קמא דלא בעי לעור כי הקושיא דהוי פיר ע"כ משני שנויא אחרינא דשקיל לה בברוי, ואנכי לא כן אדמה. רק הא דשקיל לה בברוי סובב על התירוצ' הראשון דלא בעי לה לעור, ובא רק לתרין הקושיא מפסיק ריש"י, וארוחא בזה לתרין קו' התוס' על מה שפירש רש"י ז"ל דשקיל לה בברוי ואין כאן אלא שבות, דא"כ אמאי לא תני לה בפ"ד בפ' אלו דברום בהדי הנך שבותין דדחי שבת, וע"כ פירשו דגם שבות ליכא:

ונ"ל לקיים דברי רש"י ז"ל עפ"י שיטת התה"ד דהא דמודה ריש בפ"ד ולא ימות דאסור הוא רק באיסור דאורייתא, אבל באיסור דרבנן דבר שאינו מתכוין מותר אף כשהוא פיר, ומקור הדברים במרדכי בהא דדצה ושלפה עיי"ש — מעתה י"ל דכונת הש"ס כן הוא, דמתחלה משני דלא בעי לה לעור והוה דבר שאינו מתכוין, ופריך ע"ז דהוי פיר, וע"ז משני דשקיל לה בברוי, ובפירשי' דאין כאן אלא שבות, וכיון שהוא רק שבות דרבנן מותר דבר שאינו מתכוין גם בפיר, וסרה מהר קו' התוס' דלית לה בהדי שבותין דדחי שבת דזה אינו דאליבא דאמת גם שבות אין כאן, דהא דבי' שאינו מתכוין, ורש"י ז"ל פירש רק דהוי איכור שבות ולא שייך לאסור מכה פ"ה, והצריך לשנויא קמייא דלא בעי לה לעור, והוי דבר שאינו מתכוין ודחיק:

ואחרי אשר זכינו לזה, דגם לתירוצא דשקיל לה בברוי לא נ"י מתירוצא קמא דלא בעי לה לעור, הנה מקום אתנו לתרין קושיתך הנשגבה דהלא ענינו היואות דלא חשיב תיקון, אלא חיוב שרצונו וכונתו לחקוק זה, שע"ז אמרו חובל וצריך לכלבו מבעיר וצריך לאפרו, דכשאינו

(* צקרב היננים ילל לאור נהגלון ה"ל, כי יכונה "בסדרה הנמשכונה" כולל ליה דרושים נפלאים.

תשובה ב'

מכבוד הרב הגאון המפורסם מו"ה מאיר הכהן
ראפאפארט זצ"ל, הנ"ל.

לכבוד הרב הגדול חריף ובקי מו"ה שמואל
ענגעל נ"י בק"ק בולגרייא (כעת הרב הגאון
אבדק"ק ראדאמישלא).

על דבר שאלתך, באשה אחת קשת רוח מחמת
החולה שהי' בביתה רחיל, ובאת במר נפשה
לפני גבאי הצדקה ונדרה ע"ב זהובים לעניי העיר
ונתנה ע"ז משכון ליד הנכאי, והחולי שליח,
ובעת יש הכחשה ביניהם, האשה אומרת שנדרה
רק על אופן שיקום החולה מחליה, והנכאי
מכחישה ואומר כי בסתם נדרה, ולא ברצון
האשה לשאיל על נדרה, ויש לה הרבה טעמים
לזה בפרט כי אשה עניי היא, אך הדבר העומד
לנגד, יען מסרה המשכון ליד הנכאי, ואיפסקא
הלכתא דבא ליד גזבר לא מהני שאלה, ואתה
יקירי חכמת ב"ח דהיתירא ופתחת בתשובה
תחילה להתיר ע"י שאלה, בהקדמת דבר הנ"ב
מהד"ת סי' קנ"ד בטעמא דמילתא דלא מהני
שאלה בתרומה דאתי ליד כהן והקדש שבא ליד
גזבר עפ"מ"ש הר"ן ז"ל בפ' ה' דנדרים באוסר
נכסי על עצמו דהרי הן הפקר, ויכול כל אדם
לזכות בהן, אמנם בשואל על איסורו נחלקו הר"ן
וה"ש"ב ז"ל, אי מהני שאלה להוציא מן הזובים,
כיון שזכו מן ההפקר ואין שאלה בהפקר, וא"כ
ה"ה והוא המעט בתרומה דאתי ליד כהן והקדש
שבא ליד גזבר דלא מהני שאלה במאי שזכו מן
ההפקר, עכ"ד, ועפ"ז אמרת, דכל זה נראה בבא
ליד גזבר נוף דבר שהוקדש, משא"כ בנ"ד שלא
הי' רק משכון כשנסתלק דבור ההקדש על מה
יחול המשכון, ובפרט דק"ל מזה אין כאן משכון
אין כאן, א"כ לא יועיל המשכון להחשב כבא ליד
גזבר, והפרזת עוד על המדה דלפ"ז גם שאלה
אינה צרובה, והגזבר מחויב להחזיר משכונה
בלי שאלה כלל, דהרי אומרת שנדרה רק על
תנאי שיקום מחליה והגזבר אינו מחזק דמנה אין
כאן משכון אין כאן, וקו"ל דספק הקדש לקולא
במבואר בש"ע סי' רנ"ט, ע"כ דברך בקיצור.

ידירי, אם אמנם דברך חביבים עלי עד לאחת,
כי על אדני השכל בנויים, בכ"ז האמת
אהוב לי מכל ואיני רואה לדברך שום פנים
בהלכה,

צריך לזה, לא חשיב תיקון, א"כ לא נוכל לומר
דה"י סי' דבשונג יהי' חייב דהוי' תיקון לגבי
העור שלא יצא לבית השריפה, דהא ע"כ איירי
דלא בעי לה לעור, כדמשני הש"ס, דהוי' דבר
שאינו מתכוין, וכשואין כונתו על התיקון ואין
רצונו בן לא חשיב תיקון כנ"ל, וע"כ פריך שפיר
מאי תיקון ודו"ק.

והנה ניסי הגאון הוא מותיב לה, והוא מפרק
לה, דאי אפשר לומר דבמזיד יפטור ובשונג
יתחייב, דהא כל שאינו שם מדיעתו אינו מביא
קרבן על שגגתו, וכאן הוי' אינו שם מדיעתו —
דהא כשיחוי' לו שהיא טריפה יהי' מקלקל כנ"ל,
וא"כ אינו מביא קרבן על שגגתו, עכ"ד, ואם כי
דבריו דברי חכמה ראויים אליו, בכ"ז הדבר צריך
תלמוד, דלא מצינו האי כללא דאינו שם מדיעתו
רק היכא דגם אם ידע שהוא עבירה לא הי' שב
וחדל מעשות מעשה, משא"כ בזה שאינו שם
מדיעתו, משום דבידיעתו אין כאן עבירה כלל,
דהוי' לי מקלקל גמור, ואם היתה ידיעתו על אופן
שהוא בשגגתו שיהי' מחקן לגבי העור, בודאי
הי' שב מדיעתו, ואם כה נאמר כדברי ניסי
הגאון, הלא נ"ל בפשיטות דכל שאין חייבין על
זדונו כרת אין חייבין על שגגתו חטאת, וכבר
נודע מזה שהקשה מהר"ל מפראג ז"ל הובא
בשו"ת חכ"צ בפחות מבן עשרים שאינו נענש
בב"ד של מעלה, יפטור בשונג פקרבן — אך
האמת וורה דרכו, דכיון שאם הי' עושה במזיד
על אופן שעשה עבשו בשונג הי' בר כרת, ע"כ
חייב חטאת על שגגתו, והוא הדין והסכרא לענין
אינו שם מדיעתו, וכנ"ל.

ואציגה לפני מר גיסי נ"י, אשר אני עומד מוקשה
בעת בלמדי מס' עירובין, ושם דף ח'
מבוי שצדו אחד ארוך כו', ופורשי ז"ל ומשתמש
כאן בארוכה כאן בקצרה, והתוס' שם כתבי דהדין
עמו, דאליב לא הוה קורה דבוקה למבוי, ושוב
הקשו דהרי אין לו רק ב' מחיצות, ותירצו דס"ל
קורה משום מחיצה כו' עיי"ש, וקשה לי
דלפ"ז למה לי לרבא לומר דמשי"ה אינו מניח
באלכסון משום דלא הוי הימרא, תיפוק לי, כיון
דס"ל קורה משום היכר, ממילא אסור להשתמש
בארוכה דלית לי רק ב' מחיצות, וממילא אסור
גם באלכסונו דלא הוי קורה דבוקה למבוי, וצ"ג
לדעתה, — והי' שלום.

פניך, לדעתי כל המעשים והסברות שנאמרו ונשנו בזה, לא שייכי בהך דהכא, ולשיטת הראב"ד והרא"ש ז"ל שהבינו בטעם הדבר משום שאין המשכון מועיל, רק היכא שהי' חיוב ושיעבוד מקודם, ולא שיעשה המשכון את החיוב ואת השיעבוד, שלא הי' עד עכשיו. לדבריהם פשיטא דלא שייך זה בנודר לצדקה, שנתחייב כבר בשעת נדרה, ומכא נדרו חל עלי' השיעבוד, ואין השיעבוד מכת המשכון כלל. וגם אתה הרגשת בזה, אמנם כתבת דדעת הרבה פוסקים דבצדקה לעניים לא אמרינן אמירה לגבוה כמסירה להדיוט אבל לדעתי מעית בזה, חדא דאיפסקא הלכתא בש"ע סי' רנ"ח סעיף י"ג דגם בצדקה אמרינן אמירה לגבוה כ"א ואפי' לדעת הסוברים דבצדקה לא הוי כמסירה, או לסכרת המח"א שרמזת עלי' דבנודר סתם לעניים שאינם ידועים, לכ"ע לא אמרינן דהוי כמסירה, בכ"ז הדבר ברור ופשוט דמהני משכון שיהי' כמו אתי ליד גיבור שלא יועיל עוד שאלה, דאמרינן יחלקו כל הנך רביותא על הא דשנינן בפ"ק דר"ה בפ"ד זו צדקה ואמרו עוד שם, אבל צדקה מי חייב עליה לאלתר, ואיך יעלה על הדעת שיוכל לחזור מדיבורו שנדרו לצדקה, כמו מדיבורו להדיוט, כאשר באמת כבר התפלא בזה רבינו הגדול הר"ף ז"ל בפ"ק דר"ה עי"ש, ומתהבחה לוטת אחת משני אלה, אם בדברי הר"ה ז"ל שם, דאף דנתחייב לקיים נדרו בדיבור בעלמא, בכ"ז אי לא הוי כמסירה, אין ביד ה"ד לכופו, ולקח לנכסיו — או שנאמר בדברי הר"ה ז"ל, דרשאי לשנותה לצדקה אחרת, אי לא הוי כמסירה, אבל לא עליה על הדעת לומר דלא מהני דיבור ונדר לצדקה שיוכל לחזור מדיבורה, ובין שכן, הרי אין המשכון עושה שום חיוב ושיעבוד חדש, שהרי נתחייב משעת נדרה, ולא שייך בזה לומר מנה אין כאן משכון א"כ, ולא מהני שאלה בין דאתי ליד גיבור.

ולשיטת הרמב"ן והרשב"א ז"ל, בטעמא דמנה א"כ, דלא מהני לקנות על ידו במקום כסף, כיון שהמנה שמקדשה בהך אינה בעין, ע"כ לא מהני משכון במקום כסף, לית דין צריך בושת, ולא שייך זה בנודר לצדקה, דלשיטתם ז"ל אפי' במתנה בעלמא ג"כ מהני משכון, דלא שייך מעמם הנ"ל, עיין מזה בב"ש אה"ע סי' כ"ט, ובס' אבני מילואים שם סק"י, והנני מוסיף עוד דבזה

בהלכה, ראשית לא הבינותי דבריו דכיון שלא נתנה רק משכון, כשנסתלק דבור ההקדש על מה יכול המשכון, לדבריו גם בעלמא דאתי ליד גיבור גוף ההקדש ג"כ נימא הכי, כיון דע"י שאלה פקע הקדשו ונעקר הנדר למפרע ונסתלק דבור ההקדש על מה יכול הנתינה, אמו נתינה גרידתא שלא לשם הקדש מידי מששא אית בה, ואינו רואה שום חילוק בין נתינת גוף דבר שהוקדש, לנתינת משכון, וע"כ לסכרת הנ"ב הנ"ל כיון שזכו בו מן ההפקר ואין בכחו להוציא מהם דאין שאלה בהפקר שוב אמרינן דלא מהני שאלה כלל, ולא הועילה לעקור דבורו לחוד, וה"ה והוא הטעם במשכון, וע"כ אנו צרכין לומר כן דל הבנתך בסכרת הנ"ב נדון בדבר החדש, דבשואל על הקדשו לאחר שכא ליד גיבור, נהי דלא מהני שאלה, עכ"פ יצא מידי מעילה ושוב אין מועלים בו ע"פ ד"ת הרמב"ן ז"ל בב"ב גבי הקדוש בור ונתמלא דאין מועלין במה שבתוכו, דלעולם יש חצר להקדש, והא דאין מועלין בה, משום דאין מעילה רק בדבר הקדוש, מחמת מקדיש עיין עליו, וא"כ ה"ה בזה כיון דע"י שאלה נספק הקדשו עכ"פ, והא דלא מהני שאלה היינו שאין הנזכר מחויב להחזיר מה שזכה מן ההפקר, א"כ אינו קדוש, מחמת מקדיש, ולא יהי' בו מעילה, ותימה לומר כן.

וגם מקומו הדבר מוכרח, דלדבריו בתרומה דאתא ל' ד' כהן דל"ט שאלה, אמאי יהי' הכהן רשאי לאכלה בתורת תרומה, הרי ע"י השאלה נעקרה ההפרשה, והכהן זכה רק מן ההפקר, אבל מבל היא עכ"פ, וכן הבעלים לא יהי' רשאים לאכול השירים בלי הפרשה חדשה, כיון שנעקרה הפרשה הראשונה, ורק שאין הכהן מחויב להחזיר מפני שזכה מן ההפקר, אלא ודאי היא אשר דברתי כיון דהכהן זכה מן ההפקר, ואין שאלה בהפקר, שוב אין שאלה מועלת כלל, אף לעקור דיבורו לחוד וההקדש קיים מכת המדשה, וא"כ ה"ה במשכון כיון שזכה הגיבור במשכון מכת הפקר, אויל ל"י כח השאלה, דאין שאלה בהפקר, ולא תועיל השאלה גם לסלק את דיבורה, דבאתי ליד גיבור לא מהני שאלה כלל, לא להוציא הדבר מן גיבור ולא להפקיע איסורו והקדשה, והברור ופשוט, ומה שרצית לדמות זה להך דמנה אין כאן משכון אין כאן, גם לדבר הזה לא אשא

בשהקדיש הקדשו והפריש תרומתו הרי נתייאשו
הבעלים מיני ואינם עוד בעלים, ונהי דחכם
עוקר נדר מעיקרו, בכ"ז עד עכשיו כבר נתייאשו
והרי זה דומה למאי דאמרינן בכריתות דף כ"ד
בשור הנסקל שהחזמו עדיו, דכל המחזיק בו זכה.
ומשעם יאוש בעלים נגעו בה, א"כ ה"ה בזה,
כיון דעד עכשיו נתייאשו הימנה אף שע"י שאלה
נעקר הנדר למפרע, [בכ"ז אינם עדין בעליה, ולא
יוכלו לשאול, כמו שאחרים לא יוכלו על מה
שלא הקדישו, אך באמת הדבר נכון עפ"י
שהשכיל לן הגאון מליסא בספרו מקום חיים.
דאף דנחלקו רבנן ור"י בנדרים בהפקר דלא אתי
ליד זוכה, אבל ביאוש לכ"ע לא מהני עד דאתי
לרשות זוכה, וקודם לכן אכתי ברשות בעלים
קאי, ולא מהני היאוש, ולכן שפיר מהני שאלה
וכ"ז ניהא בלא בא ליד כהן וגיבור, משא"כ אם
בא ליד כהן וגיבור, דאתי לרשות זוכה, שפיר
מהני היאוש, ולא יוכלו לשאול עליו מפני שאינם
עוד בעלי שכל נתייאשו, והו דוגמת סברת
הנו"ב הנ"ל, רק קצת כסגנון אחר.

ואם כנים אנחנו בזה, נמצא עפ"י ישוב נכון
לקי' התוס' ב"ק דף ס"ו הנ"ל, בהא דמשני
דהוי יאוש ושינו השם, דמעיקרא חולין והשתא
הקדש, והקשו דהוי שגוי השם החזיר לברייתו
ע"י שאלה, ולדברינו הדבר נכון, דאם נאמר
דהוי שינוי החזיר ע"י שאלה, שוב ממילא לא
מהני שאלה כלל, משום דכבר נתייאש הגולן
בשהקדישו, ואינו עוד בעלי לשאול עליו, דאין
לומר בזה דלא מהני היאוש משום דלא אתי
לרשות זוכה, דזה אינו, דבזה לא בעינן כלל
דאתי לרשות זוכה, כיון דהגולן לא קנהו עוד
רק ביאוש כדי דלא קנה, ועל שינוי השם הלא
תאמר דהוי שינוי החזיר לברייתו ע"י שאלה, וא"כ
מהני יאוש של הגולן אף בלא אתי לרשות
זוכה, וא"כ לא יוכל עוד לשאול עליו, וממילא
הוא שינוי השם שאינו חזיר, ודק.

וארוחנא בזה לתרץ קי' האחרונים ז"ל בשבועות
דף כ"ה, דקאמר, שם מידי דאיתא
בשאלה לא קבעי ופריך, והרי מוקדשין משור
בבבב, ואי נמיא כשיטת הרמב"ן דיש חצר
להקדש, אמאי לא משני כיון דכא לחצר ההקדש
הוי כמו אתי ליד גיבור, דלא מהני עוד שאלה
ע"י קצוח"ת ס"י ר' מ"ש בזה, וכן קשה בדברי
התוס'.

דבזה כ"ע מודים דמהני משכון, למ"מ שביארתי
למעלה, דאף אי לא אמרינן בצדקה אמירה
לנכוח כמסירה דהדיוט, בכ"ז כבר נתחייב לקיים
נדרו, רק שאין ב"ד יורדין לנכסיו, וגם רשאי הוא
לשנותה לצדקה אחרת, וא"כ הדבר דמהני תפיסה
עב"פ, שלא יוכל לחזור בו, וא"כ כשנתן משכון
הרי הגיבור מחזק ותפוס ועומד במשכונה, וכבר
זכו העניים בהמשכון שיעור נדרו, והוי כא ליד
הגיבור דלא מהני שאלה, וכל המעם לרש"י ותוס'
ז"ל דלא מהני משכון, היינו משם שאין המשכון
הדבר שרוצה ליתן לה, והוא רק משכון על
ההתחייבות, משא"כ בזה שנתחייב לקיים נדרו
ונשתעבדו כל נכסיו ע"י, כמו שהאריך בזה
בקצוח"ת ס"י ר"צ עיי"ש א"כ מה לי דמיהן מה
לי הן, הלא גם המשכון אחת מנכסיו המשוועבדים
לצדקה, דאמו מחזיק הגיבור להחזיר לו משכונה
בלי שאלה על נדרו, וכיון שכן גם שאלה לא
מהני דהוי בא ליד הגיבור, ודוק בכ"ז כי
הדברים נכונים וברורים בעזה"י.

אמנם מה שכתבת עפ"י דברי האחרונים ז"ל,
דמשי"ה לא מהני שאלה בבא ליד הגיבור
כיון שאינם בעלים, שכבר אינו בידם, ע"כ לא
מהני שיש להם הרפה דמעיקרא, להוציא הדבר
מחזקת איסור, א"כ בזה שגוף ההקדש עדיין
בידה שפיר היא גאמגת מטעם בעלים, דברין
אלה נכונים, וגם מ"ש לתרץ עפ"י קי' התוס'
ב"ק דף ס"ו, עולה יפה מאוד, אבל לא אכחד
כי דברי האחרונים הנ"ל נפלאו ממנה, דא"כ
כששאל על תרומתו [שבאה ליד כהן] והתירו לו
ואין נאמר לו דלא מהני השאלה וההתרה כיון
שבא ליד כהן, עב"פ איך חבעלים רשאים לאכול
השירים בלי הפרשה אחרת, אחרי שהם יודעים
בעצמם שיש להם הרפה טובה, ונעקרה ההפרשה
הראשונה ע"י השאלה וההתרה, ונשארו השירים
בטבולן.

וכשאני לעצמי הי' נראה לי מטעם אחר להקל
כנ"ד ע"י שאלה, אף כי מסירה משכון
ליד הגבאי, בהקדם מה שאמרתי אני בטעמא
דמלתא דל"מ שאלה בתרומה דאתי ליד כהן
והקדש שבא ליד גיבור, דלכאורה צריך להכין
איך מועיל שאלה כלל על תרומה והקדש, הלא
אין שאלה רק כבעלים, אבל מי שאינו בעל
התרומה וההקדש אינו יכול לשאול, א"כ תיכף

שאלה. זולת לשיטת הרמב"ן והרשב"א. שהבאתי למעלה דגם במתנה בעלמא מהני משכון ודויק. אולם עוד משעם אחר יש לדון בזה. דהרי האשה נדרה זאת בעת צרה רח"ל, ומבואר ברמ"א י"ד סי' רכ"ח דאין להתיר נדר שבעת צרה רק לצורך גדול או לדבר כמו נדר ער"ה ולדעת כמה פוסקים גם דיעבד אינו מותר ע"י ש"ך שם סי' ק"ח. אך הנה מבואר בשו"ת מהרלב"ח סי' ג', דלא חשיב נדר בעת צרה, אלא כשנדר על תנאי. סלע זו לצדקה אם יחי' בני וכדומה. דהיי כמו ל...ובת חבירו ואם יתירו לו יראה כמתיר ח"ו בשמו הקי' ביה. אבל בנדר סתם יש להתיר אף שהי' בעת צרה, והוא כגין דברי הש"ך סי' הנ"ל, וא"כ בנ"ה יש להתיר מכה ממנ"פ, דאם האמת דברי שנדרה רק על תנאי, אי"כ אין צריכה התירה כלל כיון שחחולה שליח. והוא נדרה ע"מ שיחי', ואם כדברי הגבאי שנדרה בסתם, אי"כ לא הוי נדר שבעת צרה, ומהני שאלה עכ"פ וגם בזה הצדק אתך יקריה כי אין בכחה להקדיש רק מסוים לפי ערכה בלי רשות בעלה, ואף כי בלי ספק נתרצה למעשי, הלא היא אמרה לו שנדרה רק על תנאי, וא"כ לא נתרצה על הקדש לחלושין בלי תנאי, ועכ"פ ע"י שאלה יש להתיר בצירוף היתירים שכתבת ידיך, ושכתבתי אני, וביתר דברי פלפולך שמחתה, אך אין הזמן מסכים כעת לפלפל בהם וחיי שלום.

אחר כתבי כל הנ"ל מצאתי הדשות ברישב"א מכות דף כ"ב, בהא דפריך והרי הקדש ומשני בבכור' וב' ע"ז הרישב"א ז"ל, דה"מ לשנויי בהקדש שבא ליד גיזבר. הנה מפורש בדבריו דגם בקדשי מזבח ל"מ שאלה באתי ליד גיזבר, ודלא כמו שכתבנו למעלה, והדבר פלא באמת, ולא מצאנו לו חבר בשום אחד מהראשונים שיחי' מפורש בן דל"מ שאלה בקדשי מזבח דאתי ליד גיזבר, וד' יאר עיני.

שניית להרב הגאון המפורסם מ"ה שמואל ענגיל ג"י הנ"ל.

הגיעני מכתבך, והנה ראיתך עודך מחזיק בסברתך, דבמשכון כיון דנפקע ההקדש ע"י שאלה אין למשכון על מה לחול, ולחלק יצאת בין ממין שכבר הסיחו בעלים דעתם הימנו למשכון שניתן רק למשכון, ואנכי על משמתי אעמודה דלפי הבנתך בדברי הנו"ב אין חילוק בין

התוס' כריתות דף י"ג, שכתבו שם דלאחר שחיטה וזריקה לא מהני שאלה, ואמאי לא כתבו בפשיטות משום דבא ליד גיזבר לא מהני שאלה, ולדברינו הקודמים הדברים נכונים, כיון דהמעם דבכור ליד גיזבר ל"מ שאלה, הוא משום דכבר אתי לרשות זוכה, ומהני היאוש, ואינם עוד בעליו שיוכלו לשאול עליו, וכ"ז ניחא בהקדש בדק הבית, שמייד שמקדשה ומסרה ליד גיזבר שוב אין לו חלק ונחלה בו, וכשהגיזבר זוכה בו עבור ההקדש, מיד נסתלק שם בעליו, ונפקע כחם וזכותם, בזה שייך שפיר לומר דהבעלים נתייאשו, וגם דהוי אתי לרשות זוכה, משא"כ בקדשי מזבח, דלשם ששה דברים הזבח נזבח, וחד מינייהו לשם זוכה, א"כ גם כי בא ליד גיזבר לא נסתלק שם בעליו מיני, ולא הופקע כחם וזכותם, והגיזבר הזוכה בו, הרי הוא זוכה בו לשם בעליו לשוחטו ולזורקו ולהקריבו לשמו, לא יתכן בזה לומר דנתייאשו הבעלים, וגם דהוי אתי לרשות זוכה, ומהני שאלה גם בבא ליד גיזבר, וע"כ הוכיח בשי"ס לאוקמה בבכור, והתוס' הוצרכו לומר דאחר שחיטה וזריקה לא מהני שאלה, משום דהך דבא ליד גיזבר אין לו ענין בקדשי מזבח, ובה סרה גם תלונת המל"מ בפי"א מ"ה מעה"ק ח"ד, שתמך על התוס' סוטה דף ו' שהקשו אמאי נשרפת, ישאל עלי, והצא לחולין, ותמה המל"מ הלא כיון שבא לכלי שרת הוי כבא ליד גיזבר דל"מ שאלה, ולדברינו בקדשי מזבח אין כאן משום יאוש בעלים, ולא הוי אתי לרשות זוכה, ומהני שאלה גם אחר שבא ליד גיזבר כנ"ל.

נחזור לענינינו כיון שהמעם דל"מ שאלה בבא ליד כהן וגיזבר הוא משום דאתי לרשות זוכה מהני היאוש שיסתלק שם הבעלים ולא יוכלו לשאול מפני שאינם בעליו של התרומה וההקדש, אי"כ כ"ז ניחא כשבא ליד גיזבר גוף דבר שהוקדש, משא"כ בנ"ד שנתנה רק משכון אמרינן שפיר דל"מ היאוש כיון דלא אתי לרשות זוכה גוף הדבר שהוקדש, ומהני שאלה בכח"ג, גם יש לי לצדד להקל ע"ז שאלה עפ"י דברי זקני הש"ך ז"ל חו"מ סי' תנ"ה שכתב דמשה לא מהני שאלה כשבא ליד גיזבר, משום דדל אמירתו מזה הלא גם בהדיוט קונה במשיכה עיי"ש, אי"כ בזה שנתנה רק משכון דלא הוי מהני בהדיוט, דמנה א"כ משכון א"כ שוב מהני

בין שניתן רק למשכון. — ולא אבין דבריו, באמרו כיון שנפקע ההקדש כו', הלא ע"ז דנין אם נפקע ההקדש, דע"י המשכון הוי אתי ליד גיזבר, ולא נפקע ההקדש, וגם קמה תמיהתי גם נצבה, דלהרמב"ן ז"ל דאין מעילה בדבר שאינו קדוש מחמת מקדש, לא יהי מעילה בהקדש שנשאל עליו אחר שבא ליד גיזבר, והתרומה יהי שכל ביד כהן, והשירים בשבלין, ומה שרצית ליישב זה, דכל ענין השאלה הוא האומדנא דאדעתא דהכא לא אקדשה, איכ זה ניחא דכשיועיל בהשאלה אז הוי אומדנא, משא"כ כשבא ליד גיזבר דליכא אומדנא, והמשכון אכתי הוי אומדנא, והארכת כזה והכאת סעד מדברי התוס' כתובות מברחת — אם כי דבריו בהשכל נאמרים, לא יתכנו אליבא דאמת, דאין נוכל לומר כיון דמהני שאלה הוי אומדנא ומהני, ובאתי ליד גיזבר ל"מ שאלה ול"ה אומדנא, אם כל זה הדבר שאנו דנין עליו, וכל עיקר השאלה מכא האומדנא, והאומדנא תלוי ועומדת אם הועילה השאלה, הן נאמר דיועיל שאלה בבא ליד גיזבר, והחי' ממילא האומדנא מובה.

ובר מן דין יש לי לפקפק, אם נאמר בכל השאלה הוא מכא אומדנא, הא הוי דברים שבלב דאין דברים, והנכון בזה, עפי' דברי הרשב"א ז"ל, דקדושין גבי האי דובין ארעא אדעתא למיסק לא"י, דאמרינן שם דהוי דברים שבלב, דקשה מהא דמהני באומר לא ה' בלבי אלא כחרטו של ים, ותירץ דלא אמרינן דברים שבלב אינן דברים, רק כשבאים דברים שבלב לבטל מעשה שעשה בפועל, אמרינן דגם דברים שבלב הוי דברים עכ"ד שם, ולכן דמשיה מהני שאלה בהקדש מכא אומדנא, משום דאין מבטל מעשה, משא"כ בתרומה שבא ליד כהן והקדש שבא ליד גיזבר, שהוא נגד מעשה שעשה בפועל, אמרינן דברים שבלב אינן דברים, ולא מהני אומדנא, ע"כ לא מהני שאלה.

וארוח לן בזה לתרין קו' התוס' כריתות דף כ"ה, דפריך שם למ"ד ע"ע נאסרה מחיים מהא דתנן נמצא ההורג עד שלא נערפה, תצא ותרעה בעדר, ואיס"ד מחיים אמאי כו', הא איתסרא לה, והקשו התוס' הרי אשם ודאי נאסר מחיים, ובכ"ז תנן במתני' כשנודע לו שלא חטא, יצא וירעה בעדר משום דאדעתא דהכי לא אקדישה, עיי"ש, ולדברינו הקודמים יבא על נכון.

דהנה במ"ש למעלה דמשיה מהני שאלה כשלא בא ליד גיזבר, ול"ה דברים שבלב כיון שאינו מבטל מעשה בפועל, לכאורה יש להעיר בזה מדברי התוס' שבת דף נ"ח, אהא דתנן כפה שנתנתו לס"ת טהור מן המדרס אף דכל הכלים אין עולין ממומאתן אלא כ"י שינוי מעשה, דכיון שנאסר בהנאה ע"י כן חשיב שינוי מעשה, עיי"ש וא"כ בהקדש שנאסר בהנאה איך מהני שאלה, מכא אומדנא דאדעתא דהכי לא אקדשה, הא הוי דברים שבלב נגד מעשה, דאיסור הנאה חשיב שינוי מעשה, ובהקדש בדק הבית י"ל דלא קשה, ד"ל דהא דכתבו התוס' דאיסור הנאה הוי כשינוי מעשה, היינו דוקא באיסור הנאה מוחלט, שאי אפשר לסלק איסורו, משא"כ הקדש בהיב דאפשר לסלק איסורו ע"י פדיון, י"ל דלא חשיב שינוי מעשה, וכמו דקיי"ל דשינוי החזיר לברייתו לא הוי שינוי לענין קנין, אבל בקדשי מזבח דאי אפשר לסלק קשה דלא יועיל שאלה, דהוי דברים שבלב נגד מעשה, אך לפמ"ש במכתב הקדום, דבקדשי מזבח ל"ש לדון מכא יאוש בעלים ומשום דאתי לרשות זוכה, במה שנכנס לרשות הקדש הוא ג"כ לצורך הבעלים לשוחטו ולחקריבו, לשם בעלי, אי"כ י"ל גם בזה דלא שייך לומר דלא מהני דברים שבלב נגד מעשה, רק כשהמעשה סותרת את דברים שבלב, משא"כ הכא דגם המעשה הוא לצורך ותכלית הבעלים בזה שפיר מהני דברים שבלב, דלא הוי כמו לבטל מעשה, ודוגמא לזה אמרינן בשבת דף נ"ב לענין כלים שאין עולין ממומאתן אלא ע"י שינוי מעשה, דמעשה לתקן לאו מעשה הוא, דלא אמרו שינוי מעשה אלא לקלקל ודו"ק.

מעשה כ"ז ניחא באשם ודאי ושאר קדשי מזבח שצריך להקריבן לשם בעלים, וההקדש הוא רק הכשר והכנה להקריבה שתהי' לשם בעלים, משיה שייך לומר אדעתא דהכי לא אקדישה, ולא הוי דברים שבלב נגד מעשה שהוא איסור הנאה, אי"כ בזה תיהדר הקו' דלא נוכל לומר אדעתא דהכי לא אקדושה, דהוי דברים שבלב נגד מעשה, דאיסור הנאה חשיב כשינוי מעשה, והיינו דפריך הש"ס איס"ד ע"ע נאסרה מחיים שהוא תצא ותרעה בעדר, דלא שייך לומר משום דאדעתא דהכי לא אקדשה, כקו' התוס', כיון דנאסרה מחיים והוי כשינוי מעשה, ולא מהני דברים שבלב נגד מעשה, משא"כ באשם ודאי

ודאי דהוי מעשה לתקן דאין המעשה סותר למח
שבלבו, שגם המעשה הוא לצורך הבעלים כנ"ל,
ע"כ כשנודע שלא חטא, מצא ותרעה בעדר,
משם דאדעתא דהכי לא אקדושה, ומישוב קו'
התוס' על גבין:

ובזה יש לתרין דברי הרמב"ם ז"ל התמיהים,
דפסק דע"ע נאסרה מחיים, ופ' דבנמצא
ההורג תצא ותרעה בעדר, ובנמצא מסיק תנאי
הוא, ואין הוא ז"ל מזכיר שצ"ל לבי תרי, ולדברינו
דהרמב"ם ז"ל לשיטתו דס"ל דמהני שאלה גם
באתי ליד גיזבר, כמו שהוכיח הנו"ב מהד"ת סי'
קנ"ד, וכמו שכתב הכ"מ שרינו ז"ל מפ"ש בהך
דחומה ביד כהן דלא מצי למישאל עלה כפי
הר"א מסיק דהכהן לא מצי למיתשל, אבל בעלים
יכולים לשאול גם משכא ליד כהן וגיזבר, וא"כ
ע"כ לית ל"י הך סברא שלא יועיל דברים שבלב
נגד מעשה דא"כ אמאי מהני שאלה אחר שבא
ליד גיזבר, איכ תברא לדידו קו' התוס' דאף
דע"ע נאסרה מחיים, בכ"ז תצא ותרעה בעדר,
משם דאדעתא דהכי לא אקדושה, כמו באשם
ודאי, ודו"ק:

עכ"פ מתבאר מדברינו דהא דל"מ שאלה באתי
ליד גיזבר, הוא מכה שיטת הרשב"א,
דלא מהני דברים שבלב נגד מעשה, א"כ היה
והוא השעם גם במשכון דלא יועיל שאלה כשנתנה
משכון ליד הגבאי, את זה מצאתי להשיבך למען
תת לך אות אהבתי אליך, והי' שלום:

הערה * מכ' הגאון האדור גדול מרבן שמו ר'
יעקלי זצ"ל וויידענפעלד אבדק הרומלוב,

פסחים ע"ח הציץ מרצה על אכילות למאי
הלכתא למיקבעי בפגול ולאפוקי מידי
מעילה וקשה דבמעילה י' אמר רבא הכל מודים
שאם נהנה מבשר ק"ק קודם זריקה דפטור
פשיטא מאי קא מפסוד כו' עיי"ש דלפירשי
קודם זריקה יצא מידי מעילה ואין קאמר הכא
בציץ משוי ל' כשהורג לאפוקי מידי מעילה הרי
אף קודם זריקה אין בו מעילה והוא קו' חמורה
לדעתו:

שלוה אלי מכבוד בנו הרב הגאון המפורסם
מורה נחים וויידענפעלד שליט"א האבד"ק דאמבראווא
המ"ל.

ב"ה יום ה' עש"ק תרפ"ד טארנא
שו"ר לכבוד ידידי הרב הה"ג החריף ובקי בחדרי
תורה ערוגת הכושם מורה אליהם געציל נ"י
אבד"ק יאווארזנא.

לנכון הגיעני יקרתו במעודו ומעצם סרדותי
ותשות כחי לא השכתי לו, ועוד לכמה
רבנים, עתה כבוא אנרתו הגלוי חפשתי
אחר מכתבו והנני בקצרה, בדבר השאלה בילד
שנראה כחוש למאוד, והסכים כתר' לעכב המילה
כמ"ש ב' י' בשם בעל העיטור סי' רס"ג, ובמנהגת
פתים שם הבאתי גם מחידושי יבמות ע"כ שכתב
כן, ולשון כחוש בעצמו אולי יש לומר דאתי
לאפוקי כשנולד מאב ואם כחושים בטבעם
שבזה אין חשש למולו רק כשהוא כחוש בעצמו,
היינו שהוא כחוש ולא אבותיו, וע"כ יש להמתין,
וצ"ע בזה, ושיעור ההמתנה בזה שכ' כתר'
דבנ"ד שה' בן שבעה, וגם כחוש אולי יש
להמתין ב' חדשים, אף שביד שאול י"ד סי' רס"ו
הרעיש ע"ז, אבל בצירוף שנולד כחוש יש לעשות
כן, הנה בלעדי זאת בסידור יעב"ץ כתב שבנולד
ל' יש להמתין ב' חדשים כחוש למולו, ובעקרי
הד"מ ה' מילה כתב שכן המנהג יע"ש, ועכ"פ
בכחוש יש לומר דכ"ע מודים, אך בס' בורת
הברית סי' רס"ב ס"ק י"א כתב בבכחוש להמתין
ל' יום והביא מירושלמי דהלצתו חמה נותנין לו
שלושים יום, ונהי דלא קי"ל כן רק סגי ב' יום
עכ"פ לענין כחוש דלא נתבאר בשם שום שיעור
יש לומר דבשלושים יום נתחזק כחו יע"ש, לכן
לענ"ד ימתין שלושים יום, ובאם לפי ראות עיני
כתר' או המוהל לא נתחזק עדיין יש להמתין
עוד ל' יום, כמ"ש כתר', וכדאי הגאון יעב"ץ ז"ל
לסמוך עלי' עכ"פ בכחיש והנני דושת"ה בלונ"ח
הק' מאיר אראק אבד"ק הנ"ל.

ב"ה יום ה' עש"ק וירא ררפ"ה טארנא,
שו"ר וכבוד הה"ג המובהק החריף ובקי כש"ת
מורה אליהם געציל נ"י הכהן אב"ד דק"ק
יאווארזנא.

רתשו' מכתבו בדבר שיעור נתינה פדיון הבן
בזמניו הקשה לשאול ממני כי כבר
מתב מהר"ל בתשובה סי' קי"ן דאין בקיאות
לצמצם בשיעור נתינה ב"ה סלעים יע"ש, והנה
לכתחלה לבע"ז הרוצה לצאת המצוה כתקונה
ודאי

שערי

שערי הלכה וחידושים

תורה

דאי יש ליתן סך שלשה ועשרים כתרין בזמניו שאין המטבע שוה כלום וצורכין עוד לחשוב מה שצורכין ליתן לצורך להתיבה ולהוציא ממנה הכסף נקי וכפי מה שכתיר שהגיד לו הצורך יעלה בזמניו השבון 23 כתרין כמו שהגדתי לכתיר אך עכ"פ לא יפחית בזמניו מן עשרים כתרין כי הסכמת רוב הפוסקים האחרונים שהשיעור הי' לויט ושי"ש פדיון הבן ועכ"פ לדעתו אין ליתן פחות מעשרים כתרין שבזמניו ועיין בספרי אמרי יושר סי' ס"ד הבאתי מס' חומת אנך מהרב ר"ז פארילע שב' שלדעתי שיעור הפדיון כיון כתרין יע"ש וע"כ מנהגי לצאת לפדות בחפץ השה הרבה ולזכות לכהן בגוף החפץ הי' סלעים שעכ"פ כזה ודאי יצא ואח"כ כשקנה מני' החפץ בחזרה נותן לו בערך או כפי שיורה עצמו עם הכהן ועכ"פ יצא בבידור בנתינת חפץ במצוה בלי שום ספק כי החפץ שוה הרבה ומחמת תשות כתי ובפרט חששת עיני לא כחתי או כחי עתה להשיב בארובה ואתו הסליחה והני דושי'ת באהבה הק' מאיר אראה אכד"ק הנ"ל

ב"ה יום א' א' דסליחות תרע"ט לובלין.

כבוד הרב המאוהב כו' מהר"ר אליקים געציל הכהן ג"י דיכמואלד אבד"ק יאנווארנא סמוך לקראקא.

בתשובה על מכתב כתיר בדבר הקאנדעני צירשמילך הבנ' מאמעריקא עבור קטנים הנני להשיבו הנלע"ד דלפום דקיי"ל בסי' קי"ד דאמן לא מרע נפשי' ובפרט בפאבריק גדול כזה, אי"כ יש לסמוך על המפורש בעטיקעט שגעשה מחלב פרה בלי שום תערובות, וע' שב' סי' כ"א גבי כרכים אפילו כשדוע שיש מווייפין ובניד לא נשמע השש זוף, והמויף מויתת שלא יעש במשפט בנימוסיהם וגם חלב לא לא שכיחי ויתר ביוקר ושינוי המראה דיא מצד הרתיחה (כתערובות דאה צוקער) וגם כבר נתברר ע"י הנאליעו שאין תערובות מחלב טמא (ומצינו דסומכין על דברי הרופאים כ"מ בנדה כ"ב). ומ"ש הח"ס ת' ק"ז לעניד דברי הקדושים צ"ע, דהא אדרבה בבי בשם המדכזי מפורש דדוקא מטעם חשש פן יערב העכרים מקודם ח"ב טמא בכלי וכמו כן בכס"מ בפ"ג מטאים

ה' ט"ו מפורש דגזרו משום חשש דהלב טמא, רק דלא פלגי רבנן בגזירתן ואסרוהו ללוקחו מהם אפילו כדי לעשותו ממנו חמאה ואפשר דהיינו משום חשש תקלה שיאכלו החלב בעין ובשעה שלוקחו יש שם איסור על החלב, ועי' מ"ש התשב"ץ ח"ד ת' ל"ה דאפילו לשיטת המחמירים לא גזרו במילתא דלא שכיחי וע' בגליון מהרש"א, ומ"ש הח"ס מהא דפירש"י עי' דף ל"ה ד"ה לפי שאפשר לעניד אדרבה ממה שהקשו התוס' על פירש"י דאטו מי חיישינן דעכ"ס שומה היו שיערב בו חלב טמא, אעפ"י שאדע שאינו עומד מבואר דאין כוונת פירש"י לומר שגזר בכל ענין דא"כ הי"ל להתוס' לבאר בקושייתם שחולקים בזה לדינא על פירש"י, וכדי ליישב קו' תוס', ג"ל דס"ל לפירש"י דיש לחוש שמא יערב העכ"ס קודם שהי' בדעתי להצמיד החלב (או דלא אסיק אדעתא שאינו עומד) וכן מ"ש הפר"ח בשם הש"ד לכאורה אין הוכחה, ובלשון הי"ד והט"ו מפורש דהחשש הוא דוקא משום תערובות חלב טמא:

וכמו כן מ"ש הח"ס דמטעם מנהג היו נדרואיסור תורה צ"ע לעניד דהא כל איסורי דרבנן הדר קבלוהו בימי אחשוורוש בתורת איסור דרבנן, ועיין בירושלמי רפ"ד דפסחים, ויל"פ דגם הכבלי בפסחים ס"ל דבין דלר' יהודה יש איסור בדכ"ה ממילא דגם דקיי"ל כרבנן מ"מ יש לחוש לדעת המחמיר, כיון שנהגו בהם אבותיהם באיסור, משא"כ היכא דליכא מאן דמחמיר, וע' מ"ש בספרי מ"ה שלדורות הבאים לא חמיר מאיסור דרבנן, ומ"ש הח"ס מ"ש הר"ן בנדרים דף ח' ג"ב צ"ע לעניד דשאני התם דהיי קבלה בקו"ע, ודגם בזמן דליכא חיוב עכ"פ איכא מצוה בלימיד הפרק, משא"כ ענין חומרה בשוא"ת דלא תמיד מצוה להחמיר וליאסור את המותר, ועיין פירש"י חולין דף מ"ג ד"ה אתרי' דשמואל, וז"ל אבל אי היו פלגא בה לא היו משרד לחו קמי' להפסיד ממון ישראל, דכ"כ שיש גידוד חמא אין חולקין כבוד לרב, וכן מפורש בירושלמי ספ"ה דתרומות וסופ"ק דהגיגה, וכן או"ל עה"כ שפתי כהן ישמרו דעת ועולה לא נמצא בשפתיו שלא אסר הכותר והא דפירש"י בכתובות דף ז' היינו דוקא כשיש חשש איסור, ובנידן דידן שהוא שנת בצורת ודוחק גדול כבר הביאו האחרונים מ"ש בנדה דף ח' ועירובין דף ג"ג, ומ"ש בהג"א ריש כתיבות.

קודם הקידושין דאפילו אותו דבר בא רק לאחר הקידושין נפקעו הקידושין, א"כ קשה הא"כ משבחת מיתה בבא על כלתו הא אם היה האב בא עליה קודם שנשאת לבנו לא היה קדוש בני תופסי בה למאן דאסור באנוסת אביו וס"ל אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, וא"כ אפילו אם האב בא עליה לאחר שנשאת לבנו הרי נפקעו הקידושין וממילא ליכא חיוב משום כלתו, דהיינו אשת בנו דהא הקידושין נפקעו ע"י שאביו בא עליה כך היא תוכן המיהת, ואע"ן ואומר הנה עיקר דברי אבני מלואים הוא מדברי רש"י מס' יבמות (דף מ"ט ע"ב) ד"ה דהא תפסי בה קידושין ועי"ש בדמכ"ן שתמה דאי נימא שע"י נדה נפקעו הקידושין כמו שלא היו הקידושין בשעת נדתה אילו לא היה לן קרא ותחי נדתה עליה א"כ לא משבחת בת לאברהם אבינו יושבת תחת בעלה, ועי"ן ברש"י מס' קידושין פ"ח ע"א ד"ה אפילו נדה נמי, ובמהרש"א שם, ודו"ק הישב, ובחידושי לסוגיא דאין קידושין תופסין בחייבי לאוין הארכתי במאד בזה בס"ד, והן אמת שהרבה גדולי אחרונים לא ניחא להו לפרש ברש"י דיהיה ס"ל דאם הקידושין אין יכולין לחול ע"י איזה סיבה שאם אותו סיבה נולד לאחר הקידושין ישהי נפקעו עי"ן שו"ת שאג"א והדשות סימן ב' ובספר פרי משה על אה"י סימן ח"י ס"ק א' ובחידושי הגאון רע"א מס' יבמות שם, ובחידושי לסוגיא דה"ל אות ג' אות י"א, ואות י"ט הארכתי מאוד בזה בס"ד, ועי"ן בספר אתון דארייתא כלל ט' האריך ג"כ מאוד בזה עי"ש, ואני הקשיתי דהא"כ יש לדמות תחילת הקדש לסוף הקדש וחרי הקדש איננו חל על בעלי מומין להיות קדושת הגוף ומ"מ אם קדם הקדשן למומן שפיר קדוש קדושת הגוף ויש בזה כמה משניות בש"ס וא"כ ה"נ אע"ג דאם אותה סיבה היה קודם הקידושין לא היו חלין הקידושין, מ"מ אם כבר נתקדשה לא נפקעו ע"י אותה סיבה ויש לנו בזה אריכות דברים בס"ד, וחנה בחידושי העליתי לחלק בין קידושין ונשואין דאפילו אם נימא דקידושין גרידא נפקעו ע"י איזה סיבה היינו משום דקידושין גרידא אפשר דלא דמי לגמרי להקדש דע"י קידושין גרידא לא נגמר האישות לגמרי שהרי עדיין מח סר נשואין שתהיה כאשתו לגמרי משא"כ נשואין ודאי לא נפקעו ע"י איזה סיבה לאחר נשואין, ולא קשה קושיית הרמב"ן דלעיל

סרא

כתובות, ובתשובות שער אפרים דאפילו במקום תקנה פעמים שיש לצדד להקל: וחנה חת"ם בעצמו כתב ללמוד זכות על מה שנהגו להקל בפת שנילושה בחלב של עכרים (וע' כרתי סי' צ"ז סק"ב) משום דפנים חדשות באו לכאן, וי"ל דלא גזרו אלא על חלב בעין, וה"נ י"ל דהקאנדענזערטע חלב המובא מאמריקא נעשה בתחבולה ע"י מה שמרתחים החלב בחים עצום עד שנהפך לאיד וקטורה וכשמתקרר חוזר ונהפך לנוזל או בתחבולה אחרת באופן כזה שמשכו לגמרי תכונת החלב, (וכמו שמפורש מהרש"ם על העמיקעט) פנים חדשות באו לכאן, וי"ל דכח"ג לא גזרו חכמ"ל, ובג"ד קיל טפי ממה שנהג להקל בקניית פת פלמור הנלוש מחלב שלהם, משום דדבר הנעשה בהפאבריק בשיעור עצום לאלפי אלפים ע"י אומנים וחעמיקער ויפרסום כך בודאי לא מרע אומנתו, ולא יעשה שום זיוף לשנות מהרשום על העמיקעט, ובפלמור יש לחוש טפי, ולזאת כיון שכל החשש הוא רק מטעם שכבר נהגו לאסור, לא שייך זה בג"ד שהוא ענין חדש הקאנדענזערטע חלב שהוא בשינוי השם ובשינוי מעשה, ולא נמצא מעולם במדינתנו ומעולם לא נהגו לאסור בזה:

ובלא"ה לפי הנשמע שנשלח ע"י יהודים ארמיהאדאקסים, ומכואר בס"י קי"ט סק"ב דאפילו החשוד לעבור לתיאבון, אין חשוד להכשיל אחרים בדבר שאין להם שום תועלת, וזה קרוב הדבר שנעשה בהיתר כמו שראוי לכתחלה, והגני החותם בכרבת כוח"ט כנפשו וגפש המצפה לרחמי שמים:

אליהו קלאצמין החופ"ק לובלין.

בעזה"י.

שלום וכל טוב לכבוד הבחור כהלכה מופלג בתור"י עמק חחרון קש"ת מו"ה חיים לאנגווייך בק"ק מעליטין גאליציען יע"א (הרב הגדול השואל דר כעת פה ק"ק קראקא).

מכתבו הגיעני, ואני בעוה"ד זה זמן רב עצור בחדר המסות, הקב"ה ירחם וישלח לי רפואה שלימה, ע"כ רק בקיצור נמקין, מה שתמה על האבני מלואים לשיע אה"ע סימן ח"י שכתב שם דכל דבר שמונע בקידושין מלחול אילו היה

ב

קרא ותהי נדתה עליו דקידושין תופסין בנדח
תיפק לי דאליב לא הנחת בת דאם לא חלין
הקידושין הה"ד דנפקעו לשימת רש"י ולפימ"ש
א"ש דנשואין גם רש"י מודה דלא נפקו ע"י איזה
סיבה שנוולד אח"כ ודו"ק היטיב:

ומצאתי ראיה לחילוק זה בין קידושין גרידא
לנשואין דקידושין יש יותר סברא
שיוכלו להפקיע כיון דעדיין לא נגמר כל האישות
מדברי הפנ"י מס' קידושין ט' ע"ב ד"ה ובעלה
שכתב שם דאי לאו קרא היינו יכולין לומר דגם
לא מהני להפקיע האישות רק בקידושין גרידא
אבל נשואין אין נפקעין ע"י גם אי לאו קרא
ע"י שו"ד ודו"ק עכ"פ יהיה איך שיהיה ו"ל בכוונת
רש"י דאפילו אי ס"ל כמו שאין הקידושין חלין
הה"ד דנפקעו ג"כ ע"י אותה סיבה אם נולד
לאחר הקידושין דהיינו דווקא בקידושין גרידא
אבל נשואין ממש כיון שכבר נגמר כל האישות
לא ס"ל לשום פוסק שיהיה נפקע ע"י איזה
סיבה שנוולד אח"כ והגע עצמך דאם נמא שע"י
איזה סיבה נולד אח"כ ג"כ נפקעו הקידושין
א"כ אי ס"ל דאין קידושין תופסין בסוטה לא
משכחת אשת איש שהרי מבין שונתה ונעשית
סוטה כבר נפקעו הקידושין וע"כ בנשואין וודאי
לא נפקעו וא"כ לא קשה גם קושית מע"כ נ"י

האך משכחת לחייב על כלתה דשפיר משכחת
לה שכבר נשאת לבנו ונשואין וודאי לא נפקעו
ע"י סיבה שנוולד אח"כ ויש לעיין עוד בזה
דהאך משכחת להנערה המאורסה אי הוא דאין
קידושין תופסין בסוטה וא"כ נפקעו הקידושין
ואולי ו"ל דנערה המאורסה הוי מוקמינן לה
באונס דלא נעשית סוטה אמנם אי אפשר לומר
כן דמקרא לא דבר הכתוב לחייב נערה מאורסה
במוד ג"כ ודו"ק מ"מ יהי איך שיהיה עכ"פ יש
מקום לחלק לענין הפקעות קידושין ע"י סיבה
שנוולד אח"כ בין קידושין לנשואין שכל הענין
נגמר אינן יכולין להיות ליפקע ע"י סיבה שנוולד
אח"כ וא"כ א"ש דמשכחת לחייב על כלתו
לאחר שכבר נשאת לבנו ודו"ק היטיב:

והיה לי עוד להאריך בזה רק מחמת גדול
חולשתי בעו"ה ולאשר כבר הארכתי בזה
בסיגיא דאין קידושין תופסין בחיובי לאוין (עדיין
היא בכתובים) אין להאריך יותר וכבר הארכתי
בזה בשו"ת אחרת כ"כ בס"ד סק"ק באניהאד
א' לסדר אלה הדברים י"ב שבט עדרת' לפ"ק
הגני ר"ש

אליעזר חיים דייטש
חופ"ק באניהאד.

שער אנדה ודרושים.

אחת דבר אלקים ונ' (תהלים ס"ב)

א' ר"ה כ"ה נבי המודר מחבירו מותר לתקוע
לו תקיעה של מצוה הביא הר"ן ז"ל
בשם הר"ה ז"ל דכ"י שרי דוקא בתקיעות של ר"ה
שהן מצות מה"ת אבל בתעניות לא וכתב ע"י
הר"ן ז"ל ולפי דבריו אף בתקיעות דר"ה צריך
לדקדק לפי שיש בהן דרבנן אלא שאין מחזורין
דבריו דמ"מ מצוה איכא עכ"ל הר"ן ז"ל והנה
מ"ש הר"ן ז"ל שאין דבריו מחזורין כוונתו מדאמר
רבא סתמא תוקע לו תקיעה של מצוה ולא חילק
בין יושר ליוט"ב עין שו"ת שע"א ס"י ל"ח וס'
שושן עדות פ"ד מ"י.

ואמינא לתרץ לענ"ד דבהסבר שי הר"ה ז"ל
דבמצוה דרבנן ליהנות ניתנו נראה

דבשעה"מ ה' לולב מבואר דלענין מה שנחלקו
הר"ן והרשב"א ז"ל אי בהנאת הגוף בהדי מצוה
אמרי מל"ג יותר מסתבר לחלק בין מצוה דא' דבשלה
לנבה הנאת הגוף מל"ג משא"כ במצוה
דרבנן ליהנות ניתנו במקום דאיכא הנאת הגוף
ע"י"ש. לפי"ז י"ל דה"מ של הר"ה ז"ל דכבר כתב
הרשב"א מוכח ל"א בהא דמל"ג ז"ל ואע"ג
דמתהני בעשיית המצוה שמקבל שכר בעוה"ז
ובעוה"ה לא חשיב נהנה באיסה"נ אלא כשנהנה
בגופו של איסור אבל כל עאינו נהנה מגופו
אלא שגורם לו חנאה ורוח ממקום אחר אינו
הנאה מאי ע"י"ש ולכא"ו מ"ש דגרם איסה"נ מותר
הוא נגד חירושלמי והר"ן בע"ז בשעם חליפי
איסה"נ דמותר שהוא מטעם לפי שאין דמיהן
וכמו

אחת בא"י ושתים זו שמעתי מה שאני משמרת שנים זה שמעתי מעצמו שנרמתי לי אבל נגד זה הגה הנהגותיו ית' בשני ענינים, כי עז לאלק" מרת הדין. ולך ה' החסד" מרת הרחמים, ועפ"י מה ששיתף מרד"ר זכה איש ישראל כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" אם שעפ"י מהיד אין מניע לו שכר כ"א בעד אחת והבן.

נחום וויידענפעלד

האבדקיק דאמבראווא.

במדבר תתחמא ר"פ נשא, אמרו רבותינו בשם ר"ה אביו של ר' אחא הנואף והנואפת עוברים על עשרת הדברות א"ל על תשעה אנו מודים לך כיצד וכי' אלא זכור את יום השבת כיצד היא עובר עליו א"ל פעמים שבעל הסוטה כהן ואשתו כהנת וישראל נואף בא עלי' וילדה ממנו סבורים בו שהוא כהן ועומד בביהמ"ק ומעלה עולות בשבת ע"ש ובס' זית רענן מקשה מאי ארי' ישראל נואף בא אלי' אפי' כהן נואף בא עלי' הולד ממזר ואינו רשאי לשמש על המזבח ותי' דמשכחת לה שאינו ממזר כגון שהראשון קדש על מנת שאין בה מומין ואח"כ נמצא בה מומין שאפי' בנה מורכב על בתיפה הולכת לה ובוה מת' מה שמקשין הא ממזר אינו חי עכ"ל וז"ל בעל עין יוסף ואף דא' בא"ע סי' ג' דמשתקין אותו מדין כהונה היינו מדרבנן ומחרב מר"ה צמח סג"ל לנדא שמעתי שמצא בספר בשם הח"ג מוהר"ם צייטלין משקלאב וז"ל עפ"י שפסק הרמב"ם פ"ו מח' ביאת מקדש כהן שעבד וגברק ונמצא חלל עבודתו כשרה לשעבר ואינו עובד להבא ואם עבד לא חלל שנאמר בדרך ה' חילו ופועל ידיו תרצה אפי' חללין שבו תרצה ועבד' שהוא גמ' ערוכה פסחים ע"ב וע' מהרש"א קידושין ס"ו ע"ב וכזה יתבאר שפיר עכ"ל ואך הרב מוהר"ן הג"ל השיג ע"ז דמאי איכפת לן אם בדיעבד עבודתו כשרה הא עכ"פ אסור לו לעבוד בשבת ועבירה עשה וה"ז דומה למה דא"י בפ"ק דחולין י"ד השוחט בשבת וביוה"כ אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה וכי בשביל שחיטתו כשרה לא חילל שבת בשחיטתו וכן צ"ע שנעלם ממנו מ"ש הרשב"א בחי' לקידושין דוקא עבודת פסולי כהונה הראוין לבא בקהל הורצה אבל לא עבודת ממזר מכהן וכן

וכמו שהקשו בחת"ם י"ד סי' ק"ל אבל הנכון בסברת הרשב"א ז"ל דדוקא במקום מצוה מותר גורם איסור"ב כיון דגורם ההנאה של קבלת שכר עוה"ז ועוה"ב הוא רק מכח המצוה עצמה ודאי דבטלה לבני המצוה דא"י ואמרי בכה"ג מל"ג וזה יתכן ג"כ בסברת הר"ה ז"ל דמצוה דרבנן להנות ניתנה והיינו משום דאיכא הנאה עוה"ז ועוה"ב דרך במצוה דא"י בטלה ההנאה לגבה דאף אם נאמר דבהנאת הנפק בחדו מצוה אמרי' דליהנות ניתנו מימ בזה דהו' רק גורם הנאה הבא מכח המצוה עצמה שפיר בטלה לגבה אף גורם הנאה וכסברת השע"מ הנ"ל.

באופן דסברת הר"ה הוא רק משום הנאת הגוף דאיכא שכר עוה"ז ועוה"ב וכיון שזכינו לזה מתורין הישב שישתו דהנה בירושלמי פ"ג דעירובין ה"ט א"ר בא ר"ח בשם ר"י בני אמי נחרו בי וגו' מי גרם לי ליהנות נוטרה את הכרמים על שם כרמי שלי לא נסרתי מי גרם להיות משמרת שני ימים בסוריא על שלא שמרתי יום אחד בארץ סבורה הייתי שאני מקבלת שכר על שניהם ואינו מקבלת שכר אלא אחת בו מבואר דליכא קבלת שכר על יו"ט"ב שגרמו ישראל לעצמן בחורבן בהמ"ק בעונותיהם ולפי"ז מתורין הישב קו' הרין והשעה"ם דניחא להר"ה ז"ל מה דמודר מותר לתקוע תקיעה של מצוה אפי' ביו"ט"ב וכן מה דמבואר בשופר של ע"ז דאם תקע יצא אפי' ביו"ט"ב משום דהר"ה לא אמר כ"א לגבי שאר מצוה דרבנן דאיכא הנאת הגוף קבלת שכר עוה"ז ועוה"ב משא"כ מצוה דרבנן של יו"ט"ב דליכא קבלת שכר שאינו מקבלת אלא אחת מודה הר"ה ז"ל דלאו ליהנות ניתנו, וזו הערה יקרה.

ואמנם דברי היר"ו הנ"ל דאינו מקבלת שכר אלא אחת מאוד נפלאים ולא יתקבל על הדעת שלא ישולם שכר יו"ט"ב ובודאי הקב"ה אין מקפת שכר כל ברי' אפי' ממצות יו"ט"ב.

אבל נראה דדברי היר"ו הם רק מצד הדין אבל מ"מ מצד החסד מדה טובה מרובה ומשלם שכר יו"ט"ב ויתכן בזה פי' הכתיב תהלים ס"ב אחת דבר אלק' שנים זו שמעתי כי עז לאלק' ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו והרצון שאמר אחת דבר אלק' ה' צוה לשמור

שערי

שער אנדה ודרושים

תורה

וכן הסכים בס' המקנה עכ"ל. ולענ"ד צ"ע על מהר"ן הנ"ל דודאי י"ל אחרי שבדיעבד הורצה איגלאי מלתא למפרע דלא חילל שבת ועבודתו כשרה ועל מה יעבור והיו דומה למ"ש תוס' חולין ד"א דה אבל היכא וכי דמשי"ה לא יליף מקרבנות שבת דאזלי כתר רובא דשמא מרפה הוא ונמצא מחלל שבת ד"ל דמספיק אמר רחמנא דלדחי שבת מצות קרבנות וכמו פק"נ ע"ש ולדעת הרמב"ם אף שעבד לאחר שידע שהוא בג או ב"ח עבודתו כשרה וכ"כ התוס' תענית י"ז ד"ה דבר זה וכי ע"ש ואם תשיבנו מ"ש התוס' כתובות כ"ג ד"ה עדי שומאה וז"ל וק' לר"ת בשבוי' גמי איכא איסור סקילה אם נשאת לכהן שישמש בנה על גבי מזבח בשבת ע"ש בבר תמה ע"ז הנאון בעל פרי"ה בס' מים חיים והשער המלך פ"ו מה' ביאת המקדש וז"ל שם ודבריהם תמוהים כיון דק"ל בחלל שעבד עבודתו כשרה פשיטא דאינו חייב סקילה ומתריצים ד"ל דתוס' אלו רק לש"י הרמב"ן אזלי דס"ל הא דהתירו התורה עבודת בג וב"ה למפרע דוקא בספק אבל לא כודאי חלל וע' רמב"א קירושין שם מ"ש בשם הרמב"ן ע"ש, ומה שהקשה שיעלם ממנו מ"ש הרשב"א בחי' לקירושין י"ל כמ"ש המקנה שם דבירושלמי פ"ח דתרומות פליגי רב ורי"ח בשם ר"י בילפותא דהני קראי דרב יליף ל"י מקרא ברך ה' חילו וגו' ור"י יליף ל"י מובאת אל הכהן וכי ולכאורה נראה דשמואל דיליף מוהיתא לו ולורעו וגו' דס"ל דכל זרע אהרן אפי' פסול ואפי' ממזר בכלל, כיון דבנו הוא לכי' מה לי זרע פסול דחלל או דממזר וכן צ"ע לר' ישכב דס"ל דמן הכל ה"י עושה ר"ע ממזר ואפי' אלמנה לכה"ג א"כ ברייתא דהכא דהם דברי ר"ע אפי' בג וב"ח לא מחלל עבודה אע"ג דהוה ממזר לדידי' ולפי"ז דשמואל ל"פ אדאבוה אלא מקרא ברך ה' חילו לא מרבי' רק הללים ולא ממזרים ושמואל בא לפרש דברי ר"ע אליבא דר' ישכב דמכשיר אפי' ממזר דהוא בכלל זרע פסול אבל אגן דק"ל דמקרא ברך ה' חילון לא מרבי' רק חללים וכן מקרא דר"י או הכהן אשר יהי' בימים ההם. והיינו דלא מיי' הירושלמי רק קרא קמא דאינו אלא אליבא דר"ע, אבל הרשב"א כ' דבממזר כגון שמעיד שבא על אחותו עבודתו פסולה צ"ל דבריייתא אתי' כר' ישכב וס"ל דחייבי לאוין דכהונה אין הולד ממזר וכמשי"ל

ע"ש נמצא דהדבר במחלוקת שנוי אי ממזר דומה לחלל לענין זה או לא, וידוע דסתמת הרבות והתנחומא רוב פעמים רק בשי' הירושלמי חמה וס"ל דאפי' ממזר מכהן עבודתו כשרה בדיעבד כמנ"ב"ג וב"ח ולפי"ז לק' כלל קוש'י הוית רענן, ומה שהביא ראי' מדברי הרמב"ם אף שדבריו לא נאמרים רק בהלל מ"מ לשי' הירושלמי והתנחומא ולר"י אמר שמואל דין חלל וממזר דין א' להם לענין זה וע' אה"ע ס"ז סי"ב בב"ש וח"מ וביאור הנאון סקנ"ד, ועוד דהמדרש כאן ל"ר לבנום בפלוגתא לכך סתם ונקט נואף ישראל דהוא לביע ולהפליג הדברים שיש במציאות דלכן כהן וכהנית שלא יהי' לו שום דין כהונה ואף לא בפסול, ודוק.

ואגב ארחא דאתי לידן מדין פסולי כהונה נימא בה מלתא נה שצ"ק ע"ד הרמב"ם שם סוף ה' ביאת המקדש שמונה וחולך שם כל הפסולים לעבודה וחמה י"ח במספר מה שנאמרו ונשנו שם בפ"צות בפרקים הקודמים מהם הפסולים לכתחלה פסולי דאורייתא וכן פסולי דרבנן ולא חשב שז' פסול חלל ישהביא שם להדיא פ"י ה"ו, ולא ראיתי שום א' מגושאי כליו שהעיר בזה וכשהרציתי הרברים לפני כבוד ידידי הרח"ג הצדק מוה"ר עקיבא וצ"ל הראה לי שכבר הקדמתי בזה בעל תפארת ישראל בהקדמתו לס' קדשים בקונטרס הומר בקודש והוא הוסיף עוד ב' פסולים שלא הביאו רבינו הרמב"ם והניח הדבר בצ"ע, ועוד קשה לי של"ח מי שאינו זרע מוחם אחריו כמו עשרה כהנים שפירש א' מהם ובעל, או שזנתה עם כהן בתוך ג' חדשים למיתת בעלה אע"פ שהיא ודאי כהן אינו עובד עבודה לכתחלה, וכדאי' ביכמות ד"ק והוא ברמב"ם פ"ב מה' איסורי ביאה ובאה"ע ס"ג מ"ש ע"ש מדכתי' לזרעו אחריו ואף דהוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא מ"מ ה"ל לחשבו כמו שחשב שאר דברים שהם מדרבנן ולכתחלה וצ"ע.

דבר בעתו לסדר פרשיותינו פ' שופטים (י"ז ה') על פ' שנים עדים או שלשה עדים יומת המת דשי' אם מתקיימת עדות בשנים למה פרט לך הכתוב בשלשה להקיש שלשה לשנים מה ב' נמצא א' מהם קרוב או פסול עדותן בטלה אף שלשה וכי' ע"ש מצאתי בס' שדה חמד חייג מערכת

משי מוא עילאי אולי ומזקי לתתאי, מי מתקן רבי חייא בר אבא אמר על העליון לתקן, ורבי עילאי משום רבי חייא בר יוסף אמר התחתון מתקן, וסימנך ויוסף הורד מצרימה. — נראה לרמזו הני בי תרי דהוו דיירי, אלו מלאכי עליון ובני אדם, חד עילאי המלאכים מעותם במרום, וחד תיתאי, ובני אדם ישיבתם בארץ, איפחת מעזיבה נתמעטו מזונותי של בן אדם התחתון מחמת עזיבת התורה, כי אם אין תורה אין קמת, כי משי מוא היינו כשניתנה התורה, שמשלה למים, עילאי אולי ומזקי לתתאי, שאמרו או המלאכים ממרום, תנה הודך על חשמים מה אנוש כי הזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ועיז רצו להזיק לב"א התחתון שלא תנתן לו התורה, ולפיכך בש' שהעולב לוקח העבירות מן הנעלב, והנעלב לוקח המצות מן העולב, לכן איבעי לן מי מתקן, היינו על מי מוטל לתקן החטא של עזיבת התורה, על העליונים או על התחתונים. רבי חייא בר אבא אמר על העליון לתקן, בשביל שלקח העבירות מן בן אדם הנעלב, ורבי עילאי משום רבי חייא בר יוסף אמר התחתון מתקן, ע"ד אומרים ז"ל (ברכות בית) כל שאינו מחויב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתו, היינו לפי שהמלאכים לא קבלו את התורה ואינם מחויבים במצות, לכן אינן מחויבים להוציא את בני אדם ידי חובתו, היינו לתקן העבירות שלהם שנתחייבו מעזיבת התורה וסומנך ויוסף הורד מצרימה היינו אם תרצה לדעת אימתי עילאי אולי ומזקי לתתאי יהי סימן זה מסור בידך, שזה ה' בשעת מתן תורה, כי אז הורד מרעה תשובה למלאכי השרת, (שבת דף פ"ח) למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא לכם, קנאה יש בניכם, אשר ממנה פתחה הרעה, ויוסף הורד מצרימה מחמת קנאה:

בגמ' פסחים (דף ד') הבר שמת והניח מגורה מלאה פירות אפילו הן בני יומן הרי הן בהזקת מתוקנן — נראה לרמזו בהקדם מ"ש בס' שם משמאל (פ', תולדות) בשם ה"י תבואות שור שנתן מעם לשבח בטה שמצינו בגמ' (סוטה דף י"ג) שמשוה רבינו לא מת, שנאמר וימת שם משה ולהלן נאמר ויהי שם ארבעים יום, מה להלן עומד ימשמש אף כאן עומד ומשמש, ונתן בעל המחבר הנ"ל הצעם למה משה נשתנה משאר צדיקים שלא שמשו אחר מיתתו, וכתב הוא

מערכת למיד כלל ב' בשם סי הפרדס דאף דבחו"ל מצינו לא זו אף וכן זו ואצ"ל זו משא"כ בקרא לא מצינו רק לא זו אף זו וכן מצאתי בס' השליה ככלליו ע"ש) משא"כ זו ואצ"ל זו, וזהו אם נאמר שנים למה ב' אח"כ ב' והול"ל תחלה שלשה ואח"כ שנים דאז הו"ל לא זו אף זו אלא לומר לך מה שנים נמצא אי מהן קרוב או פסול עדותן בשלה אף בשלשה נמצא אי מהם קרוב או פסול עדותן בשלה וא"כ עדיין הו"ל לא זו אף זו ודר"ק:

ובל אמנע מלהעלות כאן באותו ענין מה ששמעתי מכבוד ידידי הרב וכו' מו"ה יוסף הרונימוס ראזענפעלד כי מפה לתרין קושי' הרמב"ן על רס"ג שפירש ע"ד שנים עדים (ממש) וע"פ שלשה עדים היינו מקבלי עדות (הובא ג"כ באבן עזרא) והקשה דהוא נגד חז"ל דבמיתה צ"ל ב"ד של כ"ג ע"ש, וא"ל פכונתו דאף דבעינן של כ"ג מ"מ ממין לחובה רק ע"י שלשה והיינו יו"ד מזכין וי"ג מחייבין משא"כ י"א וי"ב (ש"י מד"י).

הקי מנהם מאנדל הרענגיל

בהמ"ס דבש וחלב ושח"ג השלם וכ'

בעזה"י קראקא.

בגמ' חולין (דף מ"ו) ההוא פולמסא ראתא לפומבדיתא, ערקו רבה ורבי יוסף פגע בהו ר' זירא אמר להו ערוקאי כוית שאמרו במקום מרה, ונראה לרמזו בהקדם הגמ' מנחת (דף נ"ג) ר' יוחנן אמר למה נמשלו לזית, לומר לך מה זית זה אין מציא שמנו אלא על ידי כתישה אף ישראל אין חורין למוטב אלא על ידי יסורין, וגם אמרו ז"ל (תענית דף ח') השמה ביסורין שבאין עליו מביא ישועה לעולמו, וזהו כשראה ר' זירא כי רבה ור' יוסף ברחו ממקומם ונראה כאילו בעשו ביסורין, לזה אמר להם ערוקאי, אתם הבורחים מהיסורין כוית שאמרו כלומר מה שאמרו חכמים שישראל נמשלו לזית במקום מרה, שלא ייוזו מהמקום אשר שרויין שם יסורין מרים, שמתוך כך למוטב חורין, ומי שש לו ביסורין שמחה מביא לעולם ישועה פדות ורוחה:

בגמ' ב"מ (דף ק"י) הנהו בי תרי דהוו דיירי חד עילאי וחד תיתאי, איפחת מעזיבה, כי

שערי

שער אנדה ודרושים

תורה

משל אחרים, לפי שאין דעתו מיושבת עליו יוכל להקדים קנה זה עולם הבא, לושט זה עולם הזה, כלומר שיאמר שיוכל ליכנס לפרקלין זה עולם הבא, אפילו כשלא התקין עצמו כפרוודור זה עולם הזה, הדומה לושט ועיניו יבוא לדיסכנה שיאבד חלקו בערה בחר דסעיד והיתה דעתו מיושבת עליו, אמר, יעקב אבינו לא מת, היינו מה שיעאעיה לא מת, הבה ליכנס חי בגי' משום שהתקין עצמו בפרוודור, שאמר ונתן לי לחם לאכיל ובגר ללבוש ושכתי בשלום אל בית אבי ע"ד המ"ר (פ' ויצא) לחם זו התורה ועי' לימוד תורה"ק וזה לשוב לבית אבינו שבשמים במלבוש כבוד להאיר באור החיים:

בגמ' חילין (דף ע') הדביק שני רחמים ויצא מזה ונכנס לזה מהו, דירי פטר דלאו דירי לאו פטר, או דילמא דלאו דירי נמי פטר, תיקון: וכתבו בתוס' שבת (דף ק"ג) כד"ה עד שיפתח הגולל וכו', אותו איבעי' שבעי רבא בחולין, הדביק שני רחמים: הוא מילתא דלא שכית, וזה לא יהי לעולם והוא דרוש וקבל שכר, עכ"ל:

ונראה לרמז ע"ד שברך יעאעיה את אפרים לפני מנשה, ויוסף הצדיק אמר לאביו, לא בן אבי כי זה הבכור, ובחנכות הנשיאים הקריב אפרים ביום ה' ומנשה ביום השמיני, ואמרו ז"ל במ"ד (פ' נש"ז) אמר הקב"ה הואיל וגזר יעקב על אפרים שיהי ראשון, אף אני אשימו: ראשון לכל דבר, בשופטים שהיו יהושע שופט, שנאמר למטה אפרים הושע בן נון, ועוד חיבה יתירה נודעת לאפרים, שאמר הש"ת (הושע י"א) ואנכי תרגלתי לאצרים קחם על זרועותי, וגם (בירמיהו ל"א) הבן יקיר לי אפרים עם ילד שעשועים וגו', רחם ארחמנו נאום ד', ולא יז מחבבו ואמר ואפרים בכורי הוא, (ירמ' ל"א):

וזהו האיבעיא בגמ', הדביק שני רחמים, מאחר שאנו רואים שהש"ת אמר על אפרים, רחם ארחמנו, וגם אמר ואפרים בכורי הוא, ויצא מזה ונכנס לזה, מזה יש להוכיח שהבכורה נלקחה ממנשה וניתנה לאפרים, לכן איבעי' לן דירי פטר היינו אפרים שהדביק בו הש"ת שני רחמים ואמר אפרים בכורי הוא, ואפרים הוא הבכור, דלאו דירי לאו פטר, ומנשה שלא קראו בשם בכור, לאו בכור הוא, או דילמא דלאו דירי נמי

הוא ז"ל דה"ה דה"ט דהנה המפורשים הקשו על מה שמצינו שאין הקב"ה משלם שכר לצדיקים רק בעולם התחי', הא כתיב ביומו תתן שכרו ככא השמש וכו', וביאת שמשו של צדיקים היא תיקף לאחר מיתה, ולמה לא ניתן להם תיקף אחר מיתה, ותירצו המפורשים דהיינו מעמא משום דאיתא בש"ע ח"מ, השוכר את הפועל ע"י שליח, ואמר השליח שכרכם על בעה"ב שניהם אינם עובדים על כל תלין, השליח אינו עובר דהא אמר שכרכם ע"י בעה"ב, ובעה"ב אינו עובר דהא לא שכרם, והנה כל ישראל קבלו התורה ע"י משה, ואמר שכרכם על הקב"ה, וא"כ אין הקב"ה עובר, אבל משה בעצמו שקיבל מאת הקב"ה בעצמו, לכן הוצרך להיות עומד ומשמש אף לאחר מיתה, כדי שלא כלה מלאכתו עכ"ל המהבר הג"ל:

וזהו רמזי הגמ' חבר שמת, זה מרע"ה המלמד תורה לבני ישראל, והניח מגורה מלאה פירות, ע"ד אומרים ז"ל (שבת דף קכ"ז) אילו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז, היינו שהניח שברן של מצות שלא נשתלמו לו, אפילו הן בני יומן, כלומר אפילו היו מהראוי לקיים בו ביומו תתן שכרו ולא תבוא עלי השמש, היינו תיקף אחר ביאת שמשו בכ"ז הרי הן בחזקת מתוקנין לו לעולם התחי', לפי שעדיין לא כלה מלאכתו כי מרע"ה שפניו כפני השמש, עדיין עומד ומשמש:

בגמ' (תענית דף ה') רב נחמן ור' יצחק הוי יתבי בסעודתא אמר ל"י רב נחמן לר' יצחק לימא מר מילתא, א"ל הכי אמר רבי יוחנן אין משיחין בסעודה שמא ימדים קנה לושט ויבא לידי סכנה, בחר דסעיד אמר ל"י הכי אמר רבי יוחנן, יעקב אבינו לא מת נראה, לרמז בהקדמ' ש באבות דרבי נתן (פרק ל') האוכל משל אחרים אין דעתו מיושבת עליו, ואיתא ברע"מ (פ' פנחס) ושט דומה לעוה"ז דבי' אכילה ושתי', קנה דומה לעוה"ב דלית ב"י אכילה ושתי', וגם משנה שלימה שנינו (אבות פרק ד') רבי יעקב אומר אומר העולם הזה דומה לפרוודור בפני עולם הבאי התקן עצמך כפרוודור כדי שתכנס לפרקלין, והנה כדמשמע בגמ' הג"ל ה"י רבי יצחק אורח אצל רבי נחמן, ואכל אז בסעודה משל אחרים, ולכן השיב לו אין משיחין בסעודה במקום כשאוכל

נראה לרמוז הא דאמר ריש לקיש להאי גברא דוקא המימרא דרבי זירא בנות ישראל הן החמירו על עצמן כו' משום דהאי גברא אמר לו שלמד ארבעה סידרי משנה ואלו הן זרעים, מועד, נשים וזיקין, והא דבנות ישראל החמירו על עצמן אינו מצד הדין אלא מצד חמירה ואמה שלמדת רק ארבעה סידרי משנה הנ"ל, לא תוכל לנכור משם אם זה הוא דין או חומרא, ואנן גמרינן שית סידרי לכן עצתי אמונה לך גמור גם אתה עוד תרין סידרי קדשים וטהרות ותדע אם זה רק חמירה ומצד הדין היא טהורה:

משה דוב בראפמאי.

בפרשי פ' חיקת לפי שהשמן ואיה'ע מוני
את ישראל לומר מה מצוה היא זאת ומה טעם יש בה לפיכך כתיב בה חוקה נזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריו וצ"ב מ"ט דוקא במצות חוקית השמן ואיה'ע מוני את ישראל הרי השמן אין רוצה כלל שיקיימו ישראל התירה יכב מה נ"מ לאיה'ע במה שמקיימים ישראל החקים ויליף עפ"י ש' בפ' בלק בפסוק לכה ארה לי יעקב כו' בה אקוב כו' מי מנה עפר יעקב ופירש"י אין חשבון במצות שהם מקיימין בעפר לא תחרוש בשור ובחמור לא תזרע כלאים אפר פרה ועפר סוטה וכיו"ב וצ"ב מה נקט דוקא מצות התלויות בעפר הרי ישראל מקיימים כה"ת וכן מה שייכות זל"ז אך אך הענין עפ"י ש' בפיוט לר"ה באין מליץ יושר מיל מגיד מגיד פשע ותניד ליעקב דבר חק ומשפט וצדקינו במשפט המלך המשפט ופ"י בבני יששכר דכאשר השמן משפין על ישראל ומצד הדין ומשפט אין מבוא להצדיקם ומלך במשפט יעמיד ארץ ע"כ בא הקב"ה בטענה הרי ישראל מקיימין מצות חוקית שהוא בלי שום טעם ושכל נמצא מגיע להם מדה כנגד מדה להצדיקם ג"כ בלי שום טעם ושכל ועכ"א באין מליץ יושר מיל מגיד פשע אמר ותניד ליעקב דבר חק ומשפט שמקיימין מצות חק ושוב וצדקנו במשפט מצד השכל המלך המשפט עכד"ק ובסי תפארת יונתן פ' בלק בפסוק לכה ארה לי יעקב דכעשה זה ה' בסוף אלול אחרי מלחמת סיחון לכך אמרו נמתין עד יור א' של ר"ה שהוא דינא קשיא ואז נידונין ישראל וגם לשמן יש רשות לקטרג

ואז

נמי פטר, היינו מנשה אפילו שלא נקרא מהש"ת בשם בכור נמי בכור הוא לפי שיצא ראשון מרחם אמו והקרא בכור נתנה והוא ראשית אוננו:

בגמ' (כ"ב יוד) שאלו את שלמה בן דוד איזהו בן עולם הבא, אמר להם כל שכנגד זקניו בכור, (ופירש"י ז"ל, אותם שחולקין להם בכור בעוה"ז מחמת חכמת זקנתם) כי הא דיוסף ברי דרבי יהושע חלש אינגיד, א"ל אבוב מאי חזית א"ל עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה, א"ל עולם ברור ראית, ואנן היכן חזיתין, כי היכי דחשבינן הכא חשבינן התם ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמידו בידו נראה לרמוז ע"ד הגמ' (יומא דף ס"ו) שאלו את ר' אליעזר פלוני מהו לעוה"ב, אמר להם לא שאלתיו אל על פלוני, (ופירש"י ז"ל שמא על אבשלום שאלתיו) וזהו שה"ל שאלו אם אבשלום הוא בן עוה"ב, ושאלו את שלמה סתם, בן דוד איזהו בן עולם הבא, כלומר אבשלום שהוא ככלל בניו של דהמע"ה, אם הוא בן עוה"ב, וכאשר השיב להם שהמצי"ה כל שכנגד זקניו בכור, סברו שצמח להם כרמו, ועל עצמו הוא דורש, דכתיב ב' ויחכם מכל האדם, ורק אחר דיוסף ברי דרבי יהושע אמר ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמידו בידו ר"ת אבשלום, אז נזכרו לדעת כי אבשלום הוא בן עולם הבא, כאומרים ז"ל (גמ' סוטה יוד) אבשלום בני בני תמניא בני למה, שבעה דאסקי משבעה מורי גיהנום, ואידך איכא דאמרי דקריב ריש' לגבי גופי ואיכא דאמרי דאית' לעלמא דאתי וזהו שדוד המ'ך עליו השלום, הביא לעוה"ב את בנו אבשלום:

בגמ' מגילה (דף כ"ח) ריש לקיש הוה אזיל באורחא מטא עורקמא דמא, אתא ההוא גברא ארכבי אכתפ' וקא מעבר לי' אמר לי קרית א"ל קרינא תנית תנינא ארבעה סידרי משנה, א"ל פסלת לך ארבעה סורי ופענת בר לקיש אכתפך, שדי בר לקישא במיא, א"ל ניחא לי דאשמעי' למר אי הכי גמור מיני הא מילתא דאמר רבי זירא בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו ראות שיפת דם כחרדל יושבות עליו שבעה נקיים:

להרהר אחרינו ועינינו יצדיקנו הש"ת ביום המשפט א"ס.

בפסחים דק"ח דרש רבא מ"ד אהבת כי ישמע ד' ב' דלותי ולי יהושע אמרה כנ"י לפני הקב"ה רבש"ע אע"פ שדלה אני מן המצות לי נאה להושיע וברשב"ם לי נאה להושיע יותר מכל אוה"ע שהרי ישראל יחדוך ובס' איי הים כ' דא"ל שום הבנה וג"ל עפי"ש האפי' דרש' ו' בשם המהר"ש"א ההיפרש בין מלת עור למלת מושיע דעור הוא בשיתוף ע"י פעולת הנעור אבל מלת מושיע הוא בלי שיתוף רק בשחמושיע מושיע מכל וכל בלי שיתוף הנעור וע"ז אה"כ ומושיע אין כל ז' שהוא לא יתואר כיא בהש"ת אבל בבני אדם לא יתכן גדר מושיע וזה"כ אל תבטחו בנדיבים בב"א שאל תשועה תשועה דווקא ע"ש וזה נודע דאוח"ע אינם מצוים על השיתוף אבל ישראל מצוים על השיתוף ולפי"ז ישראל שעובדים לשם המיוחד בלי שום שיתוף מגיע ג"כ להם מדה כנגד מדה גדר ישועה מהשית' שהוא בלי שיתוף וז"ש הרשב"ם לי נאה להושיע יותר מכל אוה"ע ולהיות לנו בגדר מושיע שהרי ישראל יחדוך שמיחדוך השית' בלי שום שיתוף כ"כ ראוי להם גדר ישועה וז"ש במכילתא בשלח כנ"י אומרים שמע ישראל ד"א ד' אחד וזה"ק מצוות כנגדן אשריך ישראל מי כמך והיינו דמסיים הפסוק עם נושע ב"ד שמגיע להם הישועה מהשית' א"ס. ולהנ"ל יל"פ לשון רש"י פ' שופטים בפסוק שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה כ"י ופירש"י אפילו אין בהם זכות אלא ק"ש בלבד כדאי אתם שיושיע אתכם וצ"ב כפל מלת אלא בלבד ולהנ"ל א"ש דהנה מה שאנו קורין ק"ש ד' אחד א' בילקוט משפטים שג"ז והלא כבר נאמר ד' אלקינו ומה חיל ד' אחד אלא עלינו ליחדו ביותר והיינו בלי שיתוף וז"ש רש"י אפילו א"ב זכות אלא ק"ש בלבד דיקא מה שאנו מייחדין להשית' בלי שום שיתוף ע"כ אנו כדאים שיושיע ד' אותנו ולהיות בגדר מושיע בלי שיתוף והוא למעלה מהמטבע כמ"ש האפי"ה הנ"ל.

בעזה"ש קראקא

שמעון בצלאל ניימאן

או רצה לקללם ותיבת אר"ה א' ר"ה ע"ש ובדברי רוד להפריז בפסוק מי מנה עפר יעקב כ' דכל המצות התלויות בעפר הנה חוקים שא"ל מעם לפי השכל והעכום מונין עליהם כנ"ל וה"ה לשאר מצות שרובן חוקים ואע"ג דיש עכ"ם שעושינן ג"כ מצות קצתן רק מה שהשכל נותן אבל אין מקיימין חוקים ומונין עוד את ישראל מה מעם יש בח' משא"כ ישראל מקיימין מצות השית' אע"פ שאין יודעים הטעם עכ"ל וע"כ אחרי דאמר לכת' אר"ה לי יעקב ביום א' דר"ה ואז אין מליץ יושר מיל מניד פשע עכ"א מי מנה עפר יעקב מצות שהן מקיימין בעפר שהיא מצות חוקית שוב מגיע להם להצדיקם ג"כ בלי מעם כמו שהן מקיימין המצות בלי שום מעם והנה במ"ס אבות א"י עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך ופ"י הגאון ר"ש קלוגר ז"ל עפי"ש הרמב"ם ב"ח פרקים לחלק בין מצות השכליות למצות חוקיות דבמצות השכליות למשל גזל וג"ע אסור לאדם לחשוך כלל להעבירה וע"ז נאמר נפש רשע אותה רע אבל במצות חוקיות הוא להיפוך שימנע מלעשותם רק מחמת גזירת השית' וע"כ אחז"ל אל יאמר אדם א"א בבשר חזיר ובלבישת שעטנן אלא יאמר אפשי ומה אעשה שאבי שבשמים גזר עלי ומי"ש דוקא נקט חזיר ובלבישת שעטנן דק יען דהמה מצות חוקיות צריך שיאמר שלולי גזירת המקום ה"י רוצה לעשותם רק שמונע עצמו מגזירת המקום וז"ש חתנא עשה רצונו כרצונך זה קאי על מצות השכליות צריך שיהי' רצון האדם שזה לרצון המקום אבל במצות חוקיות אמר בטל רצונך מפני רצונו שיאמר אפשי בבשר חזיר ובלבישת שעטנן רק מה אעשה שאבי שבשמים גזר עלי שלא לעשותם וע"כ יהי' שכרך שיבטל רצון אחרים מפני רצונך ר"ל דהאוח"ע חושבין תמיד מחשבות ורצונם להרע לך אבל עי"ז שאתה תבטל רצונך מפני רצון השית' לעומת זה יבטל הקב"ה רצון האוח"ע מפני רצונך עכ"ד ולפ"ז נמצא דאוח"ע אינם רוצים שיקיימו ישראל מצות חוקים דע"ז הקב"ה מבטל רצונם מפני רצון ישראל וכן השטן אין רוצה שיקיימו מצות חוקים דע"כ לא יהי' הקב"ה יכול להצדיקם ביום דין וז"ש רש"י ז"ל מפני שהשטן ואוח"ע מונין את ישראל לומר מה המצוה כ' לפיכך כתיב בה חוקה א"ל רשית

ספר

שערי תורה

שער א' שער ב'
הלכה וחידושים אגדה ודרושים

מנאני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת, וגם יוחזקו בספר, דרושים ואמרי שפר, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל יוש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת ב'

החוברות "שערי תורה" יצאו לאור אי"ה מדי חודש בחדשו והמחיר בעד כל י"ב חוברות לשנה עולה 18 זלאטעס, ויקובל מעות חתימה גם בעד שתי חוברות.

כרארא שנת תרפ"ו.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מיזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Scharej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietlowska 9. — 1925.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמי
הארניטצער שליט"א, אבד"ס קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה רוב בראפמאז
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרושים אשר ראום גדולים וישבחים, וכל חסצו להנדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות לחו"ל ס' „שערי תורה“ אשר לחדשים יכפר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, ונס
שפתי ישנים ידובב לחזקיר שמועה מגאוני ישראל שכבר גבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שעריה בתורה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה. ישומטו רבים ותרבה הדעת.

כעתירת הכוה"ח פק"ס קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי כהנה"צ מו"ה עקיבא הארניטצער זצ"ל
אבד"ס קראקא יצ"ו.

מכבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמ' הארניטצר שליט"א האב"ד דפה קראקא והגליל.

ב"ה י"ג תשרי תר"ת לפ"ק

דחכם אחד כ"י צוה דבדק בן נור כ"י דבדרי רש"י ז"ל חונתני דתנוורה כ"ח כל האקורין לגבי ונחמ אוקרין ככ"ש שפירש"י ז"ל בלחן ונשכחה לה שנתערבו ואין כבדן אצל טרפה לא נשכחה לה אלא כדמוקי לה צנחנים ע"ד: כגון שנתערבה דרוסת הזאב בנקוצת הקוף, א"י צולד טרפה ואליצא דר"א דאמר לא נקרב, ויפלא למה נקט רש"י ז"ל דוקא הני דרי אוקינותי ושנך לדרי"ל דנוקי לה צנחנים שם צנפולה:

והנלענד כי דברי רש"י ז"ל ודוויקוס נאורה עפ"י דברי הפרישה הוצאו צמיז יו"ד ק"צ סק"צ דלא חוננו דבר שצנחין לא צטל אלא צדרי שהיקצע עלי' שם איסור ודאי אצל לא צדרי באפשר שיתערבו צלדי היתר, והפירוט שם הוסיף דה"ד צכל הדברים החסונים כגון צע"ח וחסר"ל כ"י"ש, ולבאר ק"ל זה עוצא ונש"ק צנחנים הכ"ל דפריך טרפה שנתערב ה"ד ונוקי לה ר"ל התם כגון דאיערב צנפולה, והלא נפילה אינה אלא ק"ט ואפשר שיתערב היתר וליש צ"י חוננה צע"ח חשיבי ולי"ז ותיחדר א"כ קי"ט הגמ' שם ע"צ ע"א ובצטלי צרובא:

והנלע"ד צוה עפ"י דברי רש"י צנוחני דכל הצנחנים שם שפירש הך צנחני שנתערב חד צחד וא"כ קוש"י הגמ' דלצטלי צרובא צל"ה לא על טרפה קאי כ"א אצטא דרישא צשור הנסקל שנתערב א' צרובא, והאונת שבו"צ ה"י צהג"ה צית מליד ליו"ד ק"י קוש"י ה"ך צכללי ק"ס א"ת ג"ה על ה"ת דק"ל דק"ס נותר גם היכי דאיכא לצרורי נש"ק הכ"ל דנוקי ר"ל צנפולה דאינה אלא ק"ט וא"א לדרי"ת כינוא התם ק"ס, ס"א צנוק הטרפות וק"א צתערובת דנוחני לש"י ר"ת וע"ז ת"י צצ"ו ג"כ עפ"י רש"י הכ"ל דטרפה שנתערב ניי"ר צתערובת חצ"ח דלא חשיב ספק כהלעריך לק"ס ושפיר נוקי לה ר"ל צנפולה:

אולם לבאר חין מדברי רש"י ז"ל הללו נזכר לקי' הכ"ל דהא ודאי כי דברי רש"י

ז"ל לא נאמרו אלא כלפי דצנחנים ע"א ע"צ חוננו צגמ' דצנוחני' דצנחנים לא נחפרש דכונה נחערצ לזה פירש רש"י ז"ל דנוחני' אפטר לאוקמה גם צחד צחד, אצל ודאי דין דין אמת דטרפה שנתערב אפי' א' צרובא כבן אקורין למצות ומשנה שלמה שנינו צתנוורה כל האקורין למצות אוקרין צכ"ש, וא"כ לר"ל דלא אשכח טרפה שנתערב רק צנפולה, אכתי תקסי התם צתנוורה ליצטל צרובא דהא צנפולה ל"ש חוננה צע"ח או בקש"י הסיך הכ"ל, שצ"כ נראה דר"ל דנוקי לה צנפולה צאמה רק על נחמ' דצנחנים קאי, אצל נחמ' דתנוורה נידה דלא נחוקנא צהכי בקוש"י, ונהי דברי ינאי לא נולי למוקמי לה דנוי"ר צדרוסה נשום דצין דרוסת הזאב ונקוצת הקוף מידע ידע ניינו נחוקנא שפיר כ"י ירמ' ואליצ' דר"א צולד טרפה, דהא דצנחנים חוננו כלחן כ"י ירמ' לא חוננו נשום דכ"א לא מוקמי אפי"ל דה"ע נשום דצנחנים שם נקסינן לרצ דק"ל הך דנפל דאיסורא נפל נרישא דנוחני' דקחתי כה"ז שנתערבו אפי' א' צרובא ניינו כבן, והולך לומר דרצ כ"א ס"ל ונחמ' רצון היא דפליגי עלי' וע"כ לא נסתבר ל"י לר"ל לאיקוי טרפה שנתערב צולד טרפה ואליס דר"א, דא"כ רישא דנוחני' רצון וקיסא ר"א, וע"כ ינאי צ"י יותר לאוקמה צנפולה וצתערובת חד צחד ככ"ל, אומם נחמ' דתנוורה דצפירוש אומר אוקרין צכל סה"י, ע"כ גם לר"ל לא נחוקנא צנפולה דאינה אלא ק"ט וככ"ל, אך לעומת זה שם חין נעלור גם לר"ל לאוקמה אליצ' דר"א, כמלא לפי"ז נחמ' דתנוורה ע"כ לא נחוקנא אלא או צדרוסה או צולד טרפה וצדיוק גדול שניק רש"י שם לאוקינותי דר"ל וק"ל:

בעזה"ש"ה

מכבוד הרב הגאון המפורסם וכו' מוה"ר מאיר הכהן ראפאפורט זצ"ל ראב"ד דפה קראקא (מלפנים אבדיק לוקאווא):

בי"ת חתם קופר חו"ת ק"י ת"א צד"ה כחזר כ"י כתב וז"ל משמע מזה דיוורדי

כה"ג כלל, אבל צעלם העצודה יוכל להיות
כי כהנים שלוחי דרחמנא הם, ולע"ג:

ב"ה

בשערי תורה ח"א מוצא קושיא ונהגאון
מוהר"י מהרומלין זלה"ה צג"ה פסקים
דף ע"ג שחטו ונולא עריפה צקת פטור
נפוס דהוה טעה דר"ע. ופריך ק"ס צג"ה חא
צגלוי חייב ונה תיקן ונפסי תיקן לטהר נידוי
נבלה, ותקשה נוצחים דף ק"ג דלומר ק"ס
דחט"כ. ויניי לא רחמי עור סיוולא לצית
השריפה, ופריך ק"ס צג"ה ודרי פרים וטעמים
הכשרים כו' עד והאיכא מולאח עריפה צג"ה
נענין, קסבר מולאח עריפה צג"ה נענין נמי
נרלה, ופירש"י ז"ל הואיל ולא היכר פקולו
קודם הפשט לרצי וקודם זריקה לכ"א, הדם
נרלה על העור צפני עלונו כו' ותקשה דילונא
הבא צגלוי פשיטא דפטור, נפוס דהוי נקלקל
גמור, דגם העור יולא לצית השריפה, אבל
צקת ח"א דהוא חייב קומ"ל דג"כ פטור,
כן תקשה הגאון הנ"ל:

ואנ"י תוה חא התנא צוצחים הוא דחט"כ
וחכמים פליגי עליי והלכתא כחכמים
וקתם חכמים הוה רבי מאיר כנוצח צכללי
הק"ס, ובאן הנוספה שחטו ונולא עריפה הוא
ר"ע בדאיתא בתוך צקופו דר"ה שחטו עיי"ש
ואפילו דלל בתוך לא הוי קושיא מן תנא
אשר כדחא צהנוספה מן ונינרל סלו, איי חין
חילוק צין צגלוי צין צקת לענין עור ונוקשה
הג"ה שפיר לונה תני תנא צקת דוקא לדיוקא
חא צגלוי חייב מאי תיקן ודו"ק:

ג יס. לי להעיר על התשובה מהגאון המוצה"ק
מוה"ר מאיר אראק ז"ל אצד"ק טארנא
הנוצח צקת ח"ל לצני הרצ הנאזה"ג שליט"א
אצד" בלאווארנא, צצן ז' חדשים חס מוהר
לעכצ הצרית ניללה, כי עוצדא ידענא ונה
שמועתי מא"ח הרצ הגאון ז"ל ונינרדצי שמונו
היתה אשה קטנה וחלושה, וילדה וולד ועת
קודם זמן הצרית, ואח"כ וולד אצי ז"ל צן
ז' חדשים צעיר סאכטשצו וצלותו זמן נקט
ערן הגאון רבי עקיבא איגר ז"ל דרך עיר
סאכטשצו לווארשא, וכי צדו אותו לנדרק, ואמר
נחמתן שהילד הוא צן ז' חדשים, וה"י קיצה
נקדמת

דיוורדי הם שהוא עלונו הכנים עלונו אל
הסכנה וגם נוסק לדין שמים כי רצים רחמי
ולא צירי צעלי חיים, ע"כ אינו חייב צקת
אלא לרומם צקהל עם, וחדי צצן כו' עיי"ש,
ואני צעני רואה כי דצרי הקדושים ל"ע
רצ ודצרי רצונו רס"י ז"ל צפי לו, על פקוק
חס על תורה יקריצו סכ' צזה"ל חס על דצ
הודאה על נס שנוספה לו כגון יורדי הם
והולכי נודצרות וחצוסי צית האקורים ומולה
סכתרפא כו', הרי מפורש יולא נדצרי דגם
יורדי הם נציחין קצן תורה — וענין עיר
צפירס"י ז"ל צצחים דף ז' ע"א ד"ה לא דידה
סכ' צזה"ל ואעפ"י שלל צלו להוד"י אחת דארצעה
לרובין להודות כדלונרין צצרכות דף נ"ד
וכתוצ צהו וינצחו צצחי תורה וסחט תורה
צנועת עלייתו מן חס שהפריש על יליחמו
נציח האקורין עכ"ל, והלא צפירוס, דיצר
צקתו כי גס יורדי הם נציחים קצן תורה,
ודצרי הגאון הקדוש חס קופר ונרפקין
ליגרא:

עור קס צחחס קופר חו"ח ק"י קצ"ה על
דצר קו' העולס צוה שנוצציעין הכה"ג
ציוה"כ שלל יעשה כנועשה הלדוקין, הלוא חס
הוא לדוקי הוי לפי דעתו כצצ צצטל חת
הנולה ונה תועלת יס צהשצושה, ובי החת"ס
ח"ל והכ"ל צזה, דלל לחנס הארצו, לוור חנו
שלוחי צ"ד וחתה שלוחי כו' חלא מוסס
דכה"ג ונתנונה צפה כו', והלדוקים מורדים
סאין עצודת יוה"כ כשרה חלא צבה"ג ושלוחי
ציה דין צשליחות ונחבים ענו שחס יסנה דצ
אינו שלוחס פ"י אינו כה"ג מולא העצודה
פקולה כו' עיי"ש, ותייתי לי כי צכיתי לכון
לדצרי הקדושים ואנרתי מעלמי, כן צצוצ
הקושיא ערס רחמי דצרי החת"ס — חולס
לא איכל כחד, כי הדצרים ל"ע מהא דלונר
ציומל דף י"ט ע"א, לינוח תהוי היצתא דר"ה
צרי דרי יהושיע דלונר ר"ה צרי דרי יהושיע
הני כהני שלוחי דרחמנא כינהו כו' עיי"ש,
ולדצרי החת"ס הכ"ל מאי קושיא חא י"ל
דצעלם העצודה הכהנים הם שלוחי דרחמנא,
ונה שאלונרין לו צזה חתה שלוחי ושלוח
צ"ה, אינו קאי על פרטיות העצודה רק על
כלליות התנוות שהוא מתנונה על פיהם, והם
נחבים ענו שחס יסנה אינו מתנונה ואינו

מקדמות דכל יעכב עלמו עד סוב צחורה
נווארשא ואלו יהי סנדק ואינו זוכר אם הי'
הציכוב מודע לו או צי' חדשים וכן הי' כי
צמחו הי' גיכ קוואטער סלקה מן הילדת את
הילד והי' סנדק וכל מעשה המוהל ונהג גיכ
שקמה הכוס היכף אחר צרכת כורת הצרית
ונזה יס' ראוי סגן ז' מותר לעכב הצרימו
ודו"ק.

שמחה בונם הכהן בהרא"ג וצל"ה
דיכט וואלד האבדקיג חעלמא.

ב"ה

ב"ר ק"י ר"נו סביד הציא הרי"א י"ח דאין
אלס חייב צכצור אצי אצי והרמ"א
ס"ל דחייב אלא דחייב יותר צכצור אצי והציא
ראי' מונדרש צוונצח צמים שהציא צפירש"י ויגס
וצפ"ת ואונרי צרוך הקשו וקוטה וי"ע א"ל לאו
צרך אלא צר צרתך אלא ופירש"י שאין עני'
לצורך כגון וי"ל דמוצאר צונדרש ויגס אר"י
צר אילעי צנות צנים הרי הם כצנים וצני
צנות אינם כצנים הרי מוצאר דוס חילוק צין
אצי אצי לאצי אנו והרמ"א ויירי צצני צנים
אצל אצי אנו לכ"ע אין חייבים צכצורו וא"כ
ספיר אונר לאו צרך אלא רק צרתך וצנה
מתורן היטב ונה סדרשו חז"ל צכנהדרין פי'צ
הוצא צפירש"י פנחס לפי שהי' השצנים ונצנים
אותו הרמיתם צן פועי זה שפיטם אצי אנו
עגלים לע"ז וכו' לפיכך צא הכתוב ויחקו אחר
אחרון הכהן הכהן והוא תמוה אטו הם לא
ידעו וזה וצנה הוסר חרפתו צנה שחקו
אחר אחרון הכהן ולהכ"ל יחא דהס כ"ל שאין
חילוק צין אצי האם או אצי האז וצא הכתוב
ויחקו דווקא אחר אחרון שהי' אצי אצי ולא
אחר אצי האם כמוצאר צונדרש הכ"ל דצני
צנות אינם כצנים:

(זה מחידושי) צני הרצ ווי"א **יואל** שליט"א.

ואני מוסיף צעיקר הקושי על מוהר"ק דפוטר
מכצור זקינו מן המדרש הכ"ל לעני'ד
לקי' דמחמת שהי' גיכ רצו על יעקב הי'
ק"ד שחייב מכצור אצי וכצ' כחלקו השארית
יוסף ק"י י"ע עם צעל מעשי השם אם חייב
יותר צכצור צני דרצ"י מוכצור רצו ועכ"פ

הי' אצרהם רצ"י דרצ"י והנה הש"ך הציא דעת
השארית יוסף דחייב יותר צכצור רצ"י דרצ"י
ולעני'ד ל"ע מדרשי הר"ן נדרים ח' צהא דאונר
לא קרי למוצרי נדרא צאתרי' דרצ"י וכתב
הר"ן דאי לאו מוסוס יקרי' דרצ"י הי' אונר
רצינא לתלמידיו סיתרון הרי להדי'
שאין אלס חייב מוכצור רצ"י דרצ"י סוב
ראיתי צחוק' ע"ז כ"ע דיה דאמר ר' יוחנן
מוסוס ר"ש צן יהולדק שכתבו אלס ר' יוחנן
הי' תלמידו על ר"ש איך לא מיחה רשנ"ל
מוחמת כצורו דר"ש כיון שהי' תלמיד ר' יוחנן
הרי דס"ל להחוק' דחייב אלס צכצור רצ"י
דרצ"י ואפשר דהתם שהי' כוגע לציון קלמ
כו"ש דקרי לכו רועי לאן שאלי כנו"ש הפיסקים
דגס וני' ספוער צכצור אצי רשע מ"נו ציון
אקור והנה צכצור נ"ח הציא הש"ס עוצל
דרצ"י שכה סס הלכות והי' סס חד קלר
סזכר אותם אצל ר' חייא וגומר יתהון קוני'
קלר אלא ואלה ואלהר יתהון קוני' רצ' כד חז'
ל"י רצ' להווא קלר א"ל רצ' אמה עשית
את חייא איכא דאונרי הכי קא"ל אמה עשית
את חייא וחייא עשה אותי ומה כ"ע צלשונות
הללו ע"כ אפשר לומר סנחלקו שני הלשונות
הללו צמה סנחלקו השא"י עם צעל מעשי השם
הכ"ל אם מתלמוד חייב צכצור רצ"י דרצ"י
דלשון ראשון חייב ולכן א"ל אמה עשית אותי
אצל ללשון שני פטור ולכן לא יולדק לוער
פעשו אותו רק ר"ח לצד ודו"ק:

שמואל אהרן החיפ"ק לאבאנוא יצ"ו.

ב"ה

מכבוד הרב הה"ג וכו' מו"ה **ישכר דוב בראנדעס**
זלה"ה בעהמח"ס "דברי ישכר" (הנקרא ר' בעריל
ראדאמסקער).

נסתפקתי לפי' דאונרינן צציק ד' ק"ח
דמכירה לל' יום אינו חייב
צדו"ה דצני מוכירה שאינו חרות היכי דהקדים
לל' יום דהדין הוא דקדישת הנוף לא פקעה
אם חייב צדו"ה לפי הה"א של הגמרא צציק
דעל הקדש חייב צדו"ה מ"ל ראי' דחייבן צדו"ה
דהנה הטיב גיטין הקשה לפ"ד החוק' צציק
דצכ"מ א"ל לעולא לאחר יאוש אינו קונה
ואפי' ההקדש חל מוסוס דהוי יאוש וסינו
רשות

כתחייב דרו"ה על כה קראו שעשאו שליח או על כה קעצחו (אם לא קאזון עדים שקעיר שעשאו שליח ראו קעצחו) אי"כ לפ"י קשה ונה פריך הגוי חלל על הקדש ליחייב דילמא מיירי שעשה לאחד שליח להקדים ואח"כ קעצחו וקשיא פקודי נזבוס דהו"ל עדות שחא"ל חונס אי"כ דעותר להקריבו אי"כ אם השליח לא יקדישו יבא המעלה ליד מנכסול דיקריב חולין בעזרה דצבא"ג חייב דרו"ה על ההקדש דצדל"י עשה שליחתו אפי' לשיטת ר' שונ"י הכ"ל נקטיה פריך שפיר חלל ההקדש ליחייב דנשכחת לה בגוונא הכ"ל ונתורן קוש"י הט"ג ודוק :

בב"כ שם בתוכי ד"ה דגזל נשכב דחצרים בתוך דנדרגרי רש"י ז"ל נשמע אם גזל נשכב חלל אינו נענש דגזל"ה היא והקשה עליו ונהו"כ דנויית על קרא דנשכבו ולא הגזל פלוגתא דר"ש ורצן דעורות חלומא דפליגי בזה אי אמרינן דנחשבה נענשתהו ע"ש והוא הנהיג דאף אם נאמר דהקרא מיירי לענין אם שכב עליו הזב או נטמא אפי"ה שייך בזה דפלוגתא דר"ש ורצן דרצן דק"ל קתס גנבה יחוש בעלים אי"כ אם גנבה הזב נשכב נשכב עליו נטמא ולכ"ס אינו נענש וכו"ל דהנה הטור חידוש דנגזלן ישראל לכ"ע אמרינן יאוש בעלים והקשה עליו הש"ך בחי' קי שג"ל דאי"כ הך פלוגתא דעורות מיירי צעכוס הא צעכוס לא שייך טוואה וטערה אך צאונת ביחא הא כינו אי נחשבתו ית"י נחשבה שחשבה בלי ויקבל טוואה שיוכל לטעא עהרות ישראל וצוה ביחא בוונת התוס' סיון דהתוס' עייני הפלוגתא דר"ש ורצן ע"ב מיירי צעכוס וצעכוס לא שייך זיבה ונהי' ובישראל צכל ענין הו"ל יאוש וע"כ דהפלוגתא היא לענין נחשבה ושפיר כינו גם צעכוס ודוק :

ב"ה יום ועשיק נצבים תרמ"ה ראדמישלא יצ"ה

בשערי תורה ח"א כתיבי שם צתפוצה אי שחידש הגאון רשכצב"ג ונהד"י מהרי"מ וכו' ז"ל, לענין אינו שם מידעו דגמרי דגם אם ה"י נודע לו הדבר אפ"כ לא ה"י פורק נלנו ונלעסותהו נקום דהידעיה ח"ס גורנות היתר צב"ג חסוד ג"כ צעלים אינו

רשות ואסור להקריבו נקום דהוא ונהד"י ע"ש אי"כ קשה ונה פריך הגוי לקנון על גנב והקדים על הקדש ליחייב ונה לי נכרו לשמים ונה לי נכרו להדיוט ונשני דנעיקרא תורא דראזון והסתא וכו' וכתבו התוס' היינו דוקא בקדשי נוצח חלל בקדשי צדק"י חייב דרו"ה ע"ש אי"כ כיון דלעולא אסור להקריבו נענשל הו"ל קדשי צדק"י אי"כ ליחייב על ההקדש דרו"ה דלא שייך נעיקרא תורא דראזון וכו' חונס אם נאמר דחייב על הקדש לל' יום דרו"ה ותינן קוש"י הט"ג דצב"ג קשה ונה פריך הגוי חלל נהקדים ליחייב דלמא מיירי שהקדים לל' יום מכירה חחרות נקטיה אינו חייב על ההקדש דרו"ה אך כיון דהוא ק"ל דעותר להקריבו דהוי קדש"ג דפשטה לעולם נקטיה פריך שפיר אך עולא דק"ל אסור להקריבו דהו"ל קדש"ג חלל לשיטתו צדק"י קדש"ג פקעה צבדי אי"כ שפיר נשכחה לה שהקדים לל' יום דאינו חייב על הקדש דרו"ה חונס י"ל דצב"ג לא שייך לא פקעה צבדי דדוקא אם הקדים לל' יום דעד ל' יום חל ההקדש נקטיה חל לאח"כ נשאי"כ כיון אם נאמר דלא חל לאחר ל' יום לא חל נמי עד ל' נקום דה"ל שינוי החזק וכו' נקטיה אמרינן איפכא כיון דלא חל לאחר ל' יום לא חל ג"כ עד ל' ודוק :

ובעיהר קוש"י הט"ג הכ"ל י"ל דהנה נסתפקת לפי"ד התוס' דעל קדשי צה"י חייב דרו"ה אם עשה שליח להקדים או אם עשה שליח לטעוהי אי אמרינן חזקה שליח עושה שליחתו לפי"ד התוס' צעירובין דגם צדאורייתא אמרי' חזקה הכ"ל ע"ש ולפי"ד הנהר"י דחזקה הנוצרת עדיף מרוב דמורחין נומן (קפק) זה אינו חלל כסאין השליח יודיע שהוא גניב) חונס לפי"ד התוס' שם צסס רציו שונ"י דדוקא היכי דמנשל עושה איסור אמרינן חזקה הכ"ל ע"ש צב"ד ל"א חזקה הכ"ל חונס היכי שעשאו שליח להקדים ואח"כ קעצחו הוא צעלמו נומ"י חייב דרו"ה דאם השליח הקדישו חייב על הקדש ואם לא הקדים חייב על הטעיה חונס לפנ"ס הנתיבות בחי' קי לי דהיכי דאין אנו יודעים ע"י איזהו כת לגורן הדין אין זה עדות נקום דהו"ל עדות שחא"ל ע"ש באריכות אי"כ כאן נמי דאין אנו יודעין על איזהו כת

שה"י יוכל להוליל נזיר הגזר ולא נעקד כלל
הדיבור של הזקדש ושפיר שייך לו מעילה.
א"כ ה"ה צדק הנושכין ליד הגזר, ג"כ זכה
הגזר בהנושכין נוכח הפקר, ואם לא נהני
שאלה דאין שאלה בהפקר, ע"כ הגזר נולקאחא
באריכות, והאונה יורה דרכו ש"כ צנ"צ י"ד
ק"י ק"י צפירוש דצנתנו ליד כהן או ליד
גזר כבד הקיח דעתו ננוינה, ואם חש
אינו שלי, והוא הפקר וש"כ לו מהפקר, ואף
אם ה"י המקדים שאל עליו על הזקדש
אעפ"כ לא ה"י יוכל להוליל נזיר הגזר, כיון
דזכה לו נזיר מהפקר, וזכה שפיר לזיו השאלה
כלוכ, כיון דאין שאלה בהפקר, ומילא גם
כח האיסור דחר ננוינה גריר עיי"ש, והר"ט
חלוצי כה"ס בספרו או צפרק צ"ד דנכ"ס עיי"ש
א"כ התייב צדק ליד הגזר גוף הדבר המוקדש
אבל צנתן נשכין ליד הגזר, נהי ד"ל דל"ת
צדקותו של המוקדש, וכדק"ל גזל ולא נהיחשו
הצעלים שניהם אינם יכולים להקדישו כ"י.
ועי' צ"י ע"י ל"ד ק"י רכ"י דנשואל ק"י
הנושאל לא יוכל לאסור הקיח על השואל
צבוכה נוסעס דהוא אינו צדקותו עיי"ש אבל
עכ"פ נהי דחשוב אינו צדקותו, אבל עכ"פ
אין לחשובו צבכל אינו שלי, וצבכל הפקר,
הואיל דנזירי לא חש דעתו נזיר, נזיר הנושכין
דהרי הנושכין הוא רק בערצות על גוף החוב,
א"כ הנושכין לא חש צבכל הפקר, וכיון דלא
נוקרי הפקר, ש"כ נהני שאלה על גוף הדיבור
ההקדש, ופגע חיוצ הכרה, ומילא פגע ג"כ
חיוצ הערצות צב"ה דנונה אין כאן נשכין
אין כאן דהוי ג"כ בספרו או וצבן דק"י יחיד
דצרי אמוייר הגזר שליחא :

חיים ענגיל אב"ד דסה ראדמישלא.

ב"ה זאווערציע.

בנ"י ר"ה כ"ק צמסנה י"י של ר"ה שח
להיות צמסנה צמקדש היו חוקעין אצל
לא צמדינה ואמרינן צמ"י נהניו איז לוי כסוב
אחד חומר יום תרועה י"י לכס וכה"כ אחד
חומר שצתון זכרון תרועה כאן וכו' אמר רבא
אי נדאורייתא הוא צמקדש היבא תוקעין
ועוד הא לאו מלאכה היא דא"כ צמקדש
למעוטי דהני דבי שמואל כל מלאכה עבודה
לא

ש"כ מידעתה, והגזר נולקאחא ז"ל.
דמה דצרי דלא נהניו צמס דוכחא שה"י
נוקרי צב"ה צבכל אינו ש"כ מידעתה, רק
צמדי דאף אם ה"י נזיר ואפ"ה ה"י עשה לו
דחוקא חש"י אינו ש"כ, עכ"ה. ומה ח"כ שחין
מסיעין את ארי אחר נותי אף תורה נקדחא
חיים, וצמסנה כעלם ננוינה ג"י נופרסה
(יונה ד"פ), צהא דהאכל כל צמ"י לריך
סכסכו לו שיעור, שמואל יצא צ"ד אחר וירצה
צמיעור, ומקשה צמ"י נהני שמואל ירצה, אי כימא
דמחייבי קרבן צבוכה קטן, הרי ה"י אינו ש"כ
מידעתה, ופירש רש"י דאף אם ה"י ירדע
שמואל חלצ לא ה"י פירש איז מלאכלו נופסא
דידיעתו ה"י גורנות היתה, עיי"ש נופרס
להדיא דגס צב"ה חש"י אינו ש"כ מידעתה,
וכן נוכח צמ"י (הוריות ד"צ) ה"י צ"ד דחלצ
מותר, ומחלף לו חלצ צמון ואכלו דפסור.
לחד נזיר נשום דה"י אינו ש"כ נשום דאף
אם ה"י ירדע שמואל חלצ לא ה"י פירש עליו
מלאכלו נשום דה"י חש"י חלצו להיתר נוכח
הוראת הצ"ד עיי"ש דנופרס להדיא היפך
נדצרי הגזר נולקאחא הכ"ל ולדקו דצרי הגזר
נוהדי נהרינולי צ"ל צ"ד, וד"ק :

עוד רחמי צמרי הורה הכ"ל תשובה צ'
מהגזר נולקאחא ז"ל, שה"י ע"ד
אמוייר הגזר שליחא שחידש צמסנה שדורה
נועות בעניינים ונחיה להגזר נשכין על הנועות
דנחיה שאלה, ונהי דנופרס צמ"י ק"י ר"ח
דמסנהג ליד גזר ל"י שאלה, גם כבד חידש
חכ"י העעס נשום דנושאל ליד הגזר נעשה
הפקר וזכה לו מהפקר ל"י שאלה, א"כ צה
ליד גזר גוף דצד המוקדש, אבל צמסכין שפיר
נהני שאלה על גוף דצד ההקדש וש"כ אין על
מה לחול העשכין כיון דק"ל נונה אין כאן
נשכין אין כאן, עכ"ה, ומה"י על הגזר
מליקאחא הכ"ל, דלפ"ז גם צה לידו גוף דצד
המוקדש ג"כ כימא דפקע עכ"פ דיבור ההקדש
ע"י שאלה וש"כ נחיה לחוד צ"ל דיבור מיד
מששח אום צה, ועוד דכיון דניסחלק הדיבור
ההקדש ע"י שאלה, נהי דא"כ להוליל החפץ
נזיר הגזר, כיון דזכה צה מהפקר נ"י עכ"פ
אזלא דיבור ההקדש, וש"כ לא י"י מעילה
צבוכה לשיטת הרובין צ"צ (דף ע"ט) ועצ"ל
בספרת הכוזב דכיון דלא שאלה בענין זה

לא תעשה ילאו תק"ש ורדיית הפת שהן חבונה ואינה נולאבה אלא אומר רצא נדאורייתא נשרי סרי ורצנין הוא דגזרו כדכרזה דא"ר הבל חייצין בתק"ש ואין הכל בקיאלין בתק"ש גזירה שווא יעלנו צידו וילך אלל צקי ללמוד ויעצירו ד"א צרה"ר עכ"ל הגו"י והנה אהא דפריך רצא ועוד הא לאו נולאבה היא דא"ר ריך קרא לנעוטי וכו' בתנו התיק קט"י אדרצה אי היתה נולאבה לא הוי לריך קרא לאקור דנקצרה הוי ידענין לאקור דהוי בכלל כל נולאבה לא תעשה ורק נוסוס דלאו נולאבה היא דא"ר ריך קרא לאקור דנקצרה הוי אמרינן דמוחר וא"כ ונה קאמר רצא ועוד הא לאו נולאבה היא דא"ר ריך קרא לנעוטי וכו' דנעוטי דנקוס דלא הוי נולאבה לא לריך קרא לאקור והיא קוס"י חמורה ע"י"ש וכל לייס צדך נכון דהנה האלון בעל הצ"ע צקפרו ע"י"ש כהנ ד"ס דלדקדק לונה לא נחית ר' לוי לתרולי של רצא דהעעס דתק"ש אקורה צו"ע שחל להיות בשבת נוסוס גזירה בנא יעצירו דהא נעעס זה גזרו גם צלילצ ובמגילה ולונה לריך ר' לוי לחזור אחרי עעס אחר ע"י"ש וכל דהנה צטעה"י צפ"א ונהלכות סופר הק' דלונה גזרו שווא יעצירו ד"א צרה"ר הא קי"ל כר"י דאמר צקובה ו"צ גזי לולצ דאס טעה והעציר ד"א בשבת צרה"ר פטור נוסוס דטעה צדצר ונאיה פטור ע"י"ש איכ אומי גזרו שווא יעצירו הא אינו יכול לצוא לדי איקור דאורייתא דאפי"א אס יעצירו יהי פטור נוסוס דטעה צדצר ונאיה פטור ע"י"ש אך כל לפי"י שהקשו התיק יו"ע צריס שבת אהא דהעני פטור וצעה"צ חייצ ושאק דאנאלי חייצ הצעה"צ צהוללות לדקה להעני הא הוי טעה צדצר ונאיה ותי" דהא דטעה צדצר ונאיה פטור ז"ד היכל דנחנה שבת לדחות צגג הנואיה אז אס הוא טעה יעשה צענין שבת נדמה חסוב ספיר טעה צדצר ונאיה כיון דגוף הנואיה דומה שבת הי' נקוס לטעית דדומה צכל האופנים ולכך פטור אלל צוואות לדקה דלא נחנה שבת לדחות כלל צוואות זו רק הוא טעה וחצצ שוואות זו דומה שבת לא הוי טעה צדצר ונאיה כיון שלל ולינו שהשבת נדמה צוואות זו צוסס פעס לא הי' נקוס לטעות צוואות זו ולא נקרי טעה צדצר ונאיה עכ"ל צחוקפות ציחור קלת ע"י"ש איכ הכא

בתק"ש דלא נחנה שבת לדחות כלל צוואות זו דאף דצדאורייתא נשרי סרי בשבת היינו נקוס דלאו נולאבה היא ולאו נקוס דדומה שבת ונאיה חסיצה טעה צדצר ונאיה גזי ההעצרת ד"א כקצרת ההוי"ע הכיל כיון דלא נדמה שבת צוואות זו צוסס פעס יוסצ לנכון הטעה"י הכיל דהכא בתק"ש לא חסיצ טעה צדצר ונאיה והשחא ח"ס ק"י סצ"ע הכיל דר' לוי לטיעתו דקוצר דתקיעה הוי נולאבה דאורייתא לא הי' יכול לאמר בתרולו של רצא דאורייתא נשרי סרי בשבת של ריה רק דאקור נקוס גזירה דשחא יעצירו ד"א צרה"ר דהא כיון דתקיעה הוא נולאבה ואעפ"י היתרה צו"ע וצצצת ח"כ סוב נחנה שבת לדחות צוואות תק"ש ונאיה סוב ל"ס לגזור שצא יעצירו ד"א כיון דאפי"א אס יעצירו לא יצוא לדי חיוצ דאורייתא דהא הי' טעה צדצר ונאיה ופטור ככיל דהיכל דשבת נדמה צגוף הנואיה חסוב טעה צדצר ונאיה ולכך לריך לילך ונקרא דתק"ש אקורה בשבת ולפי"י ויוסצ ספיר ק"י התיק הכיל דזה כונת רצא דפריך הא לאו נולאבה היא דא"ר ריך קרא לנעוטי וכו' פי' כיון דלאו נולאבה היא ח"כ סוב לא נחנה שבת לדחות צוואות תק"ש ככיל ח"כ סוב ל"ס לאמר טעה צדצר ונאיה גזי ונאיה תק"ש כיון דשבת ח"כ נדמה גזי כקצרת התיק"י הכיל וא"כ סוב לא לריך לילך ונקרא דתק"ש אקורה בשבת דיוסצ לאמר ספיר כקצרת רצא דאקור תק"ש צצצת נקוס גזירה שצא יעצירו ד"א צרה"ר וכל דאפי"א אס יעצירו לא יצוא לדי חיוצ דאורייתא נקוס דהוי טעה צדצר ונאיה ז"א דגזי ונאיה תק"ש ל"ס טעה צדצר ונאיה כיון דלא נחנה שבת לדחות אללה ככיל ודוק היטב:

ועדוה"פ אמרתי לייסצ ק"י התיק הכיל על הא דפריך לר' לוי ועוד הא לאו נולאבה היא דא"ר ריך קרא לנעוטי וכו' דאדרצה דאי היתה נולאבה לא הוי לריך קרא לאקור ועכ"י דלאו נולאבה היא לריך קרא לאקור דנקצרה הוי אמרינן דמוחר ע"י"ש וכל דהנה צקפרו ע"י"ש כהנ ד"ס דלדקדק לונה לא נחית ר' לוי לתרולי של רצא דהעעס דתק"ש אקורה צו"ע שחל להיות בשבת נוסוס גזירה בנא יעצירו דהא נעעס זה גזרו גם צלילצ ובמגילה ולונה לריך ר' לוי לחזור אחרי עעס אחר ע"י"ש וכל דהנה צטעה"י צפ"א ונהלכות סופר הק' דלונה גזרו שווא יעצירו ד"א צרה"ר הא קי"ל כר"י דאמר צקובה ו"צ גזי לולצ דאס טעה והעציר ד"א בשבת צרה"ר פטור נוסוס דטעה צדצר ונאיה פטור ע"י"ש איכ אומי גזרו שווא יעצירו הא אינו יכול לצוא לדי איקור דאורייתא דאפי"א אס יעצירו יהי פטור נוסוס דטעה צדצר ונאיה פטור ע"י"ש אך כל לפי"י שהקשו התיק יו"ע צריס שבת אהא דהעני פטור וצעה"צ חייצ ושאק דאנאלי חייצ הצעה"צ צהוללות לדקה להעני הא הוי טעה צדצר ונאיה ותי" דהא דטעה צדצר ונאיה פטור ז"ד היכל דנחנה שבת לדחות צגג הנואיה אז אס הוא טעה יעשה צענין שבת נדמה חסוב ספיר טעה צדצר ונאיה כיון דגוף הנואיה דומה שבת הי' נקוס לטעית דדומה צכל האופנים ולכך פטור אלל צוואות לדקה דלא נחנה שבת לדחות כלל צוואות זו רק הוא טעה וחצצ שוואות זו דומה שבת לא הוי טעה צדצר ונאיה כיון שלל ולינו שהשבת נדמה צוואות זו צוסס פעס לא הי' נקוס לטעות צוואות זו ולא נקרי טעה צדצר ונאיה עכ"ל צחוקפות ציחור קלת ע"י"ש איכ הכא

רצח קוצר בשבת דף ר"ה ד"ט לא הוי רק
 ל"ת לחוד ולא ל"ת ועשה ע"י"ס אי"ב לרצח
 לשיטתו דתק"ס צ"י"ט ליכא רק ל"ת גרידא
 דהא היא קוצר דתק"ס הוי שבות ודצריהס
 כ"ל וכל הטעם דשבות איכא ל"ת ועשה
 הוא נפוס דרצון עשאו חזוק לדצריהס כסל
 תורה וא"כ צ"י"ט דגס צונלכא דאורייתא
 ליכא רק ל"ת לחוד לרצח לשיטתא ונו"י גס
 שבות צ"י"ט ליכא רק ל"ת גרידא דלא עשאוהו
 רק בחומר ונלכא דאורייתא אצל בשבת
 דצונלכא דאורייתא איכא ל"ת ועשה דהא
 אלמנהו לאיקור ודצריהס כדאורייתא כ"ל
 ונו"י תק"ס שבת דהיא שבות איכא ל"ת
 ועשה ולפ"י מיוסב שפיר ק"י התוס' הכ"ל
 דזה רצח דפריך ועוד הא לאו ונלכא היא
 דא"ל פריך קרא לנפשו וכו' פ"י דצטלנא ח'
 ה"ת ונלכא דאורייתא ונו"י ליכא גצ"י
 העשה דשבתון כיון דליכא גצ"י חיוז ויתא
 וברת כ"ל שפיר הוי לריך קרא לאקור דכל
 קרא הוי אמרינן דש"י תק"ס שבת כנו דמותר
 צ"י"ט אע"ג דהוי ונלכא וע"כ נפוס דאמרינן
 עדול"ת ונו"י כמו כן שבת ול"ל דהוקא
 צ"י"ט נותר נפוס דליכא רק ל"ת גרידא
 אמרינן עדול"ת אצל שבת דהוי ל"ת ועשה
 לא אמרינן עדול"ת ז"ל דאפי' אם תקיעה
 הוי ונלכא דאורייתא ונו"י ליכא גצ"י העשה
 דשבתון רק גרידא אצל עכ"י דלאו ונלכא
 רק שבות ודצריהס כנו"י התוס' ח"כ למה
 לריך קרא לאקור הא בגד מקצת לאקור כיון
 דרצון עשאו חזוק לדצריהס כסל תורה וצבות
 איכא ל"ת ועשה כנו צונלכא דאורייתא ונו"י
 ידעינן דנלות תק"ס לא דמי ל"ת ועשה אפי'
 דרצון כנו"י הר"ן דחכמים אלמנהו לדצריהס
 כדאורייתא ול"ל דהא דמותר צ"י"ט כנו דמותר
 שבת ז"ל דצטלנא גצ"י י"ט דאפי' צונלכא
 דאורייתא ליכא העשה דשבתון לרצח לשיטתו
 ונו"י גס שבות דצריהס ליכא רק ל"ת
 גרידא דלא אלמנהו יותר מדצרי תורה לכך
 שפיר דמי י"ט אצל שבת דאיכא צונלכא
 דאורייתא ל"ת ועשה ונו"י גס שבות דצריהס
 איכא ל"ת ועשה דחכמים עשאו חזוק
 לדצריהס כסל תורה כ"ל ונותר לשיטתו
 חומר ל"ת יעשה כנו צונלכא דאורייתא וא"כ
 לא דמי וק' דלמה לריך קרא לאקור
 דידעינן

איקור דאורייתא ונפוס גזירה שווא יעבור
 על דצרי חכמים איך כצטל ונלות דאורייתא
 ואפי' לדצרי הגאונים ז"ל דג' פרקאות הוי
 דאורייתא וי"ט ח' להחמיר כ"כ בי ח' וצטל
 וי"ט דאורייתא נפוס חשש שווא יעבור על
 נלות ל"ת גרידא אפי' לעבור עליו צ"ד
 מותר דק"ל עדול"ת ותחומין אפי' לצ"ד דהוי
 דאורייתא וי"ט ח' כרת אי לא קרא אל
 ילא איס' ונמקומו עכ"ל וכתב ע"ז צ"י אמרי
 צ"י"ט ד"י שבת סיון ל"ד קשה הא שבת הוי
 ל"ת ועשה ונ"ל לפי"ס הר"י והרשב"א צ"ס
 מורו ציננות דף ו' דעשה דשבתון לא קא'
 רק על אבות ונלכא ד"ס צהן חיוז ויתא
 וברת ולא על ל"ת גרידא כנו צונלכא ע"י"ס
 אי"ב איקור תחומין דהיא ואל ילא ליכא גצ"י
 העשה דשבתון והא דקאמר הס"ס על ח' ח'
 נעצירין עליו את החמור נפוס דה"י ל"ת ועשה
 ז"ד לנ"י תחומין דרצון דחכמים עשאו חזוק
 לדצריהס כסל תורה ונקטו צ"י"ט וגדר של
 דצריהס כל החומר של דאורייתא ולכך עשאי
 לשבות בחומר ל"ת יעשה צונלכא דאורייתא
 כנו"י הר"ן שס צונקומו אצל לנ"י תחומין
 דאורייתא צלמנו ליכא צתחומין רק ל"ת גרידא
 ולא העשה דשבתון כ"ל ונו"י שפיר יהי דמי
 העשה דשופר להל"ת דתחומין עכ"ל וע"י
 צנצ"ח סיון כ"ד והנה הענין מהגאון צעל
 הצ"ט כתב לחדש דאפי' לרי' לוי דקוצר דתק"ס
 הוי ונלכא דאורייתא וי"ט צרור דליכא גצה
 העשה דשבתון כיון דליכא גצה חיוז ויתא
 וברת דהא לא היתה צונקן וע"י צכפ"ת רק
 דהוי צכלל הללו דל"ת כל ונלכא ונו"י
 ליכא רק ל"ת גרידא ולא העשה דשבתון כדצרי
 הר"י והרשב"א הכ"ל דצונלכא דליכא חיוז
 ויתא וברת גס העשה דשבתון ליכא ע"י"ס
 וכ"ז ללוי דקוצר דתקיעה הוי ונלכא דאורייתא
 שפיר ליכא גצ"י העשה דשבתון כיון דליכא
 גצ"י חיוז ויתא וברת כ"ל והוי ל"ת גרידא
 כנו הללו דמחמיר ותחומין כ"ל אצל לרצח
 דקוצר דתקיעה לא הוי ונלכא דאורייתא
 ויתא שבות דצריהס עכ"פ איכא כנו"י התוס'
 צונלכא וא"כ לפי"ס דרצון עשאו חזוק לדצריהס
 כסל תורה ונותר לשבות דשבת חומר ל"ת
 ועשה כנו צונלכא דאורייתא קוד איכא צתקיעה
 עשה ול"ת ודרצון כדצרי הר"ן שס הכ"ל והנה

תורה

בתוס' זכויות ד"ה והוספתם כ"ו כחצו

ב"ה לימינו.

ברוך הלו' עשמי'ין

בימי המצרים וזרח אור לישרים כבוד ידידי הרב
האב"ד החריף ובקי בתדר"ת שלל צח ומחודד מו"ה
חיים לאנגווייל ז"ל.

[illegible]

בן המאן אבד'ק אלטישטאדט שליט'א

אז לא היינו אבי אבות נעשה גם הוא כנוהו ואם ראשון היינו שנגוגע צענוא מה נעשה ראשון דהיינו אה"ע כנוו ענוא מה ויען שצטונואל נות ים אבי אבות ואז קרי הרב ז"ל לאבי אבות אבי אבות אז ולא קרי ראשון ונוסויה השני הרב ז"ל אבי אבות. וזה צדור אזל נפלאהי נאור על צעל נראה הפנים ז"ל צפירוסו צפסחים צירוסלנוי צונסנה הנ"ל דכתב אם אבי אבות אם אז אם ראשון ראשון ועו"ש ונראה שלקח דבריו נדברי הרב ז"ל והוסקי עליו אבי אבות וזה אינו כנו"ש דכוונת הרב בראשון היינו אז ואז היינו אבי אבות, אזל בראשון ונוג ל"ו לה חרב הרי הוא כחלל:

(ג) **מה** שהקשה לפוסקים דהשנועה דש"י הוא רק גלגול שצויה נדכחזו אין רואה שצויה ד' ה"י צין שניהם ונוכח דאם ים רואה פטור וג"כ מוכח נזה גלגול שצויה. לק"מ להנעיין בתוס' צו"י דהא ים לפרט שפטר נשצויה דנאנסו ונשנע שלא שלח זה יד. ועוד דהא ים לפרט דשלח שלח זה יד דקרא היינו לא ש"שצע ע"ז רק אם ים עדים ששלח יד נחמ"צ באונקין כהרמ"ו היצא צנו"ע ק' רל"ד ועכ"פ אי אפשר להוכיח נובאן גלגול שצויה רק לפי האמת דאמרינן גלגול שצויה נסתדר להו לקלח פוסקים לוור דברים כפשטן דאם ישנע שלא שלח זה יד נטעם גלגול שצויה וז"פ. וי"ש בדברי נוב"י חו"מ ס' א' נוד' החרגוס יונתן נוגילה ז' יפה העיר ולנחילת עש"ק הקלרתי וז' שטותיו יאריך כנפשו ונפס דוש"ת צלוח"מ:

הק' מאיר אריה האצדפה"ק הנ"ל על חו"מ לא חוצרתי ק' מיוחד רק נשותף לקפרי נ"ק על קוטה קינערס מפ' על חו"מ הנ"ל.

(הרב הגאון רשבה"ג הנ"ל של"ח בעוה"ד ביום א' הג' הסוכות ש"ז ז"ע ועכ"י).

ב"ה לבוב.

במס' פסחים כ"ד נניין לצער צחלצ שאקור וכו'. אין לי אלא צאכילה צהנאה נניין, אונרת ק"ו נענלה וכו'. והקשו בתוס' אונאי

לא אמרינן כמותי וע"כ דזה ליתא. ואולי ים לדון בזה נטעם ונגו דלענין טונואל ל"א כמותי ה"ה לענין יולא וכיון דנטעם ונגו ה"ה ל"א כן רק היבא דנטעם צער קודם ואח"כ ילא לחוץ דליקור טונואל קדום ובהא דאמרינן ציצנות ז' תיכח היבא דנשא נות ונות ואח"כ נשא חי וכו' אזל שם צנות, שנטעם אח"כ דנטעם ונקודם לכן לא חל שם נותר ע' כריתות י"ד וצטונואל אח"כ דליקור נותר קדום ל"ש נגו:

(ב) **ומה** שהקשה ע"ד הרע"צ ז"ל צפ"צ דפסחים צונסנה דרחק"ה שפירס חרב הרי הוא כחלל אם נטעם צאז אז בראשון ודהאיד נשכח"ל חרב ראשון בראשון הא אין אדם וכלים נוקלים טונואל אלא נאז הטונואל ואם כוונתו צונסקין שנגעו צוה דנשקין נטעמאין כלום נדרכנן ואמרינן חרב הרי הוא כחלל ונעשה ראשון כמו הנשקין מני"ל להרע"צ ז"ל רצטונואל דרכנן אמרינן חרב הרי הוא כחלל, וע"ז העירני ח"א ע"ד הרע"צ ז"ל ולומר דכוונתו צונסקין שנגעו צוה ח"א אם נטעם דגם צטונואל דרכנן צוה אמרינן חרב הרי הוא כחלל אלא טונואל נשקין הא כל עיקר הגזירה אע"ו נשקין דזו וזה ובא"פיהו ל"ש לוור חרב הרי הוא כחלל ועוד דהא נשקין זו וזה צאמת הוא אנה"ע ועשה כלי ראשון ואפ"ה כשגזרו על נשקין לא גזרו לעשות כלי תחילה רק שני ועיין רנוצ"ס פ"ז נאה"ע ה"א וא"כ נהכ"ת וגזרו צונסקין שנגעו צוה שנטעם כלי תחילה ויותר ה"י נראה לוור דכוונת הרע"צ ז"ל צכ"ח שנגע צוה וצטונואל נוגע נטעם כלים נדין חיצורין כנו"ש הרע"צ ז"ל קוף פ"ט דאהלות וחזו"ט שם צסס נהר"ס ח"ק דכ"ח הוי רק ראשון והשתא יתכן דכלי זה שנטעם צכ"ח אם הוא חרב דהיינו נחכות או כלי עץ להקוצרים דגם צוה אמרינן חרב הרי הוא כחלל נעשה ראשון אזל גם זה דוחק צע"י דנראה דחיצורין אפילו אובל שנגע צכ"ח שנגע צוה נעשה ראשון ח"ק דל"ש צו חרב הרי הוא כחלל דהא כתב מהר"ם שם דגם אובל שנגע צוה נטעם אובל להיות ראשון נטעם חיצורין ועי"ש ואם ששיעורו ז"ל ל"ע ועו"ש. צוה צספרי סירה טהרה פ"ה דצוצים נ"א אזל עכ"פ לפי שיטתו הנ"ל גם צאובל כן. לזאת נראה צדור דכוונת הרב אם

ב"ה דוקלא.

(א) **ברמב"ם** פ"צ נוה' ק"פ ה"ו. כתב שחטו לשמו ולזרוק דמו שלא לשמו. הפסק עלונו כשר ואין אדם יד"ח. וצפסחים (דף ע"ח ע"ב) אמרינן שאדם יד"ח:

(ב) **במס'** צילה (דף ד' ע"ב). והיבא דנטו שלוחין עצדינן חד יומא. וכשב הנוה"ם שנטו שלוחי כסן. ולא נטו שלוחי תשרי וזה תנוה נוסף ר"ה (דף כ' שאל"ר יומאן להיפך:

פנחס הירשפרונג צענז"ח "פרי פנחס".

אנא לא ילפינן ננוה"ם איסור אכילה ואיסור הכאה וקודש קודש וכו'. ותייראו צתירון הצ' דכין חולין נחולין וכו'. וקשה לי לפי"ד הנוה"ם"א והנוה"ם צונק' קידושין (דף כ"ו) דפיגול ונוה"ם פקע ונוה"ם איסור קודש. אי"כ ספיר ונלי יליף ונוה"ם דהא חולין הוא. וסוי חולין נחולין, ולע"ג:

חיים רוב סלוי צהגאון נוה"ם"ש
נאדלינגער שליט"א צעהנוח"ס
"דברי סנואל".

שער אגדה ודרושים.

ב"ה

כן כעננת נוה"ד לפניהם ווי גלוי שלא יקבלו טרם. ילאו שיעור תוכחה לכל נור בראית לי (צעירובין ע"ח) וזוה נחורן וזה שמונה הרי"ף על קיום דברי תוס' שהציאו לאי נוסח' י"ב דהיבא שצודאי לא יקבלו ח"ל להוכיח לנוה"ם לא הוכיחו וניכאן דאנור לפניהם ווי גלוי אלנוה"ם ש"ה גלוי ח"ל לנחות ולהכיל ח"ש דאדרבה נוכאן נוכח ש"ה אפשר להחליט שלא ישנועו. ולכן הולכנו להציא דלפעמים נשכחת לה ש"ל להוכיח כהאי דתוס' יו"ב. (הגם דכלא"ה י"ל דנוכאן לא נוכח לפטרו לגנורי נחוכחה דאלי עיקר הבוונה שאיננו כחפס נוכח ווי טיש צידו לנחות אצל לא לפטרו נחוכחה וכדעת י"ל שהוצא צהגהנו"י פ"ן נוה"ד וצונג"א פ"ו נוה"ד וצונג"א ר"ח וגם י"ל לפניהם ווי גלוי עתידות צרו"ק דאז לא ה"י לך ספק צדצר נשאל"כ צדצר שהוא רק אונדנא וסגרה נכ"ל להחליט ש"ל להוכיח וצפרט דנצואר צונדחי נשפטים דאין לדון על רוב דלהצא ונוסף ע"ז נ"ש הקדושים צקידושין צרוצא נקצלי והדר נקדשי הלא שייך רוב על צד החלוי צלטון):

(ב) **אך** מה שהחליט ה"ל דצעצירה צצונג אפילו צספק אס יקבל ח"ל לנחות נחוכחת"ה

(א) **בשבת** כ"ה ח"ל ר"ז לרי קיוון לוכחיהנו נור להני דבי ריש גלותא ח"ל לא נקצלי ויכא ח"ל ח"ל דלא נקצלי לוכחיהנו נור וצתוס' כס ד"ה לוכחיהנו כתבי דוקא היבא דיש ספק אס נקצלין כדאנורינן צקנווד לפניהם ווי גלוי אצל היבא דוודאי לא נקצלים הנח להם ננוצ ציה"י סוגגיס וכו' כדאנורינן צתוס' יו"ב ע"כ וספקה הציה לעתים צעה לרה על ויש דכאן ה"י ספק הרי נצואר צגנורא דלא נקצלי נכא ונוד ועוד דהתם צתוס' יו"ב אפילו י"ה ספק גנור ח"ל להיכיה כיון דעכסיו סוגגיס-הס אין הספק השנוא ישנועו כדאי להוליא ניד-וודאי סוגג דהשפ"א ונוס"ה אנורינן ננוצ ציה"י סוגג וכו' אצל צנוציד יס לנחות דאולי ישנוע ואס לא ישנוע וזה איכפת לן ועוד דאין צרו"ק שלא ישנוע קנא יתן על לב וזה עלנו טענת נוה"ד לפניהם ווי גלוי כלוונר ווי נשכחת ציה"י גלוי לצו"ד שמצירו לא יקבל תוכחה עכ"ד והנה פירושו ככון נאח אצל גס התוס' נחכונו לזה צנו"ש דהא דלרדך להוכיח נוכס דיש ספק אולי יקצל כדאנורינן לפניהם ווי גלוי כלוונר דר"ס דחליט שאינם נקצלים ור"ז כלנו דצאנוה אי אפשר להחליט

צנוכתה הוא כגד הדין דצנוות אין חילוק
כונ"ש הרמזים פ"ו ונה"ד דהרואה חזירו שחטא
או הלך צדק לא עושה נולד להחזירו למוטע
וכו' ודבריו כיהן לוטע צעטעס והא דק"ל לאציו
צבילה ל' לחלק בין דאורייתא לדרבנן עפ"י
הנתיבות רל"ד דאיכור דרבנן צנוג לא הו'
פגם כלל (וגם על זה ילא עיררין בידוע) ונשאל
איכור דאורייתא צנוג וודאי לריד להוכיחו
ולהפרישו ואין לנו היתר אלא דצד שאינו נופרס
צתורה כהאי דתוס' יו"ט ונוסף שם העטעס
שכתב הרמזים פ"ח ונשפחות עשר וז"ל אין
נומין צידם שלא יבואו לעשות צדון שהרי
אי אפשר שיהי' שוטר צבית כהוי"א והנח להם
שהיו שוגגין והה"פ פירש שם דכל דבר שאינו
נופרס צתורה ונחגו צו היתר ונקור לכל
כהאי דתוס' יו"ט ע"י"ש ונשנוע שאם
חיקר אחת נשלקה קיונים הללו חייב
להוכיח:

ובאמת גם אחר התנאים הללו נוצר
צמורדי צו"ל הנח להם לשרחל
וכגון שהורגלו בכך שהיו כצורין שהוא נותר
דכסם שנולי לוטע דצד הנשנוע כך נולד וכו'
אבל אם הם שוגגין חייב להדריכם צדק ישרה
שנא ישנועו כיון שלא הורגלו נאצותיהם כך
עכ"ל הרי דווקא נה שהורגלו שוגג זה
נאצותיהם דלא קשה להפרישם וצאנו נשפחות
להחזיר אחרי דאצ"י מחזיר דאורייתא אע"פ
דמיק הש"ס להקל אין כך צו אלא מידוע
ומכ"ל דגם צנוה שלא נחגו נאצותיהם להקל:

ג) והנה שאלתי לרצ גאון נפורקים שליט"א
אורות אשר צעו"ר רצו הנהפריס
(אחר שהורגלו צאונס ע"י הנלחמה) להשחית
פאת הראש והזקן ומי קירא קלת להשחית
צתער נקל צעיניו להשחית הנקרא (נאבין שער
נוער 0—00—) אשר כפי הנראה דינו
כתער כונ"ש הנו"צ יו"ד ונה"ת ק"י פ' דגם צאצן
חריף חייב נה"ט דאטו תער כתב צתורה וגם
הרנו"א גופא יו"ד קפ"א פסק דחלק התחנות
ון הנוספרים הו' כתער וכס"ב דלדעת הגה"ק
ל"ל חקור גם צנוספרים ולכונה פוסקים חקור
גם צנוספרים ולכונה פוסקים חקור עכ"פ
נשום צחוקותיהם לא תלכו ונכן דרכי להקפיד
שלא יקראו לתורה איש כזה אם לריד צנומות

זהם צמוקף והס"צ הגאון דודאי יש להוכיחם
אבל צנומות צמוקף יד ווטצ שיהי' שוגגין
דעכ"פ אין זה כדצד הנופרס צתורה אם לא
צתער וצפרט דלדעת הס"ס ענין החוכמה הוא
לנוי שלצו גס צו ואוהצו וצא"ר חוי"ח ש"ג
כתב צסם ראצ"ן דאעפ"י דהלכה כר"א דקליעת
סער צצנת צמחאת וי"ט ווטצ שיהי' שוגגין
כיון שאין נופרס צתורה וכן צשו"ת או"י קס"ד
לענין לידת תרגוליו צצנת שאין צנומות צנסיס
דנוטצ-סיהי שוגגין והיא בלא דא"כ צכל נולאכת
צצנת לא ינחו וצגנורא נוכח דצמללכה דאורייתא
נומין עכ"ד ולעכ"ד לפינ"ש הנורדי דווקא
דבר שנהגו צו נאצותיהם להקל היא דאין
נומין ח"כ גם צפירלה זו דהשחתת פיהם וזקן
לריד צנומות ונומילא כיחא הא דקליעת שער
ולידה דהנסיס נוחגין צו היתר נעולם לחקרון
ידיעתם וקלות דעתם וגם יולדק צו וי"ש
הרמזים דאי אפשר להיות שוטר צכל צכל צית
וצית (נשאל"כ דבר שהיא צפרהסי) וכס"ב לפינ"ש
צנוריה"ש צסם השיעט נוקוצלה צילה שהעיד
הריצ"א צסם חכנוי לרפת שצכללס הרי"י
ונוהר"נו דצדור הזה שנקילין צכונה דצרים
ראוי לעשות קייג ואפילו צדצנן נומין ונקסין
וצשו"ת טוט"ד תליתאי ח"צ ק"י ז' ספק צפשינות
דאם דאמרינן ווטצ שיהי' שוגגין היינו צאופן
שאין הדצד צפירקוס ואין חשש דנפיק וי"י
חורצא אבל דצד נפירקוס ואם ילאו שת"ח
שותקין יאנרו דכיחא להו ויפרון האיכור חייבים
לצנומות עיי"ה צעין צקוף נורדי אוי לענייסי
שכך רואות והוא רחום יכפר עון ולא
ישחית:

ד) והנה צעירוכין נחלקו רצ ושוואל ור"י
עד היכן הוכחה ופסק הרמזים
כרצ עד הבאה ותונה הסנו"ג ונלן להחזיר
כולי האי כגד שנואל ור' יוחנן דק"ל עד
כזיפה וראיתי להגאון רז"צ צן נרן הנחמה"ש
צספר קדר נשנה על הרמזים שכתב דנקור
הרמזים והאי דצצנת כ"ה דהס"צ ר"י דאפ"י
שאין נקצלים הוכחה לוכחיהו נור כהאי
דכלא נה"ד צעננה דאם לפניך גלוי לפניהם
מי גלוי ולא ק"ל כונ"ש הוס' שהי' ספק אולי
ישנועו אלא כונ"ש צנורס איכה דרי אושעי'
שלא לרי קיוון קיוכיה הני דריס גלותא והציא
עענת נה"ד דכלא ואנור צצון העולם איזה
נהם

עיי"ש) ולכן הקפיד עוד ושלח לר"ם דעדיין לח' ילא ידי חוצתו וק"ל דנה"ד טען כו"י על העדר התוכחה עד הכאה ודו"ק היטב ועכ"פ נסתרו דברי הגאון הכ"ל שהוכיח ונודרש נגד כל הפיקקים דאדרבה ונגמרה נוכח כר"י:

(ו) וגם צלח"ה אין רא"י נשם להלכה דצנ"ז ד' חיתא אמר אברהם להקצ"ה חולין הוא להנ"ח לדיק עם נשע וכו' ונסיק הסיק בין שה"י צדס לנחות ולא נ"ח ונ"ח כלדיקים שאינם גמורים וכו' והענין הוא דצנ"ח הנשם שבתן רשות לנשחית חינו נצחין רק על לדיק גמור אין לו רשות והנה נצח"ר צו"ד ס"י קנ"ז דאעפ"י דלהרננ"ס וכ"פ אקור למקור נפשו צנוקס בל"ל מדינא מ"נני נ"י שהוא חסיד נפורקס צדורו רשאי נשום נ"גדר מילתא ולכן טען נה"ד וננ"פ אס הם לדיקים גמורים למה לא נקרו נפסם על התוכחה ואס אינם לדיקים גמורים למה לא יטלוט גם זהם:

(ז) עוד י"ל שאין רא"י נון הנדרש וגם לתמן הא דלא הציא הסיק נה דחיתא צנדרש טענון נה"ד דה"י להם להחצות על התוכחה כישע"י וירנ"י דהנה צנדרש - איכה הציא דצחחליה התחילו לעצור צלנעה - ולא נ"ח זהם ואח"כ יוחר נעט עיי"ש כונה חשצונות של תפלות ולא נ"ח זהם וכפי הנראה ה"י צידס לנחות זהם ונחנות שלא נ"ח צראקונה ורצו החוטאים גם צפרהק"י תו לא ה"י אופן להוכיח רק צנ"כ ולכן נלח נה"ד שה"י להם לנקור נפסם אח"כ כדי לתקן נה שלא הוכיחו נ"ד צנוד שה"י צידס לנחות והסיק לא הציא רק נה שה"י מייצים צראקונה נולד הדין ודו"ק:

והנה הנציא לעק נ"י נתן לנסיקה יעקב ישראל לצוזים הלל ה"י זו חטאינו לו ולא אצו צדרכיו הלך וצוה"ק שאל דהתחיל צחטאנו לו וק"י ולא אצו כנודצר נחיש אחר וי"ל דהנה יעקב וישראל הם ההנון והלדיקים כידוע וע"ז שאל למה טלע נה"ד צאניהם וחי' ספיר דזו חטאנו לו דלכן גם ישראל לצוזים אעפ"י דנודת הרחמים רל"ה להל"ס וזה הלל חסם של רחמים הוא מ"נני נלח נה"ד נחנות חקרן תוכחה חטאנו לו ונעמילא לא אצו ההנוניים צדרכיו הלך הרחמן הוא יפתח

מהם נפלע נוחו על שונך הרי דקפד ר"ל על ר"ם על שלא הוכיח עד הכאה כנוו שהקפיד נה"ד על הלדיקים צצירוסלים על שלא נ"ח עד הכאה ונשנע דאעפ"י שכצד נחצו צחצופות וקללות לא ילאו י"ח עבת"ד ולענ"ד אין רא"י דלפי דעת הגאון הכ"ל דיס ללעור ונודרש"ס הכ"ל צציעור תוכחה לענין הלכה נה יענה להא דנצח"ר צנדרש זה צלותו קעה קפלה קטגורי" לפי כה"כ ואנורה רצון העולם אי"ז מהם נהרג על שונך אי"ז מהם נפלע נוחו אי"ז מהם נתן נפשו על שונך וכו' - אצו תוכחה הוא נון הדצרים דיחרג ולא יעצ"ר צנניעות נח"י זו - וגם אס צאנות לא יעמ"ל צתוכחה הרי זה דומה לנחבון לאיקור ועלה"ה לו היתר דלא נחשצ לעצירה אלא טילך כפרה כדדרש"ין וד' יטלח לה) ועכל"ל דהם לא הוכיחו כלל או שלא הוכיחו עד כל הלירך צאנחלל דאס יוכיחו יסתכנו וע"ז טען נה"ד אצו הצחיט נ"י נהם והסתכנו וכדרך שדרשו חז"ל עצור לפני העם וראה שלא יקלונך ח"י אצל לא נחבון שר"ך לנקור נפשו ננש ונעמילא אין רא"י כלל ונודרש זה וגם י"ל עוד דהתוכחה לפרוס נעצודה זרה אולי ה"י צכלל אציר"הו דע"ז ואחרי כותצי נולאחי צקפר היקר אורים גדולים לרצו של החידא ז"ל שכתב דצזה נחלקו אחרן וחור אס הוכחה לפרוס ננש"י ה"י אציר"הו דע"ז חונס צצ"ק שצת הכ"ל נוכח שאין להלק:

(ה) **ואחר** העיין נראה נשם רא"י דאין הלכה כרצ צהקדס להצין הסינוי דצג' חיתא ח"ל ר' זירא לר"ם וצנדרש חיתא ר' אושע"י לר"ם וגם צגנורא הציא ר"ז דנה"ד טען לפניהם נ"י גלוי וצנדרש הציא ר' אושע"י דנה"ד טען אי"ז מהם נהרג על שונך והדצר פלא ע"כ י"ל דר"א ור"ז נחלקו צנחלוקה דרצ ור' יוחנן צצירוכין הכ"ל וצתחלה הקפיד ר' זירא על ר"ם שלא הוכיח כלל וכנ"ש הריצצ"א והננ"י יצמות נ"ה ולכן הציא ר"ז נה טענון נה"ד לפניהם נ"י גלוי כנעור נ"י יודע להחליט שלא יקצלו תוכחה טרס הצחינו הדצר וננקחנח כן עשה ר"ם והוכיחם עד השיעור של נזיפה אצל ר' אושע"י ק"ל כרצ דציעור תוכחה עד הכאה (ונצח"ר צנ"ל"ה דרצ ור"י נחלקו צאצ מייצ להוכיח עוד אחר שאינו נקצל תוכחה

יפתח לנו שערי רחמים לעורר לבנינו לתשובה
שלינו ונתוך נחת ולחדש עלינו שנה טובה
שנת גאולה וישועה כי רב טבענו צור והאלקים
יצקם את הכרדף אבי"ר:

שמואל אהרן החוש"ק לאצחווה י"ו

בעזרי"ש קראקא.

בגמ' גיטין (דף כ"ו) שלמנו עלך ונלכא
שלמנו עלך ונלכא, ח"ל ויחייבת חרי
קטלא, חדא דלאו ונלכא חנא, וקא קרית לי
ונלכא, ומו חי ונלכא חנא, עד האידנא חנאי
לא חתית לגבאי, חנאי ל"י דקאמרת לאו ונלכא
חנא, איצרא ונלכא חת, דאי לאו ונלכא חת,
לא וינוסקרי ירושלים צידך, דכחוב והלצנו
צאדיר יפול, ואין אדיר אלא ונלך דכתיב והי
אדירו ונונו וגומר, ואין לבנון אלא בית
הנוקדש שנאמר ההר העוצ הזה והלצנו,
ודקאמרת חי ונלכא חנא חנאי לא חתית לגבאי
עד האידנא, צריכי דהו צן לא סצקינן, חנאי
ל"י חילו חציות של דצס ודרקון כרוך על"י
לא חיו סוצרין חת החציות צציל הדרקון, אישתיק
קרי על"י רב יוסף ואיתינוא ר' עקיבא משיב
חכמים אחור ודעתם יסכל איצעי ל"י למומר
סקלינן לצתא, וסקלינן ל"י לדרקון וקטלינן
ל"י וחציתא סצקינן לה.

גיל זהקדש המהרש"א (צרכות דף ג') וז"ל
שנקלסין בו, מפרש"י דר"ל שהיו נקלסין
אותו צציתו כך צנון שה"י ציתו קיים, וצנון
סצת"י קיים קראו להקצ"ה ונלך, אצל צנון
סגלו קראו אצ ולא ונלך כציכול, שאינו ונלך
שאין הסכא שלם אז כנ"ש התוספות בזהו
פירוש חנון יהא שני רצא בו, ודו"ק, עכ"ל —
וחו שלמנו עלך ונלכא, שלמנו עלך ונלכא,
צנוא כל איש ישראל צגלות החל הזה לפני
ונלך ונלכא המלכים הקדוש צ"ה, ונלך שהשלוס
שלו לצקש ולחנן פרוס עלינו סוכת שלומך
סוכת רחמים חיים ושלום, והולאינו ונעצדות
לחירות ונושיעצוד לגאולה, והסי"ת ונלך עולמים
נשיב להם ויחייבת חרי קטלא, חדא דלאו
ונלכא חנא, וקא קרית לי ונלכא, שהרי ניוס
שהחצית חת ציתי ושרפתי חת היכלי, אזי
אצ ולא ונלך שני נקרא, ומו חי ונלכא חנא

עד האידנא חנאי לא חתית לגבאי, להרצות
ולהפליז צתפילה וצקשה לפני ונלך שווע
הפילה לחנן אתכם ונואל, ובנסת ישראל
חסיצ חנאי להקצ"ה, דקאמרת לאו ונלכא חת
איצרא ונלכא חת דאי לאו ונלכא חת, לא
וינוסקרי ירושלים צידך, היינו לבנות ירושלים
עיר הקודש דכתיב צונה ירושלים ד'
וכתיב ד' ונלך ד' ונלך ד' ונלך ד' ונלך ד'
ועד, ודקאמרת חי ונלכא חנא חנאי לא קחתית
לגבאי עד האידנא, צריכי דהו צן לא סצקינן
חלו הנושקטים שלוחי ילח"י הנה היו צעוכרינו
לצתתי חלות פניך המאירים על גאולתנו
ופדות נפשונו, חילו חציות של דצס ודרקון
כרוך על"י, לא חיו סוצרין חת החציות צציל
הדרקון, והסי"ת ונשיב להם הערס חדעו
כי צרתי ילח"י צרתי לו תורה חצלין,
והתורה ננושלה לדצס, ואיב הי' לבס לשצר
עם התורה חת הנמש הקדונוי זה הילח"י
אשר היא כרוך על העקב שלכם, אישתיק
קרי על"י רב יוסף, ואיתינוא ר' עקיבא, משיב
חכמים אחור ודעתם יסכל איצעי ל"י למומר
סקלינן לצתא וסקלינן ל"י לדרקון וקטלינן
ל"י וחציתא סצקינן לה, שה"י להם להלטרדק,
חונס כי צעוה"י רפינו ידיו וון התורה אצל
לעונות זה חנו אוחזין מעשה לדקה צידינו
לצתא, רומז על לדקה, כי הוא כלי דכ"י,
וגצי לדקה ונלכו ג"כ (בתוצות דף ק"ג) כופין
על נודת קדוש, כי הא דרצא כפ"י לרצ נתן
צר חני ואפיק חנ"י ד' מואה חז"י ללדקה
(בתוצות דף נ"ט) (גס כרמז לצתא, גיו
חל"ג, ר"ת "לדקה" "חניד" "גמלס" ואמרו ז"ל
(צ"צ דף ו) גדולה לדקה שנקרצת הגאולה
ואין ירושלים נפדית אלא צלדקה (סצת דף
קל"ט) וע"י הלדקה חנו ונקרצין הגאולה, ואז
נוציא הקצ"ה חת הילח"י ושומו (כוכה דף
כ"צ) לכן תהלך לפנינו לדקתנו ותוליכינו
צוהרה קונויות לארנו:

בגמ' קידושין (דף ע"א) זעירא הוה קא
נושטנויט ויני' דרצי יוחנן דהוה חנאי
ל"י נסיצ צרתי יונא חר הוה קאזלי צאורחא,
נונו לעורקנוא דנייא, חרצ"י לרצי יוחנן
אכתפ"י וקא ונעצר ל"י, חנאי ל"י אורייתין
כשרין צרתין לא כשרן בו, פירש"י ז"ל
אורייתין כשרין וצרתין לא כשרין, חלומידי
חתה

בגמ' צרכות (דף ל"א) אונרו ל"י רצון
לרצ המונח ז"טא צהלולא דנור צרי
דרציקא ליסרי לן נור אונר להו ווי לן דניטנן
ווי לן דניטנן אונר ל"י אכן ונה נעני צתק
אונר להו הי תורה ותי ונלה דנוגני עלן. כל
הא דאונר רב המונח לרצון לענות אחרי
הי תורה ותי ונלה דנוגני עלן נשום דאונרו
הכז"ל (ירושלמי יונא פ"א הל"א) כל דור
שאינו נצנה ציהומק צינוו ונעלין עליי כלינו
הוא המריצו וגרס צבה תצבה צלילה. הוא
הגלות הדוונה ללילה, ודנעשה על לחי
ודנעשה נוסריקין. הי "תורה" ותי "עולה
דנוגני" עלן. ואכור לנו לעלאות שחוק פינו
עד יצנה צית נקדשנו ותפארנו.

בגמ' תענית (דף כ"ג) הנהו תרי תלנידי
דהו קניי דרי יחק צן אליצי. אונרו
ל"י כיצעי נור לרמוי עלן דכיחבים קוצא.
אונר להם עמי היתה ושלחתי פירש"י ז"ל דצר
זה היתה צדי שכל ונה שאני נצקס היו
נותני לי ועכשו אין תפילתי נקוצלת כל כך.
והקשה רבינו נהרש"א ז"ל, עין פירש"י, והוא
דחוק, שלא יהי הפלת הלדיקים נקוצלת
ונורלה לנקים צוקותם כונו צנעוריהם, והרי
לענין חכונה אונרו תהכונה נוספת צהם
צוקותם, ועוד לשון ושלחתי לא נשנוע, הכי
פירשו דנשנוע שלחתי צרלון, יע"ש פירשו.

וב"ל ע"ד אונרם ז"ל (יונא כ"ב) צעשה
שאונר לו הקציה לשאלו כך והכית
את עונקו. אונר ונה נפש אחת אונרה תורה
הצא עגלה ערופה. כל הנפשות הללו על אחת
כוונה וכוונה. ואם אדם חטא צהנה ונה חטאה,
ואם גדולים חטאו קטנים ונה חטאו, יתה
צת קול ואונרה לו, אל תהי לדיק הרצה,
וצנוגילת קהלת ז' פירש"י ז"ל הפי ואל
תתחכם יתה לדין קל וחומר של שמות, ונה
על נפש אחת אונרה תורה הצא עגלה ערופה
וכי, וזהו כאשר צקשו הנהו תרי תלנידי נרי
ילחק צן אליצי לתפלל עליהם רחמים סיהי
להם חכונה יתירה, הסיצ להם עמי תיתה,
כלומר מחכונה יתירה היתה אללי ושלחתי
צרלון, כי ירשתי תלא תסיתיני לדון ק"ו של
שמות, לכן גם אחת אל תתחכמו יתה, ולא
תצקשו גדולות, שלא תצונו לדי חסם ועליות.

צגני

חמה, ותורתי כשרה לך, וצחי אינך חפץ:
נ"ל צהקדם הגוני סקחים (דף נ"ט) אונר
רבי יוחנן הרולה סיתעשר ידצק צורעו
של אהרן, כל שכן שהתורה והכחונה נועשרתן
כו' ונלינו צגני תענית (דף כ"א) שרצי יוחנן
ה" עני, וגרס צאורייתא נותך הדחק: וזהו
כשלא רלה, צעירא ליקח את צהו של רבי
יוחנן לו לאשה. אונר לו רבי יוחנן אורייתין
כשרין, היינו זו התורה שלנדהיך הרולה
סיתעשר ידצק צורעו של אהרן, כראה לך,
צרחין לא כשרין, נשוייה אינך חפץ לישה את
צחי לאשה, שונא צתר צרתא, איזל עניותא.

בגמ' שבת (דף קכ"ו) האי נאן דצחונה כוי,
אכיל נדילי, ושתי נדילי, ורזוהי גלין
כו', האי נאן דצלצנה כוי, אכיל דלא דילי
ושתי דלא דילי ורזוהי כסן כוי.
נ"ל ע"ד אונרם ז"ל צגני צ"צ (דף ע"ה)
זקנים שצאותו דור אונרו פני נשה
כפני חמה, פני יהושע כפני צננה, ואונרו
ז"ל צגני תענית (דף ע"ה) נן צוכות נשה,
ועוד ונלינו צגני תנוורה (דף ט"ז) צעשה
שנפטר נשה רציו לג"ע, אל ליהושע, שאל
נווני כל ספקות שיש לך, אל רבי, כלום
הנחתך שעה אחת והלכתי לעוקם אחר, לא
כך כחצת ונשרתיו, יהושע צן נון נער לא
יונש נותך האוהל, ניד חסם כחו של יהושע
ונשתכחו ננוני ס' הלכות, ות"ש ספקות,
ועמדו כל ישראל עליו להרגו, אל הקציה
לונר לך אי אפשר, לך ועורדן צנלחנה כוי,
צונתיתא חנא אלף ות"ש ק"ה וגזרות שויה,
ודקדוקי סופרים נשתכחו ציוני אצלו של נשה
כו' וזהו האי נאן דצחונה, היינו נני שהי
צדורו של נרע"ה, שפניו כפני חמה, אכיל
נדילי ושתי נדילי, אכל את הנון צוכותו של
נרע"ה צחורים היו עוענין טעם לחם, זקנים
טעם דצק, חינוקת טעם שונן, ורזוהי גלין, ורזי
התורה, וקודות הלכות היו נגלו לפני בא"ה, האי
נאן דצלצנה וני שהי צדורו של יהושע,
שפניו כפני הצננה, אכיל דלא דילי ושתי דלא
דילי, והאוכל נהל נאכל אשר יאכל, וכל
נושקה אשר ישהה, לא הי' טועם צהם טעם
נן, ורזוהי כסן, וגם לו נגלו לא רזי התורה
וקודות הלכות, כי נשתכחו ציוני אצלו של
נשה, ולא הי' ליהושע למורקה.

(ו"ר ויגט) וזהו כשהוא חי קולו אחד, היינו כשהוא נוספר בחיים חיותו אחד ונתקן של ת"ח, וכשהוא נות קולו שבעה, האיש הלזה שאוג ישאג דחר ונותו צגיהסוס, אשר קס רשעים כידונים.

בירושלמי יצונו (פרק י"ב הלכה ה')

רבי יוחנן הסנדלר עבר גרניי רובל, עבר קוניי צית חנישאל דר' עקיבאל, והי' חכרין ואונור נאן צעי נוחטין, נאן צעי ליבורין, חללה צינו לציה נהה, אידיק ליי רבי עקיבאל וון כותאל, אמר ליי חית לך כושין, חית לך כשר.

נ"ל בהקדם ו"ש צסם צעל קוניכות חכונים על נוחכז"ל (צרכות ק"ח) צסעה שוליו, את רבי עקיבאל להריגה זון ק"ש הי', והיו קורקין את צסרו צונקרקית של צרזל, והי' נוקצל עליי עול ונלכות שונים, אונור לו תלונדיי, רציו עד כאן, אונר להס, כל ימי הייחי נלעער על פסוק זה צכל נפסך, אפילו נוטל את כשונתך, אונרתי נותי יצוא ליד וחקיינוני, הי' נאריך צאחד, עד שילתה כשונתו צאחד, ילתה צת קיל ואונרה, אשליך ר"ע שילתה כשונתך צאחד, והשכיל צעל קוניכות חכונים הכ"ל לצאר ע"ד שבי צכוונת הארין"ל שונרע"ה הרג את הנלרי צסם תביה וזהו כשאונר נורע"ה לרשע לונה תביה רעך, השיבו הלהרגיני אתה אונר כאשר הרגתי את הנלרי ר"ל, ע"י שהזכיר לו תיבת תכ"ה, שצו הרג את הנלרי, וזהו כשילאה כשונתו צאחד, אונור לו תלונדיי, רציו עד כאן, ר"ל אונר ג"כ ואהצת "את "די "אלקיק, שסם קו"ת תכ"ה ואויציק יפלו לפניך חללים, ואחם הנלל, אונר להס, כל ימי הייחי נלעער על פסוק זה צכל נפסך, אפילו נוטל את כשונתך, ועבסיו שצח ליד לא חקיינוני.

וזהו שרבי יוחנן הסנדלר עבר קוניי צית האקורים של רבי עקיבאל והי' נוכרין ואונר, נאן צעי נוחטין נאן צעי ליבורין, ע"ד אונרס ז"ל (צרכות י"ח) קשה רנח לונח כנחט צצשר החי, והי' נותכוון להוכיח את רבי עקיבאל, לונה קוצל יקורין קסים ונוריס, חללה צינו לציה הלוח ע"י הזכרת השם תכ"ה יוכל לחלץ נפשו נונות ואת עינו וון דונעה, וע"י השיצ לו ר"ע, חית לך כושין, ע"ד אונרס

בגמ' (פסחים דף ק"ב) חנושה דצרים לוח רבי עקיבאל את ר"ש צן יוחאי כשהי' חנוש צציה האקורין, אונר לו רבי למדינו חורה, אונר חיי' נלונדך, אונר לו חס חין אתה נלונדיי, חיי אונר ליוחאי אצא ויוסרך לונלכוה, ויס לתנוה וכי חצר הוא לונוסרה עיד יס לרקדק, לונה הזכיר ר"ש יוחאי אצא, אטו לא ידענו כי יוחאי הי' אביו, והי' לו לונור, חיי אונר לאצא.

ונ"ל ע"ד אונרס ז"ל קנהדרין (דף ל"ח) אונר רצ חונח צר צינח אונר שמואל, כל חנונה הלכה נופי תלמיד אפילו עוצרים שנוניי און נוקללים אוחו, כנאונר נונע צר יקצוהו לאוס, ואין לאוס חלל עוצרים, כנאונר וללוח נוללוח יאונך, ורס"י ז"ל פירס (צפי תולדות) וללוח נוללוח יאונך, חין לאוס חלל נולכית, וזהו כשנל רלה רבי עקיבאל ללונד לרבי שונעון תורה, הי' קצר ר"ש שונעס זה חינו רולה ללונדו שונח יסכה דצר זה נונשנתו ויגרוס חיי תקלה לעלונ, לכן אונר לו לרבי עקיבאל חיי אונר ליוחאי אצא, ע"ד שבי צסי "יוחאי", הס קו"ת וון כ"י ל"ח תשכ"ה נופי זרע"ה, הייני צורעל דאצא השכחה חיינה נלויי ואיב חס חין אתה נלונדיי, ונוסרך לונלכות, היינו דבר הלכה שאתה נונע נונני נוסך שחקים צד נונע צר יקצוהו לאוס ואין לאוס חלל נולכית, ולכן לא תנכס צציה, כי צקריי נשהונרה חורתי.

בגמ' סוכה (דף כ"ט) חנה לוקה כו' ועל שני אחין שנשפך דונן כאחד, כ"ל ע"ד הילקוט (פ' שניי) צללשה נקונות כעס ננש כו' וצאונן ונהעלונה הלכה נוננה וזהו חנה לוקה זה נורע"ה, כי פני ננשה כפני חנונה, כשנשפך כאחד דונן כל שני אחין, חילו כדצ ואציה, שונפי כעס וחיונה, הלכה נוננו נהעלונה.

בסוף פרק ג' דנוקי קנים, כשהוא חי קולו אחד וכשהוא נות קולו שבעה, כ"ל ע"ד אונרס ז"ל (צרכות י"ט) כל הנוספר אחר נותקן של תלונדיי חכונים נופל צגיהסוס, ואונר ז"ל (עירובין י"ט) שצע שונות לגיהסוס, והנה אחד רונח על ת"ח ע"ד אחד הי' אצרהס, אחד צאחד יגסו זהו יסודה ויוסף

אחרא ונכח ארבע קורין אחרתין וכי ע"ס
ונאור ל"ע, ח"י. ואלן דבר שני דמורוד כאלן
ועוד, וכי נאלא גבי דבר טוב כזה, אחרי
בהתירה נעיד עליה, הוא החל להיות גביר
לד לפני ה' ופרש"י להנריד כל העולם על
הציה בעלת דור הפלגה, וגם ח"י צפד"ח
(פכ"ד) שה"י נולך צונגל הנזקקים לסלק
שכונה וכן הארץ ע"ס, ולא ראיתי נוי שהעיר
ע"י ובדלח"י יס כאלן ע"ס ויראים לשלוח יד
ולע"ג.

מנחם מאנדל קרענגיל

בהמ"ס דבש וחלב ושהיג השלם וכי.

אונרס ז"ל (נו"ק ע"י) הלוא ככני כושיים
חתם לי, וכי כושיים שנו, והלוא ישראל שנו,
אלא לומר לך וזה כושי נשונה צעורה אף
ישראל נשונים צונעקיהם נוכל האונות, וזהו
נוי בעס ישראל גוי אחד בארץ הנוסרים נפסם
על קדושת שנו י"ח, חית לך כשר, היס זון
נוכסר כנו עכסו אשר כל יוני הייתי נלעסר
על פסוק זה, ואמרתי נתי יצוא לידי ואקיימתי,
ועכסו שצא לידי אקיימתי צונעקיהם, ואצרך
כנו על הטובה צרכה.

משה דוב בראפמאן

ב"ה, קראקא.

א' סוטה (פ"ח נ"ה) ויספו הסוטרס לדבר
אל העם וגוי ר"ע אונר הירא ורך הלצב
כונענעו וכי ריה"ג אונר זהו הנתיבה
ונעצרות שצידו, לפיכך הלחה לו החורה את
כל אלו שיחורו צגללן, והיא כדי שיתלו בכך
החורה ולא יתבייש, וח"ל צעל הפארת ישראל,
והקשה ע"י אדם קשה כצ"ל הגוי ה"י
נקארטיגאל, והלא נפורס בקרא וכתוב הדר
הוא העס פן ימות צונלחמה ואיש אחד
יחללנה, וכן ארש אשה וגוי ע"ס: ולעכ"ד לק"מ
דנאום זה לצד לא הו"ל לזיז נונקינו כל
עיקר, וכנו צננה ציה וחכבו, ונעע כרס
וחללה או כשא ארוסתו, ולמה לו לזיז ולחזרה,
ח"י ל"ל ג"כ עעס הכ"ל, ולשון התרגום יצ"ג
עס שופטים (כ' ז') ואלן גברא דקדוש אחתא
וכי דלא יגרום ל"י חוצא דלא חדי צאנחח
ע"ס, ל"י דזה דוקא צנסואה וצכגון דא לא
זו נונקינו כלל.

ב' ואגב אורחא ח"י כאלן ד"א נותרגוס יצ"ע
הסייך לקדר פרשיותינו פ' נח (י' י"ח)
ען הארץ ההוא ילא אשור וגוי וח"ל תרגומא
דהאי קרא ען ארעא ההיא נפק ננורוד ונולך
צאחור דלא צעל לנחוי וצעטת דרא דפלוגתא
ושצק ארבע קורין אלן ויהב ל"י ה' ג"י כן

ב"ה, פראגא הסמוכה לוואראש.

א' צקי זרע צרך סליסי דף כ"י ע"י עפ"י
ונסחז"ל תוכחה לשונה וענוה שלא לשונה
עדיף תוכחה לשונה עכ"ל: ונוראות נפלחתי
כי זהו היפך הגוי דערבין ט"ז ע"י, וח"ל
הגוי עס תוכחה לשונה וענוה שלא לשונה
ה' נויכיהו עדיפא, ח"ל ולא נודית דענוה
לשונה עדיפא דא"א ענוה גדולה ונכלס, שלא
לשונה נוי עדיפא דאר"י ח"ר לעולם יעקוק
וכי ח"י שלא לשונה כו' ולע"ג.

ב' ועוד כתב עס צדק כ"ג ע"א ד"ה צזה
יצואר כו' ונ"ל דאיתא צחז"ל עה, ולא
עד צכלל הכל נועיל תשובה חון דצ"א, ר"ת
דס, כפירה, ח"א, אלו שלשתן חין נועיל תשובה
עכ"ל: חזו להיפך נונה דאיתא צירושלמי
דפ"ק דפ"א, וח"ל, ע"י וגלוי עריות, ר' יוסי
ורי יונה, חד אור צקלות וח"א צחמורות, וזה
הנ קיינו, חס צאורו שצשה תשובה, חין כל
דבר עונד צפני כל צעלי תשובה עכ"ל,
הירושלמי, וכלשון הזה כן הוא נפורס צירושלמי
דסנהדרין פ' חלק צחמילתה, ולע"ג.

אברהם בנימין נלאווימשאווער,

ספר

חדרי תורה

חדר ב'

חדר א'

אגדה ודרושים

הלכה וחידושים

מנאנו גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת, וגם יוחקו בספר, דרושים ואמרי שפר, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל יוש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת ג'

החוברות "חדרי תורה" יצאו לאור אי"ה מדי חודש בהדשו והמחיר בעד כל י"ב חוברות לשנה עולה 18 זלאטעס, ויקבל מעות חתימה גם בעד שתי חוברות.

קראקא שנת תרפ"ו.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייזעלסא מסמר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietlowska 9. — 1925.

Drukarnia M. Lenkowieza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הנאון המפורסם וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמי
הארניטצער שליט"א, אבד"ק קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החור"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה דוב בראפמאז
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרופים אשר ראום גדולים וישבחים, וכל חפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להח"ל ס' „וידבריי תנודת“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי חכמתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, וגם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מגאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקנה כי כל אוהבי תורה יבואו שערי בתורה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה, ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

בעתירת הכוה"ח פק"ק קראקא יו"ק אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי בהנה"צ מו"ה עמיאל סארניצער זצ"ל
אבד"ק קראקא יצ"ו.

ב"ה יום ועש"ק וירא תרפ"ו לפ"ק אסמאב יצ"ו.

הנה ראיתי צענית חוברת אי' ונה שהקשה הגאון ז"ל על חת"ס ק"י כ"א צענין צרכת הגאון. וכבר קדמו צה ונ"ר הגאון ז"ל צפ"י אצני חז"ל ח"א"ח ק"י ל"ט אונס לעכ"ד כי פשוט וצדור בדעת חת"ס ז"ל דודאי אם נסתכן צעצרו ציס ונתקיים צו קרא כדכתיב יעלו שונים וגו' ויחיו וינישו כשכור וגו' וילעקו וגו' אז צודאי לריך קרצן תורה דלא גרע ונחולה דקס כי ויצחו וצחי תורה. אונס נ"י טעבר הים בשלום שחאנור צעציל זה לחודא י"י לריך לצרך צרכת הגאון ק"ל להחת"ס דזה אינו תורה. ונחילה ל"ק נרש"י ק"ל ואדרבה יש בדמות ראי' נרש"י ז"ל שבי לשחט תורה צענת עלייתו ון הים וכו' לשם הודה שהפריש על יליאמו וצית האקורים, ולכאורה ל"ע לונה צציק רש"י ז"ל חולה דקנויך ל"י ונקט ילא וצית האקורים. אונס להח"ל ז"ל דרש"י ז"ל ק"ל כיון דצילא ון הים ח"ח צהידה חלא אם עבר עליו קרא כדכתיב נפשו צרעה תחמוג וגו' וזה צגדר חולה שנתפלא ודא ודא חתה היא. לכן נקט רש"י ז"ל שהפריש לשם יליאמו וצית האקורים. [ומה שיש לע"י צחולה שנתפלא וערס שהקפיק להציא קרצן הודר חלה עוד הפעם אם לריך להציא צי תודות חכ"נו להאריך]. וע"י היטצ צרציו גרסון ז"ל צונחאות ד' ע"ע נ"י ד"ה חלימא חליפו הודת חובה. וכי צח"ל כגון שה"י נפרש ציס "ונסתכן" ונד"ר אם יכלל קיציל תודה דאנריין ד' לריכיס להודות עכ"ל נראה דכלל נסתכן ציס ח"ח להציא קרצן הודה. וצחי כהצנו צזה ארובות דצרים ואכ"ו :

גם ונה שהקשה על חת"ס ז"ל צענין שליחות הכה"ג ע"י צזה צפ"י כל"ח פי צהצלותך אות ה' צנווה"ד וצפ"י דצרים אות ג' חוק"ג ואכ"ו להאריך צזה יתיר :

והנני להעתיק לי צזה גרגר אחד ונח"ש צחי ליומא דק פ"ה להעיר לצצ הונחי צדצר הלכה :

(א) **ברה** פ"ה ע"א צחוקי ד"ה ולפקח עליו חת הגל. אומר ר"ת דהס' דאין הולכין צפק"י אחר חרוב ונקוס דכ' וחי צהס

ולא סינוות צהס קלא יוכל לצוא צסוס ענין לידי וניתת ישראל. ועפ"י נלפענ"ד צטויט ודעה לתרץ ק"י הראשונים שהקשו צהא דקקו"ט הש"ס צקנהדרין ק"ט ע"א אי אזליין ד"כ צה"ר הא ונצואר צסיגיא דחולין דילפיין ונוכה אציו ואנו ונורולא ונעד"ז דאזליין ד"כ צמר רוב. וע"י צחי הר"ן נ"ש צזה. אונס להח"ל כי ד"ל הא דצד"כ אזליין צתר רוב וליח לכצרת חתום ח"ל דשנא ע"י חתורה נגרוס וניתת ישראל היינו נוסוס דסס צקוגיא דילפיין ונוכה אציו ונורולא דצכל חלו קודס שניהנה הורה ל"ה לריך לצוא לרוב. דאפילו צהורג אדס טריפה. ואפילו צחוצל אדס ה"י חייצין ויתת צדיני צ"כ. וכן צעדי שקר כו"ש הרמב"ן ז"ל דהוא צכלל דיין. רק כשניחנה. חתורה ונתחדסה הלכה דהורג טריפה וכן חוצל צחצירו וכי"צ אין חייב ויתת צ"ד. כ"א כשהגדלח היא צריא ואינו טריפה והנחצל הוא אציו. ח"כ אדרבה ע"י חתורה ניחול ונוות אם הוא טריפה. ואינו אציו וכיון שכן שפיר אזליין צה"ר והורגין אותם. וז"ל נאלד צקצרה. ונעיתה אחי שפיר נאלד דקקו"ט צגנו דקסנה"י דקאי על צן קו"י דזה הוא מהדצרים שחדסה חתורה דצן כו"י ח"נו. וקודס וית ל"ה דין זה. וא"כ שוב ז"ל צקצרה דאין הולכין צה"ר צד"כ כיון דכ' וחי צהס אין יכולים לגרוס סינוות אי' מישראל שכל עפ"י דין. וע"י פריך הגוי נהא דא' אומר צצ' צחורש דעדותן קיימות. אע"ג דיש ד"כ שאין צ"כ חייצין עליהם כגון עריות שאין צ"כ מוזהרין עליהן. ואעפ"י אזליין צה"ר ונוכרח וזה דגס צכה"ג אזליין צה"ר צד"כ ואח"כ נציא הגוי ראי' נוקטנה שקצב צה אצ"י קידושין חייצין על"י נוסוס ח"א. אע"ג דצד"כ ל"ש קידושין כלל ואינה ח"א רק לפי תורה וא"כ אונאי אזליין צה"ר. וע"י רואה הגוי לתרץ צזה על"י אצ"י והחיוצ נוסוס צחו וכנמד דצ"כ חקור צצחו ח"כ אין זה חיוצ נוסוס חורה דגס קודס ונת"ת ה"י חיוצ ע"י ויתת נוכח חרוב וכנ"ל. וזה נראה כבון נאלד עד"פ לתרץ הקושיות צזה :

וא"ש צזה ונה שהקשו האחרונים הא גם צצא על צחו לריך לצוא לרוב דדילמא לאו אצ"י הוא. ולהח"ל ח"ש דעל חיוצ קל ד"כ

כצד

כבר ידעין דאזלין צה"ר ונקיגיא דחולין
דילפיין מרולא דאזלין צה"ר. אך להצין אנואי
צאנות אזלין צד"כ צה"ר לכ' חתום הכ"ל.
וכי צאור הדברים צטקדים ד' התרגום אונקלוס
ורס"י ז"ל על נקרא דאלה מלוות וגו'. וחי
זה שפרשו לחיי עלוה. וצ"ס ז"ל לעוה"צ
ע"ס חציג דלכאורה סתראי ניכחו לדבשא
דוחי זהם יג' אך האנות כי צוה דשני דרשית
אחת הן כיוו דילפיין דפק"כ דוחה שבת נשום
שיחלל שבת אי כדי שיטנוור ויקיים עוד תורה
ומלוות אותה דרשנה הוא נמש ג"כ ונקרא
דוחי זהם כיון שהתורה ניתנה לחיות זה חיי
עולם לזאת דרשין וחי זהם ולא שינוות זהם
לכן פק"כ דוחה כל העולות שבתורה. כדי
שיחלל לחיות עוד ויקיים את התורה והעולות
ויזכה זהם לחיי עולם וז"צ ולאות. ונעשה כי
דזה דוקא צפק"כ של ישראל אצל צד"כ דחייב
נחת צד"כ וזה הוא הכפרה שלו וזה יזכה
לעוה"צ צוה שפיר אזלין צד"כ צה"ר. דל"ס
לומר דלא ניזיל צה"ר ונשום קרא דוחי זהם
דאדרבה דהרי פרוצ לומר דזה יתקיים "חי
זהם" ועי"ז יזכה לחיי עוה"צ וצפרט צענין
צק"מ דאמרה תורה ימות זכאי ואל ימות
חייב דהתורה ירדה לסי"ד סקופו שינוות חייב
ועי"ז סכדון איתו עתה ימות זכאי ויזכה לעוה"צ
אי"כ צודאי שאינו דונה לפק"כ לכן החקירה
רק נלד וספטו העדה והלילו וגו' אצל להלילו
נקרא דוחי זהם אין כאן נקום כלל ודא הוא
צריח דהך נילתא :

מאיר דן פלאצקי אב"ד דק"ק הג"ל.

תשובה מכבוד הגאון האדיר מהר"מ אריה זצ"ל

ב"ה יום ה' ערב חג השבועות תרפ"ב טארנא.

שי"ר לכבוד הרב הגדול החריף מרה גרשון
הכהן בק"ק פשעצלאוו.

מכתבו הגיעני ומרוב טרדותי לא הי' הזמן
לקרות היזכרנים הנאים יום יום
עתה ראיתי וכתבתי — צדצר ענין הטבילה
צט"ק כי כל ימות השבוע שצרי הנוקיה קגורים
נחנות יוקר העלים, הנה לדעתי הנשים אבוקים
הם ואי אפשר להם ללכת צמקיה קרה ע"כ

אין לנחות צידם ונלעצול. רק יש להודיע
לראשי הקהל כי לא עוז הדצר אשר הם
עושים וישתדלו עכ"פ להסיק הנוקיה איזה
פעמים צצצוע ונ"ש כח"ר צסס מולל נאש
דצדצר שנוחר צדיעצד אין לצ"ד לנחות ענ"ש
צזה צק' על תורה לקידושין ס"ו אצל זה
דאין לנחות עכ"פ יש להודיע להם ונה
שהקשה ענ"ש צשו"ת אמרי יוסר ק"י י"ח
דעל מראות עין לא תיקנו צרכה ונהא דמגילה
כ"א דתיקנו צרכה לכ"א ונפני הנכנסין והיולאין
ל"ד דסס נשורת הדן כ"א יש לו לצדק
לפניו ואחריו רק שאפשר להם ללאת צצרכתו
של הראשון צתחילה וצצרכתו של האחרון
צצרכה האחרונה ושתיקנו חז"ל צרכה צפ"ע
הוי רק כענין צרכה שא"ל גם אין צזה חשש
צרכה לצטלה כיון שאינם רואים ללאת צצרכה
חצירו אצל לתקן צרכה חדשה לגנורי נשום מראות
עין יש לומר דלא תיקנו. ומרוב טרדותי
הקלרתי ויקבל החג הקדוש הצע"ל צשומה :
בגפש דוש"ת הק' מאיר אריה אבדפה"ק הג"ל.

ב"ה זאווערציע יע"א.

הרמב"ם צפ"צ והלכות שופר כתב יו"ע
של ר"ה שחל להיות צצצת אין
תוקעין צשופר גזירה שנוא יעלנו צידו ויוליכו
לנוי שיתקע לו ויעצירו ד"א צרה"ר או יוליאו
נרשות לרשות ויצוא לידי איסור סקילה שהכל
חייבין צחקיעה ואין הכל צקליין לתקוע עי"ש
ותנוהו הנופ"י דלנוה הוס"ף תרנצ"ס טעם
דשנוא יוליאו נרשות לרשות ונה שלא מכר
צגנו' דלא קאמר צגנו' רק הטעם דשנוא ועצירו
ד"א ולא נשום שנוא יוליאו נרשות לרשות
וחק"י ונפורקנות ואנרתי פרפרת יפה דהנה
צאנות הק' צתוק' דאנואי נקט רבה דוקא
הטעם דשנוא יעצירו ולנוה ילא קאמר דגזרו
לתקוע צצצת נשום שנוא יוליאו נרשות לרשות
עי"ש וכ"ל דהנה הטעם צפ"א נה"ש הק'
דאיך גזרו שנוא יעצירו ד"א צרה"ר הא אפי'
אם יעצירו לא יצוא לידי חיוב דאורייתא
דקי"ל כר"י דאמר צקובה נ"צ גזי לולב דאם
טעה והעביר ד"א צרה"ר פטור נשום דטעה
צדצר מלוה פטור וא"כ אפי' אם יעצירם יח"י
פטור

פטור נשום טעה בדבר מלוא עיי"ש אולם
 באונת הנודיק צכונ"ג צהלכות פופר יראה
 שהקונ"ג צמתק לשונו כזר נשמר נקוש"ו
 שכתב סם- וז"ל יו"ט של ר"ה שחל להיות
 בשבת אין תוקעין בשופר גזירה שמה יטלנו
 בידו ויוליכנו לנו סתקע לו ויעצירו ד"ה
 צרה"ר אחרי כך בעין שצארכו זה לולב
 עכ"ל וזה לולב כתב יו"ט הראשון של
 חג שחל בשבת שכתב והוליא לולב לרה"ר פטור
 נשום דטעה בדבר נולא פטור"י אחר חז"י
 ל"ש אלא שלא ילא צו אכל ילא צו חייב וגזירה
 דרצה כך הוא באונת שמה יעצירו ד"ה
 לרה"ר לאחר שכבר ילא את הנולא ע"כ וזה
 נראה סק"י האחרונים נטעה בדבר נולא כזר
 הקדים הקונ"ג ונחדש ע"ז דהגזירה דשונה
 יעצירו ד"ה לא הוי בשעת הליכתו ונציתו
 לבית הנקי דלא כיון דעדיין לא ילא את
 הנולא אפי"י אם יעצירו ד"ה צרה"ר יהי
 פטור נשום טעה בדבר נולא רק החשש שמה
 יעצירו ד"ה צרה"ר צחזירתו לאחר שכבר ילא
 צו דלא קוצ לא הוי טעה בדבר נולא וזהו
 דבר חדש וניוסצ לכבון ק"י הטעה"ו הנ"ל
 אונס צחונת קוצ קשה לפי"ו שהק' הופי.
 דאונתי גזרו שמה יעצירו ד"ה הא אפי"י אם
 יעצירו ד"ה לא יעשה איקור דאורייתא דהוי
 מלשאל"ג כיון דלא הוי לשם תכלית וללורך
 עלמו והרלו דשצביל לורך הנולא חשיב ג"כ
 ונלכח שלל"ג כונ"ש התוק' בשבת ק"ה ועי"
 צמאירי סם ק"ו שכתב דנולא שזמנה קביעה
 בשבת והטעה עונרת חשיב ונלכח שלל"ג
 ונחונת לורך הנולא עיי"ש א"כ קשה מנ"כ איך
 גזרו שמה יעצירו ד"ה דצעת הליכתו להצקי
 ליכא למגזר שמה יעצירו ד"ה דלא הוי טעה
 בדבר נולא ככ"ל ואי בדברי הקונ"ג הנ"ל
 דהגזירה היא צחזירתו לאחר שכבר ילא צו ז"ה
 דלאחר שכבר ילא את הנולא קוצ הוי מלשאל"ג
 כיון דלא ליכא לורך נולא אך כ"ל לפינ"ש
 הר"ת צמכלתן וצקוכה נ"צ לחדש דגזי נעציר
 לא צעי ונלכח מחשבת דכל הטעם דצעי
 צמלככת שבת ונלכח מחשבת נצואר צרש"י
 חגיגה " נשום דנקמכו מללכות שבת למשכן
 ולפיכין ממשכן דצעי נ"ו עיי"ש ונ"ו צמעיר
 להלכתא גמירי לה ולא תלוי צמשכן קוצ לא
 צעי גזי ונלכח מחשבת עיי"ש א"כ כיון דגזי

נעציר לא צעי נ"ו נ"ו גס מלשאל"ג חייב
 גזי צמזבן א"כ קוצ י"ל כונ"ש הקונ"ג דהחשש
 דשמה יעצירו ד"ה היא לאחר שכבר ילא צו
 צחזירתו ואי דלא קוצ הוי מלשאל"ג דליכא
 לורך נולא ז"ה דגזי נעציר גס מלשאל"ג
 חייב ולפי"ו ניוסצ לכבון ק"י התוק' הנ"ל דלכך
 לא נקט רצה הטעם דשמה יוליאו מרשות
 לרשות דגזי הינחה חשיב מלשאל"ג פטור קוצ
 יקשה ננ"י דקודם שלא צו ליכא למגזר ככ"ל
 דהוי טעה בדבר נולא ולאחר שכבר ילא את
 הנולא ג"כ ל"ש למגזר דלא קוצ הוי מלשאל"ג
 כיון דליכא לו לורך נולא ככ"ל וגזי הולא הוי
 מלשאל"ג פטור וכ"ז לדידן דקצרים מלשאל"ג פטור
 אצל הרונצ"ס לסיקתו דפיסק כר"י דמלשאל"ג
 חייב א"כ קוצ נקט שפיר גזי את הטעם
 דשמה יוליאו מרשות לרשות וסיקו דהחשש
 היא שמה יעצירו ד"ה צחזירתו לאחר שכבר
 ילא צו דלא לא הוי טעה בדבר נולא כונ"ש
 צכונ"ג וז"ל דלא הוי מלשאל"ג כיון דליכא
 לורך נולא ככ"ל ז"ה דהא הרונצ"ס קוצר
 דמלשאל"ג חייב ודוק היטב :

ובעיקר דברי הקונ"ג הנ"ל דהגזירה שמה
 יעצירו ד"ה לא הוי בשעת יליאתו
 ונציתו להצקי דלא כיון דעדיין לא ילא צו הוי
 טעה בדבר נולא רק עיקר הגזירה היא שמה
 יעצירו ד"ה לאחר שכבר ילא את הנולא היינו
 צחזירתו עפי"ו אונתו לייסצ ק"י התשצ"ן
 צמ"ת ח"צ קיוון ר"ג דלמה לא צטלו מלות
 הק"ש בשבת גזירה שמה ילא חוץ לתחום למ"ד
 תחומין דאורייתא ונמה נקט רצה דוקא הטעם
 דשמה יעצירו עיי"ש ולפי הנ"ל א"ש דהנה
 התוק' יסכים ציונא דק ק"ז כתב אהא דאמר
 סם דנשלח את השעיר חוזר ליסצ תחת קוכה
 האחרונה וכתב הת"י ע"ז ואונר רבי אפי"
 למ"ד תחומין דאורייתא כיון שלא היה סם
 שציתתו קביעה ונתחלת היום אם חוזר אין
 כאן איקור תחומין מה"ת ורצבן ג"כ לא גזרו
 צכה"ג עכ"ל ונצואר נודצרי הת"י דצר חדש
 דהא ד"ש איקור תורה ציונא חוץ לתחום ז"ד
 ציונא חוץ לתחום מוקוס שציתתו ונצו"י אכל
 אם הלך חוץ לתחום בשבת ואח"כ חזר בשבת
 צלותו מהלך ליכא צחזירתו איקור תחומין
 ונה"ת כיון דלא ילא חוץ לתחום מוקוס שציתתו
 שלא היה שציתתו קבועס סם צתחלת היום
 עיי"ש

עיי"ש חט"ט ח"ב ויושב שפיר קו' התשצ"ן
הכ"ל דמונ"כ ליכא לנוגזר שמוא ילא חוץ לתחום
דבעת הליכתו להצקי ל"ש לגזר דלאז הוי טעה
דדבר מלוא כיון דעדיין לא ילא את הנולה
ול"ש לגזר בחזרתו לאחר שכבר ילא את הנולה
כו"ש הקנו"ג גבי מעביר ז"ל דהא בחזרתו
ליכא איסור תחומין ונת"ה בדברי התו"י הכ"ל
כיון שלא ילא חוץ לתחום ונוקם שציתתו
בחתלת היום ככ"ל וזה נכון ונאד :

עור כ"ל לייטצ דברי הרמב"ם הכ"ל שכתב
הטעם דאסרו תק"ש בשבת ונקום גזירה
שמוא יעבירו ד"ל צרה"ר ונקום שמוא יוליאו
וורה"י לרה"ר וקשה דלמה הוסיף הטעם דשמוא
יוליאו ונרשות לרשות ונה שלא נזכר בגמ' וכ"ל
דהנה צאונת הקשו בתוס' דאנואי לא קאנור
רצה הטעם דגזירה שמוא יוליאו ונרשות לרשות
ולמה נקט דוקא הטעם דשמוא יעבירו עיי"ש
וכ"ל דהנה יס להעיר עפ"י קו' הנפ' שהצאתי
דלמה גזרו שמוא יעבירו ד"ל הא חפ"י אס
יעבירו לא יצא לידי חיוב דאורייתא דהוי
וולשאל"ג אך תרלי דעציל לורך הנולה חס"ב
וולשאל"ג כו"ש התוס' בשבת ק"ה עיי"ש והנה
אין לא צקיאין צקיעא דירחא ועושין תרי
יומי ונקפיקא דיומא ע"י צר"ן צפ' לולב יערה
איכ קשה דלמה אסרו תק"ש בשבת גזירה שמוא
יעבירו ד"ל צרה"ר הא הוי ספק ספיקא אס
יצא לידי חיוב דאורייתא חדא שמוא יזכור ולא
יעבירו ד"ל ואפ"י אס יסבא ויעבירו ד"ל ונינו
הוי רק ספק איסור דהא לא צקיאין צקיעא
דירחא ויובל להיות שהיום אינו יו"ט ונוני
ליכא לורך מלוא וסוז הוי וולשאל"ג יפעור
וא"כ כיון דהוי ספיק ספיקא אס יצא לידי
איסור תורה לא הוי לריכס לגזור לצול מלוא
תק"ש בשבת וזו הערה יפה לכאורה סוז
מלאתי שהגאון מהרש"ך בההגהות להרמב"ם
העיר קל"ה כע"ז חונס צאונת לפ"ע שהצאתי
צס"ה הכ"ה שכתב לחדש דגזי וועביר לא צעי
מלאכת ומחצת כיון דהלכתא גומרי לה ולא
תלוי צושכן עיי"ש ונוני גם וולשאל"ג חייב
צוועביר כנוצן ח"כ סוז חפ"י אס כינוא דהיום
אינו יו"ט וליכא לורך מלוא וחסי' ונוני
וולשאל"ג ונינו י"ה חייב אס יעבירו ד"ל
דצוועביר גם וולשאל"ג חייב ונוני סוז ליכא
רק ספק אחד לאסורא ולכך שפיר גזרו שמוא

יעבירו ד"ל דאס יעבירו שפיר יה"י חייב
ככ"ל ולפי"ז ויושב שפיר קו' התוס' הכ"ל
דלא ונינו לוינור שמוא יוליאו ונרשות לרשות
דגזי הוליאה וולשאל"ג פעור סוז הוי ספק
ספיקא אס יצא לידי איסור תורה חדא שמוא
יזכור ולא יוליאו ונרשות לרשות ואפ"י אס
יסבא ויוליאו ג"כ הוי ספק איסור דשמוא
היום אינו יו"ט דהא לא צקיאין צקיעא
דירחא וסוז ליכא לורך מלוא והוי וולשאל"ג
ופעור לכך וזכרנו לנקוט את הטעם דשמוא
יעבירו ד"ל וכ"ז לדין דקוצרים וולשאל"ג
פעור אצל הרמב"ם לשיטתו דפקק וולשאל"ג
חייב ח"כ סוז נקט שפיר גם הטעם דשמוא
יוליאו ונרשות לרשות דגם צונויא לא הוי
ספק ספיקא אס יצא לידי איסור תורה רק
ספק אחד דאס יוליאו יה"י חייב צצירור דאפ"י
אס היום אינו יו"ט וליכא לורך מלוא ונוני
הוי וולשאל"ג ונ"נ שפיר חייב דהרמב"ם סוז
וולשאל"ג חייב ככ"ל ודוק היטב כי נכון הוא
ונאד :

המפ' תנוהו על הרמב"ם דמשנה מלשון
הגמ' דרצה קאמר צגנו גזירה שמוא
יעלנו צידו וילך אלל הצקי ללמוד ויעבירו
ד"ל צרה"ר והרמב"ם כתב צזה"ל ולמה אין
תוקעין גזירה שמוא יעלנו צידו ויוליכו למי
שיתקע לו ויעבירו ד"ל ע"כ נשנוע ונדצרו
שהחשש שילך למי שידע לתקע לשמוע ונונו
תק"ש ולא כנו שקאנור צגנו שילך אל הצקי
ללמוד ונונו תק"ש ולריכס להצין קצרת
הרמב"ם שהוכרח לשנות ונדצרי הגמ' עיי"ש
נע"כ צזה וגם אחי אענה חלקי צזה צדך
חדש וכנון דהנה הנפ' הק' לר"ל דקוצר
דנוכסירי מלוא וכנו כן נוכסירי שופר דומה
שצת ח"כ איך שייך הגזירה שמוא יעבירו ד"ל
צרה"ר הא חפ"י לכתחלה וזה להעביר צרה"ר
ללורך מלוא כיון דנוכסירי מלוא ד"ש עיי"ש
וכ"ל דהנה צפסחים דף ק"ט אמרינן דהא
דנוכסירי מלוא ד"ש לר"ל ז"ד היכא דגזר
חזי וחיוצא רנוי עליי אצל היכא דגזר לא
חזי ולא רנוי חיוצא עליי לא דחי שצת דלא
חסי' כלל נוכסירי מלוא עיי"ש צגנו וצרס"י
ז"ל וצק' חנורי צינה ה' שצת קיומן ל"א וחדש
לפ"י דהא דקוצר ר"ל דנוכסירי מלוא דומה
שצת ז"ד ציוס דכצר חל על הגזר חיוצא
אצל

הערשענבוים שליט"א מו"ל קובץ. דגל הצעירים
בווארשא.

מכתבו קבלתי ואשר הקשה לשאול לר"י
דלל דריש קטובין (יצוות ד')
ולש"י הרש"א וריש"א ז"ל דאף היכא דנוכח
ונופנה ל"ד ח"כ ונכ"ל דל"ע מללכות בשנת
ודוקא הכי וגם הא ק"ל דנוקלל פטור (שנת
ק") והוא נטעם דצ"ע מללכת נחשבת וזהו
נקטובין כדליתא ברש"י (מגינה י') דהא
מללכת נחשבת בשנת לא כתיב וקיים שהדבר
פלא ונוצקש נונני להשיב בזה עכ"ד ואני צעני
אף כי שני יוסף לא חצטח לוור הלל לאלקים
פתרונים... אבל בפשיעות כדרכי לבלתי לכת
אחרי הפלפולים הגדולות ונפלות: נראה צדור
דדוקא היכא דאנו צאים ללמוד נוכח קטובין
דבר חדש שצלעדי הקטובין לא הי' כן, ובהא
דלא חלצט שטענז ל"פ יחדיה דאי לאו הקטובות
דגדילים העשה לך, אין אנו לריבים שום
פירוש, וזודאי קאפי' ללית לא, דנוכח"ת
דללית שרי, וכן צהא דל"ת שור צדישו דאי
לאו דקוניך ל"י ענין יצום, ל"ה חנוור' שאין
חוקנין יצומה שפלה לפני נוכ"ש, שהרי גז"כ
יצומה יצא עלי' ויצומה, ורק אם לא יחפון
האיש נקמת אז נלית בחלילה וצדיד' תל"י
מילתא ולא צדידה, ואי"ל שום פירוש לזה,
וכן צהא דנוכספה לא תחיה, דללא הקטובות
נוכח"ת לחייה קקילה החמורה ולא חנק ככל
מיתה קתם שצחורה וכלשון ר"י, עלמא, וכי
נפני שפנכו ענין לו וכו', וכן צכל כיו"צ
צקידושין כ"ג דאס' על תודה, (נשאל' צניד'ז)
דכתיב צחורה קתם לא העשה כל מללכה
וקתם זה לריך פירוש, וגילוי מילתא נהו
המללכה האקורה, ולא רק. מה האקורה אלא
מה הנקרא מללכה, וגילוי מילתא בזה צודאי
דלכ"ע ילפ" קתום עין המפורש, דלכ"כ לא
ידעין כלל נהני ענין מללכה, ולכן אפי' ר"י
דל"ד קטובין נ"מ גילוי מילתא צעלמא בזה
ללמוד על הסתום מהו מללכה, ודאי דריש
והיינו דכתב הרש"א ז"ל צמידושין לשנת
דנ"ט ד"ה כנגד מללכה ומללכות שצחורה
דלכ"ע לא מדעת עלמא ציררו המללכות אלא
מושכן גמרי' ויעו"ש קת"י קי' תמוס' קס מהא
דחניא כו"ד מעצודת המשכן, אבל הא דדוקא
מללכת נחשבת כ"ל דלח"כ דרי' לא ק"ל
לכולא

אבל צלילה דעדיין לא חל עליו המלכה הוי
כנו גצרה לא חזי דעדיין לא רנוי חוצה עלי'
וננני לא דחי שנת ואס הוליא חנוול או לולצ
צלילה לרה"ר חייב חטאת גם לר"א עיי"ש
ועי' צירושלנוי ר"ה פ"א ה"ח דליתא קס דבר
שדוחה שנת ביום נוכסירין ונה קידמו שנת
צלילה עיי"ש וציון ירושלים קס כהנ ע"ז
דליציעת הירושלנוי קאי רק צבה"ג דדו"ש
נשום חיה דרש' כגון צנוועדו וכדומה אבל
צעילה וסופר ולולצ לר"א דכ"ל היתר נוכסירין
נקרא דציום אפי' בשנת ח"כ ודאי אין דוחה
רק ציום ולא צלילה עיי"ש ח"כ ח"ש קי'
הנפי' ח"כ דלכך אקרו תק"ש בשנת אפי'
לר"א דגזרו שנהא ילך אל הצקי צלילה ללמוד
נוננו תק"ש ויעצירנו אז ד"א דצלילה גם לר"א
לא דחי נוכסירי ונורה כיון דעדיין לא חל
המלכה ככ"ל ולפ"ז ניושצ ספיר דצרי הרנוצ"ס
הכ"ל צראש דצרינו דלכך קאנור דבה גזירה
שנהא ילך אלל צקי ללמוד נשום דרבה רולה
לאמר טעם חליצא דכ"ע אפי' לר"א ולר"א
הא ליכא חשש דיעצירנו ד"א ציום דהא
נוכסירי ונורה דו"ש ציום ורק עיקר הגזירה
שנהא ילך אלל הצקי צלילה דאז עדיין לא חל
עליו המלכה ככ"ל וא"כ מוכרח דבה לנקוט
שנהא ילך אלל צקי ללמוד כיון דהחשש היה
שנהא ילך אלל הצקי צלילה וצלילה הא לא
ילך לשמוע תק"ש וע"כ דילך ללמוד תק"ש
אבל הרנוצ"ס דקאי לדין דלא ק"ל כר"א
דנוכסירי ונורה דו"ש רק כרצנן ח"כ שז אפי'
ציום סייך החשש דשנהא יעצירנו ד"א וננני
שז סייך לאמר דיעצירנו ד"א כדי לשמוע
תק"ש לכך נקט ספיר דגזירה שנהא ילך אלל
הצקי לשמוע נוננו תק"ש נשום דיתר סייך לוור
דילך לשמוע תק"ש נאשר לוור דילך ללמוד
עכשיו תק"ש וזה כיון נאד:

דוד משה הכהן ראבינאוויץ

באמור הרה"צ שליט"א

בעזה"ש יום א' לסדר ובאו עליך כל הברכות האלה
והשיגוך לפ"ק לאקטש.

שוכס"ס לכבוד ידידי הרב כו' משה יהודה

לכולם ויילתח ילפינ ונושכן ונושכנויות. אלל כנגד מללכה ונוללכות סנתורה והרי צכלל זה גס וי"ס ויכל אלקיס ציס השציעי ווללכהו אטר עשה. והרי ווללכות שמים וארץ וכל לצלם צודאי מללכה ונושכנת כינהו וכל מה סצרח הקציה אי"צ דצר לצעלה ולקלקול ח"ה ואעי"פ סרי"ח כחצ דל"ע מללכה ונוללכות סצתורה היינו חוץ מ"ג סצויכולו (וע"י צהוי"ע וצי"ע"ע ונה סהק' וירושלמי וע"י סצצ"ר הכ"ל) היינו שאין אלו לנודין לנודין ונוללכות רק מהכי דכחצ צהן ליווי. אלל ונהו מללכה דגילוי ויילתח ילפי" ספיר ונושכן וכהי"ל להא דאין מללכה רק ווללכה ונושכנת כל אפי"ן שוין. והרי מללכה של הקצ"ה מפורשת וידועה שהו"ל מללכה ונושכנת. ונו"נ כהררים התולים צעורה הוין כיון דלא ויפרשו צהדי"ל לגצי ווללכה ונושכנת ככלעמ"ד פשוט וצורר. והכני ידירו דו"ס וס"ת

הק' שלום יוסף הלוי פייגענבוים
חופ"ק הגל.

ב"ה יום ה' לסדר וזה שער השמים תרפ"ו גראיעווא.

(א) בהקוב"י סערי תורה חוצרת צ"י ק"י צ"י נדפס ונשס הרצ"ד דק"ק קראקא יע"א ז"ל להשיג על הח"ס חו"מ ק"י י"א על מה סכתצ שס, דאין חיוצ קרצן תורה אלל צהולכי מדצרות וחולה ויולל נצית האקורים ולא צעולים וון היס שהוא עלמו סכניסו לסכנה, דהא צרש"י פ' לו וכן צוצחים ז' ע"א וצואר צרש"י ד"ס חיוצ קרצן תורה על העולה וון היס:

הנה נראה צורר דודאי אי"א לומר דדעת סח"ס היתה דליכח כלל דין תורה על העולה וון היס דהא ודאי לא גרע ונשאר נדר ונדצה צתורה, אלל הכונתו לומר, דאין עליו חיוצ מדצרי קצלה להציא תורה כיון שהוא סכניס עלמו לסכנה זו ליפול צרחמי סענים, אלל ודאי דרך העולם להסנדצ תורה צכל עת לרה שהס נוללים צה, ועי"כ הא דכתוב צתורה אס על תורה יקריצנו, דנושנע, דמעשה שה"י כך ה"י עי"ב ספיר, פירש"י וז"ל אס על דצר הודלח על כס סנעסה לו זכרון

יורדי היס והולכי מדצרות וחצוסי צית האקורים וחולה סנתרפא שהס לריכים להודות סכתוב צהן יורו לדי חקדו צילור דצרי"ה דהצצר גלוי דנושנת חיוצ הודלח שהעילה עליו התורה (ומדצרי קצלה, שהס כד"ת) להודות, הוא נודר גס צקרצן, אלל צעלס דדין אס הוא מוחיצ צתורה וולד דדין לא איירי רש"י כלל, וכן לא קשה כלל מרש"י צצחיס דהתס לא איירינן כלל מדין חיוצ, אלל כלפי דאמרינן התס דשחט תורה לשס תורה אחרת דיד"י ע"כ פירש"י דיכול להיות שהפרישה לשס עלייתו וון היס וסומצ אותה לשס התורה שהפריש כטי"ל ונצית האקורים אלל הח"ס ז"ל רולה לומר דפסמות סכתוביס מורין, דשלסה הרלשונים יססס, צחיוצ, תורה, ומדצרי קצלה, אלל עולה וון היס אין עליו סוס חיוצ ומדצרי קצלה אלל תלוי מרלונו צלצה, ומדינא אין עליו אלל חיוצ הודלח צלצד וכהתס סופר ז"ל:

(ב) ואדרבא על פי דצרי סחת"ס זכינו להצין כוונת רש"י ז"ל סכתצ צוצחיס, ששחט תורה צענת עלייתו וון היס לשס תורה שהפריש צענת יליחתו ונצית האקורים, דלכאורה אינו מונן דלמה צחר רש"י דוקא התורה של סצנת עלייתו וון היס סכתובצ צקוף ואף דצגוני צרכות כ"צ עי"צ סתובצ צתחילה אלל הא רש"י לא סנור קדר הגוני דהא צר הכי סזכיר יולל ונצית האקורים גס הא התורה הרלשונה היתה של צית האקורים ולא תורה של הולכי מדצרות ששחטה לשס תורה שהפריש צענת יליחתו ונצית האקורים, אלל לפי דצרי סח"ס אהי ספיר דצחנת עיקר חיוצ מדצרי קצלה הוא צהולכי מדצרות וחולה ויולל ונצית האקורים, אלל לא צעולה וון היס, עי"כ כחצ רש"י דהוי קשה ל"י למה יסחוט תורה זו לשס תורה אחרת, ונשס דתורה של יליחת צית האקורים עדיפא ל"י שהוא מחייצ סכתוב צהדי"ל עי"כ סומצ אותה לשס חיוצ גמור ולא לשס תורה דעולה וון היס דלא הוי אלל נדר צעלנול, עי"כ דקדק רש"י סכתצ, ששחט התורה שהפריש צענת עלייתו וון היס לשס תורה של צית האקורים, ויחל ננוי, דלא נקט ששחט תורה שהפריש צענת יליחתו ונצית האקורים לשס תורה שהפריש

ספרים צענת עלייתו וזן היס דקדינות:

ועפ"ז כיחא נזני וזה דשינה רש"י סדר הארבעה סלריכים להודות דגנוני חשיב יורדי היס והולכי ונדצרות וחולה שנתרפא ויולא נזנית האקורים, ורש"י קידר חולה שנתרפא לצקוף, יורדי היס והולכי ונדצרות ויולא נזנית האקורים וחילה שנתרפא, אבל לפי הכ"ל אחי שפי דגנוני דקאי על דין הודאה גרידא פתחה צהולכי היס, נשום דגנונייהו כתוב צהדיא וירוממוהו צקהל עם וקיימה צחננסי צית האקורים, להורות דקיימין רק על הודאה צצור, אבל רש"י דרולה להורות דוללנד ההודאה יס כאן חוצת קרצן תודה ע"כ פתח צעולים וזן היס וקיים צחולה שנתרפא דגנוני הא כזכר דין דקרצן תודה ונויכ"י ילפינן לכל הכי שזכרים ונקודת, אבל אין דינס שוים, וע"כ ניייתי רש"י גס סוף הפסוק של ויצחו וצחי תודה:

א וניחא לפ"ז נאי דטרחו הראשונים ליישב למה שנתה הגנוני נזני החייבים להודות דצכתוב הקדים הולכי ונדצרות וגנוני הקדינות יורדי היס, אבל לפי הכ"ל אחי שפיר דגנוני דרלחה לשלול דין הקרצן ואחיה לאשנועין רק חיוצ ההודאה ע"כ פתחה ציורדי היס דהבא כתיב עיקר דין ההודאה אבל צכתוב דנא להירות דין חיוצ הקרצן ע"כ פתח, צהולכי ונדצרות וזונה והולך עד חולה שנתרפא ואח"כ כהז ויצחו וצחי תודה, דזהו איכא חיוצ ונדינא, ונהיה עכילא חונרהי לפרש הא דגנוני חונרו דארבעה לריכים להודות יורדי היס והולכי ונדצרות וחולה שנתרפא ויולא נזנית האקורים דלמה נקט יורדי היס והולכי ונדצרות צלשון רבים, וחולה שנתרפא ויולא נזנית האקורים ציחיד ואף ד"ל דהולכי ונדצרות ויורדי היס הנה רבים וחולה ויולא נזנית האקורים הוי יחידים אבל הא צקרא כתיבי כולהו צלשון רבים, וכראה חונר ע"פ נאי דאיתא צא"ח ס"י רי"ט דנפסק להלכה דדוקא חולה שיש צו סכנה חייב להודות ולא מיחוש צעלמא, ויולא נזנית האקורים אינו חלה כשה"י חצום על עסקי נפשות ולא על עסקי זנוון, ע"כ נקט הכי צלשון יחיד:

ד) ובאשר נחצון צנוצ"ס הלכות נעשה הקרצנות, כראה צכור דלא ס"ל כלל כשיטת רש"י דקרצן תודה צא על אלו די דצרים וכשיטת רש"י ורש"י, חלה דהיא קרצן מיוחד לכל אחד אשר רולה להודות לשנוים, ואין ע"ז שום חיוצ קרצן כלל חלה חיוצ הודאה, וצתענית כ"ג ע"א איתא דחוני הציא פר הודאה, ודחק רש"י שם לפרש, כדי להודות עליו והקריצו שלמים, וכראה דדחקו לזה משום דלא ולינו שהציא נזני, לחס ע"כ דלא הוי תודה חלה שלמים צצלמא, אבל צחנות חונר נויכרח ד"ל דכאן דחונר פר הודאה, ונויילא מוכח דהוי כדן תודה, ונויילא מוכרח דתודה צחה על כל דבר שלריך להודות לד', וצחנות לרש"י ונוייל דהוי שלמים דילמא הוי עולה, דהא גס עולה טעינה סמיכה, וצקרא דכתיב ונשלמה פרים שפתיים, הא נשנוע ונויילא פ"ז ע"כ דנויירי צפרי עולה, וכראה דמזה הוליא הרנוצ"ס דינו שכתב צקופ"ג מהל' נעשה הקרצנות הט"ו דשלמים אין טעוין וידוי, חלה חונר עליהם דצרי שנה דנויילא הא אבל לפי הכ"ל אחי שפיר דהוא מפרש צפר שהציא חוני ה"י פר קרצן תודה, דהוי שלמים ונלינו שאונר עליו רק דצרי שנה ולא וידוי ע"כ דשייך ע"ז חונר כן, אבל דצרי רש"י שכתב דה"י פר של שלמים ואפ"ה כ"י דההודאה עליו לא זכינו להצין דהא צגנוני דיונא ל"ו ע"א וצתוספתא דננחות פ"ו לא ולינו דין וידוי חלה צחנחה אשם עולה חלה לא צשלמים, ובפסק הרנוצ"ס הכ"ל דשלמים אינן צני וידוי ול"ע וצכונת רש"י שכתב לפרש דנויירי, צפר שלמים, כראה דהוי קשה ל"י דלמה זכר דוקא לשון הציא ל"י פר הודאה, וע"כ פירש דנויירי צשלמים דאין צו חלה הודאה לזקום היינו הודוי חלה צעולה הא גס חולה הודוי הא הוא חולה כליל ע"כ מוכרח דנויירי צשלמים דוקא: בנימין אלי רעמינאלסחי החופ"ק הנ"ל.

רגל הצעירים *

ב"ה סימו ע"ג קלימנשוב
הרמז להלכות פ"ז פסק דנקלר ציום כשר ודומה שנת והוא נגד ננחות (* שולחה אלי מכבוד ידירי הרה"צ מ"ה משה (ע"צ))

(ע"ז) דא"ר שבת דאפשר לקלור צע"ש וכלע"ד
עפ"ש הנופרטים אדצרי הגוה סס דלכך
אד"ש נוסוס דאפשר נע"ש ואנאי הא התוס'
כתבו שאין להאריך צין הקלירה להצאה דמלתו
סיהא כרוול א"כ א"א לעשותו נע"ש ותי
צטרת הקודם דנוכל לקלור קנווך לליל שבת
והק' ע"ז הגאון ר' נחיר דן שליט"א הא צע"ש
הוא י"ט וא"כ אקור הקלירה נה"ת דהרי
הוא חדש ול"ה אוכל נפש וע"כ דנקלר צ"ס
ה' סוז ל"ה כרוול ונ"ל עפ"ש האחרונים
דרע"ק קוצר ח"ש ונותר ע"י פרפראות לחכונה
והקוגיא צונחות סס חזיל אליצא דרע"ק והרי
ספיר אוכל נפש דנוכל לקלור ח"ש כיון
דנותר נה"ת ולכך א"ד שבת משא"כ הרמז"ל
לש"י דח"ש אקור נה"ת וסוז ל"ה אוכל נפש
ושפיר דומה שבת וא"ש :

ברוך הלו עפ"שטיין.

ב"ה סימן ע"ד הספד לרה"צ ס"י ס"ה ליפנא.
עוד נלענ"ד קוס' התוס' צ"ה (י"ב) אנאי
ל"א רע"ק עפ"ש כינא עדל"ת ותי
דהוי אפסא לקי"ש ע"י סכים דסכים כוחטין
זנח א' וכ"ז לז"ש נוסא"כ לרע"ק יס היכחה
דסכים טעמאיהו חייצין ונדחוכיח פסחים (ה')
דחשציתו נע"ש ודילמא צ"ט וסורפין ע"י
סכים ולכך ל"א רע"ק הוא ורתיתי צחלקת
יואז אר"ח ס"י י"ד דאף לשנאי דיסלד"ע
נ"ו צצנה פקור נוסוס דהוי סכים טעמאיהו
הנוסלח והסלית ע"י"ש ולפענ"ד י"ל דא"כ
למ"ל נועדו גבי פקח דדומה שבת לפנו"ש
דדורס לזיון (ה') דכהנים שלוחי דרחמנא
דוקא צקרבנות אצל צפקח נודים דשלוחי דידן
כינהו והסוחט את הפקח הוא סלית ונכל צני
חצורה א"כ הו"ל תמיד סכים טעמאיהו ול"ע
(המשך יבא).

מרדכי ליב פיאסקאווסקי.

ב"ה סימן ע"ה פיאנסקי.
ברגה"צ ס"י נ"ד העיר האיד גובר על
צ"י כינא כחנ"ש לנוד אצ"ח א"ש
ונל"ה דהנה א"כ דח"ש גובר על צ"י ע"י
דגול נרצנה אר"ח (תנו"צ) ונוג"א סס ס"י ק"י
יהודא קערשענבוים נ"י טאטוואצק סו"ל קובץ
פלפולי "דגל הצעירים" כווארשא.

ויס לה"ר נחוס' פסחים (כ"ט) : וצנוקא"ה סוז
ל"ש צום כנו"ש דדוקא על כזית שייך כנו"ש
נוסא"כ א"כ דלא צע"י סיעורא לענין צ"י סוז
ל"ש כנו"ש וכנוצן וכצר האריכו צוה ולענ"ד
נראה דצר חדש אהא דעל צ"י גובר אף צכ"ש
לפ"ד הרמז"ל דלא יאכל צליר"י אחי לח"ש אף
היבא דל"ש חזי לאיטרופי ע"י לל"ח וסוז
ילפ"י שאור דר"ח ונשאור דאכילה לענין ח"ש
אף היבא דל"ש חז"ל וא"ש : (המשך יבא).
אברהם גאלדשלאק בהגאבר"ס שעפס.

ב"ה סימן ע"ז לובטשוב.

א) **ברגה"צ** ס"י כ"צ העיר צוועזיר ד"ח
צ"ה ל"צ סיעור ואף אקור
נולחתי צליונים להורה (כלל י"ט) הציא דצרי
החור"י על הר"ק שבת ספ"ז צוה"ל ונועזיר ד"ח
צרה"ר כ"ל דצכ"ד חייצ עכ"ל וכי קדצרי
סהוניים דנוכ"ל זאת ע"י"ש ופלח סלח ראה ד'
הכפ"ה מוצא צדגה"ל הג"ל דצוועזיר ל"צ ונלחכת
נוחשבת צלירוק ד' הרצצ"ס צ"צ (כ"ו). צ) צס"י
נ"ח הציא ד' הרצ"ש דשבת הוי א"ג הותרה
וא"ח הוי דחוי לכך נוחללין שבת נוסוס נצילה
והציא ד' צירך טעם דחרוונה הוי א"ג עכ"ד
וק"ל נהא דיונא (פ"ג) אי עצל חנוור או
חרוונה חנוורה ולהכ"ל אנאי לא ידחה חרוונה
נופכי טצל שהוא א"ח דהא גס שבת חנוור
ננכילה ואפ"ה נדחה נופכי נצילה וכ"ש דידחה
חרוונה נופכי טצל ול"ע :

חיים אלפר יאללעם.

ב"ה סימן ע"ז קאליש.
ביצה (י"ב) תוד"ה הסוחט אנאי ל"א רע"ק
היא ונ"ל עפ"ש כינא עדל"ת ואי
דהוי לתו"ע ז"א לש"י הריצ"א חולין (קנ"א)
אנאי לקי אף דל"ה צעידנא דהנו"ע לא נוקיים
רק צחקרצה והלאו עוקר צשעת שחיתה והטעם
דל"ה נולח צשחיתה נוסוס דלאו עצודה נוסא"כ
רע"ק דקוצר שחיתה עצודה ע"י צן פורת ס"י
ד' ספיר הוי צעידנא וא"כ אנאי לוקה ע"ש
דלא כרע"ק אלא כצ"ש וא"ש :

מאיר הכהן טרויבע.

ב"ה ס"י ע"ח (המשך לרגה"צ ס"י ס"ג) טשנסחוב.
ובזה סכי דלכך חייצ שבת (צ') הצה"צ
האף דתיקון נולח הוי נוסאל"ג נוסוס
דנוכי

דמכ"רע"ק דנשאלל"ג יחייז יחייז מיוסב דצרי
רש"י צמחתי שמים הולאה והכנסה נה"ת
דכתיבא וכו'. ונתקשה הפ"י מאי צעי רש"י
צזה ולמאי ב"ע וצזה כיחא עפ"ד גליון הש"ס
ירושלמי פ"ג דשבת דצתולדה לכ"ע נשאלל"ג
פטור וע"י לקמן (ל"ו) דכתיבא הוי אז ודלא
כתיבא תולדה איכ. זה שבי רש"י דכתיב ויל
נשה איכ הוי אז כיון דכתיבא וסוב נשאלל"ג
יחייז ואי דהכנסה הוי תולדה כצר העיר צזה
ידידי העורך כ"י צ"ל צרי נועם ס"י טי להאריך
צזה ואי: (המשך יבא).

אברהם מירכי קאהן.

ב"ה סימו ע"מ סוקלוב

ברגה"צ ס"י (ס') רולה לתרץ גצי חונכרי
והציא ד' הנתיבות דהיכא דליכא
חיוב דהסיצ איז סיכוי אינו קונה ויל"ע נ"ד
רש"י צ"ק (ק"ג) ד"ה היכי מייאשו שבי ושכוי
נעשה כמי ליכא משנע דאי הוי סיכוי ה"י קנוי
האף דנעכויס מייירי דליכא גצי והסיצ ואפ"ה
קנוי צסיכוי גם צחוקי שס (ס"ה) נציחא דסיכוי
שאינו חוזר כלמד מלחנן וכו' וע"י תמורה
(כ"ט) דלחד נ"ד מייירי דוקא צזונה עכויס,
וד' הנתיבות מייירי דוקא צישראל דפטר עלמו
מוהסיצ ויס לחלק צין הנושאים:

שטחה קראנראט מסאנוק, סתלמידי אדמו"ר שליט"א.

ב"ה סימו פ' רדין

ברגה"צ ס"י (נ"ב) ונה שהקט' הכחול
דקוחר עלמו שבי צהלכות דכופין
אותו על פו"ר וצהקדוהו כי שהנשואין הוא
צדקות אדם וכו' דצהלכות מייירי צרולה לצטל
לגמרי הנולה דפו"ר נשאל"כ צהקדוהו מייירי
שנאחר על איזו שנים כדי לצחור אשה ע"י
צשו"ת הרשב"א ח"ד (ס"י ל"א) צזה"ל שאלה
אם נשבע שלא לישא אשה עד זמן ידוע ל"ה
לשבע לצטל הנולה ע"ש וז"פ — צקי נ"ד
צהא דאין קיע דלית ע"י צרכות פ"ח נ"ח
צחפא"י שס:

בסי' כ"ז הציא קוסי' הצית ילחק שס וידוע
ג"כ קוסי' הצרית אצלהס איך קיד
דנוחר נצילה לכהנים צנוחחות (מ"ה) הס
נוחכים הקיצה לכהנים ואון מונוכין עכויס על
צ"מ כיון דלאו צשחיתה תלי מילתא וע"י צהג'.

נחר"ץ חיות האיד: שוחטין הכהנים קרצנות
הא לאו צני שחיתה כינהו: והנראה דהנה
נחרת צ' דברים אי האיסור אנה"ח ונצילה
וא"כ צכהנים דנוחרין נצילה אנה"י דהנניע
דשחיתה לא כלרך להו רק להחיר האיקור
דאנה"ח ול"ד לעכויס דליכא גצי כלל העשה
דשחיתה ומיוסב הכל וז"ל:

אברהם שרשצקי משיבת. חסן חיים נראדין.

ס"י המשך לדגה"צ ס"י מ"ס פ"א

וכן יס להקשות ג"כ אהא דקידושין (כ"ט)
פודה צנו ואח"כ עולה לרגל רי"א עולה
לרגל ואח"כ פודה צנו וכ' צמוקנה שס דמייירי
היכא דלית ל"י אלא ה' קלעים וע"י צא"ח
שס עיי"ש"ה שהאריך כיון דכצר פדה צנו תו
איך לו עס מה לעלות ולדצרינו יוצן צפשיקות
ד"ש לו עלה נותחילה לפדות את צנו צמתנה
ע"מ להחזיר ועס החזרה יעלה ויציא קרנן
ול"ע:

מרדכי דוב הלוי לעווענשהאל.

ב"ה סימו פ"ב יטוב

ברמז"ל פ"י ונונ"א חציה יין הנמלאת עמונה
צפרדק של ערלה נותרה צשתי שאין
הגנצ גונצ מווקוס ועומן צו אצל ענבים
אקורות והק' הלח"מ הלא רוצ וקרוצ הלך
אחרי"ר איכ ג"כ כיזל צחר רוצא דעלמא ואינס
ערלה ונאי לריך טעס דאין הגונצ וכו' וגס
הענבים ית"י נותרין עיי"ש שהאריך והעלה
דאיכא כמי רוצ לאיקור דרוצא דעלמא עכויס
הס ויינס יין נסך ונשיה הענבים אקורים
יעו"ש ותנוה לי נאור הלא ענבים אינס
אקורים משום י"כ דיי"כ אינו אקור אלא
נשימשך או משיירד לצור (צפ"ה דע"י) אצל
ענבים לד"ה נותרים ול"ע:

גרשון חנוך קויפמאן. כהנאברה שליט"א.

ב"ה סימו פ"ג וורשה

שבת (ל"ד) צתוד"ה כאן צע"ת כחצו דרינו
קוצר כמי אין מערצין אלא לדצר מלה
וק"ל דהא דפקחים (כ"ג) דפריך ר"א דלא
יאכל איקס"י נשנע מנזיר דמערצין לצצר
צ"ן ואיהא צחוקי שס דלמנ"ד אין מערצין אלא
לדי"מ ל"פ כלום דהא מלללה"י עיי"ש ואיכ
כיון דר' יהודה קוצר אין מערצין אלא למיד
עירובין

חדרי

חדר הלכה וחדושים

תורה

(עירובין ל"א) וגם ר"ע קוצר כן א"כ וי"פ
לכ"א הא איהו אליבא דר"נ ור"י אמר וי"ל
ויל"ע:

אליעזר וואלדער מאנראל.

ב"ה סימן פ"ד קעלן

ברגה"צ ס"ז כ' הא דלא נקיט נוחי
ר"ש זכתי הונעשך ששחטו לשם
זכור נשום דקרא לא יחללו נשמע היבא
דעוקדש יותר נחיים ונועשך וזכור הרוויחו
שוין הם ונחייז ע"ש ולפ"ז כ"ל רח"י לר'
הנכ"ח (סס) דנועשך בהמה ל"נ שאלה דאל"כ
קוצר זכור חמור נחיים דל"נ שאלה גבי ור"ש
צ"ס י"ט העיר למ"ל קרא לא יאכל לחייז
הנאכל באוכל הלא צל"ה חסור בהנאה ועי'
צירוסלמי פסחים (פ"ב) דאסור להאכל אפי'
בהמות הפקר דליכא הנאה:

מאיר בלומנפלד.

ב"ה ס"י פ"ה קוברין

בחומ"מ ס"י כ"ח קט"ו ח"ן מקצלין עדות
שלא בפני צעיד ואם קצלו ח"ן דין
ע"ש וברמ"א וחו"מ ונתיבין בפניו וצקלוה"ה
ס"ס קק"ז הביא ד' ונהרש"ל דחילק על הרמ"א
בזה וקוצר דאם העיד שלא בפניו ח"ו לא נהכי
צפניו והעעם נשום דעציד אינש לאחזוקי

דיצורי וחקי עליו הקלות נצ"ק (ע"י) דאחרי
עד אחד פשיטא הא קמ"ל ע"פ עלמו דומי'
דע"א מה ע"פ ח' כי אחי ע"א ונלטרק צהדי
נחייז ופרש"י סס דהלכתא כר"צ"ק דאחרי
סונועין דצריז של זה היום ושל זה למחר
וצחוק' כ' היינו כי אחי ע"א אח"כ עם עד
הראשון ונלטרק צהדי דל"א עציד אינש לאחזוקי
דיצורי ע"י"ש ונלענ"ד דהנה צ' טעמים יס'
זהא שאין מקצלין עדות שלא בפני צעיד, ס"י
רש"י הוא דדוקא צמיעד צפני צעלים חזי
הצעלים ידעו לעוון ולהכחיש העדים והצ'
כתב צחומים נשום דחייס"י דילמא יעיד סקר
ונש"א"כ צפניו אינו נע"ז להעיד סקר וא"כ
מיושצין ד' ונהרש"ל דדוקא היבא דאנו חוששין
אותו להעיד סקר דחיינו צעדות שלא בפניו
חזי אנוכי דל"י להעיד עוד נשום דעציד אינש
לאחזוקי דיצורי. ונש"א"כ זה שאין מקצלין ע"א
הוא נשעם גז"כ ע"פ סניס עדים לא נשעם
סקר וא"כ נח"י איכפת לן דנחזיק דיצורי
הקודם שהעיד אחומו וכו"ן שהעדות שהעיד
אחמו לא נחשז אלכינו שהם אחת אך נעה לא
כתקצב ופני ח"ה חסרון אחרת צזה שנחסר
עוד ע"א וכו"ן דעכסיו נסתלק זה החסרון
ויס כאן עוד ע"א ס"ד וצזה מיושצ נמי קוש'
הקלות צס"י (ל"ג) קק"ב ודוק"ה: (המשך יבא)
מרדכי קארפענשפרינג תלמיד ישיבת "מיר"

חדר אגדה ודרושים

ב"ה בענדין

יהי מוצל לשחת הארץ וכו', ולא יחי' וכו'
המים למוצל לשחת כל צמר, וזה הסינוי לפלא
צעני' ויעוין צר"ש ש' שנוצח נצ"פ לא חוסק'
ומדחה ג"י הגורח שלפנינו, וגם ג"י הר"ף,
ורק נחזק. הג"י וצ' פעמים לא חוסק', נשום
דשם הוי שצוה, ונש"א"כ, צל"ה יחי', הוי רק
צרי' דלא רל"ה לפרות, וכסצע לו' ואח"כ
ונקטת הר"ש דה"י ל"ל שלטת, וגם חושפת,
וא"כ דרך שצוה, ולא צצרי' וגם נחדש
דלר"ך שלא יחי' הפסק צין לאו אחד למצור.
וגם כתב אצל חס' ונצקסיס ונונו ואחור לאו.
ונצקסיס סניס ואחור לאו, לא הוי שצוה,
והנה

בפ' נח צה"פ לא חוסק', ולא חוסק', כתב
רש"י"ל כפל הדבר לשצוה, הוא שכתב
אשר נשצתי ונצור וי' נח' ולא מלינו שום
שצוה' חלא זו שכתב דצרי' והוא שצוה' וכן
דרשו חכמים צמק' שצוה' והנה איתא סס
צמק' שצוה' (דף ל"ו) דלא' לאו צ"פ הי'
שצוה' עד"ה אשר נשצתי וכו', וגם איתא
צהאי ענינא, ולא יכרת וכו', ונני הנוצל וכו'
ולא יחי' עוד חוים למוצל וכו', ויס לתמוה
אחאי לא וייתי אחי קרא דלא יכרת וכו'
ולא יחי' עוד מוצל וכו', וצרי"ף איתא וכל

והנה הוא ענין פלא על הש"ך דמיתו על הדין
דליתא צפוי דלאו לאו צ"פ הוי שצוה
מציא הלימוד מלא יכרה ולא יח' המים
לנוכל ולצרי תוהים דהרי לכאורה אין כ"ע
לדינא ולמה מציא הש"ך ראי' מזה וגם
דהיא נגד שיעת רש"י בחומש ושיעת הרי"ף
ושיעת הרא"ש:

לאו ל"ל הסם ועיין בבבא מציעא נ"ט
הרא"ש דלריך לכוון שצוה זו שפסע
הקצ"ה ולכאורה הריך שייך ללמוד דיבור של
אדם ודיבור של הקצ"ה אלא הפירוש שמתכוון
ועי"ש מה שחמה דמוכיר הסם אפי' בפעם
אחד ולכן שפור נחתך ד"ש חילוק אם צריך
שצוה וכו' ועיין באוה"מ הקדוש:

ונ"ל ד"ש כ"ע לדינא וראי' של הש"ך היא
מדברי הטור דמיתו רק צונקשין אורה
וכו' ולא מציא הנ"ל פלא יחי' הפסקה שחמה
ע"י הצ"ח וגם בדברי הצ"ח לציג לכאורה דהרי
זה שתי ענינים, דהענין מה שפול הוא לחזק
כמו שצוה, ולזה כ"ל דרך צאין לו הפסקה
וזה שאם צונקשים וכו' ואומר לאו וצונקשים
שנית ואומר לאו זה ענין אחר, דלא הוי צ"פ
לאו דהרי בכל פעם שציקשו מונח, ה"י מוכרח
להשיב, ולכן נראה דהלוי צוה, אם לפירוש
ונ"ל לא אוקיף, שפיר הדין דא"ל להיות
הפסקה וכשיעת הרא"ש וגירסתו, אצל לפירוש
בג"י הגוי שלפנינו, מלא יכרה ומלא יח'
המים לנוכל, זה אינו קמור, ונראה מזה דא"ל
פלא יח' הפסקה וי"ל משום דלא אוקיף א'
רק לקלל, ונראה יותר שהכוונה ע"י דליתא
צ"י צראשית שעי' חטא האדם וכו' (ועיין
באזנן עזרא וצמרחי וגם בגור חרי"י ונ"ש ע"ד
תמרחי) ועכ"ז כ"ל דהנה צקרא הזה דלא
יכרה, ולא יח' המנוכל לשחת הארץ קאי רק
על הארץ שנתשטעם הארץ, הוי כשני ענינים
וצ"פ לאו הוא רק צענין אחד, לא צפוי ענינים
ושיעת הרי"ף היא דיותר טוב ללמוד מהלשון
דא"י ולא יח' מנוכל, דזה יותר נוח, דהוי
לשון אחד, לא יח' מנוכל מונח, כמו לאו לאו
וצין לשיעת הרי"ף וצין בג"י שלפנינו, הבל
לא צפוק אחד, כחוצים, וא"ל פלא יח'
הפסקה, וזה שיעת הטור דמיתו רק צאם
מנצקים, יאומר לאו דלא הוי שצוה, וכמ"ש
משום דע"כ ה"י לריך להשיב פעם שנית, משא"כ
צוה פלא יח' הפסקה, זה אין לוומר, דהרי
הוא משני קראי, דלא קמיכי להדדי, ועכ"ז
כ"ל דזה כוונה הסיף, שהוא ג"ע ודינא, מ"ש
מוקראי הללו דא"ל פלא יח' הפסקה ודו"ק,
והפליאה על מה שהרא"ש: לא גייתי דצרי
קצי"ל בחומש, דהנה דא"י צמנצ"ס ל"ל דצ"פ

בב' לך, בהפסקה אם אקח נמוט וכו', ולא
תאמר אני העשרתי את אצרכי, ונקשה
הגור חרי"י דמה הכוונה, אם על צד שאלנו
לפי צדדו יע"ש הירדו צארכי, ונראה דדרך
הלל, דהנה צמליל מונח של יח' איהא צאגודה
צ"ס הרא"ש, והרא"ש מוצא בהש"ך דצפיר
כ"יפין להחזיר והנה הגייס הוי כמו זעור של
יח' (צ"י צמנצ"ס), והנה יש לחקור שגאס
יחזיק הבל יח' עשיר, מה יח' הדין, ולפי"ז
כ"ל דזה הכוונה, ולא תאמר אני העשרתי
והוי עשיר, ולריך להחזיר, והנה האור החיים
הקדוש מואריך צוה שאמר, תן לי הנפש,
והרכוש קח לך, דהי' מחולק צוה, וצדור העלך
קדוש, כי נגיע לו בדין המליל מן הגייס,
כשיכול להליל ע"י הדחק כ"י, ולזה מיתו
המדרש כשכש לו צונצו כ"י, דהיינו כאשר
נלקח מונח ראשו, והי' טענתו ע"ד המעשר
שנתן, ונראה צוה ליישב הלשון הרימותי, דכצנע
דמה ה"י לריך שצוה, ע"ד דליתא דכשצמליל
לעצמו, לריך לוומר צפניו שצמליל לעצמו, וזה
כשכש, שהרי כפל צצאר מנח, ולא ה"י צפניו
אצל כפלל אומר צפניו יוכל לישבע, כדליתא
צאגודה ומוצא צפוי, ולפי"ז שפיר ח"ל דכצנע,
ויובל לוומר לעצמו הוא מליל, וזה ניושצ לשון
הגמרא קשה גזל הנאכל, דלכאורה ל"ע דהרי
ה"י שלו אולם לפינ"ש לעיל כיחא, וזהו צצבר
שאמר נמוט, היינו מפני החשש שלא יאמר
אני העשרתי, ולא יח' כצור שמים, לפי שאינו
רוצה לללל ידי שמים, צצבר שהוא עשיר
ואינו מוחזיר, וכו' צציו להוט, ולר"ע, היינו
ע"ד ור"תם אותה, ויראו מנח, היינו שיהי'
כצור שמים, וראו כל עמי הארץ וכו'.

חנוך צבי הכהן לעווין

אבדק"ס בעדן.

ב"ה קראקא.

בגמ' שבת (דף ק"ט) אומר חז"ל לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו זה את השבת, שנאמר ונשבתותי העלימו עיניהם ואחל בחובם:

נ"ל הא דדייק חז"ל שמורצן ירושלים הי' רק משום חלול שבת, משום דאשכחן בגמ' העניית (דף כ"א) דחז"ל חז"ל, שלנוח ומתיצתא דרקיטא כל מעלי יונא דשבתא, וזהו בשביל שהי' זמיר בשמירת שבת, ואמרו ז"ל (שבת דף י"ב) הנכנס לבקר את החולה בשבת, אומר שבת הוא מלצוק ורפואה קרובה לבוא, (וא"ל המופלג הדקי באגדה נו"ה אברהם נפתלי ז"ל, הגיד לי בשם רבותיו ז"ע, שתיבת מלצוק היא מלשון הכי (שופטים ו') ויצק חציוניו אחריו, שפירושו חסיפה, והוא שש"ק נאספים כל הרפואות לרפא חולי עם ישראל) וגם אמרו ז"ל בגמ' (שבת ח') שנים בשבת לדיקה לעניים, (חיינו לחולים, כונו מודע את ככה דל דאמנון) שנאמר ורחם לבס יראי שני שנים לדיקה ונרפא צרכי, והנה שמורצן ירושלים נתקיים זהם צוה"ר נבואת ירמיהו הנביא קוה לשלום ואין עוצ, לעת נרפא והנה צעתה, חיינו שלא אחי להם שלנוח ומתיצתא דרקיטא, וגם תחת נרפא ותעלה, זאת להם צעתה וצלתה, וזה הוכיח חז"ל שמורצן ירושלים הי' בשביל שהשבת חללה, ולכן צראש גולים גלו:

מרי דברי צהוריות דחז"ל לא אמנו מלהעתיק ויש צמדרש חלפיות בשם ח"א, הא דקרי ל" על שם חז"ל, שהיו קוראים לו כך דרך נועריקון "אשר" כך "רוחם" "חוב", ע"ד אומרם ז"ל, קידושין (דף ל"א) חז"ל כי עצרתו אנו, ונת חז"ל, ילדנו ונתה אנו, ומשום הכי קרו ל" חז"ל לרמז שהקציה ירחם אותם עכ"ל וכל להוסיף על דבריו, "חז"ל" נועריקון "ישרי" ד' "אך" צמספני (ירמיה י') כי ד' עושה משפט יחוס, ומתעלה עליו רחמים, כי הוא חז"ל יחוסים:

בגמ' צא קמא (דף כ"ט) אליעזר זעירא הוא קיים ומאני לוכוני וקאי בשוקא דכהרדעא, אשכחניהו דני ריש גלותא, ואמרי ל" ויש הכי ומאני, אומר להו דקא מאצילנא

אירושלים, אמרו ל" את חשיבת לאחאצול אירושלים, קצור יושרא הוה אח"י וחצושהו אומר להי' גצרא רצא אכא, אמרו ל" מנא ידעינן, אומר להו אי חתין צעי מנאי מילתא, אי אכא איצעי מייככי מילתא, אמרו ל" צעי את, אומר להו האי מאן דקן כופרא (צוקר) מאי משלם, אמרו ל" משלם דני כופרא, והא הוה תמרי, אמרו ל" משלם דני תמרי, אומר להו והא לאו תמרי, שקיל מיכא, אמרו ל" אימא נן את, אומר להו בששים (פירש רש"י) משיינין, ע"י שימא) אמרו ל" מאן אומר בוותיד, אומר להו הא שמואל חי וצית דינו קיים, שדרו קמי' דשמואל, אומר להו שפיר קאמר לכו בששים ושנקוהו:

נ"ל הא דקצרו דני ריש גלותא יושרא הוה, משום שהחזיקו את אליעזר זעירא שאינו נצין מעלת הקדושים ולדקת הלדיקים שנספך דום קציות ירושלים ואין קוצה, וא"כ יושרא הוה לאחאצול עלייהו, ולכן ראה אליעזר זעירא להוכיח להם, שלא נעלם גם ממנו גודל קדושתם ובשרון מעשיהם התמימים, וצעי מייכיהו דווקא הא מילתא האי מאן דקן כופרא, זה נצובדלר הרעש אשר על נער לא יחוס, וזקן לא ירחם, וזמם רצע להכרית לדיק להמיה צנוער כפשו צעוד לא נתחבט לגמרי פרי לדיקתו, מאי משלם, כלומר איזה עונש יקטל עלי, והשיבו לו משלם דני כופרא (צוקר) דנים תרתי משמע, וסופך דם אדון צאדס דנו יספך, כאילו הרג אינך דעלמא, ע"ד הסיצ להם אליעזר זעירא, והא הוה תמרי, ע"ד לדיק כחומר יפרח, ולאילנא רצרי יתעבד, שאילנולי היו חיים וקיימים, היו ומקגלים נטות ומעשים קוצים, והיו לדיקים גמורים, הסיצו לו אי הכי משלם דני תמרי, חיינו ומתנאוי לעכסו לנצובדלר צעונס היותה גדול, וזה לאו תמרי שקיל מיכא, ע"י הסיצ להם אליעזר זעירא, ויש עכסיו צהריגתם לא חיתונאי הכי גצרי ללדיקים גמורים, ובאשר לא ידעו דני ריש גלותא להסיצו, אומר להם בששים, (ע"י שימא שמשיינין) ע"ד אומרם ז"ל מו"ק דף ה') כל השם ארחותיו זוכה ורואה ציסועתו של הקציה, וזהו שכל אלה חסידי עליון שנתרגו צדון נתחככו צנוער על פי דרכם לשם דרך ארחותם, ואשרי ילדותם שלא צ"ש זקנותם, וכלם

ישנא ישראל, ונגודל השוקתו להצטרך מאציו, ונה גם לקבל ונומו רזין ד"ג מדות שקד וניהר למולא מפה אציו גם תיבה זה, ולצרפה לעיקר הצרכה סיהצרך מאציו, כדי להשלם כל י"ג מדות כלס, ולא יחסר לו המדה האחרונה, וליכא מידו דלא רעיוא צאורייתא, כי צאס נקדר התיבות, ז"ה, מטייל השמיים ומשמיים הארץ, יעצרוך עמיים, יולא מכל האותיות של התיבות הללו הנוטריקון מהצרייתא דרבי ישמעאל, ואלו הן:

רבי "ישמעאל" "אומר" "צלוש" "עשרה" "מדות" "התורה" "כדרכת" "צהן" "מקל" "יומור" "ונוגזירה" "שוא" "מזכין" "אז" "מכתוב" "אחד" "ומזכין" "אז" "ומשני" "כתובים" "מכלל" "ומפרט" "ומפרט" "מכלל" "כלל" "ופרט" "מכלל" "אז" "אחת" "דן" "אלא" "בעין" "הפרט" "מכלל" "שהוא" "לרד" "לפרט" "ומפרט" "שהוא" "לרד" "מכלל" "כל דצר" "שהיה" "מכלל" "וילא" "מון" "הכלל" "לא" "ללמד" "על" "עלמנו" "ילא" "אלא" "ללמד" "על" "הכלל" "כלו" "ילא" "כל דצר" "שהיה" "מכלל" "וילא" "למעון" "מעון" "אחד" "שהוא" "בעינינו" "ילא" "להקל" "ולא" "להחמיר" "כל דצר" "שהיה" "מכלל" "וילא" "למעון" "מעון" "אחד" "שלא" "בעינינו" "ילא" "להקל" "ולהחמיר" "כל דצר" "שהיה" "מכלל" "וילא" "לדון" "דצר" "החדש" "אז" "אחת" "יכול" "להחמירו" "מכללו" "עד" "שיחזרנו" "הכתוב" "לכללו" "בפירוש" "דצר" "הלמד" "מענינו" "ודצר" "הלמד" "מקופו" "יובאן" "סני" "כתובים" "המכחישים" "זה" "אז" "עד" "שיצא" "הכתוב" "השלישי" "ויכריע" "בתיבה" "ס"

ודשתא יוצן שאלת ילחק אעיה, מה זה מהרת למולא צני, אחרי רואי צהו"ק, כי נזרקה מפי להנחתך ולעוצהך תיבת "זה", לכן הגידה נא לי לאיזה לורך שקדת ונהרת למולא זה מפי, ומה יולא לך מזה, וע"ז השיבו יעאע"ה כי הקרה ד' אלהיך לפני, כלומר שהשית אמר כשיהיו קורין לפני בקדר הזה שהם כתובים לפני צמרוס, והמדה האחרונה הוא זה, והם מכוונין נגד י"ג מכלין דרמוני, ואני מוחל להם עונותיהם, ועיכ צאלה חפאתי לקבל מנחך רזין של י"ג מדות שהתורה נדרשת צהן שהן מכוונין נגד י"ג מכלין דרמוני, כדי למהשיך מחילה וקלימה לעונות צית ישראל, והנה יפה שימתן של אבות, ולא היו לרוכין לכלכל

ובכלם היו לדיקים כצירים, צכל דרכיהם, ומקידים צכל ונעסיהם, ונעסיהם ראו אכני לעורר עליהם אצל ותוגה, ועל ירושלים שהושמה לחגא:

בפ' הולדות צהפ' ויאמר ילחק אל צנו מה זה מהרת למולא צני, ויאמר כי הקרה ד' אלקיך לפני יס לדקדק בשאלת ילחק אע"ה מה זה מהרת, לכאורה תיבת זה מיותר, כי "זה" מורה רק על דצר הנראה לעינים, ועיני ילחק אע"ה בהו ונראות, ומה יועיל חפילו כאשר יראהו יעאע"ה הדצר אשר מלא, ותו יס לדקדק בחסות יעאע"ה שהשיבו כי הקרה ד' אלקיך לפני, ולא פירש לו מה הקרה השית לפניו, ואמרתי לייסב דרך רמז צהקדס ומלכות"ל (ר"ה דף י"ז) - ויעצור ד' על פניו ויקרא, אומר רבי יוחנן חילמלא נקרא כתוב אז אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקצ"ה בשלוח לצור, והראה לו מנשה קדר חפילה, אומר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני בקדר הזה ואני מוחל להם:

והנה אומר ז"ל צו"ר (פ' וילא) שהאמהות נצחיות היו, ולכן ראתה רבקה אוננו צהו"ק שעתיד יעאע"ה צנה להצטרך מאציו וחי' כל ישעה וכל חפלה להגדיל חדות ישועות יעקב, היינו מלצר הצרכה שיצרכו אציו, ימקור לו ג"כ רזין דאורייתא, הן הן י"ג מדות שהתורה נדרשת צהן, שהן מכוונין נגד י"ג מכלין דרמוני כדודע, וצגלל זה שיבתה צמכוון דצרי צעלה שאמר לעשו צעצור הצרך נפשי צטרס אמות, ואמרה ליעאע"ה שאציו אמר, "ואצרכה" "לפני ד' ילפני מותי, לפי שהר"ת ונהתיבות הללו, הן מכוונין להר"ת מהכתוב (פ' צרכה) "יורו" "משפטין" "ליעקב" "ותורתך" "לישראל", אלו י"ג מדות שהתורה נדרשת צהן והן גופי הלכות משפטי אלהי יעקב ותורה צני ישראל, וגם אמרה חלי וחתה אל תירא צני יעקב, מפני שכל הצרכות שיצרך אציו כנגדן יצרך הקצ"ה מלמעלה (מ"ר פ' וישלח) וצרכת ד' היא תעסיר ואל יוסיף עלצ עמה, לכן מהר ועשה לאציו מנעמים, טעמי דקראי דרוס כמין חומר, כיד ד' הטובה עליך, דרוס וקבל שכר:

ובשנתבשר יעאע"ה נאמרו צהצורה הטובה הזאת, יגל יעקב

בחד ביתא, היינו צצית עקדש ראשון. איכא
לנוינר דנחשאי טעונא חרצ, לפי שלא עשאו
להקצ"ה חטיבה אחת בעולם, שהמרו את רוחו
ג' עצירות חמורות בשאר צתי נחשאי. אבל
בעקדש שני, שהיו עסקין בתורה ובעולות
וגנילות חסדים נפשי מה חרצ, שהרי עשאו
להקצ"ה חטיבה אחת בעולם, דקוצ"ה ואורייתא
וישראל חד אינון, וכי חסיד קוצ"ה דעציד
דינא צלל דינא, אלא נפשי שהיתה זו שנאת
חנסי והיא עצירה גדולה, וכנגד ג' עצירות
חמורות היא שקולה :

בגמ' (נומחות דף י"ח) תניא אמר רבי
בשהלכתיו ונולות מדותי אלל רבי אלעזר
דרבי שמוע, ואמרי לה לנולות מדותיו של רבי
אלעזר דרבי שמוע, מלאתי יוסף הצבלי יוסף
לפניו, וה"ל חציצ לו ציורת, עד לאחיה, א"ל
השוחט את הזבח להניח נדונו למחר ומה
א"ל כשר, ערצית, א"ל כשר, שחרית א"ל כשר
להרים א"ל כשר, מנחה א"ל כשר, אלא קרבי
אליעזר פוסל, להצו פניו של יוסף הצבלי, א"ל
יוסף במדונה חני, שלא כיווננו שמועחנו עד
עתה, א"ל רבי הן, אלא קרבי יהודה פוסל
שנה לי וחזרתי על כל תלמודי, וצקסתי לו
חצר ולא מלאתי, עכשיו ששנית לי פסול,
החזרת לי אצדתי, זלגו עיניו של רבי אלעזר
בן שמוע דנעורת, אמר אשריכס ה"ח שדית
חציצן עליהם ציורת, קרא עליו הנקרא הזה,
מה אהבתי הורפך כל היום היא שיחתיה :

נ"ל הא דקרא רבי אלעזר בן שמוע עליו
דווקא הנקרא הזה, מה אהבתי הורפך
כל היום היא שיחתיה, ולא אשכח קרא אחרינא
בגון פלוס רב לאהצי הורפך, וכדוונה, משום
שהקראל רלה לשמוע נמנו דיני התורה בשוחט
הזבח להניח נדונו למחר, אבל זונני היום,
היינו ערצית, שחרית, להרים מנחה, לכן קרא
עליו הנקרא הזה, מה אהבתי הורפך כל היום
היא שיחתיה, כי על כל זונני היום נמך
בשאלתי :

בפ' ויחי ואקצרה שם צורך אפרת, פירש
רש"י, ולא הולכתיו אפילו לצית לחס
להכניסה לארץ, וידעתי שיש צללך עלי, אבל
דע לך שעל פי חדיצור קצרתני שם, שמהא
מורה לצני, כשיגלה אותם נחוראדן, והיו עוצרים

דרכ

לכלכל דצריהם צפירות, רק נמנחין דין לדון,
ולכן לא הוללך יעלע"ה לומר לאציו צפירות
כל הציבות כי הקרה ד' אלהיך לפני, וה"ל
די לו לומר רק תצת "אלהיך" צללך,
שהנומריקון נתיצת אלהיך הוא "כי" הקרה
ד' "אלהיך" לפני, ולכן בשמועו ילחך אע"ה
זה רק צרנו, ולא נפורש יולא, אמר מיד אין
זה שם שמים סגור צפיה בלומר אין צפה עשו
לרופי שמות הקדושים סגורים, ורק צני יעקב
מודר אלה הדברים :

ועי' ביארתיו מדרש פליאה, (נומח צ"י י"ט)
לצ' הים ראה ויכוס, מה ראה צרייתא
דרבי ישמעאל ראה, ע"ד הויר (פ' צללח) רבי
עקיבא אומר, צכות יעקב חני קורע להם את
הים, שנאמר ופרלח יונה וקדונה, ואמרו ז"ל
צויר (פ' האזינו) כל ונה שהקצ"ה עושה
הלדיקים עושים, וזהו הים ראה ויכוס צרייתא
דרבי ישמעאל ראה, היינו י"ג מדות שהתורה
כדרשת צהן, וחד וניייהו גזרה שיה, בלומר
מה שהקצ"ה עושה לדיקים עושים, וזה נחצרך
יעלע"ה מלציו, לכן צכותו הגדול גזר יעלע"ה
ים סוף, לגזרים, ופרעה וכל חילו טבעו צמים
אדירים :

בגמ' צרכות (דף ו') חני תפילין דמרי
עלמא נחאי כחצי צה, א"ל וני בענך
ישראל גוי אחד בארץ, וני נשתצח קוצ"ה
בצצחיהו דישאל, אין דכתיב זה ד' האונות
היום, אמר הקצ"ה לישראל, אחס עשיתוני
חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אחכם חטיבה
אחת בעולם, אחס עשיתוני חטיבה אחת
בעולם, שנאמר שמוע ישראל ד' אלהינו ד' אחד
ואני אעשה אחכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר
ונוי בענך ישראל גוי אחד בארץ, אמר ז"ל
רב אחא צרי, דרצא לרצ אשי, תינח צמד
ציתא, בשאר צתי נחשאי וכו' :

נ"ל ע"ד בגמ' (יומא דף ט') עקדש ראשון
נפשי מה חרצ נפשי ג' דברים שהיו צה
ע"ז וגילוי עריות, ושפיכות דמים, כו', אבל
עקדש שני שהיו עסקין בתורה ובעולות וגנילות
חסדים, נפשי ונה חרצ, נפשי שהיתה זו שנאת
חנסי, ללמדך, ששקולה שנת חנסי, כנגד ג'
עצירות, ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים, וזהו
שאל רב אחא צרי, דרצא לרצ אשי, תינח

דרך יסס, ילאת רחל על קצרה וזוכה ומצקשת עליהם רחמים סנאמר (ירמיי' לא) קול צרונה וגוי והקציה משיצה יס סכר לפעולתך נאז די וסצו צנים לגצולס :

גיל צפסקוי תלים (תהלים קל"ז) הנה שמענוה צאפרתה ונלאנוה צסדה יער, נצואה לנושכנותיו נסתחזה להדוס רגליו הנה שמענוה צאפרתה, זו רחל אוננו ע"ה, סנקצרה צדרך אפרה, וקולס צרונה נשמע, ונלאנוה צסדי יער כסילאה מקצרה וזוכה צמורצן ליון, סדה זו ליון, עדיה ליון סדה תמרס, יער זה ציהנו"ק ע"ד יער הלצנון, ואין לצנון אלא צית המקדס (יונא כ"ט) והקציה משיצה וסצו צנים לגצולס, וזהו נצואה לנושכנותיה, ונמלא מקוס רדי, משכנות לאציר יעקב, נסתחזה להדוס רגליו, ונעמוד לפופים ונסתחזה רוחים, צוה שלום ומשכנות מצטחים :

משה דוב בראפמאן

ב"ה באדען הסמוכה לוויצען.

בשאלתות (פי' וישלח) כר חנוכה ח"א מיעין וחי' נשמאל, מאי הוי עלה, ת"ס וסנרתס את משנרתס עסו חכמים קייג לד"ת, ש"מ כ"ח צשמאל, וכ"ל כי ידוע סהמנורה מרנז לתורה, כי נר ונורה ותורה אות, והרולה סימכים ידרים, וקיננד ונורה צדרוס, ועין צק' צני יססכר שנה"ט לניד אקור להסתנוס לאורה כי אקור להסתנוס צבתרה של תורה וכנעשה דר"ט המוצא צגוני, וכצר אמרו ז"ל אורך ימים ציעינה וצשמאלה עוסר וכצוד היינו למשמאילים צה, שעוקים צתורה שלא לשונה, צסציל עוסר וכצוד, ע"כ נר חנוכה צשמאל, לרנז סמהחילה עומר להדליק נר של חורה אף שלא לשמס כנ"ס צפי' הנושכיות להרנז"ס ז"ל, סלריך לציק לשונה, מ"מ כיון סקסה לעקוק צתחילה לשונה יגרוס זאת ציעול תורה, ע"כ נדליק והולך תמיד נשמאל ליעין, ומקיים ציעין, לרנז סנחוך שלא לשונה צא לשונה, והו"ל זה צכלל קייג לתורה, סרשות ניתנה לחכמים לעשות משנרת למשמרת וקייגים וגדרות לתורה, וע"ז ספיר סמר מאי הוי עלה, אס יס להדליק נר חנוכה

צשמאל, ת"ס וסנרתס וכי, עסו חכמים קייג לד"ת, סרשות ניתנה להס לעשות גדרות וקייגים לקיוס התורה, ע"כ עומר ג"כ שלא לשונה, סזה ג"כ נחסייגים כנחוך שלא לשונה יצוא לשונה :

ועוד אפ"ל השאלתות דהנה צאמה ונצואר הטעס דכ"ח נשמאל כלי' סיהי נחזה ציעין וכ"ח צשמאל, והכניה צזה דכנו דא"ח צ' קדושות, על כוס אחד וכן אין ונציאין צ' קושות להשקות כאחת, נוסס דאין עושין מלות חצילות חצילות כנו כן אין לעשות צ' מלות ציעין אחד נמקוס אחד וככ' צק' פרי העץ :

דהנה טעס האומר דכ"ח ג"כ ציעין ולס"ל דהוי צכלל אין עושין מלות חצילות חצילות י"ל לפימ"ס הקה"י מהג"ח רי"ט אלגזי צתק"י א' לייסצ הירושלמי מסי' תרומות דצי ר' ינאי א' מדליקי' צס"ס צרנוכה והא אעמח"ח והרנז מלות צסריפה דלס' אענולח"ח רק סיכא דסניהס דאורייתא או סניהס דרצנן אצל צחדא דאוי, וחדא דרצנן לא ומלות סריפה ה"ט הוא נדלאוי, וכ"ח דרצנן אין צזה ונמח"ח ע"ס, וא"כ נחזה דאוי, וכ"ח דרצנן ל"ס נמח"ח וא"כ מוצן הטעס האומר דכ"ח מיעין ואין משגיחים צטעס דאענוח"ח :

וא"כ י"ל דהשאלתות הוי ק"ל דכנו דק"ל להרנז"ס דכל ונורה ואקור דרצנן יס צ' ג"כ חיוב דאורייתא נולד לאו דלא תקור (וידוע קר' הזוטר הרקיע דלנה קדרי' לקולא כיוון דכל קדרי' קדא"ו הוא נולד לא תקור וה"י דכך דעהנו וכי) כ"כ ק"ל דלנוד ונן וסנרתס את משנרתס, והכונה כי נה סאחס משנרים זהו גס משנרת דהוי דאורייתא, וזה כונה השאלתות ה"ס וסנרתס את משנרתס עסו חכמים קייג לד"ת וא"כ איך אמר משנרת אלא הכונה כנ"ל סהסמירה שלהס הנה משנרת דאורייתא וא"כ לש"ל דנחזה דאוי, וכ"ח דרצנן כיון דסניהס סס' דאורייתא וסוב סייך אין עושין מלות ח"ח וא"כ ספיר כ"ח נשמאל כדי סתהי נחזה ציעין וא"ס צעזסטי' החונן לא"ד :

מרדכי זאב הכהן שווארץ
בהגאון הצדיק מוהרא"י צו"ל.

ב"ה קליפנטוב.

דברי שלמה.

בפ' וירא אליו די צאלוני ונמרחו ופירש"י ז"ל הוא שכתן לו ענה על המילה לפיכך נגלה עליו צחלקו, על מדוכה זו פצצו גדולי הדור, והניחו לו מקום להסתגדר (א') קשה הכי יתכן לונו שאלע"ה נטל ענה אס לקיים מלות צורא אס לאו. (צ') שאלונו הוא שכתן לו ענה על המילה, הול"ל שכתן לו ענה למול, ונ"ל ע"ד הר"ן פסקים (פרק א') הצד"ק דהך שיצרך וחי נצרך, וז"ל וכך חנו נוהגין לצרך צקלת מלות, צע"ל, כמילה ושהיטה כו'. וקלחן צלמוד" ונריך טעם מנה. והכי הוא תירוץ דמילתא, ק"ס לנו צי מיני מלות, מלות שעל ברחו יס לו לקיימה צע"לנו, וא"ל להפטר מינה ע"י אחרים כתפילין כו' לריך לצרך עליהם צלמוד" כו'. ויס מלות אחרת שאע"פ שנוטלת עליו אפטר להפטר ומינה ע"י אחרים, במילה כו'. בשקן נעשית ע"י אחר הכל מורידים שומצרך אחר אחר עליהם צע"ל כו' על זה נחלקו, על המלות הללו הנוטלות עליו חוצה, ואפטר לעשות ע"י אחר, כשהוא צע"לנו עשה אותן, כ"לד נצרך" דונו אנו לצרך צע"ל כיון דמיוצא עליו רנויאל, ואע"פ שאפטר להפטר ומינה ע"י אחר כו' ונוצק צצמולה נילה וכיוצא איכא לצרך צלמוד" כיון שאפטר לקיים המלות ע"י אחר כו'. ואסיקנא על ציעור חנוך, טלח בדצרי הרמזים עיי"ה ונצול למלות גנור (ועיין רס"י פי לך פי כ"ד) שהציא צס צ"ר וז"ל נטל אצרהם סבין ואחו צע"לנו ורלה לחסוך כו'. ונה עשה הקצ"ה טלח ידו ואחו ענו כו' לפי"ז צל אע"ה למנרח צהשאלה, הא"ך ינהג וכ"לד נצרך, אס למולי כיון דהמלות נוטלת עליו חוצה אף שאפטר לקיימה ע"י אחר, כנו"ש הרמזין (פי' לך) קיימנאל וצני ציתו כינוולו תחלה שאצרהם ונל אותם צהחלה, או שזינון להם מוהלים הרצה, (וכדאיתא צטעם זקנים ונצעלי

תוקי' טסס ונל לאצרהם, עיי"ש) אף שאפטר ע"י אחר לריך לונו צלמוד" על המילה, כהמסקנא ודלח כהרמזים וכסצרת הר"ן הכ"ל ונמרח כתן לו ענה לונו "על המילה" ואסיק שנוטלת אליו צלחצח דהלכתא, לפיכך זכה ונגלה עליו צחלקו, ודו"ק :

שלמה יחזקאל הכהן ראבינאוויטץ

בהרה"ג אבדק"ק דעמבלין שליט"א, נכד הה"ק בעל "תפארת שלמה" וצלה"ה ונכד הה"ק בעל "דברי ישראל" וצלה"ה.

ב"ה קראקא.

לפ' צהעלתך אל כל תהי כנות אשר צלחתו נמרחם אנו ויאכל חלי צצרו, הנה ידוע דפסוק הזה אין לו שום פירוש ע"ד הפשט, ואינו אנונו אלל דרשוני ומיו וא"ל עפנו"ש המרגום יוכתן וצצרות פי' שנות ע"פ ותרד צת פרעה לרחוץ ונלוד שגלטרעה וכסנגעה צתיצת משה מיד נתרפאה ע"ש וגם ידוע וי"ש צצרות פי' צרכה (וצילקוט תלים) ע"פ חפלה למשה אי"ש הצלקים אס אי"ש אין הצלקים ואס הצלקים אין אי"ש אלל נחליו ולנועה אי"ש ונחליו ולנועה, הצלקים ע"ש, וזהו כצצא אז אהרן למשה שיתפלל עצור נורים אחותם אזי ידע אהרן דנועה רציוו אולי מורצ ענותנות" יאנור וכי ראוי אני להתפלל הלל אלה יותר ראוי לכך וע"כ צל כנוכיר לו הלל אס רק צצנתך נתרפאה צת פרעה מלרעת וצנגיעה צע"לנו, צהיותך עוד מוסכצ צתיצת תיכף אחר יליחתך נמרחם אנוך, ק"ו בעת שכצר עליה צנועלת אי"ש הצלקים נחלי צצרך ולנועה אזי צודאי חפלתך יעשה פרי, ונמרחא מלרעתה ונוה צענו לפי"ז לטון המיר ק"פ תלל אל כל רפא כל לה כצר עשית אותי רופא, אס נרפא אותה ונועצ וא"ל אני נרפא אותה :

הק' מנחם מאנדל הרענגיל

בהמ"ס שה"ג השלם, דבש וחלב, טירת כסף וכו'.

ספר

חדרי תורה

חדר ב'

אגדה ודרושים

חדר א'

הלכה וחידושים

מנאוני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת בשער עלי קרתי וגם יוחזקו בספר דרושים ואמרי שפה מתופשי התורה הבאים השערה להגדיל תורה ולהאדירה וכל איש ימצא בהם תועלת בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה ז"ל בראפמאן בקראקא יע"א בעהמ"ח "אבן משה" על המסורות.

חוברת ד'

החבורות "חדרי תורה" יצאו לאור אי"ה מדי חודש בחודשו והמחיר בעד כל י"ב חבורות לשנה עולה 18 זלאטעס ויקובל מעות חתימה גם בעד שתי חבורות.

קראקא שנת תרפ"ו.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietlowska 9. — 1925.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הנאון המפורסם וכו' וכו' מו"ר יוסף נחמי
קארניטצער שליט"א, אבד"ק קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר כלום, מו"ה משה דוב בראפמאז
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרושים אשר ראום גדולים וישבחוים, וכל חפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להו"ל ס' „קדרי תורה“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, וגם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מגאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שערינו בתודה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה המדושה. ישוטטו רבים ותרבה הדעת.
בעתירת הכוה"ה פק"מ קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי בהנה"צ מו"ה עמיכא קארניטצער זצ"ל
אבד"ק קראקא יצ"ו.

צדור דגס צהש"ק שלפני כל הגאונים הל"ל ה"י
הג"י כונו צש"ק שלפניו וחסתנוס הציוו כולם
צדחצ סבלס שזו היא הגירסא הנכונה אשר
ע"כ ספיר פסקו כן שהוא כד' חכמים ולא
כרע"ק דיחיד ורצים הלכה כרצים כנלצ"כד :

הק' פסח דוד רעבהאן.

ב"ה א' פנחס י"ח תמוז תר"ס ברעזאן.

לכבוד הרב החר"ף מו"ה פסח דוד רעבהאן נ"י
תשובה. אם אננס צדצר התלוי בגירסאות
צצש"ק אין לילך אחר רוב הפוס'
כו"ש הגה"ק צפרי הוחר ק"י ניצ קק"ה וק"י
כ"ג קק"ה. וי"ט נראה דהבא דצראש צבורות
העתיק צעלנו כפי ג"י שלפניו אין לחוש
לנו"ש הראש"ש של צנוקונו, דגס צנוקיות הש"ס
קיי"ל דקוגיא צדוכתא עדיפא, כדל"י צנסהד'
ל"ד, ועוד צכו"ק, ונוש"כ צגירסא שהציל
הראש"ש עלנו צנוקונו, ועוד צכל ספק צדעת
הראש"ש ונסתנוס ידע הטור צנו של הראש"ש
יותר, וכו"ש כה"ג החנו"ח צל"ע ק"י י"ז ק"ק
כ"ה דגיפא צהר הישא אזיל, וכיון שהטור
וצקילור פסקי הראש"ש נפוסס להקל, אין לחוש
צדעת הראש"ש יותר וצפרט דלפי' נוספק קיי"ל
דספק ונוון לקולא :

והנני ידירו הק' שלום מרדכי הכהן
אבדק"ק הנ"ל.

ב"ה זאריעצ'ע.

הנני להעתיק צזה קונטרס נחידושי פרי
ילדותי אשר יכיל צקריצו חנושים תרולים
על שתי קושיות צקוגיא דנוחוד (צילה דף י"צ)
וגס יסתעפו עיד"ז חידושים שונים מענין לענין
צאותו ענין, וזה החלי צעזר לורי וגואלי :

בש"ס צילה דף י"צ תני ת"ק דר"י צר
לצדינוי השוחט עולת כדזה ציו"ט
לוקה אל דל"ל ונוי צ"ש דל"ל ונוחוד דל"י צ"ה
האומר ונוחוד שהותרה הולאה לצורך הותרה
כנוי שלל לצורך ה"כ נינאל ונוחוד שהותרה
שהיעה לצורך הותרה כנוי שלל לצורך ע"כ,
והק' התוס' דלנוחי לא קאמר הא ונוי רע"ק
הוא דג"כ ל"ל ונוחוד צפסחים דיה ועדיפא
לחוקנוי

ב"ה בחודש תמוז תר"ס. בוקאווסק.

לכבוד הרב הגאון המובהק שר התורה רשכבה"ג
בקש"ת מו"ה שלום מרדכי הכהן שליט"א
האבדק"ק ברעזאן.

שאלה. איש אחד סענת לו צנו ציוס ל'
ללדתה, ונפשו צסאלתה חס הוא
נחויצ לפדותה, ונוי חנדינן יוס' ל' כלפני ל'
או כלחר ל' ואס כי צהשקפה ה"רשונה
הדין פשוט ונוציאל צרונצ"ס פיי"ג ונה' צבורים
ה"ז סס שבי וז"ל וחינותי יתחייצ צפדיון ונל'
יוס שאלור ופדוי, ונצ"ה תפדה, ונת הצן צחוד
ל' או חפילו ציוס ל' חינו חייצ צפדיון, ואס
הקדים וכתן לכהן יחזיר לו הפדיון והכ"ו סס
נראה ונקוס דצבורות דנו"ט עמא וכה"ק סס,
וכ"כ סס צפי' הרדצ"ו וכ"כ עוד הרונצ"ס ז"ל
צפיה"נו, וכן ונוחר להדיא צקילור פרקי
הראש"ש צצבורות סס, וצטוט"ע יור"ד ק"י ש"ה
וכן הרנו"ח ז"ל קוצר הכי נדקתס ולא פליג
על הנוחצר צזה, וכ"ו נוסתיונת כל הפוסקים
כו"כ הטונו"ח נדסתקו רצנן ולא העירו כלל
על פסק זה, ש"ו כיחא להו' וכ"ו נוד' הסנו"ק
נווצא צצ"ה סס, צזה הלסון, ולריך לפדותו
ציוס ל"א, ואס פדלו ציוס ל' או קודס חינו
פדוי, עכ"ל וכן ונוצא להלכה צספרי הקילוריס
וצס' חכנו"ח כולם צפה אחד העתיקו דין זה,
צלי קוס חולק. חנוס ונלאתי להגאון הגדול
צעל קרצן נתחאל ז"ל צנו"ק צפאל"ו שבי סס
צאות יוד חסא שנוציא הראש"ש סס צס' ג'
דצרי הגוי דצבורות וז"ל ונוכאן תמוה לי ונאלד
על הטור יור"ד ק"י ש"ה שבי דלס ונה הצן
ציוס ל' דל"ל לפדותו וכו', וכ"פ צש"ע ואיד
לא שחו לצס לד' הראש"ש דכאן וצס"פ הנו"ק,
וכ"כ תהר"י צס"פ הו"ק וכו' וקייס סס
צפשיעות, וז"ל ע"כ כלע"ד שסגו צרוחה, ולדינא
נראה לי לפסקו לחונורא, עכ"ד הראש"ש עכ"ל.
ולע"ד חלילה לנו לונור על כל חני גאוני קדמאי
וצתראי שסגו צרוחה, וסאשתתנינו ונכלס גנ'
נפירשת דצבורות, הנ"ל שהציאו הראש"ש ותהר"י
אך פשוט לע"ד דהנה צחונת הנוע"ד יו"ט
צצבורות סס תנוה כצר ע"ד הראש"ש ותהר"י
סצגוני צבורות שלנו לא נוולא כלל כל הג',
חל"ל, ואדרצא הא שנינו צפי' צנוסנה סס ציוס
ל' כלפני ל' וכו' וקייס סס צל"ע, וצכן לע"ד

לאוקוני כרע"ק ונלחוקוני כז"ש, דז"ש צנוקים
 ז"ה אינו נשנה, חזל רע"ק שפיר הוי נשנה
 עיי"ש. וז"ל ליישז דהנה הנח"ח צנוקך השנה
 ונלכת שוחט נחדש דכנוו דקיי"ל דהפורג
 טריפה פטור נשום דנצחא קטילא קטל כיון
 דכזר נפקקו קיומי חיותא, כנוו כן אמרינן
 דהשוחט טריפה נשנה פטור, נשום דכזר
 נפקקו קיומי חיותא, ול"ש גזה נטילת נשנה
 עיי"ש. ובאונת כזר קדונו דזה התוס' נ"ד
 נשנה דף קל"ד נשם הריצ"ם עיי"ש, ועי' צז"י
 יו"ד קיונו ז', והנה לפי"ז י"ט להעיר דלנו"ד
 דחייש לנעוטה לא יהי חייז השוחט נשנה
 ניתה וצו"ט נלקות כיון דהוי התרחת ספק
 דשנא ינאל אח"כ טריפה והשוחט טריפה
 פטור כז"ל וא"כ י"ט להקשות על סוגי שלימה
 צחולין דף י"ד ששנינו סם השוחט נשנה
 וצו"ט אעפ"י שנתחייז נפשו שחיתתו כשרה
 ועי' צרנוצ"ם נשנה פ"א נהי שחיתתו שנופרס
 הא דקאמר צו"ט אעפ"י שנתחייז נפשו
 היינו ניתה צו"ד נשנה ונלקות צו"ט, וכחז
 הכ"ו סם הטעם נשום דהרנוצ"ם נפרס
 דהלשון נחתחייז נפשו נשנה עונש צו"ד ע"ש,
 וצו"ט סם רולה לאוקוני את הנחת"י כר"ו
 עיי"ש, הא ע"כ לא אחיז נחת"י כר"ו נדקתני
 אעפ"י שנתחייז נפשו דהיינו עונש צו"ד
 כז"ל ולר"ו ליכא לחייז עונש צו"ד בשוחט
 נשנה או צו"ט כיון דחייש לנעוטה, א"כ הוי
 התרחת ספק כז"ל דשנא ינאל אח"כ טריפה
 והשוחט טריפה פטור כז"ל (ועי' צו"ט דהנה
 שכתב דר"ו סוכר התרחת ספק לא שנוי
 התרחת עיי"ש) ונפרט לפי"ז הנח"ח צה"ע
 קיונו ע"ז דגזי חיוז ניתה לכ"ע ה"ס לא שנוי
 התרחת עיי"ש, צודאי קשה דהכא נשנה הוי
 חיוז ניתה אך י"ל דזר נכון דהנה נשנה
 ע"ה פליגי שוחט נשום נחייז רצ אמר
 נשום לוצע וסנואל אמר נשום נט"ש עיי"ש,
 והרנוצ"ם צפ"י י"א נהי נשנה פסק כשנואל
 ובתנא החכ"ל נחשבותיו ק"י ל"צ הטעם
 דהרנוצ"ם פסק כשנואל אף דכ"ו הלכתא
 כרצ צאיקורה היינו נשום דקיי"ל דאין עזר
 צאוכלין וכנוו כן אין לצינה צאוכלין לכך פסק
 הרנוצ"ם דשוחט חייז נשום נט"ש ולא נשום
 עיי"ש, ונשנה"ו צפ"א נהי יו"ט נציא נשם
 הראשונים דגזי איסורי אכילה איכא חיוז

נעבד דכיון דאסור צאכילה לא ניקרי אובל
 עיי"ש ועי' צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט
 נולחין חלצים צו"ט דכיון דחלצים אסורים
 צאכילה ליכא עליהן סם אובל וספיר איכא
 צהן חיוז נעבד עיי"ש, ונוני' מוצן דגם איסור
 לוצע איכא צאיקורי אכילה כיון דליכא עליהן
 סם אובל, ולפי"ז א"ש דאפי' לנ"ד דחייש
 לנעוטה נחייז נחייז נחייז נחייז נחייז נחייז
 דאם לא ינאל טריפה א"כ יהי חייז נשום
 נט"ש ואם ינאל אח"כ טריפה שוב יהי חייז
 נשום לוצע דכיון דאסור צאכילה לא הוי עלי
 סם אובל כז"ל, ונשום חייז נשום לוצע כז"ל
 ועי' צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט
 שכתבו דגזי נשומר א"ל להתרות נשום צורר
 אי נירקד רק יכיל להתרות סתם נשום נשומר
 עיי"ש וה"כ גזי שחיתתו א"ל להתרות נשום
 נט"ש או נשום לוצע, רק יכיל להתרות סתם
 נשום ונלכת שוחט ונוני' יהי חייז או נשום
 נט"ש או נשום לוצע, והנה נשנה ע"ה פריך
 לרצ לוצע צו"ט יחא ל"י ונשני יחא ל"י כי
 היכי דליחזי אינשי וליתי ולצנו נחייז עיי"ש,
 וכ"ז נשחיתת חולין אכל נשחיתת קדשים דלי"ש
 קצחא זו דלחזי אינשי וליתי ולצנו וכו' כנוצן
 נחייז שוב הוי לוצע ונלחש"ל"ג וא"כ לפי"ז
 דהשוחט נשנה או צו"ט קדשים שאסור להקריב
 כגון קרצות יחיד או שוב לנ"ד דחייש לנעוטה
 לא יהי חייז עונש צו"ד דשוב הוי התרחת
 ספק דשנא ינאל אח"כ טריפה וצטריפה ליכא
 חיוז נט"ש, ול"ל דצטריפה שוב יהי חייז
 נשום לוצע כז"ל ז"א דצקדשים ליכא לוצע
 דהוי ונלחש"ל"ג, ולפי"ז ניוצצ שפיר קוסית
 התוס' הכ"ל דלא נולי לניוור הא נחייז רנ"ק
 כיון דרע"ק חייש לנעוטה כנ"ש התוס' צחולין
 י"א ועי' צו"ט ד"ז א"כ יקשה הכא דאנחי
 חייז השוחט עולת נדצה צו"ט הא לנחז
 דחייש לנעוטה הוי התרחת ספק דשנא ינאל
 אח"כ טריפה וצטריפה ליכא חיוז נט"ש כז"ל
 ול"ל דצטריפה שוב יהי חייז נשום לוצע, ז"א
 דגזי שחיתת קדשים ליכא לוצע דהוי ונלחש"ל"ג
 ועי' צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט צו"ט
 פטור ודוק היטב כי נכון נחא :

ועפ"י י"ט ליישז קו' הנפורשים לקנון דף
 ל"ד צהא דאיעי סם ר"ז גזי דרסה
 או

או ערפה זכותל וזהו לשחטה ציו"ט וזי אמרינן
כיון דאחיליד ריעותא חייסין שווא יונלא עריפ'
ויחלל יו"ט שלא ללורך והיא איצעיא דלא
אפשטא עיי"ש, ותנוהו כולם על הרנוצ'ם דפקק
צפ"צ וזה יו"ט צפשיטות דמותר לשחטה ציו"ט
אע"ג דאחיליד ריעותא ולא חייסין שווא יונלא
עריפה ויחלל יו"ט שלא ללורך, וכבר חתרו
הנז"ל למנחם טעם לדברי ואל"ג דהרנוצ'ם
פקק דקפיקא דאורייתא מה"ת לקולא נ"מ
מדרבנן לחוננרא, וא"כ הכא דהוי ק"ד דאס
יונלא עריפה יחלל יו"ט, והיא איצעיא דלא
אפשטא ה"ל לפקוק מדרבנן לחוננרא עכ"פ
עיי"ש, ולפי הכ"ל ניוסצ ספיר דצאנות קסה
לפי סדרת המנח"ה הכ"ל דצשוחט עריפה ליכא
חיוצ נט"ש כיון דכבר נפקקו סיוני חיותא
א"כ וואי ניוצני ר"ז אי וותר לשחטה ציו"ט
אי חייסין שווא יונלא עריפה כיון דאחיליד
ריעותא הא גם אס יונלא עריפה לא יחלל
יו"ט דצשוחט עריפה ליכא נט"ש ככ"ל, אונם
כ"כ דצשוחט עריפה כיון דאקור זאכילה וליכא
סס אוכל על"י שוב אוכל חיוצ לוצע, א"כ אס
יונלא עריפה ספיר יחלל יו"ט נוסם ונלאכת
לוצע, והנה החו"ט כתב צצת פ' כלל גדול
דדוקא צשוחט לנכור לאחרים איכא ונלאכת
לוצע דניחא ל"י צהלציעה כי היכי דליחזי
איכסי וליתי ולצבו ונ"י, אצל צשוחט לעלנו
דל"ש קצרא ז' שוב ליכא איקור לוצע דהלציעה
לא ניחא ל"י עיי"ש, א"כ לפי"ז ל"ל דע"כ עיקר
איצעית ר"ז דרסקה או ערפה זכותל אי וותר
לשחטה ציו"ט, היינו לשחוט לנכור לאחרים,
דלשחוט לעלנו פשיטא דמותר דאפי"א אס יונלא
עריפה לא יחלל יו"ט דנכ"ש ליכא צשוחט
עריפה ול"ל דשוב יהי האיקור לוצע ז"א
דצשוחט לעלנו ליכא האיקור לוצע דלא ניחא
ל"י צהלציעה ככ"ל וע"כ עיקר איצעית הגנ'
קאי אס וותר לשחטה ללורך אחרים דאז
אס יונלא עריפה אף דליכא צעריפה נט"ש
מיו יחלל יו"ט נוסם ונלאכת לוצע ככ"ל ושפיר
מיוצני אי חייסין צפקק שווא יונלא עריפה
ולפי"ז ניוסצ היטב דברי הרנוצ'ם הכ"ל ד"ל
דהרנוצ'ם דפקק צפשיטות דמותר לשחטה
ציו"ט, מירי צקתומא צשוחט לעלנו, וא"כ ספיר
וותר לשחוט אף דאחיליד ריעותא ולא חייסי'
שווא יונלא עריפה דאפי"א אס יונלא עריפה לא

יחלל יו"ט דהאיקור נט"ש ליכא צשוחט עריפה
והאיקור לוצע ג"כ לא יהי דצשוחט לעלנו
ליכא איקור לוצע ולכך ספיר פסק דמותר
לשחוט אף דאחיליד ריעותא ולא אקרינן נוסם
שווא יונלא עריפה אצל איצעית הגנ' קאי
צשוחט ללורך אחרים ככ"ל וזה נכון מאלד:

ורפ"ז י"ל וזה דקשה לי עוצא דלמאן
דחייס לנעוטה א"כ איך וותר
לשחוט ציו"ט אפי' ללורך אוכל נפס, הא הוי
פקק שווא יונלא עריפה ויעשה ונלאכת ציו"ט
שלא ללורך אוכל נפס, ועי' צרש"י לקמן דף
ל"ד גבי דרסקה או ערפה זכותל שכתב וז"ל
זי מחזקין ריעותא צגוה נוסם חשש איקור
ונלאכת ציו"ט דילנא נסתכת עריפה ונמלא
שוחטה שלא ללורך צשלנוא שאר צהנוות אע"ג
דנחמנינן אפסין וצדקין, מיהו סנוכין ארוצא
ורוצ צהנוות אינן עריפות וכו' עיי"ש מצואר
נדברי רש"י דהא דמותר לשחוט ציו"ט היינו
נוסם דקנוכין ארוצא וא"כ לנ"ד דחייס
לנעוטה אנאי וותר לשחוט ציו"ט אפי' ללורך
א"כ ניחוס שווא יונלא עריפה ויחלל יו"ט
שלא ללורך ככ"ל וצשלנוא לרעיק אע"ג דחייס
לנעוטה, מ"מ ניחא דהוא קוצר דלכס אפי'
לכלצים צנושנע, א"כ אפי' אס יונלא עריפה
לא יחלל יו"ט כיון דחזי לכלצים אצל להשאר
נ"ד דקצרי דחייסין לנעוטה קסה ככ"ל, אולם
לפי הכ"ל א"ש דספיר וותר לשחוט ולא חייסי'
שווא יונלא עריפה דאפי"א אס יונלא עריפה ג"כ
לא יחלל יו"ט, דהשוחט עריפה פטור דל"ש
גצה נט"ש ככ"ל, ואי דצעריפה שוב יתחייב
נוסם לוצע ככ"ל ז"א דצשוחט לעלנו ליכא
חיוצ לוצע ככ"ל ודו"ק:

ובעיקר הקו' הכ"ל שהקשיתי לפי"ד הונח"ח
דצשוחט עריפה ליכא חיוצ נט"ש
א"כ לנ"ד דחייס לנעוטה אנאי חייצ צשוחט
צצת ציו"ט הא הוי התרחת ספק דשווא יונלא
א"כ עריפה ככ"ל, כ"ל צפשיטת עפי"ד הירוש'
ציצנות פי"א דצפקק העיווד להתצור לא הוי
התרחת ספק ולכך צשני יו"ט של גליות לא
חסיצ התרחת ספק כיון דעווד להתצור אח"כ
מכ"י קדשו צ"ד את החודש עיי"ש, וכ"כ מצואר
צתוב' יצנות ל"ל פ' ע"א דהואיל אח"כ יתצור
הפקק אמרינן אגלאי ויילתא לנפער, ולא חסיצ
התרחת

התרחק ספק עיי"ש ח"כ הי"כ כיון דיתגרר
ח"כ הספק אם הוא טרפה לא חשיב התרחק
ספק דאוריין אגלוי ויילתא לנופרע כ"ל:

עור כ"ל לייסד קו' החוקי הכ"ל דאנאלי לא
קאנר הא וכו' רע"ק דג"כ ל"ל נחוד
צפסחים ד"ה, דהנה צאונה קשה לפי"ט סוחדס
הנכ"ח צוולאכת קולר דלפיו"ט הירושלמי
צצנה צפ"ז דכל דצר המנדיל נחיותו חייב
נשום קולר, ח"כ גם צשמיעה ח"כ ונצד
האיסור נט"ט עור איסור קולר, כיון דננדיל
את החיות עיי"ש, ח"כ אנאלי לא הני הכא
הסוקט עולה נדצה ציו"ט לוקה שמים נכוס
נט"ט ונשום קולר, אך כ"ל דהתנא דהאי
צרייתא קוצר דאין חילוק ונלאכות ציו"ט, ח"כ
ליכא לחייב שמים לכך לא הני לוקה שמים.
אונס צאונה קשה לפיו"ט הל"ה צומילתין
כאן הטעם דאין חילוק ונלאכות ציו"ט נשום
דחילוק ונלאכות צצנה ילפינן ונלא תצער אש
ציום הסצת ונונעטין נציוס הסצת דדוקא
צצנה ים חילוק ונלאכות ולא ציו"ט עיי"ש.
והנה צאצני נזר צוולאכת גוזז אור י"ט וכ"צ
כתצ הטעם דתולדות אסורות ציו"ט אף דחיוצ
תולדות צצנה ילפינן צצנה דף ע' וקרא
דועסה ונאחת ונהנה, והאי קרא כתיב גבי חיוצ
טעלת וציו"ט ליכא חיוצ טעלת ונ"ט כיון
דיו"ט ג"כ אקרי צצנה הוי יו"ט צכלל צצנה
ותולדות אסורות צו כנונ צצנה עיי"ש, ח"כ
לנו"ד דאין חילוק ונלאכות ציו"ט, והטעם נשום
דנונעטין יו"ט נציוס הסצת כ"ל, ח"כ ע"כ
לדיד"י לא הוי יו"ט צכלל צצנה ח"כ גם לענין
חיוצ תולדה לא הוי יו"ט צכלל צצנה, ונונילא
לא יהי לדיד"י חיוצ תולדה ציו"ט כנונן (ונוכ"ט
למאן דיליף חילוק ונלאכות צצנה וקרא דאחת
נהנה והטעם לדיד"י דאין חילוק ונלאכות
ציו"ט כתצ רש"י צנוכות דף כ"א נשום דקרא
דאחת ונהנה כתיב גבי חיוצ טעלת וציו"ט
ליכא חיוצ טעלת וח"כ כנונ כן לענין חיוצ
תולדה ציו"ט כיון דחיוצ תולדות צצנה ילפינן
ג"כ נאחת ונהנה ח"א לנוילף יו"ט ונצנה כיון
דאחת ונהנה כתיב גבי חיוצ טעלת וציו"ט
ליכא חיוצ טעלת וצ"צ (קוצ ונלאחי צאצני נזר
ונלאכת ונכה שעהיר כגון זה) והנה צירושלמי
צצנה צפ"י כלל גדול צצנאר דשמיעה הוי תולדה

דחצורה עיי"ש, ח"כ קשה ונו"ט איך קוצר
האי תנא דצרייתא אי קוצר ים חילוק ונלאכות
ציו"ט ח"כ נוכ"ט יקשה דגם אחת לא יתחייב
דהא לדיד"י ליכא חיוצ תולדה ציו"ט ושמיעה
הוי תולדה כ"ל (ונוסוס קולר כנוי לא ונלי
להתחייב דז"צ דהמנדיל נחיותו לא הוי רק
תולדה דקולר, כיון דלא הוי רק נועין האצ
דקולר צמחוצר לקרקע וע"י צהה"ט צפ"ז ונה"ט
דקל"ה דנאן להאצ לא הוי רק תולדה וגם
הלשון נשום נורה על תולדה כנונאר צהרצה
ונקונות צהראשונים) אונס צאונה צזה אם
שמיעה הוי אצ או תולדה ונלינו פלוגתא ר"י
ור"ל צירושלמי צצנה פ"צ דחד קוצר דשמיעה
הוי תולדה וחצורה אצ, ואידך קוצר דשמיעה
הוי אצ וחצורה תולדה עיי"ש וח"כ כ"ל דהתנא
דהאי צרייתא קוצר כנו"ד שם דחצורה הוי
תולדה ושמיעה אצ, ונו"ט שפיר יוכל לטצור
דאין חילוק ונלאכות ציו"ט, ואף לדיד"י ליכא
חיוצ תולדה ציו"ט כ"ל ונ"ט לקוי שפיר נשום
שמיעה דהוי אצ, ולפ"י י"ל דצרי רש"י ז"ל
סכת צד"ה אין ערוב והולאה וכו' וז"ל אצ
שמיעה טה"א אצ ונלאכה וכו' ואינו נוצן
דלמה הזכיר רש"י ז"ל דשמיעה אצ ונלאכה
היא, דאיהו כ"ט הוא אם הוא אצ או תולדה,
וכצר העיר הל"ה צזה ולפי הכ"ל שפיר נודויק
רש"י ז"ל צלשנו הזהצ דשמיעה הוי אצ ונלאכה
כיון דהאי תנא קוצר דאין חילוק ונלאכות
ציו"ט כ"ל, ח"כ ע"כ קוצר דשמיעה הוי אצ
ונלאכה כ"ל, דח"כ גם אחת לא יתחייב,
והנה צירושלמי שם פריך להנו"ד דשמיעה הוי
אצ וחצורה תולדה הא חצורה אצ טלא לנודך
והוא טלא לנודך אחונה פ"י שהרי נוקלקל
בחצורה חייב ונוקלקל בשמיעה פטור ולא תהי
התולדה חצורה ונן האצ ונונני דמאן דקוצר
דנוקלקל בחצורה חייב ע"כ קוצר להיפך דחצורה
הוי אצ ושמיעה תולדה עיי"ש, והנה צנוגן
אצות להגלון נהר"ס צנעט כתצ דפלוגתא
דר"י ור"ט גבי נוקלקל בחצורה הלוי צדין
פלוגתא אי דשא"ט נותר או אסור לפיו"ט
התה"ד צס"י רש"י דהיכא דיש אחר לנול
אסור להאצ צנעטנו לנול צצנה נשום דצאונה
הוי ויילה נוקלקל רק תקון גצרא כדאיתא
צצנה ק"י, וכ"ז גבי האצ אצל אחר שאינו
נחבון להתקין הוי אללו נוקלקל, ולכך אסור
להאצ

להאז צעלמו כיון דאפשר לנעימד צהיתרא
ע"ש א"כ ר' שמואל לשיטתו דקוצר דשאינו
נוהר שפיר נדייק נדגלה התורה וציוס
השנוני ינוב דנוילה דוחה בזה והא אפשר
ע"י אחר דליכא גבי איסור כיון דאינו נהכחון
וע"כ נוכח דנוקלקל חייב ונוני שוב ליכא
כיון צין אז לאחר ור"י לשיטתו דקוצר דשאינו
אסור ונוני נס גבי אחר איכא איסור אף
דאינו נהכחון. ושוב לא נוכח כלל דנוקלקל
חייב עיי"ש וא"כ לגירסת התוס' צוצחים ל"א
דרע"ק קוצר דשאינו נותר ונוני קוצר דנוקלקל
צחורה חייב דהא זהא הליא כנ"ל וא"כ
ע"כ קוצר דשמיטה הוי תולדה דחצורה
כהוכחה הירושלמי הנ"ל דנאן דקוצר דנוקלקל
חייב ע"כ קוצר דשמיטה הוי תולדה וחצורה
אז ולפי"ז ויישז קו התוס' הנ"ל כמין חומר
דלא נלי למימר הא מני רע"ק הוא דרע"ק
יקשה ונו"כ איך קוצר אי קוצר דיש חילוק
נולאכות ציו"ט א"כ קשה דלתני צהצרייהא
לוקה שנוטים נשום נט"ש ונשום קולר כנ"ל
ואי קוצר דאין חילוק נולאכות ציו"ט א"כ
נוכס"כ קשה דגם אמת לא יתחייב דהא לדיד"י
ליכא חיוצ תולדה ציו"ט ורע"ק הא קוצר
דשמיטה הוי רק תולדה כנ"ל ודוק היטב:

ובזה יש ליישז קו הצ"ע צשער האלי
ונוהד אהא דקאמור ר"ל צנכות דף
כ"א דהנחני דיש חורש תלס אחד וחייב עלי
נשים שוננה לאווין וכו' אהיא ברע"ק דאמור
הנקיים כלאים לוקה ולכך נחייב נשום כלאים
צנחני עיי"ש. והקשה הצ"ע הא האיסור
דנקיים כלאים הוא נשום דשציק להו ולא
עקר כדפירש"י וא"כ כיון דהנחני ויירי ציו"ט
דלא נלי לעקור נשום איסור תלישה דהוא
תולדה דקולר. ונוני הוי חנוך צנה שנקיים
את הכלאים ולא עקר להו וע"י צפ"ו דכלאים
נו"י וא"כ אנוני נהחייב עכמ"ק. ולפי הנ"ל
א"ש דהנה הגוי שס פריך דילקי ננוי נשום
זורע ציו"ט נולכד נשום חרישה ונשמי דהאי
תנא קוצר דאין חילוק נולאכות ציו"ט עיי"ש.
ובכר כתצנו למדש דלמאן דקוצר דאין חילוק
נולאכות ציו"ט ליכא איסור תולדות ציו"ט כנ"ל
צאריכות א"כ ויישז היטב קו הצ"ע הנ"ל
דשפיר נהחייב נשום נקיים כלאים ונ"ל דלא

נלי לעקור נשום איסור תולדות ציו"ט ונ"ל דהא
תולס הוי תולדה דקולר והאי תנא כיון דקוצר
אין חילוק נולאכות ציו"ט א"כ ליכא לדיד"י
חיוצ תולדות ציו"ט ושפיר נלי לעקור את
הכלאים אף ציו"ט לכך נהחייב שפיר נשום
ונקיים כלאים ונ"ל:

ובדרך הנ"ל אמרתי ליישז צאופן אחר קו
התוס' הנוצח צפתח דצרינו דהנה
צב' כרס שלמה הק' דלפ"י דלמורין צר"ה
דף ד' דצרגל אחד עוצר צעקה דוצחתס שונה
והצחתס שונה עיי"ש. א"כ קשה דאנוני לוקה
צשוחט עולת נדבה ציו"ט ניוול דחתי הצעה
ודחי את את הל"ת דיו"ט ואשיג דיו"ט הוי
ל"ת ועשה ונו"י קשה לשיטת הריב"א הנוצח
צתוס' מולין קנ"א דאשיג דאין ע"ד לחויצ
נו"י הללו עכ"פ נדחה ואינו לוקה עיי"ש א"כ
אנוני לוקה הכא כיון דהללו נדחה עיי"ש.
אף כ"ל לפי דברי הנוכח הנ"ל דלשיטת
הירושלמי דהנצדיל דצר נחיותו חייב נשום
קולר איכא צשוחט מלכד החיוצ נט"ש גס חיוצ
נשום קולר. כיון דהנצדיל את החיות ושיטת
הר"ש נקיון דאין ע"ד תרי לאוי עיי"ש. א"כ
צשוחט דליכא שבי חיוצים נט"ש וקולר ונוני
א"א לוור עשה דול"ת דאין עשה דוחה תרי
לאוין. והנה הנצדיל דצר נחיותו דחייב נשום
קולר לשיטת הירושלמי צרור דלא הוי רק
תולדה דקולר כיון דלא הוי רק קלס דמיון
להאז כנ"ל ובצר העליתי לעיל דלמור דאין
חילוק נולאכות ציו"ט ליכא חיוצ תולדות ציו"ט
כנ"ל צאריכות ונכות כ"א מוקי ר"ל נחתי
דיס חורש וכ"י ברע"ק ועיי"ש צגוני דקאמור
דהתנא דנחני קוצר דאין חילוק נולאכות
ציו"ט נדלא נחייב שתיס ציו"ט נשום חורש
וזורע עיי"ש וא"כ נוצח נזה דרע"ק קוצר
אין חילוק נולאכות ציו"ט דלכ"כ איך נלי ר"ל
לאוקמי נחני ברע"ק כנוצח. וא"כ כיון דרע"ק
קוצר דאין חילוק נולאכות ציו"ט א"כ ליכא
לדיד"י חיוצ תולדה ציו"ט כנ"ל ושוב ליכא
לרע"ק צשוחט רק החיוצ נט"ש דהחיוצ קולר
ליכא כיון דהנצדיל דצר נחיותו לא הוי רק
תולדה דקולר כנ"ל ולדיד"י ליכא תולדות
ציוס טוב וא"כ ליכא תרי לאוי ושוב יקשה
דנימא עדל"ת ולכך לא נלי לאוקמי כרע"ק
ודוק היטב:

ומה

ומה נאמר ניוסב צזה קר' הנפורשים שהקשו
לפ"נו שכתב הרמב"ם בפ"א נה"י י"ט
ח"ל העושה אחת וכו' אינו לוק; אלא אחת דאין
חילוק ונלמדה צ"י עכ"ל, ונודקדוק לשונו
נצוהו דהא דאין חילוק ונלמדה צ"י ע"ז
זהמראה אחת אבל בשתי התראות חייב על
כל ונלמדה ונלמדה וע"י צ"י רלצ"ח ק"י כ"ז
א"כ קשה צמכות כ"ל דפריך שם גבי י"ט חורש
וכו' דילקי שמים נולד י"ט ונשום חורש ונשום
זורע כיון דנחפה את הזרעים חייב ונשום זורע
ונשני דהתנא קוצר דאין חילוק ונלמדה צ"י ע"י
ולדברי הרמב"ם הכ"ל דנשתי התראות גם
צ"י ע"י על כל ונלמדה ונלמדה, א"כ כיון
דהתנא לאפסיל לאין קאמרי, אמאי לא חשיב
שמים ונשום י"ט ונשתי התראות דחייב על
כל ונלמדה ונלמדה, ודוקא זהמראה אחת
אנרינן דאין חילוק ונלמדה צ"י ע"י כ"ל
אמנם לפי הכ"ל דלמ"ד דאין חילוק ונלמדה
צ"י ע"י ליכא צ"י ע"י חייב תולדות ל"ל דזה כונה
הגוי דנשתי דהתנא דנחמי קוצר אין חילוק
ונלמדה צ"י ע"י א"כ ליכא לד"י חייב תולדות
צ"י ע"י וכו' ליכא לחייב ונשום נחפה דהיא
תולדה דז"רע דלד"י הא ליכא תולדות צ"י ע"י
וכו' א"ל להתחייב רק אחת ונשום חורש ולא
נשום זורע ודוק היטב:

עוד כ"ל לייש קר' התוס' הכ"ל דאמאי לא
נוקי הצרייחא כרע"ק דג"כ ל"ל נחור
דהנה צמנות קשה לסיטת הרשב"א בשנת דף
ק"י דחקון ונלמדה בשנת חשיב ונלמדה
ע"י ע"י צמנות ע"י שם שכתב דנחית צ"י ע"י
בשנת נוקרי ונלמדה כיון דכל כונתם רק
לקיים את המילה ונערת הרע ונקרצ"ק ע"י ע"י
וע"י צמנות צ"י ע"י שכתב גבי נקוטש
כיון דלש"ש נחבון חשיב ונלמדה ע"י ע"י הכ"ל
נצוהו דנלמדה ללורך ונלמדה ונלמדה
א"כ קשה הכ"ל דאמאי לוקה צמנות עולה
כדנה צ"י ע"י הא השמיטה היא ללורך ונלמדה
וחשיב ונלמדה, אך י"ל דהתנא דחאי צרייחא
קוצר ונלמדה חייב, והנה האחרונים כתבו
הקצרה דר"י דקוצר ונלמדה חייב דנשלוה
טעמא דר"י דפוער כתבו התוס' בשנת ל"ד
נשום דילפינן ונלמדה שנת ונלמדה ונשום
ונשום היתה כל ונלמדה לשם תכלית וללורך

אבל הקצרה דר"י אינו נכון וכתבו לפינ"ש
הה"נ בפ"י נה"ש ה"ד החילוק שצ"י א"ל לתולדה
דנולדה נוקרי ונלמדה הדוניה למלכת הנשכן
דנכון גמיר בהפעילה ונלמדה ונלמדה נוקרי
ונלמדה הדוניה למלכת הנשכן רק דנכון קלה
היינו שדוניה לה זהתכלית וחלוקה ונמנה
בהפעילה ולכך כתב הרמב"ם דהשורה חטיס
צמנים הר"י תולדת זורע אף דחלוקה ונלמדה
דזורע בהפעילה נ"י כיון דדוניה לזורע
זהתכלית והכונה דגם כאן כונתו לנמנה והוא
קלה דנכון לזורע ונחשב תולדת זורע ע"י ע"י
והנה ונלמדה, הוא להפ"ך דדוניה לנלמדה
הנשכן בהפעילה וחלוקה ונמנה זהתכלית
והנ"ך כיון דאינו לריך לגופה ולכך קוצר
ר"י דנלמדה חייב דלא גרע ונלמדה דדוניה
להאז שצמנשכן רק דנכון קלה זהתכלית ולא
בהפעילה וחייב, כמו כן דנלמדה אף דלא
דנני לנלמדה הנשכן רק דנכון קלה היינו
בהפעילה ולא זהתכלית נ"י חייב כיון דדוניה
עכ"פ לנלמדה הנשכן בחדא, והא קצרה יפה,
ומדקו לפ"י דנלמדה בתולדה לכ"ע פטור
דכיון חילוק ונלמדה הנשכן בתרתי בהפעילה
ונלמדה והלורך כמנצן טוב לכ"ע פטור כיון
דאין לה אף קלה דנכון לנלמדה הנשכן ע"י ע"י
וע"י בגליון הש"ס צירושלמי שנת שלמד כלל
זה ונדברי הר"ן בפ"י ע"י ע"י, והנה כבר הצאתי
פגומת ר"י ור"ל צירושלמי שנת פ"ב דחד
קוצר דחצורה א"ל ושמיעה תולדה ואידך קוצר
דשמיעה א"ל וחצורה תולדה ע"י ע"י, ונה נאמר
ניוסב צזה דברי רש"י הכ"ל ד"ה אין עירוב
והולאה וכו' שכתב אבל שמיעה א"ל ונלמדה
היא וכו' והערך המפוי דלמנה הזכיר רש"י כאן
דשמיעה א"ל ונלמדה, דחיה נ"י הוא כאן אם
הוא א"ל ולפי הכ"ל נודיק שפיר לשון רש"י
דכונתו דהאי תנא ע"כ קוצר דשמיעה א"ל
דא"ל יקצור דשמיעה תולדה א"כ יקשה דאמאי
לוקה הכ"ל הא השמיטה היא ללורך ונלמדה
ונלמדה, ונלמדה לכ"ע ונלמדה פטור
וע"כ דקוצר דשמיעה א"ל ולכך חייב אף דהוא
ונלמדה וצירושלמי שם פריך למ"ד דחצורה
תולדה ושמיעה א"ל, הגע צמנ"ך חצורה א"ל
שלה ללורך והא שלא ללורך, פ"י דק"י ל
נקלקל דשמיעה פטור, ונקלקל חצורה חייב
ונשני דמאן דקוצר ונקלקל חצורה חייב ע"כ
קוצר

קוצר באיך ניד שם דהצורה אז ושמיעה תולדה עיי"ש ולפי"ו ניוסצ לכין קו' החוקי הכ"ל דלא עלי לאוקוני הצרייחא ברע"ק דכ"כ לעיל דרע"ק קוצר נקלקל הצורה חייצ וא"כ ע"כ קוצר דשמיעה הוי תולדה בהוכחה הירי הכ"ל וא"כ ח"א לומר דהצרייחא חתא ברע"ק דא"כ יקשה דאנאי לוקה הבא בשוחט עולת נדבה ציו"ט הא השמיעה הוי ללורך ונ"ה וחסיצ נולשאלל"ג וצחולדה לכ"צ נולשאלל"ג פטור ככ"ל ושמיעה הוי תולדה לרע"ק ככ"ל וזה נכין נאלד:

ואם חוננה היא נצנה עלי עירת כקף לייסצ צזה דצרי הרנוצ"ס צפ"ח נח' חונ"ק דפסק דאם אצדו השתי לחם ציו"ט יציאו שתי לחם אחרות עיי"ש ותננהו בולם הרי הרנוצ"ס פסק דאפית שתי לחם אינה דומה שבת ויו"ט וא"כ איך אפשר להביא ציו"ט לחם אחרות עיי"ש, וני"ל דצאונת קשה לשמיעה הראשונים הכ"ל דמלכה ללרך ונ"ה הוי נולשאלל"ג ח"כ אנאי אין אפית השתי לחם דומה שבת ויו"ט הא האפי" הוי ללורך ונ"ה וסוי נולשאלל"ג והגם דהרנוצ"ס פסק דנולשאלל"ג חייצ ונ"ו קשה לפי"ו דנולשאלל"ג שבת פ"ז דאפי" הוי תולדה דצבול והא דחסיצ ההנא לאופה צכלל האצות ונלכות נוסם דהתנא קדורא דפת נקט עיי"ש:

(ועי') צאגלי על ונלכת אופה שבת דלדעה הרנוצ"ס דאין לנודין ונלכות שבת רק ונולכות חונשין וכלס לצד ולא נהקצנות צנושין עכ"ל לשמיעה דאפי" הוי רק תולדה דצבול כיון דלשמיעה ח"א לילך ונלכת אפי" אפי" ונאפי" לחם הפנים דאין לנודין נהקצנות וע"כ דילפינן לה מנשול קנאמין וננ"ו הוי רק תולדה דצבול והגם דהרנוצ"ס כולל ונלכת אפי" עס צבול דמשמע דהוי אז כנו צבול ונ"ו לפי"ו ש הלח"ו צפ"צ דלכך כתב הרנוצ"ס דהכנסה נורה"ר לרה"י הוי אז אף דאיתא צפ"י הזירק דהכנסה הוי רק תולדה דהולאה דכיון דאין כ"ו צעיקר דין החיוצ צין תולדה לאז לא דקדק הרנוצ"ס צלשונו צין אז לתולדה עיי"ש, וה"כ י"ל גבי אפי" דלא דקדק הרנוצ"ס צלשונו וצאונת קוצר דאפי" הוי רק תולדה דצבול אף דחסיצ לה צהדי צבול עיי"ש) ח"כ קוצ קשה כיון דאפי" הוי רק תולדה ח"כ

אנאי אין אפית שתי לחם דומה שבת ויו"ט הא האפי" הוי ללורך ונ"ה וסוי נולשאלל"ג וצחולדה לכ"צ נולשאלל"ג פטור ככ"ל אף ח"כ דהגם דנולשאלל"ג פטור ונ"ו איקור דרצנן ויהא איכא דכל פטורי שבת פטור אצל אקור כננולר צצנת דק ג' וק"י ונ"ו לפי"ו הכ"ו צפ"ח נח' צית הצחירה דאף דקיי"ל דאין שבת צנוקדש ונ"ו איכא דאפשר לעשות נולתנוול לא התיר שבות צנוקדש עיי"ש אי"כ ה"כ כיון דאפשר לאפות נולתנוול לא התירו לאפות ציו"ט אף דהוי רק שבות ככ"ל ולפי"ו ניוסצ שפיר דצרי הרנוצ"ס הכ"ל דז"ד לכתחלי דאיכא עלה אחרת לא התירו לאפות ציו"ט הגם דלא הוי רק שבות אצל דציעצד איכא דלצדו השתי לחם ציו"ט דליכא עלה אחרת קוצ נותר לאפות ציו"ט כיון דהוי נולשאלל"ג ככ"ל ולא הוי רק איקור דרצנן וננ"ה קוצ אורנין דאין שבות צנוקדש ככ"ל ודוק היטב:

ומה נאלד ינתק לייסצ צזה דצרי הרנוצ"ס ציונא ק"ו גבי הא דקאנור שם צגוני עהי אפי" צצנת ופריך לנאי הלכהא ונשני לומר לך דאם חלה השציר נורכיו על כתפו אצ"ג ד"ש צזה איקור הולאה נותר עיי"ש וכ' הרנוצ"ס וז"ל וא"ת ונה איקור הולאה איכא הבא צלוח השעיר דיה"כ וני"ל דנעציר ד"ל קאנור והא דנקט הולאה לאו דוקא ע"כ והוא הננה דנודע ליכא צלוח השעיר איקור הולאה הא העזרה ק"י רה"י לענין שבת וא"כ הא נוליא נורה"י לרה"ר ולנה לריך לדחוקי לאוקוני נוסם נעציר ד"ל (לכאורה כ"ל דכונת הרנוצ"ס היא לפי"ו צנוצ"א הרא"ש צנוק' תמיד צפ"ה ונ"ה צסס י"ו דהעזרה הוי רה"ר גס לענין שבת עיי"ש שכתב צנוה"י גבי הא דקאנור שם ועל השרץ צנולא צנוקדש צצנת וכו' וכתב הרא"ש ואין נוליאין אוחו צצנת נהעזרה נוסם איקור נוקלה וי"ו נוסם דהעזרה הוי רה"ר גס לענין שבת ע"כ, אי"כ י"ל דהרנוצ"ס קיצר בה"ו הכ"ל דהעזרה הוי רה"ר לענין שבת ג"כ לכך נוקשה שפיר דנאי איקור הולאה איכא צלוח השעיר כיון דנוליא את השעיר נהעזרה והעזרה הא הוי רה"ר גס לענין שבת וננ"ו אינו נוליא כלל נורה"י אצל נעציר ד"ל שפיר איכא אולם יטן שפירא"ש דומה שם דצרי הי"ו

היינו הכ"ל צמתי ידים וקוטר דצריהם ונהרצה וקונוות צמ"ק כרא"ה דוחק להעמיד דברי הי"ו בזכות הריטצ"א הכ"ל) אולם לפי הכ"ל ויושע שפיר דברי הריטצ"א דהנה צמנת קשה דלונה לריך הקרא דעת להחזיר שלות השעיר חפ"י היבא דאיכא איקור הולאה כגון צנורכיו על כהפ"ה הא הוי ללורך וולאשאל"ג אך י"ל לפינ"ש הכ"ה צבוכה דף נ"ג דצונעציר כיון דלונדן ונהלכה ולא כסונך לנולאבת הנושכן לא צעי ונולאבת נחשנה דכל הטעם דצעי ונולאבת נחשנה הוא נשום דנסוכו ונלכוחה שנה לנשכן וילפינן ונושכן דצעי ונולאבת נחשנה כח"ש רש"י צחגיה דף י' אצל נועציר דלא כסונך לנולאבת הנושכן ונ"י לא ילפינן ונושכן ולא צעי גבי ונולאבת נחשנה כ"י"ש וא"כ גם ונלשאל"ג חייב צונעציר כיון דלא צעי ונולאבת נחשנה וע"י צקי דברי חיים להג' הקדוש וקאלדז נוס"כ בזה ונ"י לפי"ו שכתב הריטצ"א דהבא צמלוח השעיר צחולה והרכיב טל כהפ"ה היבא איקור נועציר ד"א וצונעציר גם ונלשאל"ג חייב לכך איטרך שפיר קרא דעת להחזיר שלות השעיר צחולה והרכיב על כהפ"ה אך דהוי ונלשאל"ג כיון דהוא ללורך וולא ככ"ל דצונעציר גם ונלשאל"ג חייב ולפי"ו מוצן שפיר בוכה הריטצ"א הכ"ל שהק' דנאלי ונולאבת הולאה איבא צמלוח השעיר י"ל דהא הוי ונלשאל"ג וליכא איקור הולאה וע"י תי' דאיכא איקור נועציר ד"א וצונעציר גם ונלשאל"ג חייב ככ"ל ולכך שפיר לריך עת אפי' צמנה ונ"י :

ובעיקר דברי הריטצ"א שכותב דאיכא הבא

צמלוח השעיר איקור נועציר ד"א אף דעושה העקירה בהעזרה דהיא רה"י י"ל דקוצר כשיטת ההוק' צעירובין ל"ג דגבי נועציר ד"א א"ל לעשות העקירה והנחה צרה"ר אלל העצרת ד"א צרה"ר ג"כ חייב נשום נועציר דנלרפינן העקירה וההנחה של רה"י להעצרת ד"א צרה"ר ע"י"ש, א"כ ה"י צמלוח השעיר אף שנושה העקירה בהעזרה דהיא רה"י ולא צרה"ר ונ"י איכא איקור נועציר ד"א דהעקירה צרה"י בהעזרה ונלטרפת להעצרת ד"א צרה"ר ככ"ל ונ"ה וצדור :

ובזה אמרתי ליישן ק"י הפכ"י צמחים ד"ה גבי הא דקאונר קס רע"ק דהקרא

דלך ציוס הראשון תשציתו וכו' קאי ע"כ על עיו"ט ולא על יו"ט מדנולאבו להצנעה שהיא אצ ונלאבה ואקורה ציו"ט וע"כ דקאי צעיו"ט וקאונר רבא דס"ו נרע"ק דקוצר אין צעור חנוך אלא כריפה ופירש"י דאי קוצר השצתתו צכ"ד קוצר אפשר לאונר דתשציתו קאי ציו"ט ואי דציו"ט אקור להצנע הא אפשר לצנע צד"א ע"י שיאכילנו לכלבים וכו' ע"י"ש והק' הפכ"י לפינ"ש רש"י צמלה כ"ז הטעם דאקור להאכיל חלה טונאה ציו"ט אפי' לכלבים נשום דרחננא אחשצ"י להצנעתן לענין קיום הנווה חשוב ג"כ ונלאבה ע"י"ש איב קשה דנכ"ל לרבא לדיק נרע"ק דקוצר אצ"ח ח"ש דילמא צמנת קוצר השצתתו צכ"ד וא"ל דא"כ ונ"ל לרע"ק לאונר דקאי תשציתו צעיו"ט הא אפשר דקאי ציו"ט רק דיצערנו צכ"ד היינו שיאכילנו לכלבים כנ"ש רש"י ז"ל דגם להאכל לכלבים אקור ציו"ט נשום אחשצ"י ככ"ל ע"י"ש ולפי הכ"ל ח"ש דהנה צמנת קשה דנאלי קאונר רע"ק דא"א לאונר דתשציתו קאי ציו"ט נשום דנולאבו להצנעה שהיא אצ ונלאבה ואקורה ציו"ט הא ההצנעה הוי ללורך וולא ונלשאל"ג ככ"ל ועכ"ל דרע"ק קוצר ונלשאל"ג חייב והנה בצר הצאתי צמס הנופי' דגבי הולדה לכ"י ונלשאל"ג פטור ונה נאלד נדיוק בזה הלשון דקאונר רע"ק ונולאבו להצנעה שהיא אצ ונלאבה דלכאורה קשה דלונה הזכיר רע"ק כאן דהצנעה אצ ונלאפה היא דאיה כ"י הוא כאן וזה נדיוק שפיר דאם הצנעה היתה תולדה קוצר ה"י אפשר לוונר דקאי על יו"ט ואי דהצנעה אקורה ציו"ט ז"ל דהבא הוי ללורך ונ"י והוי ונלשאל"ג וצחולה לכ"י ונלשאל"ג פטור ככ"ל ודוקא נשום דה"י אצ מוכח דלא קאי השציתו על יו"ט והנה הפכ"י צמנה כ"ד כתב דנולאבה נוכח אחשצ"י לא הוי רק איקור צעלנא וגרע הרבה נחולדה ע"י"ש ולפי"ו מיושע היעצ ק"י הפכ"י הכ"ל דע"כ מוכח דרע"ק קוצר אצ"ח ח"ש דאם קוצר השצתתו צכ"ד ורק כל האיקור נשום אחשצ"י ח"כ גרע האיקור נחולדה ככ"ל וכיון דגבי הולדה כ"י צצרי ונלשאל"ג פטור נוכס"כ בזה ח"כ קשה דנאלי קאונר רע"ק דא"א לאונר דתשציתו קאי ציו"ט נשום דהצנעה אקורה ציו"ט הא ההצנעה

1

11592

עיי"ש ח"ב כיון דהלאו נדחה ונדוע לוקה עיי"ש
 אך כ"ל לפי"ו דאנונין ציצנות דף ה' דעשה
 דלפני הדבור חנוכה ודומה אפי' ל"ה שיש בו
 כרת דלחמך הדבור עיי"ש, ח"ב כנו כן להיפך
 היבא דהל"ה הוא לפני הדבור והעשה היא
 לחמה"ד אז הל"ה חנוכה ונהעשה ואינו נדחה
 בפני העשה כנוצן. וח"ב כיון דהלאו דיו"ט
 הוא לפה"ד דעוד צפסח ונ"י"ס נלעוו על איסור
 עשיית ונלחבה כדליתא צפ' צא וציוס הראשון
 נקרא קודם כל ונלחבה לא יעשה צה"ס וגו'
 ח"ב שפיר לא נול' העשה דוצחמס טונה דעוצר
 צרגל אחר, לדחות את הל"ה דיו"ט כיון
 דהעשה היא לחמה"ד והל"ה דיו"ט היא לפה"ד
 ונו"י העשה קל ונהל"ה ככ"ל. אונסם צאונת
 שוב קשה לפי"ו שנוחדם צק' לפנת פצנת צפ"ו
 ונה"ש דאף דשצת צורה נלעוו ונו"ו לא נלעוו
 רק על אבות מלאכות אצל על תולדות לא
 נלעוו קודם ונ"ה ונשום דעל פרעות לא נלעוו
 קודם ונ"ה ותולדות נוקרי פרעות עיי"ש ח"ב
 לשיטת הירושלמי צפ"ו דשצת מהצחתי לעיל
 דשמיטה היא הולדה דחצורה עיי"ש ח"ב לא
 נלעוו על ונלחבה שמיטה צצנת וציו"ט קודם
 ונ"ה כיון דשמיטה היא תולדה ועל תולדות לא
 נלעוו קודם ונ"ה ככ"ל וח"ב שוב קשה דהשוחט
 עולת נדבה ציו"ט דכינוא עדל"ה וח"ל ונשום
 דהלאו דיו"ט ה"י לפה"ד ונונו"י הוא חנוכה
 ואינו נדחה בפני העשה ככ"ל ז"ל דהא הבא
 צשמיטה קאי ועל ונלחבה שמיטה לא נלעוו
 קודם ונ"ה כיון דהיא רק תולדה ונונו"י לא
 ה"י לפני הדבור וח"ל דאין אנו דנין על כל
 ונלחבה ונייחדת רק על הלאו דיו"ט הכללי של
 כל מלאכות וכיון דהלאו דיו"ט צבכלו ה"י
 לפני הדבור ככ"ל שפיר אינו נדחה בפני העשה
 ז"ל לפי"ו"ס התוס' רי"ד צצנת דף קל"ה
 דמאחר דגלי קרא דיש חלוק ונלחבות צצנת
 הוי כאל"ו נכתב לאו ונייחד בכל ונלחבה
 ונלחבה עיי"ש וח"ב ח"א לדון על הלאו הכללי
 צצנת וציו"ט רק צחכרה לדון על כל ונלחבה
 ציחוד כיון דיש לה לאו ונייחד כנוצן וח"ב
 כיון דעל ונלחבה שמיטה לא נלעוו קודם ונ"ה
 ככ"ל ונו"י ליבא שום חנוכה ונלחבה שמיטה
 וספיר נדחה האיסור ונלחבה שמיטה צפני
 העשה דוצחמס טונה ככ"ל אך כ"ל דהתנא
 דהאי צרייתא סוצר כאידך וי"ד סס צירושלמי

הכ"ל דשמיטה הוי אצ וחצורה תולדה עיי"ש
 ח"ב כיון דשמיטה הוי אצ ונונו"י שוב נלעוו
 על ונלחבה שמיטה קודם ונ"ה וח"ב שפיר
 איבא חנוכה ונלחבה שמיטה ציו"ט כיון דה"י
 לפני הדבור וספיר אינו נדחה האיסור שמיטה
 צפני העשה ולפי"ו ויושב שפיר קוי התוס'
 הכ"ל דלא נול' לאוקנוי הצרייתא כרע"ק דכצר
 הוכחנו לדעת דרע"ק ע"ב סוצ' כהנו"ד
 צירושלמי הכ"ל דשמיטה הוי תולדה דחצורה וח"ב
 שוב לא נלעוו לדיד' על ונלחבה שמיטה צצנת
 וציו"ט קודם ונ"ה ככ"ל וח"ב שוב ליבא חנוכה
 לדיד' צאיסור שמיטה ושוב יקשה דאנוני לוקה
 כינא עדל"ה ודוק:

עוד כ"ל ליישב קוי התיס' דאנוני לא נוקי
 הצרייתא כרע"ק דג"ב ל"ל ונתוך דהנה
 הנופי הק' לפי"ו"ס הפני"ו צונכילתין דלשיטת
 הרמב"ם דחוצל חייצ ונשום ונפרק איבא
 ונלחבה שוחט ונלדד החיז נט"ש עוד חיז
 ונשום חוצל דהיא ונפרק ורק צשמיטת חולין
 דח"ל את הדס ליבא איסור ונפרק דהיי ונלחבה
 שאל"ג אצל צשמיטת קדשים דלריך את הדס
 לצריקה שפיר איבא חיז ונפרק עיי"ש ח"ב
 קשה דאנוני לא חגי הבא צשוחט עולת נדבה
 ציו"ט דלוקה שמים ונשום נט"ש ונשום ונפרק
 כיון דצשמיטת קדשים איבא גם ונפרק עיי"ש,
 אך י"ל דהנה צצנת דף ע"ג קאמר דהזומר
 ולריך לצליס חייצ שמים ונשום קולר ונשום
 נטע עיי"ש והק"י הנוצ"ט צספרו קריה ספר
 דאך אפטר לחייצ שמים על ונעשה אחת ותי'
 ונשום דצנת הליא צעיקר ונלחבה ונחצנת ח"ב
 אין אנו דנין צעיקר על העולם רק על ונחצנת
 האדם וכיון דנחצנתו על שהי ונלחבות שפיר
 חייצ שמים אף דהיא פעולה אחת עיי"ש,
 וצ"ש חגיגה דף י' וצואר הטעם דצצנת
 ונלחבה ונחצנת אסרה החורה ונשום דצמלאכות
 צצנת נקטכו לנלחבית הנושכן וילפינן ונושכן
 דצני ונלחבה ונחצנת עיי"ש ח"ב לשיטת רש"י
 צונחמות דף נ"י דצ"ש לא דרשי סנווכין אף
 צנו"ה עיי"ש ח"ב לדיד' לא ילפינן ונלחבות
 צצנת מהקנווכין לנלחבות הנושכן דצני ונלחבה
 ונחצנת ושוב לא תליא לדיד' צצנת כנלחבה
 ונחצנת וח"ב שוב לצ"ש ח"א לחייצ שמים על
 פעולה אחת כיון דלא אזלינן צתר ונחצנת
 האדם

האדם צנועלכות שבת ככ"ל ונוניי א"ש קר' הנופי הכ"ל דלכך לא תני הבא לוקה שמים ונוס ונפרק ונוסס נט"ש, כיון דהאי צרייתא מהוקנא אליצא דצ"ש, ולצ"ש א"א לחייב שמים על פעולה אחת ככ"ל ולפ"י ונוסס היטב קר' תוס' ה"ל דלא ונלי לאוקמי הצרייהא כרע"ק דלרע"ק דקוצר צקנהדרין דף כ"ח דדרשין סמוכין א"כ לדידי' שוב ילפינן שבת ונועלכות המוסכן דהליא צעיקר צנועלכות נחשבת ונוניי שוב אפשר לחייב שמים גם על פעולה אחת כיון דאזלינן בתר נחשבת האדם צקנה ככ"ל וא"כ כיון דאפשר לדידי' לחייב שמים גם על פעולה אחת שוב יקשה דאנומי לא תני הבא לוקה שמים ונוסס נט"ש ונוסס ונפרק ככ"ל וז"ל נאד :

ובזה אונרתי לייסב דצרי הרנוצ'ס צפ"י ונח"ש שבתא אצות ונלכות הרי אלו חרצעים חקר אחת חרציה והזריעה והקלירה וכו' עיי"ש ונונתני צפ"י כלל גדול דף ע"ג קתני אצות ונלכות חרצעים חקר אחת הזורע והחורש והקולר וכו' עיי"ש, והקי הפרנו"ג צהפתיחה לה"ש, וצפר נג"א להגלון נהר"ס צאנעט דוודע שנה הרנוצ"ס לשון הנהני דנקט את הנו' ונלכות על הפעולה כנו"ש חרציה הזריעה וכו' ולא נקט על הארצעים ונלכות על הפועל הייני על האדם הפועל את הנלכות כדקתני צונתני הזורע והחורש והקולר וכו' עיי"ש, ואונרתי פרפרת בלא דהנה צגוני שם פריך נכדי נכרצ כרצי צרישא להני החורש והדר הזורע ומשני תני צא"י קאי דזרעו צרישא והדר כרצי ופירש"י צא"י הארץ קשה ואינו יכול לבקוח הזרעים צלי חרישה ואשנענין ונתני דהא כנוי חרישה היא ע"כ ויותר נצואר צרע"צ צפ"י המשנה שבי דודאי צא"י ג"כ כרצי צרישא בדרך כל העולם ועי' צ"צ דף אחר הזריעה חורשין עוד הפעם לבקוח הזרעים ואשנענין ונהני' שכל פעם שנית כנוי חייב ונוסס חורש עיי"ש חזינן נזה דהונתני דנקט החורש חשיב רק החרישה השני' שהוא לבקוח הזרעים והנה צונן אצות ונלכות זורע כתב לחדש דמהות הזריעה היא ונה שנוכסה הזרעים צעפר, אצל אס וניח זרעים צקרקע צלי כסוי ליכא חיוצ זורע דצזריעה ונועלה ליכא זורע עיי"ש וא"כ הבא

צונתני דהתנא צא"י קאי ומשיב רק החרישה השני' שהיא לבקוח את הזרעים ככ"ל א"כ עיי' פעולה חרישה זו צא החיוצ דזורע והחיוצ דחורש יחד כיון דעיקר נלכות זורע היא צעת שנוכסה הזרעים צעפר ונוניי ע"י חרישה זו שנוכסה הזרעים צא החיוצ דזורע והחיוצ דחורש כנוצן וא"כ צאים שני חיוצים עיי' פעולה אחת, והנה כצר כתצתי קר' הנוצ"ט שהקי אהא דקאנור הזונר ולריך לעלים חייב שמים דאיך אפשר לחייב שמים על פעולה אחת ותי' ונוסס דגצי שבת תליא צנועלכות נחשבת א"כ אין אנו דנין צעיקר על הפעולה רק על נחשבת הפועל עיי"ש ולפ"י ונוסס לבכון קר' הפרנו"ג והנוג"א הכ"ל דלכך נקט צונתני את הנו' ונלכות על הפועל ולא נקט את הפעולה כיון דצונתני דהבא אס היינו דנין על הפעולה לא יכולנו לחייב שמים צחורש וזורע כיון דהם צאים עיי' פעולה אחת וא"א להיות שני חיוצים על פעולה אחת ככ"ל ורק כל העשם דומייצין שמים צחורש וזורע היא ונוסס דאנו דנין צעיקר על נחשבת הפועל ולכך נקט שפיר ונלכות זורע וחורש על הפועל ושוב נוכרח לנקוט כל הנו' ונלכות על הפועל אצל הרנוצ"ס דנקט החרישה הראשונה ולא השני' שהרי הקדים חורש לזורע ועי' צונתני וא"כ לשיטתו שוב אינו צא החיוצ דזורע וחורש יחד שהרי החרישה הוי קודם הזריעה וא"כ שוב הוי שתי פעולות ניומדות וא"כ שפיר ונא לנקוט את הנו' ונלכות על הפעולה ואינו לריך לנקוט על הפועל כנוצן ודוק היטב וז"ל נאד :

ובעיקר דצרי רש"י צונתות הכ"ל דצ"ש לא דרשי סמוכין כ"ל דצר נכון דצ"ש וצ"ה דפליגי צונתוך אזלי לשיטתם דהנה היראים הק' דלונה לא ילפינן דלא אנרינן נותוך נדחזינן דגלי קרא הוא לצדו יעשה לבס דנוילה שלא צונתה אינה דוחה יו"ט ולונה לא אנרינן נותוך ונוכח דלא אנרינן נותוך עיי"ש אך כ"ל לפינו"ש שנוחדש צישויע"ק אר"ח קינון דלפי המצואר צירושלני פ"י דשבת דהוסיף למויעי צהמה ודלדל עובר שצוניעי' חייב ונוסס עוקר דצר נגידולו עיי"ש א"כ איכא צנילה נלצד האיקור ונוסס נט"ש גם איקור עוקר דצר נגידולו דהיינו תולש והיא תולדה

חולדה דקולר עיי"ש ועי' צטעמ"ק בתוצות ז'
 ח"כ ניוסצ שפיר קו' היראים הכ"ל דא"ל לילך
 ממילה שלל צוננה דלא אמרינן מתוך דשאני
 צוילה דל"ש לאמר מתוך כיון דאיכא חסור
 חולש דהיא חולדה דקולר וקלירה לא הותרה
 ציו"ט לאורך אובל כפס כעצור צחוס' ריש
 צילה ולכך א"ל לילך ממילה דלא אמרינן
 מתוך והנה צחוס' טס נביא צסס רציו
 כתחל נקיטון דצירושלמי איתא הטעם דקלירה
 ציו"ט חסור ולא הותר לאורך איכא כפס רק
 נלישה ואילך משום דכתיב אך אשר יאכל
 לכל כפס וקניין ל"י וסנדרהם את הנולות
 ודרשינן מהסנווכין דרק אותן ונלכות שהן
 משומר ואילך דהיינו נלישה ואילך נותרת ציו"ט
 לאורך אובל כפס אצל קלירה חסורה ציו"ט
 עיי"ש ולפי"ז ח"ס דצ"ש וצ"ה דפליגי צונהך
 אזלי לשיטתייהן דצ"ש לשיטתו דלא דריש
 סנווכין כדצרי רש"י הכ"ל ח"כ לדיד"י לא
 ילפינן אובל כפס מהסנווכין דושנדרהם את
 הנולות כעונן וממ"י לדיד"י גם קלירה הותרה
 ציו"ט לאורך ח"כ ונוני' לדיד"י שוב שייך לאמר
 מתוך גם צוילה ח"ל דסס איכא חסור חולש
 דהיא חולדה דקולר דהרי גם צקילר שייך
 מתוך דגם קלירה הותרה ציו"ט לדיד"י ונדרשינן
 דגלי קרא דמילה שלל צוננה אינה דוחה יו"ט
 נוכח שפיר דלא אמרינן מתוך אצל צ"ה
 לשיטתו דדריש סנווכין ונוני' שוב ילפינן אובל
 כפס מהסנווכין דושנדרהם את הנולות דנלכות
 אובל כפס נותרה רק נלישה ואילך ונוני'
 קלירה חסורה ציו"ט וא"כ א"ל לילך ממילה
 שלל צוננה דלא אמרינן מתוך דשאני נילה
 דל"ש לאמר מתוך כיון דאיכא צוילה חסור
 חולש דהיא חולדה דקולר וקלירה לא הותרה
 ציו"ט לדיד"י לכך סובר שפיר דאמרינן מתוך
 ודוק היטב:

וערה"פ אמרתי לייסצ דצ"ש וצ"ה דפליגי

צונתוך אזלי לשיטתייהן דכבר
 הצאתי קו' היראים דלנוה לא ילפינן דלא
 אמרינן מתוך ממילה שלל צוננה דגלי קרא
 דלא דחי יו"ט ונוכח דלא אמרינן מתוך ככ"ל
 אך לפינו"ש רש"י ז"ל צצנה קל"ד דגבי נילה
 לריך להטיל דס צרית דאי ליכא דס ל"ש נולות
 נילה ולריך להטותן עד שיפול צו דצ עיי"ש
 ח"כ לשיטת הרמב"ם דחובל חייב נשום נפרק

ונוני' צוילה דאיכא חסורה איכא חסור נפרק
 כיון דלריך את הדס להטיף דס צרית ונוני'
 הוי צנפרק לליג דיש לו לריך צפריקת הדס
 וצפ"י צנכילתין כתב דגבי חסור נפרק ל"ש
 מתוך כיון דהיא חולדה דדס ודישה לא הותרה
 ציו"ט לאורך ח"כ וצחמיטת חולין לא הותר
 החסור נפרק דצחמיטת חולין ליכא נפרק
 דהוי נלשאל"ג דהיינו לריך את הדס וא"כ לא
 נלינו שהותר נפרק לאורך ח"כ ציו"ט ונוני'
 ל"ש מתוך צנפרק עיי"ש ח"כ כיחל דא"ל לילך
 ממילה שלל צוננה דלא אמרינן מתוך דצוילה
 ל"ש לאמר מתוך כיון דאיכא חסור נפרק
 וצנפרק ל"ש לאמר מתוך ככ"ל חולש ז"ד לני"ד
 נלשאל"ג פטור ונוני' ל"ש לאמר מתוך צנפרק
 דצחמיטת חולין לא הותר חסור נפרק ציו"ט
 דהוי נלשאל"ג וא"כ לא נלינו שהותר חסור
 נפרק ציו"ט לאורך ח"כ אצל לני"ד נלשאל"ג
 חייב ח"כ שוב איכא צחמיטת חולין חסור
 נפרק ח"כ דהיי' נלשאל"ג ונוני' שוב נלינו
 שהותר חסור נפרק לאורך ח"כ ונוני' שפיר
 שייך לאמר מתוך לדיד"י גם צחסיק נפרק
 וכבר הצאתי דצרי רש"י צחגיגה דף י' שכתב
 הטעם דצצנה ונלכות נחשבה חסרה ההורה
 נשום דנסוכו ונלכות צצנה לנלכות הנשכן
 וילפינן מהסנווכין לנשכן דצעי צצנה ונלכות
 נחשבה עיי"ש ח"כ לשיטת רש"י צוננות הכ"ל
 דצ"ש לא דרשו סנווכין ונוני' לז"ש לא ילפינן
 ונלכות צצנה ננשכן דצעי ונלכות נחשבה
 וא"כ לז"ש גם נלשאל"ג חייב כיון דלא צעי
 ונלכות נחשבה כעונן ולפי"ז ח"ס דצ"ש וצ"ה
 דפליגי צונתוך אזלי לשיטתם דצ"ש לשיטתו
 דסובר נלשאל"ג חייב ככ"ל ונוני' לדיד"י איכא
 צחמיטת חולין חסור נפרק, הגם דהוי ונלכות
 שאל"ג וא"כ שוב נלינו שהותר חסור נפרק
 ציו"ט לאורך ח"כ ושייך לאמר מתוך גם
 צוילה ח"כ דהוי צוילה חסור נפרק ואעפ"כ
 חזיקן דגלי קרא דמילה שלל צוננה אינה
 דוחה יו"ט נוכח שפיר דלא אמרינן מתוך אצל
 צ"ה דסובר דדרשינן סנווכין ונוני' סובר ונלכות
 שאל"ג פטור וא"כ שוב לא נלינו שהותר
 חסור נפרק ציו"ט לאורך דגבי צחמיטת חולין
 ליכא חסור נפרק דהוי נלשאל"ג וא"כ שוב
 ל"ש לאמר מתוך בחסור נפרק ונוני' צוילה
 דאיכא חסור נפרק ל"ש לאמר מתוך וא"כ לא
 נוכח

רק על עלם הקרבן וכיון דעל ההקדש עלונו לא נהני שאלה לז"ש ככ"ל לכך חז"ל שפיר דהשומע עולה נדצה ציו"ט לוקה ולא הוי ה"ס דשנוא יתשיל על הקרבן ז"ל דעל עלם הקרבן לא נהני שאלה לז"ש והבא קאי לז"ש אזל לא ולי נקוט עולה נדר דצוולת נדר שוב גם לז"ש יהי נהני שאלה כיון דאינו לריך לשאול על עלם הקרבן רק יכול לשאול על הנדר וההקדש ונוני יופקע והקרבן יאל לחולין דבכה"ג גם לז"ש נהני שאלה ככ"ל וא"כ שוב יקשה דאנואי לוקה הא הוי התראה ספק דשנוא יתשיל עליו בקושיית ה"ט"ל הכ"ל דהא כאלן גם לז"ש נהני שאלה ככ"ל והנה בחולין דף פ"ג צהא דפותר ר' יעקב צנוהר נשום לאו שא"צ מעשה י"ט ס"ס גרסא דגרסי רע"ק צנוקוס ר"י ונדלריך לפטור צנוהר נשום לאו שא"צ מעשה נוכח דקוצר התראה ספק שנוי התראה דאל"כ צל"ה פקור צנוהר נשום דהוי התראה ספק כצנוהר ש"ס וע"כ דקוצר ה"ס שנוי התראה וא"כ להגרסא רע"ק צנוקוס ר"י נוכח דרע"ק קוצר ה"ס הוי התראה ועיין צנוה"ר אות ה' ולפי"ז ניושצ שפיר ק"ה הנוס' הכ"ל דלא ולי לאוקנוי הצרייתא ברע"ק דלרע"ק דקוצר ה"ס הוי התראה ככ"ל שוב יקשה דאנואי לא נקט עולה נדר ונדצה וא"ל דצוולת נדר דנהני שאלה שוב הוי התראה ספק ככ"ל דשנוא יתשיל על הקרבן וילא לחולין ויהי ללורך אוכל נפש ככ"ל ז"ל דהא רע"ק קוצר ה"ס שנוי התראה וא"כ אנואי נקט עולה נדצה לחוד ולא נקט עולה נדר ונדצה ככ"ל ולכן לא נוקי להצרייתא ברע"ק ודו"ק:

(*) רוד משה הכהן ראבינאוויי

באמור"ה הר"צ שליט"א.

ב"ה ביעלסקי-פלאצקי.

ב"בית נדרש" (חוב' ח' ק"י קניט) (הנלוה להשעית חוב' א' שנה י"ד ה"ל צווארשא) הק' אנואי לא ילפינן דאזלינן צתר

(*) הגני משיב מפני הכבוד לשואל אחד, כי האיש המצויין הנ"ל הוא מיועד להיות חתנו של כבוד הרב הצדיק כהנא קדישא בקש"ת מוה"ר שלמה חנוך הכהן ראבינאווישין שליט"א החוב"ק סאטנאווע יע"א.

רובא

נוכח כלל ונווילה של צנוהה דלא אנונין נהוד לכך קוצר שפיר דאנונין נהוד וז"כ עדה"פ:

עוד כ"ל ליישצ ק"ה הנוס' הכ"ל דאנואי לא נוקי הצרייתא ברע"ק דהנה צנוהה י"ט לדקדק דנודוע נקט צהצרייתא עולה נדצה לחוד ולא נקט עולה נדר ונדצה כנוו צכ"נו דנקט נדר ונדצה יחד כנוו נדרים ונדצות אין קרבין ציו"ט דנוכח נדר ונדצה והבא שצק נדר ונקט רק עולה נדצה והוא דקדוק עלום וז"ל לאנוי דנר נחנוד דהנה הטורי חנן צנוס' חגיגה הק' דאנואי לוקה הבא צשומע עולה נדצה ציו"ט הא הוי התראה ספק דשנוא יתשיל על הקרבן וילא לחולין ונוני שוב יהי ללורך אוכל נפש ולא יעשה שום איקור ותי' דהרי הצרייתא נהוקנא כז"ש וצ"ש לשיטתו דאין שאלה צהקדש ונוני לא הוי התראה ספק דהא אינו יכול לשאול על הקרבן עי"ש והנה צירושלנוי נזיר פ"ה הלכה א' פריך אהא דאנונין ס"ס חל"צ דצ"ש דאין שאלה צהקדש תנון את אנוריה האל ותדעה צעדו והבא את אנוריה הבין (פ"י דק"י"ל צפרקין הן ווי סנדר צנויז והפריש קרבן למזירותו ונשאל לחכם האל הצנוהה שהפריש ותדעה צעדו ש"י דנוהני שאלה צהקדש דהא הקרבן יולא לחולין וכאלן אתה אנוי אין שאלה צהקדש) ונוס' תנון על המזירות נשאל ונוכח השאלה על המזירות ילאו קרבנותיו לחולין עי"ש ונצואר נפשיטות דצרי הירושלנוי דהא דאין שאלה צהקדש לז"ש ז"ד היבא דנשאל על עלם ההקדש אזל היבא דאינו שואל על ההקדש עלונו רק על הדצר הגורם להקדש שפיר נועיל שאלה גם לז"ש וחדש הצ"ט לפי"ז צשער הכולל דאף לז"ש דאין שאלה צהקדש נ"י"ו בסקצל על עלונו צנדר להציא קרבן ואח"כ הפריש קרבן לנדרו שפיר יכול לנתשיל על נדרו ונוני ניופקע ההקדש והקרבן יולא לחולין כיון דגם כאלן אינו שואל על עלם הקרבן רק על הנדר הגורם להקדש הקרבן שפיר נועיל שאלה לז"ש עי"ש ולפי"ז ניושצ כנוין חנויז לשון הצרייתא דהצרייתא נקט צדיוק רק עולה נדצה דדוקא צעולת נדצה דאנוי הרי זו עולה ואינו נחמייז ונקדס ע"י נדר להציא קרבן וא"כ א"ל לשאול על הדצר הגורם להקדש

רובא ונאפור ונאורע כונו ונשעיר הונשחלח ע"ש ונלעכ"ד לייסצ דשאני שער הונשחלח דהתם הכפרות ונעכצ אף צדיעצד ונלד דנעיקן סיהא ראוי לבס. שונא יפול עליו הגירל לבס, כונצואר צרש"י חולין (דף י"א וק"מ) אצל ונלד שניהם שוים או נקום ונכפר לא ה"י ונעכצ צדיעצד, כונצואר צרונצ"ס (פ"ה ונהל' עצרת יו"ה"כ) וספיר ילפי' ונשעיר הונשחלח דלז"י צה"ה, אצל צלפי"ע דאין הלפור הח"י תלוי כלל

צהלפור השחוקה ולא השחוקה צה"י, ואת השחוקה שפיר יכול לצדוק, ואת הח"י כיון דאין לו תקנה לצדוק הוי כונו צדיעצד, דצב"נו שח"ל תקנה כדיעצד דנוי, כדאיתא צבונה דוכתי וצתוס' פקחים (דף ל') ד"ה לשהינהו יעו"ש, ודיעצד ח"ו ונעכצ כפרותו דצקדקים צע"י שנה עליו הכתוב לעכצ ונוני' לא וליקן לזילף ונאפור ה"י של ונאורע דניצל צתר רובא כונוצן: אהר"ז יעקב במו"ה משה ג"י אלבערשטיין.

חדר אגרה ודרושים.

ב"ה קראקא.

בעזה"י קראקא

לפ' האזינו, לזר ילדך תסי ותשכח אל ונחוללך וז"ל חת"י דעניד לך נחילין נחילין (וכ"ה צו"ר כשא רפ"ט ע"ה) ולי"ע, וז"ל עפ"ש צעל כלי יקר (והרש"ל) לפרש הפסוק לעולם לא אשכח פקודיך כי צם חייתני עפ"ש צ"ל דרנ"ח אצרים של חדס הוה כנגד רנ"ח ונל"ת עשה וספ"ה גידין כנגד ספ"ה ל"ת ובא"ל רנ"ח צו ונל"ת ח' וע"ד וצפרי אחזה חלקי' וכן ותורתך צהוך ונעי' וזהו לעולם לא אשכח פקודיך א"ל לי לשכוח פקודיך אפי' ח' ונהם אחרי דכל חיות שלי תלוי צהם והוה כנגד עיני תנייד וע"ד וראיתם אותו וזכרתם וגו' ועפ"ש הטור אור"ח (תק"ו) דל"ל חלולים חלולים (ולא חללים חללים) דעולם רנ"ח כחשצון איצרים של חדס ע"ש וכ"ה להדיא צוהרש תחננוא פ' שניני (ול"ע על הצ"י שלא תראה נקום לבס) וזהו שנתונה ונשרע"ה ע"י לזר ילדך תסי אחרי שלכונה זו לזר אותך הצ"ה נחילין נחילין כדי שתזכור כל עולה ה' ולקיים אותם ועכ"ז ותשכח אל ונחוללך, וזהו נ"ש צצ"ר וילא פס"ט כונה לך צצרי בשם שפשי לנאה לך, כך רנ"ח אצרים ש"ס צו לנאה לך ע"ש ונהם נענו דצרי האלסקיך סוף קהלת את האלקים ירא אלו שס"ה לאוין ואת נלוחיו שנור אלו רנ"ח נ"ע כי זה כל האדם ע"ש ודוק:

מנחם מאנדל הרענגיל

בהמ"ס שה"ג השלם, דבש וחלב, סירת כסף וכו'.

במ"ר (פ' וירא) הונכסה ח"י ונאצרתה וגו' דינה של קדוש לזכור ואיני נגלה לו אפילו הלכות עירוצי חלרות ה"י אצרתה יודע וזהו תנוה ובי צטציל סגילה שס"ה לאחע"ה הלכות עירוצי חלרות, לריך ג"כ לגלות לו הפיכתה של קדוש, והא"ך תלוי זה צזה, וז"ל ע"ד חונרס ז"ל צונס' שצת (דף י"ד) צשעה שתיקן שלונה עירוצין וכו', יתה צת קול ואונרה צני חס חכס לצך וכו', וזהו שאונר הש"י"ת ונאחר סגליה לאחע"ה הלכות עירוצי חלרות, כפי שצחיד לתקן סהונע"ה, ונעהם אגלה לו ג"כ כי צקדוס הספוכה כונו רג"ז, סס ונלחתי דוד עצדי אשר צשונן קדשי ונשחתי וצנו סהונע"ה אשר גס הוא לנולך, הוכן הוא ישנוח לצ אצין כאשר יתקן עירוצין, צרוצ לצ כצון:

במ"ר (פ' דברים) ד' אלקיכם הרצה אתכם זה שאונר הכתוב אשתחווה אל היכל קדשך ציראתך, הנדרש-הזה אונר דרשוקי' ומו' וז"ל ע"ד הגו' (גיטין דף כ"ז) ארץ לני כתוב צה, ונה לני זה אין עיור נחזיק את צפרו, אף ארץ ישראל צונן שיוצין עלי' רווחא וצונן שאין יושצין גנדל, וזהו צ"ח הנדרש, ד' אלהיכם הרצה אתכם והנכס ככוכבי שונים לרוב, ואתה אל תתנוה א"כ הא"ך ארץ ישראל נחזקת אתכם וזה נחתך הנדרש זס"ה אשתחווה אל היכל קדשך ציראתך, כונו סהשחח"י היתה צציהונק צדך נס, שהיו עונדין לפופין ונשחח"י רוחים כך צונן שהיו ישראל יושצין צה, הארץ נחזקת כולם צקרה.

בם' נחל קדושים, שט נשנואל, חזור אליהו ייטיב לב, דברי יוסף, נוצח מדרש פליאה, ח"ל, בשעה שאמר נשה לפני הקצ"ה לעברה נח וארצה את הארץ, אמר לו הש"ה לנשה, חכם אתה ואתה רוצה לעבור ולכנס לארץ, אם כן אין אני קוצרך, כי"ל צהקדס הנ"ר (פי' צחוקהו) כי פועל אדם ישלם לו זה נשה דכתיב ויהי ציונים ההם וגדל נשה וילא אל אחיו וירא צבנותם, נשה ראה, ראה ונשי אים על אשה, ונשי גדול על קטן, ונשא צהור על זקן יש, ויש צ להם צבנותם צין אים לאשה צין גדול לקטן וצין צהור לזקן, אמר לו הקצ"ה אתה השבת לבני צבנותם, חייך שאתה עתיד ליושב ולפרש לבני כדריהם צין אים לאשה צין גדול לקטן וצין צהור לזקן, הה"ד וידבר ד' אל נשה לאמר דבר אל בני ישראל אים כי יפליא לכדור וגו', ואיתא במ"ד (פי' צרכה) וכיון שראה הקצ"ה שקל הדור צעיו של נשה ואינו עומד בהפלה, ניד קפץ עליו וכשצט צמו הגדול שלא יכנס לארץ ישראל שחומר לכן לא תצילו את העם הזה, אין לכן אלא שצוה שחומר ולכן כשצעהי לצית עלי ועוד ונלינו צגו קנהדרין (דף ל"ט) אל האוי וינא לרי אצוהו אלהים כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרונה, כי קצרי לנשה צמאי עזיל, והקשו עס צתוק' אמאי לא הקשה האוי וינא האיד ה"י מהעסק הקצ"ה צקצותו של נשה, הא הקצ"ה כהן הוא ומי כי ישראל הם צנים לנשים: **וע"ז** יתבאר הנדרש פליאה ח"ל, בשעה שאמר נשה לעברה נח וארצה את הארץ אמר לו הקצ"ה לנשה חכם אתה כלומר צבציל שאתה חכם הופיר כדריס וכצוועותי וצבציל כך חפץ אתה להתיר שצוועתי שצבצמתי שאין אתה נכנס לארץ, אם כן אין אני קוצרך דטעמא נאי שאני יכול לטפל צקצורתך, צבציל שאתם קרוים צנים לנשים, ולא שייך טעמא גבייכי, אמנם אם אתה גהיר שצוועתי, נוכח ונבאן שאין אתם קרוים צנים לנשים לפי שאין הצן צלצד ונפיר כדרי חציו כ"א ע"י לירוק, (יעוין ציו"ד סיון דל"ה, ושם צצ"ך ס"ק ע"י) וע"י לירוק עס אים אחר ג"כ אי אפשר לך להתיר שצוועתי, כי כלכם קרוים צנים לנשים וא"כ אין אני קוצרך נשום ד"ש ראי' מהפדה שאין אתה צן נקרא:

ובאופן אחר נראה לפרש הנדרש פליאה ח"ל ע"ד הירושלמי צרכות (פרק נ"י שנוהו) כל דנויך רי' יודן נשילה אבריו רי' יכא ואמר אין כהונה היום, ואמרו ז"ל צגוי (פסחים דף ס"ו) כל אדם שביעק, אם חכם הוא, חכמתו נסתלקת ונונה, אם נביא הוא נביאותו נסתלקת ונונה, וצאוה"ח (פי' חקת) איתא צסס הר"נ פירוש כי הקפיד ד' על נרע"ה על אשר התרגו על העדה, ומקיצה זו חשנו כי גם ד' צכעק עמהם אשר לא כן ה"י וע"ז יתיישב הנדרש צאופן זה, בשעה שאמר נשה לפני הקצ"ה לעברה נח וארצה את הארץ אמר לו הקצ"ה לנשה חכם אתה, היינו חכם הנהיר כדריס ושצוועותי, נש"ה אתה רוצה ע"י הפרתך ליכנס לארץ, אמנם הפרתך לא נהני לגבאי, כי שכינה נדצרת ונהך גרויך, ואין אדם נפיר כדרי עלוה, (נוס' נגעים פרק צ"י) ואם תנאל לוונר צבציל הכעק שבעקת על ישראל נסתלקת ונוך השכינה, ונפיר אתה יכול להצר צצוועתי, אצל תלמוד ערוך הוא צידיו שכל הכועק חכמתו ונבואתו נסתלקות ונונה גם יחד, וא"כ אין אני קוצרך, נשום דלא שייך לינר צצך, כמו על רי' יודן נשילה אין כהונה היום, וא"כ איך איכל להתעסק עונך צקצורה, כיון דטעמא לא הותרה:

בם' קרנן ע"י נוצח מדרש פליאה ח"ל, כל יניו של דוד ה"י נלעער ודואג עד שהגיע לפרק צחולה נשילה ונתקרה דעתה ונראה ליישב צהקדס הגמ' (שבת קנ"ט) כל שחצירו נענש על ידו אין נכניקין אותו צנחלתו של הקצ"ה והננו ז"ל (שבת דף ל"ג) צעין צצות הפה לרות רצוה וגזרות קשות נסתחדשות וצחורי שונאי ישראל נותים, ויתונוים ואלונוות ליעקים ואינם נענים שחומר (ישעי' ע"י) על כן על צחוריו לא ישנח ד' ואת יתונוי ואת אלנוותיו לא ירחם, כי כלו חנף ונורע וכל פה דוצר נצלה, צכל זאת לא שצ אפו ועוד ידו נטוי, נאי ועוד ידו נטוי, אמר רצ חנון צר רצא הכל יודעין למה כלם נכנסה לחופה אלא כל הננצל פיו אפי' חותנין עליו גזר דין של שצעים שנה, לטובה חותנין עליו לרעה וכו' כל הננצל את פיו נענויקין לו גיהנם:

וע"ז

וע"ז יתבאר הנדרש בדרך נכון, כל יוני של דוד ה"י נלעג ודואג שנה אן נכניסין אותו צנוחלתו של הקצ"ה נוסם קנצל כענכ על ידו, ובצבילו כגף הש"ת את ככל ויונה, עד שהגיע לפרק צהולה נשאית ונתקרה דעתו היינו כשאמרה לו אציגיל אסת ככל (ש"א ב"ה) אל בא יקיס אדוני את לצו אל אש הצל על הזה על ככל כי בשמו כן הוא ככל שמו וכצלה ענו "כצלה" נוטריקון, צהולה "נשאית" ליום "הרצעי" והו שונצל פיו, גם על צהולה שכתבה לחופה ולו נתקרה דעתו של דהנוע"ה נופי שכל הונצל את פיו ונעניקין לו גיהנם, והעונשין צעזור הנצלה הכה הכס:

בגמ' (צרכות דף כ"ד) אומר ר' יהודה אומר רצ ארצעה לריכין להודות, יורדי הים, והולכי נודצרות, ווני שה" חולה ונתרפא, ווני שה" חצו צצית האקורין וילא, ונראה לרנו כי כל אלו ארצעה שלריכין להודות ונרונחם צהפקוק (פ' האזינו) כי יראה כי אזלה יד ואפס עלור ועוצ, "אזלה" נוטריקון "לך" "אזח" "צח" "הודה, יד, פירשו כח, נלשון ידיו רצ לו, וכנוהו רצים, והו כי יראה שאלו כחיתיו ונתרפא, ועלור זה שה" חצו צצית האקורין עד"ה (רנ"י ל"ג) עלור צחלר הנוטרה, ואפס ונונו עלור רעה ויגון, שילא נצית האקורין, ועוצ, נלינו גבי הולכי נודצרות ועוצרי ארמות יוניס, צהפ' (פ' צהעלותך) אל נא תעוצו אוחנו כי על כן ידעת חותיתו צמדצר, וגם צלחת עלצונך ויניס (יחזקאל כ"ז) וכל אלו לריכין להודות להש"ת ולצונו לו הודה, אשר נכל לרה איהם פדה:

בס' דנושק אליעזר, נוצא נדרש פליאה, ו"ל רצי ה"י נקדר הפלת שנונה עשרה והי אבירן נשמשו ונכרין רציעי צקדש טווא, כראה ליעקב ע"ד הגוני (יונא דף פ"ו) "אדם עובר עצירה פעם ראשונה נוחלין לו שני נוחלין לו שלישי נוחלין לו, רציעית אין נוחלין, שנאמר כה אומר ד' על שלשה פשעי ישראל ועל ארצעה לא אשיצנה, והו כאשר ה"י נקדר רצי תפלת שנונה עשרה, וצצרכה קלח לנו ככלל נחילה לחטאים וקליחה לפושעים ה"י אצידן נשמשו ונכרין רציעי צקודש טווא, היינו רק וני שקרה עד פעם שלישי יטהר נחטאותיו אלל וני שחטא וחרע צקודש פעם

רציעי עידנו כאשר צטינולתו, ולא נקלח לו חטאתו:

בס' דנושק אליעזר, נוצא נדרש פליאה, ו"ל צציה שחנר הקצ"ה לקין את הצל אחיך, ואמר קין השומר אחי אנכי, אל הקצ"ה קרקפתא דלא נוכח הפילין את, נראה לייסצ ע"ד שבי צקי ננות הלוי להר"ש חלקצן זללה"ה, (נוצא צקי נדצר קדונית) תפילין של יד נליל נשפיכות דמים, ושל ראש נגאזה, וכו' והו כשאומר קין צגאית לבו השומר אחי אחי אומר לו הקצ"ה קרקפתא דלא נוכח הפילין את, שאליוני הנחת הפילין אזי התפילין נגאזה וגאין הליכוד, ולא שפכת דמי אחיך:

משה דוב בראפמאי

ב"ה ויעליצקא, יע"א.

בגמ' (יבמות כ"ד) וה"י הצבור אשר חלד יקום כ"ש אחיו לנחלה אתה אומר לנחלה א"א אלל לשם יוסף קירין אותו יוסף, יוחנן קירין אותו יוחנן וכו', ההרגש נצולה צכולא הלוגדא צנקיס שלייר וחשב שנונה, נקט אלו שנונה על יעקב דאזון שנונו וכו' ובאן שוכה יוסף, ויותר דנקט יוחנן ויה ענין יוסף אלל יוחנן:

ואבוא צעננא לאחור, בגמ' (צרכות כ"י) אומר ר' יוחנן אלל נחרעא דיוסף קאחינא לפ"ז שוכה יוסף יוחנן, דהוא נענינא אלל יקשה עורד לפי"ו שניצא צוה"ק (צלל דף קפ"י) ה"י גם ר' הענוכל נחרעא דיוסף, (דקשים נר' יוחנן) אבי כצר העליתי, כי גם ר' חנינא נחרעא דיוסף ה"י ונוה גם אפרים ונעשה צניו, ונוה צעי יוחנן הבא, אח"כ נלאתי צעין יעקב שהציא יוסף יעקב לא יוחנן צידאי-נטעם שהקשיתי, אלל גם נזה קשה דנקט יוסף יעקב ולא יעקב יוסף:

ואמינא יורה כיון דגמי דרס, יקום לנחלה תיצה יקום, צגיוני יוסף, לנחלה צגוני יוחנן כ"ה, לכן ספיר נקט אלו שנונה שהו דצר הלוגד נענינו, וצוה, גם על העי לא יקשה, כיון דתיצה יקום כתיב נקודס, וגיוני שלו יוסף, ונוספר לנחלה, צגיוני יוחנן הו ע"ה, עדיפא ל"י, לשנונה יעקב, ויוסף קודס ליעקב, והו צבור ונחוקק:

שלמה דאמיניין, בעה"ס, רס"ו אלול נושא אבהן וכו'.

ספר

חדרי תורה

חדר א' חדר ב'
הלכה וחידושים אגדה ודרושים

מכאונן גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת, וגם יוחזקו בספר, דרושים ואמרי שפה, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל איש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת ה'

החוברות "חדרי תורה" יצאו לאור אי"ה מדי חודש בהדשו והמחיר בעד כל י"ב חוברות לשנה עולה 18 זלאטעס, ויקובל מעות חתימה גם בעד שתי חוברות.

בראשית שנת תרפ"ו.

בדפוס המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1926.

Drukarnia M. Lenkowieza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הנאון המפורסם וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמי
סארניצער שליט"א, אבד"ק קראקא והנליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החובב השלם, אוצר בלום, מוה"ר משה דוב בראפמאן
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחריפים אשר ראום גדולים וישבחום, וכל חפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להו"ל ס' „חדרי תורה“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, ונב
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מנאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כלל אהבי תורה יבואו שעריו בתורה ויסייעו על ידו להרחיב נבול
התורה הסדושה, ישוממו רבים ותרבה הדעת.

כעתירת הכוה"ח פק"ס קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי בהנח"צ מוה"ר עקיבא סארניצער זצ"ל
אבד"ק קראקא יצ"ו.

ב"ה יום ד' צו בעת"ל יאולאווין

שוכט'ם לכבוד ידידי הרב החריף ובקי מורג חרוץ שנתן ומחידר העלה מרה חיים לאנגווייל ב"ה

מכתבו גם הפא"ו הגיעני נכון ויסקל לי כי לא הסנתי לו תיכף כי ערדתי רצו למעלה ראש אשר כונעני אין פנאי בעת לקרות הנוכחיים הצאים יום יום וערדא דנוחא לפני הפסקה לאשר דצרו אהובים אללי אצחא צקלרה כונסת הפנאי.

(א) **מ"ש** צבריות י"ד דפריך ליתני פיגול ונוטר ובגון דהעלה ע"ג הנוחצא ונשני דאי רוצא צונחצא שדיא צהר נוחצא ואי רוצא אצראי שדיא לאצראי דאכתי נשכח"ל צונחצא ונוכח דאי אפשר ללמס כלל אפילו ע"י אדם. יפה העיר, אלל הלל צתיק בריחות שם כחצי לענין קוונן דנוסב"ל צהעלה פלגא ע"ג הנוחצא ונוכח דאפשר ללמס צידי אדם ותקפה א"כ גם לענין אצר נניי בן ונ"ש כ"ח צסס חכ"א נשוס ונע"ו כרוצ אלל צפיגול ונוטר ל"ש לומר בן דהא מרי רצי צמד אצר ליכא בעין דאנורו צחולין כ"ח. הנה הדצרים אנוורים צק' ראש הנוחצא על צמים דק מ"י אלל יפה כהצ כ"ח דל"א נע"ו צרוצ רק צשיטת ונחילות, כח"ס חוס' שם צחולין כ"ח אלל צצעה"נ לרלצ"ד כחצ ג"כ דין ונע"ו כרוצ לענין נחלה נועפין ונחלה צחולין וע"י ש"ך יו"ד ר"ס ר"א וזה לכאורה שכל כתוב' הנ"ל אלל צחיצורי קירי טהרה צקו"א לנוקיאות כחצתי לייסצ יעו"ש :

(ב) **מה** שהקשה לסיטת הגאון צ"ו דקידש אשה מותר לישא אמה ונח"ת ונוכח"ת ט"ו דנוסכח"ל - ציטלו צאונס בגון שקידשה וקידשה ונשא אמה דשיצ אי אפשר לו לישא אנוסתו הוא הערה נכונה, ועכ"ז אפשר לומר דלולי צכה"ג אין קידושין תופסין כלל צאונה דהא עכ"פ אסור לצוא עלי' כדי שלא יעצור על לאו דלא יוכל לשלחה דאס יצוא עלי' מרי תה"י נשואה ואי אפשר אח"כ להחזיר צהה דהיינו אנוסתו נשא"כ צלי ציאה הוי קידושין וקידש אשה מותר לישא צמה נח"ת ובין דהוי קידושין שאין נקורין לציאה לא הוי קידושין כלל וכאן ל"ד לחי"ל דהכא הקידושין גרמו ללולא הקידושין היא מותר לצוא עלי' וצכה"ג

ט

צוודאי אין הקידושין נקורין לציאה לכ"ע לא הוי קידושין. כנ"ס רשצ"א קידושין י' שם אלל הדצר לריך עיין עוד אס צכה"ג הוי קשאונסל"צ כיון דאיסור הציאה הוא רק נולד זה שלא יעצור על לאו דלא יוכל לשלחה ואינו איסור נולד עאונה של הציאה :

(ג) **מ"ש** ע"ד צנו"פ אה"ע לענין חלל אס יס עליו עוד שם כהן (נדצרי הפרנו"ג לענין נחכות כהונה דאפשר גרע נלוי. הנה ע"ן ל"ל להציא נוד' הפרנו"ג דהרי הדצר נוצאר צצכורות נ"ו דחלל חייצ צפדיון אף דצן לוי פטור ונוכח דחלל אין עליו אף שם לוי כנ"ס צזה ציו"ד ק"י ס"ה צנופ"י אלל דצרי הפרנו"ג אס ציו"ד ק"י ס"צ לענין נח"כ דיוקופק שם דאפשר לענין נחכות כהונה פטור דאף דאינו לוי נכ"ע לא ניקרי עם יעו"ש וציתר דצרוי אין הזנן גרנוא בעת ויקצל חג הקדוש הצע"ל צכושר וסנחה. לעצות רלונו חפלתי ושלחתי לו העלים הסקרים לו כונצוקסו הנ"ל :

והנני דושי"ת בלונ"ח הק' מאיר אריק אבד"ק הנ"ל *).

ב"ה דאמבראווא.

שלח לתלמידי הבחור החריף מופלג ושלם מר יעקב זינגער נ"י בק' רישא.

למרות שרדות העצומים פניתי להשיבך על ח"ת הנעימים.

(א) **הערת** צחולין קל"ה ראשית הגז נוהג צחולין אלל לא צנוקדשין קד"מ לפירוק וליתיצ ל"י והא צעי הועה"ע ונשני צנוקדש צהנחן חץ נוגיזה א"ה קד"מ נני ונשני כחסי וקצה"ב דאנור חון נגיזה וכחישב וצקד"מ פטתה קדושה צכילה וקשה דלוקנול צקד"מ וקדים מוונן להקדישן דצכה"ג אמה צתמורה י"צ דיולאין צפדיוןן לגוזז וליעצד נדלורייהא ורק נדרצנן אסור וא"כ קד"א סיכא דגוז לפירוק וליתוב ל"י הזה לא תיקשי קו' הס"ס והא צעי העוה"ע דצתמורה ל"צ

(*) הרב הגאון רשכבה"ג הנ"ל נחקבל אח"כ לאב"ד דק"ק טארנא ובערה שלי"ח בשנה זו תרפ"ו זי"ע ועכ"פ.

אנרכי

חררי דקדים ונומן להקדישן לא היי בכלל העושה לכאורה יפה הקשית:

(ב) ואמנם צפשיטות נראה דחרי הש"ס כאן צעי לאוקומי אליצא דכ"ע שהרי חנוחי דונשני הצו"ע צקצה"צ פריך והא ר"א קדצה"צ חקורים בגיזה ועבודה כו' ח"כ ונוחילא לא יכול הש"ס ג"כ לאוקומי צק"מ וצקדים ונומן להקדישן דל"צ העושה"ע לחכתי תיקשי לחבונים והוא תנא דבי לוי דאמר שם חפ"י צצ"מ ונעיקרו היו בכלל העושה"ע וכן פסק הרמב"ל כוותי להבינו פ"א ונאש"מ:

(ג) גם יס להעיר לפ"מ שרלו התוס' כאן לומר דנחלי דקד"א היכי דגזו לפרוק וליתוב ל"י שהוא נשום קנסא ונשום דעצר אדרצנן קנקו אותו לפדותו וח"כ לנה שפירש"י צבורות ט"ז: ד"ה חמר דקדים ונומן להקדישן הוי מילתא דלא שכיחא דלא גזרו צ"י רצון וכה"ג כ' התוס' חילין כ"ע ד"ה חרי וגזרי גיעין ק"ז כיון דאמר נר כשר ולא תעשה כן צישראל לא שכיח ופי' ג"כ הוס' חילין דף ט"ז דונשנל צצנת לא גזרו צכדי שיעשה חף להעשה סלא יתנה ונעלמכת שצת נשום דלא שכיח ונחונת ח"י שצת לא גזרו לפ"ז איכא לננויר דגם ונעקדים צצ"מ דהוי ונלחא דלא שכיח נשום דנחפיק תנומין לנחצח עוצר צה לאין כפרש"י צבורות ה"כ פשיטא דלא קנסו לצעלים לפדות הגיזה וליתוב לכהן ע"י שצצר אדרצנן לגזרו כיון דנלצד ח"י גיזה שעל זה הטילו רצון את הקנס איכא על תחלת יצירת והווייה הולד זה ח"י תורה של ה' לאוין דהוי ונלחא דלא שכיחא דלא קנסו רצון וכהא דאמר צגיטין מ"ד צמוכר עזרו לכברי דל"ש לא קנסו — ונה שכתצת לתרן קושיתך הכ"ל דלא אוקומי צנעקדים צצ"מ נשום דח"י להחירא ג"כ קרא כדאמר ציצמות ע"מ והצאת רח"י ונדנעקסה הא לאו צבי גיזה כיכה ולא ונשני צצצר וגזו חן חונת שרלית צחתיס כאן שהעיר כן אצל ל"ע לחכתי הגיזה חקורה נשום הקדש נחצח דל"מ פדיון דרק נשום ח"י לא חגזו הגיזה מוהרת ולא נשום הקדש וע' חוס' צבורות כ"ה וכו' ד"ה התולס:

(ד) ובריש"א צבורות פ"ג העיר דלמחי דונשני דאמר חון נגיזה

ובחיסה ח"כ לנה לא כיחא ל"י חפ"י צק"מ ואי דפשיטה קדושה צכולה ו"מ לפ"ד התוס' ח"י שהק' להננויר צצבורות כ"ה צצצר צבור שצצר דאש"ג דאיכא ח"י לא חגזו ו"מ הגיזה ונחרת וקשה וננחי דאנורי נחכוון לחונס צגיז חולין וכתחונס צגיז עולה ונעל (וצריט"א כתצ סלא ונלא ונקיס וינורא ו' וצנחכ"ג חשחוניטת"י שהא ונפירש בפסחים ל"ג) ותי' דשחי עולה שנקדים כולה הוי וגיזותי' אצל צצבור שהקדושה צאה ונלחי גיזה רחונתא שריא עכ"ל וח"כ הכא שהקדים חון נגיזה חף דפשיטה קדושה ונלחי' חכתי לא עדיף וצצבור דהגיזה שצצר כנזוס ונחרת וח"כ קד"א גם צק"מ דהיכי דעצר וגזו ליתוב לכהן עכ"ק:

(ה) ונ"ל לתרן דאונס יס לחקור צמה דאנורי דפשיטה הוי קדושה ונלחי' או נקרי הקדש ע"י עלונו והנה צאצ"מ צחצחותיו ק"י י"ב כ' ציטוב ק"י התוס' שצושה כ"ד אליצא דר"ל דלית ל"י כולל צא"י הנא ונעלמו דקשה ונחונת' דכריתות י"ב יס אובל חכילה ח' וכו' ותי' האצ"מ דאש"ג דחין ח"י הקדש חל לחלצ נחונת דיצורו דאחצ"א ונ"מ פשיטה קדושה צכילה דזה הוי צא ונלחי' דאנורי צ"י ח"י כולל ח"י דפח"ח ונלא צצ"י האצ"מ דפשיטה קדושה צכילה הוי רק קדושה ונלחי' ולא צא ונעלמו ודנוין לוח כ' חרין כדרים י"א צצצר כלונים לאחר זריקת דונים ונה דחקור לטונח"ס לא נקרי דצר הכדור כיון שאין חקור לכל — דהא חקדשי וחקרי לכ"ע אלא דלאחר זריקה פקע ל"י כדרא וחקורא דענח"ס לא נשום כדרא הוא אלא נשום ח"י דרנני רחונתא עלה עיי"ש, הרי חצ"ג דגם חא"י דרנני רחונתא עלה הוא רק נחכ דיצורו הראשון ונ"מ ל"ה דצר הכדור וחכ"כ לענין ונה דפשיטה קדושה צכילה:

(ו) וכן נראה דודחי ונה דפשיטה קדושה צכולה ונקרי הקדש עלמו שהרי ידוע דעת הרמב"ן צ"צ ע"ט דאש"ג דיש חלר להקדש ונ"מ אין ונעלין צו דצנין הקדש ע"י אדם דכ' ויכזרו ונקדשי צכ"י ולא צהקדש ונלחי' כדאנורי צצחחים ונ"ה לגבי קדשי עכ"ס דחין ונעלין וע' קלח"ח ק"י ר"י ולפי' חס"ד דמה דפשיטה קדושה צכולה הוי רק קדושה ונלחי' ח"כ לא יח"י

יהי ונעלין בכל הקרצן זולת האצר שהקדים
נעלנו ונגנוי נשנוע דפסטה קדושה זכולה
שם בכל הצהונה כל הקדושה כונו שם האצר
שהקדים לכל דבר אף לענין נעילה ומה נוכח
דפסטה קדושה זכולה היי הקדש הצא נעלנו
ועוד דנמנתי דים אובל אכילה אי אור הי
חטאות ואשם נעילה וא"כ להאצנו דהקדש
כל אכלצ רק נשום פסטה קדושה אלא נועל
צחלב וע"כ ה"ל דהוי הקדש נעלנו :

(ז) ועוד רא"י לזה נמיר כ"א דנצואר דגם
לענין נזיר פסטה קדושה זכולה
צדצר שהנשמה תלוי בו וזהו נצואר בקידו
ז דגם לענין קדוש אשה חונר פסטה קדושה
זכולה היכא דליכא דגה אחרת וצדק שם
ד"ה חליץ צפרוטה וחליץ צפרוטה דהבא
דגלי דעה שנתרלה זכולה וליכא עוד דעה
אחרת כינא קדושה זכולה ונ"ה הנהר"ט
הצאו הצ"ש אהצ"ז כ"י ל"א קקט"ז דנכס"ג
דקידושין לא נחפשינן ע"י דיצורו אלא נחננתה
א"כ הוי הקידושין נחננתה ולא נחננתו נציאר
דכ"ז רק נחננת דאין אשה נחקדשת צע"כ
אכל אי ל"ה צעינן דעה כלל אז הוי בקידושין
דין פסטה זכולה וכדאמר להדיא צגוי וקשה
הרי עכ"פ צעינן קידושין נחננתו של צעל והבא
הרי נפשינו הקידושין נחננתו ועכ"ל דפסטה
קידושין נקרא דבר הצא נעלנו ול"ה קדושה
נחננת וספיר הוי הקידושין נחננתו של צעל
היכי דא"ל לדעת האשה ודו"ק וע"כ נמורן
העצ קוי הריע"א ה"ל דאצ"ג דהש"ס צחולין
נחנני לה צאנר חזן נגיה ונחננת דלא קדשה
הגיה רק נשום פסטה קדושה זכולה נ"ה גס
אם עבר וגזו הגיה אקורה נדא"ל דג"ל לצבור
דהוי קדושה נחננת נשאל"כ צנה דפסטה קדושה
דהוי הקדש הצא נעלנו ודוק :

(ח) ורח"ל לענינו כ"ל צחקירה ה"ל וצחקיר
צקצרת הר"ן כדרים דשלמים לאחר
זריקה לא נקרי ע"י דיצורו דתליא צפלוגהא
דר"ע ורצון צצחכים ק"ח דר"ע ק"ל דנזירות
קריצין צצמה דישרות כינאו ורצון חונר אין
נזירות צצמה חוצות כינאו הרי חזון דפליגי
צצנרא זו אי אולי צצר התחלת ההוי"ה שהוא
ע"י דיצורו או צצר קופו אולי צצא נחנני
וכן כ"ל צו"ש החוקי נזיר י"א דים תנאי

צנזירות נשום דקרצן חיתא ע"י שליח דתליא
צפלוגהא ה"ל אי אולינן צצר הקרצן או צצר
תחלתו ומה שצד צנזיר דהנדר ח"א ע"י שליח
ודו"ק :

(ט) ובזה נמורן דצרי החוקי כריחות י"ד
צים אובל אכילה אחת ש"כ דליה
ניירי דאיתא צשאלה נשום דאחר שמיטה
וזריקה ליהא צשאלה וס"י צצנה צצנעות כ"ד
דנשני דניירי צצבור ונ"ה נשום אחר זריקה
דליהא צשאלה ולחנ"ל כ"ל דהנפורי כ"י צעס
דל"ה אחר שמיטה וזריקה שאלה שהוא עפ"י
קצרת הר"ן כדרים ה"ל דאחר זריקה ליה
דבר הדרור דפקע ל"י כדרא אכל כ"ז נחנא
לרצון דק"ל דמירות חוצות כינאו נשאל"כ לר"ע
דק"ל ישרות כינאו דאולי צצר התחלת ההוי"ה
צצא ע"י דיצורו וא"כ צננת"י דים אובל דנואל
ס"ס דצרי ר"ע דר"ע חונר אס ה"י שצת
והנ"ל חנני"י א"כ נחנא ספיר דהחוקי כ"י ומה
דנמורן אליצא דת"ק צננת"י אכל הש"ס
צצנעות הוכרח לאוקוני צצבור כדי סיה"י
נמורן גס לר"ע ודו"ק :

(י) וראיתי להק"ה אית תוכ"ל שהק"י צנה
דאנרי הבא דצק"ע צאנר חזן
נגיה וכי"ה פסטה קדושה זכולה דתיקשו
נדרשנו קידושין פ"י האנר דא"ר יוחנן חר"י
צולה לאחר ל"י יום הקדישה צחיד ל"י יום לא
קדשה צנה אור לאחר ל"י יום לסייר לו גיה
ועצודה הרי נצואר דלא פסטה קדושה צגיה
וכ"ל לתרן דצענה"ע ה"י ערכין הק"י דהבא
אנרי דגיה נכחשה ואלו צתנורה י"א חנר
עצודה נכחשה גיה לא נכחשה וכ"י דהקדושה
פליגי צנה ולכאורה י"ל דתליא צליצעי"י הש"ס
נזיר ל"ט דליצעי"י ל"י אי נחנא נחננת צצ"י או
נעלי"ל דאי נחננת רצי ודאי דנכחשה נג"י
קנהדרין ק"צ צענר נשים לדקניות וצערבין ז'
דנחנן צענרה דזי גנר דינא אוקרתה ופשי"י
דשנר אין עשון להשתנות וכצ"ל דאית צנחננ"ס
ח"ג חש"י קפ"ג שהעיר נצ"צ קנ"ד דאנר
דשערות עשויין להשתנות לאחר מיתה ולחנ"ל
יתכן אולי דג"כ תליא צנה אי נכחשה בגוף
וא"י נחננת רצי ול"ה נזיר כ"א דצעי"י צננר
דשנר כשנר הוי נזיר נשום פסטה קדושה
זכולה רק דחנני נשום דליה נשמה תלוי צחן
עכ"פ כנחא דשנר הוי בגוף האדם :

וע"י

(א) ועי' גיטין ל"ט צעער של עבד חי וועלן
והש"ס חוכך צוואי קונפליג וזכא
הוי ונלי לאוקנוי פלוגתתם צונקדיש עבדו חון
ונשערו אי אנרי' גיזה פשטה קדושה זכילה
כדאמר הכא בחולין לגבי גיזה דצק"נו אנרי'
פשטה זכילה חזל לא צקצה"צ ואילו צערבין
ד' אנרי' דצקצה"צ אנרי' יוהר פשטה קדושה
זכילה וכבר עווד צזה צבעה"ע ה' ערבין איכ
י"ל דהכ"כ צונקד'ס עבדא דפליגי אי וועלן
צשערו צהא פליגי אי צקצה"צ פשטה קדושה
צשערו ולי"ע, ואיכ דצונו דפשטה קדושה אין
וועלן ל"ק, חזל כבר כתבתי דודאי אנרי'
דפשטה קדושה לכל דבר ולנוה סבי צשעה"ע
ציפוז הקתירה דהכא בחולין דאמר דצקצה"צ
לא פשטה זכילה היינו דוקא צונקדיש חנונין
לצה"צ דצונקוס איכ ל"א פשטה קדושה כיחא
ספיר דצונקדיש עבדו דליכא איכ ל"כ"צ אנרי'
פשטה קדושה, חזל ד' השעה"ע חנונין ונוחתי'
דחמורה " דליר יוקי דצהמורה וינור" פשטה
קדושה זכילה חף דעבד אי, וכבר כשאלתי
צזה וצתשובה כתבתי לתרץ ואכנ"ל, ואונס
כבר הצלתי קתירת הקוגיות אי שער וגיזה
נכחשה לגוף י"ל דאף למה דאנרי' הכא
דצאמר חון לגיזה פשטה קדושה זכילה הוא
רק נכוס דקוגיא דחולין לשטתה דגיזה
נכחשה והוי כגוף אחד וכבר כ' כן השעה"ע
נשאל"כ לכוגי דחמורה דגיזה לא נכחשה חף
צקדי' נחצח לא אנרי' צזה פשטה קדושה
זכילה:

(ב) ומתורי' לפ"י קוי השעה"ע הכ"ל ונה
דצערבין אנרי' דצקדי' צה"צ
פשטה קדושה ובאן בחולין אנרי' דרק צק"ע
ולא צקצה"צ, ולהכ"ל י"ל דגם הש"ס באן עודה
דגט צקצה"צ אנרי' פשטה קדושה, רק דהכא
ציגיה דלא פשיטא לן אי הוי גוף אחד עם
הצער צזה אנרי' דצק"ע דאליס דקדה"ג לא
פקעה צכדי חף לגבי גיזה פשטה קדושה
נשאל"כ צקצה"צ וכמו"ס התוס' זכורות
כ"י ד"ה התולש חילוק זה לגבי הוה"ע דצק"נו
צטל האמר אגב הצהונה ונהני העונות הצהונה
לנור נשאל"כ צה"צ ודוק היטב:

(ג) ומתורי' גם הערתי הכ"ל צגיטין ל"ט
צשער של עבד דלוקנוי פלוגתת'
אי צקצה"צ פשטה קדושה ולהכ"ל הרי צשער

וגיזה לכ"ע ל"א פשטה קדושה זכילה, עכ"פ
שנענין דנאלי דאנרי' הכא לגבי גיזה דצק"ע
פשטה קדושה זכילה הוא רק לש"י הסוגי'
באן דגיזה נכחשה נשאל"כ סוגי' הש"י דחמורה
לפ"י נחורץ היטב קוי הקה"י אירושלמי דקידו'
דנצואר דלא חנוני' לגבי גיזה פשטה קדושה,
דש"י אירושלמי הוא לפ"י דאנרי' חז"י ורצח
דגיזה לא נכחשה לכך לא אנרי' צזה חף
צקדי' נחצח פשטה קדושה זכילה:

(ד) ובזה יס לתרץ קוי התוס' זכורות כ"י
צנאלי דצעי ר' יכאלי התולש לנור
נעולה חנוני' נהו והקשו דהא צעי הצוה"ע
ואין נעיל לנור העונות הצהונה כדאמר באן
בחולין דנקשה והא צעי הצוה"ע עכ"ק. —
וכ"ל דהר"י קורקוס ז"ל כ' צש"י הרמז"ל פ"ו
ונה צכורים ה"צ ששנוני' חוקינוחא דהכא
צאמר חון וגיזה וכחשה והיינו דהר"ע ק"ל
דל"ק קוי הש"ס והא צעי הצוה"ע נשום דנהני
העונות הצהונה אל הגיזה והש"ס הוי ונלי
לשנוי' כן וצשעה"ע ה' צכורים הקשה דזה
דוחק לנור דהוי' לשנוי' כן דל"כ למה צאנות
לא נשנוי הכי, וכנו שחקשו התוס' כן —
חזל י"ל דכונו שחצתי לעיל ונשעה"ע דפשטי'
קדושה זכילה לגבי גיזה חל"י אי גיזה נכחשה
לגוף והוי גוף אחד, ואיכ כיחא ספיר דצרי
הר"י הכ"ל דנה דלא נשנוי הש"ס כן דנהני
הצוה"ע דצהונה לגבי הגיזה נשום דקודם דנשנוי
הגיזה נכחשה והנה קד"א כסוגי' דחמורה הכ"ל
דגיזה לא נכחשה ונעילא ל"ע העונות הצהונה
לגבי גיזה דהן כשני גופים, נשאל"כ אחר
דנסיק הש"ס הכא דגיזה נכחשה ק"ל להר"ע
דשוב אין הכרח לאוקנוי דאמר חון וגיזה
וכחשה, רק סופי' צחקדיש הצהונה קחם ל"ק
דצעי הצוה"ע נשום כיון דגיזה נכחשה והוי
גוף אחד ספיר ונהני העונות הצהונה על הגיזה
ואת"ל ספיר ת"י הר"י קורקוס צש"י הרמז"ל
לפ"י נחורץ ג"כ קוי התוס' זכורות הכ"ל נשום
דלפי נקקת הש"ס באן צאנות ונהני העונות
הצהונה לנור וספיר נציצעי ל"י צהולש לנור
נעולה חנוני' נהו ודוק.

(ה) ובדבר קתירת הש"ס חולין והש"ס
דערבין הכ"ל אי צקצה"צ אנרי'
פשטה קדושה זכילה לכאורה י"ל לפנ"ס
הקלה"ח

ז"ל וא"כ עם האומר דגם לפרש"י דרע צרע
עוצר צלל ימיר תיקו קוי התוכי בדוכחא :

(י) ובעיבור נ"ש הונ"ח דליכא צתנורה
צעינו וכחצ דנופורס להדיא
צתנורה ז' דא"ר ינאי צתנורה כנונו וגנורו
הנקדיש צעינו לגבי מוצא עוצר נשום ה' שמות
וא"י צתנורה כנוי ששה הויין. וכפרש"י כנונו
וגנורו ולא מלאו יותר עכ"ד, והוא פלא אדרבה
הרי מפורס להדיא דליכא צתנורה לאו דנקדיש
צעינו דקאנור דאי צתנורה ששה הויין ונה
שכנונו וגנורו שדקדקו ולא מלאו יותר הוא
נשום דלא איירי צתנורה וכנראה שהונ"ח
ז"ל אולי לנוד מלשון הש"ס דקאנור ואי צתנורי
כנוי בו ופירש הכוונה חס"ד דצתנורה כנוי
עוצר נשום נקדיש, אצל צלמא תיצת כנוי הוא
כנושך לנשום דקאנור כנוי ששה הויין שהרי לא
עסיק כאן צדין תנורה רק צדין נקדיש צעינו
אי עוצר צלל תנורה לתנוה :

(יח) ובישוב סתירת פרש"י יתכן אולי
דרש"י ז"ל מורה דרע צרע
לחודא עוצר צלל ימיר רק צאיצעי דש"ס
כאן דתנינא תחת תמינה לאתפוקי שהוא
טוב צטוב ואם כאנור דגם צעינו תחת צעינו
לאתפוקי שהוא רע צרע ושניהם לא כתובו
רק דידיעין נכח קוי כש"כ טוב צטוב וכש"כ
רע צרע וכיון דשניהם הם נק"ו אחד [כדאנור
צדי טי ונה טוב צטוב דעילוי קא נעליי ל"י
לקי טוב צטוב דכ"י הדדי נינהו לא כש"כ דלקי
והאי קוי גופא הוא דהאי לרע צרע] עכ"פ
על שניהם יס כאן רק לאו נשם אחד נכח
נה דכתיב טוב צרע וא"כ רש"י לש"י צתנורה
י"ז דצתנורה לקי אף צטוב צלל התראה וגם
אזיל לשיעתי צמכות כ' דגם צטוב נוחלקים
לא נחייצ אבל מלא כ"א צסתי התראות עי
נול"ו פ"א נואס"ו וא"כ לגבי תנורה שה"י צלל
התראה כלל נמיאל רק מלא הוא דלקי נשום
תמינה תחת תמינה וכמו שפרש"י דתמינה
ודאי יותר הקצרא לאתפוקי הוא חס"כ דרע
צרע לא כתיב דליעצד תנורה רק שצא נכח
ק"ו ח"כ ל"ו צה אף גופן מוחלקי שיה"י לוקח
הרה אע"ג דצתנורה ל"צ התראה עכ"כ ליכא
התראות מוחלקות כן י"ל לכא"י אף שדוחק
הוא צלשון פרש"י נ"ש דאתפוקי ליכא לנמינר

כ"י

הקלה"ח ק"י י"צ דנה דמהני צהקדש נחשבה
הוא רק צק"נו ולא צקצה"צ עפ"י י"ל דגם
ענין פשטה קדושה צכולה שאין זה עפ"י
דיבורו שהרי הוא לא הקדיש כולו רק דנומילא
פשטה עכ"פ ל"ה רק צגדר נחשבה, ומקצר
ספיר ל"י הש"ס חולין דרק צק"נו חנוני פשטה
צכולה ולא צקצה"צ נשום דצק"נו נהני גמר
צלכו אף שלא הוליא צשפתיו נשא"כ צקצה"צ
כ"י הקלה"ח, ולמה סבהצתי צוק"א צתנורה
אי נהני נחשבה צצה"צ הליא צפלוגהא דתנאי
ח"כ נחירין היעז סתירת הש"ס חולין וס"ס
דערכין כיון פליגי הכאי צזה, אצל צלמא
נראה דפשטה קדושה לא הליא צדין נחשבה
סהרי צמיר צ' נצואר דל"ו נחשבה צמיר
וכפרש"י ד"ה קמ"ל ועכ"ז חנוני צמיר כ"א
דפשטה קדושה צכולה לגבי צמיר גם נצואר
צשטמ"ק ריש תנורה דל"ו נחשבה צתנורה
ועכ"ז חנוני צתנורי תנורה דאמר"י צה פשטה
קדושה צכולה וע"כ דאין ענין זל"ו ודוק :

(יז) הבאת הערה גדולה נכ"י ידידי הגאון
אבד"ק רישא שליט"א על סתירת
פרש"י עה"ת פ' צחקותי עה"כ לא ימיר אותו
טוב צרע וכ' כש"כ רע צרע וטוב צטוב ואילו
צגנו תנורה כ"ז צד"ה וצעינו תחת צעינו
לאחולי פרש"י דודאי לאתפוקי ליכא לנמינר דרע
צרע לא כתיב דליעצד תנורה ואתה הוספת
להקשות דאצי גופא צעל האיצי צדי כ"ז
הוא דאנור צתנורה ט' דכ"ס טוב צטוב וא"כ
ה"ה דכ"ס רע צרע. — ובתצת צה עפוי"ש
הונ"ח נ"י רפ"ה דצתנורת צעינו אינו חייב
נשום נקדיש צעינו וכ' הטעם לפי שהוליא
הכתוב צללו דלא ימיר וכמו צתנ"ע שנתקו
הכתוב מלאו דלא ירלה לפ"י נה שפירש רש"י
צגנו דרע צרע לא כתיב צא להחניר צה
דהיינו דרע צרע נלצד לאו דלא ימיר ליכא
עוד לאו דנקדיש צעינו כיון דלא כתב צהדיא
לנתקו, וע"כ איצעי ל"י אי צעינו אצעינו
לאחולי דאי לאתפוקי יעצור צצ' לאוין עכ"ד :

אין הדברים מוסכמים דכל נה שהיכרה רש"י
להדברים הנ"ל דרע צרע לא כתיב כדי
שלא תיקשו על לשון האיצי ח"ד צעינו דחולין
תחת תמינה דהקדש לאתפוקי לל"ד האיצי
דלא לא שציק התירא בו וכמו שציארו התוס'

כ"י נ"י הדברים נכונים לעלמון צ"י הגו' וי"ל ע"ד כזה:

ויותר י"ל בכתירת פרש"י עה"ת לפרש"י בגו' נוסח דמה דאמר בגו' ונה קוצ צרע דעלוי קח ונעלי ל"י כש"כ קוצ צרע כיחא שפיר צין לענין הללו דלא יוניר וגם לגבי העשה וה"י הוא ותנורתו י"י קודם איכא ק"ו זה דאם טוב צרע הפיק כש"כ צרע ונשאל"כ לענין רע צרע נהי דאיכא ק"ו לגבי הללו דמה קוצ צרע כש"כ רע צרע אצל לגבי העשה ליכא ק"ו דאפשר דרק קוצ צרע דאיכא רוחא להקדש וכן רע צרע אף דגרע גרעי נ"י יס קצרא כיון שהראשון טוב אלים קדושת"י לנייהפך צ"י תמורה ונשאל"כ רע צרע דאיכא תרתי לריעותה שהראשון רע דלא אלים קדושת"י לנייהפך וגם הסני רע דליכא רוחא להקדש וא"כ דליכא ק"ו לגבי העשה שפיר פרש"י כאן דרע צרע לא הפיק בתמורה ונעילא לא לקי לאצ"י לש"י דק"ל צריס תמורה דאצ"ו והיכי דלא נהני לא לקי ונעילא שפיר גם פרש"י עה"ת דבש"כ צרע ונשום דאיירי לגבי האי לאו דאיכא צ"י נשום הק"ו ותיירן זה כלעב"ד ככון נאחד:

בברכת התורה

נחום וויידענפערד האבד"ק דאמבראווא.

ב"ה סאמאורצא.

במנהג חינוך צקנטרס וניסך השבת ונלחכת הולאה איחא ק' נפלאה הנה הנהגה"ע והרשד"ס נקשים לנה י"י שמיעתו בקירה נאמר כל ויילתא דארל"ת אע"י כרצא צמינה א"כ לא יחכי השמיעה ותהוי נצילה. ותי' דזה הבלל דלא נהני אינו רק צונקוס אי לא נהני יתוקן האיפור אנרינן דלא נהני אצל אפי' לינו לא יתוקן האיפור צכה"ג ליא לינו ונודה רצא דנהני וצכאן אפי' אי לינו נ"י ענדי איפורא דנעילת נשנה ואי דהיא נקלקל ז"א הא נחנקן האיפור אזל צ"כ נוצאר צסיס דנוליאו יידי אנה"ה א"כ כיון דלא האיפור שפיר נהני' ושמיעתו כסירה והדברים מפורסמין ע"י שעה"ה גירוסין הוצא דצ"ו צמ"ז י"פ — והנה נראה אם יתוקן קלת האיפור לא כולו אנרינן ג"כ לינו דאם לינו

יתקן עכ"פ קלת איפור וי"ל כולו וי"ל פלגא. והנה נוצאר צחולין דראצ"י קוצר נחונים ישראל על צ"ו ואין נחונים נכרי על צ"י נעים והטעם כיון דשחט הקינים ה"ל צ"ו כנאן דנחמי צדיקלא וה"ל אנה"ה רק לישראל צשמיעה הליא נלחא ונסיקין שם דאף לנכרי נותר נחונת וני איכא וידי דלישראל שרי וכי ע"פ השוחט ואם נתנבלה צשמיעה דל"ש אי איכא וידי דגם לישראל לא הותרה השמיעה דעת הפר"ח ותצ"ש ק"י כ"ז דאקורים האי צאונת לצ"י נחונת אנה"ה ע"ה וא"כ לפע"ש דדעת הר"ן דריצוי שיעור היא איפור תורה אפי' צונקוס דהעיקר נדמה כגון לחולה א"כ ודאי פשוט דאם אחד שוחט צהנה קטנה ואחד צהנה גדולה נהי דלענין בקילה שניהם שווים ונ"י לענין איפור עשה יותר וני ששחט הגדולה נחונת ריצי' השיעור וריצוי השיעור הוא איפור צצנת וא"כ הדרא לדוכתי ק' הנהגה"ע כינא דלינו נחונת כנודארל"ת דלא יתוקן האי ז"א דנ"י צתיקון קלת דאי הצהנה כסירה א"כ הצ"ע כסירים ושחט הרבה אצל אי כינא דלינו והוי נצילה א"כ הצ"ע אקורים לצ"י וה"ל נקלקל ופטור על הצ"ע והוי קטנה צשיעור ואם הצ"ע כסירים הוי שיעור יותר א"כ אי לינו יתוקן קלת:

ובכ"ד ששוחט את הצ"ע אקורים לצ"י ה"ל שיעורא זוטא נאם הצ"ע ג"כ כסירים א"כ יתוקן קלת האיפור וכינא דלינו ותהי' השמיעה נצילה ואם הצ"ע אקורים לצ"י ה"ל לגבי נקלקל ופטור עה"ת א"כ נחנקן קלת והוא ק' נפלאה עד כאן לשון החינוך:

אולם עלה צדעתי לתרץ צאופן כזה דהנה צאונת לפי דעת היורשלימי ונעטא ג"כ צנחנת חינוך ונלחכת השוחט דגצי שוחט איכא נני' נשום קולר כי ע"י השמיעה נוטל המיות של הצהנה וע"י הקלירה נוטל ג"כ היניקה ון האדמה א"כ לחייצ צכל שוחט נשום קולר אך נוכח לתרץ נשום דלישראל צשמיעה תליא נלחא ונשום קולר אינו חייב עד שפסקה כל המיות שלה ונפרכסת הרי היא כמי'. וכל זה כיחא אם השמיעה כסירה אז אינו חייב נשום כנו שפרטנו אצל אם השמיעה אינו נועיל אז הוא חייב נשום קולר ולפי"ז נתיירן ק' החינוך דנעוט

דנועט דהשמיטה תהי' בסירה ויעבור על ריבוי שיעורין ואל יעבור על איקור סקילה ודוק כי נכון היא:

אברהם ישכר ענגלארד
בהרה"ב אבד"ק מאנדיזש שלישי"א.

ב"ה קראקא.

(א) **בשע"ת** ח"א ראיתי ויכוח גדול בין הגאון נליקאווא ז"ל לבין הגאון נוראדאווישלא שליט"א צענין נדר לדרק והגדיר הניח נכבון חס ונהני סאלה עיי"ש ואני נולאתי סכבר דיצר צזה צטיקו"ד נהדורא ג' קי' ל"א והעיר שמה צכונה הערות שנתווכחו צהם הגאונים ה"ל:

(ב) **ראיתי** שם השוכה הגאון נעמארנא ז"ל צענין שיעור נהינת פדיון ע"ש. עיין צזה צש"ח צצקו"ס דצרי יחזקאל:

(ג) **ראיתי** שם תשובה הגאון נליקאווא ז"ל וספקי צענין שם ניידיעהו ונו"ש הרב הגאון נוראדאווישלא כ"י צח"צ להעיר ניינווא ונהוריות. כבר האריך צזה צק' ליוניס לתורה והעיר ניינווא ונהוריות ועיר מכונ"ק:

(ד) **ראיתי** שם דצרי גיסי הה"ג כ"י לייטצ שיעת הנהי"ק וחילק צין צן הצן צין צן הצת לענין כיבוד, וכה לכונן צזה להגרי"א ז"ל צציאוריו ליו"ד קי' ר"ע וצמידושי הארבהי צכ"ז ופ"ה צלתי רק להעיר:

חק' **אבא וואהם** מלפנים אבד"ק לאבאוא

ב"ה אמסאנע.

(א) **במס'** עירוצין ד"ה ע"א צרס"י צד"ה וא"א צ"ר וכו' נכרי ניינוע חלרות שמים וכו' ונתקעה סם הגרעק"א צגה"ש דלח"ה לוקד הקדים רש"י ז"ל דנינוע חלרות שמים דהני צלונת חילולא הקושי' דל"א לפתח ד' צלורך ד' ח"כ ה"י נקוס ג"ב ל"צ חלרות נוסני לידי הנוצוי רק כל עיקר ראייתו נובח הקושי' דל"א לפתח ד' צלורך ד' ח"כ קושי' זו קסה אפי' ח"ה כגי צח"ל ח' עכ"ק צעינוי לשון קלת ונלע"ד לייטצ צהקדס ויה קיש להקשות עוד שם דלמה צלונת לא כיחא ל"י לאצ"י לתרץ כונו שתי ר"י דפתח ל"י צקין

זוית ולייטצ קושי' זו יאנור נא דהנה צרס"י סם צד"ה קרן זוית פ"י צזה"ל טפח וון הפתח צדופן אלעני ר"ג טפחים צדופן הנוטך ועי' הקשו צחוס' סם צד"ה דפתח שחין האלכסון של זע"ג נוגיע לאלכסון של טע"ט ועיי"ש צהגהות הצ"ח ונהר"ס נלוצלין ונהרש"ל ונהרש"ל ורש"ש ז"ל ותצין הדצק לאשורו וציטוב ד' רש"י ז"ל עכ"ל כונו שכתב צק' לשון הזה צחירולו הצ' דרש"י ז"ל נקט הטפחים הצליונים אצל צלונת כוונתו שפתח יותרונגיט צלורך ויותר נטפח צדופן אלעני צלופן שיהי אלכסון ד' וא"כ קסה דע"כ לא יסאר גיפופיו טפח ול"ל דר"י ק"ל דגיפופיו טפח לאו דווקא יעוס"ה צק' לשון הזה צכ"כ וקלת הוספתי נופך וא"כ י"ל דצוי ק"ל דגיפופין טפח דוקא וא"כ לא נשכח"ל שני חלרות צנוצוי של דע"ד אצל חלר אחד ספיר ה"י נשכח"ל צקין זוית ג' טפחים צנוטך וג"ע צדופן אלעני צלופן שיהי אלכסון ד' וספיר הילך רש"י ז"ל להקדים דנינוע חלרות שמים והצן כי זה לדעתי חונת וליצ:

(ב) **שם** ד"ג ע"צ צנוסנה כל קיש צחקיפו ג"ע י"צ רוחצ טפח ונתפארת ישראל צפיה"נו סם חות כ"ז כי צזה"ל ואין החצצון נדוקדק דהיקף ג"ע י"ש צרחצו טפח וסציעית טפח ולחומר"א לא דק עכ"ל וצנוסכה"ה טעה צדצר נעסנה כי נהצוך הוא דהיקף ג"ע חין צרחצו טפח שלס בנצוא"ר כאן צפיה"נו להרנצ"ס ז"ל דכל קיש צרחצו טפח י"ש צחקיפו ג"ע וסציעית צקרוצ ינו"ש ח"כ חדרצא לקולא לא דק והטעם כי צחוי"ע סם צסם הה"נו ז"ל דלא דקדקו צאל דצריהם והקילו צו יעוש"ה:

(ג) **שם** דנ"צ ע"צ צפירס"י ד"ה נוטלתו וכו' כלומר נשילא זה חוץ לתחום לא נקט ל"י ד"א דספינה כ"ג ונהלכת צכל קפילה וקפילה יותר נד"א כולא סא"ל הורה ד"א כלל סלח עמד פקיעה אחת צחוך ד"א הלכך ל"ק ל"י ד"א עכ"ל [היצא צטו"ז אריח קי' ת"ה סק"צ ובאלונת צער אכ"י ולא אצין נדוע הסניע סטו"ז סם הל"א ספרס"י סם דהניל כונו סחוליו נכרים חוץ נד"א ונחנחוו לדי"א חלרות שמימים לו ד"א חלרות ונוקיים סם רש"י ז"ל קזה ליקר והוצא צלונת צנוג"ל סם סק"ח וצנוחל"ס

וצמחלה"ס טס יעוש"ה] וקסה לע"ד לפי
הראשון שצרכ"י הכיל עפי"ד הוזה"ק צהקדמה
די"ג פקודא שציעאה למוגזר לתכיל יונין וכו'
לא חלי דטאס כ"ע צ"ד טאקין וכו' יעוש"ה
והנה חכמי העני הראיתי לדעה סד"ז וצואר
ג"כ צק"ס צונק' צרכות ד"ד: סוז תנא ויכאל
צאחת וכו' חלי צארצע יעוש"ה וקסה ח"ב
לקונן דנו"ג ע"א דציעא ר"ח טס ח' יש תחונין
לנועלה וי' וכו' וצעי לנטיפט ונהני טס
טונעתחא דאיתחונרן צלפרא דשצחא וכו' ס"ל
חלי חונריכהו וכן דנו"ג כ"צ טס צחד צשצחא
לשתרי לפטוט וינה דא"ת וכו' דלא חתי חלי
צשצח יעוש"ה ולפירש"י הכ"ל ונה הקוש"י ונאלי
דחא יוכל להיות צאנות ד"ת לנועלה וי' וצכ"ז
סא"י חלי כיון דטאס כ"ע צ"ד טאקין וכו' וצכ"ז
הו"ל כספינה טונהלכת צכל קפילה וקפילה
יותר ונד"א שא"ל תורת ד"א כלל וכו' ונא"ג
וידעתי טיס לחלוק צכונה חופני צכ"ז הוא
לדעתי קוש"י נפלאה:

(ד) **שם** ד"צ ע"צ ויין לר"י לילפי ונפתח שער
החלר וצגה"ס טס ונהגרעק"ה ז"ל
הקסה דנו"ק על צ"ו ונה נוכל ללונר ונפתח
החלר יותר ונהליונר ונהחולס וכו' (קיים צ"ע
ולפלא דאשהוועתי צונחכהדר"ג דכצ קדנו
צקי זו הוסי' צוצחיס ד"ק צד"ה ואונר ע"כ:
פסח דוד רטבהאן.

ביה רינא.

ביבמות י"ז: דהגו' פריך אשת אחיו טלא
טלא היה צעולנו מנאן לן דאונר
קרא כי יצבו אחיס יחדיו שהיה להם ישיבה
אחת צעולס וכו' והקשו צחוק' למה לריך קרא
הרי אין זה דרכי טעם כונו דאונרינן לענין
טלא נעשה ונחיס כחייס, דאס היה לו צנים
צשעת וייתה, טנפטרס ונחיצוס גם אס ונחו
חא"כ ונלד טאין זה דרכי טעם, ותי' דאילטריך
סה"כ דחצותה ליצנה ונעוצרת דה"א שחנותין
טונא הלד זכר והס' זקוקה לו, והנה כצר
העירותי צזה צקפרי האחרונים דהוה לן לניול
צתר רוצא דקנוך וניעועא דנפילות לפלגא
דנקבות והוה לי' רוצא וכוונאחר צשלחי גמי
יצמות. חונס לק"י דלענין קיוס ונלה צאס
דיכולין לקיים דין יצוס ע"י טונתנה לא חזלינן

צתר רוצ, דזה רק לענין אקור או פעור
סי"ך לאונר טלא לחוס לניעיט חצל לענין
קיוס ונלה ל"ש ליזל צתר רוצ כיון טיס
אפטריות לקיים חנולה, ועיין כעין זה צרשצ"א
לקונן י"ח צעינן ציעול ונלה יצמין. דחייסינן
דלונא ויית אידך, אע"פ טלא חייסינן לניהה
(עיין צהוק'י) וי"ו כיון דאפטר נצא לציטול
ונלה יצונין חייסינן דללונא ויית ודוק, עוד
איפטר לאונר צפשוט, כיון דאפטר להנותין
ולצבר לא חזלינן צתר רוצא ואין צזה ונחלוקה
צרש"י חולין י"צ וצהג"א צקי" ט"ז עיי"ס:

אמנם צעיקר קוסיה חתוס' טהקסו שידעינן
דא"א טלא הי' צעולנו חקורה ונלד.
טאין זה דרכי טעם ולמה לן קרא דכי יצבו
וכו' ולענ"ד דאילטריך קרא טאס נולד לו אח
צצת ויית אחיו כלונר צצת אחת צצרגע
טזה ונת נולד זה ולנו"ד איפטר ללונס (עיין
ד' י"ט) וא"כ נולד דרכי טעם ל"ס לאקור
דצכי הא ודאי הא דרכי טעם, ולכן ונעט
לזה נולד כי יצבו אחיס דצעינן ישיבה אחת
צעולס וגם אס צשעה טזה ונת זה נולד ג"כ
לא נחשצ לישיבה אחת צעולס ואקור ונחוס
ח"א טלא הי' צעולנו, ול"ל דקוסית חתוס'
לנו"ד אי אפטר ללונס אך פלא טלא חזכירו
כלל ונזה ונ"ע צזה:

עוד חכתיצ ונה טאונרתי צריס נדה, טהקסו
ו"ס צנגע צאחד צלילה דונענאין רצון
צלא ראוהו חי וצערצ ונחוס דכל טוננאולה
כשעת ילידתו, וצראותה דס אונרינן. דדיין טעתן
גס לחבונים לענין חולין (דלא פליגי רק
צתרוונה וקדשים) והכי אסה ננוי אונרינן לקונן
ד' כיון דטכיחי צה דניס כאינה דדוקה דניא
וכו' והנה ל"ל החילוק טצין ראוהו חי דנעידין
על חזקהו ואונרינן טהשתא ונת ולא צשעת
נגיעה, והרי גס צלא ראוהו חי הרי עכ"פ הי'
לו חזקה חי (ויס צזה להאריך). חונס ונלחתי
צשו"ת חכ"ל ק"י ג' טכתצ הקצרה צזה כן,
דצלא ראוהו חי ונצערצ, כיון דחזינן טנעשה
השחכות ונחי לונת דהשתא ונת לפנינו, טלא
דקפק לן אס השתא צרגע הוצת ונת או
דגס צצת נגיעהו צלילה ג"כ נעשה צו השחכות
דויתה וא"כ יותר קצרא לאונר טלא דוקא
צרגע הוצת נעשה טלא צזון היותר גדול, ולכן
ונענאין ואונרינן דגס צשעת נגיעהו צלילה
כצר

ב"ה פראגא.

בס' נרפא לשין צענונד יום חדין דף ל"ב:
היא ונה שקל צעניי אדם בנוי הונתכצד
צקלון חצירו חומר כלציו שאליו חוטא וכו'
והוא ונהעצירות החנוורות והרעצ"ס ונהא חותן
שלין להם חלק לעיה"צ ואף שהכ"מ לא הראה
נקום צודאי הרעצ"ס ונלא וראה אי' נקומו
צונס' קטנות או צונדרס' כדרכו ז"ל חידוע
עכ"ל, והנך רואה צענייך שנעלם נעמו הירוש'
דחגיגה פ' אין דורשין הל"א, וז"ל שם, איך
יוכי צד חנינא הונתכצו צקלון חצירו אין לו
חלק לעיה"צ הונתכצד צכצוד חי עולמים לכ"כ
עכ"ל הירושלמי, וכן הוא נפודש צביר צראשית
פרשה א' וז"ל דא"ר יוסי צד חנינא כל
הונתכצד צקלון חצירו אין לו חלק לעיה"צ
צכצודו של נקום עאכוי"כ עכ"ל הציר ונעלם
נעמו סני המקינות ולצ"ג:

אברהם בנימין גלאוויטשאווער.

כצר נעשה צו ההסתנות וכצר ה' גם חזונת.
חבל צראוהו חי ונצערצ אס נאמר דצשעת
נגיעה צלילה הזה ונה אי"כ גם כן לריך ליוור
דחסתנות בעשה צונן ונועט, וא"כ יותר קצרה
לאמר מלד החזקה שלו שהסתא צרגע זו ונה
ולא קורס צשעת נגיעה ע"ש צאריך הדברים:
ובזה חנרתי ליישצ קושית ההוס' דכאן
צענומאת חסה גם אס נאמר שלא השתא
ראתה חלא סנעמא חותה למפרע גם לחולין
חבל עכ"פ אין לעומאיתם יותר נעיה לעת
דכולי האי לא נוקמי כותלי צית הרחם (צ"ן
צרש"י צונתנ"י וע' צקדרי עהרה) וא"כ נקפקינן
אס השתא צרגע חזתה ראתה הדם או חולי
ראתה צהתחלה הונעת לעת חבל עכ"פ דנעשה
ההסתנות היינו ראית הדם צונן ונועט וא"כ
הרי דוונה יותר לראוהו חי ונצערצ והצן חלה:

ישראל יעקב צערניאה.

חדר אגרה ודרושים.

בעזרי פאלעניצא מחוז ווארשא.

הנקודה כוין חומר צעוה"י לא חנה השחחך
ואי דהא כתיב לא חנה יצוי בקושיות הוין
ענוא דחלץ ל"י וכו' ככ"ל דארצה שהיא חקורה
דכוין שלא צנה ש"צ לא יצנה וכו', ע"ז צא
הכמוצ הסלשי להכריע דלק"מ יען וישראל לא
חנה ל"י דודאי עדיין זקוקה לו וכסתמסוצ
להצרות הנונו גם הוא יסוצ חל"י ככצד כשצנע
להיות כך לאלקים ודו"ק: *

הצ' פינחס בהר"א **פינקעלשמיין**
האבד"ק פאלעניצא והגליל המחבר והמחיל
ספר תהלים עם ס' פנים יפות ולקוטי
אורות, וקונט, וזו הפנים נהגאוח"ק
בעל ההפלאה וצלה"ה.

(* צקפרי "אצן נעשה" (פירוסים ודרושים
על ערך שלשת אלפים נקורות עצמומסה חומשי
תורה, אשר על רוצן לא נגה עדן חור הצילור
ד' יכני להול"א: לאורה) ציארתי נקורה זו
צאופן אחר עפ"ש צק' "דברי שאל" (נגלת
רות) צקס חק' חבל יצקצ, צפקוק ונאן יצוני
להקים לחמי קס צישראל לא חנה יצוני וקא,
דלא מלינו צכל התורה קתתן חתירה הצחירה
לאזס

במסורה "לא חנה" ג', וקאון לא חנה
ד' השחיתך (פ' עקצ) לא חנה
יצוני (פ' חלה) וישראל לא חנה ל' (תהלים
פ"א) כ"ל לפרש צעוה"י עפיו"ש ציצונות (דף
ק"צ ע"צ) דשאל האי וניכא לר"ג ענוא דחלץ
ל"י ונלא מיי"י דכתיב וכו' חלץ ונחם וגו' ע"ז
הציצ לו ר"ג קוטה מיי כתיב חלץ להם, חלץ
נחם כתיב וכו' יעו"ש ומלאתי ענין זה גם
צונדרק קוח"ע (תהלים וצונור יוד) יעו"ש וכתיב
עלה צחיל"ג להמהרש"א ז"ל וז"ל והוא כי
מצוחר כי ישראל צגלותם חומר שהיתה כאלונה
ושומרת יצס לזקוק, והמין הזה דיונה את
ישראל לשאר שומרת יצס, שהיא זקוקה לו
ונוחר שלא ראה צה ליצס חלץ לה היצס וכו'
וארצה שהיא חקורה לו דכוין שלא צנה
שוצ לא יצנה וכו', ולא יצנה ירושלים וציהנ"ק
והציצ לו ר"ג מיי וכו' חבל חס כצונרת יצס
שחלץ נחם שהוא כנקת ישראל לא היתה חלה
צו ונדרה ציצס וכו' דודאי עדיין זקוקה לו
יעו"ש נועס דצריך וצזה יעלה לנו חורת

לאדם, שאם לא יאזה לקיים נולדו זו. שיצאה
ונולדו אחרת, ומה נסתתה נולדו יצום שאם לא
רזה לייצם שיוכל לחלוק, והתורה חוננה שיוכל
לקיים צזה הנולדה, ואמר הוא שצאונת חונר
אצלו שאול כל הכונס לשם נוי כאילו פוגע
בערוה, וא"כ לפעמים שלא יוכל האדם לכוון
לשם נולדו יצום ואז פוגע בערוה, וע"כ ההורה
חוננה שאם לא יוכל לעמוד על כפשו לכוון
לשם נולדו אז ע"כ יחלוק, וז"ל ואלן יצוני
להקים לחמיו סם צישראל, היינו שאין נכחו
לייצם לשם נולדו להקים לחמיו סם צישראל,
ע"כ לא אזה יצוני ודפח"ה, וע"ז השביל לבאר
בעהמ"ח "דברי שאול" הפסוק לא אובל לגאול
פן אשחית את נחלת, זהו שטען פלוני אלמוני
שלא יוכל לגאול שאין נכחו לזה פן אשחית
את נחלתי דהוה כאילו פוגע בערוה וישחית
נחלתו, וכו' עכ"ל:

וזהו רעזי הנקורה "לא אזה ד' השחיתך"
ונפני שלא אזה השחית להציל את האדם
לידי השחיתה, "לא אזה יצוני" צאם לא יוכל
לעמוד על כפשו לשם נולדו יצום, וישראל לא
אזה ל"י אז הרעות נחונה לאיש ישראל לומר
שצאונת יצום אינו רונה, ורק לחלוק כפשו
חפלה:

בעזרי"ת קראקא

בס' נועם ונגדים, נוצל נדרש פליאה, וז"ל
צטעה שנתו צני אהרן חונר ונלכבי
השרת לונה קרעת הים השיצו ברפי נעלה
השיצו ד' אלכך ונפוצה, יע"ש ציאוורו צדרך
נפלא כדרכו צקודש הפלא ופלא, ואצנה גס
אני חלקי צהקדם הגני קנהדרין (דף ק"ג)
והכה צים לרה, והכה צים גלים, ח"ר יוחנן
זה פקלו של נויכה, ופירש"י ז"ל כשכתב נשה
את השם והשליכו על נילוס להעלות ארונו של
יוסף צא נויכה ונטלו צהחצא, והיינו דכתיב
ועבר צים לרה כשהעביר הקצ"ה לישראל עבר
נויכה עוונם טצידו השם לעשות העגל, ל"א
נויכה עשה פקל והציאו עונו כשעברו ישראל
את הים עכ"ל, ואיתא צקי זר זהב (נוצל
ציר פי שוני) נדב ואציהו לא ה"י פתן
ונליין לעוצרים וצבים, שאם ה"י צהם גוולוה
חקדים ה"י הקצ"ה נוקבל קרצנס, שחרי ענן
הקמורת של פקל נויכה לא דחה הקצ"ה צצציל

שגמול חקד, אלא ודאי לא ה"י צהם גוולוה
חקדים, וסינונך צג"ה, וזהו צנדרש נדב ואציהו
נחיקרי צגד"י ה"י, וגם נלינו צנ"ר (פי אחר)
נדב ואציהו שחלים ה"י, הרצה נקים ה"י
יוצנה עגונות וננחיות עליהם, ונה ה"י
איונים אחי אציו ונלך, אחי חונר נקיל, אציו
כתן ג"ל, ואנו שני קגני כהונה איה אשה
הוגת לבו, וע"ז יתצאר הנדרש פליאה הנ"ל
שנלכבי השרת שאלי צצעה שנתו נדב ואציהו
לונה קרעת הים, הלא העביר נויכה פקלו ענו
וצדן ה"י הקטרוג הללו עינדי ע"ז והללו עינדי
ע"ז אלא ע"כ לריכין חנו לומר שויתר הקצ"ה
על זה נופני שפהו של נויכה היתה נולד
לעוצרים וצבים, משא"כ נדב ואציהו לא ה"י
צהם גוולוה חקדים, לכן פגעה צהם נדת
הדיק, ע"ז השיצו ברפי נעלה, שצצציל זה
צצציל לא ה"י ראוים להשחתת יד, אלא השיצו
ד' אלכך ונפוצה, עדיה (פי וישב) והיא לא
נחתה לו לאשה (ש"צ י"א) והיא נחלקת
נעוונתה, ויהי"ה נועריקון "השיצו ד' אלכך
ונפוצה, שח"י לרור עונם כי שחלים ה"י והרצה
נקים ה"י יושנות עגונות וננחיות שניהנו
להם נקים והם חונר איה אשה הוגנת לנו
והקרא לונח וכפר צעדו וצעד ציהו, ציהו זו
אשתו ואללנו ה"י נשאים נקים ננחלה להם
החונה, כי אין לך דבר שמונר צפני החסונה:
בס' כתב קופר נוצל נדרש פליאה, וז"ל
שור או כשז או עז כי יולד נכאן רנו
לחית הנחית, אצל הנחית והכופרים נחית
הנחית האך נועלין לולב צימין ואחרונ צנחאל
ואנחתי לייסצ צהקדם הנ"ר (פי חונר) שור
או כשז או עז כי יולד, ה"י לךקתך כהררי
אל ונשפטיך תהום רצה וכו', הלידיקים גוצה
נוחם ניעוט נועשים רעים שטעו צעוה"ז צצציל
ליתן להם שכר טיב לעתיד לבא וכו', ואיתא
צילקוט (פי חונר) וענך עץ ענות זה יעקב
אציו, ונה הדם זה רחוש צעלים, כך ה"י
יעקב רחוש צצבים, וערצי נחל זה יוסף ונה
ערצה זו כנושה ויצאה לפני שלשת המינין,
כך נח יוסף לפני אחיו, וגם נלינו צגנורא
(כהרצות דף ק"א) ונשאתני ננחלים וקצרתני
צקצרתם, חונר קרנא דצרים צגו יודע ה"י
יעקב אציו שלדיק גנור ה"י ואם נחית שצחור"ל
חיים, לונה הערית את צניו שונא לא יזכה
לנחילות

לנחילות, כיולל דבר אתה חונך ויטב יוסף
את בני ישראל וגו' איך חנכה דברים נגו
יודע ה' יוסף בעלמו שלדיק גמיר ה' ואם
נחיתם שבחמיל חיים, לונה הערית את אחיו
לרצע ונאות פרקה סנח לא יזכה לנחילות.
ועוד לריבין אלו לעורעה ויש צב קהלת
יעקב (להגה"ק בעהמ"ה נחול הרועים ז"ל)
ע"י יונין עליון יהי התחי' וז"ש יונין ד' רוננה
סמרום לסוכני כפר ועקיום, יונין ד' עושה
חול שבונס חיל ישראל לעתיד לבא ועושה
אותם צרי' חדשה וכו' יונין נטי' יחיו ונתיך
כבלתי יקונון :

וזר ציאר הנדרש שיר או כשז או עז כי
יולד נכחן להחיו שלדקות' של הקצ"ה
המה כהררי קל וגונה נהלדקים ויעווע נעשים
רעים. טעמו בעוה"ז בצביל ליתן להם לעתיד
לבוש צחחיית הנחיתם שבר טוב, וידוע שופני
זה תקנו חכמנו"ל ליעול הלוכל ציונין שהוא
יותר חשוב ונשאל, לפי שחגדים צוללז שלשה
מינים יחד, היינו לולל הדק ערצה וע"י לקיחת
הדק זה יעלעיה, וע"י לקיחת הערצה זה
יוסף הלדיק המרומים צהדק וערצה שהחמינו
חמונה שלימה צה"נו יתעורר (צ"ח) יונין
ד' רוננה לרומם סוכני עפה כי ע"י
עוצדין דלחמח איהער עוצדין דלעילא אכל
המינים והכופרים צחחיית הנחיתם האיד נועלין
לולל ציונין ואחרוג צנחאל כי לפי דעתם
הנשנצסת אין קום רנו צהדק וערצה לחחיית
הנחיתם וא"כ אין חסיצות לינון, כי נכלחם
צב יקונון :

בס' בני יסעבר נוצח נדרש פליאה וז"ל,
כשחרצ צית הנקדש השליך הקצ"ה גט
פטורין לישראל, ונראה לייסז כשאקדים ויש
צמדרש חלפיות (צנף גט) כתצת יד, דע כי
צטין צניקן ילאו נחלרים וצ"ז נחמוז קלקלו
צנגל, ודע כי הגרסה לריכה להנחתין ל"צ ימים
כדי שיעור עוצרה, ויהי כונסלוג חדשים, לא
אמר כסלוג חדשים אלא כונסלוג חדשים, כי
צערך הימים הם שלשה חדשים וצערך שנות
החדשים הם ארבע ניסן, אייר, סיון, תמוז.
צערך הימים הם שלוש, אז וי"ז צחמוז נחחיל
הדין צציל העגל, ויחורים זנתה וכו' הוליה
צאצ ח"ו ותשרף בגלות, והיא שלחה אל חנו"י
וכו' יערי, וצק' קס סנחאל (פ' ויחי) איתח

צחם הגלון בעל תי"ט ז"ל, טעמם אחת קידר
גט צפ' ויחי אח"כ קרא שנים נוקרא ואחד
הרגום צחותו טצוע וכסנא ללוחת יעקב צחותו
פקוק ויאמר אליהם חני כחסף אל עוני, עלה
צונחצנתו לעיין צלוחת יעקב שהחמיל לווחתו
צא וסיים צת' שהוא אלו כחסף וכו' וסיים
צונערת ויכל ללוחת, ונולא צלוחתו-כל אותיות
של אלפא ביתא, רק אותיות גימל ועית לא
נולא, ואמר שהוא רומז שליך לננוע עלמו
ונלקדר הגט, ויפה כיון כי לפי מה שהחלנו
כי ז"ה לעיונת זה עשה חלקים טיש ז"ה
צקדוקה שהוא י"ב לרופי הוי ויש זה צקליפה
שהיא ג"ע כריתות שהוא נפריד השם, כי איש
ואשה השם צניהם, אכל זה הגט כורה, איב
לפי כל ח"ל שפיר חלקים טופט, ז"ה ישפיל,
היינו הקליפה שהוא גט כריתות, וזה שהוא
הקדוש ירום, עכ"ל. ונלנו ג"כ צילקוט (חלים
ל"ג) כי הוא אינר ויהי זו חשה וכו' :

ובאשר נחזונן צכני פקוקים (ישע"י כ')
אי זה ספר כריתות חונכס אשר
שלחת' (וצירוני ג') הן יסלח איש את חשמו
והלכה נחחו והיתה לאיש אחר היסוב אלי'
עוד, נראה דקחרו אהדדי וע"ז יתייטז המדרש
צדרך דרוש לישראל חנרו על ז"ה ה' דוח
לצנו (ונגלת איכה) כשחרצ צית הנקדש והשליך
הקצ"ה גט פטורין לישראל וקוננו צמר נפסם
על ז"ה, גימ' גט, ואמרו איב אצדנו כלנו
אצדנו, שהש"ת לא יסוב אלינו עוד, וע"ז ניחם
אותם ירמי' הנציא הנקונן מי ז"ה חמר ותחי
זו חשה, ד' לא לוח, ונפרש דצרי' אי ז"ה
ספר כריתות חונכס אשר שלחת' הלוח הש"ת
לא לוח לתת לבס ספר כריתות ואם חאמר
כשהשליך הקצ"ה גט פטורין לישראל כתגרסה,
הלוח הגט לא ילא נרשותו כי מלוח כל הארץ
כצורה, ויסוב חליכס צרחמים רצים, ויעורר
הזנון ויחיש העתה, כי חשת נעורים לא חנחס :

בס' ישנח משה, מונח נדרש פליאה (ומקורו
צילקוט פ' ואתחנן) וז"ל ושנחתם את
השנה כי קודש הוא לבס, ג' קדושות הן,
קדושה שנו של הקצ"ה סנחמר ואתה קדוש
יוסז תהלות ישראל, וקדושת שנת סנחמר
ושנחתם את השנה כי קודש הוא לבס וקדשתו
וקדושת של ישראל סנחמר קודש ישראל לך
ראשית

ראשית תבואתה, ונכאן חנונו עתידים שניהם של אוכלי ישראל להיות ליעות הנוסית כ"ד חנונו, וחכמים אומרים שלשים, וכי מה נשתנו כ"ד נכ"ה, אלא חנה ט' חדשים לנועיצרה, וב"ד לנתיקה, ונה תינוק זה יונק חלב נשדי חנו כל חותן כ"ד חודש אפילו נחה אינו מושק לה, כך אוכליהן של ישראל אפילו נחמים אין חסכון להם:

נראה לייסג ב"ד נ"ס צבי שם שנואל, כלם תתנאלו צבה ונוסף עליהם נשה שתתנאלו צבה הדבר, נופי כי כ"ה נדת הדין כענין הכה לא שנועת עד כה, והטעם כי שם הוי"ו צ"ה שהוא נדת החסד הוא נוכח כ"ו ונדת כ"ה חסד אחת נשם הוי"ו, וע"ז יתבאר המדרש, ג' קדושות הן קדושת שנו של הקצ"ה שנאמר ואלה קדוש יושב תהלוה ישראל, קדושה שבה שנאמר ושנויהם את השבת כי קודש הוא לכם וקדושת ישראל שנאמר קודש ישראל לך ראשית תבואתה, והוא כי ג' קדושות הללו נעידין זה על זה, כאמורם ז"ל (חובי הגיגה דף ג') בלשה נעידין זה על זה הקצ"ה, ישראל וצבת, ונכאן חנונו עתידין שניהם של אוכלי ישראל להיות ליעות הנוסית כ"ד חנונו, ע"ד אומרם ז"ל צגנו (קטור דף י"ב) שני רשעים שבת אל תקרי שבת אלא שרצתה, והטעם שיתרצו כ"ד חנונו לפי שהכונה נקנית בעשרים וארבעה (אחת פירק שני) והרשעים שהרעו לישראל פינו צבהן דלעילא וצבהן דלתתא שנועידין זה על זה, וחכמים אומרים שלשים לפי שהמלכות נקנית בשלשים נעלות וישראל הם ונולכת בהם, וכי מה נשתנו כ"ד נכ"ה, כלומר חנני צלה חנה אחת נכ"ה, כי ה' נהראוי שתפגע בהרשעים נדת הדין שת"א ב"ה, וינערו הרשעים מן הארץ, אלא חנה ט' חדשים לנועיצרה, שנוהאי טעונא ישתרצו רק כ"ד חנה, שאין לחסוד חנה ונהטעה חדשי העיבור, לפי שהעבור אינו יודע להבחין אז צין טיב לרע, וזון הדין לא ט"ל לוותר להם זה, כי זורו רשעים מרחם פתי, וב"ד לנתיקה ונה תינוק זה יונק חלב נשדי חנו, וגם שני נחלי טעונא כ"ד חנונו, שהם נגד כ"ד חודש של יפיקת הולדה ואומרים הצדיות ארורים הקדים שזה ינק נחם כ"ד חודש, אפילו נחה אינו מושק לה, והצדיות

רואים שיחולו הקללות על ראשה, כי משהם נחם ילא לפי, ונה ילדת חיפשותה קרובי צבי מינה, כך אוכליהן של ישראל אפילו נחם אין חסדים להם, ולא יועיל להם הלעזקות שהרעו לישראל עפ"י הדיבור כי הכחוד לוח חבי קלפתי ננע ונהם עזרו לרעה ואת חיי ישראל נדרו, לכן שני רשעים יצרו:

בכתב הקדוש מורה"ש מאמראפאלע זללה"ה, איתא נדרש פליאה ז"ל, נופי מה הלחא פשטין ומד מהפך נשום שמתנו של הקצ"ה חנונו, נראה לייסג צחקים הגנו' (שבת דף ל"ג) וימן את פני העיר חנונו רב נועזע תיקן להם, ואמרו ז"ל צגנו' (קנהדרין דף ל"ז) אין צן דוד צא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, ואיתא צפיקתה כתיב ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחה ישראל, נדרש ציעקב דכתיב ויחלוס והנה קולם אלו שרי חנונו הכולם מלמד שהראה הקצ"ה ליעקב אפילו שרה של צבל עולה שצעים חוקים ויורד ושל מד עולה חנונים ושנים ושל יון נחה ושנונים ושל אדום עולה ולא ידע כמה צלחה שצה נתיירא יעקב אפילו, אמר תאמר שאין לזה ירידה א"ל הקצ"ה אל תחת ישראל אפילו אתה יראה אותו יוסף חלבי נשם חבי מורידה, ה"ד חם הגזיה כבשר ואם צין כובצים שום קנך נשם אורידך נאם ד' :

וע"ז יתייבצ המדרש נופי מה הלחא פשטין. (מלשון פשיטי דקפרי) היינו נופי מה היתה הפרוטה נלוי' צלוחה גליות הראשונות, גלות צבל נודי יון, כנו"ש (צנוגלת איכה ה') ניינו צכק שתינו עלינו צנוחיר יצואה ומד מהפך, "נשפך" נטרקין "כלה" פרוטה "זון" "הבים", וצגלות הרציעית הוא אדום אין צן דוד צא אלא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, נופי שמתנו של הקצ"ה חנונו, כלומר נופי שיחוס הקצ"ה הגלות הרציעית צציל יעקב אע"ה שונדחו חנונו, ואז יתן הש"ת צלחוס נקמתו וישב להם שצעים אל חיקם צציל ששלמו רעה תחת טובה, ולא זכרו כי יעלצ"ה תיקן להם נועזעות והם חנונו ויצונו מישראל את כל רכושם, לצלתי השליח להם פרוטה להחיות נפשם :

בם חנונת לבי מוצא נדרש פליאה, ז"ל וימאן יעקב להתנחם ונכאן שנוכסין צעפר

ואל ימות לעולם הצא, שלא ידאוג כלל שום חסותו לא מתקצלה, שהרי צביל שציקס להחזיר צן חציצה לאציה, נסויה זכה שצורה צן צנו וחזיר יס' א' לאציהם שצנוים, והטעם שגם היא נח צחיל כנוני כדי שיחזרו עשרת השצטים צזכותו, ומה מוכח שמתקצלה חסותו:

בס' צינת ככוסים איתא מדרש פליאה וז"ל אדם אחד נאלץ, ואלהי ואשה צכל אלה לא ואלהי, ה"ד חנשה צקר יכלם תחת השור אונתי, ל"שצ ע"ד, ש"ב, צ"י יקוד האמונה עה"פ אדם אחד נאלץ ואלהי ואשה צכל אלה לא ואלהי הוא ע"ד שבת האר"ל צספר הגלגולים שנסים אינן מגולגלות צקוד הפסוק הן כל אלה יפעל קל פעמים שכל עם גבר, שזה הפסוק נאמר על עין הגלגל הוא דוקא עם גבר ולא עם אשה, ואם פירוש הפסוק הוא כך ואשה צכל אלה היינו צקוד הגלגל צכל אלה יפעל קל וגו', לא ואלהי, שנסים אינן מגולגלות:

ובאלשי"ך הקדוש (פי' נשפטים) איתא עה"פ כי יגנוב איש שור או סה וגו', והרעה אשר ואלהי עלי' לנען נראה ונקח ונסר, והוא כי הנה יוסף ה' נסתנהג עם צני אלה צשררה, כמאמר הכתוב ה' רועה את אחי צלאן, כנפירם אללינו שהי' רועה אותם כרועה עדדו, ונשתרר עליהם וכצבור שור ה' נכנסם צהולת דינה וצקפיר חלימות הנזורים, שרה אך עם צני צלחה בו, ה' נסתנהג צחיה, וצחשוואה וכנשנשם אותם, וכנאמר הכתוב והוא נער את צני צלחה בו, צאופן כי צערך קלתם ידונה לשור, וצערך קלתם ידונה לשה, והנה גוכצ מאלרן העצרים ע"י כלם כאחד, וזה יאמר כי יגנוב איש שור צצחית צני אלה או סה צצחית צני הלכות (פילגשים חרגונו לחינתא) וצצחו או יוכרו כי זה וזה ה' קוה צעיני, מכירה כצחיה, ע"כ חנשה צקר, שהם חנשה, חרוגי מלוכה מנפלת חנשה צני אלה, כי גם הם ונתייחסים לשור או צקר כי הם צעלי שרה תחת צחית השור וצצצ לאן הם צרצצ חרוגי מלוכה אחרים מנפלת צרצצ צני הלכות תחת צחית השרה שהם חנשה, כי העשירי ה' קודם, כאשר שבער אונרים צסם חר"ם מולכו, (ד', יוח נשמה)

צעפר עיר הנדחה, נראה לצאר עפיו"ש צילקוט ראובני (פ' וישב) כיון כנמכר יוסף ה' יעקב צוכה ומתאצל עליו כ"צ שנה שחומר ויקומו כל צניו וכל צמותיו לנחמו וכי על יוסף צוכה אלה אונר שנה נהנתי ממומו של שכם וצעלה הצרית שברה לו הקצ"ה וכו', וצוה"ק פי' וישלח איתא הקירו את אלהי הנכר מנתי כספא ודחצא שבעלו נשכסם דהוה חקוק עליהן עעיל דלהין וגו' ואונרו ז"ל צגנו' (מולין דף פ"ט) א"ר זעירא ואיתינא רצה צר ירנני, נכסין צעפר עיר הנדחה, ואנתי איקורי הנאה הוא אי' זעירא לא נלכה אלה לעפר עשרה, דכתיב ואת כללה תקצין אל תוך רחוצה ושרפה, וי' שאינו נחוסר אלה קציה ושריפה ילא זה שנחוסר חלישה קציה ושריפה, וצח אונר מלות לאו ליהנות נהנו:

והשתא יתיישב המדרש וינאן יעקב להנחם לפי שחצצ שהי' לו לעשות צכסם כנו צעיר הנדחה לקצן את כל כללה אל תוך רחוצה ולשרוף אותה צאש, וע"ז צבה ומתאצל שנה נהנתי ממומו של שכם שהי' ע"ז חקוק עליהם, אולם נדקא חזינן כהענוין יעלשה את אלהי הנכר תחת האלה אשר עם שכם וכסהו צעפר וקא נקיים צזה מלות ציטול עבודה זרה שנוע מינה דמלות לאו ליהנות ניהנו ויולאה וזה הלכה רווחת, שנכסין צעפר עיר הנדחה:

עוד מוצא צ"י מדרש פליאה וז"ל, כיון ששנוע משה שאונרו לו כי לא העבור את הירדן הזה, אונר אלך ואצטר לראובן יחי יחי ראובן ואל ימות לעולם הצא, נראה לצאר ע"ד הילקוט (הושע א') נפרי איש יצבע צטנו זה ראובן וישב ראובן אל הצור, א"ל הקצ"ה אלה צקשת למחזיר צרא חציצה לאציה חידן שכן צנך נחזיר יס' א' לאציהם שצנוים ואי זה זה הושע, ה"ד דצר ד' ה' אל הושע צן צארי, וכתיב צארה צנו, למה נקרא שמו צארה שהי' צארה של תורה, ולמה נח צארה צגולה, צצביל שיחזרו פשרת השצטים צזכותו ולמה נח משה צמדצר צצביל שיחזרו ותי' נדצר צזכותו וגו', וע"ז יתיישב המדרש כיון ששנוע משה שאונרו לו כי לא יעבור את הירדן הזה וימות צמדצר כדי שיחזרו ותי' נדצר צזכותו אונר אלך ואצטר לראובן יחי ראובן צעוה"ז

והנועיל ואלו ראה בשלש כלומר גם החלק השלישי הוא הערב לא חטא כי טוב מעט ללדיק (נוע"ט נוע"ט) "טוב" "ערב" (נוע"ט) ונוע"ט שנתן לו כל ערב לתענוג אעפ"י שיזיק ולא ה"י נזהר ונונו להתרחק, לכן הביאו הנחש להלחץ זו הדחק:

בירושלמי (פרק קנא דר"ה) ח"ר ילחק דברה התורה בכל לשון והא"ש נשתאה לה נחריש, כל גרצ שהוא נחזיק קאחיים, אם לרד להן לוקחין בידן ונקלה הנואמר הלו הוא קתום וחתום, ואונותי לפענח בעלנתי צהקדם התרגום יונהן על תיצת ונשתאה, וגברא הוה ונותין לה, (ונושון הגנורא) ואיתא צנא"ע (אופן רנ"ז) ובה לנד תורה שצ"פ לנו יום שנהם תתק"ס שעות כוונן ונחית"ן ורציו הרע"צ מפרש הנושנה (חרויות פרק י"י) כל גרצ שהוא נחזיק קאחיים וכו', אם נכנס דג טוא עם הרצה דגים טהורים בתוך חצית, והחצית נחזיק קאחיים, ויש נליר דג טוא נשקל עשר זוזים של יהודה שהם חמש קלעים של גליל, וכל השליר ליר דג טהור שנמלא ליר של דג טוא אחד ונתשע נואוה ושאים של דג טהור אסור, ואם ה"י הליר של דג טוא פחות מכן נותר. — ובכלי יקר על נביאים איתא הקצ"ה נתן ליהושע קרני הוד של נשה כדי שיקרע הירדן לפניו כונו שנקרע הים לפני נשה, ובעל מדרש תלפיות מפרש דבריו, נשה ויהושע הם צחינה חנה ולצנה, וכסם שהלצנה נקבלת אור והחנה כדי לפעול להאיר צלילה ואורה נעט גס אינה נרגשת, כך יהושע שקיבל קרני הוד של נשה כדי להאיר צקריעת הירדן לא נרגש כל כך בקריעת ים סוף דכהיצי שמונו עומים ירגזון כדוגמת האור שנקבלת הלצנה והחנה שאינה נאירה כל כך ואינה נרגשת כמדובר:

ועם כל הנ"ל נצוא אל ציחור הירושלמי ח"ר ילחק דברה תורה בכל לשון והא"ש נשתאה לה (כפירוש ה"י נותין) זה נשה הא"ש קיסצ צהר ארצעים יום וארצעים לילה שהם תתק"ס שעות ה"י נותין לקבל את התורה נחריש נעשה חכם חרשים, כחונרם ז"ל צעשה שפותח דבריו תורה נעשו כלם כחרשים לדעת וגם לידע כל הנקלושות שצחורה, תהלליח ד' דרכו ע"ד חונרם ז"ל (ע"ז י"ט) כל העוסק צחורה

נשמהו) כי על שלרפו השכינה עושה נתן ונשתה נפש אחת לעוזרם צכפרה, עכ"ל:

ויתבאר המדרש באופן זה, אדם אחד נאלץ נלחתי ואשה בכל חלה לא נלחתי היינו שנסים אינן נגלגלות כי אשה בכל חלה כלומר צהן כל חלה יפעל קל, אשה לא נלחתי, כי רק גצר כהוצ, ונוציא המדרש ראי' סגורים נגולגלים ה"ד חנוכה צקר ישלם תחת הסור, וארצע הללן תחת השם, שהרי בשביל שרעו השנעים אלל אחיהם יוסף הלדיק צהמכירה, הולרכו להסגל צחרוגי נלכות עשרה:

בם' חונות ד' נוצא מדרש פליאה וז"ל, כל הולך על גחון קס נח יעקב, ונראה לפרש ע"ד הגוי' (תענית דף ה') ח"ר יוחנן יעקב אציו לא נח, ח"ל ובי צכדי קפדו קפדניה וחננו חנניא, וקצרו קצריא ח"ל נקרא חני דורש (ירמ"י ל') ואשה אל תרע עבדי יעקב כאם ד' ואל תחת ישראל, כי הנני נוסיעך נרחוק ואל זלעד נארץ שצים, נקיש הוא לזרעו נח זרעו צחיים אף הוא צחיים, ונח יתישצ המדרש על נכון ונקרא חני דורש (הושע ז') אפרים ה"י עגה צלי הפוכה, עג"ה נוע"י "הולך" ע"ל גחון היינו שהלך צעלת נחש הקדמוני שרגלים ה"י לו וקללו, ולא שז נחמלאו ורשעים צחיים קרוים נתיב, ח"כ ליכא היקישא נח זרעו צחיים אף הוא צחיים, ולפ"ז קס נח יעקב אציו, כי גם זרעו צחיים איננו: **בם'** חונות צ"י נוצא מדרש פליאה, וז"ל אדם הראשין נח ראה לחטוא לפ שראה שחיים ואלו ראה בשלש לא הטא, נראה לפרש ע"ד סכתצ צקפר צני ישכר (נאמר ללל דמהימנותא) כל עניני עסקי העולם שהאדם נחשק צהם, הלל הנה נחלקים לג' חלקים (נעים אחייה צהן) "נעם" "ערב" "נועיל" כידוע, והנה החלק הטוב והנועיל ישתמש צהם האדם כל לרכו אלל חלק הערב לחיד ואינו לא טוב ולא נועיל ונראוי להאדם הנלצצ להתרחק ונונו יעו"ש, ואיתא צקפורנו עה"פ ותרע האשה כי טוב העץ ננאכל הכירה שה"י ערב ננאכל כו' ותפקחה עיני שניהם נתנו לו כל ערב לתענוג אף על פי שיזיק עכ"ל, וע"ז יתישצ המדרש היטב אדה"ר נח ראה לחטוא, לפי שראה רק שחיים, והיינו אלו שני חלקים הטוב

והשקפה המלך נחזיק לו עוצה כדלמדין
ההם עיי"ש, לכן עתידין אונות העולם שגולין
לישראל לעונשין גדולים ולשלם להם שצנתיים
כדכתיב תחת הכתובת אציל זהב וכו'.

ואמר ז"ל צגוי' (חולין דף ק"ה) אלא נעתה
את כדלעמור (כדר-לעמור) דפקוק
לחז' קפ"ח צחרי הכי ננוי כדחתי שוני ניכח
אונרי החם צגתי תיבות פסיק לחז' — ונת'
(פי' לך) איתא כדלעמור דהוה קישר ונתהפך
צגומדין וצביל "יונתן" ופירש הח"י וז"ל ונלחתי
בתוב צבתני אציל וז"ל החסיד הגאון מו"ה
מענדל מנצוק שהשיב צבת אציל המנצור ציבור
המרגום הוה קישר ונתהפך צגומדין לרד
לחיות כיסור צבא ופירש רש"י כדור ור"ל
המלך ונתהפך צגומדין שיושב צחובס והם
קניצ' ל' ונתהפך לכל ל' סירלה וכדור מלשון
כדור הארץ והרגונו כיסור צגומדין לשון
עצמות שונות כדכתיב והתעמור צו כו'.

ועי' יתבאר המדרש לדיקים אינן אוכלין אלא
מן הגזל היינו לימות המשיח ואז יהי'
עונך כלם לדיקים לפי שישצו להם אונות
העולם שצנתיים כל הגזלות שגזלו וחונקו
וישראל ואינן אוכלין אלא מן הנוצול וצביל
רומז על הגלות ע"ד כבוש צבילה וכבוש
הרי הוא כנוצול וצביל שהיו כבושים בצולה
צשיעציר מלכיות ותמורת היסורין שקצלו ששון
ושמחה ישיגו ונקו יגון ואנחה ואינרים
כדר-לעמור כי הריצו ד' לנו ונונך ונלכי
הנלכים יושב צחוביטו וקץ שם לחשך והולחנו
לחירות ונעצדות כי עם ד' החסד והרצון ענו
פדות:

בס' קרניים להקדוש מוחר"ש מאסטרפאלע
זללה"ה איתא ודרש פליאה וז"ל אין
ונתיחין תפילין אלא צצתה נראה ליישע ע"ד
הגמ' (שבת דף ק"ל) א"ר ינאי תפילין לריבין
גוף נקי כאלישע צעל כנפים וכו' שפעם אחת
גזרה המלכות גזרה על ישראל שכל המניח
תפילין ינקרו את נוחה"ה וז"ל אלישע ונתיח
תפילין ויאל לשוק ודאורו קדור אחד ורץ
אחריו בין שהגיע אליו נטלן ונראשו ואחזן
צידו אמר ל' מה צידך א"ל כנפי יונה פשע
את ידו ונמלא צה כנפי יונה לפיכך היו קורין
אותו אלישע צעל כנפים ועי' יתישע המדרש
אין ונתיחין תפילין אלא צצתה "אלא צצתה"

גי'.

צחורה נכסיו ונלחין לו כל גרש שהוא נחזיק
קאחתיים ונושך החק"ס שעות הללו כהגלה
לו העש' שגרי צולה צחוק"ס חלקים ולא
תינחא שגם יהושע ונשרתו שנתן לו הש"ה
קרני הוד כמו לנורע"ה זכה ג"כ למדרגת
רצו שיתגלו לו רזין דאורייתא אש לידה לכן
לוקחין צידן ונקלית וזה כאלו צקידוש החודש
לרומז שיהושע רק צחית לזנה לגבי נורע"ה
שהוא צחית חונה והלזנה נקצלת אור ונן
החונה וגם פעולה יהושע גבי קריעת הירדן
לא נרגש כל כך כמו קריעת ים סוף א"כ
ויהושע נעדרה מדרגה נורע"ה שלמד תורה
ונפי הגבורה:

בס' כתב קופר (פי' לך) מוצא ודרש פליאה
וז"ל אונרי נא אחותי אתה מבאן ששומעין
לחולה צצתה נראה ליישע ע"ד אונרי ז"ל
(יונא דף פ"ה) ונכן לפקוח נפש שדוחה את
הצנת נכנה רבי ישמעאל ואונר אש צמחתה
יונא הגנז וזה זה שקפק על מנון צה קפק
על נפשות צה שפיכות דמים ונענא את הארץ
וגורם לשכינה שתקבלק וישראל כיתן להלילו
צנפשה קל וחומר לפקוח נפש שדוחה את
הצנת וזה ציחיר המדרש אונרי נא אחותי את
כי צאח תאונר אשתי את יהרגו אותי והגרום
שפיכות דמים שונענא את הארץ ונכאן
ששומעין לחולה צצתה שחיי פקוח נפש שדוחה
את הצנת שאונרו חבונים אנו למדין ונקי'
ושפיכות דמים:

בס' דברי יוסף מוצא ודרש פליאה וז"ל
לדיקים אינן אוכלין אלא מן הגזל ואינן
אוכלין אלא מן הנוצול ואונרים כדלעמור
יתישע בהקדש המ"ר (פי' נכא) יתהלך צויתריס
שכל הגזלות שהאונות גולין לישראל אין
חושבים עלום און אלא חושבין שכל מה
שעושים להם ונן היישר וכהצ ע"ז צקי ודרש
הלפיות קוצרים האונות כיון שישראל נוקרים
ציד צעל עונותיהם הצושה עמהם רעה עושה
צזה רליו' יתצדק ונן הושר עושין כל מה
שעושים על דרך דקוצרים חיוניים דכיון
שהקצ"ה עושה לאדם עני' הנפרכסו עושה
נגד רליו' יתצדק כמו שאמר עורטוקרופים
לרבי עקיבא כדלמדין צגוי' צ"ז וכו' ונעושים
הם צקצרתם דמשל למלך שקצק על צו
ונחשו צצית האקורין יצא אחד והאכילו

גיוני, כאלישע צעל כנפים, (צלירוף ג' כוללים של הג' תיבות) והו' שהתפילין של ראש ושל ידים לריבין גוף נקי כאלישע צעל כנפים:

בס' ונאמן כח איתא נדרש פליאה וז"ל א"ר ישמעאל כל היודע שיעורו של יולר צראשית ונוצטח לו שהוא בן עולם הזה ואני ורבי עקיבא ערבים דדבר, אנוהי לייסב ע"ד הגמ' (נחמה דף כ"ח) הכי דבי רבי ישמעאל שלשה דברים היו קשים לו לנושא עד שהראה לו הקציה צאלצטו ואלו הן וכו' וראש חודש וכו' דכתיב החדש הזה לכם ראש חדשים, ואנורו ז"ל גמ' (סנהדרין דף נ"א) כל הנוצר על החודש צונו כאלו ונקבל פני השכינה כתיב הבה החדש הזה ובתיב החס זה אלי ואנוהי, הנא דבי רבי ישמעאל אלנולא לא זכו ישראל אלל להקציל פני חציהן שנשנוים כל חודש וחודש דין, ועוד הקדים הגמ' (ר"ה דף כ"ה) הלך רבי עקיבא ונולא לרבי יהושע כשהוא נולר אנור לו רבי נופני ונה אהה נולר וכו' אנור לו רבי תרסיני לומר לפניך דבר אחד שלנודתי אנור לו אנורה, חנור לו הרי הוא לומר אהם, אהם, אהם, ג' פענוים, אהם אפילו שוגגין, אהם אפילו נזידין, אהם אפילו נוטעין, צלשון הזה אנור לו עקיבא 'כיחנותי כיחנותי, וע"ז נצוא אל ציחור הנדרש דקא' על קידוש החודש, והו' כל היודע שיעורו של יולר צראשית, היינו שיעורה של הלצנה צצריאה שונים שנתקשה צה נרע"ה עד שהולך הקציה להראוה לו צאלצטו ונוצר על החדש צונו ונוצטח לו שהוא בן עולם, כהרי הוא כנוקבל פני השכינה, וע"ז צה רבי ישמעאל והוסק ואנור ואני ורבי עקיבא ערבים דדבר, דתנא דבי רבי ישמעאל אלנולא לא זכו ישראל אלל להקציל פני חציהן שנשנוים צכל חודש וחודש דין, והו' שהזכית הזה צלצד הוא די סינחלו צעוה"צ, וגם רבי עקיבא ערצ צדצד שהרי אנור צפירוש שקידוש החודש נקורה לציה דין ואפי'

נזידין ואפי' נויטעין קיינו כהיקונה הנולה, ונקבלים שבר צנולס הצא:

בס' צגרי אהין איתא נדרש פליאה וז"ל צא אחיך צנרונה צחכמה, חורתי הוליא לי אפיקוון והראה לו, אנוינא לייסב הפליאה ע"ד סכתצ צסלה"ק (יוצא צנדרש חלפות) אפיקוון הנאכל צאחרון צודלי נורה על עיה"צ והוא נורה על מלה שנוורה צודלי, היא צקוד יין הנשומר ונאכל על השוצע ניי שצצע, כו"ש חצי צלדק אחזה פניך אשצעה צחקין המוכריד: **ויתבאר** הנדרש צא אחיך צנרונה צחכמה חורתי לפי שצקו חשצ שנוגיע לו הצרכה וון עוה"י, צצציל נוליה כיצור חצ שאלס חוכל פירותיהן צעיה"ז, לזה התחכס 'עאע"ה לצא צחכמה חורתי, היינו חלנור חורה כנגד כלס, ומגיע רק לו הצרכה וון עוה"י, וגם הוליא לו אפיקוון והראה לו, שצקו לא יאמין שהקדן קיינות לו לעוה"צ לפי שאפיקוון הנאכל על השוצע ומירה על עוה"צ היא רק ניי שצצע צחורה צעוה"י, חצל עקו סכצד צחורה ונוילא חין לו להצוצ צשים צרכה ונאוונה, וצכלס יש ליעאע"ה הקדימה:

בס' קוויכת נשה איתא נדרש פליאה וז"ל חיש כי ידר כדר לדי, ה"ד יוניו כלל עוצה, אנורתי לייסב הפליאה ע"ד נור (פי' צחקות) יפתח שלל שלל כהיגן שנאנור (שופטים י"א) והי' הולא אשר ילא נודלתי ציתי, אנור הקצ"ה חלו ילא גונל או חנוור או כלצ היית ונעלהו עולה, השיצו הקצ"ה שלל כהיגן חיוון לו אה צתו ויפי כראוהה איהה ויקרצ את צגדיה הי' יכול להפר את כדרו ולינך אלל פנחס אנור חצי ננך ואלך אלל פנחס וגו' וזה כונה הנדרש "כי ידר כדר" גיוני "יפתח" צצציל סכדר יפתח שלל כהוגן, וגם לא הלך אלל פנחס להפר את כדרו, ה"ד יוניו כלל עוצר לבן גרם קייני צחו כלל עוצרים, וצנוצחר סנותי ירדה על ההרים:

משה דוב בראש מאן

בשורת ספר חרשי בעוה"י הוצאתי לאור תורתו של רבנו הגה"ק המפירסט בעל ההפלאה והמקנה זצ"ל, בפירושו על **ספר תהלים** אשר עזן לא שופתו עין רואה, בחיבור מיוחד בשם **פנים יפות** בפירושו עה"ת וחבור לסהור עוד פ' לקושי אורות כאת אחיו הגה"ק הרבי ר' שמעלקי וצלה"ה האבד"ק ניקלשבורג, בן לקושי אמרים מאת גאיני הדור וקדושינו ז' ע' מחזיק ארבע מאות עמודים בקרוב על גימ' ריגל, מחירו ד' וחיבים, מכורך באה ה' והובים, האכסמפלים מועטים וכל הקודם יוכה, המר"ל המאסף והמסדר **פינתים** בהר"א **פינהערשטיין**, האבד"ק פאלעניצא והגליל.

Rabin P. Finkelstein, Falenica z. Warszawska (Polonia).

ספר

חדרי תורה

חדר ב'

חדר א'

אגדה ודרושים

הלכה וחידושים

מנאוני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת, וגם יוחקו בספר, דרושים ואמרי שפר, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל איש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת ו.

החוברות "חדרי תורה" יצאו לאור א"ה מדי הודש בתדשו והמחיר בעד כל י"ב חוברות לשנה עולה 18 זלאטעס, ויקובל מעות חתימה גם בעד שתי חוברות.

קראקא שנת תרפ"ו.

בדפוס המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייוועלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1926.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמ"י
קארניטצער שליט"א, אבד"ס קראקא והגליל יצ"ל.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה רוב בראפמאן
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחריפים אשר ראום גדולים וישבחו, וכל הפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להו"ל ס' „חדרי תורה“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, וגם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מגאוני ישראל שכבר גבדלו לחיי עולם.
ואקוה כי כל אהבי תורה יבואו שערי בתודה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה, ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

בעתירת הכות"ח פק"ס קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"ק.

יוסף נחמ"י בהנה"צ מו"ה עקיבא קארניטצער זצ"ל
אבד"ס קראקא יצ"ל.

ב"ה יום ה' בשלח תרע"ג יאולאווין

שוכט'ם לכבוד ידידי הרב האברך החריק ובקי
ידיו רב לו בפלפול וסברא ישרה הנעלה
מ"ה חיים לאנגווייל ג"י.

מכתבו הגיעני ולרצני מרדתי ונכל לך
לא ה' הזון גרמא להשיבו עד
כה וגם עתה לא אוכל לצוא צארכה. אך
להראותו כי דבריו מצינים לי אשור בקלרה—
ע"ד ספיקו בעצרת בשעכה טל ומטר אס
נוחר לוור בן אחר קיום הצרכה כיון דלדעת
הרמ"ב ז"ל בתשו' אין מחזירין גס סס אין
לומר — דבר פשוט דנ"צ או"ח ס' ע' כתב
בן זנוקס שבאונת אין מחזירין כלל אבל לפי
נח"י דק"י"ל הכא דנוחזירין ואס ישכח בשונע
הפלה וה' מחיוב לחזור לראש ע"י ספיר דנ"י
שיאמר אחר קיום הצרכה אס נזכר סס.

וע"ד הספק צנ"י שחוצע מ"א חוצ סלו וגם
חוצ שנגיע לאיס אחר שחייצ לו מכה
שעצודא דר"ב ונודה בחוצ סלו וכופר בשל
אחר אס הוי מודה צנוקלת. גס צה הדבר
פשוט שאס אין לגבות עונק"א ודינא הוא
שיגבה וזה נכח שעצודא דר"ב הוי ספיר מודה
צנוקלת — וע"ד הקושא שהציא כת"ר צסס
הגה"ק מוסכאטטס זל"ל צהא דיליף בקידושין
ס"ח דאין קידושין תופסין צח"כ נאחות אשה
ובהיקשא דהוקשו כל הערות זל"י תיפוק ל"י
דאל"כ למה הולך קרא דלת צתי כתתי לאיס
הזה תיפוק ל"י דצידו לקדשה בקושיית תוס'
כתובות י"ע ומירולס דילמא לא ירלה מ"י
לקדשה ואס קידושין תופסין צחייצ מיתוח
צ"ד, א"כ יוכל לקדשה לעצמו וקרא למה ל"י—
וכ"ת כתב צה דבר נכון.

ולענ"ד פשוט דצודאי צכקף וסטר אין צידו
לקדשה לעצמו כיון דהוא גופא
זוכה צכקף קידושין וכן צסטר א"כ אינו
קידושין כלל כיון דלא ילא מרשותו כלל וא"כ
הוא הנקנה והוא הקונה — ובקדושי ציאה
צלח"ה אין רשות לאצ צציאת עצירה כנ"ס
צאצני מילואיס אהע"י ס"י ז' דאף דיכול
לקדשה לפקולין היינו בקידושין וחופה צלי
ציאה אצל צציאת אקור הוא צכלל לא תחלל
את צקך להזנותה יעו"ס. וגס נראה דאף אס

כינוא דיוכל לקדשה צציאת נכ"ס אין זה צידו
דהא צכל קידושין צעינן עדס א"כ צשלמא
צקדושי צכקף וסטר אף צגונא דהוי עצירה
נכ"ס צידו לקדשה צסוק לפני צ' עדס סהרי
צרגע אחד מוקר לה קידושין ונה ציד
העדים לעשות אצל צקידושי ציאה צעצירה אס
יקדס צפני עדס צציאת הרי העדים לא יכחו
אותו ויפרישוהו ואיסקור וא"כ האיך הדבר
צידו שינאל עדס שיעמדו צשעת ציאת עצירה
וכהי דאיסקור ויקרי צידו נכ"ס דבר ההלוי
ציד אחרים והוא צאיסקור וודאי אינו צידו כנ"ס
צשע"י כתובות ג' עיי"ס ועוד יס לוור צכונה
אופנים אחרים — ע"ד השאלה צשונן שנועות
ל"ח סכ' לו ח"א נאונגאקן. כשאלתי צזה
נח"א והשנתי צארכה והכני מדפיס כעת ס'
סו"ת ח"א צנוקאטטס ונוקתנאל ראה תסוצה
זו צין הקונטרסים הנדפסים וכצד עלי לכפול
הדברים — סס' הנ"ל הוא צאונלע ההדפסה
וכסיוגמר צרלה"י צל"כ אשלחנו לר"י והכני
דוסי"ה צלונ"ה ונצרכו צסלימות הצריאות וסיוכל
ללמוד נהוך הרחצת הדעת לאו"ס:

חק' מאיר אריה האברכה.

בעוה"י יום א' לסדר "למען תהי' תורת ד' בפיך"
פור"ת אמסאנא יצ"י.

אחדשה הקונטרסים שצרי פורה לכבון
האירו מ"ל עבר פני וה' למשיצ
נפשי ולהיות כי זה השער לך וגו' ע"כ
אצקס נא פתחו לי שצרי לך אצוא צס עס
ק"ה ד"ת אשר העלתה מולדתי והוא צשע"ת
חוצרת א' צתסוצה הראשונה סס נהגאון
מליקאווע זל"ל הקשה סס צסוק התסוצה צתוס'
עירוצין ד"ח ע"צ צד"ה מניה וכ"י וי"ל דא"ל
קורה משום נחילה וכ"י עכ"ל והקשה דלפ"י
למה ל"י לרצא למימר דצאלכסין ל"ה סיכר
ה"ל משום דל"ה רק צ' מחילות עכ"ק. וכבר
קדמו צקושי זו דו"ק הגה"ק מהריצנין זל"ל
צהגהותיו הנדפסים סס צס"ס ד' ויילנא. אונס
צעיקר הקושי כלצ"ד לייצנה צתלתא אכפי.
א) דאד"נ דהעצם דל"ה אלא צ' מחילות ה'י
מוספיק לרצא סיה"י אקיר משום זה להשתמש
בגד הארוך אצל עכ"פ ה'י נשמע מזה דמותר
להכניח את הקורה צאלכסין כדי לעלטל עכ"פ
כנגד

כנגד הקלר כיון דאיכא סם ג' נחילות וזאי
משום דל"ה ע"ג כותל הנוצרי והרי צני רצא
קורה ע"ג נוצרי לקנות בקנוון גזי כועץ צי
יתירות צ"צ כותלי נוצרי י"ל דהכא שאני כיון
פעכ"פ ראשון האחד מוכח ע"ג נוצרי כונו שרלו
באותו צתוקי סם לחלק לנז"ד קורה נשום
נחילה ועו"ל דהא תליא דלצתה דנסיק
רצא לעיל הטעם דצאלבסקין ליכא הוכר אה"י
דצני צתה הכי ע"ג כותל נוצרי מונש דזיל
צתה טעמא דקפיד כ"כ אהיכרע אצל א"ה
אומר לעיל הטעם נשום צי נחילות אצל אה"י
דא"י היכירא אפי' צאלבסקין נשום דקני צהיכרע
כל דהו אה"י דלפ"י ליה מלך נוצרי ע"ג כותל
נוצרי מונש ודו"ק צתה. ולהכי נקט רצא הטעם
דצאלבסקין ל"ה היכר דלעטעס זה פשיטא
דכשנתיב צאלבסקין לא מהני כלל עפ"י לטלטל
נגד הקלר הגם דנפירש"י ז"ל סם צד"ה צאלבסקין
ל"ה היכרע לא מנשנע הכי י"ל דרש"י ז"ל לא
נחית לדניא נשום דרש"י ז"ל פרשן ולא פסקן
אצל לפי"ד החוקי אה"י דלרצא כשנתיבו
צאלבסקין אקור לטלטל עפ"י כנגד הקלר אחר
כתבי כ"ז מלאתי צפרנו"ג אר"ח קי' סק"ג
צונשנאות ס"ק כ"א ס"י להדיא כדצריי ונחתן
נצי צה קושי' הכ"ל צקיור נזרץ כדרכו
צקודש ונמנחתי טעמא"ה כוונתי לדעתו הקדושה
הגם טעמא"ה"ס סם כ' דכשנתיב צאלבסקין
נחתר לטלטל כנגד הקלר וכנראה דחייס נז"ד
רש"י הכ"ל ונכ"מ נמנחתי טעמא"ה דהפרנו"ג
וראה זה מלאתי לגדול הדור צעל מנחה
צדורה צביאור הלכה סם צס"י הכ"ל שדעתו
נוטה לדי הפרנו"ג יעושי' :

ב ועו"ל דא"י דה"ו נלי רצא נצי לשמוי
הכי ורק דנקיט מחדא תירולא מוגו
תרתי ואפשר יס להצוניס כוונה זו צד' דח"ק
הגה"ק נהריעצ"ן ז"ל כלומר דכוונתו שהי'
יכול ליישב ג"כ הכי וחדא וינייהו נקט מללא
כתב סם צלשון קשיא וגם לא קיים צל"ע :

ג ועו"ל עפ"י דכ"ל לן הגאון יד גולאכי
צכללי החוקי אות כ"ד דכשנתיבליס
החוקי סני תירוליס דתירולא צתרה הוא
העיקר נשום דתירולא קמא איכא איה
פירכא איב י"ל שהי' קשה צאונת להחוקי

אחירולא קמא קוש"י הכ"ל ולהכי תירלו החוקי
סם צתה הכי תירולא אחירנא ככלנ"ד.

שבתי הלוי רעבהאן.

ב"ה

שאלה נחוצה

בבהן שהוא מחלל שבת בפהרסיא אם הוא יכול
לישא את כפיו.

באחר נצתי הכנסיות דצרוקלין הקנווכה
לנעוויארק ה"ה נריצה גדולה צעד
כהן סכשא את כפיו ציוס טוצ העצר נשום
סכולס יודעים שהוא נחלל שבת צפהרסיא
צנולאכות אקורות נדלורייתא ס"ס צהס חיונ
סקילה וחזן מזה העידו הרצה אג"ס כשרים
וסוורי שבת כהלכתה שרלו צעיניהם שחזן
סחור עוצד צנולאכות אקורות נדלורייתא
ס"ס צהס חיונ סקילה הוא נעשן צשבת
צפהרסיא וטענתס סאעפ"י סהס יודעים
סהקצ"ה נזרץ את ישראל על די הכהנים
סנאמר ואני אצרכס אצל איך יכול היות סעל
ידי נחלל שבת צפהרסיא יסלח הקצ"ה את
צרכתו לענוו ישראל על די א"ס כזה וכלן
סואליס אס יס צידס למחות סלא יסא את
כפיו ואס לאו עד כאן לשון סאלחס.

תשובה.

הרמב"ם ז"ל כתב צפטי' ו"ה נסיתא כפ"ס
ה"ג העצירה כ"ל כהן סהרג את
הנפץ אעפ"י טענה טשוזה לא יסא את כפיו
סנאמר ידיכס דמיס מלאו וכהן סעצד כוכציס
צין צאונס צין צשגה אעפ"י טענה טשוזה
אינו טשא את כפיו לעולם סנאמר איך לא
יעלו כהני הצמות וגו' וצרכה כצודה היא
סנאמר לסרתו ולצרך צשונו וכן כהן סהמיר
לעכו"ס אעפ"י סחזר צו אינו טשא את כפיו
וסאר העצירות אין מונעין עכ"ל וכתב סם
נר"ן הכ"מ ז"ל כהן סהרג אה הנפץ וכו'
גמרא צרכות דף ל"צ ע"צ איך יוחנן כל
כהן סהרג את הנפץ לא יסא את כפיו
סנאמר ידיכס דמיס מלאו ומוכס"כ וכהן
סעצד עכו"ס וכו' מנחה צקוף מנחות דף
ק"ט ע"א תנן הכהנים טשונוו צצית מחויו לא
יסמוטו צנקדס ואין לר"ך לומר לדיא סנאמר

אך

מהורג נפש ורצונו סנחה פי' צללה עשה תשובה והסנוג' כתב כוונ' סכתה רצונו גרסום והסנוג' צו"ע חו"ח צק"י קכ"ח סי'ע ל"ה כתב בהן שהרג את הנפש אפילו צנוג' לא ישא את כפיו ואפילו עשה תשובה והרע"א ז"ל כתב שם צה"ה וי"א דאם עשה תשובה נוסא את כפיו ויש להקל על צעלי תשובה שלא לנעול דלת צפניהם והכי נהוג והצ"ח והפ"ח פסקו דדוקא צנוג' צקע"ף ל"ן מהני תשובה אצל צה"ה שהרג את הנפש אפילו עשה תשובה לא ישא את כפיו ונפוס דאין קטיגור נעשה קטיגור וכדאמרינן בגמרא יומא דראש דף כ"י ע"א שהקצ"ה אומר לפתח חטאת רוצן וכו' עשה וצק"ע ל"ן כתב הסנוג' וומר לעכו"ם לא ישא את כפיו וי"א שאם עשה תשובה נוסא את כפיו וכן עיקר ואם נאנס לדברי הכל נוסא את כפיו והפנו"ג צה"ח. סי' קכ"ח א"א צאות כ"ד הציא מה שנחלק מר"ן הצי' ז"ל צטור צה' הסיון צצ"ה הצי' שלא צין הומר לחוד ולא עזרה צאונס נוסא כפיו חף להרמז"ם אצל עזרה צלא הומר חף צאונס ואפילו עשה תשובה אין נוסא את כפיו והסנוג' צק"ק כ"ד פי' דצרי הרמז"ם ז"ל צאופן אחר עשה וצטור"ה חכם צ"י צק"י י"ג הצי' את דצרי מר"ן הכ"מ ז"ל ונה' סתמה על הרמז"ם וגם ונה' שהקשה צטור"ה לחס רצ צק"י ג' ורולה לעשות טעות וכו' עשה :

ורענ"ד נראה להקיר תמימה מר"ן הכ"מ והל"מ מעל רצונו ונהא סכתה הרמז"ם ז"ל צפ"י וי"ה נשיאת כפיו הצי' וז"ל בהן שלא היה לו דצר מכל הדצרים המונעים נשיאת כפיו אעפ"י שאינו חכם ואינו מדקדק צמלות או שהיו הצריות מונעים אחריו או שלא היה משאו ומתנו צלדק הרי זה נוסא את כפיו ואין מונעין אותו לפי שזו מלות עשה על כל בהן ובהן שראוי לנשיאת כפיו ואין אומרים לו לאדם רשע הוסף רשע והמונע מן המלות עכ"ל ולכאורה יש להעיר למה כתב הרמז"ם ז"ל עוד פעם צהלכה זו שאין מונעין אותו והלא כתב זאת צה' הפרק צה"ג צקופו ושאר העצירות אין מונעין וז"ל נפוס סכתה הרמז"ם צפ"י וי"ה ציאת המקדש צ"ה י"ג וז"ל כל בהן טענד ע"ז צין צמויד צין צנוג' אעפ"י שחזר

אך לא יעלו כהני הצמות על נוצח ה' צירוסלים ובתנו שם התוספות שצקפר הזהיר הציא ראה נוכחן סכתה שהומר לא ישא את כפיו והו' דעת רצונו וכיון שכן אפילו צתשובה לא מהני דקרא דאך לא יעלו כהני הצמות וגו' כצקצו צתשובה כמי מייירו וכו' וי"ח ואומרים שאם טנ צתשובה נוסא את כפיו ונצ"ב צין צאונס צין צצגה ל"ע מנ"ל הא כהני הצמות והכהנים טעמון צצית חוכיו לא מונע שחי' אנוקים ונצ"ב וכן בהן שהומר לעכו"ם כלומר ולא עזרה דאי עזרה ונא' איריא הומר אפילו לא הומר כמי ולקנא דאך הכי דצרי עזר עכו"ם כה"ה נעשה כתב אעפ"י טעשה תשובה וגבי המרה כתב אעפ"י שחזר צו ומ"מ ל"ע מנ"ל עכ"ל והומר צה"ח צק"י קכ"ה כתב וז"ל בהן שהרג את הנפש אפילו צנוג' לא ישא את כפיו וכתב הרמז"ם שאפילו טנ צתשובה אצל על שאר עצירות אין מונעין אותו מלישא את כפיו ורש"י ז"ל כתב כיון שטנ צתשובה יכול לישא כפיו וכ"כ רצונו גרסום והציא ראי' מהירוסלמי דגיטין פ"ה ה"ח מנין שלא יאמר חס פלוני מוגלה עריות ושופך דמים והוא מנצרכי אומר הקצ"ה וכי לא אני מנצרכך שחומר ואני אצרכם.

וכתב שם מר"ן הצי' ז"ל ומצ"כ רצונו ורש"י ז"ל כתב שאם טנ צתשובה יכול לישא את כפיו כ"כ שם התוס' צטמו צמחות ק"ט ע"א צדה"מ לא יטעמו צמוקדק וכו' והציא ראי' מדאמרו צמותו נשנה הרי אלו צצעלי מונעין וכיון דלא מלינו בהן צעל מוס טיהא פקול לדוכן אלא ח"כ היה לו מוס צידיו נפני טעש נסתכלין צו והו' מדקחני לא יטעמו צמוקדק צירוסלים ולהכי אילטריך צירוסלים לאטמעין דצנוצ וכצוון היו מותרים לשונס וכצ"כ צזמן הזה שאין שירות ואין מקדש דוודאי כשר לדוכן ולקרות צתורה תחלה וכן כתב המדכ"י צפרק הקורא את המגילה עומר שכן השיצו הרצ"א ז"ל וכ"כ צה"הות מיימוניות צאות ג' צקס רצונו גרסום טצכל עוז יש להפך צצות צעלי תשובה והציא שם טרצונו טעמון ורצונו סנחה ומהר"ם כתבו כן אונס הראצ"ה צקס תשובות הגאונים והסאלתית פרשת קרח כתבו סכתה שהומר לעכו"ם לא ישא את כפיו נפוס דלא גרע

ישא את כפיו דוקא דנפורקס להרוג ונפורקס לכך וכן כתב רבינו שמונה דלא חיירי אלא צעומי צעמד צמדו וראייהו מדגרסין צירושלמי צפ"ה ה"ח דגיסין שמואל תאמר איש פלוני כהן נגלה עריות ושופך דמים והוא מצרכני וכל דצריהם הסיצ לי מורי בשאלתיו אצל צעל קפר התרונה כתב ברבינו הרמב"ם ז"ל וכ"כ הפ"ו ס"ס צירושלמי דדוקא אם הכהן הוא נחמד והעם מרכיבים אחריו אצל אם ודאי נגלה עריות ושופך דמים ק"ל שלא ישא את כפיו עכ"ל, ולכאורה דצריהם תמוהים ראשית למה לריך להירושלמי לאמר העם דמסוס שאין הכהן נצרך אלא הקציה והלא צלחיה נשוס ריבון צעלמא אין מוילאין אותו מחזקהו ועוד האך החליטו שגילוי עריות צודאי אינו נושא את כפיו הא הרמב"ם כתב וצאחר העצירות אין מונעין וכן הוצא לפסק הלכה צפ"ע אור"ח צפ"י קכ"ח ס"ע ל"ט לא היו צו מהדצרים המונעים נשיאת כפיים אעפ"י שאינו מדקדק צוואות וכל העם מרכיבים אחריו נושא את כפיו וכתב ס"ס הרמב"ם ז"ל צהגה העם נשוס שאר עצירות אין מונעין נשיאת כפיים ועיין בכנה"ג והצ"ח ז"ל צמור אור"ח צפ"י קכ"ח כתב ס"ס דצגילוי עריות צמוזיד אעפ"י שלא עשה תכונה נושא את כפיו וצמזיד צקוף פ' ז' דצבורות כתב צפירוס שנגלה עריות ישא את כפיו ולפ"ז כיון דהירושלמי כתב גילוי עריות וספיכות דמים ציחד משמע מהא דנושה אותן שהירושלמי קוצר דאפילו בהן שהרג את הנפש ישא את כפיו ופליג אגמרא דין לאמר ר' יוחנן בהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו וצמולת תמיד צאור"ח צפ"י קכ"ח תמה על הרמב"ם ז"ל שכתב צהגה צק"ע ל"ט שאין שאר עצירות מונעין מוננו נשיאת כפיים ואיך פוסק ס"ס צק"ע מ"א שאם זנתה צהו פוסלה את אציה עכ"ל.

ודענ"ך נראה דאין שום קושיה על הרמב"ם ז"ל נשוס שצקע"ף ל"ט כתב שאין מונעין מוננו נשיאת כפיים נשוס דהוא מלוא עשה דאורייתא על הכהן שישא את כפיו וכמו שכתב הרמב"ם ס"ס צה"ו שאין אומרים לרשע הוקיף רשע והמונע מן המלוא וכ"כ הפ"ח משא"כ צק"ע מ"א צנת בהן שזנתה כתב שאין ממוזין

סחזר צתסונה גמורה ה"ז לא ישמש צמקדש לעולם שנאמר ולא יגשו אלי לכהן לי אחד העובד אות צסירות כגון סנעשה כומר לע"ז או הונסתמוה לה או המודה צה וקצלה עליו צאלוה הרי זה פסול לעולם וכו' וצה"ד ס"ס כתב מי שעצר ועשה צית חוץ למקדש להקריב צו קרצנו לס"ס אינו כצית ע"ז ואצפ"כ כל כהן שסיימש צצית כזה לא ישמש צמקדש לעולם וכן כלים שנסתמשו צהן ס"ס לא יסתמשו צהן צהן צמקדש לעולם אלא יגזו וכו' עשה והמקור הוא צגמרא ע"ז דף כ"צ ע"ב צע"א מ"כיה ר' יוסי צן שאלו מרצי כלים ששמשו צצית חוכיו והוא שסתמשו צהם צמקדש וקנצע"א ליה אליצא דמ"ד צצית חוכיו לאו צית ע"ז הוא דתנן כהנים ששמשו צצית חוכיו לא ישמשו צצית המקדש כהנים הוא דקנקוהו רצנן נשוס דצני דעה נכהו אצל כלים לא או דילמא לא שנה אמר לו אקורין הם והלא על פי סצרה מתיקנס כהנים אפילו סוגגים יכולים נשוס דצני דעה נכהו ולפי מה שפסקי רבי לר' יוסי צן שאלו דאפילו כלים חקירים והם אינם צני דעה ואנוסים הם צודאי כש"כ כהנים אפילו אנוסים דאקורי ולפי השכל האנוסים גרוע יותר משוגגים נשוס שהיא מלאתן סעליהם נאמר יהרג ואל יעצור ולכן הן הדין ראוי לקנוס יותר מן השוגגים וכיון ששוגגין אקורין אף שלא עצרו צמוזיד כש"כ האנוסים סעצרו צמוזיד והא דאמרינן ס"ס צגמרא דכהנים הוא דקנקוהו רצנן לא קאי אלא על אותן ששמשו צצית חוכיו ולמ"ד צצית חוכיו לא היה צית סל ע"ז אצל צאותן ששמשו צצית ע"ז לא שייך למימר קנקוהו נשוס דמקרא מלא הוא ואקורין מדיכא ואפילו לפי מה שהצ"ח הוסיף את הסודות רש"י ז"ל צונחות ק"ט ע"א ודייק ס"ס מדקתני לא ישמשו צירושלים דמשמע דוקא צירושלים הוא דאקרו אצל צנוצ וגצעון סרי וצפרט צזמן הזה דליכא עצודה כלל מוכל לפרט גם כן שהך דיוקא הוא דוקא לצית חוכיו והעם נשוס שלא היה ס"ס ע"ז אצל צשמשו לעכו"ם אפילו צנוצ וגצעון אקורין.

ובהגהות מיימוניות צאות אי כתב צס"ס ראצ"ה דהא שאמר ר' יוחנן צצרכות ל"צ ע"ב בהן שהרג את הנפש לא

צ"ק ק"י והזיאו האליהו רצה צ"ק קביה קע"ק
צ"ק שאף צקפק אס אין אנו יודעין צצירור אס
הרג אה הנפש אס לאו אינו נושא את כפיו
ומהא שביארנו לא נשנוע כלל כדצריהס.

ולענ"ד נראה שצנני התירולים שכתבו התוס'
צקנהדרין ל"ה פליגי רס"י והרמז"ס
ז"ל שלפי תשובת רס"י שהזיאו התוס' צונחות
דף ק"ע ע"א דמהני תשובה לכהן לנשיאת
כפים הוא נשום דרס"י ז"ל קוצר כמו שתירלו
התוס' שנה שאמרו צכהן שהורג את הנפש
לא ישא את כפיו הוא רק נשעס חומרא
ולא מדינא ולכן די לנו אס אנו מחמירין
צצומד צמודו אצל אס עשה תשובה נשאר
הדין על מכונו ולכן ישא את כפין לאחר
שעשה תשובה והרמז"ס ז"ל פוסק שאפילו
תשובה לא נהני לנשיאת כפים נשום שקוצר
בתירולו של התוס' השני שמודינא אקור לו
לישא את כפיו לפי שאין קטיגור נעשה קטיגור
ונוכל לאחר דהר"ל צ"ח קוצר כמו שפקק
הרמז"ס ז"ל ולכן כתב שאף צקפק אקור לו
לישא את כפיו והמג"א צא"ח צק"י קביה קע"ק
כ"י כתב צסס ראב"ח דצשאר פצירות דוקא
נעשה תשובה ישא את כפיו נשנוע אצל אס
לא עשת תשובה אפילו צשאר עצירות לא ישא
את כפיו והט"ז צק"ק ל"י והפ"ח והצ"ח ואלהיו
רצה והגר"א ז"ל צק"ק ע"ה חולקים ופוסקים
שאפילו לא עשה תשובה צשאר עצירות ישא
את כפיו ועולה ראשון לתורה והפ"ח צא"ח
צע"י קב"ח קע"ק ל"ט כתב צפירות דמוחר
דה"י מחלל צצחות צפהרקיא והוא כמומר לכל
החורה כולה לריך לעשות תשובה כדי שיכול
לישא את כפיו וכן הצ"ח הפרומ"ג צק"י קב"ח
צמשצרות צא"ח ל"ט עש"ה ועכשיו יצואר דצרי
רצו הרמז"ס ז"ל העצירה כילד כהן שהרג
אס הנפש פ"י שהרג את הנפש צידיו אעפ"י
שעשה תשובה צכל זה לא ישא את כפיו נשעס
שאין קטיגור נעשה קטיגור ונשיאת כפים היא
צידים ולכן כתב שנאמר ידיכם דמים מלאו
והוא כמו שאמר ר' יוחנן צצרכות ל"צ ע"צ כל
כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ומהמלה
כל שהוא רצוי נשנוע אפילו עשה תשובה
ונעמו נשום שאמר ר' יוחנן "שהרג" פ' צלשון
עבר נשנוע שהרג מכצר והר"א מהירושלמי
שנאמר

ומחויצין עוד לקדשו וא"ל לאחר לקרא ראשון
לתורה דאינו אלא אקמכתא וצדרצכן מקילין
ולא צנ"ע דאורייתא וע"ס צק"י וצמג"א ועיד
דצק"ע ל"ט כתב הרמ"א ז"ל שאין מונעין ממונו
נשיאת כפים אס עולה לדוכן אין מוחין צידו
ומחמין אותו וצק"ע מ"א כתב שאין אנו
מחמירין עוד לקדשו פ"י שאין חיוצ עלינו
לקרא לתורה ראשון כיון שהוא אינו מקדש
את עצמו ויולא נזה דבגילוי עציות וצשאר
עצירות אף שאין מונעין אותו מנשיאת כפים
צכל זאת אין לריבין לכדו ולקראתו לתורה
ראשון וצתוס' קנהדרין דף ל"ה ע"ב צדה"ע
שנאמר אף צכהן שהורג את הנפש מה שאמרו
שלא ישא את כפיו אינו אלא חומרא צעלמא
ומדינא אף שהורג את הנפש נושא את כפיו
וכתבו שני תירולים תירון ראשון הוא רק
נשום חומרא צעלמא ומדינא אף בהורג את
הנפש נושא את כפיו ותירון השני הוא נשום
שהורג צידיו ואין קטיגור נעשה קטיגור והוא
ש"ך דוקא צנשיאת כפים נשום שנושא את
ידיו ומצרך צהס אצל לא צקריאת התורה
ולפי תירון השני של התוס' לריבין אנו לאחר
שדוקא אס הרג צידיו אצל צהרגו צאופן אחר
דהיינו צשאר אצרינו אס דחפו צרגליו ומה
יכולים אנו לאחר שנושא את כפיו והקעס
שלא הויה את הנפש צידיו ולפי"ז נוכל לישב
שלא יהיה שום קתירה ונהצצלי על הירושלמי
נשום ד"ס היבוק ציניהס דהיינו שהירושלמי
איירי צכהן שהרג את הנפש צאחד נשאר
אצרינו אצל לא הרג צידים ולכן כתבו שיכול
לישא את כפיו והצצלי צצרכות ל"ב איירי צכהן
שהרג את הנפש צידיו ולכן אקור לו לישא
את כפיו מפני שאין קטיגור נעשה קטיגור
ולתירון התוספות ששעסס הוא נשום שחומרא
צעלמא נוכל לישב גס כן כמו שצמאר נר"ן
הצ"י ז"ל צמוד א"ח צק"י קב"ח שהירושלמי
איירי בשאין ידוע הדבר צצירור שהרג את
הנפש וכיון שהוא רק חומרא צעלמא לפי מה
שכתבו התוס' צקנהדרין ל"ה ואינו אלא ספק
נשום שאין אנו יודעין צצירור אס הרג ואס
לאו ולכן כתב שישא את כפיו אצל צגומרא
דיון מ"ירי שידעיס צצירור שהרג את הנפש
ולפי"ז צודאי אקור לו שישא את כפיו נשום
ידיכם דמים מלאו והנה נה שכתב מהר"ל צ"ח

תפסי' בלות ח' ציררתי ת"ל את דברי הרמז"ס
ז"ל וזה סכתב צפ"ב הט"ז וי"ה בעירוצין וז"ל
ישראל שהיה נחלל שבת צפהרסיא או שהיה
עוצר עכו"ם הרי הוא בעכו"ם לכל דבריו וכח
סס הרצ הו"נו צרייחא בעירוצין ס"ט ישראל
השומר שבתו צדוק ונעטל רשות ושאינו משומר
שבתו צדוק אינו ונעטל רשות פ"י צדוק
צפהרסיא להוליא נחלל שבת צסתר וכן נצוה
סס זהלכות ובהגהות ויימוניות בלות ע' כחצו
ואפילו אינו מומר לחלל שבתו צאיסור דאורייתא
אלא צאיסור דרבנן חדע נדקאנור כאן בלנעה
כאן צפרהסיא ולא כאנור ח"ד וי"ד צפרהסיא
רק כאן צאיסור דאורייתא כאן צאיסור דרבנן
ורצו הרמז"ס ז"ל קוצר שהנחלל שבת צפרהסיא
גרוע יותר ועוצר עכו"ם באונס והטעם הוא
פשוט דהנחלל שבת צפרהסיא הרצה פענוס
עושה מדעתו ומרצו ולינו נצחין צין הנללכות
שאקורות מדאורייתא צין הנללכות שאיסקורן
רק מדרבנן ולכן פסק המוצר באר"ח צק"י שפ"ה
סע"ב שישראל מומר לעכו"ם או לחלל שבתו
צפרהסיא אפילו אינו נחללו אלא צאיסור
דרבנן הרי הוא בעכו"ם עכ"ל עס"ה והצ"ה
ציד"ע צק"י צ' בלות ט"ז כחצ צסס הצ"ה כת
סנחלל שבת צאיסורין דרבנן חס"צ מומר והת"ס
כחצ שאינו נעשה מומר וכ"כ הפרנ"ג ציד"ע
צספתי דעת בלות י"ז וח"א צכלל ח' בלות ח'
כנעך אחר הת"ס סנחלק צין איסורי תורה
לאיסורי דרבנן והת"י צחידושין לפ"ק דשבת
כחצ דרעק"א הציא והצ"ה דחסיצ מומר ונסקנמו
של רעק"א ז"ל ציד"ע צק"י צ' דלדעת הר"ן
נפוס חילולושבת דרבנן לא הוי מומר ולהרמז"ס
הוי מומר וכן כחצ היסועות יעקב צק"י צ'
וכו' עס"ה ומלשון הרמז"ס ז"ל סכתב צפ"ד
ה"ד וי"ה שמינה סכתב ואס היה מומר לע"ז
או נחלל שבת צפהרסיא או אפיסקורס והוא
הכופר בתורה וצויר הרי הוא בעכו"ם וכו'
וצערוך השולחן להגאון דנאווארדק בלות ט"ז
כחצ דוהרמז"ס נסענע כסחור מועד פ"י
סחור עוצר תמיד וכמו סכתב הרמז"ס צפ"ג
ו"ה נעשה"ק וצפ"ג וי"ה סגגות שהסס עבריין
אינו אלא צעוצרי תמיד וכן נסענע מהחוס'
בעירוצין ס"ט ע"א דה"ע הוליא וצחולין דק
י"ד ע"א דה"ע הסוחטן וכו' עס"ה.

54

נראה לענין להלכה ולא למעשה עד אשר יסכימו עוד רבנים גאונים שליטת בזה"ח פה צדוקלין הסמוך לנעוויארק (אמערי).

ישעי יוסף מארגאלין

הראב"ד לחברה תורה אנשי חסד דפה מחבר ספר דרושי מהרש"ם הלכה אגדה ושו"ת.

(*) מפני גודל הוצאות הדפוס סיכרר אני לבקש את כבוד הרבנים הגדולים שליט"א שיזילו להגיד חיות דעתם בענין השאלה הזאת בקצירת האומר וזאת כבודם הסליחה. המו"ל חדר"ח.

בכבוד הרב הגאון המפורסם וכו' מוה"ר מאיר הכהן ראפאפארט זצ"ל, ראב"ד דפה קראקא יע"א (מלפנים אבדק"ק יקאווע).

לחכם אחר.

ער דבר נשואי חרש שנסתפק ב"ח אם לצדק צרכת חירוקין, הנה כבר עלה ונסתפק בזה הגאון צנ"צ נח"ד"ה ס"ק ק"א, ע"ש שכתב דצרכת חירוקין צעלום וראשונה הוא על החתן אך כדי שלא לזייץ את ע"ה נהגו שהמקדרי מצדד, וא"כ כשהחתן חרש ואינו יולא צצרכת המקדרי, שזו אין לצדד, וכשהכלה גם היא חרשית פשיטא שלא לצדד, אך כשהיא פקחה יש להסתפק דאולי הצרכת כוללת גם אותה עכ"ד ז"ל.

ובאמת לכאורה אין מוצן כלל לומר שהצרכת כוללת גם אותה, שהרי נעצב הצרכת הוא ואסר לנו את הארוסית והתיר לנו את הנשואות כו' והלשון מוכח שהיא רק צרכת החתן לצד ולזה י"ח בולל גם אותה, ה"י ונתקני הצרכת ונתקנים לשון הכולל לשניהם החתן והכלה — גם לא ידעתי דלפ"ז מה זה מחקרו הראשונים ז"ל צונקדש ע"י שליח אם יש לצדד, אחרי שהצרכת גם נקום ליהא דידה, נדוע לא יצרכה, אך ע"ז י"ל דהיינו דנקתפק להו צאונה, אם הצרכת כוללת גם אותה, וגם ע"י שליח יש לצדד, וכיון דמסקינן צצ"ע ק"י ב"ד דע"י שליח יש לצדד, הרי נקטינן דהצרכת כוללת גם אותה, איכ ה"ה מניחא דגם צחרש יש לצדד צהאי עענא.

ומה שהביא ב"ח דצרי הט"ז יו"ד קימן אי ותשו' הרדב"ז לענין קדושי קטנה שכתבו דאינה

ויש מרבותינו שכתבו דגם צפעס הראשון נעשה עברין צצצת ועכו"ם רס"י צעירוצין סס צדה"ע יכול וכ"כ הרסצ"א ז"ל צמולין והג"א סס ועמ"כ המל"ע צצ"ג מ"ה סגנות ה"ז והס"ך ציוד"ע צס"ק י"ז, כתב כדעיה זו שאפילו צפעס אחת נקרא מומר, וכן יש מי שאומר דצחילול צצת דרצנן אינו נעשה עברין ולא נראה כן, ופ"ל החדש צשו"ת צס"א אי כתב צצחיקורין דרצנן צחילול צצת נעשה מומר והביא את דברי הרמב"א צחידושי לעירוצין ס"ט שכתב וז"ל, וכוונתו נהבא מומר לחלל צצנות, ויכרי אפילו עזר על חיקור דרצנן והס"ג על הפ"ח ע"ה והעג"א צס"ה שפ"ה סס"ק צ' הביא צצס הגהות מיימוניות דפ"צ הע"ז ועירוצין, שאם חילל צצת צחד זימנא ויכרי מומר וכתב סס המנהס"ק דאפשר לענין עירוצין מקילין בהפוסקים דצחד זימנא לא הוי מומר, עכ"ל, והפרנו"ג צנצצות צא"ה צס"ה שפ"ה צלות צ' כתב שמומר לעכו"ם או מומר להכעיס צצאר עצירות הוי מומר לכל התורה וכן פסק המצד ציוד"ע צס"ב צ' ק"ע ה' מומר להכעיס אפילו דצד אחד או שהוא מומר לעכו"ם או לחלל צצנות צפרהסיא, אי סה"י מומר לכל התורה אפילו חוץ משתים אלו דינו כעכו"ם וע"ש, וזה שהביא הרמ"א ז"ל צצס מוקין הצ"י צצס הרא"ש ז"ל והנה"ה צהלכות ע"ז דף כ"ז ע"ב כתב שחולק על דצרי צ"ה צונה שכתב דצפרהסיא הוא דוקא צצבי עשרה וישראל וזה שכתב דאפילו צחיקור דרצנן על זה חולק הנ"ח דקיי"ל שהחשוד על קל אינו חשוד על לחיקור מומר וכו' ומקיים סס אצל לענין סיהיה מומר לכל התורה כולה לא הוי עד שחלל צחיקור האורייתא ע"ש מה שכתב הגר"א ז"ל צא"ה י"ג וצפרנו"ג ציוד"ע סב"ב צ' צנצצות צא"ה ח' וצצפתי דעת צאות ט"ז וי"ז ולפ"ז כיון שהכתב הוא נמחל צצת צפרהסיא צכל צצת וצצת צמלכות דאורייתא שהוא חיוב קקילה צודאי אינו מודה צעצודה ונטיחת היא עצודה כמו צצחירתי ועפ"י הרצה פוסקים חקור לו ליטא את כפיו אצל כיון שהקור ז"ל הצ"ס צצס מותר"ס מרועותצורה שחם עלה אין מומין צידס יכול היות גם כן שאין אלו מומרים לכתן כזה שיטא את כפיו אצל אם הוא עולה ועלמו אין מומין צה כן

דחינה חלל צרכה שבה, אינו ענין לכ"ד כלל, דיתכנו הדברים אם היינו דנין אם יש חיוב לצדק, דאז ה"י שייך לוותר כיון שהיא צרכה שבה אינה צרכה לצטלה, ומש"כ צוה שאלו חוננים דהוי צרכה לצטלה משום שהחזק הוא חרש, ואינו שומע הצרכה ואינו יולל צרכה הנוקדה, אי"כ מה אהני לן שהיא צרכה שבה, והן נסתרי מחמתו גם העצם הסמי שהציא דכנוו שכי הרדצ"ז שם דלא הוי צרכה לצטלה דהועילו הקדושין שלא הה"י אללו צונות, גם זה אינו ענין לכאן כלל, שהרי אנו חוננים שצאנוה נחמת טעם זה החיוב על החרש לצדק, אך הלא חרש הוא ואינו יכול לצדק, וצרכה הנוקדה אינו יולל, והוי צרכה לצטלה, והרדצ"ז איירי כשהחזק גדול, וכל השקליא ועריא שם רק אם יש חיוב לצדק, ע"ז כהז שפיר דעכ"פ הועילו לו הקידושין שלא הה"י אללו צונות ומייצ לצדק ומש"כ צוה אף דמייצ הוי צרכה לצטלה, כיון שאינו שומע ואינו יולל צרכה הנוקדה, גם ונה שכי כ"ה כיון שחז"ל תקנו כשואי חרש, מוהילא תיקנו הצרכה צעלס ורשונה על הנוקדה, כיון שהחזק חרש וכל יכול לצדק, לא הצנתי את דצרי"א חלה, הלא ע"ז אנו דנין אם תקנו חז"ל כשואי חרש, כיון שאינו יולל צרכה הנוקדה לא תקנו צרכה כלל, וכלה צלא צרכה לא הוי, כוונת הנ"ל שכי, ע"כ נראה דאין הכרח לצדק וצרכה אין נעכבות — אולם

שונעתי ונרצני קשישאי יושצים על כס ההוראה זה רבות בשנים, שהונחה צכל תפולות ישראל לצדק, וכצר חוננו צירושלנו, אם הלכה רופפת צידק, הלך אחר הונחה, ע"כ לא יסנה גם כ"ה לקדרי הקדושין צצרכה, ונוסח הכתובה ועיין צצו"ה נ"י"ס חיים אה"ע ק"י ל"ז, עיי"ש שהוליא הנוסח נצו"ה נחמ דק, ושוצ רחיתי צצאר היעצ ק"י ל"ד ק"ק ט"ה, שהציא צצס כנהיג צקטן שקידש גדולה, שיש לצדק נוסח חיוב דידה, ולפלא שהנ"ל לא ראה דצרי הכנה"ג האלה.

בגמ' שצת (ל"ה כ"ה) ארי"ה הרולה לידע שיעורו של ר' נחמ"י יניח חמה צראש הכרנול וירד ויעציל צים ויעלה, כו' ופירש"י ז"ל וצכדי שירד ויעצול ויעלה הוי לילה, וצתי"ס ד"ה וירד, הקשו ע"ז דלא ה"י ל"י לנתיקט קיינאל דעצילה אי לא דאחא לאשנענין דעצילה נעליא הוא, וצירושלנו כו' והשחמ קו"ל דשפיר עצל ועלה לו העצב שונש, — ונ"ל גירסת הרש"ל וקשה לרש"י דלפי זה לא ה"י לו לחזק ר עלי"י חלא כצירד ויעצול ותו לא, ביי"ב"ה, ונ"ל דקובי"הם ניוסצת עפ"י דצרי הב"נ פי הט"ז נ"ה אה"ע, דאין הענאל נעסר נעוואהו צעידו צנוקס עד שיעלה וון הנוקדה, עיי"ש"ה, וא"כ שפיר חזכיר ויעלה, כיון דלפי"י החוקי הכינוי אי עלתה העצילה, אי"כ הציקר הלוי צהעלי"י, ודו"ק.

חדר אגדה ודרושים.

ב"ה קראקא:

וגם חוננו ז"ל (נ"ר קהלת ג') לווחין לה חייתה ולונה אינן לווחין לה חייתה שהיא נחה וחי"י וגם קורין לאשה נחצלתא מפני שהיתה נעשכנא צידה דנוהאל, ואיחא צגוני (שבה דף פ"ג) ענין לקפינה שהיא טהורה שנאמר דרך אבי צלצ ים (נעלי לנד) מה ים טהור אף קפינה טהורה, וע"ז כצוא על ציחור הנודרש, ה"י חיוב רואה את בני האדם ואשה יולדה זכר והקפינה טעה צהוד ים, היינו שהקצ"ה נעסר את הולד צהוד מע"י של אשה שלא יעשה שפיר וכו', והיא היתה נעשכנא צידה דנוהאל, ונחה וחי"י ואחרי עצור שצעה ימים ללדת זכר, היא טהורה כמו

בתנחומא (פי' הזריע) ה"י אי"צ רואה את בני האדם ואשה יולדת זכר והקפינה טעה צהוד הים אלצע על אלצע והמה על הדצרים האלו חונר אשא דעי למרחוק ולפועלי אחן דק, לפיכך נאמר אשה כי תזריע, הנודרש הזה חונר דרצוני וחי"י, ואנרתי לדורש ע"ד הנז"ר (פי' תזריע) אי"ר אלעזר אם ישאח אדם צחונן טעה אחה, אינו ונה, ונוע"י של אשה מרותחין והולד נתון צהוד נוע"י והקצ"ה נעשכנא שלא יעשה שפיר, שלא יעשה שליח, ושלא יעשה סנדל ואין זה חיים ומקדעשית ענדי,

בעלזרה, אוכלי לחמי אלו כ"ד מתנות כהונה שאוכל מיישראל, הגדיל עלי עקב וגו' ואיתא בזוה"ק (פ' ויחי) נוסה ודלי איש חלקים הי' וכו' ה"ד אשה יקיונו ואשה יפרנו וכו' כזר כס דגזר על אמתה ועבדא רעוהי וכו' ואמרו ז"ל צגוני (זבחים דף קט"ז) ולא קונה עוד רוח צאיש וכו' אפילו כשכב עם אשה, וזהו שאמר אהרן כהנא קדישא "ולא קונה צו" וכתבון על הר"ת צמקרא קודש (פ' חוקת) "קח" את "הנעם" והקהל "את" העדה "אתה" "אהרן" אחיך "ודברתם" אל "הקלע" לעיניהם "ונהן" "ענינו" "והולאת" שלהם "נוס" "עין" "הקלע" "והשקית" את "העדה" "את" "בעירם" ורמז לו שקופו ללקות צוני מריצה, ועי"ז יגזור עלי' השניית סיפורו וכן האשה כי נורעה הי' בעלה דונטרותא, ולא נוולא חיו בשפהיו עולתה.

בס' ילקוט סופר מוצא מדרש פליא וז"ל ד' חלקי אצותיבם יוסף וגו' א"ר אלעזר בן יעקב להצט צרכותיו של נוסה יש זה נוסף עולם ועד קופו, ואמרת פירש ע"ד הגו' (מנחות דף כ"ט) א"ר יהודה אמר רב צענה טעלה נוסה לנורס מלאו להקצ"ה שישצ וקוסה קשרים לאותיות אמר לפני הקצ"ה מי מעבד על ידך, (פירש"י ז"ל) צמה שכתבת שאתה לריך להוסיף עוד עליהם כחריס) אמר ל"י אדם אחד יש שעתיד להיות צקוף כונה דורות ועקיצה בן יוסף שנו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות, ואיתא בס' חומה אריאל (פ' ויחי) צוה"ק פ' ויחי חד עולמא דאורכי מרישא דעלמא ועד קייפא דעלמא וכו', ופי' צדך אונת שהוא חנו"ך שנקרא בע"ה צגינ' תקס"ה, כי "כ" פקומה נקפרו ת"ק, וצ"ל דקוץ האותיות חכו צימד עולה תקס"ה, והנה "נוסף" "עולם" "ועד" "קופו" צגינ' תקס"ה, ולכן אמרו צמדרש ציוסף הלדיק הכונלא כוונה אס מהלכין אנו "נוסף" "עולם" "ועד" "קופו" כי יוסף הלדיק נקרא ג"כ נע"ה, שיהי צו נשמת חנו"ך, וזה הארכנו צפירוש הגמרא אתה עקיצה בן יוסף שמוך הולך "נוסף" "עולם" "ועד" "קופו" ולדברינו שהי' בן יוסף מנוש, ואיתא צק' גליא ריח תקס"ד פעמים רבי עקיצה מוזכר בגמרא, עכ"ל ודפח"ח וס"י, ועי' יתישצ המדרש על נכון ד' חלקי

כנו קפינה צעוה"ז הדוונה לים (מ"ר רות) אלצע על אלצע, אלצע"ע נוס: "אשה" "לרה" "עיני" "צאורחין" (צ"ו פ"ז) ותנה על הדברים האלה בלומר אמאי תהי' אשה כפוי טובה, וצעל הנס אינו מכיר צנסו והי' לה להדצק צמדותי של הקצ"ה טענה עונה חיים וחסד, ולהיות רודפת לדקה וחסד וכפה תפרוש לעני ותנה תנה קרא הכי כסי צמה קא זכין טיעשה הקצ"ה עונה חיים וחסד, אמר אשא דעי לנרחוק ולפועלי אהן לדק, שושפטי ד' אונת לדקו יחדיו, ונאמן צעל ונלחבתינו טיעלס לנו סכר פעולתינו, לפיכך נאמר אשה כי תזריע וילדה זכר, ע"ד הוזה"ק א"ר יוסי איתא מן יונא דאהצרת עד יונא דילדת לית לה צפומה אלא ילידו דילה אי להוי זכר, ואיתא צפסיקתא לכך נקרא שמו זכר שחייב לזכור את צוראו ואת מלותיו, ולידע כי לכך נולד ולכך נולד ולכך קיים לפיכך בא"ה חייב לומר צעבלי צצרה העולם לעשות נחת רוח לקונו וכו' ונפשי זה נתייבצה דעת של איוב כאשר ראה שהש"ת כותן להאשה שכרה צלי מנרעת, כאשר ללדת כורעת.

בס' יטיצ לב מוצא מדרש פליא וז"ל, וידוס אהרן מה הי' לו לומר וציוס השמיני ינוול צשר ערלתו: ונראה לצאר ע"ד הוזה"ק (פ' אחרי) שדצ ואציהו מהו ע"י שלא הי' להם צנים, וא"כ לא יכלו לקיים ציולאי הלציהם מלות מילה שהיא שקולה כגד כל המלות (כדריס ל"ה), ונה פשעס ונה חטאהם צאס ונע ד' מהס פרי צטן, והי' לו לאהרן צזה טענה לודקת, וצכ"ז וידוס אהרן ולא קרא חגר לוור וציוס השמיני ינוול צשר ערלתו, לכן קיצל סכר על שתיקה.

והואיל ואיתא לידי להגיד שצחו של אהרן כהנא קדישא, לא אונע מלהסר נומנו ג"כ חסדא, והוא צנו"ר (פ' תלף) ותדצר אהרן ומרים צנושה, כך הי' נוסה אומר מרים שדברה כך, היא דרכן של נשים דצרכיות הן, אהרן הלדיק אף היא לרוך לדצר צי, אמר נוסה ותדצר מרים טמא, ואהרן כיון שידע נוסה שאף אהרן דיצר התחיל ללווח גס איש סלומי אשר צמחתי צו צענה טעלר מלאך המות סנאמר ויסב אהרן אל נוסה והנגפה

טוב נתתי לכם אל תעזבו לפי שאכילת
הנעשרות צירושלים ונצחיה לידי תלמוד.
בראותם שכולם עוסקים צוללכת שמים וצעזורה
אף הם היו מכיוונים ליראת שמים ולעסקוק
בתורה. לפיכך נוסה וזהיר את ישראל עשר
העשר. כי גדול כח התורה וע"י אכילה
הנעשרות צירושלים הצווי. תעסקן בתורה
צכוונה רצוי.

ועם דברי התוס' צומק' צ"צ הכ"ל. נראה
לייבש עוד מדרש פליאה מוצא צקי
חקדי אצות וז"ל עשר העשר את כל הצואת
זרעך הה"ד אם השמאל ואימינה ואם הימין
ואשמאליה. ע"ד דאיתא במדרש הנעלם (פ'
לך) א"ר יהודה הלדיקים מה הם עושין אם
בא לקטרג ילדה"ר נשמתו מקיימת אזהר. שנאמר
ויאמר אצרים אל לועי אל כל מהי מריצה ציני
וציניך. מה עושה הלדיק הזה הולך לצית
המדרש קורא וסוכה ומקטרג לילדה"ר ואמר
הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי וסגור
את צעלמא דתיבך לון מן קדם דאצאיש
עוציהון אם השמאל ואימינה אם הימין
ואשמאל וכו'. והו עשר העשר את כל הצואת
זרעך. כי מאכילת הנעשר צירושלים ית"י כל
כלי קרב לנח להייל"ה. הה"ד אם השמאל
ואימינה ואם הימין ואשמאליה. ואם פגע צד
מנוול זה חוששכו לצית המדרש להיות קורא
וסוכה וצחצחולות העשה עונו מלחמה ולא יוכל
לפחותך מלאוניה.

ובאופן אחר נראה לצאת המדרש הכ"ל ע"ד
אומרים ז"ל (שבת דף פ"ח) אף
דברי תורה יס צו להמית ולהחיות היינו דאמר
רצא למיימינים צה קנא דחיי לנשנאילים צה
קנא דמוותא והו עשר העשר את כל הצואת
זרעך לפי שאכילת הנעשר צירושלים ונצחיה
לי"ש ולעסקוק בתורה. הה"ד ואם השמאל ואימינה
היינו צאם תמן הנקודה צלר שמאל של השניין
לחת הנעשר כראוי (בדצרי קי חקדי אצות
הכ"ל) אז ואימינה תזכה ע"י אכילה הנעשר
ללימוד התורה להיות למיימינים צה ותהי"ך
התורה קנא דחיי ואם הימין ואשמאליה ואם
תמן הנקודה צלר ימין של השניין כדי להתעשר ע"י
מניעת נתינת הנעשר אזי תהי"ך למשמאלים
צה. והתורה קנא דמוותא לך תהי"ך ועל תורה
אומך לא תחיי.

והשמה

חלקי אצותיכם יוסף, כשהוסק הקצ"ה כהרים
על האותיות, וסאל נרע"ה לונה לר"ך הוספה.
והסיצ לו הקצ"ה צסציל עקיצא צן יוסף
סעמיד לדרוש על כל קון וקון תילי תילים
של הלכות. אומר ר' אלעזר צן יעקב להצין
צצרכותיו של נוסה יס צה "נוסף" עולם "ועד
"קופה" היינו מה ידע נרע"ה צצרכהו ליוסף
הלדיק לכון גם להאליל גם לרצו עקיצא
צרכה כי שמו הולך "נוסף" עולם "ועד" קופה
ודרש על כל קון וקון הלכות צלי ערך, והוא
ה" ליוסף הלדיק זרע צרך, וע"י נראה לרמו
(צילקוט נשלי) עד כונה סנים נקרא אדם
נער, רצי עקיצא אומר עד שלשים, והו שמאמר
דווקא רצי עקיצא צן יוסף עד שלשים, שהרי
צצמודו לפני פרעה עדיין לא נשא אשה והוא
נער חכם חרשים, וסניתיו היו שלשים.

מרי דצרי ציוסף הלדיק כ"ל במדרש תחנונו
(פ' וישב) וימלאהו איש והנה הועה
צסדה, זה גצריאל שנאמר והאיש גצריאל
(דניאל ט') ואמרתי להצית עוד רא"י שהאיש
ה" גצריאל נהגוני (סכתרין דף ל"ו) רשצ"י
אומר אותו הפרק זמן ציסול פירות ה"י, ח"ל
הקצ"ה לגצריאל כשאמה יולא לצל פירות
היוק להם שנאמר נדי עצרו יקח אחכם כי
צצוקר צצוקר יעצור וגו' (ופירש"י"ל גצריאל
מנוונה על ציסול הפירות) והו כאשר גצריאל
לצל פירות עץ הסדה ילא, שם את יוסף
הלדיק מלא.

בם צני ישעבר מוצא מדרש פליאה וז"ל.
וסנחת צכל הטוב אין טוב אלא תורה
כדכתיב כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל
תעזבו. לפיכך נוסה וזהיר את ישראל עשר
העשר. יתצאר ע"ד התוס' (צ"צ דף כ"א)
למען הלמוד ליראה וגו' כי נליין תלא תורה
לפי שה"י רואה קדושה וכהנים עוסקים צצצורה
ה"י מכוון לצו יותר ליראת שמים וללמוד תורה
כדרשין צספרי למען תלמוד ליראה את ד'
גדול הנעשר שני שנוציה לידי תלמוד לפי
שה"י עומר צירושלים עד שאכל הנעשר שני
שלו ה"י רואה שכלם עוסקים צוללכת שמים
וצעזורה גם הוא ה"י מכוון ליראת שמים
ועסק בתורה עכ"ל. והו כוונה המדרש וסנחת
צכל הטוב אין טוב אלא תורה דכתיב כי לקח

לזוט שנתכנסה שצציל שהתכלה בשכינה והרשות
נחונה ללדיק ששכינה כצורו להסתכלה עד
דנפיק כשנתו למעלה.

אגב ארנו צגוי חולין (דף ק"ה) מפני מה
אנחנו נזים אחרונים חוצה שנוכל קדונית
יש שנוקנא את העינים, ע"ד שבי צפי מוגיל
נישרים נזים אחרו ים חוצה הוא קוד כנסת
ישראל שצריך לדחות מנונה כחות החילונים
הנקרא חוצה, וכי צפי עמוק הנוכך (מוצא צ"ר
פי וירא) עונותיו של אדם רשומים על המלח
וישרשות למזיקים להזיק הרואים אולם העונות
כל מלכו של אדם, לכן לזה הנוכך לזוט
ואשרו אל תציר אחריו ואירע לאשרו של לזוט
שהציעה נואחרי וראה עונות על נולדה והעניש
אותה וכו' וזהו ארנו צגנורא מופני מה אחרו
נזים אחרונים חוצה, היינו שהיא חוצה לדחות
ונכנסת ישראל כחות החילונים שלא ייקו אותה
שנוכל קדונית יש שנוקנא את העינים, שהרי
אשרו של לזוט שהיתה צקדוס נליז מלח ביזקה
לפי שראו החילונים עונות על נולדה ושלחו זה
ידיהן, ועיני תנוקנה צמוריהן.

בם' דצרי יוסף מוצא מדרש פליאה וז"ל,
כשראה דוד מה שאמר קרח כי כל
העדה כלם קדושים, נטל כזור והתחיל מנגן
ארונונג ד' כי דליכתי ולא שומת אויבי לי
יתבאר ע"ד פירש"ל בהפ"י ולא שומת אויבי
לי שה"י אומרים אין לדוד חלק לעולם הבא,
וכשראו שצצילי נפתחו הדלתות אז ידעו
שנוחל לי הקצרה על אותו עון ונהפכו פני
סוכלי דוד כסולי קדירה, וזהו ציור המדרש
כשראה דוד מה שאמר קרח כי כל העדה
כלם קדושים וקח שפיל לסיפא דקרא היינו
ומדוע התנשא על קהל ד' וסינונג ויעתק
משם הדרה (פי' לך) ויעת"ק נוס': "ומדוע
"תתנשא" על "קהל ד', שהוליו עתק מפייהם
שאין לדוד חלק לעולם הבא, וכשראו שצצילי
נפתחו הדלתות הארון צצהנוק שצירושלים אשר
הרים קציר לה נטל כזור והתחיל מנגן
ארונונג וכו' ואמר קירה ציוס הליל ד' אותו
מכף כל אויביו ומיד שאול, מכ"ף נוס': "אחיהי
"כעצ"פ שעיך, וזהו שנוחל לו אותו עון, ולא
"שומת אויבי לי ר"ת שאול, כיון שדלתי
צית הנקדש נפתחו שצצילי, נעשה לא ישלחו
אויבי לי.

צפי

והשתא דאחא לידי הנומרא (סצת דף פ"ח)
הי"ל חינוא זה מלחא, ח"ר חנכאל
צר פפא וואי דכתיב שנונו כי נגידים אדצר
למה ננוכל דצרי תורה כנגיד לונוך לך מה
נגיד זה ים צו להנחית ולהחיות אף דצרי
הורה ים צו להנחית ולהחיות היינו דאמר רבא
לנוינינים זה קנא דהיי לנושאילים זה קנא
דנוחא, והוא, ע"ד שנוצא צפי השקטים לרד"ק
ז"ל צסס אציו ה"ר יוסף קנחי ז"ל פירוש
עפ"פ (משלי כ"ח) נגיד חקר תצונו ורצ
מעשקוה וקנא צלע יאריך ימים, כי לא פורש
צקרא העיכס של נגיד חקר תצונו ורצ
מעשקוה, ואמר כי נגיד הוא מלשון תרגום,
ויגוע והרגועו ואחכגיד, כלומר נזי שהוא רצ
מעשקוה ימות קודם זמנו, משא"כ וקנא צלע
יאריך ימים ודפחה וצ"י נראה לדכ"ס הגוי
הי"ל, שנוני כי נגידים אדצר, היינו מעניני
מיתות שאין שוין אלל לדיק ורשע, מה נגיד
זה ים צו להנחית ולהחיות, כלומר שהלונד
הורה לשונה והוא לנוינינים זה (כפירוש
רש"י ז"ל לדעת קודה) הנחית אללו קנא דהיי
היינו לחיי עולם הבא, לא כן הרשע הלונד
הורה שלא לשונה תורתו נעשית לו קס מות
(תצנית זיון) והוא לנושאילים זה אללו הנחית
קנא דנוחא, כלומר רק להנחית ולא להחיות
וצעת תקיס צתחה"נו כל גוי וגוי, אז נפשו
לא חי.

בילקוט (פי' צרכה) ויראהו ד' וגו' וננין
שהכחשו אשרו של לזוט, שחאמר
עד לזער, והלן הוא אומר ולזוט צא לזעה והוא
תנוה, ונראה לייסב ע"ד שבי צפי טוב הלרן
(מוצא צ"ר) העעס שנתה אשרו של לזוט
נפני שהסתכלה ששכינה הצלה שנוחל כי
הכחצו אומר וד' הנועיר על קדוס וכלל זה
כל נוקוס שחאמר וד' הוא וצית דינו כנו וד'
הכה כל צבור, ולזה נעשה מלח, כי השכינה
נקראה מלח וזה חקאה, עכ"ל, ואיתה צנדרש
הנעלם ויאמר הראיני נא את כבודך וגו' ומה
אחיצ לי לא תוכל לראות פני הוא מארי
דאפי' ולא יהיז לי רשותא עד דנפיק כשנותי
לקיים מה שחאמר, כי לא יראני האדם וחי
וכל כשנותא דלדיקייא אחייהז לי רשותא
לזנדרע ולא תצקא מה דלא יכול צעלנא דדין,
וזהו ציור הילקוט מניין שהכחשו אשרו של

לנוען לא יסלט עליהם זר וק"א יע"ש. וגם
נוצא צק' נחלת יעקב צט"ל ונקובל גדול רוח
צדק"י (פ' תשא) והסירותי לה כפי ונכאן
שניהן רשות לנחצלים לחבל, והוא עפ"י שטני
קליפות ונרומים צפסוק (פ' תלוא) "לפיו" קצ"ב
"נעשה" אורג ר"ת קנאל"ל, היא שליטה דנחלה
ואח"כ כתיב תצב כפי, ואח"כ כתיב "תחרא"
"יהי" ילו"לא ייקרע, ר"ת ליל"ת, ננאל תצב
כפי הפסק צין שניהם, וזה הרנו והסירותי
את כפי ואז ח"ו רשות לנחצלין לחבל ודפח"ת,
וע"ז יצאך הוודקס הנ"ל, כיון שהשכינה יורדת
למטה לארץ ואיננה ח"ו רציעה על צנין וקרה
כפה נוהם אז ניתן רשות לנחצלים לחבל,
ולחניד ח"ו צני אדכ ונחבל:

עוד נדרש פליאה ויעצידו מלרים את צני
ישראל צפרד, חד אומר נקל וחומר וחד
אמר נגזירה שוה, נראה לפרש צדק ככון ע"ד
הנו"ר (פ' וארא) וא"ך ישנע"י פרעה, זה אחד
ונעשרה כל וחומר שצמורה, וזהו כוונת הנדרש
חד אומר נקל וחומר שאלו לנודין קל וחומר
ונעצודת צני ישראל שצמורים קצני ישראל לא
שנועו אל נרע"ה שילאו מולרים וא"ך ישנע"י
פרעה לשלחם, ונשום דליכא לנע"ד האי קל
וחומר דצמלמא ד"ישראל דלא שנועו אל נרע"ה
ונפ"י שידעו שנגזר עליהם שיעצוד של ארצע
נאות ועשר שנה ועדיין לא שלמו שנות
השיעצוד, נשאל"כ פרעה שלא ידע נגזירה
שנות תשיעצוד אפשר שהוא ישנע לנרע"ה,
וא"כ הוא ק"ו פריכא, לפיכך וחד אומר נגזירה
שוה שלא נפאת ק"ו לא ישנע פרעה רק
מכח גזירה שוה והוא שגם פרעה ידע שנגזר
עליהם שיעצוד ונן ארצע נאות ועשר שנה
וכמו שישראל לא שנועו לנרע"ה צידעם שיעדיין
לא שלמו להשיעצוד שניו, נטעם זה גם פרעה
לא יטה לחני:

בס' דמשק אליעזר נוצא נדרש פליאה וז"ל
זכור את יום הקצת לקדשה הה"ד ונת
א"ש כהן כי תחל לזנות, נחפרש היעצ ע"ד
הילקוט (פ' נשא) אמרו רבותינו צטס רצי
חנינא אציו של ר' אחא, הנואף והנואפת עוצרים
על עשרת הדברות וכו', אמרו לו לרצי חנינא
הרי אמרו תשעה שבת בילד עוצר אומר להם
אף אני אומר לכם לפעמים כהן ויש לו אשה
כהנת

בס' אור דוד נוצא נדרש פליאה (ומוקורו
צמ"ר ש"ש) וז"ל אלמלא לא קצלו
ישראל את התורה ה"י הקצ"ה שונא לצנות
צמערת הנוכפלה, אמרתי לייסצ ע"ד הזה"ק
(פ' יתרו) ויסעו נרפידים ויצאו נדבר סיני
תאנא ר' ח"א, צההוא זינונא דנע"י ישראל
למורא דסיני כניס להו הקצ"ה לזרע"ן ואשכח
צכולהו, ולא אשכח צכולא זרעא ד"ישראל פקול
אלא כולא זרעא דקשוע, כולהו צני קשוע
אמר הקצ"ה השתא אנא צעינן לנע"ה אורייתא
לישראל, ואיתא צגנ"י (פסחים דף ק"ט) כותבין
לו כוס של צרכה לצרכה לצדך אומרים
לו צדך אומר להם אני לא אצרך לפי שצבר
לא מונע ישנעאל, כותבין לו ליחא, אומר
להם אני ראוי לצדך לפי שצבר לא מונע
עשו כותבין לו ליעקב אומר להם אני לא אצרך
שצבר נשאתי שתי אחיות צח"הן שעתידה תורה
לאוקרן עלי וגו' אומרים לו לדוד טו"ל אלה
וצדך, אומר להם אני אצרך ולי נאה לצדך
שנאמר (תלים קט"ז) כוס ישועות אשא וצטס
ד' אקרא וכו', וכתב השלח"ק (צהלכות פסח)
הטעם שדהנע"ה נצרך כי לו נאה לצדך לפי
שצא נורות הנאצ"י והוא כנו אורח דקיינא
נן אורח נצרך יע"ש:

וע"ז יתיסצ הוודקס אלמלא לא קצלו ישראל
את התורה, אזי ה"י נקום לטענה וליונר
נשום שונא צהם הש"ת ח"ו שונן פקול ולא
ה"י כלו זרע אונת והא רא"י שצבא חנים
נצרכים אלל דהנע"ה, ונש"ה ה"י הקצ"ה
שונא לצנות צמערת הנוכפלה ונשום שונא
ציונא חל"הם זרעא דלא נעלי ונפסלו נלכצל
את התורה, אלל השתא שקצלו ישראל את
התורה מוכח כי כלך יפה רעיתי ונשום ח"ן
צך וטעם פשוט שדהנע"ה נצרך, נשום דהוא
כנו אורח:

בס' צני ישכבר נוצא נדרש פליאה וז"ל
כיון שהשכינה יורדת למטה לארץ ניהן
רשות לנחצלים לחבל, נראה לצוא אל הציאור
ע"ד שבי צק' עצודת ישראל (פ' תלוא) על
ענין שלוח הקן וכן לנעלה נחעוררת נדרת
הרמנות נשכינת עוזנו להתפלל עצורנו ולצק
רמנים, וזה נקרא צוה"ק אונא רציעה על
צניו, דה"י שיהא רציעה נקובכת עליהם

כהנה וישראל כחף וצח עלי' והיא יולדת
ונמנו קצורים צו שהוא צו של כהן ועומר
ונושט צצית המקדש ונמלא נחלל את השבת
וזה ציחור הנדרש זכור את יום השבת לקדשו
שלא יהא חלל עומר ונשט צצית המקדש
צצית הה"ד וצח חתן כהן כי תחל לזנות
היינו צכגון דא צנה עומר ונשט צצית צצית
הצחירה ואין כך גדולה נחו העצירה :

בילהוט (נושלי כ"ג) אל תהי צקוצאי יין
אל תשתה שצעים שלא תראה פני
שצעים. הילקוט הוא קטור וחתום, ואמרת
לפרש ע"ד הילקוט (פי' שמיני) ר' נחני צסס
ר' לוי צצציל ארצעה דצרים ונתו צני אחרן
וכו' ע"י צככנקו שחויי יין צמקדש וכתבי צה
מיתתהון יין וכבר אל תשת וכו'. ואיתא צצה"ק
(פי' אחריו) נדצ ואציה צלמודיי' שקולין היו
נגד ע' קנהדרין דהוי נשנושין קדס ד' וצג"כ
מיתא הין בפרה על ישראל יצבו את השריפה
ואחיהם כל צית ישראל יצבו את השריפה
וגווי' וזהו פירושו אל תהי צקוצאי יין אל
השתה, שצעים היינו יין שנספרו שצעים. לפי
שצעים הזה היין תקלה לעולם (מ"ר בויני)
שלא תראה פני שצעים שהרי נדצ ואציה
צצציל צככנקו שחויי יין צמקדש גרס לנו
היין שלא לראה את פניהם הקדושים שהיו
שקולין נגד שצעים קנהדרין, ועל מיתתם יצבו
כל צית ישראל ויטורין :

בס' זרע קודש מוצא מדרש פליאה וז"ל :
כל נקום שאתה מולא גדולתו של הקצ"ה
סס אתה מולא ענותנותו, וזהו ששכינו תלמוד
חכם לריך שיהי צו שמיני שצמינית כדי
לצוא אל ציחור המקדש אקדים הגו' (פסחים
דף כ"צ) שמשון העמקוני ואמרי לה נחמיי
העמקוני הי' דורש כל אתים שצחורה כיון
שהגיע לאת ד' חלקיך הירא פורק, אמרו לו
תלמודיו רצי כל אתים שדרשה מה תהא עליהן
הנור להם כסם שקצלהי שכר על הדרישה
כך אני מקבל שכר על הפרישה, עד שצח
רצי עקיצה ודרש את ד"א תירא לרצות תלמודי
חכמים, וצק' איתא פירוש על המאמר היח
לריך שיהי צו שמיני שצמינית, כי תנוני
אפי' שצק' תלים נקרא שמינית מפני שיסנס
סס מכל אלפיה צית"א שמונה פקוקים, וצלות

חית נמלא חצר אחי לכל אשר ירליך, וזהו
שה"ח לריך שיהי צו מדת היראה שאתה
קודנות לחכמות, וע"ז יתפרש המדרש כל
נקום שאתה מולא גדולתו של הקצ"ה סס אתה
מולא ענותנותו שהרי השווה הכתוב מורא
רצך כמורא שמיני, וכדי שלא תזוז דעתו של
ת"ח עליו ולא יתגאה לומור ח"כ לגצאי יראה
מילתא זוטרתא היא, לזה אמר וזהו ששכינו
ה"ח לריך שיהי צו שמיני שצמינית כלומר
שיצוא גם צקצבו יראה ורעה, צהזכירו שמו
של הקצ"ה מלך עדי עד :

אגב אציה דצרי רצינו ונוהרש"א ז"ל שהקשה
על המימרא (פרק צ' דשנה) אמר רצח
ונאן דרחים רצנן הוי ל"י צנן רצנן דדחיל
נורצנן. הוא גופא הוה לורצח נורצנן, הא נעלה
הצנה גדולה וייראה, וא"כ למה נאן דדחיל
זוכה דאיהו גופי' הוי לורצח נורצנן ונשא"כ
נאן דרחים וכו' ומתקן כי זה דרחים רצנן
ודאי בצר הוא ת"ח, דאל"כ לא הי' אוהב רצנן
דהא אמר רצי עקיצה כשהייתי עם הארץ
אמרתי מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כממור
וקאמר דזכה נמי לצנן רצנן נאן דרחים רצנן
עכ"ל :

ונראה לדרוש ע"ז צנוקם התפלה הוא יפהח
לצנו צחורתו ויפס צלצנו אהצתו
ויראתו לעשוה רצונו ולעצדו צלצו שלם למען
לא כיגע לריק ולא צלד לצהלה, וזהו כשישים
הסי"ת צלצנו אהצתו ויראתו לרצות ת"ח
שנאחז וגם כירא הת"ח, אז לא כיגע לריק,
כלומר גיעתינו ועמלנו צתוה"ק לא תהי לריק
כי כזכה ע"ז שנהי' צעלנונו ת"ח וגם לא צלד
לצהלה כי גם צנינו יהיו למודי ד' תלמודי
חכמים, עוקקים צתורה כל הימים :

בס' קהלת משה מוצא מדרש פליאה וז"ל :
צקיכות חסצו שצבת ימים, לא נחקרנה
דעת של איוב ציקורין עד שראה צכבת צכבת
צכובות, נראה לצחר כי צספר איוב מלינו
לשון קובה ג' פעמים ואילו הן צנה כעס ציתו
ובקובה עשה נולר (איוב כ"ז) אף חס יצין
מפרקי עד תשואות קובתו (איוב א'), כי
ישימו צמענות יצצו צכובה לנו ארצ (איוב
לחית), וזהו באשר קבל איוב יסורין הראה לו
קובה

קוצה ג' פעמים לעורר אותו כי האדם יבד
בפוצה שצעת ימים כי ימי חנוך עלי ארץ
רק שצעת ימים כי שצעים שנה כחלקו שצעת
עשירות (בנושן צק' חגיד מיקרים) שם שנים
יעזר נדצר צבר נס חסר שם עשירות יתקיים
בעלמח וצנציעית חס' יהי' צן שצעים שנה
חית צ' וצנציעין וכל נוספל להקצ' יצו"ש
צנציעות ויום לשנה יחסצ' לו והמה ג' עתים
עצב צוקר ולעצב צד"ה (קהלה י"ח) צוקר
זכע זרעך וצערצ' אל הכך ידך וחס' עלמח
לסוכה דמח' וצצבו צכל יוניחיו רק צדירה
עראי וכמו שלא יצין צן חרס מה שיש
למפלס' עז' כן קצר שכלו וצצין מופלח
חמים דעים חס' לשצט' או לחסר' ולכן חיצ
כלחלו וצצ' חס' לנוסר חצו ונחקרה דמח
ללא חסיד קוצה דעציד דינח צלא דינח כי
האדם חצו צנח' רק כחורח נטה ללן
והצצ' צלרן הצנח' חצו רק כגר' וחצ'ל
וולקרוס על היסודין חגר :

בס' יסנח חס' מוצא ודרש פליח' וז"ל
ח"ד צון ילחק צקר הי' מוחלפת שיעה
לר' צון דלחור ר' צון פרה חרונה כלקחת מן
הגוים חצור המדרש הלן צדרך ככו' ע"ד
המ"ר (פי הי') יודע ד' יוני חנוכים וז' שרה
סהיח' חנוכה צנעטי' ח"ר יוחן כהדין
עגלח' חנוכה צנעטי' ח"ר יוחן כהדין
דחיינו פרה חרונה חנוכה) ורליתי צק' ח'
סנח' צדצרי רש"י'ל (פי' חלדות) ויעתר לו
ולא לכה שחין דונה חפלת לדיק צן לדיק
להפלת לדיק צן רשע' לפיכך לו ולא לכה
דחמח' לא כחור לפי שחין דונה חפלת לדיק
צן רשע' להפלת לדיק צן לדיק כדי לפרש
סלכן לא חתצ' ויעתר לכה ומחרן שכוונה
רש"י'ל לומר ח' חפלת לדיק צן רשע' ח'
מקוצלה חצ'י חפלת לדיק צן לדיק על זה
לא צדך קצ' דח' ונחלח' דפשיט' חפלת
לדיק צן רשע' ונחלח' יוח' לפי שלא הי' לו
חתי' ללחור חוונה חפלה ואעפ"כ מוחלל
צחונה חצ'י וחקר' חח' לאשנעין חפילו
לחפלת לדיק צן לדיק נעחר ג"כ חס'י
וחפח' חצ'י דצרי המדרש חנוכה חס'י
ח"ר צון ילחק חקר הי' וחפלת על עלמו
וחפלתו חס'י לדיק צן לדיק מוחלפת

שיטה דר' צון דלחור פרה חרונה כלקחת מן
הגוים והוא שצקה חנו' ע"ה סהיח' חנוכה
צנעטי' כהדין עגלח' חנוכה וכלקחת לילחק
חצ'ה לחס' וצין חגוים חצ'י חח' וחצ'י
חוקמה היו רחמים (ח"ד חלדות) והיו נחמהגים
צנעטי' חגוים חלח' והיא לא לומר חנוכה
והיא סהיח' לדיק צן רשעים חיה עקרה
וח"כ לא הי' נחלורך להקרה לומר ויעתר לכה
כי צורח' חיה חפלת חנוכה ונעולה
מוחלפת לדיק צן לדיק לחלח' :

בס' שם ממוחל מוצא ודרש פליח' וז"ל
חנו' כנסת ישראל לפני הקצ'ה רצש'ע
חח' גרשחו לצין חנוכה חנו' כנסת חס'
חס' חנו' חקצ'ה ח' כתיב צפרה חס'
קל ולא חס' כדי לבוא אל צחור חנו'רש
חקרים חקדמות הללו ח' צגוי' פסחים (דף
פ"ו) ח"ר חוסעיל מה דכתיב לדיק פזרונו
צירחל (סופטים ה') לדיק עשה חקצ'ה עס
ישראל שפורס לצין חס'י' והיינו דלחור
החור חס'י' חצ'י חס'י' חן מועלין חס'י' ח'
צבו כתיב (ח"ח ח') כי שסת חס'י' יסצ'
שם יוחצ' וכל צית ישראל עד חכרית כל זכר
צחור' וחלו חן חונו חונו חס'י' חנו' חס'
גצן ולא עזדין לבו חס'י' ח"ל רלונך יטפול
לך חלח' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חוס' ללא ידעיתו חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
לכולח' לחס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
גצייכו קרו לבג חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
דחוני צח' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
סצח' (דף ק"ח) כל חוס' חס'י' חס'י' חס'י'
חפילו עוצד חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
(יסע'י חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חל חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
(פי' וירח) ור' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חחון חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חור חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חוס' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חור חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חוס' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'
חוס' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י' חס'י'

ועי' יחפרס חנו'רש חנו' כנסת ישראל לפני
חקצ'ה רצש'ע חח' גרשחו חנו' חס'י' חס'י'
ח

את השבת שהפץ די אותנו לצין האומות ולמה כשנראה את השבת כמ"כ ציני יחזקאל (יחזקאל כף) ונהי' כגויס כושפחיה הארלות לשבת עץ ואצון אמר הקצ"ה איש כתיב צפרשה אכבי קל ולא איש, שצפשה שאני גוזר להציא עוצה לעולם, לא איש קל ויבזא, איש כתיב צפרשה שיבזא, עד"ה כל האדם כוזב, ואני קל ולא איש שיבזא, ולדקא עשייה עומכס שפוחתי אהבם לצין האומות, כדי שלא יוכלו לעשות צבם כלי' וגם שניירה שנה היא להנאהבם ולטובתהם, שכל העשור שנה בהלכתו - אפילו עוצר ע"ז כאלוט נוחלין לו, לכן הו' זהירין בהשניירה שניירה להם נחילה קליחה וכפרה:

בת"י (פ' וארח) הירא נעצדי די נעצדי פרעה וגו' איצ דסוה דה ל נפתגוה דדי נעצדוי דפרעה כנס ית עצדוי ויה גיהי ציהא, ובלעס דלא סוי לצי' לפהגוה דדי וסגק ית עצדוי ויה גיהוי צחקלא, ע"ז אבאר פקוקי דרחמי ודורס אל העשים חלקי צחורה ע"ד שבי צסי ערצי נחל (פ' ואהרן) עה"פ נחמו נחמו עמי יאמר אלביכם, וגו' שפחתי ציחור נחמד צזה נחו כבי פעמים נחמו ונחו יאמר, אלביכם לשון עתיד, דהנה נודע לדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר ורשעים צהיפך, וידוע כי דיצור הוא קשות ואמירה הוא רכות, וידוע כי הי' רחמים ואלקים דין, ולכן בשכ"צא יסעי הפורענות צהפטורת חיון, אמר כי פי ד' דיצור, ר"ל הוי' שהוא רחמים, דיצור קשות כי הפכו מדה"ר למדה"ה, ועתה ניצא על העתיד, אחר שיתרלה להם הש"ת יק"י נחמה צכפלים, ונחו כי יאמר אלביכם, ר"ל נלצד שיתנהג הש"ה עמו, צמדה"ר אלל, שיתהפך גם מדה"ד למדה"ה, ואלהים שהוא דין יאמר ג"כ רכות, ודפח"ה, וב"ז נראה לדרוש הפי הירא את דצר ד', איצ שיהי ירא פן יהפך מדה"ר למדה"ה, ויהי ח"ו דצר ד' היינו שהי' שהוא רחמים ייה' צבחי דיצור, שהוא קשה לכן היקס נקנהו ואמר (איצ יוד) אומר קל אלוקי אל תרשיעני, נפמי שרלוני להפוך מדה"ד למדה"ה, וזהו אומר קל אלוקי, כי צאלה חפלהי שיהי אומר שהוא רכות, קל אלוקי, שהמה מדה"ה, כדי אל תרשיעני, כי מדה הרחמים תתגלגל עלינו, ויוצן צזה ג"כ הפקוק (איצ

ל"ו) יגיד עליו רעו נקנה אף על עולתה, היינו חס כי רעו צלעס, שהי' ג"כ ניוטלי פרעה לעג על איצ והגיד עליו נאלות כראותו שהקים נקנהו ועלות ייחל אל ביתו צב"ז, לא שנה לכו על דצרי צלעס אשר עליו הגר, קרא, כי דצר ד' הי' איצ ירא:

בס' תיצת גמא לפרונוג ז"ל, איהא עה"פ וגם דלה דלה לנו מלמד שגירין, והיא המוה, ויתיישצ עפ"י החוק' (ר"ה דף י"ז) ועליהם אור דוד אהצתי, דכתיב צי' אפסוקי חצלי מית, וכתיב דלותי ולי יהושעי, כשהוא דל צויות רצ חסד נוטה ונושיע, כדרשין לקמן, אי כונו מלשון דלה דלה לנו, שנועקו ונצור עמוק, וכתיב צהרי' צוצי נפסי' למחולכי' וגו' והדר אההנך צארלות החיים עכ"ל, והו' וגם דלה דלה לנו מלמד שגירין שדלה והעלה אותן וצירא עניקתא, לא יגרא רונה צוה שגירין כדי שיבוצו נפשותן לננוחותה, וצארלות החיים תשצנה לחלמות:

בס' בודי' שצבה מוצא מדרש פליאה ח"ל, כשאלמר הקצ"ה לנקה לא הצכל גדי צחלצ, אמה ופירש לו צצר צחלצ, אמר משה הן לי רשות לפהוצ צצר צחלצ, ח"ל כהצ לך את הדצרים האלה, אמרתי לייסצ ע"ד שצחק הרש"ק, היהודי נפרשטיקח זללה"ה, נאחקז"ל צשעה ששעה ישראל את העגל קערגו הנלכס על לוחות שניות, ואמרו אהמול עצרו, על לא יהי לך, ועתה ניתן להם ליחות שניות, והסיצ להם הקצ"ה, הלא אכלתם צצר צחלצ אלל, אצרהם אצינו עיה וכו', והקשה האריך מוכח שאכלי הנלכסים אלל אשע"ה, צבה צחלצ הלא כתיב צקרא צפירוש, ויקח מנחה וחלצ וצן הצקר אשר וכו', וא"כ אכלו הנלכסים צתחילה חלצ ואח"כ צצר, וזה סרי לכיע והסביל צחרץ זה עס הידוע נקפה"ק הענעס של האיסור אכילה צצר צחלצ, מפני שצצר רונח על דיניט וחלצ רונח על רחמים, ואכן פסקין היתאי צצה, ולכן כשאוכל צתחילה צצר ואח"כ חלצ, יתעוררו חיו דיניט ע"י הצצר דתיתאי ונשאי' לגבי מלכאים, איסור אכילה, צצר צחלצ הוא להצפך, מנעס כשרלו לקצל את פחוקה, אמרו חכמי הורדך על השמים לפי שצצרין עילאי צצה וא"כ אללס איסור צצר צחלצ, הוא מנעס כשאוכל

כשאוכל צהילה חלב ואחכ צמר שהוא עילאי
יהעוררו ח"י ע"י דינים ודפח"ח:

וע"ז יתחזר הוודש כשאמר לו הקצ"ה לנשה
לא תצטל גדי צהלב אמו, אמר לו נשה
הן לי רשות לכהוב צמר צהלב, היינו לאו
דווקא גדי צהלב אמו, אלא אפילו צמר צהלב
דעלמא, כדי שלא יהי' תמלכים שום הנעדרות
ולומר שלא ידעו דאיכא תמלכא, גם צהילה
צמר צהלב דעלמא, ח"ל כתב כך את הדברים
האלה, כלומר האיסור של צמר צהלב, היינו
נקודם צמר ואח"כ חלב תוכל לכהוב אך ורק
כך, היינו לפני בני אדם שיהיה סתם
התחיל גדר, ונשאל"כ לפני המלכים אינה נועילה
כתיבתך כלל, כי שוב יהי' להם עונה שלא
עצרו על איסור צמר צהלב צהילהם אלא
חלף"ה לפי שאכלו חלב צהילה, ואח"כ הי'
צמר הצהילה:

בם ילקוט קופר מוצא מדרש פליאה וז"ל:
צטעה שבינו צהילה נשאלת ליום הרביעי
ילאה צת קול ואנורה אל השמחה אויבתי לי
אם נפלת קומתי הפליאה יפה נדרשה ע"ד
הנזיר (פי צרכה) כך הי' קנאל הרשע ונלפה
נשנתו של נשה ואמר ותי יהי' ויכחל צרכה
ואני ננולא פי שחוק, עד שאמר לו ויכחל ויה
רשע אני צרכה ואתה נשחק אל תבנחו אויבתי
לי כי נפלת ונפטרתי של נשה קומתי ונפטרתי
של יהושע צטעה שהפיל ל"א ונלכיס, — וזהו
ציאור הוודש "צחולה כשאלת "ליום "הרביעי
ר"ת "לצנה" לרנן פני יהושע בפני הצנה
ילאה צת קול ואנורה אל תבנחו אויבתי לי
אם נפלת קומתי, אם נפלת ונפטרתי של נשה
קומתי ונפטרתי של יהושע צטעה שהפיל ל"א
ונלכיס ואז קנחה צמחול צחולה, כראותה
ונפלאות עושה פלא:

בם דברי יצחק מוצא מדרש פליאה וז"ל:
כצנה נשה ורחה תדשא הארץ דשא
צכה ורחה החורבן, אמרתי לצמר עפ"י שמוצא
צמי ונדבר קדמות צטם הרב הלצ"ס ח"י רנח
נאה צמי הדשא הארץ דשא, כי ר"ת דש"א הוא
ד"ן "שלו" אמו, כי על ג' דברים אלו העולם
עונד, וצחילה צריח העולם התחנן ניד
אחרי הגלות הארץ שהיתה ראוי לישב הצ"ח
והאלם, אמר די תדשא הארץ דשא וכו' דשא
מיותר, אלא רנח ד"ן "שלו" אמו, הוא עש

מזריע זרע השלו"ם עכ"ל, ואמרו (צ"ח דף ל')
לא חרצה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם
על דין תורה, וגם אמרו צציל שצ"ח צה ת"ח
(צצת ק"ט) צציל שפסקו אנשי אמונה (צגוני
שכ), וזהו כצנה נשה ורחה תדשא הארץ
דש"א, ד"ן "שלו" אמו, צכה ורחה החורבן,
כי צציל אלו ג' דברים חרצה ירושלים,
וישראל גלו צן הגוים.

משה דוב בראפמאז.

ב"ת קראקא

בסוכות תשנו וגו' כי צקוכות הובצתי
מקסים הקדמונים הלוא ג' נהנות
נתן הקצ"ה לישראל צמדצ, וכן וצמר וענני
כצור, ונדוע לותה תורה לצטעה דוקא זכר
לענני כצור (וע' חלש"ך) והגאון חיד"א צמי
ראש דוד הצ"ח צקס ר"ח כפוקי דשאני לחס
וויס דהנה דברים הכרחיים ולא הוה כ"כ
הוספת מוצה, נשאל"כ ענני כצור הלא חיצון
צזה, וצקס ונהר"י ז"ן כי דשאני וכן וצמר
דכיתן להם ע"י מרעונוהן, נשאל"כ ענני כצור
דכיתן להם רק צטוצו הגדול עיי"ש, וצמי צמי
ישכבר מואמר ללא דנוהמותא מ"ש עוד צזה
צבונה חנפין עיי"ש, ולענד"כ צפסיות דשאני
וון וצמר דצצורו ניד צע"ס ציהש"מי, כו"ש
צפרק חצנה (כ"ה נ"ו) עטרה דברים צצורו
צע"ש ציה"ש נפי הארץ פי הצמר וכו' הון
והיונה וכו' וא"כ הי' דברים הללו כ"א מחלקי
הצריחא ול"ש לעשות זכר לנח, וכעין שדרשו
חכמ"ל על ויכב היס לחיתנו להנחו הראשון,
תנאי ההנה עם היס שיצקע נשאל"כ ענני
כצור שהי' דבר חדש צצצורו וחיצה יתירה
מדעת לנו צזה לננן ידעו דורותיכם וצזה י"ל
עוד קושיה האלש"ך על דנקרא שם החג ע"ש
הסוכות ולא ע"ש הדי' ויכיס ע"ש, ע"ד הצ"ר
(כ"פ וירא) והשענו תחת העץ חייך שאני פורע
לצניך וכו' צמדצ, ציסוב ולע"ל, צמדצ, פרס
ענן לנסך צארץ צקוכות השנו כו' ולע"ל
וקובה תהי' ללל יונס ע"ש, ואפ"ל מנעם זה
הקדומו רציו הקדוש ואחר"י צצ"ע דיני קובה
ולולא אעפ"י שהתוה"ק הקדומו הלולב.

חק' מנחם מאנדל הרענגיל
בהמח"ס דבש וחלב וכו'.

בעזרת

ספר

חדרי תורה

חדר ב

אגדה ודרושים

חדר א

הלכה וחידושים

מנאנוני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת, וגם יוחזקו בספר, דרושים ואמרי שפה מתופשי התורה, הכאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל יחיש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראמא יע"א בעהמח"ם "אבן משה" על המסורות.

חוברת ז.

קראמא שנת תרפ"ז.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1926.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמי'
קארניטצער שליט"א, אבד"ק קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה רוב בראפמאז
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרפים אשר ראום גדולים וישבחוים, וכל חפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להו"ל ס' „חדרי תורה“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, וגם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מנאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אזהבי תורה יבואו שעריו בתורה ויסיעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה. ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

כעתירת הכוה"ח פק"ק קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי' בהנה"צ מו"ה עקיבא קארניטצער זצ"ל
אבד"ק קראקא יצ"ו.

ב"ה יום ועש"ק בשלה תרע"ג לס"ק יאולאוויטין.
לכבוד החרף וית רענן מו"ר חיים לאנגווייל ג"י

מכתבו הגיעני בשבוע העבר אונס חן
פנאי להשיב בדברי פלפול כי
יקופוני בחצילות שאלות נחולות והכני עתה
להשיב בקלרה על קושיהו נקוטה כ"ח מה
צעל וצועל נחיים חף תרומה נחיים לאפוקי
כהונה דלח"ה דהא נשכחת לה נמי תרומה
נחיים כגון שקידש חוץ מהכהן וזאת תחתיו
ונאסרה להכהן נשום קוטה דמשום אשת איש
ליכא, לק"ו דעצור בחדושי הרשב"א דענקדש
חוץ מפלוני חף לכ"ד דהוי קדושין מכ"ו חסורה
לאותו פלוני נשום דקונשחמש בלד אשת איש
וע"ז ברשב"א צ"ל הנוקדש וא"כ בלח"ה חסורה
לו נשום אשת איש ואם נתגרסה הרי בלח"ה
חסורה לו דהא הוי גרושה לכל אדם ול"ה בלח"ה
רק לאחר נישואיו — ועפ"י הכ"ל דבכל ענין
חסורה לפלוני כרשב"א הכ"ל ביארתי לכוון
דברי ירושלמי נדרים פ"ח ה"ה דצעי שם לר'
יוחנן דאמר אפילו קדושי נאה תופסין בה ווי
מיפר לה עיי"ש, והנה צו"כ נ"ע ת"י בתב
צפסיקות דבכה"ג בקדושי כולם תופסין בה
לרובין כולם להפיר יעו"ש, ואשתמועתי דברי
הירושלמי אבל נולד הקצרה דבריו נכונים ויפלא
על צעית הירושלמי כראה דהאצתי הוי דודאי
צקידשה נעכשו ולאחר ל' דקידושי נאה
תופסין בה היא חסורה להנשא לשום אחד מהם
עד סגירתה צגט כל המקדשים, וזלתי א'
שתרלה צו דכתי דקדושי נאה תופסין בה
נשום דשירי שייך, וי"ו חסורה לכולם נשום
דקונשחמש בלד המקודש לחצירה וכמו דענקדש
חוץ מפלוני להרשב"א הכ"ל דחסורה לאותו
פלוני, ועיין צוה צאצאי מילואים ק' ש"ו ס"ק
כ"ג, ולכך צעי הירושלמי דע"כ חסורה זו לא
נשא רק לא, מהם די כשאחד מפיר ואף
שנקודשה לכוון כיון דחסורה לכוון חוץ נא'
חן אנו מושפין להפרכתם ובהא דאמרינן ציצמות
פ"ט צניקת ואח"כ צא צעלה כיון דחסורה
להם מתגנה ותתגנה, או דילמא כיון דלא
ידעינן לא תנשא לרובין כולם להפיר ודועיא
דהכי צעיא צירושלמי דיעמה שיש לה צ' יצוין
אם די בהפרכת א' כיון דל"ה רק לא, או
צעינן הפרכת שתיהן דהא חן אנו יודעין למי

תתיצב ועיין צפני נקשה שם ודו"ק, מי"ש כבודו
לייסק קושיתי עפ"י הירושלמי צאופן דקידש
חוץ מפלוני והיא חסרה חזיא ליצום הונע
צעיתי לדבר שכל ועיין נ"ש צב' נ"פ לא ה"ע
ק' וי' בקלרה וצתשובה הארכתי ואין הזמן
גרמא, ולנחילת עש"ק קלרתי והכני דו"ש צל"ח:
ה"ק מאיר אריה האב"ד דק"ק הג"ל.

בעוה"ש"ת יום ח' לסדר, הגני נותן לו את בריתי שלום
אסלא (נארווענען).

אתכבר לזקש ונעלחו לדפוס את נכתבי
זה בפרו "חדרי תורה" אודות
השאלה נחולה שדפוסה בפרו מוצרת ואו
צכהן שהוא נחלל ש"ק צפתרסיה אס הוא יכול
לישא את כפיו, וצטוב טעם ודעת האריך צוה
הרצ הגאון המפורסם וכו' מוה"ר יעשי" יוסף
מארגאלין שליט"א הגאב"ד דק"ק צרוקלין י"ה
והאמת ניתן להאמר כי גם אני התעוררתי עוד
בחורף העבר לעיין בשאלה זו, כי גם ההוא
גצרא צההוא פחדא נמי יתיב (קנהדרין ל"ה)
כי עד זמן זה לא כציר היו צעיר מושבי שלשה
כהנים יר"א, ששצורו הש"ק בהלכתו, ואחד שצק
לן חיים לכל ח' ואחד נקע נפה, ונשאר רק
כהן אחד שצומר טבה, ולפעמים אירע שלא
ה" צציתו, ונתצטלה או צעוה"ר צציה הכנסת
הגדול דפה המלות עשה דצרכת כהנים, רק
לפעמים אירע שהכהנים שומחלים ש"ק הדריס
צחקציות ורחוקים מעיר מושבי וצאים רק על
יניס המוראים לעיר, איזו מהם הלכו צענאוס
אז צינוים המוראים לישא את כפיהם, ואני לא
נחיתי נחנות הרצה טעמים, וצתחילת החורף
ש"ז צחתי צכתוצים אודות זה עם כי הרצנים
הגאונים הגדולים וכו' מוה"ר צזרא אלטשילער
שליט"א הגאב"ד דק"ק וואליניעא ליטא, ומהויר
יעקב ראצינאיוו שליט"א הגאב"ד דק"ק ראגאלי,
וכעת מונה צעיה"ק ירושלים מוצצ"א, ואם
אונס שלא נולא אהי העתקת נכתבי שכתצתי
אז להרה"ג הכ"ל, צכ"ז אדפיס בפרו "חדרי
תורה" התשובה שכתב לי הרצ הגאון וכו'
האב"ד ק ראגאלי הכ"ל:

ב"ה אור ליום ועש"ק לסדר ויקרא לפניו אברך במדרשו
סוד"ת לס"ק ירושלים עוה"ק טובב"א.
שלום

הראשון לא עלו הכהנים לדוכן, ושאלתי מדוע השיצו דברים שאין בהם טעם, והלכתי לראש הכנסת שלמחר יעלו לדוכן ואל יעלו כולם מ"ע זה, ושמועו לקולי, ואף שרצים אמרו האם כה"מ נצרך וכה"מ הנחלל ש"ק, זה, זכ"ל אנכי ות"מ רצים הסכמונו אף צווקוס שונהגם לצלי לעלות צ"ק לדוכן, שיעלו כ"י יחד עוז מלצטל כולה ולא אחמרע ע"ז עכ"ל צידון זה:

ו'ר"י הגאון ר' עזרא אלעזר שליט"א הנ"ל כתב לי על דבר הכהנים הנחללים שצ"ה צפהרקי"ה שצצתם צחות אשר לא יונלו מעצור על איסורי דאורייתא כידוע, חנות הוא נש"כ מר שאנכי לפני ערכתי צזה תסוצה חרובה ונאצרה ציני הנולחמה הגדולה ואונם נדפס ונחנה תמלית ונן התמלית צקונטרס כנסת ח"י, והייתי אני מן המומרים צדצ, אזל יען שהצדצ"ק ראגאלע הכיל מעיד קדורי הגאון הצדיק ר' אלי ראינאוויץ תאומים ז"ל הקיל צדצ צאחרונה עלי להרכין ראשי ולצטל דעתי מפני דעתו הגדולה עכ"ל אזל כמדונה לי שצט"ע הגאון הרב הצדיק זק"ל חוקר שהנחלל ש"ק צפהרקי"ה יעלה לדוכן, וזאת צודאי ידוע שאלצד איסור נקח ונמכר צ"ק הרוב עושים ונלאכות מליקורי דאורייתא, צכתיצה ונחיקה והולאה ועוד ועוד, צצות"ר לכן לדעתי שחוצ קדוש לפנות לרבותינו שצגולה וצא"י שליט"א שלצת עתה שכתרצו צומדינות האלה "חילול ש"ק צפהרקי"ה ואם נאקרט לעלות לדוכן צודאי ח"ו תסבך נאחס שהם כהנים ונה גם שחגרוס ג"כ ונחלוקת צישאל, ואני מתנהג מטעמים מלוצים אס עולים כהנים הנחללים ש"ק אני אומר שלא ירדו, אזל לכתחילה אין אני אומר שיעלו עד אס אשנע דעת רצותינו שצגולה וצאלצנו הקדושה:

שרם יצחה לעוויטא

אבד"ק אוסלו בירת גארווענען מח"ס
"דברי שלום ומ"ל" ילקוט הדרוש
וגמ' ברכות מש"ס הגדול.

שלום וישע רב, יבא ויקרב, כבוד ידיי הרב המאור הגדול, מעוז ומגדול, המפורסם לגאון וחפארת, סיני ועוקר הר"ם, גודע בשערים, בקשית מוה"ר שלום יצחק לעוויטאן ב"י אבד"ק אסלא יצ"ה.

אחרש ה צאה"ר וכו' וע"ד אשר כתב ל חודות הכהנים וכו' שונחללים ש"ק אס נכון שיעלו לדוכן, אונם כצד ידוע דנחלל ש"ק הרי הוא כעו"מ, ואף דהר"מ ז"ל לא חס"צ רק טעה דברים, אך כיון דכעו"מ הרי נכלל צזה, אך י"ל דנליו הרצה לימודים (ח) מדקמו"ך פירשה נוקטש לע"ז סוף פרשת שלח (צ) צעל העיטור וציא מדרש ושמרו צני ישראל את השבת, מי שחינו ומשמר השבת "חינו צר ישראל" (ג) רש"י"ל צחולין (דף ה') כתב וקצרה נחלל ש"ק הרי כופר צונעקה צלאשית, והוי כעו"מ וי"ל נפק"מ צין הני דרשות, לטעם א' דווקא נחלל ש"ק צפהרקי"ה ונלאכה דאורייתא דמייצ עליו וייתה, משא"כ להני צי טעמים, להיפוך נפק"מ צין טעם ג' להני אי רק להצנן ולא להכעיק, לשה רש"י לא נוכל לקראו כופר כיון דחינו עובד רק להצנן, לפי הני שני טעמים הכיל לא נוכל לקראם נעומים, לע"ז יען דהכהנים לא ידענו רק חיללם צומ"מ של חנות, זה לא הוי רק דרצנן וגם להצנן ציותר לפי שיטת צעל העיטור אשר הוצא צהגרעק"א ז"ל צק"י צי ציו"ה, דלא נקרא נומר רק מי שונחלל ש"ק צצצרת קרקע ולא צנלאכה דאורייתא, — ויותר וזה צידומי אשר צצו"ת צצין ליון מאריך צזה ידעו דהנה אשר הוקל להם חילל ש"ק כ"כ אשר הנה חומרים נותר ולא כנחיד הנה — וזילה כל אלה לדרו דצרי ידידי הרב הגאון וכו' ינ"ה שמואל ראפיפארט שליט"א, חונה בעצ צצ"ק חוצצ"א שסיפר לי אשר בעשרים שנה ונפנים שאל שאלה כזאת את דודי הגאון ר' אלי דוד ראצינאוויץ תאומים ז"ל הגאצ"ד ועי"ה"ק ירובלים חוצצ"א, והסיצ לו שצל יעלו לדוכן חר"ם כתב לו שחס לא יעלו אז ישבם ינ"ה ינ"ה"ס כי כהנים הנה ויטעמו ויקחו צכ"לית וגרובות, אז הקבים לו וצל ידח ונמו דח צדרש לו לקרצ אזל לא לרחק צפהרקי"ה צצגס לצצין דצד שצקדושה, צעודי צקין דנא (חר"ם) צווילדונגען ציו"ט של ענרת ציוס

ב"ה, זאוויעהצע.

המשך מחוברת ד' לקונטרסי בסוגי דמחוך בשים ביצה (דף יב).

עוד כ"ל לייסב ק"י התוס' המוצאת צפתה דצרינו דאנאי לא מוקי הצרייתא דהשוחט עולת כדצב צי"ט לוקם כרע"ק דג"ד ל"ל מתוך צפסחים (ד"ה) דהנה כצר הקשיתי לעיל צעור (ח) לפי דעת התוס' ר"ד צצנת (דף קל"ח) והמכ"ח צמוקס"ש דהשוחט עריפה צצנת פטור ונשום דכצר נפקקו קיינוי חיותא ול"ש גצה נע"ש עיי"ש א"כ קשה לנ"ד דחייש למעוטה אנאי חייב צמללכת שחיעה צצנת וציר"ט ניתה או נכות הא ה"י ה"ס דסנא ינאל אח"כ עריפה וסוחט את העריפה פטור דצמלמא לדין דקוצרים דאוליכין צתר רוצח לא ה"י ה"ס דלא חיישינן סנא ינאל עריפה כיון דרוב צהמות לאו עריפות נינהו וע"י צמק' גיטין (כ"ג) וצנידה (נ"י) דהיכא דהיכא רוצ' לא חשיב ה"ס אצל לנ"ד דחייש למעוטה קשה דה"י ה"ס סנא ינאל אח"כ עריפה (וע"י צמוק' חולין י"א צד"ה וכ"ח דצדקין ל"י וכו' עיי"ש) ונודע דצרי הע"א דהיכא דה"י ספק גם להמותרה אז לכ"ע ה"ס ל"ש התראה והכא ה"י ספק גם להמותרה דסנא ינאל אח"כ עריפה ולא יעשה כלל איסור ותירלתי לפינוש המכ"ל צמקצותיו העעם דלא ק"ל כרצ צצנת (ע"ה) דשוחט חייב אף נשום לוצע היינו מפלח דק"ל אין צצור צאובלין וכמו כן אין לציצה צאובלין ולכך חייב רק נשום נע"ש ולא נשום לוצע עיי"ש והנה צפעח"מ צפ"ג מה' יו"ט כתב דגני איסורי אכילה איכא חיוצ מעצד דכיון דאסור צאכילה לא מקרי אובל וספיר סייך צהו מעצד עיי"ש וצ"י צר"ן צמכלתן (י"א) ומו"י מוצן דגס חיוצ לוצע איכא צאיסורי אכילה כיון דליכא עליהן סס אובל וא"כ א"ש דאפי' לנ"ד דחייש למעוטה ספיר חייב צשוחט צצנת או ציר"ט נשום מנ"י דאס לא ינאל עריפה צוודאי יח"י חייב נשום נע"ש ואפי' אס ינאל עריפה סוג יח"י חייב נשום לוצע כיון דעריפה אסורה צאכילה מנ"י ליכא עלי' סס אובל וספיר חייב נשום לוצע וההתראה יכול להיות סיה"י חייב על אחת נשחים יאלו מנ"י ומו"י לא חסוד ה"ס כיון ד"ס חיוצ צצירור אלו

תו"ד סס אונס צחנות יס להעיר ע"ז לפי"מ דאמרינן צצמחים (דף ע"ח) הפגול והנותר והטמא צצלן זה צזה ואכלן פטור א"א סלא ירצה מין אחד על חצרו ויצטלכו ופירש"י וז"ל כשהוא לועס צפיו וצצלל מין לחוך חצרו מעטיו סל זה צרוצו סל זה צטל המועט צרוצ ולא ידעינן ה"י מיייהו צלר ל"י וכ"י מתרוכין צ"י לא ידעינן נשום מנאי נתר"י צ"י ולריך להתרות נשום האיסור הלכך כ"י התרו צ"י נשום פגול ה"י ה"ס דילמא לא צד"ד"י ה"י החיוצ סנא הוא נהצטל צנותר וכן צנותר אמרינן כך אע"ג דוודאי על אחד מיייהו עצר צצירור צשעת התראה ניהו ספק ה"י צכל אחד אס יצור עליו וס' ל"ש התראה עכ"ל ומנאר דצרי רס"י ז"ל דאפי' היכא ד"ס חיוצ צוודאי רק דלא ידעינן צשעת התראה את סס החיוצ צצירור סוג חס"צ ה"ס נשום דלריך להתרות צה צסס האיסור המצורר וע"י עוד צירושלמי פסחים (פ"ה ה"ד) דגרסינן סס אחפלגון ר"י ור"ל גני סני ינוס טוצים סל גליות ר"י אונר מוקצלין התראה על הספק ור"ל אונר אין מוקצלין התראה על הספק עיי"ש וצירושלמי כזיר (פ"ח הלכה א') מוצא ג"כ פלוגתא זו ונפרש סס דמיי"י סהתרו צו על סניהם צצנת אחת ואצפ"כ קוצר ר"ל דפטור לנ"ד ה"ס ל"ש התראה עיי"ש הרי דאע"ג דהתרו צו על סניהם צצנת אחת ולריך להיות חייב מנ"י על אחד מהם מ"מ כיון דאינו ידוע צצירור סס החיוצ דלא ידעינן על איזה יוס יתחייב חס"צ התראה ספק וא"כ ה"ס צמללכת שחיעה אף דהיכא חיוצ אחד צוודאי נשום מנ"י דאס לא ינאל עריפה א"כ יתחייב נשום נע"ש ואפי' אס ינאל עריפה סוג יח"י חייב נשום לוצע ככ"ל מ"מ כיון דצשעת ההתראה אינו ידוע צצירור סס החיוצ דלא ידעינן נשום איזה מללכה יתחייב אס נשום נג"ש או נשום לוצע חס"צ ספיר התראה ספק כיון דלריך להתרות צסס החיוצ המצורה ככ"ל אך כ"ל לפי"מ שחקר המכ"ח צמוקס"ש דגני סנת אינו לריך להזכיר צשעת התראה את סס המללכה סחייב עלי' רק סג"י אס מתרה אותו דעוצר צפעולה זו על הללו דלא תעשה כל מללכה כיון דלאו זה כולל כל ה"ט מללכות עיי"ש וע"י צירושלמי סנהדרין (פ"ה ה"ב) דקאמר ראוהו מחלל סצת אומרים

אומרים לו הוי יודע שהוא שבת והתורה
אומרת ונחללי מות יונת עיי"ש ומצואר ג"כ
דל"ל להתרות מפירש שם הנלחבה רק קגי
זהתרת שם חלול שבת וא"כ כיחל דספיר
חייב צולחבת שחיתה דלל הוי ה"ס כיון דלינו
לריך להזכיר את שם החיוצ א"כ יכול להתרות
קחם דיש צפעולת השחיתה חלול שבת ועוצר
על הללו דלל תעשה כל ונלחבה דהוא לאו
כללי לכל הנלחבות ומונ"כ יהי חייב לו נשום
נע"ש לו נשום לוצע ככ"ל ומונ"כ לא הוי כלל
ה"ס וזה דקאמר צירושלנו גבי שני ימים
עוצים של גלות דהוי ה"ס. כל דהתם גרע
טפי כיון דלא ידעינן איזה יום אקור והוי
ספק על זמן האיקור ואפשר דזה חשוב יותר
ה"ס והנה בחוק' רי"ד בשבת (קל"ח) כתב
הוא דקאמר שם נשאר נשום נחלי נהרינן
צ"ו וז"ל נשום נחלי נהרינן פי' כיון דהצעה
לחלק ילח"ה באלו כתוב לאו ניוחד לכל ונלחבה
ונלחבה דני והו"ל כמו לאוין דחלצ ודס שהן
חלוקין זה נזה ולריך להתרות על חלצ נשום
חלצ ועל דס נשום דס וכך על כל ונלחבה
ונלחבה עכ"ל ומצואר נזה דלנו"ד הצעה
לחלק ילח"ה הוי באלו כיכתב לאו ניוחד לכל
ונלחבה ומונ"כ לריך התרת לכל ונלחבה
ונלחבה צמנה העלוי ולא קגי זהתרת שם
הללו הכללי דלא תעשה כל ונלחבה כיון
דאיכא לאו ניוחד לכל ונלחבה ונלחבה ולפי"
א"כ קי' החוק' הכ"ל דלא נלי לאוקוני
הצרייתא כרע"ק כיון דרע"ק סוצר הצעה
לחלק ילח"ה כמצואר צפקחים (ד"ה) ומונ"כ לדידי
לריך להתרות לכל ונלחבה ונלחבה שבת
כצרת החוק' רי"ד הכ"ל וא"כ שוב א"ל לחייב
לדידי צולחבת שחיתה שבת או ציו"ט ויהיה
לו נכות כיון דרע"ק חייב למעוטא כמצואר
בחוק' חולין (י"א) מונ"כ שוב קשה דהוי ה"ס
דשנא ינחל אח"כ טריפה והשוחט את הטריפה
פטור ול"ל דמונ"כ יהי חייב דאפי' אם ינחל
אח"כ טריפה יהי חייב נשום לוצע ככ"ל ז"ל
דמונ"כ חשוב ה"ס כיון דלרע"ק לשיטתו לריך
להתרות לכל ונלחבה צמנה ולא קגי זהתרת
הללו הכללי א"כ צעת ההתרת הוי ספק כיון
דלינו ידוע אז צירור שם החיוצ דלא ידעינן
נשום איזה ונלחבה יתחייב אם נשום לוצע או
נשום נע"ש ככ"ל ולדידי' הא לריך להתרות

צטם החיוצ ומונ"כ א"ל לאוקוני הצרייתא כרע"ק
דלרע"ק יקשה דאמאי לוקה בשוחט עולת
כדזה ציו"ט הא ה"ס ככ"ל ודוק היטב:
(ח) עור כ"ל לייסב קי' החוק' הכ"ל דהנה
צ"כ הקוצן (צפ"ז מה"ש ה"ז) ה"ק
לאצ"י דאמר בשבת (דף ו') אצות ונלחבות
ארבעים חקר אחת ולינו חייב על אחת מהן
ופירש"י דלחבת יס צהן שאינו חייב עלי' ולא
פרשו איזהו עיי"ש א"כ איך אפשר לחייב
סקילה לעושה ונלחבה צמנ"ד זהתרתא הא על
כל ונלחבה יס לספק דילנחא היא אותה
הנלחבה שאינו חייב עלי' וגם ה"ס כנוצן
וצמנה לא ולינו מאן דפליג על אצ"י ואדרבה
הצרייתא שם (דף ו') וקיי"ע ל"י וגם צ"כ
שם (ל"ו) פליגי אנווראי גבי נקוסק וקאמר
דכ"ו לדאצ"י נשומע ג"כ דהלכתא כאצ"י
(ונוכס"כ ציו"ט קשה לפימ"ש נהדוסי הרין
בשבת שם דאותה הנלחבה שאינו חייב עלי'
גם ברת ליכא זה רק לאו גרידא איכא זה
עיי"ש ונדע דצרי החוק' צפקחים (ד"ה) צטם
הריצ"ל צולחבת שאקורה בשבת רק צללו
גרידא ציו"ט שרי לגמרי כיון דליכא שם
ונלחבה עלי' עיי"ש א"כ ונוכס"כ קשה דאיך
אפשר לחייב נכות צטם ונלחבה ציו"ט הא
צכל ונלחבה איכא לספיקי דילנחא היא אותה
הנלחבה שאינו חייב עלי' בשבת ומונ"כ ציו"ט
שרי לגמרי) ותי' שם צקוצן דלכך חייב ויתה
בשבת נשום דאלינן צתר רוב דרוב ונלחבות
הנה צעונס ויתה ומונ"כ על כל ונלחבה שאנו
דנין אנורינן שהיא נהרוב ונלחבות שחייבין
עליהן ונשיה לא חשוב ג"כ ה"ס כיון דאיכא
רוב עיי"ש אונס עדיין קשה לנו"ד דחייב
למעוטא א"כ שוב יס לספוקי צכל ונלחבה
שנחא היא אותה הנלחבה שאינו חייב עלי' ואיך
אפשר לחייב לדידי' צטם ונלחבה חולס כ"ל
לפי"ו שחדשו המפי' דצכל ונלחבה איכא חזקה
דנעיקרא צלעדי הרוב והעירו צדצר מדס דהא
דהא דאמר אצ"י דיש ונלחבה אחת דלינו
חייב עלי' היינו שכך היתה הלנו"ד ונלחבה
זו אף דהיא צכלל חלול שבת ומונ"כ חייב
עלי' וא"כ ז"ד מונ"כ ואלך צכל קודם לכן הי'
חייב על כל הל"ט ונלחבות כיון דשבת צמנה
לנעו ואז לא היתה עדיין הלנו"ד לפטור
בלחת מהן ורק מנ"ה ואילך נחדש זה דיש
ונלחבה

ומלחכה אחת שאינו חייב עלי' וא"כ נולד
דאיכא בכל מלחכה רוב דקניא שהיא נהרוב
ומלחכה שמייצין עליהן איכא ג"כ חזקה ד"ל
דאוקנא אחזקה דמעיקרא דכחו דה"י חייב
עלי' מיהא קודם וית' ה"ה דחייב עלי' גם
עתה ומונ' ש"ב גם לומר דחייב למעטא ספיר
חייב בכל המלכות כיון דאיכא רובא וחזקה
דחזקינן אחריו לכ"ע וע"י זהו"י נידה ל"ב
ע"א ח"ס כ"י כיחא בחזות מלכות דאיכא
רובא וחזקה. אבל בתולדות לפימ"ש נקפד
לפנת פנכה (צפ"ז וזה"ש) לחדש דקודם וית'
לא נלטו רק על חזות מלכות אבל על
תולדות לא נלטו נשום דלא נלטו קודם וית'
רק על כללות ולא על פרטות ותולדות נקראו
פרטות עיי"ש ח"ב בתולדות שוב לומר דחייב
למעטא לא יוכל להיות שום חיוז כיון דבכל
תולדה שוב יש לקפדי שמה היא תולדה לאוהה
המלחכה שאינו חייב עלי' ובתר רוב הא לא
חזקינן לדירי' ול"ש לאחר כ"ל דאיכא גם
חזקה דמעיקרא דאוקנא אחזקה חיוז דקודם
וית' ז"ל דהא גבי תולדות ליכא חזקה
דמעיקרא דהא לא נלטו כלל קודם וית' על
תולדות כ"ל והגם שלבאורה יש לשדות כרגא
בזה דהא כיון דגבי האז איכא חזקה דמעיקרא
ח"ב חס היינו דנין על האז ה"י מחייבין
עלי' מטעם רוב וחזקה כ"ל מו"י שוב גם
בתולדה דילי' חייב דהא חס נקטינן דהאז
הוי מלחכה חיוז גם התולדה קוי בכלל החיוז
במונ' חונס באמת אחר עיון ק"ה ח"ס דהנה
הרנצין צגיטין (ס"ד) הק' דהא דקאמר שם
האומר לשליחו לא וקדש לי אשה ומה השליח
דאסור בכל הנשים שצוולם שמה קדש אחת
מקדושות' והק' ז"ל דאמאי לא מוקמינן
הקדושות בחזקת פטויות ותי' דכיון שעבדיו
אין אנו דנין על הקדושות לא מהני חזקתן
לגבי האשה שאנו דנין עלי' עבדיו ע"ש ח"ב
ה"י הגם דיש להאז חזקה דמעיקרא וית' כיון
שאין אנו דנין עבדיו על האז לא מהני חזקה
החיוז שיש להאז לגבי התולדה שאנו דנין
עלי' עבדיו וזפ"ב. המורס מדברינו דלמ"ד
דחייב למעטא לא יוכל להיות שום חיוז גבי
תולדה כיון דיש לקפדי צדאז"י כ"ל והנה
צירושלמי שנת (פ"ב ה"ה) פליגי ר"י ור"ל
דחד קוצר דשמיעה אז וחזרה תולדה ואידך

קוצר דחזרה אז ושמיעה תולדה ע"ש ולעיל
צטער צ' הוכחנו לדעת דרע"ק קוצר כהנ"ד
דחזרה אז ושמיעה תולדה ולפ"ז ח"ס קוי
התוס' הנ"ל דלא מלי לאחר דהבדילתא אחת
דרע"ק כיון דרע"ק קוצר דחיישין למעטא
כמו"ש התוס' בחולין (י"א) ח"כ ליכא לדירי'
שום חיוז צדס תולדה ונחמה ספק שמה היא
תולדה לאותה המלחכה שא"ח עלי' כ"ל
ושמיעה הא הוי תולדה לרע"ק מו"י יקשה
דאמאי לוקה הכא צטוחט עולת נדצה ציו"טודוק:
(ט) **עוד** כ"ל לייסד קוי התוס' הנ"ל דהנה
הע"א הק' דאמאי לוקה הכא צטוחט
עולת נדצה ציו"ט הא הוי ה"ס דשמה יתשיל
על הקרצן וילא לחולין ותי' ללורך אוכל נפס
ולא יעשה כלל איסור ותי' הונף לפימ"ש
התוס' צצ"ק (דף ע"ז) דגבי פרה דמהני פדיון
ז"ד קודם הזאה אבל לאחר הזאה לא מהני
פדיון וכמו כן לאחר שנתקבל הדם צכוס
ל"מ פדיון נשום דעומד להזות וכמוהו דמי
ע"ש ח"ב לפימ"ש התוס' צכריתות (דף י"ג)
דלאחר זריקה ל"מ שאלה עיי"ש מו"י שוב גם
קודם זריקה ל"מ שאלה מטעם כל העומד
לזרוק בזרוק דמי ובקצרת התוס' הנ"ל גבי
הזאה וע"י צמלה"ר (אות כ') שכתב דמוקגית
הגמי צצ"ק (דף ע"ז) מוכח דתיכף נשעת
שמיעה כבר חשוב עומד לזרוק ובזרוק דמי
אף דלא נתקבל הדם עדיין ונדקאמר שם
לענין תשלומין ד' ותי' צטוחט של הקדש
דחסיצ שמועה ראוי' מטעם כל העומד לזרוק
בזרוק דמי אף דלא נתקבל הדם עדיין ע"ש
ומוכח דנשעת שמיעה כבר חשוב עומד לזרוק
ובזרוק דמי וא"כ כיון דלאחר זריקה ל"מ
שאלה שוב אמרינן דתיכף נשעת שמיעה ל"מ
שאלה נשום כל העומד לזרוק בזרוק דמי
כ"ל ומס"ה ח"ס דלוקה צטוחט עולת נדצה
ציו"ט דלא הוי ה"ס שמה יתשיל על הקרצן
כיון דנשעת שמיעה שוב לא מהני שאלה. —
(דף כ') איצט"א להו לדברי האומר נדוכ"ד
אין קרצין ציו"ט עצר ושחט וא"י רצא אחר
זורק את הדם ע"מ להחיר את הצפר באכילה
וקאמר שם דלרצא חס נטווא הצפר או נאצד
אינו זורק את הדם כיון דליכא צפר לאכילה
ע"ש וחדש הל"ח צמכלתן דלרצא ה"ה צעולה
דליכא

לכילא חכילת צבר דכולה כליג גיכ אינו זורק
 אה הדס ונאחר דהוי כנוי כענא או נאכד
 הצבר ע"ש וא"כ כיון דצבולה אינו זורק אה
 הדס ונאחר דליכא צבר לאכילה ונמי סוז
 הכלל צשוחט עולה נדצה ציו"ט אינו עומד
 לזרוק הדס וסוז ל"ש לאמר דל"מ שאלה
 נשעת שחיתה נטעם כל העומד לזרוק כזרוק
 דמי כמוצן וא"כ הדרי קי' הט"א לדיכתי דהוי
 ה"ס דשנא יתשיל על הקרצן אך י"ל דהנה
 הפני"ה הק' דאנא קונצעי צגוני עבר ושחט
 נא"י אס ונותר לזרוק הדס הא כל איסור
 זריקה הדס ציו"ט הוי רק שנות ונדצריהס
 וא"כ כיון דקי"ל דאין שנות צנוקדש למה
 יהי איסור לזרוק הדס ותירלו הנפ' לפי"מ
 שמוקדש הגאון צעל אצן העוזר צעירוצין (ל"ה)
 דדוקא שנות אחד לא גזרו צנוקדש אצל צ'
 שנותים גזרו אף צנוקדש וכעין שכהצ הרע"צ
 ז"ל שס דהא דאנרינן דאין שנות צנה"ש ז"ד
 צשנות אחד ולא צני' שנותים ע"ש א"כ לפי"מ
 הל"מ דגצי נדוכ"ד כיון דאינס עומדיס
 לתקרה ציו"ט איכא גס איסור עוקלה ואסורין
 צמלעול עיי"ש ונמי סוז צזריקה דס איכא שתי
 שנותים שנות אי' נשוס עלס איסור הצריקה
 וגס איסור עוקלה וכיון דשתי שנותין גזרו אף
 צנוקדש לכך ספיר קונצעי צעבר ושחט אי
 נותר לזרוק אה הדס עיי"ש ולפי"מ א"ס
 דהצריחא דהכא כיון דנותקמא כצ"ש וצ"ש
 הא ל"ל עוקלה כנוצאר לעיל (צ') ונמי סוז
 ליכא צזריקה רק שנות אחד דאיסור עוקלה
 ליכא וא"כ לדידי' ספיר נותר לזרוק הדס
 ציו"ט דהא על שנות אחד לא גזרו צנוקדש
 ונמי כיון דעומד לזרוק סוז אנרינן דתיכף
 נשעת שחיתה ל"מ שאלה נטעם כל העומד
 לזרוק כזרוק דמי ככ"ל ול"ק כלל קי' הטי"א
 דהוי ה"ס שנא יתשיל דהא ל"מ שאלה נשעת
 שחיתה ככ"ל והסתא א"ס דלא נא"י למינור
 דאח"י כרע"ק ביון דרע"ק א"ל עוקלה כנוצאר
 צתוק' שנת דק כ"ע וסוז איכא צזריקה שתי
 שנותים נשוס עלס איסור זריקה ונשוס עוקלה
 ועל צ' שנותים הא גזרו אף צנוקדש וא"כ
 לדידי' איכא איסור צזריקה דס ציו"ט וסוז
 אינו עומד לזרוק ונמי סוז קי' הט"א
 הכ"ל דאנא לוקה הא הוי ה"ס דשנא יתשיל
 על הקרצן ול"ש לאמר הקצרא הכ"ל דתיכף

נשעת שחיתה סוז ל"מ שאלה נטעם כל
 העומד לזרוק וכי' דהא אינו עומד לזרוק
 ככ"ל ודו"ק:

(י) **עוד** כ"ל לייסב קי' התוס' הכ"ל דהנה
 בבר הבאתי קי' הקוצן (צפ"א ונה"ס
 ה"ז) שהק' לאצ"י דאנור ד"ס ונלכבה אחת
 דאינו חייב עלי' ואינו ידוע איזוהו ע"ש א"כ
 איך אפשר לחייב בקילה לעושה ונלכבה צמזיד
 צהתראה הא על כל ונלכבה יס לקפק שנה
 היא אותה ונלכבה שאל"ה עלי' וגס הוי ה"ס
 כמוצן ונה שרלה לתרץ שס צהחלה דלכך
 חייב נשוס דאזלינן צתר רוצ ועל כל ונלכבה
 שאנו דנין עלי' אנרינן שהוא מהרצב ונלכבות
 שחייצין עליהן דחת אח"כ צקצרא דכיון ד"ס
 ונלכבה אחת צין ונלכבות דא"ה עלי' הו"ל
 קצוע וכל קצוע כנוחלה על נוחלה דמי עיי"ש
 אולם ראייתי להגאון נהר"י פיק ז"ל צהגהותיו
 להרנצ"ס צפ"א ונה"ס שכתב דנומנת חונור
 הקוס"י מוכרחים לדחוק ולאמר דצאמנת לא
 הי' נחייב ויתה רק צשעשה שתי ונלכבות
 צהדרי צמזיד צהתראה דאז ונמי חייב על
 אחת ונהן (ולא אכחד דלכאורה יס לפקפק
 צזה דגס כשעשה שתי ונלכבות צהדרי אחתי
 הוי ה"ס כיון דלא ידעינן נשוס איזה ונלכבה
 ונחייב ונמי אין העדים יודעים נשוס איזה
 שס ונלכבה להתרות אותו אולם עיי' צתוק'
 זצחים (דק ע"ה) דנוצאר שס דהיכא ד"ס
 חיוצ אחד צצירור נשוס ונמי אף דצעת
 ההתראה אינו ידוע שס החיוצ ונמי חסוז
 ספיר התראה ודאי כיון דאיכא חיוצ צרור
 ע"ש וא"ס ועיי' עוד צתוק' שנת (ע"ג:) ויס
 להעיר לפי"מ דאנא לוקה הכא צשוחט עולה
 נדצה ציו"ט הא ליכא רק ונלכבה אחת ואיכא
 לקפוקי דאצ"י דשנא הוי ונלכבת שחיתה
 אותה ונלכבה שאל"ה עלי' וכ"כ לעיל דלפי"מ
 סחדוסי הר"ן ז"ל צשנת שס דאותה ונלכבה
 שאל"ה עלי' לאצ"י גס חיוצ כרת ליכא צה
 ול"ה רק לאו גרידא ע"ש ונמי ציו"ט סרי
 לגומרי כקצרת הריצ"א הנוצא צתוק' פקחים
 (ד"ה) וא"כ אנא לוקה הבל אך כ"ל לפי"מ
 הפני"ה צמכלתן לחדש דלשיטת הרנצ"ס דחוצל
 חייב נשוס מפרק איכא צשחיתה קדשים מלכד
 סחיוצ נשוס ונלכבת נע"ש גס חיוצ מפרק
 כיון שמופרק אה הדס ודוקא צשחיתה מולין
 דאין

דאין לו לורך צפריקת הדם ליכא חיוז מפרק
 דהוי מלחבה שאלליגא אצל צפריקת קדשים דלריך
 את הדם לצריקה שפיר חייז גם נשום מפרק
 ע"ש ח"ב כיון דגצי כחיתה איכא שתי מלחבות
 דהיינו נט"ש ומפרק לכך שפיר חייז עכ"פ
 אחת נשום ומו"כ ביוצן ומה נאמר מיושב צוה
 לכבון קו' המפי' דלמה לא חגי צהרייתא לוק'
 שמים נשום נט"ש ומשום מפרק. וצוה ח"ב
 דדוקא אחת שפיר חייז משום ומו"כ אצל
 שמים ח"ב לחייז כיון דעל מלחבה אחת יש
 לספק בדאז"י כח"ל חונם צלונת שוב קשה
 לפי"ו שמוחש הלל"ח דלרצא דאנור לקנון (י"ט)
 צענר ושהט דכונ"ד ציו"ט דחינו צורק את הדם
 אלא עיי' להחיר את הצער באכילה ומו"י
 צעולה חיו צורק את הדם כיון דליכא צער
 לאכילה דכולה כלי' ע"ש ח"ב כיון דצעולה
 חיו צורק את הדם ומו"י שוב צשוחט עולה
 נדצה ציו"ט ליכא איסור מפרק כיון דאסור
 לצרוק את הדם ומו"י ליכא שוב לורך צפריקה
 הדם והוי מלשאל"ג לגצי האיכור מפרק ושוב
 ליכא רק מלחבת נט"ש וח"ב חדרי קו' ח"ב
 כדוכתי' דאנוחי לוקה הבא הא יש לספק
 בדאז"י כיון דליכא רק מלחבה אחת ול"ש
 לאמר כח"ל דחייז ומו"כ ביוצן. אך י"ל דהנה
 כבר חקרו האחרונים לדעת איזה איסור שנוה
 איכא גצי צריקה דם צענה ובצר עמד צוה
 חתוק יו"ט צר"פ אלן דצרים צפכחים ע"ש
 שכתב דלא ידעינן שום איסור צפריקה אולם
 צלונת מלינו להדיא צתוק' נזיר (דף כ"ח)
 דה"ה כצ"י עזרת וכו' שכתבו דאס' ה"י שנת
 לא יצרוק דהוי כונו תקונו ונדרצן ע"ש ונצוהר
 נדצריהם דצפריקה איכא איסור שנוה דהוי
 כונו תקון דה"ה תולדה דנוכה צפטיש ביוצן
 חונם צשו"ת ונהר"ם ויכן קינון ח' העיר ע"ז
 דציו"ט אכתי לא ידעינן טעמא נדוע יהי'
 צפריקה איסור שנוה כיון דתקון ויתר ציו"ט
 כל דצר שהוא לורך ח"ב. ונתן שם טעם
 לצצה דלכך אסור ציו"ט דהנה הלל"ח צמכילתן
 י"צ תק' דלמה יהי' אסור להוליך תרומה לכהן
 ציו"ט הא הדנוצ"ס ז"ל כתב צפכ"ג מה"ש שבי
 טעמים על הא דאין מפרשין תרומה צענה
 ח' משום מתקן צ' משום נקדיש דהוי כמו
 מו"מ ע"ש והבא ל"ש ה"י צ' טעמים דטעמא
 דמתקן ליכא ציו"ט דתקון מותר ציו"ט לורך
 צענה

ח"ב כח"ל וגם נשום הקדש ליכא צתולכת
 תרומה כיון כיון דכצר הקדש צענה שהפריש'
 ותי' דעיקר ההקדש היא צהרינה לכהן משו'
 דקידם הנהיגה יכול לנהיגיל עלה אצל
 משנתנה לכהן שוב ח"ב לאתשולי עלה וכיון
 דלא נתאלם ההקדש ובכנס לתקפו דל"מ שאלה
 יותר חשוב כאלו עיקר ההקדש נעשה אז
 ולכך אסור דהוי כמו נקדיש ציו"ט ע"ש
 ומעשה לפי"ז כ"ל דזה הוי ג"כ הטעם של
 איסור צריקה ציו"ט דהנה חתוק' צבירות י"ג
 כהצו דלאחר צריקה שוב ל"מ שאלה ע"ש וח"ב
 כיון דקודם צריקה נהני שאלה ולאחר צריקה
 שוב ל"מ שאלה ומו"י חשוב כאלו ע"י הצריקה
 נעשה עיקר ההקדש כצנרת הלל"ח הכיל גצי
 תרומה ולכך שפיר הוי צריקה שנוה דהוי כמו
 נקדיש ציו"ט ע"ש דצבריו היקרים מפז וכ"ז
 לדידן דיש שאלה צהקדש שפיר יש לוותר
 דצריקה חשוב כמו נקדיש ציו"ט כיון דקודם
 צריקה יכול לנהיגיל עלה ולאחר צריקה שוב
 חיו יכול לאתשולי עלה ומו"י חשוב דעיקר
 ההקדש נגמר צענה צריקה אצל נצ"ש דקיל
 דאין שאלה צהקדש ח"ב גם קודם צריקה לא
 ה"י נהני שאלה ומו"י שוב לא נעשה ההקדש
 אלים יותר לאחר צריקה מלפני צריקה ושוב
 ח"ב לחשוב כאלו נעשה הקדש צענה צריקה
 וח"ב ח"ב לאמר לדידן דצריקה ציו"ט חסיד
 כמו נקדיש ציו"ט ביוצן ומו"י י"א לנו מזה
 דצר חדש דלצ"ש לא יהי' שום איסור צפריקה
 ציו"ט כיון דטעמא דמתקן ל"ש ציו"ט כח"ל
 ונשום נקדיש נמי ליכא לדידן כח"ל והשתא
 ח"ב דהצרייתא דהבא הא נחוקמה כצ"ש וכיון
 דלדידן ליכא שום איסור צפריקה הדם ציו"ט
 ומו"י שוב איכא צהשחיתה גם איסור מפרק
 מאחר דלריך הדם לצריקה ואיכא לורך צפריקה
 הדם ולכך קתני שפיר דהשוחט עולה נדצה
 ציו"ט לוקה דליכא לספוקי בדאז"י כיון דאיכא
 שתי מלחבות ומו"כ חייז על אחת מהן כח"ל
 דהא איכא נט"ש ומפרק כדאנורן ולפי"ז מיושב
 היטב קו' חתוק' המוצאת צפתח דצרינו דלא
 מלי לאמר דה"י כרע"ק כיון דרע"ק ק"ל יש
 שאלה צהקדש ע"י צ"צ דף ק"כ ומו"י שוב
 לדידן איכא איסור צפריקה הדם ציו"ט כיון
 דקודם צריקה יכול לתשול עלה ולאחר שוב
 ל"מ שאלה ומו"י חסיד דעיקר ההקדש נעשה

ולפי"ז מיושב ק"י החוס' הנ"ל דלכך לא מוקי
הזרייהא כרע"ק כיון דרע"ק קוצר ומשאלל"ג
פער ע"י צוהרשיא צ"צ קי"ע וח"ב ט"ז ליבא
חיוב ליבא דהוי ומשאלל"ג כנ"ל ונתיי' ט"ז
יקשה דאנחי לוקה הא ים לספ קי דרשצ"י
כיון דלא הוי רק מלחמה אחת כנ"ל ודרק:

(יא) עוֹד כִּל לַיִּסְצָקוֹ הַחוּסִי הַכִּל דַּהֲנָה
הַהִי"ו (צפ"ח ונה' יו"ט ה"ד) בַּתִּצ
צַדִּיק הַרְגָּזִים דְּנוֹקְצָנָר טַפִּי לְאֹנֶר וְחֵדָּק
גְּבִי שְׁחִיטָה וְאִפִּי שָׁהִם כַּעֲשִׂים צָגוֹף אֲרֻכָּל כַּפֶּס
וְנִהְיָלָה וְהַצְעֵרָה שְׁאִיכִס כַּעֲשִׂים צָגוֹף אֲרֻכָּל
כַּפֶּס ע"ש וְהָקִי הַלְחִי"ו דַּח"ב וְאִי קֶאֱוֹנֶר הַבֶּחַ
הָאֵל מִנִּי צ"ש הֵיחַ דְּלִיל וְחֵדָּק הָאֵל חֶף כַּצ"ש
לֹא אֲחִי דַּהֲא לֹא שְׁנוּעִינָן לַצ"ש דְּלִיל וְחֵדָּק
אֲלֵא גְבִי הַוִּלָּה שְׁאִיכֵה צָגוֹף אֲרֻכָּל כַּפֶּס אֲלֵא
צַשְׁחִיטָה דַּהִיחַ צָגוֹף אֲרֻכָּל כַּפֶּס שְׁפִיר כִּל דְּמוּדָה
צ"ש דְּאֹנֶרִינָן וְחֵדָּק עִי"ש וְכִל דַּהֲנָה הַחוּסִי
הָקִי דְּמִאִי קֶאֱוֹנֶר דַּכַּצִּיה לֹא אֲחִי וְשֹׁס דְּכִינּוּחַ
וְחֵדָּק הָאֵל לֹא אֹנֶרִינָן וְחֵדָּק רֶק צַדִּיקָא לֹרֶךְ
קָלָת וְאִי לִירֶךְ קָלָת אִיכָא הַבֶּחַ צַשְׁחִיטָה
דַּעֲוֹלָת כַּדָּבָה וְחִי דַּחִיכָא לֹרֶךְ קָלָת כַּדִּי שֶׁלֹּא
יִחִי שְׁלַחֲךָ וְעָלָא וְשִׁלְחָן רַבָּן רִיקָס ע"ש וְהַנָּה
כַּבֵּר הַצַּחֲחִי לַעֲיֵל דַּצְרִי הַרַח"ש צִנּוֹקִי הַנּוֹד
(פִּיהַ וְנִיהַ) שְׁנוּצִיָּא שֶׁס צָסִס הִי"ו דַּהֲעֵזֶרָה
הוּי רַח"ר לַעֲבִין שָׂצָה וְאִסּוּר לְהוֹלִיךְ צַה ד"ח
ע"ש (וְרַחֲמָה זֶה וְנִלְחֲחִי דַּצְרִי חַדָּשׁ צַרְשָׁצ"ח
וְנִחְוֹת (דָּף ב"ח) אֲהֵא דְקֶאֱוֹנֶר שֶׁס תַּקְרִיב
אִפִּי צַשְׁצַת כַּהֲצ וְז"ל יֵס לַחֲקֻשׁוֹת לְאִי
אִלְטֶרֶךְ לְאֹנֶר תַּקְרִיב אִפִּי צַשְׁצַת פַּשִּׁיעָה
דְּנִי"ש וְכָל וְנִילִי דַּקְרָצֵן שְׁכַעֲשִׂיה צַשְׁצַת וְכ"ל
דַּלִּיטֶרֶךְ קַד"ח דֵּלֵא עֵיקֶר הַנּוֹלָה וְלֹא תַדְחִי
שָׂצָה דְּרוֹקָא שְׁחִיטָה וְזַרְיקָה וְהוֹלְכָה צַעֲזֵרָה
דַּהֲא רַח"ר דַּחִי שָׂצָה דַּעֵיקֶר עַצֻּרָה הֵיחַ
אֲלֵא מִלּוּחַ זֶה אִינוּ עֵיקֶר עַצֻּרָה וְלֹא תַדְחִה
שָׂצָה וְכוּ' עכ"ל. וְמוֹפּוֹרָם יִלְאֵא וְדַצְרִין דַּחִיכָא
אִסּוּר. צַהֲלֻכָּה צַעֲזֵרָה וְשֹׁס דַּהֲא רַח"ר וְהוּא
מוֹשֶׁס כַּדַּצְרִי הִי"ו הַכִּל וְגַם וְדַקְנֶקַּת הוֹלְכָה
עִס שְׁחִיטָה וְזַרְיקָה דְּרוֹחֻתָה שָׂצָה וְשְׁמוֹעַ דָּגִס
צַהֲלֻכָּה אִיכָא אִסּוּר וְהִיחַ דַּחֲל"ב לִישׁ לְאֹנֶר
דְּרוּסָה שָׂצָה כִּיּוֹן דַּלִּיכָא שֹׁס אִסּוּר וְז"צ)
וְצִנּוֹקִי וְנִדּוּת (פִּיג) אִיחֵא טַעֲצוֹת הֵיוּ לְלַפּוֹתוֹ
שֶׁל הַמוֹחַז שְׁשֶׁה קַדְרִים שֶׁל ד' ד' טַעֲלִיתוֹן
שׁוֹחֲטִין אֶת הַקַּדְרִים ע"כ וְצִנּוֹקִי תַמִּיד פִּיד
מ"ח

בשעת זריקה והיו כונו מוקדים צי"ט ככ"ל
וא"כ סוב ליכא האיפור מפרק דהא הוי
מלשאל"ג מואחר דאפור לזרזק וא"ל הדם
לזריקה בנ"ל ומונ"י כיון דליכא האיפור מפרק
רק מואכח נט"ש לצד סוב יקשה דאדוני לוקא
הכא השוחט עולת כדבה צי"ט הא יש לספור
דלצ"ז דשנא היא אחת המולאה ט"ח עלי
בשבת ומונ"י צי"ט שרי לגמרי ככ"ל ונ"ש לאמר
דחייב מונ"כ על אחת כדאמרן ונ"כ דלא אחי
כרע"ק ודוק היטב :

וּבְרִי"ז כִּל קוֹ הַתּוֹקִי הַכִּל צְלוּפֵן אַחֵר דְּהֵחָה
בְּצֵר הַעִירוֹתִי דְּאֻמְאִי חִי"צ הַכִּל
צְסוּחַט עוֹלָה כְּדָה צִי"ט הָא לִיבֵא רֵק וּנְלֹאכָה
אַחַת וְאִיבֵא לְסַפְקוֹי צְדָאצִי דְּשֻׁמֵּא הִיא אֲחַת
הַנּוֹלֵאכָה שִׁא"ה עֲלִי כִּל אֶךְ כִּל לְפִימִיט
הַחִבֵּל בְּתַסְבּוּתוֹתַי סִיוֹן פ"ב הַטַּעַם דְּלֵא קִי"ל
כְּסוּמֵאֵל דְּאֻמֵּר צִשְׁתָּה (ע"ה) דְּסוּחַט חִי"צ אֶךְ
מִשּׁוֹם לֹוצֵעַ מִשּׁוֹם דְּקִי"ל דִּלֵּן עֲבֹד צְלוּכֹכֵלֵן
וּכִיכ אֵין לְצִיעָה צְלוּכֹכֵלֵן ע"ט וּבְצֵר הַבְּחֵטִי
דְּצִי"ו כ"פ ח"ב לְפִימִיט הַנּוֹלֵאכֵי צִי"א וְהֵ"ט
דְּגִבִּי עוֹלָה אִיבֵא חִי"צ מוֹעֲבֵד כִּיוֹן דְּכּוֹלָה כִּלִּל
לֹא מִקְרִי אֲרֻכָּל ע"ט וּמִמִּי שׁוֹב גַּם חִי"צ לִיצֵעַ
אִיבֵא צְעוֹלָה דְּהֵא לֹא מִקְרִי אִיבֵל כִּל ח"ב
הַכִּל צְסוּחַט עוֹלָה כְּדָה צִי"ט אִיבֵא שְׂכִי
חִי"צִים מִשּׁוֹם נְט"ט וּמִשּׁוֹם לֹוצֵעַ וּמִמִּי כִיוֹן
דְּאִיבֵא שְׂחִי וּנְלֹאכּוֹת לְכָךְ שְׁתִּיר חִי"צ אַחַת
מִשּׁוֹם מו"כ. אֲוֹנֵם צְאֻמָּה שׁוֹב קֶשֶׁה דְּהֵחָה
צִשְׁתָּה (ע"ה) פִּרְיָ לִיצֵעַ צְמוּאִי כִיחָל לִי וּמִשְׂכִּי
כִיחָל לִי כִי הִיבִי דְּלִיתְהוּסָה צֵה"ט דְּהֵא וּלְחִזִּי
אַנְשִׁי וְלִיתִי וּלְצִבּוֹ מו"כ ע"ט וּכִי צִשְׁחִיטָה
מִוִּלֵּן אֲבָל צִשְׁחִיטָה קְדָשִׁים דְּלִיטֵם סְבֵרָה זֹו
לְחִזִּי אַנְשִׁי וְלִיתִי וּלְצִבּוֹ מו"כ וְכו' כְּמוֹצֵן וּמִמִּי
שׁוֹב הוּא לֹוצֵעַ וּנְלֹאכָה שְׁאֲלִלֵג גִּבִּי שְׁחִיטָה
קְדָשִׁים וְח"ב כִּיוֹן דְּלִיבֵא חִי"צ לֹוצֵעַ רֵק נְט"ט
לְצֵד שׁוֹב קֶשֶׁה דְּאֻמְאִי חִי"צ הָא הוּא סֶפֶק
צְדָאצִי כִּל אֶךְ כִּל לְפִימִיט לְעִיל לְחֵדֶם
דְּצ"ט סְבֵרָה וּנְלִשְׁאֲלִלֵג חִי"צ כִּיוֹן דְּלֵא דְרִיט
סְמִיכֵן מו"כ לֹא יִלְפִינֵן מִדְּנִסְכּוֹנְכוֹ וּנְלֹאכּוֹת טַבָּח
לְמִלְאכּוֹת הַנּוֹסֵכֵן דְּצִעִי וּנְלֹאכָה מִשְׁחִשְׁתָּה כִּיוֹן
דְּלֵא צִעִי לְדִידִי וּנְלֹאכָה מִשְׁחִשְׁתָּה מו"כ גַּם
נְלִשְׁאֲלִלֵג חִי"צ כְּמוֹצֵן ע"ט ח"ב א"ט דְּהֵכָא
דְּקֵאִי לְצ"ט דְּסוּבֵר וּנְלִשְׁאֲלִלֵג חִי"צ וְח"ב שׁוֹב
אִיבֵא גַם חִי"צ לֹוצֵעַ וּנְלֵצֵד נְט"ט וּלְכָךְ שְׁתִּיר
חִי"צ אַחַת עֲכ"פ כִּיוֹן דְּאִיבֵא שְׂחִי וּנְלֹאכּוֹת

והוא בתב המופת דקדר הראשון והוא רחוק וכן
המוצא והאמות ונאותו הקדר עד בלות ששה
קדרים ביד אמות ע"ש. וא"כ ח"ש דספיר ונוקי
הצרייתא בצ"ש דצ"ש ל"ל מתוך גצי הולאה
א"כ חסור להולך את הדם ונוקוס השחיטה
להנצח כיון דאף קדר הראשון והוא רחוק וכן
המוצא והאמות כמ"ל והעזרה הא הוא רחוק
ואסור להולך זה ד"ל כמ"ל וא"כ כיון דאסור
להולך הדם להנצח לא יוכל לזרוק את הדם
ונמו"י סוב ספיר בוקה על השחיטה דאפי"א את
דמורו צ"ש גצי שחיטה דאמרינן מתוך נמו"י הא
ליכא לורך קלת דל"ש הקצרה דלא יהי שפחך
גמלא ושלחן רצך ריקס מאחר דכלא"ה ח"ל
לזרוק הדם ולא יוכל להקטיר את האינוורין ג"כ
במוצא ואתי ספיר בצ"ש. חנוכה לבאורה יש
לשדות כרגא צוה דהא אפשר להולך פחות
מד"ל דליכא רק חסור דרצון ועי' בשבת (קמ"ג)
וא"כ סוב יוכל להולך הדם להנצח ולזרוק אותו
ולהקטיר וא"כ האינוורין וסוב ליכא לורך קלת
כדי שלא יהי שפחך גמלא וכו' וא"כ הדרי הקו
המ"ל לזכותי דאין מתקונא בצ"ש דילמא צ"ש
נורו שחיטה דאמרינן מתוך דהא ליכא לורך
קלת אך כ"ל לפי"מ שהי' הפרנאג בהפתיחה
לה"ש דאמאי אמרינן דפחות מד"ל הוא רק
חסור דרצון הא לריך ליהות חסור מה"ה
נחומת ח"ש דהא אף בחסורי שבת אמרינן ח"ש
חסור מה"ה כונחא חסור צרטי' שבת (דף ב"ד)
ובגמ"ל צפי' המולא יין ותי' דודאי וכל הלז
הנחומת צמיא חסין ללמוד לחסורי שבת ובדומה
בנימ' החמ"ל צמיון פיו והא דאסור ח"ש בשבת
היינו נקוס דבשבת כחוצ לא תעשה כל מלאכה
ומריבין מולת כל גס ח"ש דמולת כל ח"ש
כנוי צמיון מולת חלל דאח"י הלח"י לחומר דאין
עונשין בפחות משיעור אצל חסורא ולאו כנוי
איתא בח"ש כ"י בשאר מלאכות אצל צמיון
ד"ל דלא כ"ל מקרא דלא תעשה כל מלאכה
דהלכתא גמרי' בה כדמסיק צר"פ הזורק ח"כ
הלכתא באורה דמצינן ד"ל צרה"י חייב וזה לא
נחמ"ה צפחות ומד"ל לית צ"י חסור מה"ה כלל
עיי"נ וב"י לשיטת חס"ס דאין דמצינן ד"ל
צמיון הלכתא גמרי' בה אצל שחיטת הירושלמי
בשבת צפי' הזורק דמצינן לאו הלכתא גמרי' בה
ועי' בתוס' ד"ש שבת (דף ו') רק דידעין
מקצתא נקוס דהוי תולדה דהולאה והוי ככל שאר

יך

תולדות דהולאה עיי"ש ועי' צצ"ט צמיר הכולל
ד"ן ד' ח"ש סוב הוי נעציר ד"ל בכל המלאכות
דג"כ בכלל צמיון דלא תעשה כל מלאכה וממ"י
סוב ומריבין גס צמיון חסור ח"ש צפחות ומד"ל
נמולת כל כיון דג"כ הוי בכלל לא תעשה כל
מלאכה כמיון ח"כ. ח"כ כ"ל דהקוג"י דהבא
קאי בשחיטת הירושלמי המ"ל דליכא חסור מה"ה
צמיון פחות מד"ל נעטס ח"ש כמ"ל וכו' וכו'
דלא מלינו דצ"ש סוב להפך לכך מוקי הצרייתא
ספיר בצ"ש דכיון דצ"ש ל"ל מתוך גצי הולאה
א"כ סוב חסור להולך הדם להנצח מאחר
דהעזרה הוי רחוק ואסור להעציר זה ד"ל וא"ל
דאפשר להולך פחות מד"ל דהא גס צפחות
מד"ל חסור נחמ"ה נעטס ח"ש כמ"ל ונמו"י. לא
יוכל לזרוק וגס להקטיר האינוורין כמ"ל וסוב
ליכא לורך קלת ולכך ספיר לקי' על השחיטה
ולפי"מ יוסיצ ספיר קו' חסור המ"ל דלא מלי
לאחר דהצרייתא אתי' כרעיק דהנה חסור
בשבת (דף ו') הקי' כרעיק דקוצר קליטה כנוי
שהנחה דנוי' ח"כ חסור אפשר לחייצ צמיון
ד"ל צרה"י הא הוי כאלו ית צמיון דהא
והי' דמצינן ד"ל צרה"י הלכתא גמרי' לה ולא
אמרינן קליטה כנוי שהנחה ע"ש ח"כ כיון
דרעיק סוב דמצינן הלכתא גמרי' לה נמו"י
סוב ליכא צמיון פחות מד"ל שום חסור
מה"ה בקצרת הפרנאג המ"ל דהלכתא באורה
רק על נעציר ד"ל ולא על פחות מד"ל והשתא
לפי"מ ח"ל לחוקקו הצרייתא כרעיק נקוס דסוב
ח"ל דדוקא בהעצרה ל"ל כרעיק מתוך נקוס
דחינו נעשה צגוף האוכל נפס אצל שחיטה
דהי' צגוף אוכל נפס ספיר מודה העיק דאמרי'
מתוך בקצרת הלח"י המ"ל וא"ל דכיון דל"ל
כרעיק מתוך גצי הצערה נמו"י ה"ה בהולאה
דהא תרוי' קוים כנוי' הרע"י דתרוי' חס"ס
נעשים צגוף האוכל נפס כמ"ל וא"כ חסור להולך
הדם להנצח נחמ"ה חסור נעציר ד"ל בב"ל
ונמו"י ח"ל לזרוק הדם ולהקטיר האינוורין וליכא
לורך קלת וסוב יקנה ספיר על השחיטה אפי"
אם ימנא דא"ל מתוך גצי שחיטה ח"ל דהא
כרעיק לשיטתו אפשר להולך הדם להנצח
בפחות מד"ל דליכא שום חסור צדידי' וסוב
ווכל לזרוק הדם ולהקטיר האינוורין וזהו ספיר
לורך קלת וא"כ יקנה דאמאי בוקה דוק. ועפי"מ
ח"ל לייצב קו' הפסי' לקמן (דף ע"ט) אהא

דקאמר

דלש"ס דין ליכא קום איקור צונעציר פחות
ויד"א לכך פריך הש"ס אי צהולכה טלעטול צעלמי
נשום דלא פסיקא לי דוויירי רק צגולא דהעציר
ד"א שלימות וצפחות ויד"א הא צלמות ליכא קום
איקור ונה"ת והוי טלעטול צעלמולא בן כ"ל קלת:

והנה ראיתי צענה"נו צה" יו"ט שכתב לתרן
ק"ו הראשונים דל"ל הקרא דעל כל
קרבנך תקריב ונלח אפי' צצת הא קי"ל דאין
עבוד צלובלן וא"כ ליכא איקור דאורייתא
צנליחת קרבנות ותי' דלריך הקרא כגון דלריך
להציא ונלח ונה"ר לצורך נליחת קרבן וקני"ל
דנוחר ע"ש. ולפי"ז דצרי היינו הכ"ל מ"ל צפשיטות
דלריך הקרא דנוחר להוליך הולח צעזרה גופא
אף דהוא רה"ר ואקור להעציר ד"א ככ"ל ווי"ו
לצורך נליחת הקרבן ונוחר וע"ז לריך הקרא
בסצרת השעה"נו הכ"ל וז"פ:

(הנוסך יצא אי"ה)

דוד משה הכהן ראבינאוויץ

באמ"ר הר"צ של"ש"א.

דקאנור קס אצעי' להו לדצרי האנוור כדוכ"ד
אין קרבן ציו"ט עבר ושחט ונלי אס ונוחר
לזרוק הדם ע"ש והקי הפני' הא כל האיקור
של זריקת דם צצת וציו"ט הוי רק שצות
וידצריהם וכיון דקי"ל דאין שצות צנוקדש א"כ
למה יהי אקור לזרוק הדם ע"ש ולפי הכ"ל א"ס
כיון דצלמות אקור להוליך הדם למצח לזרוק
ונחנות איקור ונעציר ד"א דהא העזרה הוי רה"ר
וע"כ דכונת הגו' ד"ס עלה להוליך פחות פחות
ויד"א דליכא קום איקור ונה"ת לש"ס דין ככ"ל
וא"כ כיון דעכ"פ איקור דרבנן איכא צפחות
ויד"א (ונוצד זה איכא שצות צעלם הזריקה א"כ
לריך לעצור על שני שצותים לצורך הזריקה וסרי
שצותים הא גזרו אף צנוקדש כנו"ש האהעו"ז
צעירוצין (דף ל"ה) ולכך שפיר קונצעי' צגו'
אי ונוחר לזרוק צעציר ושחט וז"פ. וצום כ"ל
קלת ונה שחטקו הנופי' על דצרי היינו הכ"ל
ונש"ס יצוות ל"צ דפריך קס זר קטונס צצת
צנול' אי צהולכה טלעטול צעלמולא ואי כדצרי היינו
הכ"ל דהעזרה הוי רה"ר ואיכא צה איקור ונעציר
ד"א ונלי פריך הנופי' ע"ש ולהכ"ל כ"ל הכיון

חדר אגדה ודרושים

ב"ה קראקא.

ב' להוט (חצקוק) על נשנורתי אענודה
ואחילצה על נולד, ונח על נולד
שגר לו לורה ואנור איני זו ונבאן עד שתעניני
שנאנור ואלפה, אנור הקצ"ה כל נוי שצצר את
קידונו יצוא אללי, התחיל לזוח עד אכא ד'
שועתי ולא תשמע וגונו. למה תראני און וענוול
ולא תצני, אנור לו הקצ"ה הוי רצ את יולדו חרם
את חרשי אדננה, צן תורה אתה ולא עם הארץ
אתה, לך כתוב אלף צלוח ואחר כך תאנור
הודיעני את הקז, וכן הוא אנור ויעניני ד'
ויאנור כתוב חזון וצאר על הלוחות וגונו (וכתב
רציו צעל ונוגן אצרהם ז"ל צספרו זית רענן על
הילקוט, כל נוי שצצר קידונו פירוש ובי כל נוי
שצצר קידונו יצוא אללי לצוק, כך אתה לועק
אלי צחכס, לך כתוב אלף צלוח פירוש שאפי'
אלף אי אתה יכול לכתוב, בן הוא לפי פשוטו
והדרשה תדרוש, עכ"ל):

ונראה לי רחש הרוחש תחת רגלי הכפירים
לריות ונמרים, לדרוש הילקוט, כשאקדים
פירוש

לפ' אנור תקפרו חנושים יום והקרבנות וגונו
וקשה והא איכס רק וי"ט יום, ואחיל דהוא
נוסך אל והקרבנות (הגיגה י"ג, ונחנות ס"ה)
ר"ל דהקרבנות יהי ציוס החנושים עיי"ש, ולולא
דצריהם הקדושים א"ל עוד ע"ד הפשט עפוי"ש
הנו"ז ונ"א א"ח (ר"ס תל"ד) דנותחיל להתחיל
ערצות צכנישת יו"ט הזה ונשום תנוינות ע"ש,
ואין זה דיונה לשצת ושאר יו"ט דנוסיפין ונחול
על הקודש צכנישתו ע"ש. וגם ידוע ונה שבי'
רש"י ר"פ צראשית עה"פ ויכל אלקים ציוס
השצעי, צו"ד שאינו יודע עתיו ורגעיו לריך
להוסיף ונחול על הקודש, הצ"ה שידוע עתיו
ורגעיו נכנס צו כחוט השערה, ונראה כאלו כלה
צו ציוס, ע"ש. וא"כ כש"כ כאן דאלו ונוכרחין
להוסיף עוד קלת ונלי חנושים כדי להיות
תנוינות אזי ודאי נראה כאלו כלה ציוס חנושים
וליכא נידוי דלא רמזא צאורייתא:

הקי מנחם מאנדל הרענגער
באמ"ס דבש וחלב, טירת בסף וכו'.

פירוש הגר"א ז"ל (מוצא צבי בית ילחם צמנו)
על מדרש פליאה בצוד זו אלף, הה"ד כל גיל
ינשא וכל הר וגבעה יספלו והי העקוב למויקור
והרכסים לצקעה וגבלה בצוד ד"י "כצוד" גינו'
ל"צ, והאות א"י ג"כ צונספר ל"צ, דרך מוסל
הצ' יודין נלמנעלה ונלמנעלה והקו צלמנעל תתחלק
ל"צ ווין צרחצה לא וחשוב עולה ל"צ כוננץ בצוד
זה כרמז צבתוצ הס"ל, ופירושו בצוד זו אלף
ננץ דיד"י כוננץ דיד"י ונופרס איך ינאל צלות
א' כוננץ ל"צ, הה"ד כל גיל ינשא, פירוש היר
העונוד למנע צהיפק, ינשא תליג לוחו לצדנה
צונקוס וייקור, וכל הר וגבעה הוא היר העונוד
למנעלה על הר וגבעה יספלו ויהיו עונודים
צקוס השני יודין, והי העקוב למויקור, פירוש
הקו העקוב ונאלף העונוד צוניקור, והרכסים
לצקעה, השני ווין צנתחצרו יחד ונעשו ווא אחד
יתצקעה ויעשו שני ווין ותעמיד כלס זה אלל זה
היינו " " " " ו' ו' ויהיו עולה כונספר ל"צ, כוננץ
כצוד, וגבלה בצוד ד"י הונספר כל בצוד יתגלה
לפניך, ודפח"ה וצח"י איתא עה"פ וילאור נוסה
זס הדבר אשר לוח ד' העשו וירא אליהם בצוד
ד"י וילאור נוסה דין פתגמל דתעצדון אעצרו
ית ילא ציפא ונן לצכון ונן יד מתגלי יתגלי לבון
איקר שכינתא ד' — ונ"י כצוד אל צילור
הילקוט, איני זו נובלן עד שתעניני סנאור ואלפה
היינו צלחה חטא נהרצה ירושלים עיר הקודש,
ונתי יהי קן הפללות, אור הקצ"ה כל וני
שצצר קרדונו יצא אללי זה האים אשר לא
עשה הרורה להתגדל צה וצצר קרדונו וכל
עשה קרדוס לחפור צה (אצות צדק ד') רק
הוא יצא אללי צעת קן ונאל"י הונסנע צכתרה
כל תורה, איך אני והוא יבולין לדור צנדור אחד
התחיל לווי עד אלא ד' סונתי ולא תסנע וני
לונה הראגי און ועונל ולא תצני, לונה צחורצן
ירושלים שחס תפילתו והסתרת שניך נולחנה
אור לו הקצ"ה הוי רצ את ילדי, כלל הרצה
ירושלים אלל צצציל סציו צה ה"ה (צצנה קנו"י)
וכל הנוספה וניצה עס רצו כעוסה וניצה עס
קבינה (סנהדרין ק"י) הרצ את חרשי אדמה,
ולדמה צעיניהם ת"ח בקיתון של חרב, וחרשי
אדמה וכיון שגצצר סוב איך לו תקנה (סנהדרין
כ"צ) וחס הקצ"ה על כצודן כל לדיקים יותר
נכצודו (ילקוט נ"א) צן תורה אתה ולא עס
האקן, והי להס, לנהוג בצוד צצן תורה, ולא

לשפוך צח וקלון על כצודו כונו על עס האקן,
כתוצ אל"ף צלוה ואחר כך תלונר הודיעני את
הקן, היינו כסתהקנו זה החטא ותתימורו צכצודן
כל ת"ה, ואח"כ יתקרב קן הגוללה, וכן הוא
לונר ויעניני ד' וילאור כתוצ חזון וצאר על
הלוחות, שגס צלוחות התוח"ק כתיב וירא אליהם
כצוד ד' סצצת קן כסירחק הש"ת מלצצנו את
הלפוני ווא כצוד ד' יתגלה, על ענוו יס"אל קלה:

בילכות (תהלים א') לא כן הרשעים, רצי
יודן ורי פנחס, א"ר יודן לונר
הקצ"ה לרשעוס א"י צרחתי את העולס צכן,
סנאור ויהי כן, ואחס לונרים לא כן, סנאור
ולצ בקילים לא כן, על כן לא יקיוו רשעים
צונספנע, ר' פנחס לונה, לונר, הקצ"ה לרשעים
א"י לונרתי ויהי כן ואחס לונרים לא כן, א"י
לונרתי לא כן ואחס לונרים כן, חייבס לא כן
על כן לא יקיוו רשעים צונספנע, והא עב להון
חס איך עונודין ומהנץ צדין כאינש דלונר קס
פלונן צדיח ולא הוי ל"י הקנות רוגל ליום הדין,
הילקוט לריך צילור, ונראה לצאר כ"ד סכתצ
צכ' תפארה סלונה עה"פ, ואתה לא כן נתן לך
ד' אלקיך, פירוש זה הכח צעלנו נתן לך הקצ"ה
ללדיקים סילאורו לא כן, פירוש סיצטלו גזירת
הונקוס צדיצורים כ"ד וני מוסל צי לדיק עכ"ל.
ושונעתי צסס כ' הרצ הגלון הלדיק ונוהר"ש
קופר ז"ל האצ"ד דפה קראקא יע"א, לפרס
נוקראי קודש (תלים א') על כן לא יקיוו
רשעים צונספנע וחטאים צעדת לדיקים, כי יודע
ד' דרך לדיקים ודרך רשעים תאצרה, והוא
סהרשעים רואים להלמדק את עגום צונספנע,
ואונורים כי איך לדיק צארן אשר יעשה עוב ולא
יחטא, וגס צעדת לדיקים נונללים חטאים, וכי
נושא פנים יס צדצה, ולונה נגרע, לונס ידוע
אשר נשיא יחטא הוא רק לאשמת העס, ורק
הרשעים גורמים צענותיהם סהלדיקים גס הנה
ככשלים לפעננים צלחה לדוד של חטא קל,
ואלנולל לא היו רשעים צעולס אזי לא התגרה
ה"ה"ר כלל צלדיקים להחטיאם, וזהו פירוש הפ'
על כן לא יקיוו רשעים צונספנע וחטאים צעדת
לדיקים, כלל יהי לרשעים סוס טענה צדין
שגס צעדת לדיקים יסנס חטאים, ונותקן כי
יודע ד' דרך לדיקים ודרך רשעים תאצרה, כי
גלוי וידוע לפני הס"ת עד כמה היו יסרים
ותנוניים

ותמנינים דרכי הלדיקים: זאת תאמר דרך הרשעים ויכערו וכן הארץ ורק הרשעים היו צעוקי הלדיקים ודפחיה וע"ז יתבאר הילקוטי ח"ד יודן אורי הקצ"ה לרשעים איז צדקתו את העולם: זכן שחומר ויהי כן ונתתי כח ציד הלדיקים שיכלחוני ויאמרו לא כן ונעצירין את רוע הגזירה ואתם חוננים לא כן שכלי ולז כקלים לא כן כלומר ואתם הרשעים חכמים: אתם צעירים וגד פנים נכונים וצוה אפס אתם חוננים כי לא נופלים אתם והלדיקים כי גם העלים צעד לדיקים ולכן יש גם צדקתם לומר לא כן על כן לא יקונו רשעים צונפת ונעשים אתם צדין על אשר תכלולו צונפת הלדיקים ויחזקו ויחזקו אתם על כן ר' פינחס אורי אורי הקצ"ה לרשעים איז חונני ויהי כן ואתם חוננים לא כן איז חונני לא כן ואתם חוננים כן חיים לא כן וזהו שר' פינחס ופרש דברי ר' יודן ואורי דענוא ונאי שיש צדק הלדיקים לומר על כן לא כן ועל לא זן כן וקום שהלדיקים ונעלים תמיד רכנס ופני רלון הקצ"ה לכן ונעלי הש"ת ג"כ רלון אחרים ופני רכנס (כפירוש הרע"צ ופר ע"ה כל הקונים עליו לרעה) לא כן הרשעים שאינם ונעלים רכנס ופני רלון הקצ"ה אלא לדרשה הנה ונעשים אותו צונפתים הנוקוללים על כן לא יקונו רשעים צונפת. והא טז להן אם אינן עומדין ומתכין צדין אלא באינן דאורי קס פלוגי לדינא ולא הוה לי' הקנות רזל ליום הדין רגל נקרא היל"ר (זה"ק פי צלח) ואז לא יתקיים הצנחתו של היל"ר שהשאל צית ונפש להם כי הנה צעל כרסם עתידין ליתן חשבון ודין:

ותמנינים דרכי לחיות: שכל צדעתו כגד הרשעים המספיע לו ואז יחיי ראו לקבל ונמנו יחשק ואמרו ח"ל (תענית דף ז') למה נעשנו דברי תורה לנשים דכתיב הוי כל נפש לכו לנשים לומר כך וזה נשים ומחין וקום גבות והולכין למקום נמנו, אף דברי תורה אינן נותקיינן אלא צונו שדעתו שפלה וע"ז יתבאר הנהדרש צענה שאורי יוסף. האם אשר נמלא הגבוע צידו הוא יחיי לי עצה שאינן יחיי צחי ונקבל ע"ז שפלה כנוה גבוע: המומד לנשים ונחללי שנספק לתוכו יתה צת קול ואמרה שלום רב לאחצי תורתך ואין לנו ונכסול שדברי תורה אינן נותקיינן אלא צונו שדעתו שפלה ואז אינן לנו ונכסול כן התורה נללי ומגלה ורעה אליו לא תאונה:

בדרי דברי יוסף: הלדיק לא חונני ונלרות צגוני גמין (דף כ"ח) ח"ד ונעשה צדק יוסע צן חכמי שהלך לכרך גדול שצונו אורי לו תימק אחד יש צצית האקורים יפה עינים וקוצ רואי וקוולותיו קדורות לו תלחלים: הלך ועמד על פתחי צית האקורים: אורי וני נתן לנשיקם יעקב וישראל: לצוים ענה אותו תימק ואורי הלא ד' זו חמאנו לו ולא אזו דרכיו הלך ולא שנונו בתורה אורי ונצטחני צו סנורה הוראה צישראל העבודה: שאינן זו נכחן עד שאפדנו צכל ונוון שפוסקן עליו אמרו לא זו נשם עד שפדלו צנוון: הרבה ולא היו יונים ונעטיין עד שהורה הוראה צישראל ונני רצי יסנעאל צן אלישע: והנה צצית התפללו דרשנים קנאי וצתראי ונחבן ידע רצי יוסע צן חכמי ונחבנת התימק שיהי מורה הוראה צישראל: הלא דברי תפוצת התימק: היו שלא כסדרן שאורי הלא ד' זו חמאנו לו תלה החמא צעלנו ואח"כ אורי ולא אזו דרכיו הלך ולא שנונו בתורתו צוה תלם הקלקלה צאחרים ותינלו צאופנים: סונים, ואענה גם איז חלקי צחקדס: וי"ץ צנו"ע: (אופן ע"ג ואופן ע"ה) רצי יסנעאל אחד ונעשרה הרוג: ונלכות ה"י גלגול של יוסף הלדיק ורצי עקיצה גלגול של שמואל לכן אורי רצי עקיצה: רצי יסנעאל צפוק ארבע וימות יסנעאל אחי כי צקוד הגלגול ה"י אחי וכו' ואיתא צוהר חדש עשרה ניללות: רע שילאו ואלצמותיו של יוסף צאו צעקרה הרוג: ונלכות כדי שיקבל יוסף את ענקו: שרלה לצוה אל אשת מוקיפרע

בס' חזר אליהו ונצח ונדרש פליאה וי"ל צענה שאורי יוסף האש אשר נמלא הגבוע צידו הוא יחיי לי עצה יתה צת קול ואמרה שלום רב לאחצי תורתך ואין לנו ונכסול יתפרש היטב ע"ד שכתב צפי תפארת שלמה (למה תורה) כי עיקר הכנה לקבלת התורה היא השפלות לחיות צחי ונקבלו כנו"ש צסם הרצ הקדוש ונח"ה נעשה ליצ ז"ל ונחאקובה האש אשר נמלא הגבוע צידו הוא יחיי לי עצה כאשר דרך הגבוע שהוא כלי הנוקבל לדין להיות עומד לנשים וכלי הנספק ונמנו לתוכו כי אם הוא עומד למעלה אינו יכול לנספק לתוכו כן

נפוצתם חצלי רוח עליהם צונה סכתם גם כל חצלי
וכל נוכה אשר לא כתוצה והרי עש-שתים חלה
הם נמלה ובה' שהיו נחיראים נוסף קללות
האלו שלא נכתבו בפירוקם והנה לפי פירוש כלי
יקר גדלה המצי' למה צאנות לא היו נחיראים
מל"ח קללות ונתייאלו נחיתן צי קללות שלא
נכתבו בפירוקם חלה צרניה ועוד לריכין חנו
לחקור מה הם אותן שתי קללות שלא נכתבו
צפירות רק בדרך רוח יעוץ ציאלורו ונראה לי
לייבץ צאופן אחד בהקדס הגוי' (ע"ז דף ג')
א"ר חנינא הבב' צירי שמים חוץ ולימים ופחיס'
נחיתור לימים ופחיס' בדרך עקש' שומר נפשו
ירחק מהם ופירש' רש"י ז"ל שחששות ומחלוצות
הצאים לאדם כולם ע"י גזירת שמים חוץ ולימים
ופחיס' חולה הצא לאדם ע"י לינה וחוס' וכתבו
תוס' שם והא' דאמרינן בפרק הנוקבל (דף ק"ו)
והקיר נגוד כל חולי זה לינה חלונ' צירי
שמים היו וי"ל דהכי קאמר שיתן לך מלצושים
שהוכל להנצל וכן הלינה כהא' דאיתא בויקרא'
רבה אנטוניוס הו' קא' חזיל צאורחא אורר לרבי
ללי עלי אור לוי יהא רעוא דיתשתחזי וכן לינה
א"ל דא' היא ללותא צמני' יתירחד בקא' ולינה'
חללא' א"ל יהא רעוא דיתשתחזי וכן קרצא' א"ל
דא' היא ודא' ללותא דכתיב ואין נסתר מחמתו
ואיתא צפי' הנוקבל (דף ק"ו ע"ב) תיר"ג דברים
נאמרו בפת שמריה וחד וניייהו שנוילת וכן
החנה וכן הלינה ואמרו רבין השבים ואכל
בקץ מפני החנה ובחורף מפני הלינה כמלא'
אלו למודין שבתית' הצגדים ולחס' אדם מלל
מן החנה וכן הלינה:

ועב"ך צואלו דברי מדרש האגדה הנ"ל היטב
דשני קללות גם כל חלי וכל נוכה קא'
על לימים ופחיס' וניחא צונה סכתם גציהו
אשר לא כתוב בפרש' התורה הזאת היינו מפורק
כמו צאל' ל"ח קללות נוסף שהל"ח קללות
המה צירי שמים נוסף ל"ח קללות ופחיס' המה צירי
אדם ולית להו' שייכות עמה וישראל' קצרו
שבקבל יוכלו להנצל ולימים ופחיס' ע"י צגדים
ופת שמריה חצל בשנאלור להם ועצדת את
אויצין וכו' צרעב וצמא' וצמא' וכו' היינו שלא
יהי' להם פת שמריה וגם יהיו מחוסרי צגדים
הוריקן פניהם ואמרו וי"ל כול לעמוד צאל'
ותקיים צנו חיו קיפ' דקרא' יעלס' ד' עלקר
עד השומדך והו' שגם שתי קללות חלו יחסי
צירי

פומיפדע ודיוקנו של חציו גרונה שלא חלו
העשרה כילוליה חלו בהם חזק וא"ל לאו דיוקן
חציו הי' חזק לכך חלו בעשרה הרגו' ונלכות
כדי סקצול' ענשו ואמרו ז"ל (ילקוט וסלי א')
לא נוסקרו הרגו' למלכות חלה על נוכיהו של
יוסף וגם איתא בפי' הקד' לצדקה עין נוספי
כהר' שלום (כהר' ב"ה) כונו שהפסיעו יוסף את
כתמחו' כן הפסיעו עורו של רבי יענעאל כן
חליקע' וכו' :

והשני יצן תפוצת המינוק הוא רבי יענעאל
כן חליקע' שהי' גלגולו של יוסף
הלדיק חלה ד' זו חנעאלו לו כלל' את עלמו עם
יוסף הלדיק לפי שהו' הי' גלגולו כלומר הן
חנה ופני' שחנעאלו בעשרה כילולות קילא' ונלפרי'
חלצותיו לכן חלו לקבל העונש בעשרה הרגו'
ונלכות ולא חלו בדרך הלוך חצל השבטים
גרמו דין ע"י הנכירה ע"ד חונדס ז"ל (שבת
דף קל"ג) ונה הוא רחום חף אתה רחום שלא
הלכו בדרך השמי' ולא הדבקו א"ע בצדוניה
ולא שונעו צמורה כאשר ראו את השור זה
יוסף הלדיק אחיהם תועה בצדה ונברו את
השור הח' (לדיקים צוניתהן קדוים חיים) ולא
הקיבו אותה ולא נוסקרו הרגו' למלכות חלה
על נוכיהו של יוסף' ואללולא' לא נוכיהו לא
חל צירי נקיון צאותה הארורה ולכן רבי יענעאל
כן חנני' צמנעו שהמינוק השיצ' לו תפוצת
לחנה אור' ונצמחני צו שמונה חוראה צמרא'
הינה שעתיד זה המינוק שהוא גלגולו של יוסף
הלדיק להיות נשוח' צן יוסף וכתב צו את וי'
יורם דעה ואת וי' צן שמונה :

בפרשת נלצים צמ"י צמס מדרש' אגדה
למה נקמכה פרשת' אתה נלצים
לקללות לפי ששנעו ישראל' מל"ח קללות חסר'
שמים חוץ וניייהו שצמחתי כהנים הוריקן פניהם
ואמרו וי' יכול לעמוד צאלו התחיל נסה לפייקס
אתם נלצים חיוס הרצה הכעקתם למקום ולא'
עשה אלהים כלי' והרי אתם קיימים לפניהם
וכבר לווחו קנאלי דקנאלי חדא' דיק לדקדק למה
אמר מל"ח קללות חסר שמיים הו' לי' למימר
ל"ח קללות כמו שאמרו וי' שצמחתי כהנים
וכתב' צמל פנים נחירות צמפרו בתור חור
ושנעתי וכן מלחתי צמ' כלי יקר סכתם דצאנות
הם מל"ח קללות חלה שחקש' שמים מה שאינו

בגמ' (צרכות דף ח') אהרו ל"י לרצי יוחנן
 איבא קצי צצצל תנוה, נראה לפרש
 תנויהת רצי יוחנן צמוצ טעם, ע"ד תדצ"ל וצ"ל
 (פ"ה) גדולה נדקה שגוארבת ינויו ושנותיו של
 אדם, ואננו חז"ל (צ"ל דף ל"ב) עתירי צצל
 יורדי

מרי דברי כלצור ונתנונוס אצאר ג"כ הווי' (פי' חיי) רבי עקיבא הי' יושב ודורש והכלצור ונתנונוס ציקס לעוררן אמר ונה ראתה אקתר שהנולד על שצו ועשרים ונדינה, חלל מצוא אקתר שהיא צת צתה של שרה שמיתה

יורדי גיהנם הם (פרש"י) שאין נרחוץ לעשות לדקה. והוא כאשר אנחנו כי לרצי יוחנן איכא קצי צציל. ה"י קצר שרולים להודיעו שזוכים לאריכות ימים צציל שנותנים לדקה. וע"ז תונה כי תלמוד ערוך הוא צידנו כי עתירי צציל יורדי גיהנם הם והא"ך אפשר שזוכים לאריכות ימים ושנים. כיון שלדקה אין מותנים:

במ"ר (קהלת ז') וצני צית היה לי זה רוח הקודש, אונתני לפרש ע"ד הגוי (ע"ז) דף כ') א"ר פנחס בן יאיר וכו' ענוה ונצילה לידי יראת חטא יראת חטא ונצילה לידי קדושה קדושה ונצילה לידי רוח הקודש וכו' דאנור ר' יוסיע בן לוי ענוה גדולה ונוכלן, שנאמר רוח ד"א ע"י יען נוסח ד' אותי לצקר ענוים, הקידים לא כאנור הא לנדת שנוה גדולה ונוכלן, ואנורו חכמו"ל בגוי (קוטה דף נ"ז) ונאן דיהיר אפילו אליכסי צית"י לא ונתקבל, והוא פירוש הנדרש וצני צית היה לי שיתקבל אליכסי צית"י צציל סלה ה"י ונתיסר וקננה צקצו ונדת ענוה, זה רוח הקודש, לפי שנוה גדולה ונוכלן ורוח הקודש עליו שורה, אשר נמרוס עליו יורה:

בס' י"טצ לצ (ונוקורו צק' לרוב' הנוור) נוצח נדרש פליאה, ח"ל, וירא כי לא יוכל לו ויגע צכף ירכו נהן עיניו צילאי ירכו הנה נדצ ואציה"ה נראה לייסצ אל כבון ע"ד ש"י צק' גליא רויא כל עשרים שנה שה"י יעקצ צצית לצן לא סלה שעייר לעזאזל, לכן סלה אח"כ לעשו עשרים תיסים צפעס אחד נגד עשרים שעיירה, ואיתה צוה"ק (פי' אחרי) כל זיננא דישראל בגלותא ולא יקרבון קרצנא צהחוא יונא, ואינן תרין שעיירין לא יוכלו לקרצא יחא להו דוכרנא דתרי צני אהרן ויתכפר עליהו והו כוונת הנדרש וירא כי לא יוכל לו, לפי שאציה"ה סלה צפעס אחד עשרים תיסים נגד עשרים שעיירים, סלה לעזאזל צהיותו צצית לצן, ויגע צכף ירכו נהן עיניו צילאי ירכו הנה נדצ ואציה"ה וצוה נה רוגזו שרו סל עשו כי ישראל ילכו צגולה צעוה"ה, ולא יח"י להם קרבן לכפר צעדה, ורק זכרון נדצ ואציה"ה שני צני אהרן יקר נהס אף וחרון:

בגמ' (ר"ה דף ל"ז) אמרו מלכבי השרת לפני הקצ"ה רצש"ע נופני ונה אין ישראל אונתים שירה לפניך צראש השנה וציוס הכפורים

אנור להם איפסר ונלך יושצ על כסא דין וספרי חיים וספרי נותים פתוחין לפני, וישראל אונתים שירה. והנה לבאורה יס לדקדק הלא נכלל צהכל תפילה וצקשות, היינו אפפוני חצלי נות וכו' אלא ד' ונלטה נפשי וכו' וכו' וא"כ ונשראו שנאנור שירה צר"ה ויוס"ב. ונראה לייסצ ע"ד הנ"ר (פי' ויטלח) א"ר יודן ונה ידיך קנובה לפיך, כך יהיו נדריך קנובה לפיך. רצנן אונת ונה ידך קודם לפיך כך יהיו נדריך קודם לפיך, מדע כך סבן, שהרי אציו יעקצ ע"י שאחר נדרו נהצקרה פנקסו, שנאמר ויאנור אלקים אל יעקצ קוס עלה צית קל, וסצ סס ועשה סס נוצח, והו צציל שנאנור ג"כ צהכל נדרי לדי אשכס הינו שרונה לסלס עכשיו נדרו שאיתה וע"ז הספרים הפתוחין נהצקרו, לכן הלל אין אונתין:

בגמ' (צ"ו דף פ"ד) יונא חד הוה קא קחי רצי יוחנן צירדנא חז"י ריש לקיש וסור צירדנא אצתרי"י א"ל חילך לאורייתא, א"ל שיפרד לנשי, א"ל אי הדרת צך יהוצנא כך אחותי דשפירא ונינאי, קציל עלי' וכו', ונן התינוה על רצי יוחנן שרלה ע"ז לקרצ לריס לקיש לאורייתא, הלא הכתוב לווח שקר החן והצל היופי, ונראה לרנן שנתבוון רצי יוחנן צאנורו יהוצנא כך אחותי דשפירא ונינאי עד"ה אונור לחבונה אחותי אה וצאנורו ז"ל (ד"א זוטא פ"ה) הדר תורה חבונה והו שאנור לריס לקיש אל תקנא צשפירא סלי כי האי שופרא דצלי צארעא, (צרכות ה') ואכבי אתן כך החבונה שאין כיפי, צכל העולם איבת אהבים ויעלה חן והיא לעד קייננה, וקיצב עלי' ללמוד אללו תורת אונת:

בס' כהצ קופר (ונוקורו צו"ר) נוצח נדרש פליאה, ח"ל, זכור את יום השצת לקדשו זכור צים וסנור ציצשה, יתפרס אל כבון ע"ד הנ"ר (נוגלת רות) אין אתה יודע שעולם זה דוונה לשצת, ועולם שצאת ונונו דוונה לערצ שצת, אס אין אדם ונהקן צערצ שצת ונה יאכל צשצת, ועוד עולם זה דוונה לים ועולם שצאת ונינו דוונה ליצשה, אס אין אדם ונתקן ציצשה ונה יאכל צים, והו ציאור הנדרש זכור את יום השצת, שיזכור האדם להתקדש עליו צעולם הזה הדוונה לערצ שצת, כדי לנחול צעולם הצא הדוונה לשצת, זכור צים וסנור ציצשה, וגם יזכור

יבאם לדרוש בנקראי קודם (תהלים ל"ז) בזה
רשע ולא יכלה (ישעיה י"ח) אין שלום אומר די
לרשעים וזהו לפילו רשע ערץ אשר לבו חורם
ונחשבות און שלא לשלם לחולות בשיחה אקור
לו ג"כ שלום לקדוהו:

בירקוה (שופטים ט"ז) זכרני וחזקני אומר
רצ אומר שונשון לפני הקצ"ה זכור
לי שתיים ועשרים שנה ששפנתי את ישראל ולא
אמרתי לאחד וזהו העצב לי נקל ונוקם לנוקם
ואמרתי ז"ל (לקוט ט"א י"א) לא חנוור אחד וזהו
נשאתי וכו' אלא אומר נוסה בשעה שישראל
ונתחדדן ונוקם לנוקם לא אומרתי לאחד וזהו
טוב כלי זה צידך טוב כלי זה על חמורך אלא
נשאתי אני בעלני ונשאתי ויש לדרקק אומאי
קני גבי שונשון דוקא נוקל ולא חפץ אחרי
ואמרתי לייסצ ע"ד אומרים ז"ל (קוטה ו') בלעם
חיגר צרגלו אחת ה"י שנינו וילך שפי שונשון
חיגר צגרי רגליו ה"י שנינו שפיפון ע"י אורח
וזהו שפי שונשון מקלו חצי ע"י וכל חפציו
נפסי שלא ה"י יכול ללכת ע"י נשנן ונשננה
צ"ל לא אומר להעצב לו נוקלו הכנה וזהו:

ב"ס נחל אשכול מוצא נדרם פליאה ח"ל וזהו
די כלל עליו לשוננו וכן הזכיר יתפרם
אל נכון ע"ד התחונות צן יתח צן קחת צן לוי
ולא הזכיר צן יעקב, שצקס רחמים על גלמו
שלא זכור שמו על ונחלקותם שחומר צקסלם
אל תחד בצורי וליהא צמיר (קבלת י') וצ"י
וזה יצאש ציע שון דוקא נודר צעדת קרה
אחנול ונצאשן כנגד נוסה ואומרין לא נוסה
בציא חנות ולא אהרן כהן גדול, ולא הורה וכן
השנים וכו' וזהו פירוש הנדרם וזהו די כלל
עליו ונשננה חנות ושלום אהצ ציקס אז ונשננה
ונשננה בשלום אל צית אזי שצננים, שחתי
המיד אהצ שלום ורודף שלום, כמו שאומר ליוסף
הלדיק צנו לך לא ראה את שלום אחיך וזהו
שלום הלחן שחרא שיהי שלום צין אחיך וצין
הלחן זו קה פזורה ישראל וזהו צורחים וכן
הנחלקותם לשוננו וכן הזכיר ונשננה ונשננה
שלא נחבר שמו צנחלקות קרה ונדרה:

משה דוב בראפמאן

יחבר די עולם הצא דונת לים ועולם הזה דונת
ליצנה ואם אין אדם נחמן בעוה"ז הדונה
ליצנה ונחמן יהי לו עוה"ז הדונה לים למורסה:

בגמ' (פרק קנא דשבת) רצ חקדא הוא קיט
ציד"י תרתי ונחמא דתורא אומר כל
ואן דאחי ואומר לי שונשנחא חדהא ונשנני
דרצ יתצנא לכו כיהלי' א"י רצא צר ונחמא
הכי אומר רצ הכותן ונחמא לחצירו לריך להודיעו
שלאומר לדעת כי אני די נוקדשכם יהצא כיהלי'
אומר חציצין עלך שונשנחא דרצ כולי הא, אומר
לי אין, אומר לי היינו דאומר רצ וילתא חלצשיהו
יקרא, אומר לי אומר רצ הכי צתרייתא עדיפנא
לי ונקונייתא ואי הוה נקיטנא אחרייתא יתצנא
לך, אומר רצא צר ונחמא אומר רצ לעולם אל
יסנה אדם צנו צין הצנים שצקציל ונשקל צ'
קלעים וילת שנתן יעקב ליוסף וזהו נשאר צני
והקצא צו אחיו ונחמא דהצב וירדו אבותינו
לנולרים, וזהו בצר תנוהו הנפורקים ונחא יע
רצא צר ונחמא די הנינוהא זו תהי לרצ חקדא
שונשנחא חדהא ונחמא ואומרתי לפרש שגס רצא
צר ונחמא יע שנינוהא זו לא תהי שונשנחא
חדתא לרצ חקדא וזהו דאומר חדהא, שיהי
דצרי תורה חדשים ע"לך כאלו היום נחנו ונשנן
שחאה צעין שכלו ונחמא ונחמא דתורא דנקיט
ציד"י שרבונו רק להזכיר להנחמא ונחמא א"י
צדננה ונחמא ונחמא דתורא הן נשקל צ'
קלעים וילת שנתן יעאציה צנחנה ליוסף הלדיק
צכור קור וזהו נשאר צניה ונחמא צו אחיו
ונחמא דהצב וירדו אבותינו לנולרים, ורי חקדא
דולה רק להצחין אותם אם נגלה להם וזה
שנן הוא צרנו, ורצא שחכיל לדעת כוונתו
של ר' חקדא, אומר לו נוקדס וילתא חלצשיהו
יקרא, היינו אם אנוס ש"י רנוו צנחנה של
בתנת פק"ס, פוקיפר "קוחרים" שונשנחא
"נודרים" שחלצ"י יעאציה לצן יקיר לו יוסף
הלדיק, ונ"י היתה ע"י קסה בשאול קצאה
ונחמא דהצב וירדו אבותינו לנולרים, ורי חקדא
הורה לו שחצין כוונתו ואומר צתרייתא עדיפנא
לי ונקונייתא שחתי שצחוני דליצני יתצנא:

בגמ' צ"י פ' אחיו נשך תניא דש"י אומר
ונחמא בגמ' צחצחו ונחמא ואינו דביל
להקדים לו שלום שאקור להקדים לו שלום, וז"ל
נשך כל דצר אשר ישך אפילו דצור אקור,

בעזרת

ספר

חדרי תורה

חדר ב'

אגדה ודרושים

חדר א'

הלכה וחידושים

מנאוני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרתי, וגם יוחזק בספר, דרושים ואמרי שפר, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל איש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת ח.

קראקא, שנת תרפ"ז.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1927.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מוה"ר יוסף נחמי
הארניצער שליט"א, אבד"ס קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה דוב בראפמאן
נ"י מפק"מ, חבר ס' "אבן משה" ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרפים אשר ראום גדולים וישבהום, וכל חסצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות לחו"ל ס' "חדרי תורה" אשר לחדשים יכבר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בחלכה ואגדה, ונב
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מנאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שערי בתודה ויסיעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה. ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

בעתירת הכוה"ה פק"ס קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"מ.

יוסף נחמי בהנה"צ מו"ה עמיבא הארניצער זצ"ל
אבד"ס קראקא יצ"ו

מכבוד הרב הגאון המפורסם מוה"ר מאיר הכהן ראמפורט זצ"ל. אביד דפה קראקא. (מלפנים אביד דיק לוקאווע).

בעזה"שית, לכבוד ידידי הרב הגאון חו"ב מפורסים החכם השלם מו"ה אברהם בנימין הליגער נ"י בן הגאון רשכבה"ג מוהרשיק מבראדי זצ"ל.

ע"ד קושיתו בשציעות דף כ"ב דאננו לו חכמים לר"ע היכן נלינו כ"ש שהוא חייב שזה חייב כו'. ופריך הש"ס ולא והרי נמלה והרי הקדש והרי מפרש כו' ולדעת הרמב"ם צ"ל ותי' ונ"ל דהאובל כ"ש ונתקדשת ע"ז לוקה דצר תורה, אמאי לא פריך והרי תקדשת ע"ז דחייב צב"ש, ואין לומר דפריך רק ונחייב קרבן, דא"כ נאלי פריך והרי נמלה: **הנה** הקושית גדולה וראוי לעורר עליה, ואודיעהו צוה אשר עלה במלכות עיוני לתרלה ע"ד הפלפול בהקדש חקירת הל"ח פקחים פ' כ"ש צאיקורי הנאה, שיעור הנאה צבונה, דלכאורה מקום לומר דעל הנאה יהי חייב אף דנהנה פחות נכזית, דדוקא לענין אכילה אונרין דאין אכילה פחות נכזית, מש"ה פטור צב"ש, ומש"כ לענין הנאה, דהנאה אין לה שיעור, ים לומר דאף צנהנה מכ"ש ג"כ יתחייב, והעלה דע"כ זה אינו וגם לענין הנאה צעין כזית דוקא, דא"כ איך נשכחת אובל פחות ונשיעור שיעור, אם הוא נאיקורי הנאה כי נהי דחלי שיעור לא חשיב אכילה, ליחייב נכח הנאה עכ"פ, דעכ"פ הוא נהנה, וע"כ דגם הנאה לריכה להיות נכזית דוקא, עכ"ד ז"ל, (ואנכי אונרתי צהצנת הדברים, דמדוע צאונה לא אונרין בן שלא יהי שיעור להנאה, וממילא יהי אובל איקור הנאה חייב על חלי שיעור נכח הנאה, ואונרתי צוה דברי הל"ח בהצ"ס דכל קפיקו הוא רק להקוצרים דלוקין על הנאה, דא"כ אין שום נפקותא צוה, דלענין איקור צל"ה חלי שיעור אקור ונן התורה, והנה הטעם דאין לוקין על הנאה, כי ה"ה צ"ה יקוה"ת נקום דהוי שלכד"ה, וקצרת החולקים וק"ל דלוקין על הנאה, ל"ל נשום דהוא רולה צהנאה ז', הוא נחשיצו כנוו אכילה נש"כ צחלי שיעור, אין לומר דיתחייב נכח הנאה, דהרי אף שנחשיצו לאכילה אין באן אכילה, כיון שהוא פחות נכשיעור, ואין לומר

דצוה אין אנו לרובים למאי שהוא נחשיצו כיון דהנאה ז' היא צאכילתו, וא"כ לא שייך טעם ה"ה כ"ל דהוי שלכד"ה, דהא הוא נהנה דרך אכילתו, דזה אינו, דזו גופא הוי שלכד"ה, וזה שאינו אכילה רק הנאה, ודרך הנאה נחשיצו שמה"י אכילה, לא הנאה, לכיון דהוי של כד"ה לרוך חתה לומר רק שנחשיצו כאכילה, והרי לענין אכילה לא הי' חייב כיון שהוא פחות נכשיעור):

מעשה קשה לכאורה, דמאי פריך והרי הקדש, דחייב על אכילת כ"ש, הרי צהקדש קיי"ל דאם נהנה ונן ההקדש כל שהוא חייב, וא"כ י"ל דאובל הקדש חלי שיעור אינו חייב כלל נכח אכילה רק נכח הנאה, אצל היכן נלינו אובל כ"ש שהוא חייב נכח אכילה אך כ"ל צוה עפ"י דאונרין צנעילה דף י"ח: **אכשה** רחמנה לתרומה, ונה תרומה כי יאכל פרע לנזיק אף נעילה נמי כל דצר אכילה כי נזיק ל"י פטור, ועיין צחוק' שם ונה שנתקשו צוה, ובתצו דרצותא אשומעין דאפי' כי דרך אכילה נזיק ל"י כגון אובל אכילה גסה ג"כ פטור, עיי"ש וצחוק' צ"ו דף ל"ט ד"ה פרע ואף אכן נאמר כן, דאם פחות נכשיעור לא חשיב אכילה כלל, לא שייך לחייבו נכח הנאה, דכיון דאין זה אכילה ראוי ונחשבה הוי כנזיק ל"י דרך אכילה ופטור, כנוו דפטור על אכילה גסה, נשום שאינה אכילה הראוי ונחשבה הוי כנזיק דרך אכילתה, ה"ה, והוא הטעם צפחות כשיעור דאין לחייבו נכח הנאה כיון דלא חשיב אכילה, קרינן צ"י כי יאכל פרע לנזיק, ונש"ה פריך שפיר והרי הקדש, וא"כ ל"ל דחייב עלי' נכח אכילה, דומחשבה לאכילה חשובה, דאם לא הי' חייב נכח אכילה לא הי' חייב נכח הנאה, דאם אינה אכילה הרי הוא כנזיק, ודו"ק:

וא"כ כל זה נימא צנעילה דילפינן חטא חטא ונתרומה דנזיק פטורי, נש"כ תקדשת ע"ז דלא שייך לומר כן, שפיר י"ל דאובל כ"ש חייב לא נכח אכילה רק נכח הנאה, דהרי גם הנאה חקירה צב"ש, ש"אמר לא ידבק צידך נאונות ונן החרס, וכשאובל כ"ש, הרי נהנה עכ"פ ומייצ נכח הנאה, ואכתי לא נלינו אובל, כ"ש שיהי חייב צחורה אכילה

אכילה, ונשואה לא פריך והרי מקרובת ע"י וקוסית כח"ה מיושבת:

ובאופן אחר נאית כ"ל לתוך קו כ"ה, נקדס מה שאמרתי צניחור דברי הש"ס נקסחפקו חי ר"ענמי צעלונא כ"ש ק"ל דכ"ש לנולקות, או דלמא צעלונא לא ק"ל כ"ש ושאני הבא הואיל ונפרש חייב קתם נמי חייב. וכל עובר ישתווס זהו, ומה דמות יעריב קתם למפרש. להלות זה צוה, הלא מפרש דין הוא שיה"י חייב שהרי את זה אפר על עלונו מה לי אם הוא אכילה או לא אלו אוקרין עלי רק מה שנעלמו אפר על עלונו, ונשא"ב בקתם ד"ל דדעתו לאקור רק אכילה שהיא צביתה, ומהכי תיתי לחייבו על פחות נכזית, גם להצין הא דאמרו לו לר"ע היכן נולדו אובל כ"ש שהוא חייב שזה חייב. הלא עבדא דר"ע הוא הואיל ונפרש חייב קתם נמי חייב, שאין לזה ענין בשאר איקורים, ונא"י זו פירבא וכי היכן נולדו בו, אם יש כאן צטובא טעם וקצרא לחייב צב"ש, והטעם שהוא לא שייך בשאר איקורים:

וה"ל צניחור הענין כך הוא, ר"ש דק"ל כ"ש לנולדות, בצר הקציר לן הר"ע צ"ח צ"ס הרמ"ה דטעמו של ר"ש ונשוא אהשבה, דכשאוכל פחות משיעור דאכילתו הוא נחשיצו לשיעור שלם, וע"כ חייב על כ"ש, דהוא החשיצ הכ"ש, לאכילה ראוי וחשבה כשיעור שלם, חונס בטעם וקצרת החולקים על ר"ש, ולא ק"ל כ"ש לנולקות, י"ל על שני פנים, אם כי הם חולקים על כל עיקר קצרת אחשבה, וק"ל דענה שהיא אובל חלי שיעור אין ראוי שנחשיצו צוה לשיעור שלם, ד"ל דאובלו ונחשיצו רק לאפר הוא צעלם, רק חלי שיעור ולא נחשיצו כלל לשיעור שלם, או כה נאמר דגם לוא יתבאר דאכילתו הח"ש היא נחשיצו לאכילה ראוי, וחשבה של שיעור שלם, ג"כ לא נהני לחייב על כך, ונשוא דאמרינן דצטלה אלל כל ח"ס, בקתם אכילה צכל אדם הוא רק ככזית, וכמו שנולדו קצרא, זו דצטלה דעתו אלל כל אדם צצצת פי כ"ג עיי"ש:

ומעתה י"ל קצרא נכונה וישרה, דלא יתכן לומר צטלה דעתו אלל כל כ"א, רק דאיקור שאקרתו תורה, ונשואה נדושה לאקרו על כל אדם שזה לכל נפש, כאן הדבר

והפרש צין איש לאיש צשיעור איקורו, וכיון דגזרה חוקת התורה דפחות נכזית לא הוי אכילה, וקתם אכילה הוא צבזיה, לכן אף אם אחד יולא מן הכלל ואוכל כ"ש ונחשיצו לשיעור שלם, לא נהני החשבה, ונשוא דצטלה דעתו אלל כל אדם, ונשא"ב צצציות וקוננות שאין האיקור שזה לכל נפש, רק האיקור הוא לכל איש כפי מה שאוקר על עלונו, כי יש אוקר על עלונו אכילה עשרה זיתים הוא אקור רק צעפיה ולא צחשעה הזיתים, ויש שאוקר על עלונו זית או חלי זית, הרי הוא אקור כפי שאקר על עלונו, אי"כ לא נחנה התורה שיעור אחד לכל אדם צטוה, ותלוי רק צדעת ורלון הנודר והנשצב ובחורלות נקונה, צבה"ג לא שייך לומר, דצטלה דעתו אלל כ"א, כיון שאין איקור זה כולל יחד את כל צני האדם, ולא באיקורו של זה איקורו של זה, רק האיקור לכל אדם כפי שאקר על עלונו, אי"כ צוה שפיר שייך קצרת אחשבה צכשאובל ח"ש הוא נחשיצו לאכילה ראוי של שיעור שלם, כיון דלא שייך צוה לומר צטלה דעתו אלל כ"א, ככ"ל, ומה אשר נקסחפקו צש"ס חי ר"ע צעלונא נמי כר"ש ק"ל דכ"ש לנולקות, או דלמא צעלונא כרצנן ק"ל, ונשוא דלא נהני החשבה ונשוא דצטלה דעתו אלל כ"א, והבא הואיל ונפרש חייב, אי"כ האיקור הוא לפי דגהו ורלנו שיוכל ואקור על עלונו חלי זית, קתם נמי חייב, ונשוא אחשבה, כיון דלא שייך צוה לומר צטלה דעתו אלל כ"א ככ"ל, חונס חכונים דפליגו על ר"ע, הם החולקים על ר"ש צעיקר קצרת אחשבה, דלא אמרינן כלל דאכילתו נחשיצו לשיעור שלם, ולכן גם היבא דלא שייך לומר צטלה דעתו אלל כ"א ג"כ פטור על כ"ש, דלית להו הך קצרא דאחשבה כלל, והוא שאמרו לר"ע היכן נולדו אובל כ"ש שהוא חייב שזה חייב, כלומר היכן נולדו כל עיקר קצרא זו דאחשבה לחייב על חלי שיעור נכח שהחשיצו, וע"ז פריך הש"ס, והרי הקדש, והרי נפרש והרי נולדו וס"י ק"ד דצכל אלו הטעם נשוא אחשבה ע"כ אקורין צב"ש, ונולדו לקצרא דאחשבה, וע"ז נשני הא צעינן שזה פרוטה, ואין הטעם נשוא דאכילתו נחשיצו רק נשוא חשבות שוי"ו צר"י שאני, שהוא מקוצ צעלם, לא מפני שצאכילתו נחשיצו.

אלל

אצל קצרת החשנה לא מלינו וא"כ מיושג היטב ק"י כחיה דלא יוכל להקשות ונתקדושת ע"י כיון דכל פרכת ש"ס הוא לאשכוחי הך קצרה דלחשנה וא"כ צע"י שהתורה חכמה כ"ס שנאמר לא ידבק צידך מלאוניה מן ההרס אין רא"י ומסס לקצרה דלחשנה שהאדם נחשבו דהתם התורה חכמה לא מכה החשנה ודוק היטב חקור כי יעלו דברי לרלון לפני' וה"י בזה שלום :

ב"ה יום ה' ר"ח ניסן תרע"א לפ"ק יאולאוויטק.

שוכמ"ס לכבוד החרף ובקי המפולפל מוה"ר חיים לאנגווייל נ"י.

מכתבו הגיעני בצנע העברה ולא הי' הזמן גרמא להשיבו עד כה ע"ד הקושא שהקשה על הר"ן פ' המגרש ט"ו לתרץ ק"ס"י הראשונים צה"ל דע"י שלל הנשאי לפלוגי ועברה וניקת נמלא הגע צטל וצנ"י מנזרים דהרי כיון שהיא אשה איש אין קידושין תופסין ולא עברה על התנאי שהרנצ"ן פירץ דכוונתו הי' דרך נישואין והר"ן תירץ דעתו הי' שאל תעבור על התנאי הה' אשת איש למפרע וגם אח"כ רק צו הרגע תהי' פנוי כדי שיחול התנאי דהא אבתי אין הקדושין כלום דכיון דלצתר הכי הוית אש"א. ופקעו קדושין כרש"י יצונות נ"ע. וא"כ הוי קדושין לזמן דלא הוי קדושין ולא הועיל הר"ן צתירולו כלום. הנה צאצ"י אה"ע ק"י קנ"ג כתב להדיא דלהר"ן הכ"ל לריכה גע מליהו פלוגי הרי דפשיטא ל"י דלא פקעו קדושין וצהגהות מהרי"א שם הקשה צאנז דהא אח"כ פקעו קדושין והוי קדושין לזמן וקושיהו קתומה דאיכא למימר דכיון דצנע קדושין היתה פנוי אף שאח"כ נעשית אש"א לא פקעו קדושין דנהי דאין קדושין תופסין צא"א מבי"נ קדושי דמעיקרא לא פקעו אלא דעיקר הקושיא עפ"י שיטת רש"י יצונות נ"ע דכל היכי דמעיקרא לא תפקו קדושין גם אם ענין בזה יתהוה אח"כ פקעו וכמ"ס צזה האצ"נ אה"ע ק"י כ"ה אף לפי מה שציאתי בצפרי מ"פ ק"י ע"ה דצאנז אשה מודה רש"י דלא פקעו כיון דיש היתר בשתומות אחותה דמי לנדה דע"כ לא פקעה כיון דחז"ל לכשתעטר וישנתי צזה שלא תקשה

על קצרת האצ"נ ויצונות קוגיא דעל"י יע"ש וא"כ הי' צנ"ד כיון דעכ"פ יש היתר לפלוגי צה"ס יגרשנה צעלה הראשון צכ"ה"ג אף דאין קדושין תופסין צא"א מבי"נ כיון דחיילו קדושין צא"תו רגע לא פקעו אח"כ אף שנעשה אש"א כיון דיש היתר חונס יש להוקיף לזמן צזה אף אם כינא דגם צמיד דליה היתר כגון אחות אשתו נמי פקעו קדושין מבי"נ הרי צנדה ודאי לא פקעו קדושין בדמוכה שם מהא דהכל מודים צצא על הנדה שהקשו חוקי ומה על רש"י וע"כ לומר דנדה ל"ד לקוטה כיון דיש היתר לכשתעטר רק דצאנז אשה ל"ד לנדה דאין צנדה לזנות אחותה מושאי' צנדה היתר ודאי. והבא צנ"ד הרי אם כינא דלא פקעו קדושין ועברה על תנאי והו"א אשת איש למפרע. א"כ ע"כ נאסרה להמגרש הראשון. שהרי כל עיקר הקושיא שהקשו הראשונים הכ"ל היא על הגמרא גיטין. על מיעור דר"ע נענה ר"ע ואמר הרי שהלכה זו וניקת לא מן השוק וה"י לה צנים ונתארמלה או נהגרשה ועברה וניקת לזה שנאסרה עליו לא נמלא גע צטל וצנ"י מנזרים. שצ"י הקשו דהא לא עברה על התנאי כלל. כיון דאין הקדושין חלין וע"י שפיר תירץ הר"ן ז"ל דהוי כהתנה שהה"י פנוי צא"תו רגע ושוב אמרין דאף דנעשית אשת איש אחר אותו רגע לא פקעו דהא אם כינא לא פקעו. ועברה על התנאי. נמלא שהיתה אשת איש למפרע. צנעה שניקת לא מן השוק ואף שאז הי' צה"ת. וי"מ עכשיו שניקת לפלוגי צא"קור. ע"י נעשה למפרע אש"א. שזינתה והו"א כנזירה. כיון דעתה נזירה היא להנשא לפלוגי א"כ נהי דע"י נשואין אלו לא נאסרה עדיין למגרש כיון דלא נצעלה אצל עכ"פ ע"י נשואין אלו נצעלה למפרע צא"קור. ועכ"פ אסרה למגרש דהוי זונה ואסורה לו כנו קוטה. ועל כרחו יגרשנה. ואחר גירושין תהי' מותרת לפלוגי. איכ עתידה להיות מותרת לו צודאי. כיון דמוכרח לגרשה עתה צלי שום תנאי כיון דאסורה לו. ושוב הוי כנו נדה דעתידה שתעטר לאח"י צצירור דצודאי לא פקעו קדושין וא"ס. וצזה יש ליישב הא דקשה עובא צה"ל דפרכו ל"י רצון לרי"ע דנ"ס. מכל תנאי דעלמא. ויפלא מאוד להצין מה הי' קצרת ר"ע צזה דע"י שלא נאסרה לפלוגי

לפלוני שאני וכל חנאי דעלמא ולהנ"ל נראה דר"ע ורצנן צהא פליגי דר"ע סובר כקצרת הרין ז"ל דעענא צהא נשאת לפלוני הגט צטל וז"ל הרי לא עברה על חנאה נשוא דהוי כהחנה שמה"י פכ"י צאותו רגע ואכתי תקשה הא חנאי פקעו קדושין והוי נקדש לזמן דאינו בלוס, וע"כ כקצרת הנ"ל דכיון דעכ"פ צעלה הראשון נחוצה לגרשה נחמנה נשואין לא מן השוק דהוי עתה בזנות וזינתה תמה צעלה חקורה לה וכיון שע"כ יגרשנה דוני לנדה דחזי"ל לבשתטהר דלא פקעו וכונ"ש לעיל, והסתא לא נשכחת לה שע"י חנאי דע"י שלא הישא לפלוני ית"י צטל רק אם נכחת לה מן השוק, דחנאי אין הגט צטל כיון דלא נשאת לאחר מן השוק, ח"כ נמילא לא נעלה לה ח"כ אין צעלה הראשון נחוצה לגרשה כיון דלא נאסרה עליה, ושוב נמילא ע"כ פקעו קדושי פלוני כיון דאין היתר עתיד לצוא צודאי, וכיון דלא נשכחת לה חלות דחנאי לצטל הגט רק בש"שחית נקודם לא מן השוק ואח"כ לפלוני, וכיון דרוב נשים נחמנצרות ויולדות נקמנא בש"שחית לה מן השוק ילדה נוננה ואח"כ בש"שחית לפלוני ויצטל הגט למפרע ית"י צנ"י נחמרים, וכיון שאין חלות לחנאי לצטל הגט רק צכה"ג שיהי צנ"י נחמרים, אין זה כריתות דלא חנאה תורה כריתות צחנאי כזה שכל ענינו הוא רק לעשות נחמרים, חנאי צשאר חנאי דעלמא חרי נשכ"ל חלות החנאי וציעול הגט צלי נחמרות כגון עינו שלא חשתי יין ולא ניסת לשום אדם רק חיבך אחר הגרושין שחתה יין דנחצטל הגט צלי שום פקול ורצנן דפליגו עליו והקשו מ"ש וכל חנאי דעלמא דהם קצרו כרעצין דהטעם דצניסת לפלוני צטל הגט, נשוא דכוונתו ה' דרך נשואין אף שאינו נשואין כדין וא"כ לפי"ז גם צלא ניסת לא מן השוק רק אחר הגיר שין ניסת לפלוני, ג"כ צטל הגט למפרע וא"כ שוב הוי בכל חנאי דעלמא דנשכ"ל חל צחנאי וציעול הגט צלי נחמרות וא"ש צק"ד, והן צגוף דצרי רש"י יצנות מ"ט נאלו העירות שזה כעין קצרת ר"י צצכירות צ' לענין קדשו צכורות צמדצר שהקשה לר"ל דאם איתא דפקק קדושתיהו הנך דנעיקרא נני פקעו קדושתיהו וקו"ר אח"כ לדידי הגאון נוהר"י ענגיל כ"י

צקפרו לחנון דאורייהא שהעיר צזה. חנוס עפ"י יקוד דצרי הנ"ל צנדה גם רש"י נודה אף אם כינא דלא חפסי קדושין, חנל קדושין דנעיקרא לא פקעו כיון דחזי"ל לאחר זמן יס לייס צרווחא הא דקשה לי צצכורות שם שהקשה ר"י לר"ל דס"ל לא קדשו צכורות צמדצר נונשנה דעד שלא הוקם הונשכן הוי הצנות נותרה ועבודה צצכורות, ואנאי לא פריך שם שנוהה הש"ת לפדות הצכורים צמדצר, ונתי דאיכא לננוור צאותן שילאו נחמרים, הא כיון דהנך צמדצר פסק קדושתיהו ח"כ הנך דנעיקרא נני פקעו קדושתיהו, דהא צכור אדם לא ה' נוסג צמדצר אף לענין פדיון (ועין חוסי' שם) ד"ה לא, ולהנ"ל דצרי נכון דהרי יקוד דקצרת דכל היכא דפקק הקדושה גם נעיקרא פסק היא כעין קצרת רש"י יצנות מ"ט שם ונוכח שם דצנדה ודאי לא חנרינן כן, וע"כ נשוא דהדר חזינא, נשאי"כ צקוטה דחקורה לעולם, וע"כ נקרא דפדוי"ל ל"ק לר"ל, דנתי דצמדצר לא קדשו צכורות, הא עכ"פ לאחר שצאו לארץ שם קדשו לענין פדיון, ח"כ עכ"פ הנך דנעיקרא ניולא נחמרים לא פקעה הקדושה לענין פדיון גם לר"י כיון דלצתר דין תהדר קדושתיהו חנל נונשנה דצחמים דעבודה צצכורות שפיר פריך ר"י דהרי קדושה דעבודה לא הדרא לצכורות לעולם שהרי גם לאחר ציאתן לארץ עבודה צכהנים ח"כ גם אז ה' לנו לוור דפקעה הקדושה דעבודה גם נחנך דנעיקרא, ואח"כ קחני עבודה צצכורות צמדצר, וא"ש: ידירו הק' מאיר אריה האב"ד דק"ק הנ"ל.

בעזה"ש יום ב' טבת זאת הנוכה התרפ"ה לאקטש, יהי מכירי ברנ"ך בכל טוב אין טוב אלא תורה, וד' עמו בדבר הלכה היה הח"ב בכל חד"ת גמור וסבר כו' ברוך הלוי עפשטיין ג"י מקלומנטוב אחדשו"ט.

מכתבו זה תנוול הגיענו וחנני צזה אחר עיון קל"ת כנוסת הפנאי לחסיצ לו על קדר דצרי הנחמרים צהשכל ודעת כו' נה שהציא נחמיר צצת ד' שופירש יולא נדצרי דנ"ל דלצכות הרצים חמרים לאדם חטא ולא הייתי לרוך לחמיו הכי נכללל ודיוקא חנות נכון דצצר כמו טרליתי עתה צחידושי חרשצ"א

הרשע"א ולאו אדעתא"י אז צעה בתצי
 צתשע"ת לעיין צו ועלמ"ש לעיין על מ"ש צתה"ר
 שם לתרץ הא דכופין לשחרר ה"ע וחצ"ח נשום
 דליכא צה תו עשה דלעולם צה תעצודו מהא
 דגיטין ל"א דפריך אדאצ"י ונשום איקורא לא
 וה"י ונעשה וחצ"ח וחצ"ח ובפ' כ"י ונא"י קוס"א
 הא צח"ש וחצ"ח ליכא נשום לעצ"ת והצי"א
 שצעי"ה הקשה כן ותירץ דלמסקנה אחרונה
 דתו לא נא"י רצו כניף ל"י להסתעצד דנשום
 עשה דפ"ר חזרו צ"ה להורות כצ"ש ואמרו
 דלית רשות להאדון לשעצדו. אצל למסקנה
 לאשונה לעצד א"ר י"א שפיר הו"י סייך לעצ"ת
 ציונים דלרצו ולכן צח"י שפחה וחל"י צ"ח
 דליכא צה עשה דפ"ר לא חזרי צ"ה ונדבריהם
 וקפיר סייך לעצ"ת. אכן לדברי הטו"א צחגיגה
 ד' סכת צו"ל עוד אפ"ל דנשה"ט כופין כו'
 דליכא עשה דלעצ"ת כיון דציונו לעלמו אין
 רשות רצו עליו ונעשה אפי' צלד עצדות שלו
 אין צו עשה כיון דא"א לקיים צו העשה
 דלעולם וכי' עכ"ל חזר וניעור הקוס"א הכ"ל
 דלפי"ז גם צח"ש וחצ"א ליכא תו ונשום לעצ"ת
 עכ"ד וכח"ה י"א לייסד עפ"י דרכו דעכ"פ
 נשום גזירה והאריך צה. וא"י צעני"י לא
 כהירין ל"י דרבי העט"ה צמחכתה"ר (וגם דברי
 כ"ה דברי נציאות הם) דודאי אונה כבון הדבר
 שבונת הרשע"א ז"ל היא כמפורש צטו"א דכיון
 דליכא לקיומו לעולם ליכא עשה כלל אצל
 אין לחסוד למאורי אור עיני ישראל הגאונים
 ז"ל שלא שמו לב לקוס"א זו הצילת צונקונה
 צעידנא דעסקי צה ולטפול עליהם שגגת
 העלם דבר כזה וראיתי עמה צתש' חת"ש
 אה"ע ח"צ ק"י קב"א שהצי"א ג"כ קוס"א זו
 צשם שיה יחזק ושהוא רגיל לתרץ כידוע ולא
 אדע לתירו"ו הרגיל כי לא ראיתי צשום נשום
 ותירץ סכת צשם ונן החדש דל"ש לעצ"ת רק
 אס יוכל לקוות מהעצד צנים וצ"צ סיעצדוהו
 אותו ואת זרעו לעולם וצח"ע וחצ"ח סא"א לו
 לישא שום אשה ליכא העשה אצל צח"ש וחצ"ח
 ונהרה יצנה ציהנ"ק ותינשא לעצד עצרי עכ"ד
 יעיי"ש והנה כונתו כראה דעצד שחל"י צ"ח
 אה"ג דהקשו כנוי חוס' גיטין ו"א ד"ה לישא
 דיוכור עלונו צע"ע. וישא שפחה וע"כ ג"כ
 כינא דסייך לעצ"ת דנהרה יצנה ציהנ"ק
 ויוכור עלונו צע"ע ויה"ל צנים ונהספחה שישא

א"נ הכי אין צידי לבוף העצד אז שישא את
 שפחהו דוקא ויוליד עצדים לו אחר שיוכור
 ער"צ צע"ע דשנא לא ירלה ליוכור עלונו אצל
 ח"ש וחצ"ח צידו לנקור אותה לעצד עצרי
 אצל כונה דחיק הך שובלניא כנוצן וצודאי
 שלא כווננו לזה הרשע"א והטו"א ז"ל וראיתי
 גם עתה צונק"ח ונל"ה שנו"י שהצי"א קוס"א זו
 צשם הגאון נהרל"ה נופעד"נ ז"ל וכתב שהרצה
 אחרונים צספריהם הקשו כן והאריכו ואנחנו
 לא כדע זולת ונה שראינו ככ"ל ותו לא — אכן
 לעני"ד פשיט וצדור כאשר אצאר צק"ד דצחונת
 הא דנשנה עוצד א"ע יום א' ואת רצו יום
 אחד ואמרו צ"ש לצ"ה תקנתם את עלונו ואת
 רצו לא תקנתם ודיקדק כהס"ר ונה הלשון
 אינרת תיקנת"ם יפה דיקדק וגם צחמ"ס
 אה"נ ח"צ ק"י קב"א הכ"ל ענוד צכך וכתב
 שם וז"ל: דלכאורה קשה ונא"י קמ"ל ונחמ"י
 עוצד את רצו יום אחד וא"ע יום אחד פשיטא
 ככל עצד של שני שיתפון וגם ונה הלשון
 תיקנתם את רצו ונה תקנה תיקנו לרצו ולעלמו
 וע"כ נודינא נוי דשנסתחרר חליו ופסטה חירות
 צבולו וא"א לעצד צו עצודת עצד כלל וסורת
 הדין סיעצד לרצו כל הימים עצודה קלה
 כעצד עצרי אה"ג דטרס השיחרור לא ה"י
 עוצד לזה הרצ (ר"ל שהרי ה"י נותחלה עצד
 לשני שותפין) רק יום אחד ונ"נ השתא ששחררו
 שותפו של רצו ונאכר לרצו הלז לעצד צו
 עצודת עצד כלל ויפקיד ע"כ שורת הדין
 סיעצד לו צ' ימים עצודה קלה והיות שזה
 רע לסניהם תיקנו חז"ל סיעצד רצו יום א'
 עצודת עצד ונשם ויש כח ציד חכמים כו'
 לתקנתם נכתובנו ויהי נשחרר לגמרי ציום
 השני ועל זה לווחו צ"ש תיקנתם א"ר וכו'
 וחזרו ותיקנו כופין את רצו וננחלא אותו זמן
 שצין השיחרור לכפ"י דצ"ד ליכא תקנתא והרי
 כולו עוצד בעצד עצרי עכ"פ כו' עכ"ל ועיי"ש
 כל דצרי' ולקטיתו אז כל סכת צשם קודם
 לזה וז"ל ניהו גם להך מ"ד נכלוור שנותירו
 צשפחה ואוקרי צצ"ח) איכא קולא דמחיר
 לשעצד צו עצודת עצד וא"י לאו דצרי ל"י
 כשנעתי לא ה"י ונחה לרצו לעצד צו ולעצד
 על לאו דצחאיכס צכ"י ונ"ש צחמיו לא תרדה
 צו צפרך כו' ועיי"ש וא"כ גם צחל"י צ"ח אקור
 מלד חירות שצו לעצד צו עצודת עצד אצל
 אחרי

צפחה דליכא למימר שמועך נזה הקנה
עלמה דליכא זה פיר' ורק לתקן את רצה
לא חשו כלל ולא נתקיימה תקנה ראשונה ג"כ
לגזר ומנוולא דאם חייבת לעצור ולעול שבר
חלי מלאכה כ"ל ושייך לעצרת נהי' ודו"ק:
(המועך יבוא ח"ה).

הק' שלום יוסף הררי פייגענבוים חופ' הג"ל.

ב"ה קראשניצווין.

שאלה: חיה לריך לבדך הנוולא וטעה ואמר
עכ"פ וזכר ניד תכ"ד וקיים
העלמה נהי ?

תשובה: הנה לענין היכא דנקט כסא
דשיכרא צידה וקסר דחנורא
הוא פתח דחנורא וקיים דשיכרא וכך הייתה
אמירתו בח"י חנה צפה"ג שה"צ, היא צעיל
דלא חיפשה בגמרא (צרכות י"צ) לפי פירוש
הר"ש דדברי הר"ף ז"ל, ולענין הלכה פסק
הר"ף דלא מהדרינן ליה, הא קמן דעת
ז"ל שחם צריך צרכה שאינה ראוייה לאותו
דבר מפני טעמה וקצר דהיא צרכה הראויה
וניד כשגמר צרכתו כזכר וקיים חיבך כראוי
יאל, והוספת חולקים ע"ז (עיי"ש בתוס' ד"ה
לא) וקוצרים דלא יאל אח"כ שהיה קצור לבדך
כראוי וכבשל בלשונו ואמר שלא כראוי וזכר
ניד תכ"ד וקיים כראוי בזה יאל, וקיי"ל בש"ע
ח"ח (ס' ר"ט ק"צ) כשיטת הר"ף ז"ל, והסתח
צנידון דידן לא מיצילא היכא שהטעות היה
נחמט סבכשל בלשונו דבזה יאל לכ"ע אפילו
בשיטת התוס' אלא אפילו אם טעה צמחות
הצרכה שהוא לריך לבדך ג"כ יאל כשיטת
הר"ף ז"ל דקיי"ל כוותיה:

שמחה בונם לערמז בהגה"ק אדמו"ר ר"ח וצלה"ה.

ב"ה קראקא.

ב"מ דל"ן הנוולא על המשכון הנוולא חנור
שחיס' הלותני עליו וסלע הי
סוה וכו' ע"ש בגמ' ונוקטין הנופודים על
הרנוצ' דפקק דחושקין לשונא עיניו נתן זה
דוקא בשלא מלא ניינו צוק ע"ש ח"כ וזה
נוקטת הגמ' יתכן דנייני בולא ניינו צוק
ואריקציל

אחרי נסיקת כפות רגליו של החת"ם ז"ל
שאינו כדאי להשיג על דבריו, ומאן יהיז לן
מצפרי ונולינן לעיינן נכ"י, אבל תורה הוא
ואין זה נושא פנים ומצואר צרנוצ"ס פ"א
ועצדים ה"ז ע"ש, והוא נהספרי כו"ש הלח"נו
סם דרוקא צענד עברי איכא לאוי אלו דל"ה
עצודת עצד ולא תרדה צו צמרך אצל
ציסרלל שצוד נרלונו ליכא עיי"ש, ובצר
כתב בן צונוצ"ס שני"ז על הקלה"ח ז"ל סבת
צקי קצי"א דרצו ציונו אקור לעצוד צו עצודת
עצד טיי"ש, וסדדי צונוצ"ס כי עוד קרס ראיתי
מ"ש החת"ם עלה צרעתי היפוך נונש, והוא
הנכון לעכ"ד דנוקרת דין העצד חייב לעצוד
בכל יום ולוקח שבר נרצו עצור חלי הנוולאכה
אצל לעצוד יום אחד ולהסתחרר ח"ה הרי
לעולם זהם העצודו כתיב, ומלך עצדות שצו
נהי דעצירת הלאו צפועל צקוס ועשה ליכא
רק צונסחררו דאז עוצר צקוס ועשה על העשה
דלעצ"ת אצל ציעול העשה צשווא"ת איכא גם
זאם שמונעו ונעצודה יום אחד, דוגמת הא
דאונרי צ"כ שצנת חייב וניתה אפילו ציום חול
דכתיב ויום ולילה לא יציתו ה"כ האדון
מחר צעשה דלעצ"ת וצודאי חם אין לו עצידה
עצורו אינו עוצר דמלאכה היא דלית ל"י אצל
שלא להסתעצד צכוונה זו מוסר דח"י צ"ח
ונטל מלך אחר העשה נחמט נד עצדות שבו
אלא מלך תקנה דהרצ שאין לו קורת רוח
בעצד כזה שילערך לשלם לו יום ויום חלי
מלאכתו, ומנין דח"ה לו צהכי, לכן אעפ"י
שמה"ד בן ה"י ל"ל סיעצוד יום ויום עצודת
עצד ויעול שבר חלי מלאכתו כ"ל הקנו
סיעצוד ח"ה ולא וא"ר ולא וזו תקנה, אצל
צלא"ה ה"י אקור כ"ל, ויש כח ציד חכז"ל
לתקן תקנה זו לצטל דצר נהי'ת צשווא"ת, אך
לא צקו"ע עיין סוגי' דיצוות פ"ט ז' (ויש ל'י
בזה ארובות ואכז"ל) אך נוכין סבצר ניתקנה
תקנה ח' צשווא"ת ותו ליכא לעולם ליכא גם
מוסר זהם העצודו, וזה כוונת חנו"א לנודקדק
ומעיין דבריו וגם כיונת הרשנ"א ז"ל וכוון
צק"ד צעיני ודו"ק ומעמה יפה חנור צ"ס
לציה תקנתם ח"ה, כלומר עשיתם תקנה
צשווא"ת כ"ל, אצל ח"ה לא תקנתם אלא
כופין דהסתח תו ליכא עקירה כיון דנוכח
תקנה נשנה ראשונה תו ליכא לעולם ונמלא

הלה את הפקדון וממלא שצוה לצטלה וכי
עבדי תקנתא לרנאלי ותי' דהפירוס דהשצוה
יה' לצטלה היינו דקור' במו שה' נשנה
והיא תנוה' וכי העולה יליא את הפקדון
להראות לצ"ד שהוא במו שאמר הלוה ועל"ל
דהעולה קצר דומחירו היא במו שאמר הוא
וא"כ מוילא ל"ק קוש' התנוה' ודו"ק :
הק' מנחם מאנדל הרענגיל
בהמ"ס דבש וחלב סירת כסף וכו'.

והרענגיל ר"ל כיון דהעולה וכו' חלוקים
במה הי' קור' היא לוונר דמיירי צולא מינו
צוק כ"י דמידע ידוע מחירו עיין באורים
והומים דהא י"ל דהעולה עושן שמים הי' שור
והוא כלי פלוני והלוה לוונר קלע הי' שור
והוא כלי אחרת ומיירי דשניהם נוטלים צוק
ול"ש לוונר שנוא עיניו נתן צו וא"ל לייסצ
דצרי הרענגיל ונתחלה לריכנא להבין תתי'
המוס' דמקשה התם עיין רש"י דשנא יליא

חדר אגדה ודרושים.

ב"ה. אפטא.

בחדרי תורה ח"צ העיר ח"א על נו"ס צק'
זרע צדק שלישי דף כ"ב ע"ב.
נשמח"ל תוכחה לשונה ועונה שלא לשונה עדיף
תוכחה לשונה עכ"ל : והעיר נוס"ס עירובין
ע"ז. והניח צל"ג : והנה להלדיק את
את הלדיק איסצ דצק"ס עירובין ע"ס איצעי'
לחו תוכחה לשמה ועונה שלא לשונה איזה
מהן עדיף וכו'. ויל"פ דהנה ידוע נעלת גודל
התוכחה כו' צ"ס קצת קי"ח. לא חרצה
ירושלים אלא נפני שלא הוכיחו זה לזה.
וכן איחא צעצועות ל"ט. יען דכל צריחת העולם
הי' שכ"א וישראל יהי' נלדך לחצירה וכו"ס
צקה"ק ר"ח פ"ו טעה"ק דשמיעת המוסר שמונע
ומחירו מרצק איחו צחיים הנלחיים. כו"ס
החזק צמוק. והו' הי' נודצרים הנועוררים
לחסיצה. וקגולה היא לכפרת עונות. וז"פ
הפ' ונלחם את ערלת לצצם וערפכם לא
תקשו ע"ד. עפיה"ש רש"י"ל עה"פ כי עם קשה
עורף הוא ומחזירין ערפם כנגד מוכיחיהם.
ומחללים לשמוע. וז"פ ונלחם את ערלת
לצצם. היינו לשון צהקיה. אך צ"אפן וערפכם
לא תקשו עוד. היינו שלא תחזרו עוד ערפכם
להקשות נגד מוכיחכם. וז"פ שמועו למוכיחים
ותחי נפשכם. וז"פ והי' אם שמוע השמועו
לקול המוכיחים צעם הש"ת כנ' הנוחלה וכו'.
לא אשים עליך כי צה שמועו אני ד' רופאיה.
וכ"א צוה"ק. והנה לרעד כוונך פקודה לא
לייסק אינש ית חצרי' והנה צענין התוכחה

י"ס צ' איפנים. הי' שאמר לחצירו חטאת צעירה
פלוגית ופלוגית. ונודעי ל"י עונש חטאה אך
לזה לרדך חצירת הלצ ואין צבח כאר"א לעשות
כן. ולזה האיש יש ענה לקיים נ"ע זו באופן
שני שיאמר דרוש של חדו'ת' ויהי' נכלל צו
מוסר. ובהוך זה נרננו לחטוט גודל פגם
חטאו ועונש העצירה. ועי"ז אותו האיש שמרגיש
צעמו ונשים על לצו גדול פגמו ודרך זה עוב
יותר שמיגע אי"ע צהורה. וגם אין דינים ח"ו
עליו כו"ס שהעצ"ה אל הצהל את פ"ד לדבר
דבר היינו דצרי תוכחה וכונ"ס צצ"ס פקחים
פ"ז צהושע שדיצר קטעורין על ישראל וז"פ
אל תוכח לך. וכו' הוכח לחכם ע"י חכמת
התורה. והנה לרדך. לזה עיונא ושקידה רצה
צד"ה. והנה י"ס אכסים שצעלוס המה חצרי'
לצ ואינם משגיחים על שום דבר. אך נחנות
שרלוס להראות גודל חריפותם ובקיהם
צתורה שעי"ז מוכיחים צד"ת וזה נקרא ענה
שלא לשמה. שפועה אי"ע שאין יכול להוכיח
צפירות. וזה האיצעי' צגוי' הכ"ל איזה נהן
עדיף תוכחה לשונה היינו להוכיח לחצירו
צאיפן הראשון. או ענה שלא לשונה היינו
צאופן השני. וקפשיט צגוי' לאו קעודית דענה
עדיף לשמה שלא לשונה היינו ע"י לימוד התורה
להראות חריפותו צצרים. ונ"ע עדיף לפי שצאופן
הזה עובק צתורה צקידה. ועיון רצ' ולעולם
יעסוק צתורה אפילו שלא לשמה. וכונ"ס צגוי'
קנחדרין קי"א גבי ירעם עיי"ש. וז"פ הגוי'
הכ"ל ואין שום קושא על הזרע צדך הכ"ל
נגמי

והגוי הכ"ל דהוא ויירי בפשוט תוכחה לשונה לקיים הו"ע הוכח תוכיח וענוה שלא לשונה. סומעם זה אין ונכוח שלא להרבות לו סונאים ולפנים אומר שזה נחמנה עניוה והאונה שאינו בן, וכונ"ש בגוי כתוצית האי לורצא נרצק דנרממי ל"י בני נחא וכו' זה דווקא תוכחה לשונה עדיף, אך הגוי עירובין הכ"ל ויירי צעקן סכתצתי לציל וספיר ניוסצ ודו"ק: חיים יוסף ב"ח חופק"ק הג"ל.

דאנרינן דשכר נלוה צהאי עלווא איכא, וכנ"ל. וא"כ שוב נותר ללדיק להליץ צשכינה, וא"כ שוב כדין הרג אותי קין, ולכך ויך את הנולרי צשציל שהרג את הצל, שלא כדין, ודו"ק היטב כי קלרתי צזה, וכבון הוא צעזש"י:

יצחה אייזיק מארגענשטערן

בלא"א החסיד מוה"ר יונתן ז"ל בעהמח"ס תולדות יצחק אחרון.

בעזשהש"ת קראקא.

בעזשהש"י קאלושין.

במ"ד (פי צראשית) ויאמר קין אל די וגוי הן גרשת אותי, אתנוול גרשת את אצא ועכשו אתה נוגרשני, והנה כבר תנוהו הנפורשים איוו ההנללות ה"י לקין צזה צונה סגירש הס"ת אתנוול את אציו, ונראה לייסצ צדרך כבון ע"ד הזה"ק (פי ויח) ה"ח רזא דוולה אדס צונה דחטא אחפס וגרס ונחא ל"י ולכל עלווא, וגרים לההוא אילנא דחטא צ"י תירובין לאתרכא צ"י ולאתרכא צנוי לעלמין הס"ד ויגרש את האדם, את דייקא, כונה דכתיב (ישעי' ואלו) ואראה את ד', הו"ק חכי את האדם, וזהו היתה ההנללות קין, אתנוול גרשת את אצא, כלומר עם אצא גרשת את האילן שאכל נוננו כדי שיהי אצן נגף וליד נכשול לצניו ויגרשו להם גירושין, ועכשו אתה נוגרשני ונה פשעי ונה חטאתי כי צאתי לידי ספיכת דנויס ואלנולא לת גרשת את האילן עם האדם, לא ה"י כפי נגאלו צדס:

בפרשת וירא חלילה לך נעשות בדצר הזה להנניס לדיק עם רשע, וכו' השופט

כל הארץ לא יעשה נוספט, אנרתי לדרוש הפסוק ע"ד שנוצא צק' לצ ארי' צשפ צעהנניח כ' סניכות חכמים סבתן טעם לשצח לונה צשאר ינות השנה אנרינן נולך אוחצ לרקה ונשפט, וצרי"ה וציוה"כ אנרינן רק הנולך הנשפט, וכחצ הוא ז"ל דה"ע דהנה איתא בגנורא כל זמן שאין הדיין יודע היכן הדין נוטה נותר לצלוט אצל נשיודע היכן הדין נוטה אקור לצלוט, וצשאר ינות השנה צא הנשפט לפני פנוליא של מעלה והם אינם יודעים את הדין עד שיעיימו צדין היכן נוטה, לכן קודם שידעו היכן הדין נוטה, יכולים לעשות פשר אצל צרי"ה ויהי"כ צא הנשפט

לפני

בפרשת שנות צמדרק פליאה ח"ל, ויפן בה וכה נסתכל צונה שאנור הקצ"ה לאצרהם כה יח"י זרעך, ויך את הנולרי, והוא חנוה נאור, ועיין צפרשת דרכים, נוס"כ כזה, ואענה גם אני חלקי, ואקדים נ"ש צשלה"ק דלכך הרג נרע"ה את הנולרי, לפי סנורע"ה ה"י לו נסנות קין, ולכך הרג את הנולרי צשציל הריגת הצל, (עיין צדצרי הקדושים צפ"י זו) אונס הא איתא צנפורשים דלכך הרג קין את הצל, נוסם שהצל הליץ צשכינה, ונחמייצ וניתה, (עיין וזה צספר היטן נאנור נרדכי להגש"פ וצק' כ"כ פי צראשית, ופי וירא, עיי"ש) וא"כ שוב לא חטא קין צונה שהרג את הצל, אונס זה יח"י חליא את נותר ללדיק להליץ צשכינה דאי אנרינן דנותר ללדיק להליץ צשכינה, א"כ שפיר כדין הליץ הצל צשכינה, וא"כ שוב שלא כדין הרגו קין, ולכך הרג נרע"ה את הנולרי, והנה כבר הצאתי נ"ש צק' לפנת פענח דאי אנרינן שכר נלוה צהאי עלווא איכא, אז שורת הדין דנותר להסתכל צשכינה, ואף שהוא שכר עלווא דאתי כנו"ש ואנור ציוס, ההוא חכה חלקינו זה וגו', אפי"ה נותר להסתכל צשכינה, נוסם דשכר נלוה צהאי עלווא איכא, והנה הצאתי ג"כ דא"א דאין נחל לישראל, אז אנרינן ג"כ דשכר, נלוה צהאי עלווא איכא, (עיין צקפרי הולדות ילחק אחרון, פי סניכי, אות ל"א ותרוע לנאונד) והסתחא לפי כל הכ"ל, שפיר יוצן הפליאה כנוין חונור, ויפן כה וכה, נסתכל צונה שאנור הקצ"ה כה יח"י זרעך, ואיתא צחז"ל שאנור לו הקצ"ה לו לא נחלעגניכות סלך דאין נחל לישראל עיי"ש, וא"כ ראה

תלת עשרי כהרי אפרקמון תנה ואומר הלוא
שכר גדול כזה נוגע רק לענוים אשר ירשו את
היינו מי שנעשה שכן לעפר צחיו (קוטה ד')
ואיזה צן עושה ענות וספל צרך סייף ועייל
סייף ונפיק וגריס צאורייתא תדירא (קנהדרין
פ"ח) ואני אונרתי לריק יגעתי להשיג נודת עונה
כיון דחזינא לי לרי אצא דונן עכו אנוינא לא
ענותנא אנא וגם לתוהו והצל כמי כליתי ללמוד
תורה הרבה כיון דחזינא לי לרי אצא דונן
עכו אונרתי כי הוא חכם גדול ליטע צראש יתיר
ונינוי ואי אונאי חולקים לי בצור כרישא דענואי
הלוא חכמותי נחשבת כגדו לנאווה:

בפ' (ויגש) והי' כי יקרא לכס פרעה ואומר
ונה ונעסיכס ואונרתס אנסי ונקנס היו
עבדיך ונעורכו ועד עתה גם אבותינו נראה
לפרס הלדקה נקראת ונעשה עד"ס והי' נעשה
הלדקה (ישעי"ל"צ) וגם איתא בגמ' (ע"ז מ"ח)
אמר לו כלום נעשה צא לידך אומר לו נעוה
של פורים נחלפנו לי צנועות של לדקה ואמר
ז"ל בגמ' (גיטין ז"ן) אם רואה אדם שנומנתי
ונומנתי עשה נהן לדקה והו' שאומר להם
יוסף הלדיק כי יקרא לכס פרעה ואומר ונה
ונעסיכס ר"ל ונעשה הלדקה שלכס אחרי כי
צאחם הכס צצצע שנות הרעצ ומומנתיכס
נול' ונלנוי' והי' לכס לעשות לדקה לנען לא
תשאו חרפת רעצ ואונרתס אנסי ונקנס הי'
עבדיך ונעורכו ועד עתה והו' שנומנתיכס ועד עתה
היינו עוסקים צלדקה לנען היות לנו לנעקס
פרקליטים עוזים גם אבותינו הורו לנו
לעשות לדקה כי כל הנעלים עינינו מן
הלדקה כאילו עוצד ע"ז (כתובות ס"ח)
אונס עתה אי אפשר לנו לעשות לדקה כי
אלהינו הפרעות חסן נאווה ואנחנו יורדי
היום צעניות:

בפ' (ויחי) ראה פניך וי' והנה הלאה חותי אלקים
גם את זרעך נראה לדרוש הפ"י צהקדס
הנ"ר (פי' וישצ) אומר להם לומר הוא הקצ"ה
להיות נגלה על אוחזי צית אצא צלילה וכו'
יעקוב ויחלום והנה קולס אשנע לך ושמא
יגלה עלי הקצ"ה וינאל חותי טמא וכו' וצויר
(פי' נשא) איתא ד"א ויצא ונלך הבצור שהוא
חולק ליראיו יוסף הלדיק נתיירא מן הקצ"ה
כונס דתינוא ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת
וקטלתי לאלקים ונהן בצור להקצ"ה שלא נגע

זה

לפני הקצ"ה צענוהו והקצ"ה יודע תיכף האריך
הדין נוסה לכן אונרין רק הנולך הנשפט כיון
שודע יחליך הדין נוסה אסור לעשות פשר יעו"ס
והו' היתה טענת אה"ה חלילה לך ונעשות
כדבר הזה להנניח לדיק עם רשע כאילו לא
נודע האריך הדין נוסה השופט כל הארץ לא
יעשה ונשפט הלוא אונרת ארדה נא וארדה
ונלפניך ונשפט קדוש ילא ועיניך תחזיקה וידי
היכן הדין נוסה כונו צר"ה ויו"ס שאתה השופט
כל הארץ ולכן מהרואי שתעשה ונשפט צקדוס
כונו צר"ה ויו"ס צענה שאתה צעלונך שופט
את הכל ולא חלילה ח"ו ונשפט ונעוקל:

בפ' וישצ פירש"י ז"ל ציקס יעקב ליטע צסלות
קפן עליו רומז של יוסף והנהו הנופורטים
דחוס"ל לומר קפן עליו לער של יוסף ונהו זה
רומזא ונראה לייטע ע"ד הגמ' (צרכות דף ה')
לעולם ירגיז אדם ילד טוב על ילד הרע כחונד
רגזא ואל תחטאו ואיתא בגמ' (קוטה דף ל"ז)
לעשות ונלכחתי רצ ונמנאל חד אומר ונלכחתי
ונוס וחד אומר לעשות לרכיו נכנס אלא שבראית
לו דנוה דיוקנא של אציה וע"ז יתפרס ציקס
יעקב ליטע צסלות היינו שלא יטריך לעלול
א"ע אל ארץ ענונין קפן עליו רומזא של יוסף
הלדיק להרגיז ילד על ילד הרע והוכרח יע"ה
להתראות צדיוקנו צנוהים עדות הארץ כדי
להחליש כחו של ילד הרע ולהלילו ניידי חותה
האחרים:

במ"ד (פי' חיי) בד דוניך רבי אצוה אחוה לי
תלת עשרי כהרי אפרקמון תנה ואומר הלוא
אילון דונן אונרו לי דידך אומר אלן דאצוה
ואני אונרתי לריק יגעתי לתוהו והצל כמי כליתי
שכן ונשפטי את ד' והנה כצד תנוהו הנופורטים
איך חסיצ רבי אצוה לריק יגיעה ויסקפן צמתן
שכר ללדיקים ונראה לפרס הנדרש ע"ד הגמ'
(קוטה דף נ"ס) ואומר רבי אצוה ונרס הוה
אנוינא ענותנא אנא כיון דחזינא לי לרצ אצא
דונן עכו דאונר איהו חד טענא ואומר אונרי
חד טענא וכל קפידא אנוינא לא ענותנא אנא
וכו' רבי אצוה איענו רצן עלי למוננייה צרישא
כיון דחזינא לרי אצא דונן עכו דנפשי לי צעלי
חוצות אונר להו אית לן רצה ופירש"י ז"ל
חכם גדול ורואי ליטע צראש יתיר ונונו וכו'
וע"ז יתצאר הנדרש כד אחוה לי לרצ אצוה

זה נפני יראתו אומר לו חייך לצן צנך אני פורע שאלהך לו כבוד שאתן לו דעות להקריב את קרבנו ציוס קודש שלי ולא יהי חוקי ההיד ציוס השביעי נסיל לצדי אפרים וגוי ועי' יתפרש הפסוק היל ראה פניך לא פלגתי כי אונרתי שונא כללות חיו צרפתה של אשת פוטיפרע אשר טוננה עליך, וקר ללס חלקים ועל פניה, ועל העתיד קבלו צד אחיך, כי הצועל ארומית קבאין פוגעין צו (קוטה לו) והנה הראה אותי חלקים, אבל בסרליתי כי צתחצולות עשית נלחמנה עם אותה הארורה ואונרת לה כי הקציה כראה אלי צחלוס לילה, ושונא יגלה גם עליך הקציה ויואל אונת טוננה ומה אדע כי חף אתה נפסע ועדיין עומדת בצדקך, גם את זרעך, וגם נחנעך אפרים נחנודע לי סיקריצ קרבנו ציוס שצת קודש ולא יהי כח צסציל סיראת אתה ונהקציה ולא גנעת צה, ונולל אתה נולתו עון, ולא פעלת חון:

במדריש שאלו תלמידיו את רשב"י נפני ונה קצרו את יוסף צסכס, אומר להם צסכס גנצוהו לשכס החורוהו, ולא נחקרה דעתם עד שאומר להם והעליתם את עלמותי ומה אחכס, ותנוהו הנפורשים נפני ונה לא נחקרה דעתם עד שהציל להם הפסוק הזה, הלא תסונה כלחת הסיצ להם, ואונרתי לייסע עי' הגוי (תענית דף חית) ת"ח סיוסצין צעיר אחת ואין כוחין זה לזה צהלכה ונתקנאין צאף ונעלין איהו שלאונר ונקנה אף על עולה, ואיהו צגוי (סצח דף קי"ב) כל וי שיש לו קנאה צלצו עלמותיו, ונרקיצין איהו ציחור הנודיע שהתלמידים קצרו צסציל שלא היו כוחין זה לזה ויוסף הי' לריך לנהוג כבוד צאחיו הגדולים, ונחננת סהי ונתקנא צאף ונעלה אותו ראוי הי' לעונס ואיכ איה גניצה איכא הבא, אבל כשנענו הפי סיוסף הלדיק הסציע אותם והעליתם את עלמותי ומה אחכס, צסציל סהי צנוח שלא הי' קנאה צלצו ואין עלמותיו ונרקיצין ויוסף ראש לחסידים (נמר וגלגל אסתר) ומסיד וי נשתצע צסקרל (צצא קנא דף קף) אז נחקרה דעתם, כי כוכחו לדעת כי אחיו גנצו אותו רעה, כי לא הי' צו טונן קנאה:

בגמ' צרכות (דף סית), דבר נא צאחיו העס וגו' אונרי דצי רי יחאי חון נא

אלא טסון צקשה, אומר לי הקציה, למשה צצקשה מונך לך ואומר להם לישראל צצקשה ונכס שאלו מונלרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו לדיק ועצדוס וענו אותם קיים צהם, ואחרי כן ילאו צרכוס גדול לא קיים צהם: והקושיא נפורקנות ונחראשונים ונחחרונים שהקשה צזה הנאונר כדי שלא יאמר אותו לדיק, הלא צלי אונרת אותו לדיק כחונן הס"ה צהצמחחו וקיים צנאונרה, ונאחר שאונר ואחרי כן ילאו צרכוס גדול, צודאי יעסה כחשך דצד: וכראה לי לייסע צהקדס הילקוט (פי דצרים) דצי רי יחאי אונרי ונהבא ודי זהב כך אונר ונשה לפני הקציה צסציל כסף חהצ שהספענה להם לישראל עד שאונרו די, גרס להם לנעשות את העגלה, ונשל אונרים חון ארי כוהס ונתך קופה של חצן אלא ונתוך קופה של צשר, וגו' וצי כחונן צר יחאק אונר ונהבא ורס לצצך וסכחמה ודצן אונרי ונהבא ואכל וסצצ ודסן ופנה, ואיצעית חיונא ונהבא ויסנע יסורין ויצנע, ונחין סחור הקציה וסודה לו לנעשה שצאונר וכסף הרציתי להם חהצ עשו לצעל, וגו' וצוני (פי' לך) איהא, ואחרי כן ילאו צרכוס גדול, איר אלעזר אחר כן חון כתיב באן אלא אחרי, ונאציא עליהם עשר נוכות ולאחר כך ילאו צרכוס גדול, אונר אצרהס אף חצי צסיעצוד, אונר לו ואתה תצוא אל אצותיך צסכלוס, וצוי, והנה גדולה הפליאה נודע הנותין חאציה צסאלתו אף חצי צסיעצוד כסנענו ואחרי כן ילאו צרכוס גדול, למה לא שאל תיבך שאלתו כסנענו כי גר יהי זרעך צאחך לא להם וענו אותם חרצע ונאות, סנה, לכן כראה לי צונר שחאציה התוכח עם צוראן אודות הרכוס, והוא שהס"ה אונר סננוסצ סגישו ורכוס עי' קצלת התורה, איהו ואחרי כן ילאו מונלרים חצי מנילא ינולאו אסנויתס צרכוס גדול כי כל הנקיים חז התורה נעוני סופו לקיינה נענער (אצות פי ד') וכל וי סעוסק, צהורה ככסין מלליחין לו, (עי' דף י"ט) וחאציה אונר כי יותר סוב סיקצלו את התוסיק ורכוס מלרים, יהי צידס, ועי' יהי יותר ראויים לקצלת התורה, כחאונרס זיל (ירושלמי סוף פרק ח' דתרוומות) כל החיצרים תלויין צלצ, והלצ תלוי צסי, וגם אונרו זיל (עירובין דף נח"ל) עניות נעצדין את האדם על דעתו ועל דעת קונו, צכ"י צבדי שלא יאמר

ולא בנשיקה, ובעל ודרכו שמואל פירש חנוכה (צונק, חצות) אבל כחון בעצמו ונולדה פרוקה על כל חמייס, אבל אחד וישראל ערצ צעד חצות, והעצות הזאת היא כמולדת, פרוקה על כל חמייס, דהיינו על לדיקים שכתפסים צעון הדור, כי ען תדין ראוי להיות מיתת הלדיק בנשיקה, רק משום לא תבוא אל ציתו וכו', לרדף להיות ע"י ונהיגה, ואל תיכח את הלדיק ונת צעון עליו, דלא הוי דינו כנו צמיח דאקור לכנס לציתו אבל אם הלדיק ונת ונחנות העצות שכתפס צעון מדור לא צעון עליו, והנה איתא צמיח חיינו דאל ציתו על לוח חי אתה ראוי ליכנס, אבל אתה ראוי ליכנס לציתו על ערצ, ולא יוכל להיות ע"י נשיקה, ע"כ: ורש"ל פירש הפסוק (ישעי' ל"ח) עשקה לי ערצני וכו', כמו עשוק אותי, לקחני ויד, ונהיגה, וערצני לחלל לסון עצות, כמו ערצ ערצך לערצ, וגם נליו בומר (פי' צראשית) בחורתי על רצי נאיר ונלאו כתוב ותנה טוב ונאיר, ותנה טוב מות: והו שחתפלל דחנניה ערצ ערצך לערצ, צבוא יום פקודתי לא אמות צעון עליו, וא"ה ונוקה ובל חטא יפסע, וגויעתי ח"ה רק ונחנות עצות, וחטעם, אל יעשקני זדים שלא יעליני ונהיג צחבה, רק פרידתי ח"ה בנשיקה:

בפ' (שמות) הלהרגינו אתה אומר באשר הרגת את הנזירי, מוצא צ"ל אצני שהם הנקפח לבן, נחלת יעקב, ראיתי צ"ל קטן אחד כדפס צ"ל הרצ הנזירי, ונהיג ונאיר מפיקס זלי, שקבלה לו ונרצותיו ע"י הקוד ע"י השם יוכל אדם להרוג בשונתכוון צו כשנוולא משפתיו אונס ים חילוק צ"ל עוצד הקצ"ה לעוצד עכו"ם, לעוצד הקצ"ה אשר וצני ישראל הנה, לרדף להוליא משפתיו כל ארציה אומיות של שם הוי"ה אבל לעוצד עכו"ם אין לרדף להוליא משפתיו רק חלי השם, דהיינו שני אומיות הראשונות, לפי ים לומר שנושה הרג את הנזירי ג"כ צ"ל אומיות הראשונות, הנה י"ה אבל אם ה"י ציקס להרוג את ישראל ה"י מוברח להוליא משפתיו כל ארציה אומיות, ואיתא מרביה ה"י בצד פה, ערל שפתיים ולא ה"י יוכל להוליא משפתיו אומיות צו"ף, שבהן הולא איך לא ה"י יוכל להרוג את ישראל כלל, כי לא ה"י יוכל לדבר שני אומיות האחרונות של שם הוי"ה הנה ויהי וזה שאמרנו לו הלהרגינו אתה אומר וכו'

יאמר אותו לדיק ועצודם וענו אותם קיים צחם ואחרי כן ילאו צרכם גדול לא קיים צחם, אומר חסי"ת צבקה ונכס שאלו ונולדים כלי כסף וכלי זהב, אונסם אח"כ חזר הקצ"ה וסודה לו למרעה שלא ה"י לו להסגית על חנניתו של ארבעה שחרי ילאה לנו הוכחה, ע"י חרבות גדול עשו עגל ונסכה:

בגמ' צרכות (דף כ"ו) שלשה נשיצין דעתו של אדם קול, ונראה וריח, ופירש רש"ל קול של ויני, ונראה קול ערצ של אשה, ותנה כזר התפלחו הנפיקסים תבוא תלמוד עירך הוא צדיו (צרכות כ"ה) קול באשה ערוה, ונראה לי לצאר צדך כבון, ע"ד הגוי (צרכות כ"ה) כל הנסתכל צאלצט קטנה של אשה באילו נסתכל צונקום התורף, ואיתא צוה"ק (פי' צראשית) שחוטף צמיח (כתגלגלה) השונותו צמחול, וגם אומר ז"ל צויר (פי' חזריע) היתה נביאה שפופרה של צ"ה ונותנת אותה תחת עקבה צונטעלי, ובשחיתה רואה כת של צמורים היתה רופסת עלי, ויהיה אותו הריח ונפעפע צהן בארץ של עכבה, וע"י יפירש הגוי הכיל שלשה נשיצין דעתו של אדם, הנשונה נקראת דעת (בומ"ש) צ"ל קהלת יעקב, צ"ל צמקוצלים) והו שעל שלשה דברים תללו ונשיצין דעתו ר"ל נשונותו של אדם צמלגול, קול, צמז"ל שמוע קול ונשחקים של אשה, ונשונותו תתגלגל צמחול, מפני שהטחול שחק, וקיון צקע לגלגולת, צקיע נוע"י "קול" צמשה ערוה ע"י צרובה להסתגלגל, ונראה היינו הנסתכל אפילו צאלצט קטנה של אשה ריח, ש"ה הרוח ונפעפע צו בארץ של עכבה הן חנה נשיצין צמלגול הנשונה הנסתכלת, לתקן ונעשה שנות ואולת:

בתהלים (קיי"ע) ערצ ערצך לערצ אל יעשקני זדים, נראה לדרוש הפסוק צעוד טעם צהקדם הנזירי, ע"פ יקר צעודי"ד הנותה לחסידיה קשה מיתתן של לדיקים לפני הקצ"ה, ופירש צמחית ידי ונה דה"פ דיקר הוא מלשון קשה, ואכן קיי"ל דמיתת לדיקים היא מיתת נשיקה, ויהי מיתת גויעה, ולפעמים שאלדיק ונת צמחול, אין לא יוכל להיות ע"י נשיקה, משום דכתיב לא תבוא אל ציתו לעצוד עבונה, ומוכרח היה להיות ע"י ונלחמה לכך קשה צמיח הקצ"ה ונחנות שחיל ע"י ונלחמה

הענינים גדולים הם, כי אם קדי גדול ונכולם והלוא אשר יאונן כי יש אלהי ונצלדי ד' כופה יקרא צלי ספקי ורז"ל האשינו את יתרו צזה שנתן ונוש צע"ז: ויתכן להפך צזכותה והוא כי הנה ארז"ל (ע"ן צתחונת) שלא הכיח ע"ן שלא עצדה ונחה ידע ההפרש על כולם, ויתכן זה ונאמר פשוט הכתוב עתה ידעתי כי גדול ד' כלומר הוא גדול לצדו והא"ך ידעתי זה הלוא הוא נובל האלהים שנהם לנודתי כי גדול ד' כי את כולם עצדתי ולא ראיתי כח צהם ונה ראיתי צדי שהורה גדולתו צה הוא צדצר אשר זדו הציא עליהם עכ"ל הקי' וגם אני צל אוננע ונלהפך צזכותו של יתרו והוא כי יתרו הי' נוקדם ויועלי פרעה, ולכן אומר עתה ידעתי כי גדול ד' נובל האלהים, שנודע לי ערה כשהוליא ד' את ישראל ונולדים הנולדה צע"ז, ועשה צכל אלהי ונלרים שפטים, של ען נרצנה, ושל ונתכת נוסת ונתכת לארץ, ונחה ידעתי גדולתו של הקצ"ה שהודיע לצדי אדם גבורותיו, נובל האלהים, ר"ל נובל אלהי ונלרים שפעם צהם שפטים, כדי שלא יעשו צהם השופטים:

במ"ר (פי וילא) רצי פנחק צסם רצי חגי דליפורן אומר שנוע קולן של ונלחבי השרת אונורים צל השונק, צל השונק, אתה שיושאל, אתה שיושאל, וכי צקי נחלת יעקב, ונה ענין הנולחבים שהראשון אומר צלה"ק כי צל השונק, והשני אומר צלשון תרגום, אתה שיושאל, והי"ן ע"פ דליתא, ציפ"ת דשקעה השונק שלא צעונתה, קודם זמן ונחה נולא לא הי' יעקב ונתפלל, צאותו פעם תפילת הננחה, וקי"ל לדינא אם לא ונתפלל ונחה ונתפלל ערצית שתיים, ראשון ונשום ערצית, והשני להשכלונה, ואינא צנוקצלים על תפילת הננחה הנולאך גצריאל ונוונה לקצלה, ועל תפילת שחרית ונוקף ונועריצ על כל אחת ונוונה ונלחך אחר לקצלה, ואיתא צגוני (קוטה דק פ"ז) דנולחבי השרת אין צוקקן צלשון ארנני, ונלצד הנולך גצריאל שנוצין צשון ארנני, והוא לנוד עם יוסף צצעים צשון, לכן כששקעה חונה שלא צעונתה, ולא הי' יעקב ונתפלל תפילת הננחה צעונתה, רק התפלל ערצית שתיים, נולא הנולאך של ערצית קיצל תפילתו צתחילה כי התפלל צתחילה ערצית, ואח"כ הנולאך של וננחה זה גצריאל קיצל

וכי אתה תוכל להרוג אותנו צאונירה כאשר הרגתי את הנולרי אותו הרגת צחלי השם צשני אותיות ראשונות הנה י"ה, צצל הנחנו שנוצני ישראל הנה, לריך אתה לדצר, גם האותיות האחרונות ו"ה, וזה ונן הננונע אללך, ע"כ ודפח"ח: וצעהנ"ח אצני שהם הנ"ל ונלא סתירה לזה ונסי, ויקהל ונשה וצזרע קודש שלח ור"ל ונרע"ה הי' יוכל לדצר שלשה ונולאות ונן הננונשה ונולאות, דהיינו שהי' יוכל לדצר חחע"ה, צוני"ק, גיכ"ק, שאותיות אלו, גינ"ו: "ונשה" אצל שני ונולאות של דמלכ"ה, וקשר"ן, לא הי' יוכל לדצרה לפי"ז גם אות ואלו הי' יוכל לדצר יעו"ש: והנה ידוע קוסיות הנפורקים ונה הי' הקינן, של פקוד יפקוד כיון שהגיד להם הקינן, וכלם ידעו ונה הקינן, ותינלו הנפורקים הקינן הוא שצ"ח אחד שלא יוכל לדצר אותיות צוני"ק, שונרע"ה הי' כצד פה, וזה שאמר ונשה כי כצד פה וכצד צשון אכני ואיני יכול לדצר אותיות צוני"ק, והסיצ לו הקצ"ה וני שם פה לאדם, דלכך אתה צצחרת דווקא הוליל שלא הוכל לדצר אותיות צוני"ק, ואעפ"כ תדצר כראוי, וזה הי' קינן וננשה"ק לישראל עכ"ל, והסתח נחו' אכן אם ונרע"ה הרג את הנולרי צשני אותיות ראשונות של שם הוי"ה, ולכן כשאנונרו הלהרגינו אתה אוננר כאשר הרגת את הנולרי, כיחא צוני"ש וירא ונשה ונאנר אכן נודע הדצרה, צצציל שלא הי' יכול להרוג גם אותם ונפני שהנה הי' ישראליים, והי' לריך להזכיר עליהם כל השם הוי"ה, וזה ונן הננונע אללך, אצל אי אונרינן כוני"ש צקי ויקהל ונשה הנ"ל, שונרע"ה הי' יכול להוליא ונשפתיו גיכ אותיות צוני"ק, איכ קשה אונאי הי' ונרע"ה ונתיירא ונהם, הלוא הי' יכול להרוג גם אותם צכל השם הוי"ה, לכן נראה נראה לי לומר דהבי פירושא, וירא ונשה ונאנר אכן נודע הדצרה, ר"ל שנוטעם זה הי' ונרע"ה ונתיירא להרוג אותם צכל השם הוי"ה, ונפני שעי' אונירתו של שם הוי"ה יתוודע הדצרה שהוא איננו כצד פה שהרי הי' יכול להוליא ונשפתיו אותיות צוני"ק, וא"כ שוב לא הי' לישראל הקינן של פקוד יפקוד, דהא כלם ידעו ונה הקינן, ושנא יאונרו שאני אינני הגואל הנלחן:

בפ' יתרו עתה ידעתי כי גדול ד' נובל אלהים, וכתב האלפ"ך הקדוש הנה הקשינו כי אין כפירה גדולה ונו שירה כי גם אלהי

קצב הפילתו של מנחם כן: אותו הונחך שקצב הפילתו ערבית אומר כי זה המקום והנחלך השני קצב ונחם אומר צלשון הרגום אתה קינשאל עכ"ל ודפח"ל: וע"ז נראה לי לצאר הגוי (ונוילה דף כ"ז) רצ הונח אקר ריחא (נין גוי) וקאי קניי דרצ: אינר ל"י נחאי האל אומר ל"י לא הוה ל"י קידושא ונשכנתי להונינאי ואתאי צ"י קידושא אומר ל"י יהא רעוא דתינוס צעיראי (צגדי נסי) והנה י"ס בתנוס האיד התפלל רצ על רצ הונח צלשון ארנו"ה הלא אין ונלכדי השרת חקקין צלשון ארנו"ה וצ"ל ל"י לומר כי צמכוון התפלל רצ על רצ הונח צלשון ארנו"ה כדי להראות לו כי שונעתה"י דרצ הונח הציצין עליו. דהא אומר רצ הונח (צרכות ואלו) לשולם יסא אדם זקיר צתפילת הנונחה שאלוור ויהי צעלות הנונחה ויגס אליהו הנביא ויאמר וגו' ענני ד"י ענני וזהו מהתפלל רצ על רצ הונח צתפילת הנונחה כדי שתקוצל תפילה"ה א"כ יחא ספיר וזה מהתפלל צלשון ארנו"ה נפסי סזו התפלה הונחך בצריאל נקצלה:

בתהלים (ק"צ) הללו"י אשרי איש ירא את ד' צנוותיו חפץ נאודה גבור בארץ יה"י זרעו דור ישרים יצורף הון ועושר צציתו וזקנו הגאון הגדול וכו' נו"ה יחא צס חותמו זקנו הגאון הגדול וכו' נו"ה יחא ז"ל. שה"י אצ"ד צק ק קראקא על הגוי (צ"ו דף כ"ט) ולא עוד אלא צענה שקוסקים צנגעים ואחלות אוונרים דוד צא על א"י וייתתו צנוה והקשה הגאון הכ"ל הלא צקד המענה אהלות קודם לנגעים ואומר שזה אומר דהונע"ה אלו"י ה"י עוסקים צאחלות ונגעים. אז נכתונו פיהם לדבר זה אך נוכח שהם עוסקים צנגעים ואחלות אוונרים דוד צא על אשת איש. עפ"י דאיתא צגוי דונק"י שצת כל היולא לנולחנות צית דוד גט כריתות כותב לאשתו ואיתא צגוי וזה היא צאותן היינים פליני צ"י תנאי ח"י הרי היא בא"י לכל דצרי"י וח"י וותרת לכל אדם וזה פלוגתא צלי הלכתא וקיי"ל פסקין לחונורא והנה דין זה צנגעים ואחלות כחרי צועי דסתרי אהדדי צנגעים פסקין לחונורא שהיא בא"י ואחלות פסקין לחונורא שהוא מותרת לכל אדם וקיי"ל צחונורא דאחי ל"די קולא וקולא דאחי ל"די חונורא פסקין וזה שהקולא צא לשאל ונתחילה כשני צצילין וכו' דהיינו צאחלות כסילא לנולחנות צית דוד ונתן גט לאשתו ונתתה ואח"כ צא צעלה והוא כהן ושאלין לחכם אם צעלה יענוא לה אז פסקין לחונורא שהיתה מותרת לכל אדם ולא אשתו היתה לזפרע ואסור לענוא לה אצל צנגעים כשקולין

בתהלים (ק"צ) הללו"י אשרי איש ירא את ד' צנוותיו חפץ נאודה גבור בארץ יה"י זרעו דור ישרים יצורף הון ועושר צציתו וזקנו הגאון הגדול וכו' נו"ה יחא צס חותמו זקנו הגאון הגדול וכו' נו"ה יחא ז"ל. שה"י אצ"ד צק ק קראקא על הגוי (צ"ו דף כ"ט) ולא עוד אלא צענה שקוסקים צנגעים ואחלות אוונרים דוד צא על א"י וייתתו צנוה והקשה הגאון הכ"ל הלא צקד המענה אהלות קודם לנגעים ואומר שזה אומר דהונע"ה אלו"י ה"י עוסקים צאחלות ונגעים. אז נכתונו פיהם לדבר זה אך נוכח שהם עוסקים צנגעים ואחלות אוונרים דוד צא על אשת איש. עפ"י דאיתא צגוי דונק"י שצת כל היולא לנולחנות צית דוד גט כריתות כותב לאשתו ואיתא צגוי וזה היא צאותן היינים פליני צ"י תנאי ח"י הרי היא בא"י לכל דצרי"י וח"י וותרת לכל אדם וזה פלוגתא צלי הלכתא וקיי"ל פסקין לחונורא והנה דין זה צנגעים ואחלות כחרי צועי דסתרי אהדדי צנגעים פסקין לחונורא שהיא בא"י ואחלות פסקין לחונורא שהוא מותרת לכל אדם וקיי"ל צחונורא דאחי ל"די קולא וקולא דאחי ל"די חונורא פסקין וזה שהקולא צא לשאל ונתחילה כשני צצילין וכו' דהיינו צאחלות כסילא לנולחנות צית דוד ונתן גט לאשתו ונתתה ואח"כ צא צעלה והוא כהן ושאלין לחכם אם צעלה יענוא לה אז פסקין לחונורא שהיתה מותרת לכל אדם ולא אשתו היתה לזפרע ואסור לענוא לה אצל צנגעים כשקולין

בשואליו לחכם בעצמו צעלה והוא כהן אם
ויותר לראות נגעה כי אין אדם רואה נגעי
קרוביו אפילו נגעי אשתו או פסקין לחונורא
דהיא באשתו ואקור לראות נגעה : כולל אם
עוסקים באהלות תחילה וא"כ פסקין לחונורא
דהיא ויותר לכל אדם שהיא חונורא דידם
ואף שאח"כ צנגעים חונורא זו דאמי לדי קולא
פסקין גם לקולא הואיל שבכז נפסק צנעו
כה וא"כ לא חטא דור וזה שאמר דוד ולא
עוד צנעה שעוסקים צנגעים ואהלות ובשעוסקים
צנגעים תחילה פסקין חונורא דידם שהרי
היא בא"א לכל דבר" אף שאח"כ באהלות יולא
קולא וזה החונורא וע"כ חונורא דוד לא על
א"א ויחתו צנה עכ"ל ודפח"ח וע"ז יתבאר
העצ הפסוק חמ"ל לא תאונה אליך רעה
שדהנע"ה חנר שאיני צנפס סיקפו עלי לעשות
לי רעה ופוערים פיהם דוד לא על א"א ויחתו
צנה הוא ונחונת שעוסקים צנגעים תחילה וכגע
לא יקרב צלחלקי ואלוולא לא קרצו נגעים
באהלות ולעסוק צנגעים תחילה כי אז לא
תאונה אלי רעה דהא ה"י פוסקים לי לקולא
ונסוס דהיתם באהלות השאלה תחילה :

בתהלים (ק"ב) יוני כלל נטוי ואני כעצב

אצב ואחיה ד' לעולם תש
זכך לדור ודור אחיה הקום תרחם ליון כי
עת לחננה כי לא ונערה נראה לדרוש אלו
הפסקים צנוצ ענה בשאקדים יו"ס צבי אצבי שהם
צס רצו הגלון תכבה"ג ונח"ר אצרה צרוד
ז"ל עה"פ (יחזקאל ל"ז) יצאו עלמותינו ואצרה
תקותינו דמלינו ליווד על תחיית הנותים וננקה
אחרן שנכנס יצב וילא לה אדם שנכנס לה
חינו צדין סילא צח"י ע"ז הקשה הגלון חמ"ל
א"א דיו איכא לויפרך לומר דיו להיות בכידון
סיולא לה רק היכא דויפרך ק"ו לא חונורא
דיו ובאן א"א דיו ויפרך ק"ו רק אינתי
ויפרך ק"ו אם אדם נכנס לה אצל אם נכנס
יצב אז לא ויפרך ק"ו וא"כ חונורא דיו ואין
למדין תחמ"ה וזה הפירוש יצאו עלמותינו איכ
נכנס יצב ולא ויפרך ק"ו איכ יוכל לומר סיולא
לא ולא צח"י איכ ח"ו אצרה תקותינו ללמוד
תחמ"ה וק"ו כי י"ל דיו עכ"ל ודפח"ח : וזהו
שאמר דחמ"ה יוני כלל נטוי ואני כעצב אצב
חינו צנולא יוני חיינו אשר חננה כלל על

אחך ואנחנו נוצלים לקצר יצב ולא לה ולא לא
ויפרך ק"ו וא"כ חונורא דיו ואין למדין תחמ"ה
וננקה חונורא צב"ז חננו נחכים לתחמ"ה צנעה
צב"א כי אחיה חונורא אצי חננה ואח"כ
ד' לעולם תש זכך לדור ודור בפירוש כס"ל
ואחיה אשר לעולם תש זכך לדור ודור בפירוש כס"ל
שאלה קיים י"ס עליך לקיימה אחיה הקום
ואינתי אחיה תנ"ס חוננו לתחמ"ה תרחם ליון
כי עת לחננה כי נערה באשר תרחם ליון
ועלוצת כפ"ל תנ"ס צנעה צנעה צנעה אף
ונתחונות סל"ך תשוב תעלינו ותיפח נשונת
חיים באפיו :

בפ' שלח ויקרא נסח להושע בן נון יחושע
ופירש"י ז"ל ונתפלל ה"י עליו י"ה ויפיעד
ונעלה נרגלים ונודקדק צעל כלי יקר ז"ל למה
התפלל דווקא שהסם של י"ה יחושע ולא צנע
אחר יעו"ס : ואנורתי לייסב ע"ד הגני (עריבן
דף טו"א) כל חונפר לשון חרע נגדיל צנוות
כנגד שלש עצירות וכו' : וגילוי עצירות וכו'
ואיחא צנגיע (פי' נח) חטא עצירות פוגם צ"ה
דא"ס ואשה יעו"ס וע"ז יחא ספיר שהתפלל
דווקא שהסם י"ה יחושע כי צאס י"ה נפתח
ונעלה נרגלים ויפיר לשון חרע נגדיל העון
כנגד גילוי עצירות ויפגום צ"ה דא"ס ואשה וסיל
עצירה חונר קסם :

בב"ר (פי' פנחס) ונה ראה הקצ"ה לייחם
את פנחס לפי שהיו השצנים מוצין
אותו ואחרו הראיתם בן פוטי זה ספינס אצי
חננו עגלים לצ"ז לפיכך צא הבחור ויחנן אחר
אחרן לכך חנר הנני כותן לו צריתי שלום
וכתב צ"י צריית שלום (ונוצא צ"י גם נשמואל)
ולריך להצין למה הולך הנודרם לסיים לכך
חנר הנני כותן לו וכו' דונשנע דדצד זה תלוי
צנה שאמר לעיל וי"ר לכאורה אין ענין זה לזה
יעו"ס : ואנורתי לייסב ע"ד חונננה (אצות פירק
ה') דצד צא לעולם על מיתות האנורות בתורה
שלא נוסקרו לצית דין ופירש חרע"צ שלא עשו
בהן דין תורה ואנור ז"ל צגני (יונא ע"א)
ייתן צ"י ענומיא לשלם דעצדין נוצדא דאחרן
ולא ייתן צ"י אחרן לשלם דלא עצדי נוצדא
דאחרן וכו' וזהו כשראה פנחס צכ"ל נשנעלונה
הלכה ונורע"ה וס"י נתיירא שלא יצא ח"ו דצד
לעולם על מיתות האנורות בתורה שלא נוסקרו
לצית

הנחמנו חין לביך לצדוק צאס אצ"י אצ"י דכיון
דצנה סינש על המוצח צידוע שניחוס הוא:
ואיתא צונק בלה הונצייס את חצרו סוף הוא
נחצייס, ונראה לדרוש ע"י הפסוק (פ' יתרו)
ולא תעלה צועלות על נחצייס אשר לא תגלה
ערוותך עליו, והוא ולא תעלה צועלות על
נחצייס היינו לצדוק וכן הנוצח, ולמעלה כדי
להתכבד צקלון חצרך, אשר לא תגלה ערוותך
עליו כי הונצייס את חצרו סוף שערות
דצר כך ינאל, ותהי צעלונך לחרפה ולשמה:

בגמ' (ברכות ה') תני אמר רבי יוסי פעם
אחת היתי ונהלך צדך וכנסתי לחורצה
אחה נחורצות ירושלים להתפלל, צא אליהו זכור
לעזב ושנור לי על הפתח: ויש לדקדק למה
שנור לו אליהו זכור לעזב על הפתח דזוקא:
ונראה לייסב צדך כבון ע"ד שאיתא צסלה"ק
על הגומי, הנכנס לצית הבכנה, לריך שייכנס
שיעור קני פתחים וכחצ הוא ז"ל דה"פ שקודם
שיהפכל אדם לריך שיהן לדקה לצי עינים שחאנור
צו צ" פתיחות פתוח תפתח, עכ"ל: ואנורו
דז"ל (צצת קל"ט) חין ירושלים נפדית, אלא
צלדקה, והן כסנכנס רבי יוסי להתפלל בחורצה
אחת נחורצות ירושלים, היינו שירושלים עיר
הקודש לא תהי עוד חרצה ותצנה צצ"א, צא
אליהו זכור לעזב ושנור לו על הפתח, כדי
להסתכל אס רבי יוסי וקיים קודם התפילה
הנוונה של פתוח תפתח, כי חין ירושלים נפדית
אלא צלדקה, ולא יוכל אליהו זכור לעזב לנחה
צילתה, כי פדות שלה הסיית לירושלים לצי
תפלתה:

בגמ' סנהדרין (דף ק"צ) תפס הקצ"ה לירצעם
צצגדו, וא"ל חזור כך ואני ואתה וכן
ישי כטייל צג"ע, א"ל ונני צראס, צן ישי צראס,
אי הכי לא צע"א: נראה לצאר הנואנור, הלא
צדך כבון צחקדס ונ"ש צק' קס ונשואל (פ')
צחוקותי) צסס הרצ הונגיד הנופורקס, המונה
נו"ה אפרים ז"ל ונני צק"ק צראדי שנושרס
הפסיק כי ציוס הזה וכו', וכל חטאויכס לפי
ד' הטהרה עפ"י דאיתא צונדרס ונשל למה
הדצר דומה לאחד שנסצב לחצירו אצ"י הונלך
לפרוע לו ונוון לזון פלוגי, ועצר הזון, ולא
פרעו, וצא לסיק את המלך, ואמר לו הונלך
אינו נהלה, כך עד שתראה את חצרך ואחר
כך

לצית דין שלא עשו צפן דין תורה היינו צונור
וכצ"ל לכן תפס אוננות אהרן כהנא קדישא,
לעלור הונגפה, וראה נעשה וחבר הלכה הצועל
אחרית קנאין פוגעין צו, ולא חשש על הלעו
סי"י אונדים הרחיקם צן פוטי זה וכו': לפיכך
צא הכחוצ ויחקו אחר אהרן, קגס הוא עלר
הונגפה, לכך אמר הנני נותן לו את צריתי
סלוס (ד"קא) וייתן צני ענומיא לשלס דעצרון
עוצדא דאהרן צעלירת הונגפה, וצצית כהונת
עולס חלקו יפה:

בהפסוק (ישעי כ"ט) כי נסך עליהם ד'
רוח תרדונה ויעלס את עיניכס:
ונתרגס התרגום, רוח תרדונה, רוח דעעו ויש
לדקדק דצבל ונקוס דכתיב צקרא תרדונה,
ונתרגס הונתרגס שיתא ונ"ש דסינה הבא
ונתרגס רוח דעעו, היינו רוח רעה, ונראה
לייסב על כבון צחקדס ונ"ש צק' סוניכות חבונים
צסס א"ל ונ"ש הגאון ז"ל, אשר שנו צקצצו,
ע"ה"פ וישא צלעס את עיניו ותהי עליו רוח
אלקים, ונה שחנור הכי, ותהי, ולא ויצוא עליו
רוח אלקים, או לשון אחר, ולשון ותהי אינו
כבון, ופירש הוא ז"ל שאיתא צונדרס וישא צלעס
את עיניו, ציקס להכניס צהס עין הרע, והוצא
צק' ונקוצלים הונצקס להכניס עין הרע, קוגר
עין אחת, לפי שהאדם לורחו שכינה צצתי
עיניו, או נחה עליו רוח אלקים, ובשקוגר עין
אי לא ונקתלק ונונו רוח אלקים, וצא עליו רוח
רעה רח"ל, ואז כשונקתכל ונכניס עין הרע ע"י
הרוח שצא עליו, והנה צלעס קרלה, להכניס
עיה"ר עשה פעולה זאת, כדי שיעלה ונעליו רוח
אלקים, ויצוא עליו רוח רעה, כ"ל, ונה עשה
הקצ"ה השאיר עליו הרוח אלקים, נגד הנוצח,
לזה אמר ותהי עליו רוח אלקים, ותהי לשון
הווה, היינו שנסאר עליו רוח אלקים, ולא הסתלק
ונעליו, ולא ה"י יכול להכניס עין הרע צישראל:
ודפח"ח: וע"י יתפרס הפסוק הכול כי נסך
עליהם ד' רוח תרדונה, רוח דעעו, היינו רוח
רעה, ויעלס את עיניכס, ונקוס סכל אחד ונכס
קגר עין אחת, כדי להכניס עין הרע, ורוח
רעה צא ע"י עין אי הקגורה:

בגמ' קידושין (דף ע"א) חין צודקין לא וון
הנוצח ולמעלה, פירש"י ז"ל התחיל
לצדוק צאמחות ומלאה שאצי אצ"י סונס על

בך אנוחל לך, עכ"ל הו"י : והנה בעצירה שצין
 אדם לחצירו כגון שגזל את חצירו או נסצע לו
 לפרעו ועצר על שבושתו י"ס צידו שתי עצירות
 אי שפגם נגד הקצ"ה ששבר על לאו דלא
 תגזול. וצ"י נגד הגזל או אם עצר על שנאת
 חנם או שדיבר לה"ר על חצירו לריק לפי"ס
 את הנוקם וגם את חצירו ולריק לפי"ס את
 חצירו קודם שיפייס את הנוקם והשתח"ה
 דקרא כי ציוס הזה יכפר עליכם לטהר אתכם
 ויכיל חטאתיכם לפני ד' המטהר. דנולה לפני
 הוא לשון ונקודם כלומר ויכיל חטאתיכם דהיינו
 אותן עצירות שצין אדם לחצירו לפני ד' המטהר
 לריק לפי"ס את חצירו קודם שיפייס את
 הנוקם: ע"כ הרצ הו"י: הכ"ל : ואיתא בגמ'
 (נו"ק דף ע"ז) נאם דוד בן ישי ונאם
 הנצר הוקם עלי נאם דוד בן ישי שהקים עולה
 של תשובה וכו'. אומר חלקי ישראל לי דבר לור
 ישראל ונושל באדם לריק ונושל יראה חלקים
 וני ונושל צי לריק שאני גוזר גזירה ונוצטלה:
 וע"ז יתבאר הגמ' הכ"ל צמוצ טעם. תפס
 הקצ"ה את ירבעם בצגדו, אלו עצירות ונלשון
 צגד צוגדים צגדו) וא"ל חזר צד, א"ל וני צראם.
 ע"ז השיב וירבעם ראה אתה חונן אלבי שאחזור
 בתשובה. ואתה לא הודעתני על איזה עצירה
 אשיב צראם, אם על עצירה שצין אדם לחצירו
 או על עצירה שצין אדם לנוקם, והשיב לו
 הקצ"ה צין ישי צראם. היינו זה צין ישי שהקים
 עולה של תשובה הורה דרך תשובה שהחוטא
 לריק לשום צראם על עצירת שצין אדם לחצירו
 ואח"כ על עצירות שצין אדם לנוקם שכן אומר
 צקפרו (תהלים ק"א) ישב עולם לפני חלקים,
 כלומר שלריק העולם לשום על עצירות שצין
 אדם לחצירו לפני חלקים, ר"ל קודם שישוב על
 עצירות שצין אדם לנוקם. אומר אי הכי לא
 צעיינא לחזור בתשובה הואיל ואמר צין ישי ג"כ
 שלדיק ונושל צקצ"ה ונוצטל גזרת הנוקם, וא"כ
 אפילו גוזר הקצ"ה אותי לכן עדן להבניקמי.
 חוששני שווא יוצא לדיק ויצטלה ונו"ע יגרשני:
עו"ז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון, פיה
 פתחה צחבונה ותורה חקד על לשונה,
 (ונשלי ל"ה) נראה לדרוש הפסוקים צמוצ טעם.
 בשחקים וי"ס צק, חוננות קהורות (ונצטלה)
 כועס (ונגדים) צקם הגה"ק ונו"ע שנוצטלה
 זללה"ה, על הגמ' צרכות (דף ע"ז) הלוונד תורה

שלא לשונה כוח לו שלא נצרה, ונותנה נחלי
 שייכות יש הלי עונש להלי ענין, ואומר פה
 קדוש הכ"ל עפ"י דברי ווהרש"א ז"ל, צח"א
 צפלוגתא דצ"ש וצ"ה צ"ש ס"ל טוב לו שלא
 נצרה, וצ"ה ס"ל דעוצ שצרה ששנו צקום עשה
 כל וי"ע ועפ"י פירש לשון רז"ל כונו וגו' וכו'
 ר"ל שנוודו לונקי הנולות עשין. ולי"ה, אז ראו
 דהדין עם צ"ש דשבר העשין ונועטין ונועט
 הללון, רנו"ח ונו"ע, וספיה ל"ה, וקרוצ להפסד
 וון השבר. עכ"ל הוהרש"א ז"ל, חונס יש ונקום
 להשיב דעדין השבר ונרצה הוא, דהא צכל ונלוה
 קיי"ל ונחשבה טובה הקצ"ה ונלרפה לונעשה,
 אי"כ רנו"ח עשין הוון כפליה, לזה עוצ שצרה
 יותר ונשלא נצרה כצ"ה אצל העוסק צתורה שלא
 לשונה, דאין כאן ונחשבה טובה לזי כוח לו שלא
 נצרה ונשצרה כצ"ש. ודפח"ח וס"י : ואיתא בגמ'
 (קובץ דף נ"ט) פיה פתחה צחבונה ותורה חקד
 על לשונה, אי"כ אלעזר וכו' יש תורה של חקד.
 ותורה שאינה של חקד. אלא תורה לשונה זו
 תורה של חקד, ותורה שלא לשונה זו תורה
 שאינה של חקד : והוה התבט הפסוקים, עון
 וחדר לבושה ותשחק ליום אחרון, ששנוותו של
 אדם תלצק צעוה"צ ונלצקסי כבוד ואין לה ליפחד
 ויוס הויתיה חיוותי תובה לזה, פיה פתחה
 צחבונה ותורה חקד על לשונה, כשעקקה צעוה"צ
 צתורה חקד, זו תורה לשונה, ועלי כונו וגו' וכו'
 טוב לו שצרה ונשלא נצרה נהרצה ונאוד שברה :
א"ת צם אצני סהם שונעתי ונאחזוני הרצ
 הנוחצר קי נחלת יקצ צענין צנות
 כלפחד שאונרו אציו ונת צונדצר ונאונר כפלא, אל
 נקרא צונדצר אלא צונדצר שלא הי' יכול אציהס
 לדצר דצרי תורה, ולבאורה דצריהם כונו
 זר נהשצו אי חבונתן שאונרו חבונול חבונות
 היו ודצרו קרה על אציהס שלא הי' יכול לדצר
 דצ"ה, יעו"ש תירולו וגם איזי אענה חלקי דצונקון
 אונרו שלא הי' יכול אציהס לדצר דצ"ה, כדי
 לאונת ע"י את טענתן שאונרו והוא לא הי' צתוך
 העדה הכועדים על ד' צעדת קרה, דונה חק
 ידעין שלא הי' אציהס צעדת קרה, דצרי קרה
 כנס ר"ן ראשי קנהדראות להנוחלוקתה ונו"ז
 ונו"לח צאם אציהס לא הי' יכול לדצר דצ"ה
 תורה לא כנס אהו קרה צתוך החצורה :

משה דוב בראפמאן.

בעזה"י

ס פ ר

חדרי תורה

חדר א' חדר ב'
הלכה וחידושים אגדה ודרושים

מנאנוני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת, וגם יוחקו בספר, דרושים ואמרי שפה, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה, וכל איש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה" על המסורות.

חוברת ט.

קראקא, שנת תרפ"ז.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מייזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1927.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הנאון המפורסם וכו' וכו' מו"ר יוסף נחמי
מארניטצער שליט"א, אבד"ק קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר כלום, מו"ר משה דוב בראפמאז
נ"י מפק"מ, חבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרופים אשר ראום גדולים וישבחים, וכל הפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות לחו"ל ס' „חדרי תורה“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בחלכה ואגדה, וגם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מנאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שערי בתורה ויסיעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה, ישוטטו רבים ותרכה הדעת.

כעתירת הכוה"ח פק"ס קראקא יו"ר אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי בהנה"צ מו"ר עקיבא מארניטצער זצ"ל
אבד"ק קראקא יצ"ו

1

ווקוס לפקוט ולעצר ולפוס ריהטא הכה
בעירוצין ק"ג: ונסיק הגווי דלכ"א כהן חותך
בסיני או צידו ושלת לחצרו כהן כדי
לעצור דכל ונה דאפשר לשנוי משניכין ואיהו
לעלנוו הוי חיוצ חטאת והוי ג"כ חטא בשביל
שזכה חצרך כחש החוס' גיעין ונ"א: ד"ה
כופין עיי"ש ע"כ לפינו"ש רע"א צתשו הכ"ל
הרי שלוח דכל כדתיקנו רבן כדאורייתא
תיקנו והוה עלת ואפ"ה חטא חבן צלונת
ונה רח" ונ"א דס"ל ונכסירי ונלוה דוחין שנת
והותרה שנת לקרצן וכנוו כן לנכסיריו חלל
דאפשר בשנות ודחתי' קל"ג חבן נראה דגם
לר"א ונכסירין רק דחויין ולא הותכוו ונה
נעדרין לשנוי צחצרי דלחוי רק שנות ואולי
הותרה לא נעדרין ע"י ריש יונא דף
ו' ודו"ק ונ"א דחחוס' אך נ"ע י"ל
שאי לעצודה דציהמיק ונכל שאר נזות
ודו"ק:

גם נ"ש להעיר על דברי צער שלום דפשיטא
חס חונר דבר ונחנאלה הנדה קישיחין
בצקנהדרין ס"ה חייב בשנת נשום נועע וזרע
ובסחונר דבר ונחעקצין — נשום קולר, תולש
ועיקר דבר נגידולו ונחל דכתב השל"ה והוצא
צח"ס ח"ו ס' כ"ט לתרץ קישית הר"ש ז"ל
צערצי פחמים ס' י"ג איך אפשר לומר דנעשה
נת צצנת וזרי כתב צלוחו יוס"ג ספרי תורה
ותירץ דכתב ע"י השצעת הקולנוס ע"י שם
הרי דצכה"ג ל"ה כעושה נעשה ונלחכה
ונועירוצין נ"ג כ"א על ידע שם דאם
יש החומין לנעלה נוי"ד חקור נוכח איפכא
וכו"ש עכ"ד הכה יפה העיר אך חני הרי
כתצתי שם דתליא צפליגתיו דרצותא וצחרי
ענוי דכתצו צהכי ונלחכת דחייב אף דלא
עציד רק גרנאל והצחתי דהר"א ש"ל צצ"ק
ס' כתב דזירה כיון דעיקר ונלחכת הזריי
צכך ע"י גרנאל חייב והבי דח"ל להשל"ה
ז"ל ונש"ה ס"ל דע"י שם אף דעצור צדיצרי
נעשה נ"א דיקרי רק גורם לנעשה הוי שהוא
חונר והסם עושה פעולתו ונהי דלענין חיוצ
כשפים הוי כעושה נעשה וחייב לענין שנת
לאו ונלחכת נחשצנת הוא כי דרך הונלחכה כך
שטצע העולם וכנוו כן צכל כה"ג ורק צענין
צור תנוכה בשנת כתצתי דאפילו לפי"ז י"ל
דקסתא חורחא דרך ונלחכה צכך כיון שעיקרה

של ונלחכה זו נעשית עכשיו ע"י נוכחה זו
ולחסוצרים כתירץ הזרע חונת שהצחתי שם
שתירץ דהעיקר תלוי חס הונלחכה נעשית
עוד ע"י הגוים הוי ונלחכה וחייב הוא נ"ש
שם דלפי"ז נצוא גם נועע וקילר ע"י דועקר
חייב בשנת ודין הליק"ע צהורג ע"י שם דחייב
חתי ככו"ע דלגצי הריגה נפס ודאי שאין לדלוה
ענין גרנאל זו לגרנאל דא שקבל עלי' עורקא
דנולא צבח שני ע"י סכהדרין ע"ז ודו"ק וכן
הא דעירוצין נ"ג לא קשיא אפי' להר"א ש
וקיעתו דלחוכר תחומין ח"ל הליכה טצעות
כ"כ ונלחכות דנומשכן גנורי ובחורה ונלחכה
זו חור"ח ח"ר ע"א ודו"ק. וצענין נ"ש כ"ה
לענין צחכ"ז וצשאי ח' ונותר להרוג אדם
הנולד ע"י ספר יצירה וליין גם לקונטרס
דצרי חלונות והנה שו"ת שאלת יעצין חין
לי וכן ד"ח ודצרי החכ"ל אזכיר ונקדנ"ת דנא
ויס לי צזה קלת אחיד"י צספרי כתוב הדעה
(כת"י) ציו"ד רס"י רפ"צ על דצרי השל"ה
שנותיר לאכול צהננה סנצרת ע"י ספר יצירה
צלא שחיעה וחקרתי כונה חקרות לענין דננה
ואם אפשר שצהננה כזו הוליד ונה דין הולד
ואכנו"ל צזה שאך צנוגע לעינינו חס נותר
להרוג אדם כזה וגם צדין השל"ה שאל שחיעה
לכחורה ונה צין זה וזה וצין אדם הרשקון וצהננה
וח"י הקדנוכיס סנצרתו צדי שנים ולא נולדו
נחבר ונקצה ולא היתר לאדם בירק עשצרק
בצעלי חיים וכיון שלא ניתנה לו נחירה ושחיעה
כללח וצניו לא הותרו לו והיעלה דעת
שאדם הרשקון ח"י דנוו נותר לכל ונלחכו
שיהרגהו ולא מתחייב עליו נשום סנלונר שופך
דם האדם צלדס דנוו יספך והיינו אדם סנוכד
נאלדס דוקא כנו"ש צתשו' חכ"ל ז"ל וצקנהדרין
כ"ז וילי ח' על האדם זו שפיכת דמים נלונר
דהיינו שאדם וחה נלעוו על זרע חצל לא
זרעם עליהם וקין קוצל לפכיד וחי כל ונלחאי
יהרגו וכו' שלא שפך דם וג"כ כל
נוולאו יהרגו ועכ"ל דודאי אד"ה וכל
וכל צחו"ע סנצרתו ציד"ש צשסת ינו"צ אדרצה
הס הם עיקרו הצריחה שנהס הוסחת העולם
ולא יעלה על הדעת ככ"ל רק הנצרה ע"י
הזכרת שם הקורס עפ"י אדם נהי דנעשה
ד' הוא שאין כח צלדס אפילו לצרוח אף
יתוש אחד נ"ע חנים צעלי כח חיות גנור
והרי

והרי לפני דלין צאדס זה כח הדיבור כלל כדאי צבנהדרין ק"פ (וצמק"א תממהי צאריכות על החכ"ל שמוספק אם יש ללרפו לוננין שהרי לפי ה"כ גרע נחרש שח"ס וא"נ וחס"ל) ולפי"ז חש"ל דנוטע קישאין כה"ג ע"י דיבור נהי דלאו אחיזת עינים הוא וי"נ לאו קמה זריעה וקולרס לא שונה קולר כי אין בהן כח נפש הלוונה גמור כנו קאין צאדס כזה נפש אדם ולא צבנהונה כזו נפש צבנהונה ואין להאריך כזה לע"ע :

הק' שלום יוסה הלוי פייגענבוים
אב"ד דפ"ק דוקאטש.

עמ"י עש"י אנשיערשען.

בגמ' פסחים דף ה' חנוך רבא שונע ניינה ונ"ר עקיבא חלה ש"נ אין ציעור חנוך חלה שריפה ופירוש רש"י ז"ל ש"נ ק"ל כר' יהודה וכו' וליף לה נטוהר כו' והקשה הפנ"י ז"ל לפנ"ס רש"י ז"ל דף (יב:) דבשעת ציעורו היינו טעה ז' השצתתו צבל דבר ח"ב שפיר י"ל דתשציתו הוא ציו"ע וכיון דהוא לאחר זמן איקורו השצתתו צבל דבר וגם יש לדקדק לנאלי נקט רש"י ז"ל דליף לה נטוהר דנאלי כ"נ מהיכי יליף לה וזה לא שייך לומר חלה צעיקר קוגיות הגמרא ומהיכא יליף לה חלה הכא דנאלי ח"ב גמרא דאין ציער חנוך חלה שריפה אין לריך כלל לפרש מהיכא יליף דצעי שריפה ונראה דהא צאונת המוה חוס' (דף יב:) דנאלי ח"ב לומר דלאחר איקורו השצתתו צבל דבר, הא ר"י יליף נטוהר ונטוהר הוא לאחר זמן איקורו ואפשר לומר דהנה צדק כזו: יליף רבי יהודה דחנוך צשריפה נק"י ונה נותר שאינו צבל יראה וצ"י טעון שריפה חנוך טיטנו צצ"י לא כ"ס טעון שריפה חנוך לו כל דין שאלה דן מחילתו להחנייר וקופו להקל אינו דין לא נאלא ע"ס לשורפו יהא יוסצ וצטל כו' חזרו ר"י ודנו דין אחר צנאלי ונלינו נטוהר, ועל נאלי ונלינו ח"א לדחות דקופו להקל אך חנוך לו חסם חלוי ומטאת העוף הצא על הקפק לדצריך יוכיחו שהן צבל הותירו שאנו חוננים צשריפה ואתה חנוך צקצורה שהק רבי יהודה ואחריון דהשצו לר"י לשיטתו עיי"ש צגמורא

ויש להצין כיון דחכמים דחו דצרי ר"י צנאלי דליף צנאלי ונלינו נטוהר חנאלי לא חזר ר"י נדצריה וי"ל דר"י חזר ללמוד וחקקו דלעיל דצאונת קסה ונה פריך לעיל לא נאלא ע"ס יהא יוסצ וצטל הא קודם זמן איקורו יכול לצטל חנוך ועיין צפר"ח סינון חל"א דאפילו למ"ד אין ציעור חנוך חלה שריפה וי"נ ציעור נהני אף לחנוך ידוע, ואף דתשציתו הוא הצצרה וננאלי לא הוא ציעור צבלל תשציתו ולא ננאלי ציעור רק לחנוך אינו ידוע כנו נכתבו הפוסקים צשיטת רש"י ז"ל (דף ד:) חבל צחנוך ידוע לא נהני ציעור, ונטעם השציתו וי"נ חנאלי לא נהני נטעם הפקר כנו"ש החוס' דף ד' ד"ה נדאורייתא כו' וי"ל דחכמים ק"ל דאם נאנור חצחא"ס ולא הוא ציעור צבלל השציתו וננאלי לא ננאלי צחנוך ידוע ונטעם הפקר דאין קהדי דאין נופקיר צלצ שלם דרעהו לצבות צו לאחר פסק דחנוך שצצר עליו הפסק נותר וספיר נוקס"י דאם לא נאלא ע"ס יהא יוסצ וצטל וכל זה לדצרי חכמים חבל רבי יהודה לשיטתו דק"ל חנוך שצצר עליו הפסק חקור וננאלי אין דעתו לצבות צו לאחר פסק ונפקיר צלצ שלם ולא קסה כלל דאם לא נאלא ע"ס יהא יוסצ וצטל דהא יכול לצטל דננאלי ונטעם הפקד, וכל זה קודם זמן איקורו חבל לאחר זמן איקורו דאין יכול לצטל חזר ל"י הק"י דנאלי יעשה חס לא ננאלי ע"ס לשרוף כיון דאין יכול לצטל ונפ"ז דצרי ר"י דקודם זמן שפיר יליף נוק"י דהוא צשריפה חלה כדחה הק"י כיון דיכול לצטל חבל לאחר זמן איקורו כיון דאין יכול לצטל ח"ב ח"א ללמוד נוק"י נטוהר ו. וזה ר"י דהשצתתו צבל דבר, חנוכס נ"ל דזה דוקא לר"י חבל רבי עקיבא ע"ב יליף נטוהר רק וננאלי ונלינו ולא נוק"י דה"א הק"י יש לו פירכא דנאלי נטוהר שכן איקורו איקורו פקס עולם חאנור צחנוך ט"ס לו היתר לאחר פסק אך ר"י לשיטתו ק"ל דחנוך שצצר עליו חקור לעולם וספיר יליף נוק"י חבל רבי עקיבא ודאי ק"ל כהלכתא דאחר הפסק נותר ולא הוא ק"י כנו"ש אך י"ל דשפיר יליף וננאלי ונלינו נטוהר דחכמים לא דחו דצרי ר"י חלה לשיטתו דק"ל חסם חלוי ומטאת העוף הצא על הקפק צקצורה חבל ר"י ודאי ק"ל גם צזה כחכמים דהם

זהם צטריפה וספיר יליף צוואי ונלכו ונותר
שהיא צטריפה ול"ג גם לאחר איסורו הוא
צטריפה וניוסצ קוסיות כיון דרבי עקיבא ק"ל
בר"י דאין ציעור חנוך אלא שריפה ע"כ גם
לאחר איסורו צטריפה וזה שכתב רמ"י ז"ל
דיליף ונותר היינו דיליף ונוואי ונלכו ונותר
וא"כ לאחר איסורו צטריפה וא"כ ע"כ תשציתו
ונעיו"ט :

ורמ"ש י"ס לייסצ דצרי הרנוצ"ס שהציה
הכ"נ דלחונן ידוע לא ונהכי
ציעול וכן כתב הכלכו צטס גאון ותונה הפר"ח
ז"ל ונו"ה דאונריין בגנורא (דף ו:) וכי נוסכת
לה לצטלה הא הוי חנוך ידוע וכן קשה ונלקנון
ה"י יוסצ צצהנ"ד וכזכר ש"ס חנוך צחוך ציתו
דהוי חנוך ידוע וי"ל דק"ל הטעם דלא ונהכי
ציעול צחנוך ידוע דלא ונצטל צצז שלם דדעתו
לזכות צו לאחר פקח אונס צגנורא קס אונר
ר"י אונר רצ ורצ ק"ל בר"י דחנוך לאחר הפסח
אקור וא"כ ונצטל צצז שלם :

עור נראה דהנה צחידוסי הר"ס ז"ל הקשה
דאין וועיל ציעול צחנוך דנוסי ל"י
כעפר הא אונריין צקובה דף ג' דאס וניעוט
הקובה צברים וכסתות לא ה"י ציעול דצטלה
דעתו אלא כל אדם וכן הכא אין דרך כל
אדם לצטל ולחשוץ על חנוך השוא הון רצ,
סה"י כנו עפר, אף י"ס לוונר דצטלונא גצי
קובה לא הוי דרכו צכך דהא אפשר שלא יהי
גצוה ונעשרים אונה ולא יהא לריך לצטלו
צברים וכסתות וגם יכול לצטלו צעפר ולחורות
דדרכו צכך, אצל הכא ונחנות איסור חנוך ע"כ
דרך כל אדם לצטל כל חנוך צצרתות ונעשה
י"ל דוודאי ונדאורייתא קודם סגזרו חכמים
סלריך לצער נשוס שונא יצא לאכלו ספיר ה"י
וועיל אף צחנוך ידוע, אצל עתה שאקרו
חכמים נשוס דיצא לאכלו ונוילא אין דרך
צני אדם לצטל רק חנוך אינו ידוע אצל צחנוך
ידוע הדרך לצער ונוולות חכמים ונווילא אס
עוצר ונוקיים חנוך ידוע צציתו סוצ לא ונהכי
כלל הציעול דצטלו דעתו אכ"א כנו כרים
וכסתות ולפ"ז לא קשה ונהגנורא קס דכי
ונכסת לה לצטלו דהא הוא צאנות צדק צחנוך
ונציתו רק שנואל אחר כך גליסקא יפה וודאי
כה"ג לא סייך לוונר צטלה דעתו דהא לא
הסחיר צציתו צנוכוון וכן לא קשה וניוסצ

צצהנ"ד דאכן קהדי דאין רלונו צחנוך ורק
שאי אפשר לו לצער ולא סייך צטלה וניוסצ
ג"כ ונה שהקשה הפר"ח ז"ל נוככר צצוני קורה
אי לריך לצער דהתם אנו דכין לוונר דלא
לוו חכמים כלל לצער וספיר הוי דרכו צכך
ועפ"ז י"ס לייסצ דצרי הטור סיוון חל"ד שכתב
ואונר הצדיקה יצטלנו דהשתא אפילו אס נסאר
צצית חנוך שלא ונלא חנולו עוצר ונשנוע דאס
לא ציעל ונסאר חנוך צחוך ציתו אע"פ שלא
ונלא עוצר והקשה הצ"ח דא"כ אונאי אונריין
צגנורא (דף ו:) גזירה שונא יונלא גלוקקא
יפה ה"ל לציונר גזירה שונא נסאר גלוקקא
יפה אלא וודאי כיון דצדק צחנוך יפה אף
אס נסאר צציתו חנוך שלא ונלא אינו עוצר
רק לאחר שונלא וניחא לפי ונה דאונריין
צצציות דף י"ח צונלא דס צצעה תשנויט שלא
צצצית ווסתה פטור דאניס הוא וצצצית ווסתה
חייב קרצן ואצ"ג דווסת דרצנן ונינו כיון
דחכמים אונרי דלריך לפרוש קנווך לווסתה
ונוילא לא הוה אונס , וצ תצוצי פנים ונאירות
כתב דאס אכל צצר ונודע אכ"כ קה"י טריפה
ע"י שאלת ה"ל כפרה כיון קה"י אונס דאכל
צחיתר דרוצ צהנות כסרות ונהן וכל זה צשאר
טריפות אצל צצונלא טריפה ע"י שלא צדק
הריאה לריך כפרה כאוכל טריפות צצוגג כיון
דחכמים ליו לצדוק הריאה והוא לא עשה
כן לא הוי אונס וכן הוא צשאר טריפות היכי
דחכמים חייבו לצדוק כגין צצר אורות היכי
דשכיחא תולעים צנועים ואס אכל צלא צדיקה
וננלא קה"י טריפה הוי כאוכל טריפות ונוס
צצוגג וא"כ צחנוך טרס שאונרו חכמים הצדק
לריך סיצטל וודאי כיון צצדק אף דנשאר חנוך
צציתו הוא אונס וספיר ונקס"י גנורא לונה
הילרכו כלל ציעול וע"כ אונרו נשוס גזירה
שונא יונלא גלוקקא יפה אצל קודם שונלא הוא
אונס אצל לאחר שאונרו חכמים הצדק לריך
סיצטל ונוילא אס לא ציעל לא הוי
אונס וחייב אס נסאר חנוך צציתו אף צלא
ונלא :

בס' אור חדש פסחים דף פג : הציא הנוכילא :
ולא תותירו ונונו עד צקר והנותר עד
צקר צאש תשרופו דא' ונה ת"ל עד צקר ונגיד
שאין נשרף עד אור ששה עשר ר' ישנעאל
אוונר א"ל תרי הוא לוונר כל ונלאכה לא יעשה
צחס

זהם, שריפה ונעין ונלחכה הוא, ונה תלמיד
לומר עד זקר אלל אס חל ששה עשר להיות
בשנת נוגד שאין כסרק אלל עד אור ששנה
עשר בו והוא תינא מאוד דאך אפשר דצויע
פשיעא ל" דאסור לשדוף נותר וצשנת לריך
קרא וכן תנוהו צזה הרצה אחרונים, ולפענ"ד
נראה לפרש דברי הוכילהא בפשיעות דפסחים
(דף ע') אומר ר' כהנא דקהם זקר יש לפרש
זקר שני ודוקא נוסוס דכחוב ראשית ונפרשין
זקר ראשון אלל קהנא יש לפרש זקר שני,
ואך דנוסקין שם דקהם זקר הו' זקר ראשון
בזר הקסו הוס' שם מדאמרינן צפסחים דף
(קכ:) לריע דקתנא הו' זקר שני ואפשר
לומר דר' יסנעאל ק"ל דיש לפרש דכונה
הכחוב זקר ראשון ויש לפרש ג"כ זקר שני
ולפ"ז פשיעא דאסור לשורפו צויע כיון דגם
לנותר ויקרי זוקר ואפשר לקיים הנהגה לנותר
אלל אס חל ששה עשר בשנת דאז אי אפשר
לשורפו בשנת לקיים זקר שני ונוניל לריך
לשורפו צויע דהוא זקר ראשון דכיון דאס
לקיים לנותר ונוניל דומה יו"ט, וע"ז אומר
הלמוד לומר עד זקר דאס חל ששה עשר
בשנת דאין כסרק צויע אלל עד אור ששנה
עשר אף דלל הו' זקר שני רק שליש:

ולפ"ז מה דנוקסי גנורא דף פג: חל ע"ז
בשנת ישראל צשנת, ואנאלי ליחי
עשה וידחה לא העשה ודקדקו הנופריים
אנאלי לא ליינו בגנורא להקשות על רישא
דנתינת העלמות והגידון והנותר ישראל צשנת
עשר ליחי עשה וידחה ל"ה, ונעמה כיחא
דמרישא לקיינו ד"ל נה"ע לא דמי יו"ט כיון
דאפשר לקיים שניהם לנותר דנוקרי ג"כ זקר
שני אלל אי חל ע"ז בשנת דא"ל כסדוף צוקר
שני ספיר נקסי דכונא עשה דומה ל"ה
ויסדוף צוקר ראשון ונותר דגלי קרא דכל
גונא אסור כסדוף צויע ודו"ק:

שלום יצחה הכהן שטערנבערג
דיין וטיין דפה.

ב"ה בראנאויל

בדברי הגאבד"ק לאקטס שליט"א בחדה
חוצרת חיצונה שנוסה דברי הרשב"א

ז"ל בשנת ד"ד לדברי הטו"א בחגיגה דצח"ע
ח"כ ליכא עשה דלעצית נוסוס דא"ז יכול
לעצוד צו לעולם דציונו אין לרצו רשות עליו
לעכ"ד דדברי הרשב"א אינן נורין כן. אלל
דכוונת הרשב"א דנוסוס הלד צן חורין אסור
לעצוד צו עצודת עצד, גם נש"כ שם
הגכ"י דנוסורת הדין ה" העצד חייב לעצוד
צכל יום וליקח שכרו ונרצו עצוד חלי הנלחכה.
א"ז נוצן למה וכי יש חיוצ על העצד
שלעולם יעצוד, ולא אומר דק הנשחרר עצדו
צעשה ולא הנושהחרר:

ולענ"ד ה" נראה דשורת הדין ה" קלא
י"ה להרצ עת קצוע עדוקא ציוס
זה י"ה רשאי לעצוד צו וציוס נותר לא י"ה
רשאי אלל שיהי לו לרצו רשות לעצוד צו
צכל יום צשנה שיהי לריך לו, וכנגד י"ה
להעצד שעות של חרות צין עצודה לעיודה,
ואולם צאופן זה לא ה" רשאי לעצוד צו כלל
עצודת עצד נוסוס לד חרות צצו, ולזה תקנה
נוסנה ראשונה שיעצוד את רצו יום אחד
ואת עלמו יום אחד, קצזה י"ה קוצה להעצד
סיהי לו ימים שלמים קלא י"ה רשות רצו
עליו וצצאותן הימים י"ה יכול לעלמו לעשות
כל מה שיחפון, ונשאי"כ כשהי לרצו
רשות עליו צשעות חלוקות צכל יום ויום נולל
שגם צשעות קהם לעלמו לא ה" צן חורין
והי נוסועצד לרצו שמוא לריך לו אחר קעה
או שמים, וצציל אותה ההנאה שלפי התקנה
הוא נשחרר לימים שלמים, הוא מרגלה
כגם זה להרצ סיהי לו רשות לעצוד עמו
עצודת עצד ציוס השייכים לרצו ואז י"ה
רצו מותר לעצוד צו עצודת עצד כיון קהעצד
עלמו מרגלה צזה, ולא גרע נצן חורין גמור
צצלונו מותר לעצוד צו צפדך כנצואר צתוי"כ
וצרמז"ס כנצואר שם דדברי הגכ"י צחצ"ה.
וניוסצ"ל הנוסנה עוצד את רצו יום אחד
וא"ע יום אחד לפי קזאת היתה עיקר התקנה
וצזה צאנות תקנו את רצו קיובל לעצוד צו
עצודת עצד וסיקיים עשה דלעצית אלל קע"ז
לוחו צ"ש תקנהם את רצו בו, וחזרו ציה
להורות כצ"ש וכיון דליכא הך תקנה שוב אינו
רשאי לעצוד צו עצודת עצד נוסוס לד חרות
צצו וא"כ שוב ליכא עשה דלעצית ולכן כופין
לשחררה אלל צשפחה דנשארר התקנה וצציל
אותה

אומה תקנה מרובה היא צרטרן עלמה שיעצור
זה הרב ציונים שלו עצודת עצד ושוב איכא
זה עשה דלעצ"ת ולכך אי לאו איקורא דעצדו
זה אקור לשחררה וניחא הגני דגיטין דל"ה
וכ"ז לדעת הרשב"א ז"ל :

אבר לדעת הטורא גם לפי התקנה שעצוד
את רצו י"ס אחד כו' ג"כ ליכא עשה
דלעצ"ת כיון דאינו צרטרן לעצוד צו לעולם
(ואילת"ק לדעת הטורא דא"כ בעצד של צ'
שיתפס כיוצא ג"כ דליכא עשה דלעצ"ת כיון
דכ"א אין לו רשות לעצוד צו לעולם. ולא
נולדו שיהא אקור למכיר חלי עצדו. דש"ה
דונוי העצד הוא ראוי לעצוד צו לעולם.
ולפיתוס"כ לצי"ל דדוקא צונצור זמן שאין
לרצו רשות צו אז ליכא עשה דלעצ"ת אצל
בשאין מצורר הזמן שיכול לעצוד צו כל עשה
זה נקרי לעולם ולכך דוקא צח"ע חצ"ת דאס
לא יקצע זמן יום לרצו ויום לעצד הרי לא
יהי רשאי לעצוד צו כלל עצודת עצד כצונצור
ולא נקרי לעצ"ת ואס יקצע ויצרר זמן שז
לא הוי לעולם. ונוס"ה כתב הטורא דצח"ע
חצ"ת ליכא עשה דלעצ"ת, אצל בעצד של צ'
שיתפס כיון דאין לריכס לקצוע זמן מצורר
לזה. ולזה ויכול כ"א צכל עשה לעצוד צו עצודת
עצד שפיר נקרי לעצ"ת) ולדידי ז"ל ק' הקו'
החמורה שהציא יום הגני' נגנו. גיטין דליח
נמאי דפריך אצ"י ונוס"ה איקורא לא והא
נועשה צח"ע. חצ"א כו'. וכלענ"ד ליסב ע"כ
עפ"י הצרייתא הנוצחת צצ"נו דע"ג ע"צ רח"ה
שאינו נוהג כשורה ונכין שאתה רשאי להשתעצד
צו ת"ל לעצ"ת ואח"כ. ותמלא דצח"ע חצ"ת
שאינו נוהג כשורה כיון דרשאי להשתעצד גם
צלד חרות שצו נמילא איכא בחלק הח"ע עשה
של לעצ"ת שהרי בחלק הח"ע הרי יש העשה
של עצ"ת אלא ופני שאינו יכול לקיים לעולם
שהרי הצלד חרות אינו צרטרן אצל נוכיון
שאינו נוהג כשורה יכול לעצוד צו גם עס
החלק כ"ח שז. נקיס צו העשה של עצ"ת
בחלק הח"ע ומהשתא נמילא ניוס"ז נמאי דמ"ק
הצו על אצ"י ונוס"ה איקורא לא והא ההיא
ח"ס חצ"ת דכפו את רצה לשחררה ונוס"ה
דעצדו צה איקורא וא"כ אינו נוהגת כשורה
ונמטר להשתעצד גם עס הצלד חרות שזה

וא"כ שז איכא עשה דלעצ"ת צלד הח"ע
ואפ"ה כפו את רצה לשחררה :

בגנזר ד"צ ע"א צהוקי ד"ה נ"ט הק האיד
עושין שליח לגלגל עיקה ולהפריש
חלה הא אין צידה להפריש עתה חלה כשהוא
קנוח. והוי כצידה להפריש נועיסה ונגולגלת
על הקנוח לכשיתגלגל. וכי עוד אצל אין לונו
דנוס"ה דצידה ללוש וגלגלגל להכי נמ"י נוס"י שליח.
דא"כ נמאי קונצט"ל ציצנוות דל"צ כאונור כתוב
גט ליצנותי כשאכניסנה אגרסנה הא צידו
לצא עלי' ולגרסה אלא ודאי כיון דהשתא לא
נולי לגרסה לא נולי נוס"י שליח כיון דנוחוקר
נועשה לצא עלי' וה"כ כו' עיי"ש צהוקי.
וצה"ש להגרעק"א ז"ל הכי צל"ע דצרי החוק'
אלו ח"ל ק"ל כיון דנקטו דצידו ליצס א"כ
עדן קסה הא הוא צעלנו יכול לגרסה עתה
לכשתחיצס דלא הוי דשכלכ"ע וא"כ נולי נוס"י
שליח כמו כחלה וע"ל עכ"ל. ולדעת ה"ה העני'
דצרי החוק' נוצאריס הי"ע, דאס כאונור גבי
חלה דנולי' נוס"י שליח הוא נוס"ה דצידה
להפריש נועיסה ונגולגלת על הקנוח לכשיתגלגל
אצל נוס"ה דצידה ללוש וגלגלגל לא נמ"י כיון
דנוחוקר נועשה נקרי עתה אין צידה, יש
לחלק שפיר צין עושה שליח להפריש חלה
וצין חך איצעי כתוצו גט ליצנותי לכשאכניסנה
אגרסנה צהכא עושה שליח שיפריש אחר
שתתגלגל אמרינן הואיל וצידה להפריש צעלנו
נועיסה ונגולגלת או אחר שתתגלגל הקנוח
והואיל וצידה עתה ואין נוחוקר שום נועשה
שיחול הפרשה של חלה לאחר שתתגלגל הי"כ
יש צידה לעשות שליח שיפרש לאחר שתתגלגל
ובותה הי"כ צאנות. הוי אמרינן ציצנוה שיכול
עתה לעשות שליח שיכתוב לה גט. לאחר
שיכניסנה דהוי דנויא להכא צכיון דצידו לכתוב
לה גט עתה שתתגרש צו לאחר שיכניסנה
וא"כ יכול ליתן גט עתה שיחול לאחר שיכניסנה
ה"כ יכול לנכות עתה שליח שיכתוב לה הגט
לאחר שיכניסנה וזה הי" מנוס דנויא דחלה
שהכלל הוא דיכול לעשות עתה שליח על העה
צצידו גופו שיחול אז הדצד. אצל האיצעי
צגנו ציצנוה הוא כאונור כתוב גט ליצנותי
עתה שאגרסנה צו לאחר שאכניסנה וזה אינו
דונוה כלל וכלל לחלה דכיון דאין צידו עתה
לגרסה שיחול עתה הגירוסין. אין גם צידו
לעשות

יכול לעשות ג"כ שליח על של עתה (דע"כ דעת התוס' הבא בלריך בליחות לכתובת הגט ועיין בהגהות הגר"ש לאהדא ז"ל בדורש לזיון דרוש י"ג) ונצוארים היטב דברי התוס' ונייבצ ע"ז קושית הגרעק"ה ז"ל:

משה מוינעשטער

בהנאין מיהר"ם זצ"ל מעיה"ק ירושלים ת"ו
חז"ק בראנוויר.

ב"ה זאנויערציי.

אתכבד בזה לקחת חזל בקונטרסו הנחמד יכונה צסס "חדרי תורה" אשר קראתיו וכתבתי נאלוד ונהפילפוליס היקרים שנדפסו בי ואחרי רואי שגס כבוד דודי הגאון הנפודקים שליט"ה אבדקיק קראקא נקלס אחרו צהקס תו ושואף נאלוד צקיווה אונרתי לבאי מדרי צמורת אשר עלה צרעיוני: צקי נשנה לנולך פ"ה אל: שנת הקשה לי"ל קרא להחיר נולחת קרצנות אפילו צשנה היפוק לי דעותר דעולת חיינ נשוס נענד ואין עיצוד צאובלין ולא חשיצ נללכה יעויש תירולו ונראה לי ליטצ דהנה העעס של הונקסה לנולך סג"ל הוא נעעס דאין חסונ נללכה כיון דאין עיצוד צאובלין זה אחי שפיר צולחת רשות אלל צינחת קרצנות שהיא נולח דכחיצ על כל קרצנד הקריצ נולח וצשיעת רש"י צצילה דנולח אחשצי לנוללכה ח"כ שפיר אלל נולחת קרצנות חשיצ הנולחת נללכה לכך שפיר לייך קרא להחיר נולחת קרצנות אפילו צשנה דרויק:

שמואל רב ישכר הארניצער

בן ונער להגה"ק טרן חתים וצ"ל ונכר להרחיצ בעל תפארת שלמה ז"ל.

לעשות שליח שיכתוב עתה הגט קודם שיכניסנה ודכותי הבא גבי חלה אם תעשה שליח שיפריש ויעשה ונגלגל על הקנות לאחר שיהגלגל יהי תלוי צהך חיצעי צכחיצ גט ליצונתי ואף דהיא צעלונה יכולה לעשות כן היינו נשוס דכל לגבי עלונה הוי נמוקר נעשה הלישה כצידה אלל לגבי עשית שליח הוי נמוקר נעשה כאין צידה ונשוס"ה י"ל דלינה יכולה לעשות שליח להפריש ויעשה ונגלגל על הקנות לכשיהגלגל כיון דאין צידה עתה להפריש חלה וא"כ ה"כ גבי גט אף שהוא צעלנו יכול לכתוב לה עתה גט נשוס דצידו לצא עלי ולגרשה וכל לגבי עלנו נמוקר נעשה ונקרי צידו אלל לעשות שליח שיכתוב עתה גט י"ל דלינו יכול לפי דלגבי עשות שליח ונקרי נמוקר נעשה אין צידו וכיון דאין צידו לגרשה עתה אין גט צידו לעשות שליח על של עתה אלל אם נאלוד גבי חלה דנלי נשוי שליח נשוס דצידה ללוש ולגלגל ולהפריש עתה חלה ונמוקר נעשה ונקרי צידה וחשוב שיכולה ח"כ נלי נצע"ל ציצונה דודאי גט שס יכול לעשות שליח שיכתוב לה עתה גט נשוס דצידו לצא עלי ולקדשה עתה ונמוקר נעשה ונקרי צידו כונו כחלה וחשוב שיכול עתה לגרשה וא"כ אין שוס נקוס להאיצעי ציצונה אלל ע"כ דנמוקר נעשה לא ונקרי וצחלה נועלת השליחות לפי שעשאהו שליח להפריש כשהגלגל וזה צידה ולינו נמוקר נעשה להפריש ויעשה ונגלגל על הקנות וכשתגלגל לפיכך יכולה גט לעשות שליח על העת שכבר תהי ונגלגל אלל ציצונה שבוכה שליח לכתוב גט קידם שיכניסנה לזה ד"ל דלינו יכול לעשות שליח כיון שהיא צעלנו אינו יכול לגרשה עתה אינו

חדר אגדה ודרושים

ב"ה לסדר פרשיות פ' בהרי

התורה הזה נפיד יכול דצרים ככתנן ת"ל ואספת דגנך הנהג בהן ונהג דרך ארץ דברי ר' ישועאל וכו' ע"ש ונוקשין הנפודקים דלמה לא לנוד ר"י דרשא זו עוד נהנוקדס ונפסקה

ואספת את הצואה צ"פ כילד ונצרכין ח"י ת"ר כתי' ואספת את דגנך ונה ונה תלמוד לוור לפי שאלוד לא יניש ספר

בעזה"י פראקא.

בילקוּט (נושלי כ"ד) על שדה ח'ס' עלל
עצמתי זה אדם הראשון. וצל כרס
אדם חקר לב זה חוה, א"ר הינא היכן ונלינו
שנקרחת חוה אדם, שכן ונלינו כתפארת אדם
לשנת ציה, והנה עלה כלו קונטינים, וקון
ודרדר תלניח לכך, כסו פניו חרולים, צזעת
אפיך האכל לחם, וגדר אצניו נהרסה, וישלחמו
ד"א ונגן עדן: והנה יש לדקדק בקיום הנואנר
וגדר אצניו נהרסה, וישלחמו ד"א ונגן עדן, הלא
לא הי' נהלורך להרוס הגדר של ג"ע בשלחו
לאד"ר נוסס. כי הי' יכול לשלחו דרך הפתח
שבו נכנס לג"ע, ואגז יש לדקדק ג"כ בפירוש
רש"י ז"ל (פ' צלק) גדר נזה וגדר נזה, קהם
גדר כל אצנים הוא, ונאי נפקא לן וניה אס
הגדר הוא של אצנים או ונונינים אחרים,
ונראה לי לייסד צדך נכון בהקדם וי"ש צסי
נחוק נודעס לר"י פרחי ז"ל, צסס חיל לפרס
דברי חכמו"ל שאלו לחש נופני נה אזה ונלי
צין הגדרות, אנר להס נופני שחני פרלתי
גדרו של עולם, והא תנויה, דונה לנו לדעת
היכן הוא ונלי, ואס הוא ונלי צין הגדרות
או צנקים אחרי, ונאי איכפת לן, ועוד לריך להצין
הצטובה שהסיצ חני פרלתי גדרו כל עולם,
ואיך צזה נתיסצ הקושיא לנה הוא ונלי צין
הגדרות, חונס הדבר ידוב כי נחש הוא
י"ה"ה וי"ז שוליס אותו לנה הוא ונלי צין
הגדרות, ר"ל לנה אזה נפתח את האדם.
צתחילת הפתי צסיג וגדר, ולנה חין אתה
נפתח אותו על גוף העצירה עלונה, והסיצ
תשובה נלחת ע"ז וכה אנר חני הוא שפרלתי
גדרו של עולם, רלוני לוונר כשפתיתי את חוה
לאכול נענ הדעת לא עלתה עלתה צידי אלא
על שפתיתי אותה לעצור על הגדר שהיא הנגיעה
כונ"ש ולא חגענו ואני ע"י הגדר עלה צידו
לפתות אותה לאכול נענ הדעת ונאותי פרי
ונאותה, אשה לנדתי לעשות כן להיות ונלי
צין הגדרות, ודפח"ח, ועוד אקדים הגוי קובה
(דף כ"ב) שצצ שנות יש לו לילר הרע, וכו':
יחזקאל קראו אצן, שגאונר והסירותי לב אצן
נצטרבס, ונחתי לכס לב כשר: וע"ז יתבאר
הילקוט הכ"ל היטב, דכל הני הרפתקאות דעדו
על אד"ר שנתקלל צזעת אפיך תאכל לחם
וקון ודרדר תלניח לך, כל זה גרס לן הנחש
הוא

ונפרסה זו דכתי' ואקפת את הצולחת ונודע
כער צקוסי זו עד שהגיע לנשנה הורה וע"ס
נחשצת נורדכי להג"ו נורדכי צנעט ז"ל וי"ש
צתי קוסי זו צאריכות, וא"ל צפטיעות ועפנו"ס
הגאון הקדוש צקפרו חור החיים רפ"ז דיש עשה
ול"ת על קפיח' שציעית ונדכתי' קס שנים
תורע סדך וקס שנים תזונור כרעך ואקפת
את תצולתה אצל לא קציח' שציעות ולאו הצא
נוכלל עשה ע"ס ולפ"ז ל"ק כלל דלא סייך
להקשות כאן נות"ל ואקפת את תצולתה אחרי
דלריכא להסניעמו לעצור עליו גם צעשה נוסא"כ
צפי קריאת שנוצ, וצזה ניוסצ קוסי הונחת
חינוך על הרענצ"ס שכתצו דאוסק פירות
סצוצות עוצר גם צעשה ע"ס (נולוה סכ"ע)
דנו"ל כל זה ולי"ע על הגאון הזה שנעלס
נונוו דצרי ח"ח הכ"ל:

ועי"ל עפנוסז"ל צפי"צ דשציעות (נו"ז) חור
ודוחן פרגון וסונשו ויין שהשרסו לפני
ר"ה כינסן אתה צצצוצות דכתי' וקס שנים
תורע סדך וקס שנים תזונור כרעך ואקפה את
תצולתה וצצצוצות וגוי רכצ"י אנר וננין
לתצולת שצא שליט לפני ר"ה כוכסה אתה
צצציעות ת"ל ואקפת את תצולתה אף משהציה
ע"ס צירוסלנוי וכן צילקוט שנועוני כאן ע"ס
וא"כ על כרחך לריכנא כאן חאי ואקפת את
תצולתה לדרשא זו ולי"ע על הגאון צעל נחשצת
נורדכי שנעלס ונונוו גפי שעה כל זה:

ועי"ל עפנו"ס הנפורשים צענעס ונליה בעיטה
סיסצות צצצוצות דוקא ועפנו"ס חז"ל
צרכות (כ"ה ע"צ) ח"ל רצא ל"צנן צוועתה
ונניכו ציוניי ניסן והשרי לא תתחזין קנאני כי
היכא דלא לטרדו צנוחייכא כולא שהא ע"ס
נוולא שהי' נצטלים נותרה צי חדקים צשנה
צזונן זריעה וקלירה וצשש שנים וולטרפות לשנה
סליונה וע"כ ועכ' ר"ה הצ"ה שישליוו חסרון
זה צשנת הסנויעה ויהי כולו להי וי"ל דזהו
נפירס צפסקוקים כאן קס שנים תורע סדך
וגוי ואקפת את תצולתה וע"ז וצשנה השציעית
שנת שצהון יהי לארץ שנת להי לנוללות
החסרון שהי' צשש הסנים ע"י אסיפת התצולת
ח"כ ל"ס להקסוה כלל נות"ל ואקפת את
תצולתה ודו"ק:

הק' מנחם מאגדל קרענגיל בהמח"ס דבש וחלב.

הוא הילת"ר סנקרא חנן בשביל שפיהה את
הוא רק בגלל ואנו לא כשם שאין וניתה
בנגיעה כך אין וניתה באכילה וגדר אצניו
בהרקה וצ"ה הגדר עלתה להאצנים הוא הכחש
הוא הילת"ר וכל דיל"י להרוס הצנין שהתקין
לו פדי על וציוס אכלו מעץ הדעת ינוהו
וקתם גדר של אצנים הוא ובכל ונקים ופתה
הילת"ר וכל דיל"י רק בגדרה נפלי שפ"י ידו
צ"ח נאדל:

במגרת (א"כ ג) עד יסקיף וירא ד' משונים
עיני עוללה לנפשי וכל צנות עיר.
לוד לרזני אורי חכה ללח"ו צבור חי וידו חנן
צ"י לפו ויט על ראשי אנרתו בגזרתו אנרתו
לחבר אלו ונקראי קודם בהקדש וי"ש רבינו
בעל ונגן אברהם ז"ל צספרו שגון שגון (נוצח
צק) ערצי נחל לשבת תשובה) על הפי (פי
וירא) ויאמר ד' זעקת קדוש ועמורה כי רצה
ומעלהם כי בצלה נאורה וכו' יש לדקדק
כפל השגון צננות סובות עיר יש לדקדק
באונורו חלדה נא ואראה בו ופירש רש"י
ז"ל ליווד לדיינים שלא יפסקי דכי נפשות אלא
צראי וקשה הו דכיס גם עפ"י עדים צלא
ראי וי"ל עם ויה דאיריין צפיע דקנהדרין
וי סתחייז שתי וניתה נידון צמנורה והקשו
החוק' הו עדים האחרונים שהעידו על המנורה
הי"ל עדות שא"ה להזינוה דהא גצרא קטילה
צעי לעיקטלו והירלו כגון שראו הדיינין צעלנוס
והנה נשפט קדוש שהי חרוץ נאורה היינו לפי
שלא הי כוונהם לרעה כחשד העיד הכתיב
ואבשי קדוש רעים ומעלים לד' נאורה ואוננס
ידוע כך הוא דרכו של ילה"ר היום חנוור
לו עשה כך וכו' ונשחננו גם צקדוס תחלה
הי להם מעלים קלים אשר לא הי נוגיע
להם נשפט חרוץ הווא אלא נשפט קל ונהו
רק שנעשו צמנורה כדון וי סתחייז צ'
וניתה והיינו דקאנור זעקת קדוש ועמורה
כי רצה ונכצה וכעת ומעלהם כי בצדה נאיר
חנוור יותר ונחשבונו וצחא לא ונהני עדים
כקושיה החוק' ולכן חלדה נא ואראה צעלנוס
וא"ש ליווד לדיינים שצ"ג אין דנין אלא
צראי עכלה"ק וצ"י וע"זיחונו היטע הפקוקים
הי"ל פירעונו הנציל הנוקין אנור שארצנו
צנפס מחויבים שתי וניתה ונידונים
צמנורה דהא צתחילה לוד לרזנו רק כלפורה

יח

ואח"כ לוותר צבור חי וידו חנן צ"י ואח"כ
לפו ויט על ראשי אנרתו בגזרתו וצחא לא
נהני עדים דהו"ל עדות שא"ה להזינוה דהא
גצרא קטילה צעי לעיקטלו לזה אנור צתחילה
הנוקין עד יסקיף וירא ד' משונים צעלנוס וידון
אותם צראי וצוניתה חנוורה יס"ס צהסכל"י:
בפ' (תלוא) כתיב לנאורה כהז רצנו צעה"ט
ז"ל כה"ל רנו ת"י ת"י ת"י שנים הי
נוהג הדלקת המנורה ועם דצרי הקדושים
כראה ל"י לרנו צתיבה לנאור קוט: לונין
"נוקדש" ראשון "נוקדש" אחרון כי מלת אחרון
פירושו שני כמו שהעירני ח"ה העופלב הצקי
באגדה וויה אברהם נפחלי ז"ל שנואל בן
דצרי רצנו צעל תו"ע ז"ל צונק דנאוי (פרק
זין) ונעשר שני באחרונה וי"ל וכן יש לפרש
באחרונה ויה שחמרי אלו נעשר ולא ויה
שהוא באחרונה לכל הגרגורות כולן שאין לו
טעם שיאחר עד לאחרונה ונואל צכתוב
כיואל צזה שחמור (צראשית ליג) וישם את
השפחות וילדיהן ראשונה ואת אלה וילדיה
אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים ולא
נוגע לקרא אחרונים לאנלעייס אעפ"י שיש
עוד אחרים אחרים והיינו דכלפי הקדושים
אליהם קרויים אחרונים ושנעתי שגון הכתוב
יש תשובה לשאל צפוק (חגי צ) יז"י כבוד
הבית האחרון שעל בית שני נאורה ונואל שאין
עוד שלישי והתשובה שפירשו כמו אחרונים
דלחא שיש עוד יוסף ורחל אחרונים לה כן
צית שלעתיד שצנה צמנורה צינוני יה"אחרון
לזה השגה וזכיתי אני להציא עד שני ועל פי
שניהם יקום דצר דכתוב צפרשת שנות ושנעו
לקול האות האחרון וחוזר ונותן עוד אות
שלישי עכ"ל הק' של צעל תו"ע חכ"ל: וע"ז
יתצאר כי ת"י וה"כ שנים הי נוהג הדלקת
המנורה צשני צתי הצמורה:

בפ' (ויחז) ועשית ענודי חקד ואננה פירש
רש"י ז"ל חקד שמושין עם הנחיס הוא
חקד של אונת באינו ונלפה לתשלום גנוול
אנרתו לדרוש ע"ז הג' צרכות (דף י"ח)
רשעים צחייס קרויין נחיס ואנורו ז"ל (צמות
דף ק"ג) כל עוצתן של רשעים רעה הוא אלל
לדיקים שחמור השנור לך פן מדבר עם יעקב נעזב
עד רע צעלנוא רע לחי"י אלא עוז אנאוי לא
אלל שמו וינה עוצתן של רשעים רעה הי
אלל

אלל לדיקים, וזהו חקד שמועין עם הנותים ר"ל עם הרשעים אשר נחיהם קרוין נתיים. הוא חקד של אונת שאינו נולפה לחטא גוול, לפי שאלל לדיקים טווען של רשעים, ונאוד רעים:

אנב אפרס הפסוק רק צעניך תצטו ושלמות רשעים תראה (תהלים לדיק) ובתיב לזה רשע ולא יסלם, ואיתא בגמ' מגילה (דף ה') כל מקום שנאמר חכמים עיניהם או ניתה אי עוני, דהנה העינים שהרשע לזה ולא יסלם לפי שאינו נתיירא ונעוטה, ולזה עלה יעולה רק צעניך תצטו, ר"ל שתתן עיניך בהרשעים עד ונהרה שלמות רשעים תראה, שישלנו ניד הלוואתם, כי יראו ניתה או עוני לקראתם.

בעהמ"ח ס' פנים נאירות נציא נקפירו כחנות אור צס דודו רציו הש"ך ז"ל. יסוד הפסוקים הפלה למשה איש אלקים, תשז אנוש עד דכא, ותאמר טווע צני אדם כי אלף שנים צעניך כיום אהמול כי יעבור דאונרו חז"ל עד דכא, עד דכוכי של נפש, שאפילו קידם ניתהו נהני תשובה, ונשה התפלל קודם ניתהו, ועיקר תפלתו הי' להתיר נדרו של הקצ"ה דהוי כאיש אלקים ואיש נתייר נדרו אשתו, אך שלא הי' ציוס שנועה, א"כ אין הצעל יכול להפיר, ולכך אמר הפלה לנשה איש אלקים, שתפלתו הי' נשום שהי' איש אלקים, וצידו להפיר, ולכך אמר תשז אנוש עד דכא, שנתרשל עד קונוך לניתהו, וי"ו נהני תשובה לצעל הגזירה, ואם האמר שאינו ציוס שנועה, לכך אמר כי אלף שנים צעניך כיום אהמול, כי יעבור, א"כ לגבי הקצ"ה הי' הכל ציוס שנועה, ודפח"ח וס"י: ודצריי היקרים, הנאירים כספירים, האירו עיני ואראה כי הר"ת בהפסוק (פי נטות) "שנועה" אישה, ציוס "שנועה" "והחריש" "לה בגונו" "משה" שאפילו שנתרשל ורע"ה עד קונוך לניתהו וי"ו נהני תשובה לצעל הגזירה, כיון לגבי הקצ"ה אלף שנים יום יחסז ולכן ציקס שישנועה הס"ת אליו בשנועה, כיון דהוה ציוס שנועה:

בגמ' שבת (דף ל"ו) ת"ר נקושם זה ללפחד וכן הוא אומר ויהי צני ישראל צונדצר וינאלו איש וגונו, ולהלן הוא אומר אצטו את

צונדצר ויה להלן ללפחד אף כן ללפחד, דצרי ר' עקיבא, אומר ל"ו ר' יהודה צן צתירא עקיבא צין כך וצין כך אתה עתיד ליתן את את הדין, אם כדצריך התורה כיסמו ואתה נגלה אותו וכו': ואלא נתיבא, הוה (פירוש נאירה חטא נות דהא כתיב גבי ללפחד כי צמטאו נות) ונויעפילו הוה, פירש רש"י שלא הרשע כל כך צמלול שבת, כיוולא צדצר אתה אומר ויחר אף ד' צם ונלמד שאף אהרן נלטרע דצרי ר' עקיבא, וכו': ואלא הכתיב צם, ההוא צמזפא צעלנוא, וכו' וכו' צק' לית חן וז"ל, וכו' לשכך נעל ר' עקיבא תלכות ר"י צן צתירא, הא דגילה ויה שכיסה התורה, ד"ל הא דאמר ר"ע נקושם זה ללפחד ולא הקיל לוונר באידך ניד סה"י ון הנועפילים, לפי דאמר צפרק הזהב שזשיב דוד לשונאיו סה"י אונורים דוד הצא על א"ה ניתהו צוה, ואמר להם הצא על א"ה ניתהו צמק ויש לו חלק לעוה"צ, אצל הוולצין פני חצרו צרבים אין לו חלק לעוה"צ, הרי דר"ע יותר וי שאין לו חלק לעוה"צ, ונוי שהייצ ניתהו צ"ד, וא"כ י"ל ר"ע דאמר ללפחד הי' נקושם ולא ון הנועפילים, לטעונוי אצל דאמר צפי חלק דור המדבר אין להם חלק צעוה"צ, שנאמר צונדצר הזה יתנו צעוה"צ וס' ינותו צעוה"צ לפי"ז אס' הי' ללפחד ון הנועפילים שהי' זה צענת חטא ונרגלים, וכבר נגזר עליהם צונדצר הזה יתנו וס' ינותו הי' גם ללפחד צכלל גזירת דור המדבר שאין להם חלק צעוה"צ, אצל אס' ללפחד הי' נקושם שזה הי' תיכף כשצאו למדבר שבת סכ"י כנו שפירוש רש"י"ל כאן, לא הי' צכלל גזירת דור המדבר, שעדיין לא נגזר עליהם צונדצר הזה יתנו וס' ינותו, לכן עדיק לר"ע לפרש ללפחד הי' נקושם נלונר סה"י ון הנועפילים, שזה חטא חיוצ מיתה צ"ד ויש לו חלק לעוה"צ, וזה אין לו חלק צעוה"צ, עכ"ל: וגם איני לא אונגע נלהלדריק את הלדיק דנועיקרא, התנא האלקי רצי עקיבא צוה שדרש, שכלפחד נקושם נוגז"ש של הפ' ויהיו צני ישראל צונדצר וינאלו איש לפי שרצי עקיבא הי' יודע לדרוש על כל קון וקון תילי תילים של הלכות (נאחות דף כ"ט) והשכיל שהס"ת נהפ' ויהיו צני ישראל צונדצר, וינאלו איש עולה

עולה וקפד תק"צ, כוננין ללפחד בן חפר
ולכן לא הי' חושש, כוננין כי ללפחד הי'
הנזקק:

בפ' (לפרט) ויאמר משה אל אהרן קח את
הנוחתה ותן עלי' אש, ועל הנוחת
ושים קטורת וחולך נהרה אל הצדה וכפר
עליהם כי י"ל הקלף נלפני ד', החל הנגף,
ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך
הקהל והנה החל הנגף צעס, ויתן את הקטורת
ויכפר על העם: כל הנופלים תלו כאן
זיניהם, ואז להם הצעל עקידה כולם פת
אחד תנוהו אונה שכתוב ויקח אהרן כאשר
דבר משה, דונונוע שלא קלה צדצרי נשה
כלום, ואדרבה כלפי ליא, נשה לזה לו שקידם
סלך אל העדה יסים את הקטורת, והוא לא
כן עשה, רק רץ אל תוך הקהל תחילה, ויחייב
נתן את הקטורת, והנה צעל העקידה נחתך
דולת ויתן הי' דהאונת שאהרן לא קינה
כלום, ועשה ננוש כליות נשה, רק בשראה
שלא הוציל הקורת כלום, סילק את הקטורת
ויכפר על העם צדצרי אחר היינו צהשונה
ובתצ האלפסיך ז"ל, דזה דוחק גדול לומר שלא
הועיל הקטורת, הא רז זה עקר לי נלהינו
שהקטורת עולר הנוגפה יעו"ש: ולענ"ד נראה
לקיים דצרי צעל העקידה, והא דכונסר לו רז
זה שהקטורת עולר הנוגפה, שעולר רק צהשונה,
שכן "קטורת, צגוני": "צתשונה" כונו שוליו
ג"כ צונדרש הנעלם (פי' וירא) דצי אחא איל
לכפר ערבל, אחא לגני אופסיו" לחישי עלי'
כל צני נחת, אונרו גצרא רצא אחא הכא
כ"ז לגני אחו לגני אונרו לי' לא חס על
אוצדנא, אונר להו נהא, אונרו לי' דליה שצעה
יונין דשאר נוחנא צונחתא, וכל יונא אחתקף,
ולא אחצטל, אונר להו כ"ז צני כנסתא ונתצב
רמוני ון קדם קצ"ה, וכו', ואונרו צרעות כפסכון
עכנא דקצ"ה יהי' למשה, וענינה דקצ"ה
עוני', עזדו בן חלת עוננין ואעזדו צכל נחתא
לארצב צוייתא והוה אוננין בן, וכו' וכד תסיינו
אונרו אילין פקוקי' ויאמרו נשה אל אהרן
קח הנוחתה ותן עלי' אש וגו' וכן עזדו
ואחצטל ונייהו, וכו' חלש לצ" דר' אחא
אדמוך שונע דאמרי לי' כד עזדת דא עזיד
דא, זיל ואינור לון דיחזרון צתשונה, שלינחתא
וקצילו עלייהו דלא יתצטלון נאורייתא לעלם

ואחליפו שונא דקרתא וקארון לה נחתא
נחסיא: ועי' כיחא שפיר דלונה רץ ועל ונה
רץ אהרן כהנא קדישא אל תוך הקהל תחילה,
כדי להחזיר אותם צהשונה, כי זולת הצשונה
לא יוכל לעלור הנוגפה, ואז סילק את הקטורת,
וכאשר ראה כי צתשונה חזרה אז ידיו הנוגפה
צקטורת עלרו:

בפ' (תשא) צפסוק העשיר לא ירצה, כתב
צפ' אצני שוהם, שונעתי דצרי נחא ונוקוצל,
צסם גדול שסיחתן לריך ליעוד, צפסוק העשיר
לא ירצה, יס עעוניס ונוכ רציעי, עפ"י דאונרו
ז"ל צגנורא הנוצזו אל יצזו יותר נוחנוש,
ואונר סחכס לרנו זה צעעניס של העשיר לא
ירצה ונוכ רציעי, סיניח ארצעה חלקיס לעלנו
ועד חינוש יצזו ולא יותר ודפחית, ואונרתי
לרנו גם צתציצות הסנווכות והדל לא ינעיעי,
יס עעניס פשטא זקף קטן, וזהו אוננס עלה,
יעולה לעשיר סיניח לעלנו ארצעה חלקיס,
צכ"ז אס יזדון לו אחיכ דל הולך שחית ופושט
ידו, לא ינעיעי לו ונוצזא, (פשטא נולשון פשיטי
דספרי) ויתן לו כרצתו, כדי שיהא זוקף להדל
הקטן קונוהו:

בגמ' (פסחים דף ז"ן) אונר רב יהודה אונר
שנואל כל הנולות נוצרך עליהן עוצר
לעשייתן, נאי נשונע דהאי עוצר ליסנא דאקדונו
הוא, אונר רב נחונן צרי ליחק דאונר קרא וירץ
אחינוען דרך הככר ויעצור את הכסי, אצי
אונר נהכא והוא עוצר לפניהם, ואי צעית
אינא נהכא ויעצור וילכס לפניהם ודי צראסם,
וכתב ע"ז צפ' איל המלאים, ותנוה נודע
הקתיר שנואל את דצרי ואונר נוצרך עוצר
לעשייתן ולא ידענא פירוש עד שהולרכו
האונראים להציא ראי' נוסקוקיס דעוצר ליסנא
דאקדונו הוא, ולנה לא נפרס שנואל צעלנו
לונר נוצרך קידס לעשייתן, ולא הי'
ספק כלל דצרי, ולא היינו לריכין לראיות,
וכי פירוס נולת עוצר צא שנואל לאשנעיקן,
ואונורא לריך לפרס דצרי, אלל ודאי יס איזה
בוה' פנינויות צדצרי חכמים וחידותם, עכ"ל
יעו"ש תירולו צארוכות, ונראה לי לייסצ הגוני'
הכ"ל בשאקדים הגוני' (שצח דף לנד) וסנחת
אני את הסנוחה זו שנוחה של מלוא ולשנוחה
נה זו עושה זו שנוחה שאינו של מלוא ללונדך
שאין שכינה שורה לו נהוך עלצות ולא נוסוך
ולא

ולא נחוד שחוק ולא נחוד קלות ראש ולא נחוד סיחה ולא נחוד דברים בטלים ולא נחוד דבר שנחה של נולדה שנחנה ועמה קחו לי נחגן והי' כנגן הנחגן והי' עליו יד ד' וכו' כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נועפות ונור תכונתו, שאמר שפתותיו נועפות נועפות ונור עיצה, אל תקרי נור עוצר אללא נור עוצר וכו', וזהו ציחור הגנוי הנ"ל, כל הנולדת נוצרד עליהן עוצר לעשייתן, ר"ל כשרולה לקיים נולדה כתיקונה לריד לבוון נקודס סיהי נור עוצר, היינו להעביר הנוריות והעצבות טרם עשייתם, ויעשה הנולדה רק נחוד שנחה, של נולדה, ורק נולדה כזו צעירי הש"ת חציצה:

בגמ' (שבת דף פ"ט) ואמר רבי יהושע בן לוי צעשע סירד נוסה ולפני הקצ"ה, כל שטן ואומר לפניו רצש"ע תורה היכן היא וגווי' אמר לו כך אלל בן עמרם, הלך אלל נוסה אמר לו תורה שנתן לך הקצ"ה היכן היא, אמר לו ובי ונה אחי שנתן לי הקצ"ה תורה, אמר לו הקצ"ה לנוסה נוסה צדאי אחת, אמר לפניו רצש"ע מוודה גנחה יס לך שאתה נוסחעשע זה צכל יוס אחי אחזיק טוצה לעלויי אמר לו הקצ"ה לנוסה הוהיל ונועטתה עלונך תיקרא על שונך שנחמר זכרו תורת נוסה עצדי וגו' :

והנה יס לדקדק בנוחמר הלז עוצה, חדא נופני ונה אמר הקצ"ה לשטן כך אלל בן עמרם לונה לא אמר לו כך אלל נוסה, והו לונה נחמר שהלך השטן אלל נוסה, לונה לא הלך אלל בן עמרם כאשר נלעווה, וציתר גדלה הפליאה לונה דחה נרע"ה את השטן צקנה רלון ואמר לו ובי ונה אחי שנתן לי הקצ"ה תורה, הלוא צאונת נהן לו הקצ"ה תורה, וגם תשובת הקצ"ה הוהיל ונועטתה את עלונך תיקרא על שונך נוסה, ולונה לא תיקרא על סס בן עמרם כאשר אמר נקודס להשטן, ובראה לי ליישב כל הדקדוקים צדרך נכון כשאקדים הגווי' (תצניה דף ג') תהא כר' יהושע"ה בן צהירא, זמנין דקרי לי צשוניי וזמנין דקרי לי צשוניי דאצא, והא נוקוני לטעובת, ופירש רש"י ז"ל נוקוני דלשכותה לא הוה חסיצ וקרי לי נוסוני דאצוה, והאי דקרי לי צשוניי דנפשי רבי יהושע היינו לצחר

דקנוכ"י : וע"ז יתצחר היטב הנחמר הכ"ל שאמר לו הקצ"ה לשטן כך אלל בן עמרם, נופני כי כי זה נוסה האיש אפילו לאחר דקנוכ"י הינו רולה להקרא צשונו נוסה, רק צשם עמרם, כי הוה עניו נחוד נופל האדם אשר על פני האדונה, ואינו נחזיק עלונו לחסוצ, ע"כ הוה זהיר צלכתך אללי לקראו רק צשם בן עמרם, ולא צשם נוסה, אלל השטן הנורה אמרי הש"ת והלך אלל נוסה, ר"ל קראו צשם, נוסה וכוונתו הי' להקיתו לגאוס שהרי הוה לצחר דקנוכ"י, ונרע"ה כשנעשו שהשטן קראו צשם נוסה אמר להשטן ובי ונה אחי שנתן לי הקצ"ה תורה, הלוא קריאתך אותי צשם נוסה טעות הוה צידך, כי בן עמרם ולא נוסה שווי נקרא וגם אמר נרע"ה להקצ"ה חמדה גנחה שיש לך שאתה נוסחעשע צכל יוס אחי אחזיק טוצה לעלויי (דריקא) היינו שתיקרא על שווי נוסה, ע"ז הש"ת לו הקצ"ה הוהיל ונועטתה עלונך ורלונך להקרא צשם בן עמרם אפילו לאחר שקנוכתיך, תיקרא הנורה דווקא תורת נוסה על שונך :

בגמ' צ"ע (דף כ"א) אמר הקצ"ה אחי הוה שהצחכתי צין טיפה של צבור וטיפה שאינה של צבור, אחי הוה שעתיד ליפרע ממני שהולך קלא חילן צצגדו ואומר תכלת הוה, נראה לצחר ע"ד הגווי' (קוטה דף י"ז) הי' רבי נחיר אמר ונה נשהנה תכלת מכל עיני לצעווכים, נופני שהתכלת דוונה לים וכו', ואיתא צילקוט (תהלים רנ"ז תשפ"ט) לונה ננושלה תשובה לים, ונה היס לעולם פחות, אף שער תשובה לעולם פתוחין, ואמרו ז"ל צגווי' (קובה דף כ"צ) לעת ד לבוא נוציא הקצ"ה ליצהיר ושוחטו, וע"ז יתצחר הגווי' הנ"ל אחי הוה שעתיד ליפרע ממני שתולה קלא חילן צצגדה קל"א גיוי "קנוח"לי "חילן" גיוי "נולאך" הוה הס"ע הוה השטן הוה הילת"ר שתולה צצגדה מלשון צגד ציגדים צגדה, ר"ל שתולה צעצירה של אדם, ואומר לו תכלת הוה קלונר תכלת דוונה לים, ותשובה ננושלה לים, ונה היס לעולם פתוח אף שער תשובה ולעולם פתוחין, ולכן ונה איכפת לך לעצור עצירה, הלוא שער תשובה לעולם לפיך פתוחין וצציל זה עתיד הקצ"ה ליפרע ממנו ונציא חומו ושוחטו, מפני דוע הקתהו: צמלכים

כס' קרה, היום אחד יתחיל ועב' כל המדע
תקצר, נראה לי לדרוש הסקוק במקום
ע"ס הגמון דמכנה"ג עוסק הענין עלוליה. צה"ס
(צ"ס תלח) אשר עין צמין נראה אשר ד' וענך
עומר

בגמ' (פובה דף ביה) דרש רבא מה ימי
פצחין כנענים בת כדיווכי פצחוהיהן
אל ישרא' צמחה פגולין לרגלי בת כדיווכי
אל אברהם סתקרא כדיווכי וגומ' אהרתי לדרוש
הגומ' ע"ד פכתה רבינו מוהרש"א ז"ל לבאר
הגומ' (פובה דף ע"ה) צמחה פצחוהיהן מה הן
פצחוהיהן ימי לך מנחה ימי לך מנחה (עצמור
הכפל) כי זה לאמר היסד מה פצחוהיהן בת

עומד עליהם וצממוד ענן אתה הולך לפניהם. יונם וצממוד אש לילה והנחת את העם הזה באש אחד וגו'. ותננה המפורשים ונהו הלשון באש אחד, ופירוש הגאון הכ"ל דהנה מובחר דצבור בשלשה פעמים. מוחלין להם העונות, בדכתיב על שלשה פעמי ישרחל ועל ארבעה לא חשיבנו. וצמחלות קל קרח כתיב וישמע נסה ויפול על פניו ופירש רש"י ז"ל לפי שזה כבר ה"י הקירחון הרצעי צידם, חטאו צעגל וצונהאונכים וצמחלות קל קרח, ולכן כחרכל ידי של נסה, ונאלץ כיון דנעשה נרגלים לא ה"י רק קירחון שלישי, ח"כ אז ה"י ראוי לנחול להם, דצבור מוחלין בשלשה עונות הראשונות, ורק ציחיד אמרינן הן כל אלה יפעל קל, פעמיים שלש עם גבר, ולפיכך כראות נרעיה צמחלות נרגלים שאל לכליהן, אחר כונתניה והנחת את העם הזה באש אחד, כלומר דציחיד הוא דבשלשה עונות אין מוחלין לו, אבל לא צבור, והנה צמח רבים הם, ורק שתדון אחת באש אחד, כדין יחיד, ודפח"ח: ואיתא בגמ' (קט"ה דף י"א) ונדק מוצה נרצצה נעדרת פורענות: וע"ז יתבאר הפסוק הכ"ל האש אחד יחטא, כלומר בשחוטא אש אחד אתה פוקד עונו על צנים ועל צני הקלוק, ובשצבור חוטא פעם רצעי אתה נזקק לכלותו הלא נחילת עונות הוא נדק מוצה, והוא מרצצה נעדרת פורענות, וא"כ מהראוי שבע"פ צמחון רצעי תרצצה לו נחילה, ואל תעשה עונו כלה:

בתלים (ל"ט) צה"י אמרתי אשננה דרכי ונחטוא צלשוני, כראה לפרש ע"ד חידוע שצריח הלשון הוא מכוון כגד צריח המעור, ונולת דרך היא כינוי לזווג, עד"ה דרך גבר צעלמה, האשה נקנית בשלשה דרכים ובמהר רצים, וזהו ציחור הפסוק אמרתי אשננה דרכי, היינו להקמר צצריח המעור, נחטוא צלשוני, אזי נועל עלי קיח"י לי נקודם צצריח הלשון שנייה, וע"ז לא אבוא צצריח המעור לידי עבירה:

בתלים (ק"ט) קרצו רודפי זונה ומחורתך רחקה כראה לדרוש הפ"י ע"ד הגמ' (סנהדרין פ"א) חפשה צצוריתה והציחה אלל נסה אמרו לו בן עמרם זו אקורה או מותרת,

ואם תאמר אקורה צח יתרו נ"י התירה לך, ואיתא צילקוט (פ' שנוות) ותאמרן אש מלרי הלילנו מיד הרועים ויכאן שהשליכוס לנזים שאלמר וגם דלה ללה לנו וכתיב ויקס נוסה ויושיעין ואין הלשון הזה אלא לשון הללת מים שנאמר הושיענו חלקים כי צא: מים עד נפש, ויאמר אל צמותיו וא"ו מיד ילחה לפורה כלפור והציחה, ד"ה שטחיה כל ציה, חצי כלפור, ופירש רצינו צעל ונגן אצרהם ז"ל צספרו ז"ת רענן כונו שדם כלפור נוסהר הנולרעים כך טיחרה צית חצי נע"ז שדוונה למורע, וזהו ציחור הפסוק הכ"ל קרצו רודפי זונה, כאשר אש ננני ישראל צא, ויקרצ אל חמיו את המדינית לעיני נוסה, ואמר לו זו אקורה או מותרת, ואם תאמר אקורה צח יתרו נ"י התירה לך, ומחורתך רחקה, זהו צציל שהרמיקו עלנום נחמורה דכחוצ צה שנקרחת אשהו של נרעיה לפורה, צציל שצית חצי מע"ז כלפור טיחרה:

בפ' (תזריע) להורות ציום הטווא וציום העור וזה הורת הדרעה, אמרתי לדרוש הפ"י ע"ד הנ"ר (פ' תזריע) כל שהולך אלל אשהו כדה עושה צניו מלורעים, וזהו ציחור הפ"י להורות ציום הטווא, וציום העור, ר"ל להורות נ"י שהולך אלל אשהו ציני כדה או ציני טהרתה, זאת תורה הדרעה של צניו צציל שהלך אלל אשהו כדה ציום שהולרבה להיות נצעלה גלמודה:

בגמ' צ"ב (דף י"ד) רצ פסח הוה קליק צדרגא, אישתמויט כרע"י, צני למיפל וכו', ח"ל ח"י צר רצ מדפתן לרצ פסח, שווא עני צל לידך ולא פרנסתי, והקושיא מפורסמת איך חלוי זו השאלה צהשמוט כרע"י, ואמרתי ליישב צדרך ככון צהקדם הגמ' (תמורה דף ט"ז) צשעה שהעני הולך לצע"צ ואומר פרנסתי, אם נפרנסו מוצע, ואם לאו, נ"י ששאו עשיר לזה עושה אותו עני וכו', וזהו ציחור הגמרא, רצ פסח הוה קליק צדרגא, ר"ל שצלה צמדרגה עשירות, כדמלינו בגמ' (פסחים דף ק"ג) דאמר רצ פסח אי לאו דרמאי סיכרל, לא איצתרי, אישתמויט כרע"י, היינו שהתחיל היקום זה ממונו של אדם שמועמידו על רגליו, להשמוט ממנו, וצני למיפל מעשרו, ח"ל ח"י צר מדפתו לרצ פסח, שווא עני צל לידך ולא פרנסתו דלל

דלא חשיר קוצ"ה דעציד דינא צלא דינא, טנא
לא הייט נשכיל אל דל צעניס לופיות, אשר
- בשכיל זה צא עמיה?

בס' קמיות חבנים נוצא צסם כבוד אליו
מור"ר ז"ל, עפ"י דאיהא בגני' שטק
הנהר זיהו הגיעו, פירוש שטק הנהר להוך
שדה חצירו הגיעו והרי הן שלה דהוי נליחה
ותבי עלה בגגרא חין דוג רכנים נוחה
היונה היינו שהחסידי' לריבין להחזיר, והנה
החסידי' שאינו נהנה נשכל אחריס, וגם הוגה
בהירה יונס ולילה, ואינו עוסק צונלכה כלל,
נאחין יקח, אם לא שהקצ"ה ידמן לפכיו איזה
נליחה, לזה אומר הכבוד על זאת התפלל כל
חסידי' חליך לעת מולא, שיזדמן הקצ"ה נליחה
לפכיו, כדי שיוכל לקיים נילי דחסידות, וצלאו
הבי, לא קגי כניל שאינו נהנה נשכל אחריס
ואינו עוסק צונלכה, רק לשטק נויס רציס
פירוש שישטפו הויס איזה דבר של אחריס,
בגון שטק הנהר זיהו, אליו לא יגיעו פירוש
אף של כל אדם הגיעו, אליו לא יגיעו, ואמר
הגיעו לשון הנוספה, ופירוש אליו שהוא חסיד,
לא יגיעו כי חין רוח חסידי' נוחה היינו
עכ"ל ודפיה וס"י: וגם אבי אענה חלקי ואפרש
הכבוד על יקב' הלדיק, וזה על זאת התפלל
כל חסיד חליך, שיוסף הלדיק ראש לחסידי' (מור"ר נוגלה חסיד) התפלל, לעת מולא, עת
נליחה, זו אשה, (צרכות דף חית) כאשר יארע
לו הנסיון נאשה רעה, זו אשה פועיפה,
ואזנתה אליו תהי' עזה כמות, רק לשטק נויס
רציס, וויס רציס לא יוכלו לכבות את
האשמה ונהרות לא יטפוה, אליו לא יגיעו שהנויס
הזדוניס האלה לא יציאו אותם חיו לידו כגישה,
ויכלל נועצירה מעון נוספע וחסאה:

בתלים (קמ"ד) אשר צנינו כנענים נגדלים
צנעוריהם צנותינו כזויות נחוטצות
תצניה היכל, כראה לדרוש הפסוק הלז ע"ד
טנוצא צקי דרש נשה צסם הרצ נור"ה פתח
ז"ל, על הא דאמרו חכז"ל, לכוכה אשתו זה
עונד צזויות זו ונתפלל, וזו עונדת צזויות זו
ונתפללה, דקשה למה התפללו שניהם דוקא
צקן צזויות, ואמר הרצ חכ"ל עפ"י הגני'
(צ"צ דף כ"ה) אומר רצ"ל צואו ונחזיק טוצה
לאצותינו חנשי כנסת הגדולה שהודיעונו נקוס

תפילה דכח"צ ולצא השמים לך ושתחיוס
השונס כורע ונושתחוו לנערצ צנוקס שכניה
וזו כוונת רז"ל כי האצית עדיין לא ידעו
נוקוס תפילה, דהיינו שילחק העמיד עלנו
צזויות נערצות לפיכית ורצקה העמידה עלמה
צזויות נזרחית דרומית, ואז עונד כל אחד
לשני רוחות, אשר צוודחי צדי רוחות אחד נהם
הוא נקוס תפילה עכ"ל, ודפחיה, והנה החוס'
הקשו קס למה ואמאי לא נדע נקוס תפילה
נצית הנקדש שחיתה קס השכינה צנעורצ,
יעיש חירולס: וע"ז יתצאר הפסוק חניל אשר
צנינו כנענים נגדלים צנעוריהם צנותינו
כזויות נחוטצות, ר"ל למה עונד ילחק
ורצקה להתפלל על גידול צניס וצנות צזויות,
זה צזויות זו וזו צזויות זו, (נחוטצות פירוש
תפילה, ע"ד לשון הגני' (חגיגה ג') אחס
עשיתוכי חטיצה אחת צעילס טנוע ישראל וכו')
וחסירון תצנית היכל: נוספי טעדיין לא נכנה
צית הנקדש ולא ידעו נותצנית היכל שהשכינה
היא צנעורצ, לכן התפללו צזויות צזו חכונה,
אשר צוודחי נאחת נהם היא נקוס
השכינה:

בפ' (תל"ה) לא החרוש צפור וצמנור יחדיו
כראה לדרוש הפסוק צניצ טעס צהקדס
הגני' (צרכות דף ל"ה) ר"ש צן יומאי אומר
אפשר אדם חורש צשעת חרישה, וזרע צשעת
זריעה, וקולר צשעת קלירה, ודס צשעת דשה,
וזורה צשעת הרוח, תורה ונה תהא עלי, אלא צזון
שישראל עושים ראנו של נקוס, נללכחן
נעשית ע"י אחריס, שנאמר ועונדו זרים ורעו
לאנכס, וגו', ואיהא צגני' (צ"צ דף ה') נשלחי
רגל השור וחמנור תנא דצי אליהו לעולם
יסיס אדם עלנו על דברי תורה כשור לעול
וכמנור לנשאוי וזהו צילור הפס ק, לא תחרוש,
ר"ל שלא תטורח לחרוש צשעת חרישה אינחית,
צשור וצמנור יחדיו, כשתשים עלנוך על דברי
תורה כשור לעול וכמנור לנשאוי, ואז תעשה
ראנו של נקוס ונללכחך נעשית ע"י אחריס,
ורעו אלכך זרים:

בתהלים (חית) ונה חנוס כי תזכרנו צן
אדם כי הפקדנו, ותמחרנו נעט
נאלקים וכבוד והדר תעטרהו אונרתי לחצר
הפסוקים האלה ע"ד שהצא צקי חיל הווללס
צסם אליו הגאון ז"ל, על המיר (פי כלציס)
עח"פ

[illegible]

בהשמוע וירושך העושה נחת לחסדלם
ומנך לך ונכעת וחסד וגוועה
(כחוני עית) נראה לנאר צהא קנחן להם הקיית

רוח חכמה וסכל צוה קלל מנע מהם הנה
 ע"ד הגנ"י (יונה דף ע"ה) חני רבי יק"י חומר
 כסם שהביא ה"י מניד להם לישראל ונה
 שצחצחין ונה שצדקקין כך הנה מניד להם
 לישראל ונה שצחצחין ונה שצדקקין כיצד
 שנים קצת לפני נוסה זה חומר עבדי גבנה
 זה חומר אלה תכרתו לו חמר להם נוסה
 לצורך נוסה לומר אם כנולא עינור צצית
 רצו ראשון צידוע הזה גבנה אם כנולא עינור
 צצית רצו שני צידוע הזה תכרתו לו וכן חיש
 וא"כ שצחו לפני נוסה זה חומר ח"ו קרחה
 עליה והח חונרת הוא קרח עלה חומר להם
 נוסה לצורך נוסה לומר אם כנולא עינור
 צצית צעלה צידוע שהח קרחה עליה כנולא
 עינור צצית חצי צידוע שהח קרח עליה
 וכו' וע"י יצאל הפ' ה"ל ודוחק הצורה
 כתח להקבילם צע"י זכו לחכמה וסכל
 ונוקד לא מנעת מהם קידו לזון דיני חורה
 כי הנה גילה להם כל עינור

בגמ' (צילה דק כ"א) צעאל ונני רב אויף קנא
נורצ הינא צהנה חלי' של ככרי וחלי' של
ישראל ונה' לבוחס צי"ט, אונר לי' נותר, אונר
לי' ובי ונה צין זה לבחרים וכדצית, אונר לי' עורצ
פיק, כי נפק, אונר לי' רצה צרי', לאו היינו רב אויף
קנא דנשתבח לי' נור צגווי' דגברא רבה היל',
אונר לי' ונה' אעציד לי' אזי היום קנוכי צאשקות
רפדו, צתפחיה, וצעא מינא וולתא דצעיא
עענאל פרכי"ל צ"ט הוא, ודרשתי לרצים וחליתי
נעורח הדרשה וקורא אזי עלי קנוכי צאשקות.
הצילו לי' עורה ואקעוד וסכה לכאורה יס' לחנוה
על רב סנא ח'ך רלה לחרות נשתילה את רב
אויף קנא צקנה ר'ון עורצ פרח', ואונרה להקד
נורצ הינא התליכה ע"ד הגמ' (עירובין דק כ"א)
וולנד ק"ס לדרס על כל קין וקין וכו' שמורות
כעורצ צוני אתה וולאן צוני שמעמיר פניו עילאן
כעורצ צוני קונקס עלונו אכזרי על צניו ועל
צני צחו כעורצ וגם איהא צגנו' להפח דק
קונה' הצאים יקס יקצ, ילין ופרח צישראל
אלו תיה כצנל קנשין לילין ופרחים לחורה
זה שהנלל רב סנא' צפני רב אויף קנא
עורצ פרח' ר"ל תיה שצנל עושין לילין ופרחים
לחורה ואזי דרשתי היום לרצים וחליתי נעורח
הדרסה ובאקד אקעוד וחנוה עלי נפשי הנהללה.
מיד אחרן לך הפליאה:

משה דוב בראַסמאַן

בעזרת

ספר

חדרי תורה

חדר א' חדר ב'
הלכה וחידושים אגדה ודרושים

מנאוני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת בשער עלי קרת וגם יוחקו בספר
דרושים ואמרי שפה מתופשי התורה הבאים השערה להגביל תורה ולהאדירה
וכל איש ימצא בהם תועלת בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה"
על המסורות.

חוברת י.

קראקא שנת תרפ"ז.

בדפוסו המשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מיזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietlowska 9. — 1927.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiseisa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מו"ר יוסף נחמי'
קארניטצער שליט"א, אבד"ס קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב הח"ב השלם, אוצר בלום, מו"ר משה רוב בראפמאז
נ"י מפק"ס, חבר ס' "אבן משה" ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרופים אשר ראום גדולים וישבחות, וכל חסצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות לחו"ל ק' "הדרי תורה" אשר לחדשים יכבר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, וגם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מגאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שעריה בתודה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה. ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

בעתירת הכוה"ה פק"ס קראקא יו"ד אלול תרפ"ה לפ"ס.

יוסף נחמי' בהנה"צ מו"ה עמיבא קארניטצער זצ"ל
אבד"ס קראקא יצ"ו

מכבוד הרב הגאון המפורסם מו"ה מאיר הכהן
ראמפארט זצ"ל, ראב"ד דפה קראקא (מלפנים
אב"ד בק"ק ליקאווא).

בעזה"ש"ת ליקאווא

א. בין גילה לגאולה, רנה ולהלה, צאחלי
אנשי הנועלה, הרצנים הנופלים
המקידים יראת ה' אולרם הוא העולה, ה"ה
נוקלות עם ד' יחידי קגולה צק"ק מעלומא
ל"ו. הנוסתופפים צלל החכמה ללא דוהנוכח
נוכזור קדושת אדמו"ר נעריסק שליט"א, (זללה)
יהי שלום בחילם, וכזיד בהיכלם :

מכתבם הגיעני צועלי שבתא, והנה לא
ידעתי מה ונאלחם צי כי דלקתם
אחרי לנשם כלי צענין גדול כזה ואנכי לעיר
לינוים ומלורף לזה הנה לא ידעתם כי חזלי
טרדין ישתרגו על לחרי הרצנים צינים האלה.
(שנועתא צעיל ללותא — אולם לאשר כחצתם
כי הוא עפ"י פקודת אדמו"ר שליט"א (זללה)
אנרתי ונלותו עלי חוצה ולא אוכל להיות
כחצא אל הכלים ונלהציע לכם דעתי צענין
זה, וה' הגורר העוזר, ההוועך הסוועך, יהי
צעזרי וסעדי שלא חבשל צדצר הלכה :

גורר שאלתם כי זה כחונקת ועשרים שנה
נאלץ צנו להם צית תפלה, ולהיותם
צנותי וספר ה' די להם צונויעו עקוס.
שעת נחוספו צעזע"י עדרים עדרים הנוחזיקים
בצן החיים הצאים לחקות תחה לל כנפי
קדושת אדמו"ר שליט"א, כן ירצה וכן יפרוך.
לר להם הנוקוס להכיל כולמו, ולא יוכלו לשות
עלות. כי אם להרחיצ הצנין להנשיכו ללד
נזרח, עד כותל חומה של השכנ, והה"י הכותל
הנזרחית צלי חלונות וכצר הולע אופן זה
לפני כאדמו"ר שליט"א ולא עלה לרלון לפניה
ע"כ הליעו עוד עלה אחרת, כי נזדמן א"י
אשר צרלנו להחליף לתת תנוורת צית התפלה
ההוא, פלאטן נורחצ, ולשלם מותר שוי' צנונון,
וימתין מלקצוע דירתו עדי תגמרו צנין צית
התפלה החדש ועיז ה"י דצר קדשו לשלול את
פי, אם נכון הדצר עפ"י דתה"ק :

רואה אנכי דעת אדמו"ר שליט"א דעת
תורה ודעת טויה צהרחיקו האופן
הראשון, כי נלצר אשר תתפרד החצילה משך

י

שנה תנומה ימי הקתירה והצנין, כדצר
נוכתצם, ויהי צזה ציעול תורה ותפלה לנוכציר
עוד נוכוער הדצר כי יהי כותל נזרחית צלי
חלונות ונוקרא ונלא דיצר הכתוצ לרונום צית
אלקנו. וא"י הרונומות והפאר, אם תאפילו אור
הנזרח, והלא הזחירו ע"ז צש"ע אור"ח סי' ל'
והוא נודצרי הזו"ק שלריך לפתוח חלונות
ללד נזרח, ועיין צעני"ז קס שאין לריך שיהי
כלם צנוזרחי אצל עכ"פ לריך להיות חלונות
גם צנוזרח, וצצרכות דף ל"ד, אר"י לא יתפלל
אלא צצית שיש צו חלונות שנאמר וכיון
פתחין ל"י צעליית"י לקצל ירושלים, ופירש"י
ז"ל סיקתכל כלפי שמים ולצו נכנע, והרי'
ז"ל פ"י צצית שיש צו אור ונחישצ דעתו יתה,
וכפי הנראה דלפ"י ר"י ז"ל אין הקפידא דוקא
על נזרח כונו לפירש"י ז"ל והרנוצ"ם והש"ע
שהעתיקו שלריך לפתוח חלונות נגד ירושלים.
ע"כ ס"ל בפירש"י דהקפידא דוקא על נזרח,
וע"כ יש לחדול מאופן זה :

ע"ב נשינוה פצינו אל אופן השני, הנה נע"כ
הציאו הש"ע סי' קכ"ג דאם תלוי צדעת
יחיד מותר לעשות ונה שירלה והוא נע"כ
נוגילה דף כ"ו, דאנור ר"א האי צי כנישתא
דמתא נוחסיא אצי"ג דנועלומא אחי לה כיון
דלדעתא דידי קאתי אי צעינא מוצנינא לה,
והאנונס כי כחצו הפוסקים דאין לנודים נזרה
לגדול הדור שצנונינא, היינו צסתומא, אצל אם
הלו צפירוס צדעת יחיד נוחני לכ"ע, ונע"כ
צארו צנוכתצם, סתחלת הצנין ה"י על דעת
כאדמו"ר שליט"א, שעל פיו ילאו ועל פיו יצאו
ואין לפקפק ולווער דשאני הך דר"א שה"י דר.
צעלנו צנוחא נוחסיא, והנך דאחי נועלומא
נדעת"י קאתי, נשאל"כ צנ"ד לא יועיל ונה
שתלו צדעת יחיד, כיון דהנך דאחי נועלומא
לא אחי אדעתא דידי' שהרי אינו דר שמה,
לדעתי זה אינו, כיון דצאנות שום אדם אשר
לא מנוחכנס ולא מוצני חצורחכס לא קייצו
לכס צצניכה, והא דנחשצו לציהב"י של כרכים,
היינו נשוס דנוקתומא נצנה אדעתא דכיע,
כפי' הראשון צצחוס' וכמו"ש הר"ן ז"ל, וכיון
סנע"כ הלו צדעת יחיד נהי דנצנה אדעתא
דכ"ע, לא הקנו להם יתור זכות ופי"כ מאשר
להם צעלומס, ונצנה אדעתא דכיע שיהי תלוי
צדעת יחיד, ולא כי הסי עוד ידס עדיפא
נידכס

וידבר, וז"ל אינו לריק לפניו, ועיין צנז"ר סי'
ז', שהציל מחסרו ומהר"ו לוצלין לענין נוכרת
קרקע ציהכ"כ דפ"ק לוקאווע. סב' להחזיר מוטעם
דכשנאמר נעשה הכל צדקות ועלית ונחגיגי
הנדינה כו', והך דידן עדיפא, והגם שהצ"ח
ז"ל הניח צ"ע האי דינא דתולה צדעת יחיד
אי ונהני סובלו למוכרה יושר עולם להפקיע
לגמרי קדושת ציהכ"כ, הנה נסתיונת שאר
הפוסקים נראה דלא שניעאל להו הא קברא,
רק דתולה צדעת יחיד חשוב מוטעם כציהכ"כ של
כפרים לכל דבר :

אמנם בן אנו לרוכין לכל אלה רק צנחליע
דצתי כנסיות דידן חסידי בשל כרכים
אצל צאנות הנו"צ סי' ל"ג דלא חסידי ציהכ"כ
של כרכים, אלא כשצאים שם אנשים הרבה
לסחורה ובדוניה, אצל צאתה דלא שכיחי
רצים דחתי ונעלוא. הרי הוא כציהכ"כ של
כפרים, וכן מצואר צטו"ת מהר"א שטון סי'
קנ"ג, הציאם הפנו"א ח"צ סי' כ"ד, וכן נולא
אחרים צטו"ת שונם לרקא צחא"ח סי' א'
וצח"ו סי' ל"ז עי"ש. שהאריך דלא בדעת
הנו"א צק"י, ועיין סו"ת פ"י סי' ז', הוצא
צטערי חסונה סק"ד וכן כהצו עור הרבה
והאחרונים ז"ל, הלא צקפרתם :

וקרוב הדבר לוור דאפילו אם נחליע
דצתי כנסיות דידן חסידי בשל
כרכים, היינו דוקא היכא שצננה נקופת הקהל,
או צהתנדב כל העם צכלל לצורך צנינו, והוא
צית תפלה כלליית צהעיר צזה שייך לוור
שצננה אדעתא דכ"ע, ונשא"כ כשנפרדו איזו
יחידים צהקהלה וצנו למו צית תפלה לעלום
ונקרא על שונם כנוו שהוא הענין צכ"ד, הנה
יש לדמותולציהכ"כ של טרסיים שה" צירושלים
שנכרוהו לצרו אליעזר, ופריך צצ"ס והא
דכרכין הוי, ונשני צוטי הוי ואינהו עצדוה.
ופ"י הר"ן והרא"ש ז"ל, שלא ה"י נכנסין צה
אלא אותן צעלי אומנות לצד — וקשה הדבר
לוור שה"י מוחים צאנשי דעלנא אם ה"י צאים
סונה להתפלל, או שלא קרה ולא הזדון
סיצוא סונה ווי ונאנשי דעלנא, ועכ"ל כיון
שלא ה"י צית הכנסה כללי, אק לאותן צעלי
אומנות לצד, לא אמרינן צזה דצננה אדעתא
דכ"ע, וכן הוא הענין צכ"ה, שהענין מוכיח

שהצית קטן ונהכיל אנשי חצורתכם שצקהלתכם
ומה גם אנשי דעלנא, ואחם צניתם הצית
ונשלבם צלי סיוע ונולחכם, דצד צדור הוא
כמו ציהכ"כ של טרסיים הנ"ל, דחסידי בשל
כפרים, והייתי עוד צצוך צזה, עד כי האיר
ד' את עיני ועייתי וריתי צצ' הנוארי לונסי
מגילה סב' צצ"ל צני אומנות אחת או שאר
יחידים ששנו להם ציהכ"כ אק צכרכים רשאים
למוכרה אק לכל ווי סירלה, והוא מה שאמר
מעשה ה"י צציהכ"כ של טרסיים כו', לא נאמר
הדברים צציהכ"כ של כרכים אלא צציהכ"כ
הכלליה שצחם שהוא נקודעת על דעת הכל,
עכ"ל הזה, ואמרתי צצוך ד' :

ואפילו אם יתעקש אדם לוור דגם זה
נחש צציהכ"כ של כרכים, ונה
צצדורנו הפכו צכ"ז הרי מצואר צצו"ת ווי
הנ"ל שהחזיר לכתור ולנוכר ופני קטנה,
דכשענין ציהכ"כ אחרת עוצה ויפה וגדולה
מהראשונה צידאי כ"ע כיחא להו ואמרין
דעתייהו שמוכיונים להו, וכן מצואר צצו"ת
שונם לרקא חו"ח סי' א', עי"ש שהציל דוגמא
מסו"ת נוספטי שנואל סי' י"ד, ואק שהנו"א
סקע"ס דמה את דצרי הנו"ב, הנה הרבה וון
האחרונים המוחיקים צנועו שיעתו וכן מוצא
ג"כ צצ' א"ה, ועיין ג"כ צצו"ת דצרי ח"ס
לאדמו"ר הקדוש ונלחנו זלוקל"ה סב"כ צכונה
הסוצות וציחוד צח"צ סי' ע"ה, וצפרט צכ"ד
שהצית קטן ונהכיל אנשי חצורתכם שצקהלתכם
הלא וון הננוע כי יצואו אנשי דעלנא להתפלל
סונה וא"כ יותר זכות ויפ"כ היא להם צצנין
צית התפלה החדשה נוקם ונרוח, וצודאי
אמרין דעתייהו דניחא להו ולולא דמיסחפינא
לפרט פ"י חדש שלא שער קדמונים ז"ל,
הייתי לוור צהא דקאמר הס"ס לענין ציהכ"כ
של טרסיים צוטי הוי, דקשה לכאורה להצין,
דלהנאקטן ה"י פשיטא ל"י דשל כרכין הוי,
והמרנן השיצו שה"י של כפרים, ולדצרי הנו"צ
הנ"ל דותיר לנוכר מפני קטנה כדי לקנות
גדולה, א"כ י"ל דהמרנן הכי קאמר, נה
דח"י ציהכ"כ של כרכים, אצל צוטי הוי, שה"י
הצית קטן ולא, ומכרה מפני קטנותה כדי
לקנות גדולה, דצרי לשיטת הנו"צ הנ"ל :

ואני מוסק עוד דהיכא שהאחרים לא סייעו
כלל להצנין, וצכ"ז נחשצוהו כציהכ"כ
של

של כרכים ושום דכנה אדעתא דכ"ע חמורה קדשהו לכאורה יש לדין צזה, דעכ"פ כ"ע אין להם קנין הגוף צהיהכ"כ כנו אנשי העיר שזכאום משלהם, וכיון שיש להם רק קנין זכותי, לא צעלם הציהכ"כ, יתכן לומר דלא חלים קנינם לאקור הנוכירה על צני העיר שיש להם קנין הגוף עלמי, וכח"ג כחצו החוק' עירובין דף ס"ג ע"א ד"ה ומודין, דמי שמוחזיק ונלמד או סופר צדיתו או כעין אוחן צמורים הצאים ללמוד תורה ושרוין צחדר וצעלי שאים חוקרים ושום דאין ושאיל להם וקום צרפות לאקור עליה, עיי"ש, חזין אף דסוכר חוקר היינו ושום שיש לו קנין עלמי ליוני חשבירות ושא"כ צזת ששאיל להם הנוקום והרשות שלא יהי להם קנין עלמי כדי שלא יאקרו עליה, וכל כך ליווא צהיהכ"כ של כרכים כשלא קיימו מעלמא צצניה, רק דאמרינן דכנה אדעתא דכ"ע נאמר דלא הקנו להם זכות אדעתא שיוכלו לעכצ ולאקור עליהם הנוכירה, או לשנות ולעשות ונה שירלו, וכנה על דעתא שיהי להם רק קנין זכות, שאין צכחו לאקור על צעלי קנין הגוף, אף צאומת הדצר ככון. דצצרת החוק' שלא הקנו להם רשות לאקור עליהם יתכן רק שם שאין להקופר ונלמד וצמורים האלה שום נפקותא צמה שאין חוקרים על צעה"צ, ולא הורע כחם וחכום צזה שאנו חומרים שאין להם קנין עלמי לאקור על צעה"צ, ושא"כ לענין ציהכ"כ של כרכים שכנה אדעתא דכ"ע, אם נאמר שלא הקנו להם קנין הגוף רק קנין זכותי, אי"כ יהי צני העיר רשאים למכור ולשנות, ויהי צזה הורעת כחם כי עיי' שלא יוכלו לאקור על צני העיר. יפקידו, שלא יהי להם ציהכ"כ כצואם שונה, ואף אם צני העיר יקנו תיצה שקדושתה גדולה י"ל דלדידהו כיחא להו צציהכ"כ שיהי וקום להחפלה, וכיון שיש צזה הורעת כחם לא אמרינן אומדנא זו שצני העיר לא הקנו להם אדעתא שיאקרו עליהם, וצ"צ צצצרה, דוגמא לזה כחצו החוק' כחצות דף, וי"ז וצ"ק דף ק"י, לחלק צין הא דאמרינן החם אדעתא דהכי לא קדשה נפשה לאדם שקונה נוקח ונחצירו ונתקלקל, ושום דהוא אינו מושק האיד דעתה להתקדש, ואין לו נפקותא מזה שחפוק צלא חלילה עיי"ש, הוא ומוש

כדצרינו צזה — מעתה צני"ד שיומכרו על דעת לצנות צית התפלה אחרת ונרונח יותר ונהראשון, צזה שצ כוכל לומר האומדנא דלא הקנו להם קנין הגוף צציהכ"כ שיוכלו לאקור עליהם הנוכירה, וכנה אדעתא דכ"ע שיהי להם רק קנין זכותי לא קנין עלמי לאקור על צני העיר, כיון שהאומדנא הזאת אינה מגרעה כחם וחכום כלל, שהרי אנו דיין צהאומדנא רק להתיר למכור כשיצנו ציהכ"כ אחרת, ולא יפקידו הנך חנשי דעלמא כלל. וזה צרור וככון צעז"ה, ומורוחנא צזה להעמיד דצרי הנו"צ ה"ל, שהתיר למכור ופני קטנה עיי' לצנות גדולה, ותנוה עליו הנו"א ויהא דנואר צחו"נו ס"י שני"ט, דאקור ליקח של חצירו עיי' לשלם לו טוצ ויפה ונומו, ולדצרינו הדצר נכון, דשאי החם שצעלם הדצר של חצירה עיי' אין לו ליקח צלי רשות, אף שישלם לו צנוי"צ, ושא"כ צזה שיש אומדנא דנוכח שלא הקנו להם קנין הגוף שיוכלו לאקור עליהם, רק דאין דיין צהאומדנא היבא שהיא מגרעה כח הזוכים ככ"ל, אצל כשהיא עיי' לצנות גדולה שלא נגרע כחם כלל, שפיר רשאי נוכח האומדנא וככ"ל, הצנא לדינא דצני"ד יש להתיר הנוכירה ושום דלא חשיצ צציהכ"כ של כרכים, ואפילו אי הוי כשל כרכים, י"ל דהוי כחלו צדעת יחיד, ואפי' ליה כחלו צדעת יחיד, הרי דעת הנו"צ והנמשכים אחריו להתיר לשכור ופני קטנה, עיי' לצנות גדולה, ועוד דעת כמה פוסקים דצו"ה צווא"ה רשאים אפילו צשל כרכים, עיי' יסכים כאדמ"ר שלי"א, יוכלו ראשי חצותכס ויח"ס למכור צנועמד כל חנשי החצורה, אף צחנאי האומר צנוכתצבם, שלא תנוקורוהו להקונה, עדי יהי כגנור צית התפלה החדשה, כנלע"ד להלכה, אחרתי לעורר אמתם הנה נא ידעתם ונאמר הכחצו והי"תם נקיים וי"ד ונוישראל, לכן גם כי נכון הדצר עפ"י דצו"ה רשאים למכור חפ"י ללורך די דצרים הנואוקים, צכ"ז ירא חכמי ונעקשות פה ולזות שפתי ההמון כי יאמרו פוק חזי ונה עלתה צהצית אשר כחקדש צחורה ותפלה ונכרוהו... יצואו צו ויחללוהו, ויהי מזה חס"ש חיי, עיי' תחייצנו היצצ ערם העשו מעשה, ותלעו כל דצרי אלה לפני כאדמו"ר שלי"א, וכאשר יגזור אומר

פה צאלות הצרית לראשון נפשינו ולמרות
רוחנינו לרדוף אחרי ת"ח צכל עוז ותוקף וכמו
צצירתי ת"ל צספרי הראשון דרושי מהרש"ם
צחלק דברי ישעיהו על האגדה צדף כ"ו ע"צ
נפני וזה תקנו לאמר צכל שני וחנסי יהי
רלון נלפני אצינו צצשנים לקיים צבו חכוני
ישראל והלא היו להם לתקון ולאמר לרחם
על חכוני ישראל ונודע החליפו מהנולה לרחם
על הנולה ללקיים ואמרת נפני שנוצ סל
הת"ח גרוע עוד יותר נהצע"צ ואפילו וון
הפחותים צצהם, נוסוס שעליהם יולאו תניד
זה לרנן אחריהם, ונולפנים ווי היו הנותגדים
להרצ איש אשר ידע היטב צס"ס וצפוסקים,
ורק נפני סקנחת קופרים תרצה חכמה לזאת
אם שאלו איזה קושיא להרצ וסירן הרצ לפי
סכלו ואז צא מתנגדו ואמר סירן אחר ואמר
ספירולו יותר נוספיק ונחירולו סל הרצ אצל
כל וזה שנוגע לפרכסה סל הרצ השתדל
אפילו הנותגד סיהיה לו כל לרכו ולא יחסר
לו כל דבר הנותקיים צעולם, אצל ההמון או
אנשים פשוטים לא הרהצו עוז צנפסס לגסה
אל הקודס לחללו נפני סירלו נכצוד תורתו
סלמד ונכעוריו ולווד עד היום, אצל לא כן
הוא צאלות הצרית, כיוני הנה מתנגדי הרצ
אנשים אשר אינם יודעים צין יוניס לסנולס
וכל ווי סהוא עצות פנים ציותר הוא מתנגד
ציותר, ולא להרצ סצקהלתו הוא מתנגד אלא
לכל הרצנים והת"ח סצעולם וכוצעס סל עמי
הארץ עיין פסחים (נ"ט ע"צ) וצפרט פה
צאלות הצרית סכל ענול לנפס הוא
לוקח לו סררה לעלוו וסורר על הת"ח צזרוע
עוזה והת"ח כדונה צעיריו ננפס כמו סלמדו
צגמרא סנהדרין (דף כ"צ) סלין כל לורד צו
ולכן יורד אותו עד לחיו ורודפו ונלעיצו עד
סלין יכול כנעט להחקיים צעולם ולכן תקנו
לאמר יהי רלון נלפני אצינו סצשנים סיקיים
צבו חכוני ישראל צעולוו נוסוס העזי פנים
הרודפים אותו עס"ת, וגס אני סל זכיתי
להיות וון הכרדפים וון כנעלצים וכמו סכתצ
רצינו הרנוצ"ס צסוק פ"ה ויה דעות והמקור
ידוע צצ"ק ל"ג וציונול דף כ"ו וצגיטין ל"ו ע"ב,
ולכן הייתי מוכרח לצוא לפני ועד הרצנים
דנויארק רצתי, כדי סידעו את האונת סליך
היה סדבר, ועכסיו סוללים סליך לריך להיות
עס

לאמר כן יקום ודי יוכון נעשה ידיכם, ויהי
נועמו עליכם, אהנה אחוה ושלום יסכון
ציניכם, כנפס ידיכם :

בעז"ה בראנוויל.

שאלה

באיש ואשתו שנקברו בקבר אחד ע"י הרהקה של
ששה אצבעות, אם מותר לפנותם לעשות הרהקה
בדין.

מעשה חירע פה צראנוויל סנתו איס ואסתו
יחדיו ע"י קילות הגע"ז והיה זה
צערצ סצת קודס הפלת הונחה וציוס א' סהוא
ר"ח ססלו סנת תרפ"ז הוצלו לקצורה, וכאשר
צאלו לצית הקצרות ראינו סחפרו רק קצר
אחד גדול כשנים, וסאלתי את הקצרן סיכף
זה זאת והלא אסור לקצור סני נתיס צקצר
אחד, וענה לי סיכף סלא להסערצ צדבר סלין
סייך לי, וצכל זה כאשר סאלו אותי את ווי
לריך ליתן קודס צקצר, עניתי סהאסה יולילו
תחלה ואח"כ סליס, וצכל זה ראינו סהיה
הרהקה צין סני הארונות כסני טפחים ונוללו
עפר צין סני הארונות וסנתנו את הקצרה,
וכאשר עצרו סלסה סצונות ילא אחד ונולדו
עיר צראנוויל אל"ף סנו, וקרא תגר עלי
ססתרתי להסתלה לקצור סני נתיס צקצר
אחד, והצילו את הרנוצ"ס, וצאונת לא ראה
את הרנוצ"ס, ונה סכתצ ער"ן הצ"י צטור
יד"ע צס"י סס"צ לריך להיות הרנוצ"ן, וכן
כתצו סס צהגהות צאות צי, וכן היא צתורה
האדס דף ל"ח וסרליה סלא ראה את הרנוצ"ס
נפני סכתצ סלריכין סו"ת להסיצ את הגולה סגולו
את הנתיס, ולוא היה רואה את הרנוצ"ס סלא
אפילו צר צי רצ דחד יונול ידע סקרקע עולם
אינה אסורה צהנלה וכן אינה סלזלת וכמו
סנצואר צחו"נו צס"י סע"א ועוד כתצ סס
דצרי סצל וסטרות ונרנצ גדלותו או נרנצ
סטרות אינו ידע סלינו סלמו ידע, וצאונת
לא רליתי לענות לו נוסוס סהצע"צ אשר היו
ענודי סס צצה"ק והס ר' יהודה לרדק צרי
פנחס הלוי ור' יוס טוב סווארלצורג וסתנו
סל סנפטרס וסוהר"ר ר' אצרהס ליב סליע"א
ראו ויודעים את האונת אך כאשר הורגלו

עם נותנים האלו והוא אם נה שבתו הפוסקים
שאלו קוצרים שני נותנים זה אלל זה הוא דוקא
בשני נותנים זרים או באל עם בנו הגדול והאם
עם בנה הגדולה אין קוצרים אלל באלל באלל והאם
אין קוצרים זה אלל זה, נשום דלל אונקין
שאלתו של אדם בגופו לאחר נותנה ואם יולל
הדן שאלו קוצרין איש ואשתו זה אלל זה אלל
ע"י הרמקא היינו ששה עפחים אם אונקין זה
שדוקא לבתחלה אין קוצרין אלל צדיעצד אם
קצרו איש ואשתו בקצר אחד ולא היה הרמקא
של ששה עפחים צין שני ארונות אין נופנים
את הקצר כדי לעשות ההרמקא כד"ה, או כיון
שנקחם הגילל אקור לפנות את הקצר רק
באופן שנואחר בפוסקים אלל לא בלופנים
אחרים, וצ"ע אהלל לצלל את הדן עפ"י
הש"ס והפוסקים ראשונים ואחרונים והצורה
ישת"ס יללנו נשגגות וינחני בלור תורתנו
הקדושה והעבודה ותכלית שאלה ותשובה זו
הוא רק להעלותה, על שולחן נולכים ואלן
וללבי רצון כדי להוליל את הדן הזה ללורו
ולאננותו, ואעפ"י שאלו כותב זאת רק ואך
להלכה ולא למעשה, בכל זה אלל נשקש נחצרי
הרצנים הגלולים דבכל אחר ואחר שיקחו
חלקם צענין זה וכל אחד יללל השוזה בסקר
הזה חדרי תורה שאלו כותב וזה הנני הקטן
באלפי ישראל הנשתחוו מול הדר גלונס, עד
כאן לשון השאלה :

תשובה.

(א) **הרמב"ם** ז"ל כתב צפ"ד ה"ז נ"ה
אלל וז"ל אין קוצרים נות על
בני נות ולא שני נותים בלחד שבציון הוא
והקטן הישן עם אנו נקצר עונה עכ"ל וכתב
שם מר"ן הכ"ז שכן כתב הטור צ"ד צס"י
סק"צ וז"ל, תניא באלל רצתי אין קוצרין שני
נותנים זה צלל זה אי איך דופן הקצר נופסיק
ציניהם שנואלל כל אחד ואחד בתוך הקצר
לעלנו ולא הנות צלל העלמות ולא העלמות
צלל הנות, ר' יהודה אונק האיש שנקצר עם
צתו הקטנה והאלשה נקצרת עם צנה הקטן ועם
ועם צן צנה הקטן, זה הכלל כל שישן ענו
צחיין נקצר ענו צמותו, ונהגו עכשיו כר'
יהודה עכ"ל, וכתב שם מר"ן ה"ז וז"ל

כתב צת"ה אין קוצרים שני נותנים זה צלל זה,
פ"י אלל"כ דופן הקצר נופסיק ציניהם שנואלל
כל אחד ואחד בתוך קצר לעלנו ולגצי כוכין
תכן אונה צתהיים חלי אונה לדופן הכוך,
רשצג"א הכל לפי הקלע הלכך מרחיקין צבדי
שיענודו כוכין ולא ליתו לאינפולי לפי הארץ
עכ"ל הרמב"ן בסקר תורת האדם דף כ"ח ע"ב,
והוא ונהונסנה והגנורל צנל צתלל דף ק"א
ובגנורל שם ולכלורה האל שחציו ונהונסנה
והגנורל דצ"צ וצס"ס הרמב"ן ז"ל שורחיקין כדי
שיוכלו לענווד כוכין ולא לבוא לכפול לארץ,
בללורה חינו דומה לקצרות שללו נשום שאלו
קוצרין בלרץ נשום ואין שום כפילה שיד
בקצרים שללו, וצבדי להצין את זאת נקדים
את דברי רבינו הרמב"ם ז"ל צונה שכתב שאלו
קוצרים שני נותנים זה על גז זה ולא שני
נותנים בלחד שבציון הוא, ולכלורה חינו מונן
לונה כתב רבינו הטעם נופני אין קוצרים שני
נותנים בלחד נשום שבציון, ונשום אם לא כתב
רבינו הטעם של צציון נוכל ללור שאלו קוצרין
שני נותנים בלחד נשום טעם אחר ולריכים
לידע הטעם האחר, וכן לריכין אנו להצין את
דברי הטור צ"ד צס"י סק"צ צונה שכתב
שם ר' יהודה אונק האיש נקצר עם צתו
הקטנה והאלשה נקצרת עם צנה הקטן ועם
צן צנה הקטן זה הכלל כל שישן ענו צחיין
נקצר ענו צמותו, ונהגו כר' יהודה וכן כתב
הנחצר צ"ד צס"י סק"צ ס"ע צ' וכתב שם
הש"ך צס"ק ג' וז"ל זה הכלל וכו' כרלה
דדוקא על הקטן חלל קאי אלל צן גדול
עם חציו וצת גדולה עם אונה
אקור לקצרט ענוהם, וכן כתב הפרישה
צטור שם :

ולכלורה חינו מונן נדוע לא הזכירו
הפוסקים אם נותר לקצור איש
עם אשתו ואם לאו נשום דומה שכתבו שאלו
קוצרים נותנים זה אלל זה נוכל ללור שקאי
על נותנים אלל לא על איש ואשתו ונהא שכתבו
הטור והנחצר שאלו נקצר עם צתו הקטנה
נוכל להוכיח שאלשה נותרת להיות נקצר עם
אישו בקצר אחד, והטעם נשא שכתבו אחר
זה שהאיש נקצר עם צתו הקטנה והאלשה עם
צנה הקטן זה הכלל כל שישן ענו צחיין נקצר
ענו צמותו והדברים של זה הכלל כל שישן
ענו

ענו בחיינו נקצר ענו צמותו הנה ויזהרים.
כיון שפ"י ר' יהודה צפירוש שהלש נקצר עם
צחו הקטנה והאשה עם צנה הקטן לנה לו
לחזור עוד פעם ולאנור זה הכלל וכו' אלא
נוכל לאנור שנה ר' יהודה להשוניענו דבר
חדש צנה שאנור זה הכלל כל שישן ענו
צחיו נקצר ענו צמותו והחידוש הוא צנה
שתלה ענין הקצרה צנינה וכונו שאנור כל
הישן ענו צחיו נקצר ענו צמות וצנינה אלו
עודין שיש כ"ע צין צניו וצמותו הקטנים וצין
וצניו וצמותו הגדולים וכונו שכתב רבינו
הרמב"ם ז"ל צפ"ג הי"ח וי"ט וי"ה ק"ס וז"ל
שנים שהיו ימים צעלית אחת כל אחד מהם
אסור לקרות לעצמי שיכסה נחתה לצן וכו'
ואם היה יסן עם אשתו או צניו וצני ציתה
הקטנים הרי גופן בגופו ואילו נרגיש נהן
וכו' חיותי הם קטנים לענין זה עד שיהא
הזכר בן י"ג שנה ויום אחד והנקבה צת י"א
שנה ויום אחד והוא שיהא תצניתם כתצנית
גדולים וכו' עשה"ה וכתב שם נר"ן הכ"ע ז"ל
לאחר שהציא הנקור והגנורא צרכות דף ע"א
צניא רצ יוסף צריה דרצ כחוציא נורצ יהודה
שנים שהיו ימים צעלית אחת ונהו שיחזיר
זה פניו לכאן ויקרא ק"ס ויחזיר זה פניו
לכאן ויקרא ק"ס א"ל הרי אמר שנואל ואפילו
אשתו ענו ונתקף לה רצ יוסף ולא נוצע
אחר אדרבא אשתו בגופו אחר ללו בגופו
וכו' ופסק הר"ף כרצ יוסף לאשתו בגופו
ומותר לחזור פניו ולקרות אצל אחר ללו
בגופו הוא ואסור וכן פסק רבינו והרצ ונחה
כתב דנו"ס שאשתו בגופו כלומר דליכא
הירחור ורצני לרפת והר"ש ז"ל כתבו דלא
כרצ יוסף אלא אפילו באשתו לריך הפסקת
עלית וכו' חותי הם קטנים כן פסקו הר"ף
ורבינו שהתינוק הוא י"ג שנים ויום אחד
והתינוקת הוא י"א שנים ויום אחד ולזה
הקבים ה"ר ר' יונה והר"ש ז"ל וכו' עכ"ל
עשה"ה:

והמור צחיה צק"י ע"ג כתב שנים שהיה
יסן צניטה אחת וכו' ואם היה
יסן עם אשתו פסק רצ אלפס שקורא ק"ס
צחוקת פנים ואפילו צלח הפסק עלית ונאום
דחשיצה בגופו ורס"י ז"ל פסק דאף באשתו
לריך הפסקת עלית ואם יסן עם פניו וצ"צ

צעודן קטנים מותר לקרות ק"ס צחוקת פנים
צלח הפסקת עלית וכו' ואם היו גדולים לריך
הפסקת עלית עכ"ל וכתב שם נר"ן הצ"י ז"ל
ונ"ס ורס"י פסק דאף באשתו אסור צלח הפסקת
עלית הוא עניות קופר ולריך להגיה צנוקס
רס"י ר"י וכו' צספר נווגה וכו' לענין הלכה
כיון שהריף והרמב"ם ז"ל נוסביוס לפסוק
הלכה כרצ יוסף שאשתו בגופו הכי נקטינן
עכ"ל וע"ס צחוקפות דף כ"ד ע"א וצפחיס
דף ל"ט ע"צ וצקוצן וצט"א על הרמב"ם צפ"ג
הי"ח נה שכתבו לתרץ קוסית החוקפות דסם
על רס"י ז"ל ונה שכתבו הטור והנחצר צח"ח
צק"י ע"ג ק"ע ד' עד כונה חסוצים קטנים
התינוק עד שיהיו לו י"ג שנים והתינוקת עד
סיהיו לה י"א ואפילו לא הציאו צי שערות
מותר וצסנת י"ג להתינוק וי"צ להתינוקת אם
הציאו צי שערות אסור לקרות ק"ס צלח הפסק
ואם לא הציאו צי שערות מותר ונ"ג
להתינוק וי"צ להתינוקת ואילו אפילו לא הציאו
צי שערות אסור לקרות עכ"ל ול"כ דונה שכתבו
דצת י"ג מותר אם לא הציאה שני שערות
זהו דוקא עם אונה מותרת אצל לא עם אציה
ונאום עם אציה אסור לשכב צקירוצ צסר וכונו
שנוצאר צטור ושו"ע אה"ע צק"י צ"א ק"ע ז'
והצן אסור צין עם אציו וצין עם אמו ונאום
צענין קריאת שמוע נחשצין בעריות אם לאו
דכל שני גופין קוין צדיקים אלו צין שני זכרים
צין שני נקצות ועיין צא"ר וי"ה שחירץ הנוג"ח
צזה הסיוון צסע"ק צי והפרנו"ג צח"א צזה
הסיוון הציא נה שכתב הפ"ח ז"ל צק"י ע"ג
צח"ח ע"ס:

והמור צחיה צק"י כ"א כתב כי"ד האצ
מותר לחצק לצחו ולנשק וליסן עונה
צקירוצ צסר וכן האצ עם צנה כל זמן שהם
קטנים הגדילו שיש לצת י"א שנה ולצן י"ג
שנים זה יסן צכקותו וזו יסנה צכקותה ואם
הצת צוסה לעמוד צפני אציה ערוונה או
כתקדשה אפילו היא קטנה אסורה וכן אם
האם צוסה לעמוד ערוונה צפני צנה אסור
אפילו הוא קטן עכ"ל ע"ס וכתב שם נר"ן
הצ"י ז"ל שהוא מיונורא דרצ חיקדא צקירוצין
דף פ"א ע"צ שלא סנו אלה שאינה צוסה
לעמוד לפניו היינו לפני אציה ערוונה אצל
אם צוסה לעמוד לפניו ערוונה אסור וי"ט
י"צ

ראב"ד לחברה תורה א"ח. בבראנוויל בעהמ"ח ספרי
דרושים ותפארת מהרשי"ם. ג"ח שו"ת הלכה ואגדה
ואות

חדר אנדה ודרושים.

ב"ה דראקא לסדר פרשיותנו פ' עקב.

ואורה גר לתת לו לחם ושנולה ח"י במדרש
עקילס הגר נכנס ללל ר"ח הרי
כל שצחו של גר וכו'. ח"ל כל עלונו של יעקב
התפלל ע"ז ונתן לו לחם לאכול ובגר ללבוש
ע"ש. ול"ע דשאני יעקב הקטן שה"י נוקטין
ח"י ציור וצויר קטנתי וכלל המסדים, וה"י
נוקפיק ח"י צלחם לר וויס לחן. נוסח"כ
לצניו אחרי צויר חסרי לגפן עירה וגו' וכן
והוא יתן נעדינו נולך: ולולא דצריהם ז"ל
ח"ל עפונס"ל צ"י יונא והנון כזרע גד שה"י
וגיד להם ונה שצחורין וסדקין, וצ' חנשים
סה"ל דין צידון עזר ח"י לנני הלא, וצ"ו
למשה ח"ל דינו לצק מנפט, ונני שנואל אללו
עומר ח"י יתירה וויס חתנוול, חזי כדע כלו
הוא העבד, ונעשה נחזי חן חס גרים נחגיירו
ונקפחו על ציה יעקב, וה"ל חשה וצנים וצנות
נרובים, חזי מיד לחחרתו ירד להם לחם ונן
השנים ונולאו על פתח ציתם עומר לגלגולה
עומר לכח"ל לפי נקפיר הנפשות, וכונו בן
נחחדש להם פתחוס שנולתם לעורם, דענני
כצוד היו נגהלים אותם, וכן נעליהם צרגליהם
ואף לקטניהם ח"י לצוס גדל עננהם, כחוננו
הזה, וח"כ שפיר חומר נרע"ה ווארז גר לתת
לו לחם ושנולה, כי חיצה יתירה מודעת לגרים,
ונפני קזכו מיד לאכול לחם חצירים, וללצוס
נולצוסי כציד:

שם לוננו ירבו ינוכס וגו' כינוי שנים על
הארץ, ע"י צנפורש"י וח"ל עוד עצמ"ש
הגאון צפנים יפות פי זו לפרש נוס"ה שנומו
כינוים ענתנו והלא רק שתא חלפי הוי עלנו
וכבר ילאו ונה שילאו, ולא נשאר לנו רק ג'
נולות שנה ועוד נעשה, וכ' ח"ל דאחרי
ימות ה' שח יחשוב הצ"ה יום ליונו של הצ"ה,
דהוא חלף שנים כונס"ה כי חלף שנה צעניך
כיום חתנוול, ועד"ש הצ"ה לאד"ה"ר ציוס
חלכך נוננו ונות תנוות וחי תהק"ל שנים
ולפ"ז צשנים נחשצ יום לחלף שנים, וצארץ
נחשצ יום רק לכ"ד שנות, והו' לוננו ירבו
ינוכס כינוי השנים, ר"ל לחשצון של שנים

יה"י ג"כ על הארץ ויקוים צנו שנומו כינוים
ענתנו ועוד יוהר צצ"ח:
ח"י מנחם מאנדל הרענגיל, בהמח"ס דבש וחלב.

בעוהש"ת קראקא.

במ"ד (פי נוקן) אשר הגצר אשר שם ד'
ונצחו זה יוסף, ולא פנה אל רהצים,
ע"י שחור לשר הנושקים כי חס זכרתי
והזכרתי נחוסק לו שנתים ינוס, כל הנופורשים
לכלו צנוס חצירים לייסב המדרש חסר דצרו
קוחרים נרישא לקיפא דצרישא חומר אשרי
הגצר אשר שם ד' ונצחו ולא פנה אל רהצים
זה יוסף, ונוסיים ע"י שחור לשר הנושקים
כי חס זכרתי והזכרתי נחוסק לו שנתים
ינוס, חלוא נשנוע שיוסף צנו צשר הנושקים:
וגם חזי חענה חלקי, דהנה יש לדקדק דצרי
יוסף חלדיק שחור לשר הנושקים ועשית נא
ענדי חקד, וכי לא ידע כי חקד לחוננו
חטאת, ועוצחן של רשעים רעה ח"ל
חלל לדיקים, (יצנוות ק"ג) חלל וודאי ידע
יוסף חלדיק כי יתאונת עתרון חלוננו, וצגין
דנער חזי צרית קדישא יוצה לנולכות (וזה"ק)
ואחרי כי חומר חכונ"ל (צרכות נ"ח) חפילו
ר"ש גרגיתא ונן שניא ונוו ל"י לזה לא
ר"ה להגיע לנולכות ע"י קיוע של נכרי, וכה
חומר לשר הנושקים כשחשצ על כנך ציודאי
יעלה על דעתך להראות לי שאין חתה כפוי
נוצה על עתרון חלוננו, לכן צצקסה ונווד, כי
חס זכרתי והזכרתי חל פרעה והילאהני ונן
הצית הזה, הנולכות נקראת צית כנו"ש צנוס
קועה, (דף י"ח) ויעשה להם צתים, צתי וולכית,
היינו כשתצרינו וחשא שנוי על שפרח לפני
פרעה, וחחפון להראות לי חקדך, חחי
חאזכרה רק צאופן, זה שפרעה לא יחמר
גנוני ונלכות רואה צי, (קועה דף לז"י) כדי
והולחתי ונן הצית הזה ר"ל ונן הנולכות
שנקראת צית, אך אחת חשאל אותה חצקס
שלא חציאני ג"כ ע"י חאזכרה שלך לידי
ציון ולא לידי צוסה וכליונו, כי חינו דונה
נחצייס ונעלנו לנחצייס נחחרים (גנוי חענית
דף עו"י) חלל חרורים הרשעים שאין עוצהם
שלימה

סלינות, כי שר המשקים הזכירו בלשון ציון, נצר לשוננו אינו מכיר, עבד וכה"ב צניעותי מלרים שאין עבד מולך, ולא לוצץ צגדי שרים ועוד הוסיף חטא על פשע כי אמר לפרעה: שלא יעלה על דעתו שהנער הלזה הזקן צנתיים, ודעתו ניתוספה עליו, והנחו כעת זקן שקנה חכמה. כי ונני שצחו אחי צצית הקוסה, ניתוסף לו רק שתי שנים, וכעת שנותיו שלשים, ועד כונה שנים נקרא אדם נער, רבי עקיבא אומר עד שלשים (ילקוט נש"ל) והוא עודנו נער, והשתחא יתחבר המדרש הכ"ל על כבודי אשתי הגבר אשר שם ד' ונעטמו. זה יוסף שהי צנתינו אנון וחזק צהקצ"ה, שירם קרנו בצבור, ולא יגרע ונלדיק עינו, וישיבהו את וולכים לכסא, ונוצית האקורים ילא לנולד, ולא פנה אל רהצים, זה שר המשקים סיהי לו לאחי — עזר, ולאחי — קנך להגיע עיי לנולכות, שהרי כשאומר לשר המשקים כי אם זכרתי והזכרתי אל פרעה ציקש ונונו שלא יפריז על נדת חכמתו לפני פרעה, כדי להוליאו מן הצית הזה, זו הנולכות, ניתוסף לו שנתיים יונים, ושר המשקים שפך צו וקלון על כבודו, צאמרו כי רק שנתיים יונים עברו ויוס שצחו אחי צנאסר, וגם היום הוא עודנו נער חסר לב, וחולת קסורה בלב נער, כי שנותיו רק שלשים, וננהגו כאחד הטפשים:

בפ' (ויגש) והגדתם לאחי את כל כבודי צנארים וגו' ונן התימה על יוסף ונלדיק שום לבשר לאחי שכולל כבוד המודונה והנולדיים, כאילו הי' רודף אחר הכבוד, הלוא אמרו חכמנו ז"ל אל תחמוד כבוד וכי לא הי' לו לבשר לאחי צסורה אחרת טובה הימנה. ואמרת לייסצ ע"ד המד"ר (פי' נשא) למה נקרא שמו נולך הכבוד, שהוא חולק כבוד ליראיו, וכי ד"א ויצא נולך הכבוד שהוא חלק כבוד ליוסף הנלדיק על שהי ירא חלקים: ובעל מדרש שנואל ונציא צנוקי אצות (ריש פרק ד') צסס הרצ כי נוסה אלמושנינו ז"ל, פירוש איהו נוכוד הנוכוד את הצריות, כי גדר הנוכוד אשר יולדק עליו היותו נוכוד, הוא אשר צהיותו נוכוד לאחרים הם נאחרים נוכודים וז"ל הנוכוד את הצריות, רואה לומר אשר ילדק עליו שהוא הנוכוד את הצריות, כי אם הי' איש פחות עושה פעולת

ב

הכבוד לנעולה, הי' קלון לנעולה ההוא, וא"כ גדר הנוכוד הוא באשר הנעולה ההוא יאמרו, שבגדו הנוכוד איתו כי צזה צלי ספק יורה היותו נוכוד וני שבצדה, וא"כ הנוכוד את הצריות אשר יאמר צלית שהוא נוכוד איתם, הכה איש כזה הוא נוכוד צלי ספק, כי הכה נוקבל כבוד, וזה שמתבצדים צו הנקבלים ונונו הכבוד, ונולל צהיותו פועל הכבוד הוא ונחפעל ונחכוד עלונו כי צונה סיתכודו צהכנעתו ונחכנעת זילתו, וזה דקדוק גדול, עכ"ל ודפח"א: זה שאמר יוסף הנלדיק והגדתם לאחי את כל כבודי צנארים, שהכבוד שאני כוחל צנארים כוחן לי נולך הכבוד, שהוא חולק כבוד ליראיו, וצכל רומי וכפשי אחי ונתיימר צהכבוד הלזה כי הכבוד הזה הוא לי לאות ולסיון שאני ירא ונולך הכבוד, וא"כ זו תהי' לאחי צסורה היתה טובה, וצזה תחיו את נפשו הצלוצה:

בפ' האזינו לי נקם ושלם לעת תנווט רגלם וגו': וחס עתידות לנח, ראו עתה כי אחי אחי הוא, ואין חלקים ענודי, אחי חנוה ואחיי, אחייתו לחבר חלו נקראי קודש צחצורי עתרה, ע"ד שאיתא צקי סניכות חכונים, על הגוי (סנהדרין דף ל') אומר רבי יוחנן נניין לתחיית הנפשים מן ההורה שנאמר ונתתם מנונו תרונות ד' לאהרן הכהן, וכי אהרן לעולם קיים, והלוא לא נכנס לארץ ישראל, שנותנים לו תרונה, אלא נולוד שעתיד להחיות וישראל כותבים לו תרונות ונבאן לתחיית הנפשים מן התורה הקשה דרנוד"ר החקיד הגאון מו"ה נוסה ז"ל, שהי חצ"ד דק"ק ראנטיטוב, דונה קשיא לרבי יוחנן, והלוא לא נכנס לארץ, דילנא אחי קרא נאמר צפי קרח קודם שנגזר על אהרן ח"כ שפיר אמר קרא ונתת מנונו תרונות ד' לאהרן הכהן, שצאותו זמן הי' מוכן ליכנס לארץ, וע"כ לריבין אנו לוונר בין שהקצ"ה יודע עתידות, וידע שאהרן לא יכנס לארץ, איך לוח הקצ"ה ליהן תרונות לאהרן, כיון שידע שלא יכנס לארץ, אלא ע"כ דווננו על תחיית הנפשים, וצזה אמר עינש לשצח הא דאיתא שם צגוי, שאלו רונות את רבי יהושע צן חכיה, נניין שהקצ"ה נוחים נותים ויודע מה בעתיד להיות, אמר להו תרווייהו מן הנקרא הזה שנאמר ויאמר ד' אל נוסה הפך

סוכר

שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנו וגו'.
ודלנו וקם העם הזה וזנו אומר להם נקיעו
ויהיו פלגא צדיכו. דידע ויהי שעתיד להיות
ויש לדקדק איך לא הגיד ר' יהושע צ"ח
ראי שהקצ"ה נחיה נחיה, ודחה אותם צפלא
צדיכו, אלא נראה לומר, דהם אלו שני
שאלות, דווקא, ונניין שהקצ"ה נחיה נחיה,
וא"ת וון הנוקרא הזה דכתיב ונתתם תרומת
ד' לאהרן הכהן, והלא אהרן לא נכנס לארץ
דלנוא נאמר ונקרא זה קודם שנגזרה עלי
שלא יכנס לארץ, וע"כ לריך אתה לומר,
שהקצ"ה יודע ויהי שעתיד להיות, דלנוא אינו
יודע ויהי שעתיד להיות, א"כ החיית הנוחית
אינו נורונו צתורה, ולכך כשאננו דלנוא וקם
העם הזה וזנו שנורנו על העתיד, ולכך השיב
להם שפיר נקיעו ויהיו פלגא צדיכו, וכיון
שאתם נורדים שהוא יודע עתידות, א"כ נוכח
ננוי תחיית הנוחית ונקרא דונחתם הרנונה
לאהרן הכהן, הלא ידע הקצ"ה עתידות שלא
יבא אהרן לארץ, א"כ דנורנו על תחיית
הנוחית, עכ"ל ודפח"ח: וע"ז יקשרו העסקים
הכ"ל בקשר אנוני, לי נקם ושלם לעת תנוע
רגלם, וגו'. ומש עתידות לנו, כו"ד דלנוא
וקם העם הזה וזנו, ואז יתן השי"ת צהצם
נקנותו וישלם כרוע ונפעלם, ומש עתידות לנו,
ר"ל כי וון הנוקרא הזה יש רא"י שהקצ"ה יודע
עתידות, ונגלה לו בהצם יתה לרעה, וא"כ
יש לומר כי תחיית הנוחית אינו נורונו צתורה
לזה אומר ראו עתה כי א"י א"י הוא ואין
אלקים ענוד, וזה תראו עתה בא"י א"י הוא,
ונונה שלותי לתת תרומה לאהרן הכהן, וכי
אהרן לעילס קיים, א"י אנוה ואחיה שנורונו
היטב תחיית הנוחית צתורה, שאחיה את אהרן
ואעלהו ונקצורה:

בפ' (ננוה) ויקלוק נשה על פקדי החיל,
איתא צו"ר לפי שכעס צא לכלל טעות,
ונשכח ננוה וכי' שכן כתיב ויאמר אלעזר,
וכתב צק' אצ"י שוחס, שנועתי צנדון זה צסס
צן דודתי הרב הנאולה"ג החריף הנופורקים
נוה"ר נואכס ז"ל, מהנו של רצינו הש"ך ז"ל,
ציאור צו"ר קהלת צפסוק אף חכונתי ענודה
לי, אומר שלונה תורה שלונדתי צאף היא ענודה
לי, דוולינו נורעיה כשכעס צא לכלל טעות
ונשכח ננוה הלכה, אצל שלונה הי' לומר אפילו

צכעס, ונוכס"כ שלא נשכח ננוה כלום, וזה
הפירוש של הפסוק ויחכם וכל אדם, וכי הי'
חכונתו הנקרא חכונת התורה יותר נורעיה
רצן של כל ישראל, אלא צנדון זה שהי' לומר
תורה אפילו נהוך כעס הי' חכונתו יותר נוכח
אדם, אפי' נורעיה כשכעס צא לכלל טעות
ונשכח חורתו, ושאנועיה לא די שלא צא לכלל
טעות צשעת כעסו, ולא שכן נודי, אלא אפילו
לומר תורה צאורו פעס, וזה הפירוש של הנור
אף חכונתי ענודה לי, וקשה וכי צכעס יש
לאדם חכונת, הלא כעס נוצא לידי טעות,
ואומר הנור זה הי' רצותא שתורה שלונד
צאף ענודה לו, עכ"ל ודפח"ח. ואענה גם א"י
הלקי צציאור הנור הכ"ל, צהקדס הגוי' (צ"צ
דף ט') א"ר אלעזר גדול העושה לדקה צסתר
יותר ננושה רצינו, דאילו צנושה רצינו כתיב
כי יגורתי נופני אף, והחונה ואילו צעושה
כתיב ונתן צסתר יכפה אף, וע"ז יתצאר הנור
היטב אף חכונתי ענודה לי, אומר שלונה תורה
שלונדתי צאף, ר"ל תורה שלונדתי צענין אף
צספר נוסלי שלי צהפסוק ונתן צסתר יכפה אף,
היא ענודה (דייקא) לי, כי לדקה ענוונת לעד
וגם אף כופה ונוכסה, לצל יהי רעה עושה:
בתלים (קכ"ו) סיר הנועלות צסוז ד' את
סיצת ליון היינו כחולנוס, נראה
לצאר הפסוק צדרך נכון, ע"ד דאיתא צאלש"ך
ז"ל עה"פ: ליון צנושפט תפדה וצצ"י צלדקה,
שפירש דהנה הקצ"ה ספך חונתו על ליון
צצביל עוונות ישראל, וא"כ ליון צנושפט תפדה,
ר"ל צדין תפדה, וצצ"י צלדקה, ר"ל הישראל
צזכות הגאלו, דאילו צדין אין להם ליגאל כי
חטאו, וכתיב ע"ז צק' צית שמואל אחרון, הנה
איתא צגוי' כלו כל הקלין ואין הדצר תלוי
אלא צתשובה, וא"כ כיון שישראל אין כגאלין
אלא צתשובה, ויהי זכות הוא להט כסיגאלו
כשעוסין תשובה, אף צאונת תשובה ניראה לא
היי תשובה נועולה, דזדונות נעשו כסגנות,
והנה איתא צגוי' דור צצן דוד צא, לרות רבות
וגזירות ונתחדשות, וע"ז יעשו תשובה, כאשר
פירשתי צדרוס הפסוק נשא דוונה ציסעי' וא"כ
צדין לא הי' להם ליגאל, רק צזכות ולדקה,
וא"כ אם ישראל יעשו תשובה נאחזה, יהיו
כגאלין צדין, ולא יהי' להם יקורין וגזירות,
וזה פירוש מי יתן נוליון ישועות ישראל, ר"ל
דישועות

לצנה מה שאין אהם מוריש לצנכד, ואנורו חז"ל
(צ"צ קט"ז) כל נוי שאינו מניח צן ליורשו
הקצ"ה מלא עלי עזרה, וא"כ הרי להדיא כי
חף הוא ונפגע וחטאה, שהרי שבר גדול נתן
לידיו, אלא ודאי שרק הורה דרך תשובה,
לצנה השווצה:

בגמ' צרכות (דף ק"ב) אם ד' הסיף צי
ירח ונחמה (ש"א כ"ז) א"ר אלעזר

א"ל הקצ"ה לדוד, נוסית קרית לך, הרי אני
מכשילך בצדך שאפילו תינקת של צית רצן
יודעים אותו וכו' ולבאורה יס להנחה, וכי חזו
קרא דהנע"ה להקצ"ה נוסית, ואנורתי להפוך
בזכורו של דהנע"ה ע"ד הגמ' ונחמה (דף ל"ט)
אנור חזק' נאלי דכתיב (איוב ל"ו) ואף הסיף
נופי לך רחצ לא מולך ההת' וגו' וראש
שלא כנדה הקצ"ה נודה צ"ה, נודה צ"ה ודס
אדם נוסית הצירו נודרכי חיים לדרכי נוסית,
והקצ"ה נוסית את האדם נודרכי נוסית לדרכי
חיים, שאלנר ואף הסיף נופי לך נוגיהנס
שפי' לה, שבעשה לצור צהובה וכו', ואיתא
בגמ' ונחמה (דף ק"ד) נוי דרכו להציא ונחמה
עני, נעלה אני עלי כאלו הקריצ נפשו וזהו
ציאור הפקוק הנ"ל אם ד' הסיף צי, וכה
אנור דהנע"ה לשאל הנולך ע"ה, אם ד'
הנוסית את האדם נודרכי נוסית לדרכי חיים
הסיף לדפניי כדי שאסבול יקורין נודריפתך
ויקורין נונדקין עון, וע"ז יוליכני נודרכי
נוסית לדרכי חיים, ירח ונחמה, הלוא עני אני
וגוע מנוער, ונני דרכו להציא ונחמה עני,
וקשה עניות צתוך ציתו של אדם יותר נחנשים
מכות (צ"צ דף קט"ז) ואנורו ז"ל (יצנות דף
ק"ב) יחלץ עני צעניו צשכר עניו יחלצו נודיכה
של גיהנום, וא"כ לונה חכם תרדפיני, הלוא
צעניות ד' יקור יקריני:

בגמ' קנהדרין (דף ל"ו) א"ל רב נחמן לרב
יחזק נוי שניע לך חיות אחי צר
נפלי, א"ל נאן צר נפלי, א"ל נוסית, ונוסית
צר נפלי קרית לך, א"ל חן, דכתיב ציוס
הסוף חקום את סוכת דוד הנופלת, (עמוס ט')
והנה יש לדקדק על גודל התנויה של רב
יחזק צהא דקרא רב נחמן לנשית צר נפלי
ואנורתי לייצב צטוב טעם ע"ד דאיתא צס'
דגל נחמה אפרים (פ' צהר) עה"פ או דדו
או צן דדו יגאלנו, וז"ל י"ל צה צדך רנו
דהנה

דיסועות ישראל יהי נאמן, כנו ליון צדין הפדה
כן יסועות ישראל יהי צדין, שיעשו תשובה
נאחצה, ואז יהי יסועות ישראל צדין, כנו
יסועה ליון, ואז יגל יעקב יסועה ישראל, שלא
יהי להם לרות וגזירות רבות עכ"ל, ועוד
חקדים הגמ' (קט"ה דף ל"א) הנהו חרי
תלמידי דהו יתבי קנני דרצא, חד אנור ל'י
חקריון צחילמאי ונה רב טונף, אשר לפנת
ליריאך וחד אנור ל'י חקריון צחילמאי ויסנחו
כל חוקי צך לעולם ירכנו ויעלצו צך אהצי
שונך, אנור להו תריוכו לדיקי גנורי אהון,
נור נאחצה ונור ניראה, וע"ז יתצאר הפקוק
הנ"ל היטב, שיר הנועלות צטוב ד' את שית
ליון, שדהנע"ה אנור שירה שפדות השנים יהי
דונה כפדות ליון, והטעם, היינו כחולמים,
כאותן שקראו צחלומותיהם, ויסנחו כל חוקי
צך לעולם ירכנו ויעלצו צך אהצי שונך, ר"ל
שעשינו תשובה נאחצה, וא"כ צדין יהי
פדותינו כפדות ליון טוה:

בתלים (קכ"ז) שוא לבס נשכיוני קום,
ונאחרי שבת, אוכלי לחם העלצים,

כן יתן לידידו שנה, הנה נחלת ד' צנים שבר
פרי הצטן, אנורתי לדרוש אלה הפקוקים צטוב
טעם, צהקדם הגמ' (קנהדרין ז') וירא אהרן
ויצן נוצח לפניו, ונה ראה, ראה חור צצות
לפניו, אנור אי לא שוענא להו, עזדין לי
כחור ונקיים צהו אם יסרג צונקדש ד' כהן
וכציא, ולא הויא להו תקנהא לעולם, נועצ
ליעצדו עגל, אפסר דהוי להו תקנהא צתשובה
וזהו ציאור הפקוקים, שוא לבס נשכיוני, אהם
הנשכיונים ונוחרת צנעשה עגל להעלות עולות
ולהגיש שלמים, קום, כשאנורתי לזהרן "קום"
עשה לנו אלהים, נאחרי שבת, כי צושט נוסה
ונאחרי שבת צהר, אוכלי לחם העלצים, ע"ד
עלציהם כקף וזהו, ויסבתם לאכול וסחו וקנותם
ללחק, לחם אהם תופלים דצרים על אהרן
כחנא קדישא, כי גם ידיו היו צנועל הזה, כן
יתן לידידו שנה, ע"ד אנורס ז"ל (עירובין ס"ה)
השתא אחי יוני דאריך וקטינא, וכינוס טוצא,
ר"ל כי נזהר רא"י כי מולל אותו לדיק ידיו
ד' מאותו עון, הנה נחלת ד' צנים שבר פרי
הצטן, שהרי כשהגיע זמנו ליפטור עון העולם,
אנור הקצ"ה לנורעיה (ילקוט חקת) קח את
אהרן, הרי אהם ננחמו שהוא מוריש בחרו

דהנה איתא פלוגתא בגמרא (יעוין בגו' סנהדרין דף ל"ח) וני יהי נשיה חד חנוך דוד בעלנוה ונ"ח בן דוד, וזה י"ל שגורנו שני הדעות האלו בתורה, כי כתיב דוד חסד וחסד אבותיו דוד, וזה י"ל או דוד היינו דוד בעלנוה או בן דוד היינו בן דוד יגאלנו ב"צ ח"ק עבדה"ק, והנה נחזי חן כי שתי תיבות "בר כפלי" בגויה "דוד נשיה" חושבנא דדין כחושבנא דדין, והוה כאשר קרא רב נחמן לנשיה "בר כפלי" קא נותנה רב ינחק ואמר ונשיה בר כפלי קרית ליי, ר"ל דוד יהי נשיה דילנא יהי נשיה בן דוד, וע"ז הציב לו רב נחמן שפיר, דכתיב ציוס ההוא חקים את קובת דוד הנפלת, ונדלח כתיב את קובת בן דוד הנפלת, שנוע נ"נה שדהנוע"ה יהי נשיה בעלנוה וזה נחלתו יציאנו ויעמנו:

בתלים (ד')

רבים חוננים וני יראני טוב נסה עלינו אור פניך ד' כראה לדרוש הפסוק: צטוב טעם, בהקדס הנ"ר (בראשית) והנה טוב נאמר, צהורתו של רבי נאמר נאלח כתוב, והנה טוב נאמר זה הנוה, ואיתא בגו' (יצנות דף ק"ג) כל עובתן של רשעים "רעה היא אלל לדיקים וכו' והנה הרי"ת ון "רבים" חוננים וני "יראני" הם אבותיו "נאמר", וזהו שאמר דהנוע"ה רבים חוננים וני יראני טוב, ר"ל שהרשעים נאמרים לנו טוב זה הנוה, כנו שאלו כתוב צהורתו של רבי נאמר ועובתן רעה היא אלל לדיקים, שרואים להחשיך העולם בעדנה לכן נסה עלינו אור פניך ד', והאר עינינו שלא נישן ח"ו הנוה, ולא יהי גורמים לנו הרשעים עלצת:

במשלי (י"ט)

אולת אדם תסלק דרכו ועל ד' יצק לבו, כראה לי לדרוש הפסוק על נכון, בהקדס נ"ש צקי חיל הנולחים צס אביו הגאון ונח"ר חיים ז"ל, טה"פ (ס"א) ותתפלל (הנה) על ד', והנה מלה על תינוה, דהול"ל אל ד', ואמר הגאון הכ"ל דחנה התפללה אם ראה תראה, ודרשין אם ראה נוסב, ואם לאו אלך, ואסתתר צפני חלקנה צעלי, ואהי שותה וניס הנאמרים ותתקיים צי ונקמה, ונזרעה זרע וכו', וידוע דבשתיית וניס הנאמרים הי' נחיקת השם של נגילת קוטה, ולזה התפללה חנה לצלתי המערך.

לשמות ולא לצוא לנחיקת השם, וזה ותתפלל על ד', דהיינו שישנוע השם תפלתה, ויהי כבוד לשנו הגדול שלא תמערך לצוא לגרום נחיקת השם, ונוסיף צעהנו"ח הכ"ל, וזה שקיינה כי שונחתי צישועתך, צישועתי הו"ל לונה, אלל חונה שונחתי צישועת ד', שהשם לא ננוחק, עכ"ל ודפנו"ח, וע"ז יתפרש הפ' הכ"ל היטב, אולת אדם תסלק דרכו, ע"ד חוננס ז"ל (נוצח צרפי"י ז"ל פ' נשא) שני רצותינו אין הונחאפין טאפין עד שתכנס צהן רוח שטות, דכתיב כי תשטה, וכתיב נואף אשה חסר לב, וגם ידוע כי הזוג נקרא דרך, עד"ה דרך גבר בעלנוה וכנווהו רבים, וזהו אולת אדם תסלק דרכו, שכתבנו צו רוח שטות, ותסלק לו הדרך ללכת אחרות עקלקלות ולינאף אשת רעהו, ועל ד' יצק לבו ואינו מתירא שיעביס ע"ז את השם ית' ויתעלה, ופניו שיציא את שנו לדי נחיקתה, ונקח לא ינקה:

בגמ' (סוטה דף ה')

כל אדם שיש צו גסות הרוח, אפילו רוח קנועה עוברתה, פירש רש"י"ל פורענות קלה טורפתה ונאצדתה, וכראה לצאר עפ"י שמוצא צקי אצני שוהם, צס רבו הגאון רשכצה"ג, ונח"ר אצרהם צרודא ז"ל, ציאור דברי חכ"ל שאמרו כל הנותגלה נורצה חינוה, ואמר הגאון הכ"ל עפ"י הגו' דנוס', קיטה, ר"ח צר אשי חוננר כל ת"ח יתגלה שניני שבסונייני, ור"ח חוננר לא מייני ולא נוקלתה, וי"ל דהני תנאי פליגי אי לשון כל דהו נשנוע, או לא, דסם נוציא ר"ח רא"י דכתיב תועצת ד' כל גצה לב, וא"כ לדי"י כל דהו ור"ח צר אשי סצר כל, אלל לא כל דהו, וכפי הפירוש של כל צכאן, גס כל אחריתא, ז"ל כנווה, והא דכתיב והיא רחום וכו', ולא יעיר כל חנותה, א"כ כל גצה לב, אלל לא כל דהו, גס כאן כל נשנוע כך, וכל חנותה לא יעיר, אלל לא נוקלתה, לכך חכ"ל, כל הנותגלה, דהו קוצר כל גצה לב, אלל לא כל דהו, כי נותר כל דהו, א"כ נורצה חינוה, שכל חנותה לא יעיר אלל כל דהו חינוה נסארת, ודפנו"ח, וע"ז צואר הגו' הכ"ל כל אדם שיש צו גסות הרוח, לפי שקוצר דכל דהו, נשוס תועצת ד' כל גצה לב, כל אלל לא כל דהו, ולכן נותר להתגלה אפילו רוח קנועה עוברתה, דלפ"ז קינועה חינוה נסארת, ומרענות

ונלוי תמיד חלל פלוני להקטירו לדבר עזירה,
גם זה מקרי ליסנא ציטא, והנוקפדו עובדו
יותר קשה:

במגלת (רות) והי' כך לנושא נפש וגווי'
כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר
היא עוזה לך נשבעה צנים, ויש לדקדק
למה אמרו דווקא נשבעה צנים, ואמרת לזכר
כי נעמי למדה לניעות את רות, ואמרה לה
אסיר לנו ללכת חוץ לתחום נשבעה, וכו' אסור
לנו להתייחד נקבה עם זכר וכו' עוננו מוצדקים
ונשאר עניים בשם נאחזת ושלום עשרה מלכות
וכו' אסיר לנו ע"ז וכו', ארבע מיתות נמסרו
לצית דין, אחד לנשקלין ונשרפין ואחד לנהרגין
וכחנקין וכו', ובציל שאין כך יפה וכן הלכיות
זכתה טיאל נומנה דהנעיה, ואיחא צגוני
(יונא דף נ"ז) שבעה צנים היו לה לקומחית
ובולן שמשו צכהונה גדולה, אמרו לה חכמים
וזה עשית עזכית לכה, אמרה להם ונימי לא
ראו קורות ציתי קלעי ראשי, נמלא שגם צציל
לניעות שהי' זה צקומחית זכתה לשבעה צנים
שמשו צכהונה גדולה, וזהו שאמרו לה השכנות
לנעמי שהילד אשר כלתך ילדתו הוא עוזה לך
ונשבעה צנים, היינו חלו שבעה צנים של
קומחית שמשו צכהונה גדולה, נפני טיאל
נחללי דהנעיה הנקצן נדחי ישראל לחץ
לחומה, והוא ישיב הכהנים לעבודתם:

בפ' (שופטים) וילך ויעצוד אלהים אחרים,
וישתחו להם ולשונש או לירח או לכל
צא השונים אשר לא ליהי, נראה לפרש הפסוק
בהקדם הנשנה (ע"ז דף כ"ד) שאלו את
הזקנים שצרוני חס חין רלונו צע"ה, למה אינו
נזכר, אמרו להן אלו לדבר שאין לדרך
לעולם זו היו עוצדין, היו נזכר, הרי הן
עוצדין לחונה וללצנה ולכבצים ולמזלות, יאצד
עילמו נפני השקיעים, אמרו להן ח"כ יאצד
דבר שאין לדרך לעולם זה, ויניח דבר שדרך
העולם זה, אמרו להן חף אנו נחזיקין ידי
עוצדיהן של אלו שאמרים תדעו שחן אלהות
שהרי הן לא צטלה וע"ז יהפרש היטב הפסוק
הכ"ל, וילך ויעצוד אלהים אחרים וישתחו להם
נפני שהם אומרים חס אינו רלונו צע"ה למה
אינו נזכר, והתירוק, ולשונש או לירח או
לכל צא השונים, הרי הן עוצדין לחונה
וללצנה ולכבצים ולמזלות, יאצד עילמו נפני
חשוקים

ופורענות קלה הצאה נוכל דהוא חיונה נשאלת
טורפתו ומאצדתו, ואפילו לא העיר די כל
חונתו:

בנמ' נגילה (דף ט"ן) לדיק אצד לדורו אצד
נראה לזכר צטוב טעם, ע"ד שנוצח
צק' תולדות יעקב יוקף (פ' פנחס) בשם ס'
עין יהושע, פירוש הפסוק וישאלך אך נח,
וחכונ"ל דרשו וכו', ופירש כי וזה שהי' נח
נקרא תחילה לדיק תנים, היינו צדורותי ר"ל
נגד דורו שהי' רשעים, נחשז הוא לדיק תנים
ונש"כ אחר שדורו נאצדה כנ"ש ויונח את
כל היקום וגווי' אז וישאלך אך נח, ר"ל אך
תואר נח צלי שום כינוי לדיק או תנים, אך
שם נח צלה, ודפח"ה, וע"ז יהפרש היטב הגו'
הכ"ל, לדיק אצד, הטעם שאצד נח שם הכינוי
לדיק, לדורו אצד, זה הי' לסיבת אצדן דורו
שנסטפו צווי המובל צציל עזירה, לכן אצד
שם לדיק דוועיקרא:

בהפסוק (זכרי' י"ג) והצאתי את השלישית
באש, ולרפתים כלרוף את הכסף
ובמנתים כצחון את הזהב, הוא יקרא צגוני
ואני אענה אותו, אמרתי עוני הוא, והוא יאמר
די חלקי, נראה לי לדרוש הפ' בהקדם הגו'
(ערכין דף ע"ו) כל הנקפד לשון הרע כאלו
כפר צעיקר וכו' אמר הקצ"ה לשר של גיהנום
אני ע"ל נלמעה ואח"כ ע"ל נלמעה נדוכנו
וכו' צנערצא אמרי ליסנא תליתאי קטיל תליתאי
הורג למקפרו ולמקצלו ולאומו ע"ל וכו',
היכי דנוי ליסנא ציטא, אמר רבה כגון דאמר
איבא נורא צי' פלניא וכו' וזהו ציטא הפסוק
והצאתי את השלישית באש, ר"ל הנקפד ליסנא
תליתאי אצד אותו באש של גיהנום, ונאמר
שכפר צעיקר, ולרפתים כלרוף את הכסף וגווי'
ואחר שקיצל עכשו וכלרף ונצחן צגיהנום, הוא
יקרא צגוני ואני אענה אותו, אמרתי עוני
הוא, והוא יאמר די חלקי, אז לא יהי עוד
נצית ונצחון צכופר, אך יודה צאלהותו
וצאלדותו של הש"ת גס יחד, היכי דנוי ליסנא
ציטא כגון דאמר איבא נורא צי' פלניא, ע"ד
הגו' (קדושין פ"ק רצ"ג) דאמר רב עמרם
חמידא ליה"ר את נורא ואנא צקרא, ואנא
עדיפנא ויך, וזהו שאפילו לא קיפר שהיה"ר
שפלוני הוא צעל עזירה, רק קיפר שהיה"ר
דנקרי נורא, איבא צי' פלניא, היינו שהיה"ר

הטועים. אשר לא לוייתו, והטעם שלא לוייתו
לאחד דבר שאין לורך לעולם בו, ולהביח
דבר שדרך העולם בו, כדי לחזק ידי עובדיהן
של אלו שאוננים תדעו שהן אלהות שהרי
הן לא צטלה, וא"כ לא יהיו נודים גם
לאילו:

בגמ' גיטין (דף כ"ן) דבר תורה צעל חוצ
ציצורית, שנאמר בחזן תעמוד והאיש
וגונו, וזה דרכו של איש להוליא פחות שצכלים,
וזה טעם אונרו צעל חוצ ציצורית כדי שלא
תנעול דלת צפני לוין. כראה לדרוש הגוי
ע"ד הנוספה דונק' אבות (פרק ג') החנות
פתוחה והמנוני נוקף והפנקס פתוח והיד
בוחנת וכל הרואה ללות יצוא וילוח, וגונו
ואונרו ז"ל (קידושין דף נ"י) לעולם יראה אדם
עלמו כאלו חליז חייז וחליז זכאי וכו', וע"ז
הגוי, הכ"ל יפה נדרשת, דבר תורה צעל חוצ
ציצורית, ר"ל שהמוטע שהוא הצע"ה להקציה
דינו ציצורית, היינו הנפש החוטאת היא הנויה,
וזה טעם אונרו צע"ה ציצורית, שיראה אדם
עלמו כצינוני, היינו חליז חייז וחליז זכאי,
החירון, כדי שלא תנעול דלת צפני לוין, ר"ל
סיה"י שערי תשובה פתוחים לפני החוטאים
וישובו מדרכיהם הרעים צנים שוצצים, כי יונן
ד' פשוטה לקבל שנים:

בגמ' (כדרים דף ל"ט) נ"ד טונס וירח עונד
זבולה טונס וירח זצול וזה צעין,
הלוא צקריע הם קצוצים וכו', אלא שהלכו
ואונרו אם אתה עושה דין ללא ואם לאו לא
ללא, וכ' צק' חיל הנוילואים התנויה מפורקנות
למה דווקא הלכו לצול, ואם שלא רלו לסאיר
על הארץ הלוא די להם אם עלו רק לרקיע,
שחקים, שהוא ג"כ לנעלה מרקיע שבו בוכצים
ומחלות, יעו"ש ביאורה, וכראה לי לייסד ע"ד
הגוי (חגיגה דף י"ב) זצול שבו ירושלים וצית
הנוקדש ומנצח צבוי ומיכאל השר הגדול עונד
ומקריב עליו קרבן שנאמר צנה צבתי צית
זצול לך נוכח לטבתך עולונים, ונלן דחקרי
שנים דכתיב הצט משונים וראה נצול קדשך
ותפארהך, ואיתא בגוי סנהדרין (דף ז"ן)
אונר ר"ל כל העונד דין על הצור שאינו
הגון כאלו נוטע אשרה, וכו', אונר רצ אפי
וצנוקס שיש ת"ח כאלו נטעו אלל מנצח, וכו'
וגם אונרו ז"ל בגוי תענות (דף ה') לא אצוא

צירושלים של נעלה עד שאצוא לירושלים של
נטה, וע"ז יתיישב התנוי הכ"ל שהלכו טונס
וירח לצול דווקא שבו מנצח צבוי ומיכאל
השר הגדול עונד ומקריב עליו קרבן
לנצוה עלצונו של מרע"ה, מפני שקרח קרא
הגר עליו שהעונד דין שאינו הגון על הצור
זה אהרן כהנא קדישא אשר על פיו יהי כל
נגע לטהר עונאים ולטנוא טהורים, ולהשקות
קויות וגם שפתי כהן ישנורו דעת ותורה
יצקשו ונפיהו, וכאלו נוטע אשרה, וגם אונר
קרח על עלמו שרק הוא הת"ח, ולכן צנוקס
סיס ת"ח כאלו נטעו אלל מנצח, ומפני שע"י
עוצדין דלתתא איתער עוצדין דלעילא, לכן
הלכו לצול שבו מקריבין קרצנות ואונרו הלוא
אונר השי"ת שלא יצוא לירושלים של נעלה
עד שיצוא לירושלים של נטה, וא"כ ונהראוי
פה בצול שנקריבין קרצנות להוליא כאור
לדקו של מרע"ה ולהראות שעשה הכל
עפ"י הגזירה, וגם לא נטל לו נעלמו
השררה:

במגלת איכה (א') על אלה חליז צוכי עיני
עיני יורדה ויס, כי רחוק מנני
ונמס נשק נפשי ה"י צני בווננים כי גצר
חויז, כראה לדרוש הפ"י צהקדס ו"ש צק' נועם
וגדים (פ' צלק) הפקוק יזל ויס מדליו וזרעו
צנים רצים, א"ר ז"ל אגרד דהקפידא דלויי,
ופירש רש"י ז"ל, דלויי להרים קול נהי שיצבו
הסונועים, ע"כ, כי תועלת הצבי רצ ועלום
הוא, כדי שיחזו צניו וצנותיו של אדם וירצו
ויגדלו, כנ"ש רזיל מפני וזה נוחים צניו וכו',
מפני שלא צכה וכו' : וזהו יזל ויס היינו
סיורידו דונעות על אדם כשר, נדליו, נחנות
הדליו והרנות קול של החכם הדורש ומקפד
ועל ידי זה וזרעו צנים, צקצת הדונעות,
(וכקראים ויס כנ"ש צפ' ותדלנה, ועפעפינו
יזלו ויס) רצים, ר"ל רצים ונחגדלים שזוכים
לגדלה, ורצים לשון גידול, כמו ותרצי ותגדלי
ומאזירא קא רצי (ודוניהן הרצה) עכ"ל,
ודפח"ח, וע"ז יתפרש הפקוק הכ"ל על אלה
חלי צוכי, עיני יורדה ויס, שצציל זה חלי
לריך לצכות ולהוריד דונעות כנים, כי רחוק
מנני ונמס נשק נפשי, כאשר נסתלק מאחורו
אדם כשר הנוסיצ נפשות ישראל, כי הלדיק
אצד לדורו אצד (מגילה עולא) לדיק נפטר ונן
העולם

בעזרת

ספר

חדרי תורה

חדר א' חלכה וחידושים
חדר ב' אגדה ודרושים

מנאונ' גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת, בשער עלי קרת וגם יוחקו בספר,
דרושים ואמרי שפה, מתופשי התורה, הבאים השערה, להגדיל תורה ולהאדירה,
וכל איש ימצא בהם תועלת, בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמאן בקראקא יע"א בעהמח"ס "אבן משה"
על המסורות.

חוברת י"א.

קראקא שנת תרפ"ח.

גרמטו חמשובח והיפה של מ. לענקאוויטש, רחוב מיוזעלסא מספר 4 — טלפון 2096

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Dietłowska 9. — 1928.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הנאון המפורסם וכו' זכו' מו"ר יוסף נחמי
קארניטצער שליט"א, אבד"ס קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב הח"ב השלם, אוצר בלום, מו"ה משה דוב בראפמאן
נ"י מפק"ס, חבר ס. אבן משה, ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרפים אשר ראום גדולים וישבחים, וכל הסצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להו"ל ס' "חדרי תורה" אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואנדה, ונכח
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מנאוני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שערינו בתודה ויסייעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה. ישוטטו רבים ותרבה הדעת.

בעתירת הכוה"ח פק"ס קראקא יו"ד אלול תרס"ה לפ"ק.

יוסף נחמי בהנה"צ מו"ה עמיכא קארניטצער וצ"ל
אבד"ס קראקא יצ"ו

נטה צתחילה קו הצנין, ואח"כ השמיה. ודפח"ת, וע"ז, יתבאר היטב הגו' הכ"ל וצ"ל בן צוטא היכי אכצ"י ל"י עלה להורדוס לויסקר"י לבית הנוקדש, והאונר רצ חסדא לא ליסתר אינש צי כניסתא, עד דצני צי כניסתא אחריתא, איצטית אינוא תיוהא חזא צה עד"ה (יטע"י כ"צ) ואת צקיעי עיר דוד ראהם כי רצו והאז וזונון ליפול, ופני שה"י נעשה צשר ודס, ואיצטית אינוא ונלכותא שא"י שאנו נחכים לצנין ונלכות שנים, ונקדש ד' בוכנו יד"י הקצ"ה, וצטרס השמיה חונות צה ליון, נטה קן על צנין עדי עד, וסוב אינו חוזר. הואיל ותחילהו לעוצה נכהוי, ונש"ה נתן עלה לויסקר"י לבית הנוקדש, לענון יבין הש"ת צעלנו ונזנח חדש :

בגמ' (צ"צ דף כ"ח) ההוא דאונר לחו חזיתא דעפרא למד צראה חזיתא דגרנוי למד צראה חזיתא דאידרא למד צראה. לא הוי ידעי וואי קאונר, אהו לקוני דרצי צראה, אונר להו איה לבו ארעא, אונרו ל"י איה, איה לבו חיותא, אונרו ל"י איה, איה לבו צתקרי (ונוכין) אונרו ל"י איה, איה הכי הכי קאונר לבו, נראה ל"י לבאר הנואונר הלו דההוא גצרא הוה ונלוח ונחונות וניתה, וצלוואתו גילה למוקר אזני צניו סיחזיקו צסלסה נודות הללו, ואונר חזיתא דעפרא לצן אחד, היינו צנפשו כעפר לכל הה"י, עפר איה צחיי קל וחונר צנויתת, וכל הנואגאה איה עפרו נכער, חזיתא דגרנוי לצן אחד, שלא יתקלא צסוס אדס שכל ווי צ"ש ל"י קנאה עלוניתו וורקיציין. (צבת קי"צ) חזיתא דאידרא לצן אחד, שידעו צנפשו כי כצגד עדים כל לדקותיו, כאשר לא ידעו צניו הפירוש של הלוואה. פירשה להם רצי צראה, צטוב טעם וכה שאל אותם, איה לבו ארעא, איה נודע לבס שהכל ה"י ונן העפר וסב אל העפר וויי שנעשה שכן לעפר צחיי, יקילו וירכנו (קטעה ד') איה לבו חיותא, שהש"ת יקיס לחח"י כל צני תנוותה, ונהיכין הקציה ונכין אה האדס לעמיד לצוא ונלוח של שדרה (ילקוט קהלת י"צ) לכן יהא אדס זמיר שלא יה"י עלוניתו וורקיציין ע"י קנאה, איה לבו צתקרי, היינו כצגד יצלו וירליפו ועמידין לדיקים שינעודו צלוצסיהן ק"ו נחטה (כתובות קי"א) ובאשר השיצו על כל שאלותיו

הן

העולם רעה צאה לעולם (סנהדרין קי"ג) היו צני סונונים כי גצר אויב, והטעם נשום בשלא צביתי על אדס כשר שנות ע"י התגצרות אויבנו צנפס, הוא ונה"נ אזי היו צני ונתיס ונונחים כחצן דונס, וכל העוצר נשתנוס :

בתהלים (י"ח כי שונרתי דרכי ד' ולא רשעתי ואלק"י נראה לי לדרוש הפסוק ע"ד שפירש צעל צינה לעתים (דרוש (לונד) הפסוק (איוצ ד') האנוש ואלק"י ילדק, אס נעושהו יסתר גצר, כי צאס האדס הוא לדיק וטהור, הוא נופאת יגיעתו צנלחונו אה הילח"ר, וצהיות האדס נשועצד צנלחונת ילדו הוא קיצת סלנוותו ונעלחתו על צא נעלה, וזה הוא האנוש ואלק"י ילדק, האס חולי דקת האנוש וכשרון נעשיו צא לו כן ונחת ד' שהוא ית' הטניע צו לטנע קיים, שיה"י עכ"פ לדיק, כאשר הטניע לצדלים ולגרנוים השונינויים (אינו הנולאכים) או אס יסתר להיות זך צלי פשע, אס צא זה נעושהו, שעשאו כן מלד עלונו, כאשר הם העליונים זה אינו, כי וורחי לדקתו וטהרתו אינס טצעיס צו צהכרת, יעו"ש : וע"ז יתפרס הפסוק הכ"ל כי שונרתי דרכי ד' צאס הנכי שונר דרכי ד' ונחני צנח"י לדיק, ולא רשעתי, ואיכני ונתנה צרשעת הגויים, האס זה ואלק"י, הלו אינו לדיק או רשע לא קאונר (כדס דף ט"ז) הכל הוא צידי שנים, חוץ ונירחת שנים, ורק האדס ונעלנו זוכה לזו וודה הנעילה, כ"י עבודה צצלב זו הפילה.

בגמ' (צ"צ דף ג') וצא בן צוטא היכי אכצ"י ל"י עלה להורדוס לויסקר"י לבית הנוקדש, והאונר רצ חסדא לא ליסתר אינש צי כניסתא עד דצני צי כניסתא אחריתא, אי צעית אינוא תיוהא חזא צה, (ציקוע שיהא וזונון ליפול) אי צעית אינוא ונלכותא שא"י דלא הדרי צ"י, ופירש רש"י ז"ל (צערבין דף ואו) דלא הדרא צ"י, הואיל ותחילהו לעוצה נכהוי סוב אינו חוזר, נראה לפרש הגו', ע"ד שבי צס"י סס שנואל (פי צלק) הטעם חסד ד' להשמיה חונות צה ליון, נטה קו, שונעתי ופני אינו הרצ היסיס ונח"ר נעשה נרה, שאס רוליס לקמור צית הכנסת לריך צתחילה לצבות אחרה, א"כ שפיר חסד ד' להשמיה חונות צה ליון

הן לרצו צלחה, חונך להם זה הוא תוכן הנוחה:

בגמ' (ר"ה דף ע"ז) חייב אדם להקציל פני רצו צרגל, שנאמר נדווע את הולכת אליו, היום לא חודש ולא שנה, וכלל דמחודש ושנה איצעי ל" למוצאי, וכתב צס' יערת דצס' וז"ל, וכבר נתקס: צו קנאלי ונתראלי דפתח צרגל ומוציא רא"י על חודש ושנה, ורגל וזאן דבר שנוי, יעו"ס תירולו דדרך נפלא, ואענה גם אני חלקי בהקדש הגוי (סוכה דף כ"ד) ה"ר נעשה צר' אלעי שהלך להקציל פני אליעזר רצו, צלוד צרגל, חונך לו אלעי לויך נעושה הרגל, (פירש רש"י ז"ל הואיל ולא עמדה צציתך ללל אשתך) שה"ר רצי אליעזר חונך, נעשה אני את העללנין שאין יולאין ונצחיהן צרגל, דכתיב ושנוחת אתה וציתך (ופירש רש"י ז"ל נעשה אני את העללנין, אעפ"י שלא בשציל הרגל ונתעכצים, שהרי כל ימות השנה אינן יולאין ונחונה עללות, אעפ"י נעצחין אני) איני והאמר ר' ילחק נניין שחייב אדם להקציל פני רצו צרגל, שנאמר נדווע את הולכת אליו, היום לא חודש ולא שנה, וכלל דמחודש ושנה נעחייצ אינש לאקבולי אפי' רצי, לא קשיא הא דאזיל ואהי (ציוני) ונענוח שנוחת החג עם אשתו, חייב להקציל פני רצו, כגון עיר שנתוך התחום, או ע"י עירוב, כן פירש"י ז"ל) וע"י יתצאר היטב הגוי הכ"ל, חייב אדם להקציל פני רצו צרגל רק צאופן דאזיל ואהי ציוני כדי שיוכל לקיים הנוחה ושנוחת אתה וציתך, והנה כשאנומה שינוות אלכה וארולה עד הליש האלקים ואשונה הצין בעלה נודצרי' שצציל זה רלוכה לחזור צאותו יום, כדי שיוכל בעלה לשנווח אורה, וע"י שאל אורה בעלה נדווע את הולכת אליו ר"ל על הנאי זה שהסוב עוד היום, היום לא חודש ולא שנה, כלומר נה נשתנה היום הזה נמחודש ושנה, הלא אפילו מחודש ושנה אין אדם לריכה לחזור צאותו יום, נעו"ס דלא רניא עלי הנוחה ושנוחת אתה וציתך, ונעכ"כ היום הזה, לא רניא עלי הנוחה, וכלל דמחודש ושנה איצעי ל" למוצאי, ר"ל שההליכה מחודש ושנה הוהרה גם לו, אעפ"י שאין דעתו לחזור צאותו יום, נע"ס שאינו נעחייצ לשנוח את אשתו מחודש ושנה, נעש"כ צרגל, חייב אדם

להקציל פני רצו רק צאופן דאזיל ואהי ציוני כגון רצו הוא צעיר שנתוך התחום או ע"י עירוב, לפי צרגל הוא נעחייצ לקיים הנוחה ושנוחת אתה וציתך, ואנו"ס חכמים זו אשתך: **בפסוק** (ש"א י"ז) ויאמר דוד אל שאול, רועה ה"י עבדיך לאציה, וצא הארי וכו', וכשא זה נעצרה, והנה הכתיב הוא זה, והקרי הוא סה, הלא דצר, הוא וציאר הגר"א ז"ל ע"ד הנודש כיון שראה דוד שנעשה לו נס ע"י סה הזאת שחט אותה והפסיק את עורה, ועשה צגד נעונה, וה"ל לצוס צה הנייד כדי שיוכור הנס תנייד, ע"כ הקרי הוא סה שאמר לשאול וכשא סה נעעדר כפי האונת והכתוב הוא זה, לרמוז שהראה דוד לשאול הצגד של עור, ואמר וכשא זה נעעדר ודפח"ת, וגם אני אענה חלקי בדרך רצו, "עדר" צגיוני נודרכי וזהו שרמו דהנוע"ז לשאול הנוכך ע"ה, כי עתיד אחד נובני צניך, הוא נודרכי, שיעשה הש"ת על ידו נס ציוני לחשוורוס, ויתצאר הפסוק צאופן זה, רועה ה"י עבדיך לאציה נודרכי עצד ד' יהי רעיא נעיונא לאציו שצשונים, וצא הארי וכשא זה, ארי זה לחשוורוס שכן אשתך קראה אותו ארי, ואנורה הוסיעני נפי ארי' (תלים כ"ג) זה, רומז על הנון, ע"ד איש לר ואויב הנון הרע הזה, והקרי הוא סה שיוצור כלי' על סה פזורה ישראל, "העדר" זה נודרכי, ועל ידו תלומה ישועה להסה ורומ אהללה יענווד ליהודים, אשר היו לנות עתידים:

בגמ' (סנהדרין דף כ"ט) אמרי שצ שני הוי כפנא ואצצא, חוננא לא חליף, נראה לפרש הנאמר הלו על יוסף הלדיק, ע"ד הנו"ר שה"ס (א"י) חזית איש נהיר צוולאכתו וכו', זה יוסף, ויצוא הציתה לעשות נולאכתו, ואשרי ניי שרואה את הוכ"י צאונות נעולה (קידושין פ"ג) וזה כאשר לעשות נולאכתו ננוש נכנס, ונראה לו דנות דיוקנו של אציה וכלל צאונותו את היל"ר ולא הציאו ח"ו לידי כפר לחס, כדכתיב צעד אשה זוכה צעד כפר לחס, וכה כי נילי דמנונרין גליין ל"י, ושצ שני דהוי כצנא צכל הארלות, אצצא דאוננא זה יוסף הלדיק איש נהיר נולאכתו לא חליף הרענא, וצכל ארץ נולרים ה"י לחס, נפלי עם היל"ר לחס:

משה רוב בראפמאן.

(המשך מדף ע"ו)

ולענין

נראה שמחן נזה שאלן שום פלוגתא
צין רש"י והוספות נשום שהתוס'
חזרו והא' שכתבו צימות שאשה לא מיקרי
שארן אף לאחר נתינה וכמו שהצאתי ת"ל
וההוספות דצ"צ דף ק"ד ע"ב, יא לאמר דהא
שנוסות צמות צין ליון צס"י קל"ו צמוד"ק גירושין
ונתינה אחרדי מ"ל שהצת היא ערוה אפילו לאחר
גירושין גם כן נשום שנוצאתי צע"ה צתוס' רעק"ה
צמכות צפ"ה נ"ו צאות ז' ונה שכתב צסס
הריצ"ה ז"ל, וז"ל לא דנפקא לן נאחיו דהא
ודאי ספיר מיקרי לאחיו אף לאחר נתינה וכדכתיב
להקים לאחיו סס, וגם קצו שאו את אחיכם
וכו' והה"ד נוכח לאמר כהן דאשתו נקראת אף
לאחר נתינה, וככל זה לא דנוי לגירושין נשום
סראיתי צספר כרס שלמה צאה"ע צס' פ"ט
שהצ"ה צסס התשצ"ן צס"י ק"ה ששאלו נוי
סקצר את אשתו כדין, ואח"כ הולאוה ונקצרה
חטוטי סכצ' והפשיטו התכריכין מעליה ושאלו
אם הצעל נחויב לקצור אותה פעם שני נשום
ש"ס ללמוד ונכצית סח"צ לפדותה, ואם נכצית
פעם שני ורולה לגרסה ה"ו נגדש ונותן לה
כתובה והיא תפדה לעלמה וכן יכול היות צקצורה
ה"ן סקצורה פעם אחת סוצ אין לדיד לקצורה
נשם סכיה, והס"צ התשצ"ן שאלן דוונה לכצית
ל"ל נשום סצנכצית יכול לאחר כן להאשה עלמה
ז צידו לגרסה וכיון סגירסה הרי אינה אשתו
נ"ו ח"צ צפרקונה אצל זאת אשתו סנמנה אינו
ול לגרסה עוד ולעולם היא אשתו נקראת עד
סיחיו הנותים הילכך לעולם ח"צ לטפל צה
ואפילו נאשה פעמים עכ"ל ולפי נה סציארנו
נשונע שהאשה נקראת אשתו סל אישה אפילו
לאחר נתינה, ולכן נוכח לאמר שנוותר לקצור
האיש ואשתו צקצר אחר דוניה דצתה הקטנה
ונוצאתי רחיה נכונה לזה ונהגנורא צצא צתרא
דף כ"ח ע"ה ר' צנאה הוה קא נולין נוערתא
כי נטו לנערתא דאצרהס אשכחיה לאליעזר עבד
עבד אצרהס דקאי קוני צצא, א"ל נואי קא עבד
אצרהס א"ל גנו צכנפה דצרה וקא נע"כא ליה
צראקא, א"ל ז"ל אינא ליה צנאה קאי אצצא,
א"ל ליעול נידע ידע דילר צהאי עלמא ליבא,
ופי' "הרשצ"ס סס צכנפה צין זרועותיה וכיו' א"ל
ליעול דאין כאן חולפה דאיגניכא צאפיה צכנפיה
דצרה דנידע ידע דילר צהאי עלמא ליבא ולא

כא

לריכנא לאליטנועי נתינה עכ"ל, נש"ה ונהגנורא
הזה רחיה גדולה שנוותר לקצור איש ואשתו
צקצר אחד וצתורה לאמר צפירוש סקצרו אצרהס
וסרה וגו', וחו סכתצו העור והנחצר ציד"ע
צס"י סק"צ הניא צאצל רצתי אין קוצרים סני
נותים זה צלד זה א"כ דופן הקצר נפסיק
ציניהם סנואל כל אחד ואחד צתוך קצר לעלמו
וקא אומר ר' יהודא כיון לכצרת הת"ק שאוונר
סתס שאלן קוצרים סני נותים זה צלד זה אצל
לא פירש אס הנותים הם זרים או קרובים ולכן
צא ר' יהודה לפירש את דצרי הת"ק דהא סהת"ק
אוונר סלא לקצור סני נותים זה אצל זה הוה
זרים, אצל האיש נקצר עס צתו הקטנה והאשה
עס צנה הקטן אצל לא עס הגדולים פ"י שאיש
אינו נקצר עס צנו הגדול, ואשה אינה נקצרת
עס צמה הגדולה, וכמו שכתב הס"ך סס צסס
הפרישה, אצל צאיש ואשתו שהיא דוונה לצניו
וצנותיו הקטנים נשום שאשתו היא כגופו אפילו
לאחר נתינה, וכמו סציארנו אין שום ספק
שנוותרת להיות נקצרת עס אישה, ולכן חזר
ר' יהודה ואמר זה כל היסן עונו צחי' נקצר
עונו צמותו, והלכון זה הכלל הוה רצוי סצא
לרצות סדוקא אצרו וצניו וצנוהיו סקטנים נותר
לקצור עונו אצל לא צניו הגדולים, וכמו כדין
ק"ס סנהצאר היטב צטור וצאח"ה צס"י ע"ג וכמו
סציארתי לעיל צעהית"ס, והסתא יצואר גם כן
דצרי רציו הרנצ"ס ז"ל דפי' י"ד הע"ז ניה אצל
אין קוצרין ונת על גבי נות ולא סני נותים
כאחד ולא תאמר הטעם נופני נה אין קוצרים
סני נותים כאחד נשום ש"ס צזה אינה איסור
דאורייתא או איסור נודרצן כנו ערוה כדין ק"ס
שאסור לקרות ססניהס סובצים צניעה אחת או
תחת עלית אחד אלא הטעם הוה נופני נה אין
קוצרים סני נותים כאחד, רק נשום צזיון וזה
דוקא צסני נותים זרים נוכח לאמר שהוה צזיון
וכמו שאלן קוצרין רשע אצל לדיק, ואפילו צינוני
אצל לדיק, ועיין צצרכי יוסק צס"י סק"ג צאות
צ' וצצצו"י צח"צ צס"י ק"ג וצסות חת"ס צחי'
יד"ע צס"י סל"ה וצח"ה צכלל לנ"ד אות ה' נה
סכתצ סלא עושין כדין צוה סקוצרים עשיר אצל
לדיק נפורסס, וכן כתב היס"ס צפ"ג דיצנות
צקוק קיוון ט"ו וצסות סואל ונסיצ צחי' צ' ס"י
ק"ה נה סכתצ צסס התשצ"ן צח"ג ק"י י"ג
עס"ה אצל צאיש ואשתו דליכא הטעם נשום
צזיון

בזיון ונשום ששטחו של אדם נחשבת כגופו ואפילו לאחר מיתה נחשבת כגופו וצפרט להגמורא דברכות כ"ד ולהר"ף ולהרמב"ם והטור"ם ז"ל שכתבו דנקטין כרז ינקף שם ואשמו דומה דכיון וצנתי הקטנים וליכא הטעם של זיון צודאי מותר לקצור איש ואשמו צקצר אחד וצפרט להראיה שהצאתי ת"ל מאצרהם אציו ושרה חנונו ע"ה מהגמורא דצנא צתרא דף כ"ח ע"צ וכמו שפירש שם הרשב"ם ז"ל שילך צהאי עלמא ליכא ולא לריך לאילטושי וי"ה וכן צהאי ואשמו איך הטעם של זיון ואין ילך צעלמא דקשוט ולכן לעכ"ל נראה שנוותר לקצור איש ואשמו צקצר אחד כן ת"ל להלכה ולא לנועשה:

(ב) ועכשיו נבאר את הדין אם מותר לפנות את הנותים אלו האיש ואשמו שנקצרו צקצר אחד כדי לעשות הרחקה כדי נשום שמועתי שרז אחד אומר שעפ"י הדין מחויבים לפנותם אצל לא כן לענין הרמב"ם ז"ל כתב צפי"ד הט"ז וי"ה אצל אין נופתין את הנות ונקצר לקצר אפילו נוצזי לנכוד ואם היה צתוך שדהו ופניהו אפילו ננוכוד לצזי עכ"ל והטור"ם ז"ל ש"ס כתב אין נופתין הנות והעלמות לא ונקצר נוכוד לקצר נוכוד ולא ונקצר צזי לקצר צזי ולא נוצזי לנכוד ואח"כ ננוכוד לצזי וכו' וצתוך שלו אפילו ננוכוד לצזי שרי שערב לו בלדס שיהא נח אצל אבותיו עכ"ל. וכתב שם ונר"ן הצ"י ז"ל צס רציו ירוחם שאקור להזי את הנות ונוקונו ולפתוח קצרו אחר שנקתם הגולל ואפילו עוררין היורשים לראות אם הצ"ה שרי שערות אין פותחין לצדקו והכל צו כתב שם הטעם שאין נופתין הנות ונוקוס לנזקם לפי שהצנצול קשה לנותים ונפתי שנותייהו ונפתי חרדת הדין וזכר לדבר יסנתי אז ינוח לו וקנואל הצ"ה אומר לנות הרגותי וגו' וכן כתב הרד"ם על הרמב"ם והמחזיר צשו"ע יוד"ע צס"י ש"ס כתב קתם וז"ל אקור לפתוח הקצר אחר שנקתם הגולל אפילו אם עוררין היורשים כדי לצדוק אם הצ"ה שתי שערות עכ"ל. וצח"נו צס"י רל"ה ק"ע י"ג כתב שם המחזיר וי שמוכר צין צנכסין וצין צנכסי אציו ונת וצאו קרציו וצערנו לאמר שקטן היה צשעת הנוכר וצקסו לצדקו אין קונועים להם וכתב שם הרמב"ם ז"ל שלשה טעמים דחזקה

דאין עדים חותמין על השטר אלא אם כן שהנוכר נעשה גדול ועוד דקיימנים עשוין להשתנות ועוד דאין מנוולין את הנות וכן כתב רציו הרמב"ם ז"ל צפי"ד כ"ט וי"ה וזכירה הלכה כ"ז ע"ה והקשה הצ"ה ציוד"ע צס"י ש"ס וז"ל והצ"י צטור כתב רק טעם הראשון אצל הרמב"ם כתב צסס הרמב"ם כל שלשה הטעמים וא"כ נוסע שכל ג' הטעמים הם אונת לדיכא ולא לפי הטעם דקיימנים עשוין להשתנות וא"כ לצדקו אף קודם שנקתם הגולל לא נהני צדיקה ונשום דקיימנים עשוין להשתנות ואין לקנוך על הצדיקה ואף אה"ל דקודם שנקתם הגולל לא הוי כיוול וי"ה הקיימנים עשוין להשתנות ונקתוהו אין שיעור לדבר דאף תיכף וייד אחר הנותה עשום להשתנות דאם לא כן נתנו דצריהם לשיעורין אלא ודאי תיכף אחר מיתה עכ"ל ע"ה:

ולענ"ד נראה שאין קום קוסא וקיימנים שעשוין להשתנות נשום דמילוי צירוסלנוי ונע"ק פ"ג ה"ה דתלתא יומין כפשא וקיימא על גופא צברא דחזרה לגופה כיון דחזית ליה דאשתני זו חפיה צצקא ואח"כ ואחר תלתא יומין הכרס צצקעת על פניו ועל יסוד זה הירושלמי קי"ל צגמורא יצמות דף קכ"א ע"ה אין נועידין על הנות אלא עד שלשה ימים נשום דאח- שלשה ימים אשתני זו פנים ועיין צה"ע צס"י י"ז ק"ע כ"ו אין נועידין עלין אלא אם כן ואלאוהו שלשה ימים אחר הריגתו או אחר מיתתו אצל אחר שלשה ימים אין נועידין עליו ונפתי שפרלוק פניו נשתנה צנוד"ה צזון שהוא ציצשה אצל אם טצע צוים והשליכוהו הוים ליצשה אפילו אחר כונה ימים אם הכירוהו נועידין עליו שאינו נשתנה צוים אלא אחר זמן מרובה וכו' ע"ה. וכן ונה שכתב הטור ציוד"ע צס"י ק"ט הורו הגאונים צשר ששה ג' ימים נעל"ע צלא וליחה נחצ"י דנו צתוכו ולא ילא עוד ע"י וליחה ואין לאבלו נצוקל אלא לצי וכתב הס"ך והנקה"כ וחה"ג ועוד הרבה פוסקים צזה הקינן צס"ע י"צ ציוד"ע, וצאונת אין להחזיר הדינים אלו כיון שלא ולינו חונורא דצשר ששה ג' ימים צס"ס והר"צ"ש צס"י פ"ו שדא צה נרגא ע"י צס"ק צקע"ק כ"ג צקופה ולעכ"ל נראה שמהירושלמי שהצאתי ונוע"ק דפ"ג ה"ה הוא נקור כאלון נשום שכתב שלשה ימים נשתנה

לדבר יסגתי אז יטוה לו ובסנוואל הוא חותר
למה הרגותני להעלות והוא הטעם שהציא נרין
הצי' קינן זה צסם הכל צו ונודע שצקו הטעם
שאנרו צגנרל צ"צ דק קי"ד וצחולין דק י"א
שהטעם הוא נשום כיוול ולכן אין נפנים את
הנתיס וצפ"ה קינן זה הציא קושיא זו צסם
קוית חו"י צונה שקרה צסני נותיס שנקצרו
שכחו להלציסם ונלצוס אחד מהנכנס לתכריכי
נותיס ופקק הרה"ג נומין על אחד שהיו שנותיו
פחות ונעשריס שנה לפתוח את קצרו ולהלצישו
ונה שחקר מן הצגדים נוחות דצקטן פחות
ונעשריס שנה ליכא חרדת הדין ועל השני שהוא
יותר ונעשריס שנה פסק שלא לפתוח את קצרו
ונטעס שים ליה אינות הדין והקשה הצעל שו"ת
חו"י על הרה"ג נומין למה התיר על הקטן
לפתוח את קצרו ונטעס שהוא פחות ונעשריס
והלל נהגמרל צ"צ דק רכ"ד נשנע . שאסור
והטעם נוחות כיוול והתם נוי"ר צקטן פחות
ונעשריס שנה והציא ונה שכתב צשו"ת ח"ד צס'
נו"ז וק"י כ' ובנסת יחזקאל ס"י ה"ד ולצקוף
העלה שהרה"ג נומין טב הורה ע"ש וצגליון
וההר"א כתב צסם שו"ת ח"ד דדוקא אם נוגלין
את ארונם ונטלטלין את הנות ונונקוס לננקוס
ליכא חרדת הדין והריצ"ש צס"י תפ"ז והרצ"א
צס"י סק"ע והנוג"א צא"ח צס"י תקכ"ו סע"ד
י"ח כתבו שגם צקטן יש אינות הדין והנוצ"י
ציוד"ע צונד"ת קו"י קס"ד כתב שדעתו לאונר
שגם פחות מכן עשריס שנה הוא צר עונשין
צדי שמים ואף אם לא הוי צר עונשין הרי
הוא נחויב צונלות זלכן גם עליו נוטל אינות
חרדת הדין ולכן לא הקיל לפתוח קצר של קטן
וכן כתב הת"ש צקונטרס אחרון על שנהדרין
דק נוי"ז דצקטן שלא נחתך ערלחו שנואוסה הוא
לו וכמו דאונריקן צדריס וכן כתב הטור צקוף
קינן רס"ג צסם גאון וכל צו הציאס שס נרין
הצי' ז"ל והטעם לקור חרפתו וננוטו שלא יקצר
צערלחו כי חרפה הוא לו ואליו אין עדיין אינות
חרדת הדין ולכן התיר לפתוח קצרו כדי לחתוך
ערלחו וכדי להסיר חרפה ונעליו וזה יחא ל'
וכן כתב צחיד"סי רעק"א ציוד"ע צס"י שכי' אות
ו' עש"ה והנה קא חזין שכוועט כל הפוסקים
קיינו צחדא טיטה של הכל צו שעיקר הטעם
נאסור פתיחה הקצר ועלעולו של נות אחר
קצורתו הוא אך ורק נשום אינות חרדת הדין
ובכוועט

וכמעט כל הפוסקים שלא הזכירו הטעם של כיוולת וכמו שאמרו בגמרא וכמו שכתבו הנוהגים והרמב"ם ז"ל:

ורענ"ד נראה שיש חילוק גדול בענין זה דהיינו בכל נקום שנעשה דבר לכבוד הנות עליו אין שייך לאמר כיוולת ולכן נותר לפנותו לקצר חצותיו וכמו שכתבו הטור והנוהגים צ"ל שיש חילוק בין נקום לבדו ונותר ונקום שערב לאדם שיהיה אלל חצותיו ופי' שם צה"ג לנקום שהוא שלו ששוכנים שם בני נוספחותו ומזון שלא בכל אופני כבוד הנות התירו לפתוח את הקצר שהרי אקור לפנותו ונקצר צווי לקצר נכודא אם אינו קצר חצותיו וכמו שכתבו נר"ן הצ"ח והד"מ שם בטור דדוקא בהאי כבוד נותר לפ. ותו אזל לא בכבוד אחר והטעם נקום דקשיא בהו הא חזקין שם שאין נופטין אפילו ונקצר צווי לקצר ונכודא אלנוא דאין נופטין נקום כבודו ונר"ן ים הרצה דצריכין דחשינו כונו להצילו לקצר חצותיו או להוליכו לא"י או נר"ן שווא שיליכהו ונקום לנקום ולכן נראה לעי"ד שכל נקום שהזכירו הפוסקים הטעם נקום חרדת הדין נפני שהם נר"ן ננקום שפושין נקום כבוד הנות בעלמו ולא שייך בזה כיוולת כיון שהוא כבודו אזל הגמרא דצ"ל קי"ד נר"ן שאינם עושין עבד הנות רק עבד אנשים אחרים או עבד היורשים ים לחוש נקום כיוולת וכדי שלא לעשות כל דבר שנלמד ואפילו לא לכבודו אלא שיוכלו לאמר שפושין נקום כבודו של נות ולכן פסקו שאין כבוד הנות אלא דוקא בענינים שכתבו הפוסקים והם נר"ן הכינו צפ"י דה"ה נר"ן ויהיה אזל והטור ונר"ן הצ"ח והנוהגים והד"מ והרמב"ם והרשב"א והח"א והבב"א והנוג"א והנו"ב והת"ש והרעק"א ועוד הרבה פוסקים פתחו שנקום כבוד אחר אקור לפנות את קצרו של נות והטעם נקום חיונה חרדת הדין ולא נופני כיוולת נקום דלא שייך בזה ובח"ס צח"ו צק"י ל"ז כתב על העובדא של הגאון נהר"ם צענעוו שפטר צעיר קאלקצורג ונקצר צעיר ליכענע-שטאט והגאון לוח לפני נותו שיוליכוהו לעיר פראג או לעיר ניקלקצורג ורצו הדעות של הרבנים ורק נקום שהיה רצו ניקלקצורג והיתה שם נוספחותו התירוהו שיוליכוהו לניקלקצורג אזל לא צענ"ן אחר נקום שאין לעשות שום היתר לפנות את הנות אלא נקום קצר חצותיו

או להוליכו לא"י או נר"ן שווא שיליכהו ונקום לנקום ולכן נראה לעי"ד שכל נקום שהזכירו הפוסקים הטעם נקום חרדת הדין נפני שהם נר"ן ננקום שפושין נקום כבוד הנות בעלמו ולא שייך בזה כיוולת כיון שהוא כבודו אזל הגמרא דצ"ל קי"ד נר"ן שאינם עושין עבד הנות רק עבד אנשים אחרים או עבד היורשים ים לחוש נקום כיוולת וכדי שלא לעשות כל דבר שנלמד ואפילו לא לכבודו אלא שיוכלו לאמר שפושין נקום כבודו של נות ולכן פסקו שאין כבוד הנות אלא דוקא בענינים שכתבו הפוסקים והם נר"ן הכינו צפ"י דה"ה נר"ן ויהיה אזל והטור ונר"ן הצ"ח והנוהגים והד"מ והרמב"ם והרשב"א והח"א והבב"א והנוג"א והת"ש והרעק"א ועוד הרבה פוסקים פתחו שנקום כבוד אחר אקור לפנות את קצרו של נות והטעם נקום חיונה חרדת הדין ולא נופני כיוולת נקום דלא שייך בזה ובח"ס צח"ו צק"י ל"ז כתב על העובדא של הגאון נהר"ם צענעוו שפטר צעיר קאלקצורג ונקצר צעיר ליכענע-שטאט והגאון לוח לפני נותו שיוליכוהו לעיר פראג או לעיר ניקלקצורג ורצו הדעות של הרבנים ורק נקום שהיה רצו ניקלקצורג והיתה שם נוספחותו התירוהו שיוליכוהו לניקלקצורג אזל לא צענ"ן אחר נקום שאין לעשות שום היתר לפנות את הנות אלא נקום קצר חצותיו

ובנר"ד שקצרו ח"ס ואקור קצר אחד גדול והיה שם הרחקה נאדון לארון שני טפחים צודאי לית נאון דפליג שאקור לפנות את הקצר נקום שהוא לאחר שנקתם הגולל ורחימי צח"א בכלל קי"ח אות ג' שכתב אין קוצרים את הנותים זה צלד זה אלא אם כן היה דופן הקצר שיוכל לעמוד צפני עלנו נפסיק ציניהם והוא לפחות שיהיה צין ארונו של זה לארונו של זה ששה אלצעות דהיינו ג' אלצעות לכל נות וי"א ששה טפחים דהיינו שלשה טפחים לכל אחד ועכ"פ הקוצרים צפחות נקשה אלצעות דהיינו ג' אלצעות לכל אחד ואחד נהגותם עתיד ליתן את הדין נחלים הנותים וצודאי אלו ידעו מה הרבנים נר"ן דלפנינו נוכח"כ הגר"א

דאין באן פון שטוב רב שמואל עליהן לסיכור
ודאי ים לגזור עליהן דלא מסיכין, ובזר הארבו
זוה גדולי האחרונים כמו בשו"ת פרי תשובה
ובשו"ת אבני נזר בשם הגאון הר"י מקוטנא
ורואים להנחיל חילוקים חדשים דים להקל
בטומאת ידות משום דטומאתו רק ע"י רבוי היא
בא ואינו מפורש בתורה, וכן ים לחלק בטומאה
התלוי בנחשבה ונמלך מנחשבהו הראשונה י"ל
דעוקר הטומאה נעיקרו וה"ל כלא הי" (וע"ד
החכם עוקר הנדר נעיקרו) וידידי היקר דקפדו
לפנת פענח מהגאון מהר"י ראון שליט"א רוחה
לחלק בשברי כלים צין נשברו ונחילא או צידים,
והא נך לשוננו בתשובתו אלי:

ב"ה יום ב' כ"ח תשרי תרפ"ח פה דווינסק.

לשבת מכתבו כ"ד הקו"ש וקובה (י"ג
ע"צ) כיון דנמלך עליהן לסיכור
בטלה ומחשבתו מנש"ס (ק"ו ע"צ) סבכה צללי
כלים פקולה ע"ש כזר כתבתי דהך דקובה
(ד"צ ע"צ) בלריפי דאורבנא דמהני הדין
ראשי מעדנות ובאונת הוה מקבל טומאה קודם
(כלים פ"ב) וע"י נטהרו חזר דמוחר לכסך וכן
נחבאר צרונצ"ס ספ"ג דקובה גם בתוס' קובה
ד"ה דנציאין רח"י דמקבל טומאה מדרבנן ג"כ
חסור לכסך ע"ש ומה צשברי וכלאי מוטליות
כדל"י דקובה (ק"ו ע"צ) גבי ארובות הנטה
וכתבתי לחלק זוה צין נשבר ונחילי עדיין נשאר
עליהם שם כלי המקבל טומאה ונשאר נשבר
צידים אזי פכים חדשות באו לכאן, וכן באונת
הדין גבי כ"ח ויראה צרונצ"ס פ"ג דגבי שאר
כלים נקט נשברו נטהרו, וג"כ כ"ח נקט שצירתן
מטהרה, ור"ל באם שוברין דוקא צידים אז נטהרו
ואין צהם גם דין גיטורא וא"ש מ"ש התוס'
חולין כ"ה דצידים אז הוה דבר חדש לגמרי ע"ש
זכחים ל"ה גבי כ"ח ולבאורה לא משמע כן
בת"כ פ' שמיני גבי כ"ח ע"ש ומאוד הארכת
זוה ועמ"ש התוס' חולין דע"י גבי קריעה צנגד
ע"ש וא"ש דצידים מהני ונעשה דבר חדש וכן
הדין גבי גזרה זו רק בלא נעשה צידים וכו'
וצוה הנני ידיו דושיט:

הק' יוסף ראז

ובמה"ב תוס' א"ש דצריחם דחוקים מאלד
בענין זה באן, ובאם נתן ל"רשות
לפתוח פומא קוני אלן אריותא דאורייתא אמיתא
דלק"מ

הגר"א ודאי היה מזהם צידים עכ"ל, והנה מה
סכתב שעתידין ליתן את הדין הוא נכון ונטעם
שבזיון הוא לקצור שני נותים בחדה, ובזיון
שצוהנו צלות אי' אצל נה סכתב כי גוזלים
המתים אינו מוצן מה היא הגולה הלא קרקע
קיי"ל שאינה נגזלת ע"י צח"מ צס"י טע"א וע"י
צרונצ"ס צפ' י"ד נ"ה אצל הי"ז ואינו דומה
להא סכתב רצונו צפ' כ"א נ"ה נוכירה היו
וכמו שצוהנו שם הני"מ ונר"ן הכ"מ ולע"ד
כראה שפסל טעות צח"א צוה סכתב כי גוזלים
את הנותים והר"י סכתב לע"י צצ"א ועיינתי
הדק היטב כנעט ק"א פעמים ולא נלחתי שם
אך רמז ק"ל ולכן לא נחתו רצני ווילנא וצפרע
הנער הגדול הגר"א ז"ל והוא משום שאין שם
טעם גזל רק ציון וכמו שנובאר בהרמז"ס ז"ל
ולכן חסור לפנותם ונטעם ש"ס שמה אלצעות
צניחם כנלע"ד להלכה ולא למעשה ונצקס
נחת הרצנים הגאונים שיגידו חוות דעתם זוה
בחדרי תורה:

ישע"י יוסף מארגאליי
ראב"ד לחברה א"ח בבראנו יל
מחבר ספרי דרושי ותפארת
מהרש"ם ג"ח שו"ת הלכה ואגדה.

ב"ה קראקא.

ישוב נכון לקושי' הגאונים בענין אין מסבין
בשברי כלים

א' דקובה (י"ג ע"צ) חג הסכות תעשה נך
באסף נגדך וניקבך לנוד שמוכבין את
הקובה צפולת גורן ויקצ נשאר צאובלן או
ידות אובלן אין נקבין צהם דמקבלן טומאה
ודוקא כשקלן לאכילה ואפי' נמלך עליהן לסיכור
וכ"כ קצרי רצון כיון דנמלך עליהן לסיכור
צטלי ל"י מנחשבתו והתן כל הכלים יורדין לידי
טומאה צנחשבה ואין עולין מנומאתן אלא
בשינוי נעשה וכ"י ע"ש ומקשן המפורשים קושי'
חמורה דאין ק"ד לומר כיון דנמלך צטלה ל"י
מנחשבתו ראשונה דמי גרע משברי כלים דצטלה
ע"י נעשה ואפי' חזרי' שם (ק"ו ע"צ) סבכה
צצלי כלים פקולה פרש"י מוטליות שאין צהם
ג' על ג' א"ש דהשתא לא מקבלי טומאה כיון
דנכלי אתי גזרו צה רצנן, וכן ארובות הנטה
נמי השתא לא מקבלי טומאה דלא חזו למידי
אלא מכלי קאחי ע"ש וכ"ש באן צידות אובלן

דלקי' וצפוני' הרנוצ' פ"ה וזה קובה ה"ב
 ח"ל ח"ן ונסכבין בעצרי כלים וכליותיהן הוחל
 וחי' ונקבלין טוונאה טונא יסכך בעצרים טעדין
 לא טסרו ע"ש ור"ל דלאו כ"ע דינא גמירי ולא
 צק"חין בעצורין כ"כ ודאי יס לגזור זו דינא
 לכסות בעצרים טעדין יס זו תורה כלי וכן
 יס לפרט לשון רש"י ח"ל ג"כ ונשא"כ הקולר
 לסכך דאין לו ידות ונותר לסכך זו וכן נחללה
 קנים ח"ן ונסכבין זו עשן לקיכך ונסכבין זו
 ולא נלינו דגורי' צ"י כלל דדצרים אלו ודאי
 הי' ראוי לגזור דני' ידע אס קלחן או עשן
 לסכך ח"ו דאין אלו חוששין לזה וטצירת כלים
 שאני וכח"ל וכן י"ל כאן לפי ק"ד צנוגלך עליהם
 לסכבין דנסכבין זו וחי' צנוקנא דנותר דוקא
 ע"י טצקסן הוא נשקס דלריך לעשות איזה נעשה
 כל דהוא לצטל מנחשצתו הראשונה וחי' צלריפי
 דלורצני דנותר ע"י התרת נעדרות הוא רק
 נשקס שלא יהי' חצילי עלים דאקור ג"כ לסכך
 צהו וחי' הטוי' ק"י הרביעי ד"ס לחשוק טיצא
 לסכך צקולמות ע"ש י"ל שאני קולמות דאין
 פסולן וצורר כ"כ וכנו"ש חוקי פ"ק דקובה ד"ה
 צסס התוי' ע"ש :

ועפ"י י"ל דצרי ונחרי"ל ונקו"י הטוי' ר"ס
 תרכ"י דחצבו לי' כטועה ח"ו צו"ש
 שלא להניח כלים או טצרי כלים על הסכך
 דחי"ש טונא נטונאו וס"ל דכונתו דחלה הדין
 צנטונא ונשקס זה לא יתכן דודאי אס רק הוא
 ראוי לקצלת טוונאה אף שלא נטונא ג"כ ח"ן
 ונסכבין זו ע"ש ולפונס"ל כונת ונחרי"ל לכסות
 כלסון הרנוצ' דאין ונסכבין בעצרים נשקס
 דכצרי הי' ונקבלים טוונאה והשנוט קוף לשון
 הרנוצ' וקוונך על הנוצין ועכ"ל כן דאלי"כ איד
 שייך לוונר צה"י דלונא הי' ונקבלים טוונאה
 אחרי דהכל צחזקת טוונאה הן וטונאי ונח"ס אף
 צלח"ה ולי"ע על הגאונים ח"ל שלא דקדקו כ"כ
 צלסון הרנוצ' ח"ל ונח"ס הקליחה וצ"ה ונקוס
 חניחו לי' וכן השנוים להתגדר זו ודו"ל :

הק' מנחם מאנדל קרענגיל מקראקא
 בהמ"ס דבש וחלב טירת בסף שה"ג השלם וכו'.

ב"ה יא וארנא.

בש"ת ונחרי"ס ח"א ק"י קל"ז התיר צצטול
 צילה ש"ס צה ט"ד צתערוצות חד
 צחד (ויסכים להש"ך ק"י ס"ו ס"ק) וצ"י טענוים

ח) דנתחלק טעם צילה האקורה צונוס [וי"ל גם
 צקליפת היתיר והאיסור] טרם צואו לצילה
 היתיר, ונונילא יס תוניד רוצ' צ) ונכח דצרי
 הרשצ"א הנוצא צריס ק"י ק"ג צטורה וצש"ך
 סק"ה ופנו"י וחי' סק"א דדצרי הנצלב צחצירו
 חינו פולט צבולו ויס תוניד צהצולע רוצ ועי"ש :
והנה יס חילוק גדול צין היתר הש"ך ז"ל
 דהוא נטעס ס"ס דש"ך רק צחד צחד
 וגס ח"ן ידוע חזה נחצילים גדול נחצירו אצל
 להחצירים טל הגאון ונחרי"ס יס היתר צכל
 ענין דרו"ק וצוד חוקיף הגאון ז"ל שס והעלה
 להחציר אף חחינו וחינו הוא הנויס והקדירה
 נטעס קליק שאינו וחינו כאילו חינו הנוצולר
 צק"י ל"ה והציא דצרי הפנו"י וחי' סק"ה דצדס
 צילה הכל נודיס דהחי' נותר עי"ש. והנה
 כאן צתשוצה ליקף היתר קליק רק לסניף אצל
 אח"י רחימי דדפס ספר קילור דיניס על הלכות
 דס ועוד... ציור"ד ונחרי"ס ונחרי"ס צעלנו והעתק
 שס דצרי הלכה זו צקתס להחציר גם הח"י
 צחד צחד ולפענ"ד כל דצרי תשוצה זו לע"ג
 הנה צונה שהציא ונדצרי הרשצ"א דריס ק"י ק"ג
 כצרי עונד החו"ד דא"א לפרט דצרי הרשצ"א
 בפסוקים כאשר גם הפנו"י וחי' סק"א דחוק
 צציאירו וציאיר החו"ד צציאורס סק"ה דצרי
 הרשצ"א טדצרו כאונרו רק צדצרי פגוס דטעס
 כוונן דלית"י ונגד פליטת הנונש היינו חליר
 יס תוניד רוצ צהצולע דאין היתיר הצולע
 כהגדל צכנוותו ועי"ש ודצרי מוכרחים צכוונת
 ואין לזוז ונונא אצל דצדצרי שאינו פגוס פשוט
 דש"ך רוצ איסור וחי' אף צטעס נחחינו וכן
 נצואר להדיא צש"ך ק"י ק"י סק"ז דליירו צחינו
 רוצ צאיסור נגד היתיר היכי שקילק האיסור
 ולא נשאר רק טעם הרי נפורס דאף צטעס
 שייך רוצ איסור אפי' צוין צחינו וא"כ החכרה
 לפרט דצרי הרשצ"א רק צאיסור פגוס וכנו"ש
 החו"ה וכן נשנוע צרוני' צק"י ל"ח ד"ס לור
 רוצ איסור אף צחינו וקילק האיסור ועי"ש
 [האונס דנשנוע קלת צחי' ק"י ק"צ סק"ק יו"ד
 דצחינו אף טעס נוסצח חינו נחצצ אצל כצרי
 עונד שס הפנו"י על דצרי הנ"י ונח"י צלעי'ג
 ועי"ש] וא"כ קשה על הנוחרי"ס דחיירי צטעס
 הוסצח לא שייך היתיר ונכח דצרי הרשצ"א
 וכח"ל וציתיר תנוה לי' דצרי הגאון ז"ל שחחיר
 גם חחינו וחינו ונכח קליק כו' צחד צחד קשה
 מחד

ההיתר להחלק ולא נכנס לתוך חלצון היתר רק דבר מועט ואין כאן ציטול ממינו צרוב תוך האינו מינו וכן להיפוך. יאסור חלצון האיסור את חלצון ההיתר כמוצא ואין לוונר כיון דדבוקים החלצון וחלצון ההיתר זה צוה מונהרים לכנס זל"ז טרם שנתחלק צרוב זה אינו דהא דצוק לקולא לא אמרינן כבודע וא"כ לפי מה דהוכיח הגאון ונהרש"ס ז"ל צעלנו דגם קענין היתר הצילה צעלנו לדרך לצוא לכצרת קליק כיו פשוט דלריך ג"כ רוצ גמור וחד צחד אסור וצכן לפענ"ד כל ההיתרים של הגאון מלח"ג ז"ל שם לרובים עיון. הן אונס נודע דרצנים ונקילים הרצה צצילת טיפה דס עפ"י קצרת הש"ך וכדוונא כאשר שומעני צצית מורי הגה"ק אדונו"ר ונאכטשצו זל"ל שה"י נורה לחקל אצל עכ"פ דצרי התשובה הכל לרובה עין צפרט ונה שחקיל צאינו ונינו לע"ג:

הק' אליהם געציל הכהו דיכטוואלד
אבד"ק יא. וארנא ודגליל

ב"ר ש"ת מ"ל ק.

באור ה' הקדוש (פי' וירא) וישכם אברהם צצוקר כתב הטעם דלא הלך צצילה נשום דאין ונקריצין קדשים צצילה יע"ש והוא פל"א לפי"ו דליתא צצוקי פכחים (דף די) דהש"ס יליף נקרא זה דצריצין ונקדינין למלות ואין ונקדינין טפי ונאפרא ולפי דצרי הא"ח הכל לא נשומע ככזה דדילונא נשום זה לא הי' ונקדים צצילה נשום דאין ונקריצין קדשים צצילה וכצד הלעתי זאת לפי גדולי דורנו וצראשם ונחותני הגאון המוצהק אצרי הרועים הה"ק מאכטראוואע קציע ה' ולית נגר וצר נגר דלפראקוני:

הק' מנחם מענדיל הורווייץ
אבד"ק דק"ק מגליץ והגליל

ונאח האך ש"ך קליק צכ"ד נודע ונה שחקסו הרש"ל וקיי"תו צכ"י ל"ח על דין קליק הא טעם לא צטיל ע"ש צצ"ד ופר"ח כיו ואין קיוס לדין זה רק עפ"י קצרת הט"ז ק"י ק"י ק"י ופנ"ג שם וציתור ציחור צפלתו ק"י ל"ח קק"ה דנוהל היולא ונההיתר לתוך התצטיל וצטיל ונהל האיקור שהוא מינו צרוב צתוך התצטיל ואין כאן צרוב צוס טעם איסור שלא יצטיל צרוב היתר ממינו ועי"ש, ועי"ן צכ"י כסף נצחר סוף סוגיא דעעכ"ע ג"כ קצרה טובה צזה קרובה להכיל, אצל הכל עולה לדינא צענין אחד ועי"ש וא"כ כ"י ניחא צרוב היתר מונס ממינו, אצל צכ"ד דה"י רק חד צחד פשוט מאד דלא ש"ך כלל קצרת קליק כיו. הגם דהצילה צעלונה תה"י נותרת כיון דלא צא לתוכה טעם צילה שבינה כיון דנתחלק ונקודס צל"ס ככ"ל, אצל צונה יצטיל טעם צילה של איסור הנכנס להנזים והקדירה שהוא אינו מינו כיון שנוהל ההיתר הצא כנגדו מין הצילה הכצירה הוא ג"כ רק וצצילה אחת, ואם האיקור נתחלק צכל ונה שנואל שם גס ההיתר נתחלק עכ"פ צכל ונקוס ש"ש טעם צצית האיקור צאינו מינו לא נוכל כנגדו טעם צצית ההיתר רק שזה צציה כיון דהוי רק חד צחד ואין כאן ציטול ממינו דה"י ש"ך קליק את שאינו מינו כאלו אינו מינו ונה צצה עליו ונצטלו והוא לע"ג ונמילא לפי ונה דהוכיח שם הגאון ז"ל דחלצון וחלצון הוי מין צאינו מינו אף לדין דאזלינן צחר טעמא ועי"ש א"כ שצ יקצו התנ"י גס בהיתר הצילה צעלונה דהחלצון של איסור יאסר החלצון של ההיתר שהוא אינו מינו ונה תאמר קליק כיו, והחלצון של היתר יצטיל החלצון של איסור צתוך החלצון של היתר שצ לריך רוצ גמור ונה ככ"ל צשם הפלתו וא"ת שהאיסור נתחלק צמים טרם צואו לחלצון של היתר אף אלו נאמר שגם חלצון

חדר אגדה ודרושים

בעזה"ש"ת קראקא.

בתהלים (ס"ט) הושיעני חלקים כי צאו ונים עד נפשי טעמתי ציון ונולה ואין ונענדה צחתי צוענוקי ונים וצצולת טעמתי. יגעהי צקראי נחר גרוני כלו עיני וניחל לאלקא רצו משערות ראשי סנאלי חנס עלנו ונלמתי

אויצי שקר אשר לא גולתי אז אשיצ: נראה להצר אלה ונקראי קודם צחצורי טהרה צחקדס וי"ש צכ"י כחנות אור, וצכ"י איל סנלאים (פי' נח) עה"פ כי ונלה הארץ חנוק, פירש"י ז"ל לא נחתם גור דינס אלא על הגול, לפי שולמי צמרש"ס לחד סנאוריא על יקראל, לאחר חטא העגל

העגלה ואמר לי לוית נפשי שאמרת ציני
אכבי די אלקיך, ולא יהי לך דייקא ולא להם
לויתם, לכך פטורים הם מהעונש, והנה כל
שבע מלות צן נח ילפינן מרבתיז וילו די
אלקים, אלו הדינים, מכל עץ הגן, ולא גזל
אכול תאכל, ולא אגר וון חמי (וישוין צגו)
סנהדרין דף כ"ד) ואיכ יש ללמוד ג"כ
סנהדרין דהלוא כתיב וילו די אלקים על האדם
מלין לפרושי רק לאדם לצדו ולא לדורות,
ויש לפתור מהעונש, אך הלא צריך השבע
מלות הוא גזל, וגזי אדם הראשון לא שייך
גזל, כמו שפירש רש"י (ריש ויקרא) אדם כי
יקריצ מכם, אדם אמה כאמר ונה אדם
הראשון לא הקריצ וון הגזל שכל העולם הי'
שלו, ועיכ הליווי הי' לדורות, לכך נעשה, ולא
נחתם הגזר דין אלא צמציל גזל כי לולא גזל
הי' להם תירון לאדם לצדו לוית ולא לדורות
עכ"ל ודפחתי: ועיז יקשרו הפסוקים הכ"ל
השיעני אלקים כי צאו וים עד נפש, שאנשי
דור הנוצול קצרו שיש להם טענה אליהם
להשיעם טענתו ציון ואלה ואין מעמד צאתי
צומעוקי וים וצולת טענתו, ועד צה
קוצ"ה דינא צלא דינא צשטיפתם צהנים
הזדונים, ונעתי צקראי, נחר גרוני וייחל
לאלקי, ותקותינו נשארה, ונעל, רצו מעשרות
ראשי, שוכאי, חככי, נפשי בגם הש"ת קונא
גזל צעולה, עלנו מליתאי אויבי שקר, ונחנס
לנחתו צצה חיינו, והטעם, אשר לא גזלתי,
שלא נחתם גזל דיננו אלא על הגזל, והלא
גזל היא צכלל שבע מלות שכלטו עליהן
אדם הראשון, ואיכ מלין לפרושי רק לו לוית
ולא לנו, ונפשו חפה ונפשו, אז אשיצ, לאנשי
דור הנוצול תשיצה בלתי, כי צחנס ארס
קוראים תגרי, שהרי על הגזל לא לטויה אדם
הראשון נפשי שכל העולם הי' שלו ועל הגזל
נלטי רק הדורות, לכן צדק הפילבס הש"ת
צומעורות:

בתנחומא (פי וישע) נקצו וזה כי שונעתי
אוננים כלכה דותינה וכו',
הסיעו עלנן וון האחרה, נראה לצאר הא
דרסו נסעו וזה הסיעו עלנן וון האחרה, ולא
כפשוטו וון הנקוס הזה, ע"ד דאיהא צכלי
יקר (פרשת צהעלוהך) עה"פ ויאמר וזה
לחוצצ נקצים אכחנו, אל הנקוס אשר אמר

די חותו חתן לבס וכו', ויאמר אליו-לא חלך
כי אם אל חרלי ואל מולדתי חלך, תרתי חלך
ליל, ונראה שלשון הליכה נופל על תנועת
הרגלים לצד הנעתיקין, את האדם ונוקוס
לנקוס, רצל יכול להיות, שאף צהייהו חלך
לנקוס אחר, וינע עדין דערו ונחשצו
קטירה צוקים אשר חלך נסב, אצל לשון
נקיעה כוללת לגופו ומחשבתו, וזה חומר וזה
לחוצצ נקצים אכחנו, כי לגזי אכלנו נקרא
נקיעה ונקוס לנקוס, אשר יאלנו ונשה, כי
אין לנו שם נחלה וכרם ונשפחה, אצל לגזי
דיך נקרא הליכה מארלך ומחלדך, ונעשי
אני וצקס לכה אכחנו ונעצנו, לך עכ"ל (ויש
סעד לדצי צעל כלי יקר ונפי צשלה, ויקצ
ונשה את ישראל, הקיעם צעל כרחם שערין
מורים סוקים, צחכשיטי, וזה וככף (רש"י)
צשם המכילתא) וילכו שלשל ימים צמדצר ולא
נאלא וים, וחי רק הליכה, ולא יסיעה, לפי
שלא נאלא וים, הי' דעתן לחזור) והנה גם
צכאן יש לדקדק, צדצרי האש למה לא אמר
הלכו וזה, כי שונעתי אוננים, כלכה דותינה,
או הי' לו לוית, נסעו וזה כי שונעתי אוננים
נקיעה דותינה, לכן נפרש הסנהדרין נקצו
וזה יקינו עלנן וון האחרה ודעם ומחשצם
אכחנו, קצורה צהאמה בלי, ונשאיכ כשאמר
כלכה דותינה היא רק תנועת הרגלים יצד
ודערין ומחשצתו עדיין, קטירה צהנקוס לבצ
שונה צחורה:

בפי' (וירא) וחרל שרה את צן הגר המלית
אשר ילדה לאברהם מלחק, ואיהא
צספורנו מלחק, מלעיג על הנושה שבעה
צציה אברהם, צאמר שנתעצרה מלצינולך,
והטעם שלא קרה זה צעת לידת ילחק, כי
ישועאל שונע כזאת אחר כך מלינני הדור
וכי, והנה לפי"ז יש לדקדק למה בעסה שרה
אמרנו עיה על ישועאל ואמרה לגרשו וציתיה,
הלא ישועאל שונע זאת מלינני הדור, והיא
לא הוליא שם רע מלנא, ונראה לצאר צדרך
כיון ע"ד שמואל צקי אצני שיהם צשם הגרין
מחסי צצריאל זלי אצ"ד דק"ק כ"ה, צכיון
שולינו צרשי וננדרקים, מלינני הדור אמר
מלצינולך נחעצרה שרה, לייך הקצ"ה קיסתר
פנים של ילחק דומה לאברהם, כפירוש רש"י
ואלה מולדות ילחק וכו', והעידו הכל אברהם
חוליד

הוליד את יצחק, וזה ה' לכל הכוהנים. וכל מי שלא ראה אותו עמד בליטותו, ע"כ אמרה כל השומע (רייקא) יצחק לי, ודפחיתו, וע"ז כיחל ספיר רוגזה ש' ברה חוננו ע"ה על יסמנאל ולותה לגרבו מיד מציתה, מאחר שיסמנאל ראה את יצחק בציחה וצב"ז עמד בליטתו וא"כ הוא גרם ויילני הדור, לכן רלחה לקיים גרם לן ויחל ערוך, רוצה קסת וישחק לרעם כידון:

בפ' (צשלח) עזי חמית יח ויהי לי ליטועה, נראה לדרוש הפסוק צחקדם וי"ש צק' ת"ת משה מחמיתם ז"ל, על הגוי' (פסחים דף ק"י) מושיצי עקרה הצית, אמרה ישראל לפני הקציה רצשים עשאוני צניך, בחולדה הדרה צעקרי צמים (ועיין נוהרשא סהרצה להקשות צבאן לנסי' חולין פ' העיר והרועז) ופירשתי כי הנה ונלרים היא קליפת חמור (כדכתיב צהם אשר צקר חמורים צסרם) לגבי מלרים עמא, ובנסת ישראל ליונה חמולא, שהוא עמור צקדושה, לכן צדין היא צעת התגצרות הקדושה שיפלו המלרים, ויהי כליית כוצל, כיון שהם מקליפת חמור, אכן כל שציצה עמא צים עמור (כדליתא צמק' כלים פ"ק י"ג כל מה צים עמור חץ מכלצ חמים מפני שהוא צים וציצה) וכן צהיפך, ולכן רדפו מלרים אמריהם צים, כי צסם חנחנו עמוריהם, וישראל עמאים, מה עשה הקציה קרע לים ונעשה ליצשה, והנה כל מה שיש ציצה יש צים, חץ מן החולדה שאינה צים (חולין דף קכ"ז) ועשאוני צניך בחילדה שחינה צים רק דרה צעקרי הצמים, כי צכל ויקום שהם חילכים נעשה יצשה, ונשאר צקדושה עמוריהם, ודי"ק עכלה"ק, ואיתא צק' כחלת יעקב (פ' ויקרא) שמעתי צסם גדול אחד למה שירת החולדה כל הנשמה תהלל יח, עפ"י דליתא צמק' צלים שכל הצהמות וחיות ועופות יש להם שפע משה חו"ה צים, דהיינו העמורים יש להם השפע מן שני אותיות ראשונות י"ה והעמאים יש להם שפע מן ו"ה, צקוד אחד עקר כידוע ליו"ה, ומלינו כל שיש ציצה יש צים, חוץ מחולדה שאינה צים, ומה שציצה עמור צים עמא, כנולא כל חץ הן עמור והן עמא יש להם ציצה שפע משני אותיות ראשונות, וצים יש להם שפע משני

אותיות שניות, הרי השפע, לכולם, מכל ד', אותיות, אצל חולדה יש רק ציצה ולא צים, א"כ יש לה שפע רק משני אותיות של ו"ה, ואין לה שפע כלל מן אותיות י"ה, ע"כ היא חוננה כל הנשמה תהלל י"ה, ודפחיתו, וע"ז יתצאר הפסוק הניל, עזי חמרת י"ה, ר"ל צציל שעשאוני צניך, בחולדה הדרה צעקרי צמים, אשר עזי חמרתה צפק, קירה אותיות י"ה, זאת היתה לי ליטועה, מפני שסקציה קרע חים ונעשה הכל יצשה, וע"ז נסארתה עמורה צקדושה:

במשרי (לי"א) קדין עשתה וממכור וחגור נתנה לכנעני, עזי והדר לנשה והשחק ליום אחרון, מיה פתחה צחכונה ומורת חסד על לשונה, נראה לדרוש הפסוקים ע"ד צק' צק' חיל חמולאים (פ' ויקרא) צספסוק וכל אשה חכמה לצ ציד"י עזי וגו' (והוא חו"ה), מה זו חכמה, וגם מה לשון ציד"י פשיטא ציד"י עזי, ואמר כבוד היא הגאון ז"ל, דידוע דכל מה שקנתה אשה קנה צעלה, וגמרה שלימה שנינו (כ"ד דף כ"ד) על האשה דחנן חס טלה היתה, והקשה הגמרא, היא נולא לה, הא מה שקנתה אשה קנה צעלה, א"ר שקמלה מעיקתה, או שנתנה לה אחר על מנת שאין לצעלה רשות צה, הרי מוצא צלולא שני הענינים הנ"ל שקמלה מעיקתה, או שנתנה לה וכו', אין לאשה כלום, רק מה שקנתה אשה קנה צעלה, גם ידוע דמדינא נעשה יד"י של האשה הוא לעמא, רק דחכמים הקנו לו נעשה יד"י תחת נזונות, שהצעל חייב צמזונות, לכך נעשה יד"י שלה, והנה גם צאם אז היתה תקנה זו שצצשה יד"י של אשה לצעל תחת נזונות, אך הלא אמרינן יבולה אשה שתאמר לצעלה איני כיוצית ואיני עושה, והרי אז היו צמדצרי וירר להם המון, ולא היו לריבין למזונות צעליהן, א"כ צידדאי שמעשה ידן לעמא, וזה פירוש הפסוק וכל אשה חכמה לצ, שהיתה יודעת הדין שכל מה שקנתה אשה קנה צעלה, ואין לה משל עצמה כלום, והיא היתה רגלה להחלוצ דצנה לנשכן משל עצמה, ונונין ה"י לה, אז התחכמה ציד"י, עזי את העזים, ר"ל מה שהיתה עשתה ציד"י, הוא של עצמה, שנעשה יד"י שלה, והוא שפיר כדצתה של עצמה

עלמה, וזוהי זה אי אפשר לה להציל כדעתה
 ושל עלמה ודפח"ח. וע"ז יחזרו הפקוקים
 הכ"ל בזה היטב, קדין עשה ותוכר וחגור
 נתנה לכנעני, (כפירוש רש"י"ל חגור) ר"ל
 אשת חול שרלה להחזקת לוחמיה הנושכין
 עשה ציד"י קדין כדי למכרה וגם נתנה חגור
 צומח לכנעני (חגור) עז וחזק נביטה ותשחק
 ליום אחרון, כדי שיהי לביט הדור לנשמתה
 מהנולד של כדעת הנושכין, וציוס מורה תהי
 כפורה בשם טוב, (כפירוש רש"י"ל) וכאשר
 שאלו אותה וקין הי' כך להציל כדעה לוחמיה
 הנושכין, הלא יעשה ידך לצעלך, אז פיה
 פתחה ותרית קר על לבינה, ואמרה חבומ
 לצ' הטוב הדני שבינה אשה שחומר לצעלה
 איני כוזבת ואיני עושה, והלא הש"ת עושה
 עוננו חסד וחסד צדקה שחוריד לנו את היום, ואיכ
 אמרתי לצעלך איני כוזבת ואיני עושה, יבשתי
 לבטא דברי י"ב לי הונן לפרנסה:

במס' (א"ת) אלעזר א"ת קובץ קצב

נבונות הדרך הוא הי' חומר אל
 תהי כעצמים המשיגין את הרצ על מנת
 לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם, ודקדקו
 המפורשים על השמירה וכן מורה שמים
 לשינוע הרצ על מנת לקבל פרס, ודמיתי
 לבזה ציטוט טובם בחקדם האלשיך ויחזק"ח
 ז"ל ע"פ (ירמיה ט') אל יתהלל חכם
 בחכמתו ואל יתהלל הגבור בצבורתו, אל
 יתהלל עשיר בעשרה, כי אם צוה יתהלל
 הנהיגה השכל, וידוע איני וגו', כי צאלה
 חפלתו כחם ד"י יצחקי האלשיך ויחזק"ח
 ז"ל ע"ה הגו' (דה דק ט"ו) אותו ואלך
 הממונה על ההריון לילה שני, וטעם טיפה
 ונענויה לפי הקצ"ה, ואיננו לפניו רצ"ע
 טיפה זו נה תהא עלי גבור או חלש, חכם
 או טיפה, עשיר או עני ואלו רשע או לדיק
 לא קאמר, כדרכי חכמה דחומר רצי חכמה
 הכל צדי שמים חן וייראת שמים, שנאמר
 מה ד' שאל נעמך, כי אם ליראה, וזהו
 ציחור הפקוקים, אל יתהלל חכם בחכמתו ואל
 יתהלל גביר בצבורתו, אל יתהלל עשיר בעשרו
 וא"י טעמו, כי צאלה חפלתו, שהרי אמרתי
 טיפה זו נה תהא עלי גבור או חלש, חכם
 או טיפה, עשיר או עני, כי אם צוה יתהלל
 הנהיגה השכל וידוע אותי, משא"כ ציראת

שמים יוכל להתהלל, כי רשע או לדיק לא
 אמרתי, ודפח"ח. וע"ז יתחלל היטב הסמיכות
 הכ"ל, ויהי מורא שמים עליכם, ואיכ תזוז
 דעתכם עליכם בשציל שצחם מעלמיהם לדי
 יראת שמים, לכן נותר לכם בשציל היראה
 לשמש את הרצ על מנת לקבל פרס, לזה
 חמר החנא שאפילו בשציל מורא שמים שים
 עליכם חסד לכם, ג"כ לשמש את הרצ על
 מנת לקבל פרס, וע"ז אבאר ג"כ הפקוק
 (חלום ע"ו) יוצילו סי למורא, ע"ה הגו'
 (סיף שיקלן) עתיד הקצ"ה להנחיל לכל לדיק
 ולדיק ש"י עולמות, שנאמר להנחיל לאחזני י"ש
 וזהו ציחור הפקוק יוצילו ש"י, ר"ל חלש ש"י
 עולמות שונחילין להלדיק, למורא ר"ל הוא
 בשציל שלא שמש את הרצ על מנת לקבל
 פרס בחיים, אפילו בשציל מורא שמים:

בגמ' (גיטין דף כ"ו) ושצחו רבנן לדליצי

דרב חבדא כל אקלידי הים נקד
 לשמע"י צר מדליצי, וחסה י"ס לחמיה על רצ
 חבדא בה עביר גדול כדא תא צגו' (מ"ק
 דף כ"ח) עתיד דרב חבדא יהבו לה ואיכ
 הא"ך הי' חס דווקא על הולאות העלים שלא
 ראה למקד לשמע"י אקלידי מדליצי, ואמרתי
 צוה דרב חבדא ויחזק"ח ע"ה הגו' (יומא דף
 ע"ה) רצ חבדא משהבא לי צי ליצי (פירש
 רש"י) היו כוללות לו השליו צי ליצי, שהיו
 מויליחין לו וכן השמים, וע"ז יירא שפיר מה
 דשצחו רבנן לדליצי, דרב חבדא כל אקלידי
 הים נקד לשמע"י צר מדליצי, ר"ל שהיו
 מויליחין ונשנחים את רצ חבדא שחגורל
 עכומותו אינו רואה למקד לשמע"י אקלידי
 מדליצי, כדי שלא יודע לשמע"י ויהי מוננו
 בעלמה, שומליחין לו שליו נשענינה:

בגמ' (קנהדרין דף ק"ז) וארצע אנשים היו

מלורעים פתח השערה, מי היה ח"ר
 יוחנן גחזי ושלמה צניח ובי צקי איל המילחים,
 והנה הגו' זו היא הנויה, מה זה קושי"ה מי
 היה מאי איכפת לן מי היה יחי מי שיהי,
 והלשון הגמורא נשוע שיש איזה קושיא שהקשה
 מי היה ועוד דונשני גחזי ושלמה צניח אין זה
 אלא דברי נביאות, ואם הי' לו בקבלה הי'
 לו לומר ארציה אנשים המלורעים היו גחזי
 ושלמה צניח ולא צלשון קושיא, יע"ש תירומה
 ונראה

שאלו לו לעין נור צוילי' (דייקא) כדי להפיג
לערו שחרי בשאמרה לנעל זמרה קס ונאה
לחור צוזא, ונאה קאה חיי צוזא ולא איצעלי
וצוודלי ידעת כי גם צקיר לא ישתו יין
(ישעי כ"ג) וא"כ למה תלעער שחממן כך
היין, הלא ידעת כי לא ישתו צכוס עין?

בגמ' (צ"ו דף פ"ז) עד יעקב לא הוה
חולשא, אחא יעקב צעל רחמי וסוה
חולשא, והקשה צעל חיות דעת ז"ל צקפרו
נחלה יעקב, ויש לדקדק דמיה' דלא הוה
חילשא, וכי נעשה נקיס היה ועוד הלא
יפתול הי' חולה נקיס יעו"ש, ואמרת, לנאר
ע"ד סנוצא צ"ר צקס גליא ריזא, יעקב שלח
לצור עשרים תייסין, כי צכל שח' לריכין
יבראל לשלוח שער אחד לעוזא, והוא עכצ
צבית לכן ולא שלח כלום לצוזאל קינן שרו
של עשו, לכן שלח לו צפעס אחד עשרים
תייסין, ועוד חקדים הפקוק (ישעי י"ד) חולש
על גוים וגו' פירוש חילש, עין גירל, כו"ש
צגוי (שצח דף קו"ח) ונעילין חלשים - על
הקדשים צו"ע, וזו ציחור הגוי עד יעקב לא
הוה חולשא, ר"ל עד יעל"ה לא היו מפילים
על שני הסעירים גורלות, גורל אחד לך
וגורל אחד לצוזאל, אחא יעקב צעל רחמי
וה' חילשא (גורל), ר"ל שהתפלל לפני הש"ה
שאלילי בתם שערין לא נכנה צהו"ק יחי'
ונשני הסעירים נעים גורלני, כאילו הי' קיים
צית נקדשני ותפארתני:

בגמ' (קטע דף י"ג) ותקח מרים הנביאה
חמות אהרן את החוף צידה, אחות
אהרן ולא אחות משה, אינר רצ עינרס ונלמד
שהיתה נחנצאה כשהיא צידת אהרן, ואוונרת
עתידה אנוי שתלד צן שיושיע את ישראל,
וכיון שובלד משה נחנלא כל הצית אורה, עונד
אצי' נכקה על ראשה, אינר לה צחי נהקייננה
נצוהתך, וכיון שהטילוחי ליחור כונד אצי'
וטפחה על ראשה, אינר לה צחי היכן נצוהתך
והיינו דכתיב ותחנץ אחותי מרחיק לדעה ויה
יעשה לה לידע מה יהא צקוק נצוהתה, והנה
יש לתמוה על מרים הנביאה שידעה כי לא
עציר רחומה כיסא לסיקרה, למה לא אונרה
לחצי' כחבר טפחה על ראשה ואונרה לה צחי
היכן נצוהתך, הלא כשנולד מרעי' נחנלא
כל

ונראה לי ליישצ צדקך נכון צהקדם וי"ש צק'
ונדרש סנואל צהקדוניה וצק' נועס ונגדים
(פ' מלורע) צקס רצינו הארין"ל, דהקדוק
גלוי דכתיב והנה נרפא נגע הדרעת וון הדרוע
לחול"ל והנה נרפא הדרוע וננגע הדרעת,
והעין הוה: דע"פ הטבע הדרעת צא ונהגצרת
הצרה הסמורה, והרפואה לזה נהטצע לשצח
צתחצרות צני אדם, וצקוד משחקים ויעלוח,
והמורה הקדושה לוח צד יסג, לנען הדרות
כי אין הדצר מלד הטצע, רק צהשגחה פרטיה
והחטא גירס, ואס יסוצ צתקוצה וסצ ורפא
לו גם צצנהו צדד, חסו כוונת הנקרא, וילא
הכהן נחוצ לנחנה, כי שס ונשכנו כל
המלורע, סקידון צבילית, והטעם כי נהרן
זה וראה הכהן והנה נרפא נגע הדרעת אינו
ון הטצע, אלא וון הדרוע, נועסיו רחוקוהו
ומעסיו יקרבוהו, עכ"ד פה קדוש הארין"ל,
ואיתא צגוי' (קטע דף ו"ז) וילך אלישע
דמשק, למה הלך, אינר רצי יוחנן להחזירו
לגחזי צתצוצה, ולא חזר, אינר לו חזור צך,
אינר לו כך מקיצלני נמך כל וי' שחטא
והחטיא את הריצ' אין נקפיקין צידו לשקות
הסיצה: וע"ז יתורלי היעצ כל הדקדוקים
הכ"ל, ורצעה אנס ס' קו, ונלורעים פתח
השער וננשנע דישצו יחד, וע"ז נקשה הגמרא
מי היה ר"ל איך ערצ לצס של אלה הולרעים
לשצח יחד, הלא הדרה אינר צדד יסג,
להראות כי אין הדצר מלד הטצע, רק
צהשגחה פרטיה, והחטא גירס, ואס יסוצ
צתצוצה תלמח לו רפואהו אפיל צצנהו צדד,
אינר יוחנן גחזי ושלשה צניו, אשר קללו אלישע
לרעת נעמן הדצק צך וצורעך, עד עולם
וכשרלה אלישע להחזיר את גחזי צתצוצה לא
רלה לחזור, וא"כ לא איכפת להו להמלרעים
האלה לשצח יחדיו ציסיצה, נאחר שלא ראו
לחזור צתצוצה:

בגמ' (צרכות דף ה') רצ. הונא תקיפו לי'
ד' משה דני חמרה, אינר לי' לעין
נול צמילי, ודקדוק המפורשים על הלשון
צמילי" ונל אינר יפשפס מר צנעסיו ונראה
ליישצ צקוצ טעם, ע"ד הגוי' (קטע דף ו"ח)
רצ הונא צמיל ונראה, (פירש רש"י"ל שלא ינורו
צציתם ונצית משחלות) קס משה לחזי צוזא,
ומשה קאה חיי צוזא, ולא איצעלי, חסו

כל הציט אורה וצוודאי כשיגדל יחי פניו
כאור החמה וגם הטעם והיינו דכתיב ותחלץ
אחרתו מרחוק לדעה נה עשה לו אינו
מקפיד לשלח אבי היכן כצוהתיו קינח
זה אינו העדוקות ענינה ונראה לי לישב
בדרך נכון ע"ד הגוי (יונה דף כ"ג) הנעלצים
ואין עולצין קווענין חרפתם ואינם משיצין
עליהם הכחוש אומר ואזהביו כלאת השמש
בגבורתה וע"ז השונה מרים הנביאה לאצי
תשובה כלחתה ועמנה תשובתה צרונה והיינו
דכתיב ותחלץ אחרתו מרחוק וכה תלונה
עתידה אחרתו של הילך הלזה שתחלץ מרחוק
ולא תהי ראשי ליכנס בתוך מחנה ישראל
מפני שתלקה בלרעת בשביל עסקי דינה
שתדבר בלחי הלזה לדעה נה עשה לו ואז
יחודע גודל טעותו שומר ונחנו נה כי
לא די שלא ישיב חרפו דבר אלא חרצה
יתפלל בעד אחרתו לחקוף אותה מלרעתה
ויתקיים בהנעלץ ואינו עולץ ואזהביו כלאת
השמש בגבורתה ופני עשה יחי כפני החמה
לכן אצי אל תדאג מלונה :

בגמ' (צ"ע דף ה) ההוא רעיל דהו מקרו
לי כל יונא חיותא צקדי יונא חד
מקרו לי כל קהדי לקיף אר להו לא היו
דברים מעולם אהו קהדי אקהדי צי דאכל
חרתי הנייהו אם איתא לדרי חייא קנייתא
עשתצו אחרתא נראה לי לפרש המיונה זו
בדרך דרוש צקדס הגוי (שבת דף ק"ט)
לא חרצה ירושלים אלא בשביל שניעלו זה
ק"ט שחית וערציה ואיתא בנזיר (פי וירא)
השופט כל הארץ לא עשה משפט אם עולם
אמה מנקה אין דין ואם דין אמה מנקה
לית עולם את תפוס חבלא בתין ראשין צעי
עלמא וצעי דיבא ועוד אקדים הזית"ק (פי תשא)
אמר גוי לרצי אלעזר לית אהון אמרין
דמיונותא דלכון קשות ואורייתכון קשות
ואין דמיונותא דילן סקר ואורייתא דילן
סקר והא כתיב שפת אמת חבון לעד ועד
ארגיעה לשון סקר אכן מיומן לעלמא קיימן
צולכותא ולא אצרי לעלמין דרא בתר דרא
חבון לעד ודאי ואחין זעיר הו לכו מלכותא
ומיד אצרי מיכון ורא אמתקיים בכון דכתיב
ועד ארגיעה לשון סקר איל אמתא כך
לאת חכים באורייתא תיפח רוחא דההוא

בצרא אילו אמר קרא שפת אמת כולת לעד
הו כדקאמרת אצל לא כתיב חבון זינח
שפת אמת דחבון נה דלאו הכי השתא
דשתא שפת סקר קיומא ושפת אמת כתיב
צעפרא ובההוא זינח דאמת יקום על קיומי
ומגו ארץ תלונה כדין שפת אמת חבון לעד
וע"ז יתפרש הגמ' חביל ההוא רעיל זה הש"ת
רועה ישראל דהו מקרו לי כל יונא חיותא
צקדי ע"ד החוק (מגינה דף ג') שלשה
מעידין זה על זה הקציה וישראל וצנת
והו שישראל גוי אחד צאן מפקדים בכל
יום המיד כשנת חיים צידו של הקציה די
אחד ואומרים ציד אפקיד רוחי ומעידין על
אחדותו ימיס יונא חד מקרו לי כל קהדי
וכאשר נחרצ בהמיק ויקרא די לצלות צים
ההוא לצבי ולתקפד והציח די צושפט צביל
שבטלו ק"ט שחרית וערציה וע"ז צעלו ג"כ
עדותא לבוק אור להו לא היו דברים מעולם
ר"ל שהש"ת לבוק טעותו נגדס אמר להו
מדוע לא קיינתם ג"כ השלשה דברים שהעולם
קיים על דין ועל האמת ועל השלום (אבות
פרק א) הו קהדי אקהדי צי דאכיל חרתי
מכניהו ר"ל שהציאו ישראל רא"י סקילק
הש"ת דין והאמת כמו שאמר אציה צעי
עלמי וצעי דינא ואם לית את מותר ליצטר
לית עלמא יכול קאים וגם האמת חבון לעד
רק לעמיד לצוא כי כוננת לא כאמר אלא
חבון וכאשר ונהלופה דברים רק השלום
והלוא אמרו דז"ל (נזיר פי נח) רצי אומר
גדול השלים שאפילו ישראל עינים עין ושלם
ציניהם אמר העוקם כציכול איני יכול לשלום
זהם כיון ששלום ציניהם שנאמר חבור עלצים
אפרים הנח לה ואיכ כשנחרצ ציהמיק צעוהיר
מפני חטא של עין ה"י שלום ציניהם ואמר
העוקם כציכול איני יכול לשלום זהם כיון
ששלום ציניהם אם איתא לדרי חייא קנייתא
היינו שלא תפא הודלת צעיד גדולה וכו'
ושחצו ר"ל האי שנועה שנסצע הקציה שאין
הו מעצירינו באומה אחרת (גיטין דף כ"ז)
אחרתא יקיימנה צבאריה וישראל ויכלת
לאשר ישאירי ואור חדש על לון יאיר
במס' (חולין דף כ"א) הני דברי דגנצי
גנצי אין נושטין משום ריקוק
איצרים מאי עמאל כי קרו להו אמתנייהו
קרו

בגמ' (שנת דף י"ד) בשעה שתיקן שלמה עירוצין ונעילת ידים יתה צת קול ואמרה בני אם חכם לנך וגו' המפורסם ללבו צמים אדירים להצין ולהשכיל למה יתה צת קול ואמרה בני אם חכם לנך על שני תיקונים עירוצין ונעילת ידים ואיו שייכת יש עירוצין לנעילת ידים ואמרת לפרש בדרך כון כשאקדים התיקוני זחיק (תיקון כ"ד) כמה דלריך נעירו דצרות דלא יעול לי צרשו נוכחאם כגונא דא לריך צר נעירו דלא להפקא מרשות היחיד ויעול צרשות הרצים ואיתא בהדאיר (פרק ט"ו) כל האוכל צלי נעילת ידים כאילו צא על אשת איש וגם ארזיל (מוצא צרשיל פ' נשא) שנו רבותינו אין הנואפין נואפין עד שתכנס צהן רוח שעות דכתיב כי תשעה וע"ז הפרש העצ הגמי הניל בשעה שתיקן שלמה עירוצין כדי שלא להוליא מרשות לרשות דחמיר כמה דמעיל צרשות נוכחאם וגם נעילת ידים נושים דכל האוכל צלי נעילת ידים כאילו צא על אשת איש לכן שער יתה צת קול ואמרה בני אם חכם לנך ישמה לצי גס איני דחא כל ניי שאינו נזהר בעירוצין ונעילת ידים נכנס צו רוח שעות ואתה ע"י תיקונך הסירות צחכונתך אולת מן בני עולה שלא יצומו לדי נוכסלה :

בגמ' (פסחים דף כ"ז) מלכא ומלכתא הוו יהצי ומלכא אמר גדיא יאלי ומלכתא אמרה אימרא יאלי אמרו ואלן מוכח כהן גדול דקא מסיק קרצנות כל יומא אחא אחוי צידי אי גדיא יאלי יקק לתמיד אמר מלכא הילי ולא הוי לי אימתא דמלכותא כיפקקי לימימי וכו' נראה לדרוש הגמי בהקדם הגמי (יומא דף מ"ז) תיר שצעה צנים היו לה לקמחית וכלן שמשו צכחונה גדולה אמרו לה חכמים מה עשית שזכית לכך אמרה להם מימי לא ראו קורות ציתי קלעי שערי וכו' וגם אמרו מימי לא ראו קורות ציתי אמרי חלוקי (שנת ק"ח) ואיתא בגמי (שנת דף כ"ז) מפני מה לא נמשכה מלכות צית שאול מפני שלא הי' צו שום דומי (פירש"י משפחה ויתגלו המלכים היואלים מוצעו על ישראל) וע"ז הפרש הגמי הניל ומלכא אמר גדיא יאלי ר"ל עיקר הוא המזל כמו גדי גדי וסנוק (שנת ק"ז) כי הסכל חלוי

שדו לכו כי היכי דלירחטי קמיינהו אהדרינהו וודא חסיקן והני מילי דאהדרינהו נחמנה יראה חבל נחמנה תשובה תשובה ונעלייתא היל דעצדי פירשתי המינרא זו צנוצ טעם בהקדם הגמי (סוכה דף כ"ז) אצר קטן יש לו לאדם נשציעו רעצ וכו' וזהו צילור הגמי חני דכרי זה יוסף הלדיק צכור שור דגנצי גנצי שאלמר כי גנוצ גנצתי מאלץ העצרים אין חושפין משום ריקוק איצרים ר"ל שאחיו לא הי' להם לחוש כלל שמה יופגם חיו אצר שבו צמלרים ערות הארץ מאי טעמא ר"ל מאיזה טעם קרו החששים הללו כי קדי להו אמתינהו (דייקא) שדו להו ואלמר כשהשליכו את יוסף הלדיק הנורה נוכחי לדעת כי הוא נועד להיות משיח בן יוסף דכתיב גמי משיח והי' הלדק אזור נחמיו (דייקא) וגר זאצ עם כצט ונמר עם גדי ירצן ומש"ה לא שלטו צו נרשים ועקרים כי היכי דלירחטי קמיינהו עדיה צו ירון לדיק וכו' אהדרינהו וודא חייסין חונס כאשר רלה ראוצן להילי אותו ולהציב אל אציה נראה לבאורה קראוצן וודא הי' חיים לפגיונה אצר ח"ה והני מילי דאהדרינהו נחמנה יראה ר"ל צאם היתה ההחורה נחמנה שהוא הי' הצכור וגדול שאלחים והי' ירא שלא יתלה הסירחון של פגיונה האצר ח"ה חלא צו מפני שלא מיחה למכור אותו למלרים ערות הארץ אז החשם צנוקונו עומד חבל נחמנה תשובה ר"ל חבל (חרגונו צקושטא פ' מקץ) שאלמנה היתה ההחורה נחמנה תשובה ר"ל עיד הגמי (שנת דף ל') ויצא יעקב שלם שלם צחורתו שלא שבה מלמודו צנית לנך וגם יוסף הלדיק הי' שלם כמיש צק' נעמי (פ' וישב) לא הוין נחש צירושלים ר"ל צירא-שלם לכן לא שלטו ציוסף הלדיק נחשים ועקרים איב אין שום חשם כלל על פגם ח"ה תשובה ונעלייתא הוא דעצדי ר"ל תשובה שלמה (דייקא) להחזיר שלם אל-שלם ויכנס בן אלל אציו שהי' זו איקונין שלו דומה לו בצלמות וכל מה שלמד צנית מדרשו של עזר נוקר לה וללם חלקים לא יסיר חיו מעל פניו והי' הלדק אזור נחמיו :

כל היום נענוה סבר רבן לקדוש נשום שלום
 נלכוחה. חור להו זכרי בן חקולק יאמרו
 בעל ימיין קרצין לגבי נחמה סבר למקטלי
 דלח ליזול ולינוח יאמרו נטיל ווס בקדשים
 יהרג וכו' נדחה לפרש הגוי דרך דרוש
 בהקדס הגוי (קומה דף ל"ה) חזין חכמי
 דדנו לקמלי וכו' (עין ח"ב) ושהנעיה כחז
 בקפרו (נשלי ל) ארבעה הם קטני ארץ והם
 חכמים ונחובים וגו' נלך חן לארצה וילא
 חולן בלה וליחא צגוי (כדריס דף פ"ה) מפני
 מה חן עולין ת"ח ללחם ת"ח נצנייהן נשום
 דקרי לאכסי חור. וכו' יתפרש הגוי הכיל
 בטוב טעם. הוה גברא דרהמי קמלא ר"ל
 שחז תלמידי חכמים נחובים ונכונים
 הנחשבים צנייהם כקטני ארץ. ובעל דצח
 צח נלא צר פירושו חן. (כמו צר נחובים)
 היינו עם הארץ שאינו נקוב ת"ח. שכל הכלית
 שנאה. עבד כבודא חור ל"ל לשמע' זיל
 חיימי לי קמלא. ר"ל רק ת"ח לקעיד על
 שלחמי חיימי ל"ל צר קמלא. שזדמן לשמע'
 בן של ת"ח וקצר כי חזי צודא. למדו תורה
 הרבה וצנו גימ' ת"ח. חשכח' דהוה יתיב
 וצריך על נחמו בשלחמי חור ל"ל נכדי הוה
 גברא צל דצח דהוה גברא הוה. מפני
 שהסרי נצרכהו שהוה חזינו ת"ח רק עם
 הארץ (צרכות דף ג) ונדלה שנאה שזכאין
 ע"ה לת"ח נשחיה שניחאן עכ"ה ל"ל חל
 (פסחים נ"ט) יאוי לי שחתי נפתי לעם
 חרץ (צ"ח) ונה צנייה הבא לקעיד צקעודה
 שרק ת"ח נקובין צה. קום פוק. נקטי צדי
 ואפקי. חור הוה חל וכו' יתצו רבן ולא נחו
 צי שנוג וינה קא ניחא להו חילול ואיכיל
 צהו קורלא יי נלכח. ר"ל צפני חולך של
 עולם חזי חור ל"ל נורו צך יהודאי. שהם
 נצנים ת"ח בן ה"ח כמנהי. ולא חרצה ירושלים
 חלח צצציל שציו צה ת"ח (שבת דף ק"ט)
 ח"ל ניי יער שחיה הוה ת"ח ושנא רק חזין
 הוה ת"ח ומה ע"ה. חור ל"ל שדר להו
 קורבנא חזיה ח' נקרבין יתי. ע"ד חומס זיל
 (צרכות דף י) כל הנארת ת"ח צחך ציתו
 באילי הקריב חורדין. ר"ל שלח חמה להם
 את חזי ת"ח הנודע צחורתו. ותרחה שלח
 יקרבו גם את חזי לשלחנס. שלח צדי. עגלא
 חלחא. ר"ל את חזי של זה שח' נחפאר צו
 ימר

הלו צמח. ונלכחא חור חורא יאוי צמו
 חורי חלוקי. שהעיקר הוה שיה' לאדם לניעות
 חורו חלן נוכח. כהן גדול דקא נסיק
 קרבנות צכל יומא ר"ל חלן שצעה צנים שזכה
 קנחיה. להעמיד. שיקריבו קרבנות צכל יומא
 רק צצציל לניעות שח' צה. חלח חלח חלח
 צדי' ח' גדיא יאוי יקק לחורדי' ר"ל צלח נזל
 הוה יפה נלניעות. למה לא יח' לאדם נזל
 צחורדי' וסרי חזין שחלח נשחיה לפצמים.
 כוונ' ח"ל (תענית דף כ"ט) דחיה ל"ל דינא
 צחדי נכרי לשתנוי נכ' צלח דריע נחלי.
 ולינוי צלח דצריא נחלי. חור נלכח חלח
 ולא הו' ל"ל חורדי' דנלכוחא. נפסקי לנינוי
 ר"ל שלח ח' לו חורדי' דנלכוחא של שחל
 חולך עיה. שהרי גם צית נלכוחו לא נשחיה.
 ולא יקק צחורדי' חל' יש להרהר ולנוי
 שח' ריע נחלי ח' ע"ה השיב חכמן הגדול
 שגם שחל חולך לא זכה למלכות חלח צצציל
 לניעות. כוונ' ח"ל (נגילה דף י"ג) צסכר
 לניעות שהיה צחל זכה וילא נחיה שחל.
 ונה לניעות דשחל. דכתיב ויחור שחל חל
 דוד. הגד הגיד ל"ל כי נחל. האחינו ואת
 דבר הנלכח לא הגיד ל"ל חר חור שחלח
 לפיכך זכה וילח נחמו חסרה. והא דלח
 נשחיה נלכוחה. שחלח חורדי' יס צה. נפתי
 שלח ח' צו שום דופי. וצצציל שלח יתגלו
 חולכים חילאים נחורו על ככה לכן נלכוחי
 לא נשחיה.

בגמ' (גיטין דף כ"ה) חקולא וצר קולא
 חריצ ירושלים. דהוה גברא דרחמי
 קמלא ובעל דצצ' צר קמלא. עבד כבודא
 חור ל"ל לשמע' זיל חיימי לי קמלא. חזיל
 חיימי ל"ל צר קמלא. חשכח' דהוה יתיב. חור
 ל"ל נכדי הוה גברא צל דצח דהוה
 גברא הוה. ונה צנייה הבא קום פוק. ח"ל
 חל הוה חלח חלח שצק וכו' נקטי צדי
 וחוקי' ואפקי. חור הוה חלח וכו' יתצו רבן
 ולא נחו צי שנוג וינה קא ניחא להו חילול
 חילול צהו קורלא צי נלכח. חלח חור ל"ל
 לקיכר נורו צך יהודאי. חור ל"ל ניי יער
 חור ל"ל שדר להו קורבנא חזיה ח' נקרבין
 ל"ל חלח שדר צדי. עגלא חלחא. צחדי דקחתי
 שרו צי חומא צניב שפתיים. וחורי לה צדוקין
 שצנין. דוכחא דלדין הוה חומא. ולדידהו

יורה ונוהג בעגל קולה ליתק פרה רולה
לחיותו (פסחים ק"ז) וגם תלמוד סנה' משלים
שמות' שלם צמקרא שלם צמכה שלם
צמלמוד (קידושין דף גמג) צמדי דקתה שדו
צ" ונוח צמס שפתיים היינו שחננו האיד
אפשר שלא ונונו צן ת"ח הלוה הוא קרס
צניצ שפתיו לחכמי חנוכי וא"כ און ת"ח יולא
נומנה ואמרי לה צדוקין שצניק ואמרו ג"כ
עין חלעג לחצ והצין פכיו ציה זה לשכות את
אצור ככחן להציה לצוטה וכליונה דוכתה
לדדדן הוה ונומל לקרות לחצנינו חפיו
צמכית (הצכות כף) חנו כזהרין ונשום דנוחין
כיהרר וואל וואן דיהיר צעל ווס הוא (נוגילה
כ"ט) ולדיהו לא הוא ונומל חפיו לקרות
לחכמי חנוכי ולא חכש זה לנוס צצניהם
כלל קצר רצון לחקרוני ונשום שלום וכלכורא
ר"ל שהיו רולים לקרצ את חציו של זה להשלחן
ולא לבוא עמו ליד קטעה ונשום שלום וכלכות
במים ע"ד (צ"ר פרעה ליח) גדול השלום
האפילו עובדים חלילים ושלום ציניהם כציכול
חינו יכול לשלוט צהם חנור לחן זכר"ן צן
אצקולוס יאמרו צעלי ונומין קרצין לגצי ונצח
ע"ד חומרים ז"ל (חגיגה דף כ"ז) צומן שצחוניק
קייס ונצח ונכפר עליה עכשין שלחני של
חדס ונכפר עליה וא"כ חזק יח"י לנו כפרה
צאם ניסן עס צעל ווס כזה צלחן קצר
לחקליל דלא לזיל יליוול ר"ל שרלי לא"ס
עליו ולומר לו שיש עובש וייה צמוס כזה כי
החיים והנחית ציד הלכותו כד"י שיטמור פיו
ולכוננו ולא יוסף לקרות לחכמי חנוכי חנו
לכו זכר"י יאמרו וטיל ווס צקדשים יחרג
וכי צצניל שקרא חנוכי לא"ס ישראל ואלן
קדשים יח"י דנוו צרחש הלוה חנו מחויבים
להקל צעבנו :

בגמ' צנו (פרק חזירו נשך) חנור הקצ"ה
חילונל לא העליתי את ישראל ומלרים
אלא צצניל זה שאין ונומלן צשרלים דיין
וחוה לריך ציחור דנה כשתנה ווליה זו ונשאר
נלוות וברחה לי לצאר צדרך ככון ע"ד שמונל
צק עיר דוד צסם צנו הרה"ג וו"ה פתח
ז"ל ציחור חנוכי ע"י לעה"ל ונכרין הקצ"ה כל
מי שלא חכל שקלים ורומשים יצוא ויעול שכו
ויס לצדק וכי הקצ"ה וקפה שכו צר"י ח"ה
וכי צצניל שחכל שקלים ורומשים לא יתן לו
ששן

שכפ על שאר מלוות ששם הלוה חנוכי
שכפ מלוות מלוות וסכר ענירה ענירה ואלור
הוא ז"ל ע"ד חנוכי לעה"ל יצוא הקצ"ה ליתן
שכר צלדקים יצוא השטן ויקטרג ויחמר רצניע
די להם שצרחתם הצינו הקצ"ה שקלים ורומשים
יוביה שלם צצרו לחכילה כ"ל לגופה יולא
נחה שעי' שקלים ורומשים ונכרע שותמים
שכו לעיסי רלונו נמלל השסא שפיר ילא
הכרוז מי שלא חכל שקלים ורומשים הוא יצוא
ויעול שכו צצניל לני שחכל חינו מקצל
שכו על המלוות להשתחא הדרא לדוכתה
היכחת השטן וצחונה דהשתחא לא חלול תשובת
הקצ"ה ונשקלים ורומשים חכל וני שלל חכל
יצוא ויעול שכו דהשתחא שפיר היכחת של
הקצ"ה ונשקלים ורומשים עכ"ל וע"ז יתחאר
הטע חנוכי חכ"ל חילונל לא העליתי את
ישראל ומלרים חלא צצניל שאין ונומלן
צשרלים דיין ונשים דחילונל פיו ונומלן
צשרלים לא חיו ונקצלין שכו ולא חיו רלוין
להגלל דהא לא שייך לומר גצ"הו תשובת
הקצ"ה ששקלים ורומשים יוביה וא"כ חוכל
השקן והעכבר יחד יסיפי כי מחכילת שקלים
ידיהם לא רפו :

בהפסוק (ירמיה ח"ח) חנה קול שועת צת
עוני וחרץ ונרחקים הד' חין
צנין חס מלכה חין צה ונרע הכעסוני
צציליהם צהצלי ככו נראה לדרוש הפסוק
צקדס ונ"ש צק עיר דוד (חזקני צ) לצאר
ונדרש חנוה צחכח רצח כי ד' הוגה על
רוב פשע"י יכול על ונון חליווק לומר כל רוב
פשע"י ויד וילא וון צת חין כל הדרה וקפה
החיד יעלה פל הדעת שגרסם הקצ"ה צמנס
דקאנר על ונון וכי חינו יודע שחטרו ישראל
ולפי דרכנו יצאר כי חנה הקפה לו לנה
חנו כי ד' הוגה על רוב פשע"י על עונותיו
או חטא"י ויבעי ל"י כדכח"צ חטא חטאה
ירושלים חלא הענין הוא דחיתא צפרק השולל
פליגי צה רצ חחא ורצנאל צפשיעה צצלים
חד חנור חייב וחד חנור פטור ונחם שקלי
וערי חסם כתיב' הלכתא כמלן ונסיק ר"ה
דהלכתא כדצרי חוקיל חכן חנה חנור
הזה שצירל ל"י כויד חייב לזה דקס דהכי
קאנר יכול על ונון ר"ל חף שחטא ישראל
חכל מקום חוא על ונון שחרי כל השטאים

שעשו היו צעלי עמיה וצנעלי עמיה הוא פטור
 פהרי ד' הוגה, שם בן ד' שהוא השומר בליון
 הוא הוגה להם, ואם בן למה נענשו חלמוד
 לומר על רוב פשעי, דאלו הוו חטאים אחרים
 ה' באמת פטורים כדלמדין, אבל מלחמה שמעלה
 היו דרך פשיעה, ופשיעה צנעלים חייב, לכן
 קמך ל' וילא מן צה ליון כל הדירה, ר"ל אלו
 ה' בארץ אחרת ולא בליון, לא הייתי לך
 לומר פשעים, כי אז היו נענשים אפילו על
 שאר חטאים, אבל מלחמה וילא מן צה ליון
 שהיו בארץ ישראל ואז הוו צעלי עמיה קשה
 למה נענשו, אלא ודאי נשום פשיעה, עכ"ל
 ודפחית: ופי' יחזקאל היטב הפסיק הכ"ל,
 הנה קיל טועת צה עמיה מלחמה וירחקים, טעם
 ישראל שגדשם הש"ת לארץ וירחקים, החרעו
 בקול טועת, ה' אין בליון אם נלכה אין צה,
 ר"ל למה העניש אותנו הש"ת בגירושין, הלא
 ד' שם בן ד' אומות הוא בליון, וא"כ ה' צעלי
 עמיה וצנעלי עמיה הוא פטור, ע"ז
 השיב הש"ת מדוע הכתובי צנעליהם צנעלי
 נכרי, שלא חרצה ירושלים עד שצדו ז' צה
 דינין עבודה זרה, (גיטין פ"ח) וצנים גדלתי
 ורוממתי והם פשעו ויטעיה אומר ונפשעים
 שלחה אונכס (י"ט) (רייקא) ויביא
 אומר (מ"ב ח') וי פשע (רייקא) יעקב הלא
 שומרון ויני צמות יהודה הלא ירושלים, וא"כ
 הוו פשיעה צנעלים, ולכן גלו צלח גולים.

בתהלים (כ"ה) ואחיה חלקים תורידם
 לבאר שחת אבשי דמים ומרמה
 לא יחלו ימיהם ואני חצטח צד, אמרתי לירוש
 הפסיק עד הגמ' שבת (דף פ"ט) אומר לו
 ליחזק צדך חטאה לי, אומר לפני רבש"ע
 צני ולא צדך, ועוד כונה חטאו וכונה שותיו
 של אדם שצנים שניה, דל עשרון דלא עבסיה
 עליהם, פשו להו חנושיה, דל כ"ה דליבותה,
 פסי להו כ"ה, דל חרתי קרי ופלגא דללוי
 ותיכל ודבית הבקא, פשו להו חרתי קרי
 ופלגא, אם אחיה קונל אח כולם נועט, ואם
 לא פלגא עלי ופלגא עלך וכו': נולא שילחק
 אצין ע"ה עושה צמליתו הישרה ימיהם של
 צני מלחמה כדי להילם מרינו, של גיהנום,
 חסד דווקא לצני של יעלעיה כו"ס צמיר וילא
 אז חלק לצמח דרצך זה יעקב אצל לזרעו

של עשו אומר ואחיה חלקים תורידם לבאר
 שחת, ואינו לומר עליהם כנגוריה, מאי עמיהו
 אבשי דמים ומרמה מפני סידיהם דמים ואלו
 וסופך דם אדם צאדס דמו יספך לא יחלו
 ימיהם, ואינו עושה נמיהם מלחמה על מלחמה,
 ואני חצטח צד, מפני שזרעו של יעלעיה יס
 לו על הש"ת צמחין, לכן ירחמנו עושהו ויחון

המשך לעיל דף פ"ו ע"ב.

וע"ז אבאר מלחמה חנוה צמח יומא (דף ק"ו)
 שאלה חסה חכמה חת ר' אליעזר מלחמה
 שנועשה העגל שוין, מפני מה אין מיתתן
 שיה אומר לה אין לאשה חכמה אלא צפלה,
 וכה"ל וכל חסה חכמה לצ צד"ה עוה ויש
 לדקדק למה דחה ר' אליעזר חת חסיה
 החכמה הלזו צקה, ואם חיה חסיה שאלת
 כצין ה' לו להשיב לה כהלכה, לכן כדא
 ל' לומר, אדרבה שנתפחה חלקה ר' אליעזר
 כצד, וזהו שהאשה חכמה לצ טוה חת
 הצוים, כדי שתוכל להתנדב מועשה יד'
 לנחלכת המעשה, ואמרת לצעלה איני מיונה
 ואני עשה, וכל זה כדי שיצא זהו של
 כפורה ויכפר על זהו של העגל (ילקוט)
 תרומה שפי' והחטא של העגל ה' נחמק
 לגוריו, וזה גם ישראל לא היו ראויים
 לאורו, ונעשה דכתיב וי יתן וי' לצנס
 זה להם לירחא חיתי כל הימים, אלא למה
 עשה לומר לך שאם חטא ליצור אומרים לו
 כך אלא ליצור (ע"ז דף ד') ולכן שאלה
 בחכמה ויחמך שנועשה העגל שוין מפני
 מה אין מיתתן שיה, וקצרה שחילו שותי
 צמיה חנוה לא נידו כצורה, ונחמך שלח
 היו ראויים לאורו ונעשה ע"ז הקצ' לה ר'
 אליעזר שפי' אין לאשה חכמה אלא צפלה,
 ר"ל שהאשה חכמה לצ לא גילתה חכמה
 אלא צפלה צלצד שתחכמה להתנדב לנחלכת
 המעשה מועשה יד' כדי שיה מוחזק
 המעשה לישראל כפירה, לזהו העגל שעשו
 כפירה קוררה:

משה רוב בראשיתא.

בעזרת

ספר

חדרי תורה

חדר ב'

אגדה ודרושים

חדר א'

הלכה וחידושים

מנאני גדולי דורנו הנודעים לשם ולתפארת בשער עלי קרת וגם יוחק בספר,
דרושים ואמרי שפה מתופשי התורה הבאים השערה להגדיל תורה להאדירה
וכל איש ימצא בהם תועלת בכל אשר נפשו שואלת.

יצא לאור

ע"י משה דוב בראפמא בקראמא יע"א בעהמח"ם "אבן משה"
על המסורות.

חלק שני.

קראמא שנת תרפ"ט.

Chadrej Tora

Nakładem wydawcy: M. B. Brawman, Kraków, ul. Krakowska 39. — 1928.

Drukarnia M. Lenkowicza, Kraków Meiselsa 4. — Telefon 2096.

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון המפורסם וכו' וכו' מו"ר יוסף נחמי
קארניצער שליט"א, אבד"ק קראקא והגליל יצ"ו.

ב"ה.

כבוד הרב החו"ב השלם, אוצר כלום, מו"ר משה דוב בראפמאן
נ"י מפק"ק מחבר ס' „אבן משה“ ביאור על המסורות בדברים נכוחים
וחרושים אשר האוס גדולים וישבחים, וכל חפצו להגדיל תורה ולהאדירה.
ועתה זה החלו לעשות להו"ל ס' „חדרי תורה“ אשר לחדשים יבכר
ויביא לנו בכורי פרי תבונתם של גדולי דורנו שליט"א, בהלכה ואגדה, גם
שפתי ישנים ידובב להזכיר שמועה מגאונני ישראל שכבר נבדלו לחיי עולם.
אקוה כי כל אוהבי תורה יבואו שעריו בתורה ויסיעו על ידו להרחיב גבול
התורה הקדושה, ישומטו רבים תרבה הדעת.

בעתירת הכוה"ק פק"ק קראקא י"ד אלול תרפ"ה לפ"ק.

יוסף נחמי כהנא מו"ר עמבא קארניצער וצ"ל
אבד"ק קראקא יצ"ו

בעזה"שית פה בראנזוויל.

בשרם אליו לפני קוראי "חדרי תורה" את השגותי על צעל הניקל בזה"ל "במחל דהיתרא" אעתיק פה לשון צעל ונשנת חכמים (א"י של הגאון ווהרעק"א ז"ל) ראיתי שהנודים נשנשה בגנות, שגם לצם צהורלה עד שכונען כדונה בעיניי שכל נוי שרואה אצות בויקן שאין צהם רוח חיים, ודרכם לילך ולהזיק ועל ידיהם צעוה"ל כהחלל כצוד התורה והיהדות, וגם צעל "גית ורדים" לונק נורה חוי להם לצריות מעלצונה של הורה, שכל די שאינם צקאים ללונד תורה, אלא שרולים ללונד דעת את העם והם לא ידעו ולא יצינו כי עת נוראות עיניהם צחשכה יתהלכו ונפקיעים קדושין להוליא אשה נחתת צעלה צגט מעושה להחיר א"ל לעלמא, וכו', ומה שאירע לאבות אבות העולם נראה צעוה"ר גם אנחנו יתנוי דיתנוי צארץ החפשים צקראינו את הס' "במחל דהיתרא" וזה לשוני: לדעתי מוטל עלינו החוב הקדוש לפרסם הלכה צרצים ולעשות הלכה ונרוחת צישראל, ועת לעשות לד' למען ידעו כל יוסצי מדינתנו שיש כח ציד חכמים לצטל קדושין שאינם לפי דיני התורה, רצות צנות כצר ילאו לתרצות רעות לרגלי נשואין אשר נפלנו צגורלן וכו' ואני כאשר ראיתי הקצר הזה השתעונותי ואנורתי חוי כל לנו כי מארצות החפשים הלא תורה, צב"ז שונתי נחסיים לפי עטי, כי אנורתי נלוא בגדול לחלון כגצר חלליו ולקתור כל דצרי, אצל כראותי כי אין אים נוגלה נשפטו העווקל לעיני השונש, אנורתי לא עת לחשות הוא, והחלש כעוני יאנור גצור אמי להוליא כנוגה לדקת הדין, ואליגה כל לפני קוראי "חדרי תורה" את לשון הפוסקים ככהצם וכלשונם נונש לונשן יראו צעל"ל כי כל צנין ההיתר אשר צנה הוא צנין רעועא צאין יקיד, וז"ל צעל הניקל הכ"ד הס"ל:

שאלה צלחת שצאה לפני צית דין של שלשה, ועענה שניד אחר החופה צליה הראשונה אחר נשוא"י כי צעלה הוא אים חלש ואין לו גצורת אנשים, ואף אחר שדקס צרופאים אינו חדשים, צב"ז נשאר צחולשתו כה יצנה עמו לערך שצעה חדשים, והוא נקה צרפואות צחרפות וחחצולות שונות ולא הועילו,

א

נאננה, והיא עודנה צצחול"י כעוקדם החופה, ע"כ עוצה אותו ושצה אל צית אצ"ל, וכצר הסוגה שער בריתות לפי חוקי המדינה וגם נהצרך צצירור גמור שצחד וון העדים אשר הננינו ויחדו לשם עדי קדישין וצפניהם היא קצלה קידוש"י ה"י פקל וון ההורה לצדות כנו קן כחאשרה טענתה שהיא עודנה צצחול"י כעוקדם החופה ע"י רופאים מומחים, אחר זה שלחו צ"ד להעלם ההתראה צכתצ שאל לא יצוא צתוך נוסך שצנה יונים לפני צ"ד, ויתן לה גט אצי נכונים הם להחירה עפ"י פוסקים, וכאשר נוסר השליח צ"ד את כתב ההתראה להעלם קרע את ההתראה לגזרים, ורלה להבות את השליח צ"ד נורוב כעס וחמנה, ואנור שיש לו גצורות אנשים, והעעם שלא ה"י יכול לונג הוא מפני חולשתו, כי נחלש נורוב עצרה ומי לער צחוקר ועיניו כן עליו ה"י לפירש את כל צית אצי עוד, נשאר ינוי ילדותו (יעוין צגנו) כחצות דק יוד) גם הראה נכתצ תעורה מציית הפקודות הנופקת על עיני צר"ית העיר, שנשלח לרופא צמכתצ תעורה והם מודיעים כי גצורת אנשים נואש אחר, שנו כשם העלם נצדק ונולא כהוגן, והצ"ד צירר לו שאין נומשות לדינא צמכתצ תעורה כזה, אלא שהרופאים שצדקו את הנצרה, נכונים הם גם לצדוק אותה, ויראו אם יש לו גצורת אנשים, העלם מיתן יען שרצ אחד אנור לו שאין עליו צצור יתרה, ודי לו צמכתצ תעורה זה:

ר"ן תשובת הכ"ד הכ"ל: לדעתי לדקא דצצרי"י שלא לדעת כן נכנסה לחיפה, כונ"ס רצצ"א צהסיצה הנויוחסת להרנוצ"ן עכ"ל הכ"ד הס"ל: והנה הוא הציא את דצרי תשובה אצל נשולם לא אנור הרצצ"א או הרנוצ"ן להפקיע קדושין ננטעם זה, והרדיצ"ן הציא צס וון כ"ע ח"ג דצרי הרנוצ"ס ז"ל שכתוב ציצנות פ' צ"ש, יש לפרש דאפינו צעוענת איננו נזקק לי שאינו יכול אינה נאוננת וכו', הרי כך דלדעת נוקלת הגאונים, והרנוצ"ס והרעינ"א והננושכים אחריו כגון נ"י ור"י והרצצ"א ז"ל שאין כופין, וערה נוי הוא זה ואי זה הוא אשר ערצ לנו לגשת לכוף לגרש אשה נחתת צעלה כנגד צצרותה דכהצינא, אין זה אלא מוני שלנו גם צהורלה, ואפינו יתנו צצצרו כונה וכמה הרי ירולו את גולגלתו כ"ס צחוערת א"ל, וקול העור נשנע

שכתב

אנשים, ואנורה שהיא רולה חוטרת לידה ומרה לקצורה, ובעלה נוכחיה ואומר שנתנה עיניה באחר צעל ונוון, צרורותה שאלת יד בעלה. תשובה: הא וילתא חליא באשלי רצרי וצפלוגתא דרצרוותא צהאי נותניתן דשלתו נדרים, הסמים ציני לצידך, יעשו דרך צקסה, ופירוש צירושלוי צדך צקסה שיצקסו להם לעשות קעודה, ויעשו שלום ציניהם אולי יפייקו זה את זה, ורש"י פירוש שיצקסו ונונו שיפטרנה בגט, ואין נוכחיתין אותה, ויש אוננים יצקסו ונונה שלא תדבר עוד בדבר הזה, אי נוני יצקסו רחמים ונאת הנקום שהיו להם צנים, ואחר אשר העלה והציא את הפוסקים הנ"ל שאין כופין אותה כהן כהן כהן הרנוצ"ם צפירוש למוסנה כתב וז"ל: ואוננס עשו דרך צקסה היינו שנופייסין אותה ושואלין ונונה ליטב עונו ואין כופין על הגרושין צנים אופן ואין פוסקין ענוהם את הדין עד שיתרלה, וכן כתב צעל העגיד הילכך צין שטוענת אינו יכול וצין שטוענת אינו יורה, לתרווייהו אין כופין על גרושין, וכן דעת רבנו אפרים, והרנוצ"ן, והרש"א, והר"ם, והנרדכי כתב צקדושין דף ע"ד וז"ל: ובהצ"ת דלא אומר רב המנוכל דאיהו נהיננא אלא צוילי דאחי נידו לידה כגון כתיבת הגט אצל צוילי דלא אחי נידו לידה כגון דאנורה דאינו נקסה לא נהיננא, וכן כהצו כונה אמרוכ"ם ז"ל, דצכל ענין יעשו דרך צקסה, שוא כהנה עיני צאחה, וכש"כ צענינו זה וצדורנו הפרון שאין להאנויכה, ואין להוליא צענה זו לפני עשר שנים, כמו שכתב הרנוצ"ם ז"ל, וואן יהיז לן נעפרא דהרש"א ונויילינן עיינין, דקאומר צחתינא דצרינו צתפוצותיו צאותו ענין עלנו וז"ל:

סוף דבר כיון שהדבר ענוק ותליא צגדולי עולם, אל תכניס עלוך לכוף לגרש להוליא אשה נותחת בעלה, אלא צין כך וצין קצל עלתם שאננו שיעשו דרך צקסה ופיוס שיתפייקו ציניהם, והטיל שלום ציניהם, ועד שכתב להוליא, ככך שיתרלו זה את זה דצרי שלום ואנוה, וצהסתדלות שלום את ריעהם ושלום צלצם, ותנו ללצבם לונה שכה הרש"א ז"ל צתשובה, ונלאתיה צתוך תשובה להרצ רצי אליהו נחמי ז"ל, דע אדוני שהרש"א לדיינים את התפוצה אודות האשה שאקרה על

שכתב ח"א הרש"א, וכאן דאיכא פלוגתא דרצרוותא ראוי שאין לכוף צשומים שלא יהי גט נעושה, הרי אתה רואה צעיניך שאפילו לדעת קצרה זו ראשונה שבושין, אין כאן כפי צשומים, אלא לדעת הרש"א אוננים לו כצר חייצוך רצון, ולדעת הרש"א כופין אותו עיי כחוצה, ולדעת צעלי קצרה האחרת, אינה לאוננת כלל, ולהם ראוי לשנוע שלא להרצות נוחלים צישראל, שגם לפי קצרה ראשונה חשו להם, כש"כ צדור הזה שפרון נירוצה על העמוד כוי ואם צדיר נהר"ם ז"ל ה"י תדור פרון כשר כש"כ צדורנו, סוף דבר כל נוי שיכוף צשומים צכל טענה חון מצעלי פיליפין וחצרותי קרוצ צעיני טוירצה נוחלים צישראל... הרי לך להדיא שצכל דור הפרצות הולך וגדול, וראוי לגדור פרלה זו, ונועצ שחלף אחת או שתיים לתרצות רעה, והשתלף ונלכות צכל הנשים שביפין להוליא צכל אחת הטעיות וילמדו נהפחיע עליון ויד צעליהן, אצל קצרת רצנו הגדול דצכל טענה אינה לאוננת חס לא שהתה עשר שנים, כללל דולתא ונחאי שקלא וטריא דלא עצדינן צהאי וילתא עוצדא ולא כייפינן לא צשומים ולא צחרם וכוי, ואין אוננים לו כצר חייצוך רצון כהרש"א, שהרי יש ונקלת רצון שלא חייצוהו, וראוי לגזור צווי פירלה לכוף לגרש וכש"כ עיי כותיב, שזה נקרא נקור, נוסף על הגט הנעושה אלא אוננים לו פלוגתא דרצון הוא ודינך נקור צשומים, חס אתה יודע צעליך שטענתה חנה, חליציה, ואם לאו לא תחיש, ויעשי דרך צקסה, ואם לא יראו להתפייס הקתלק ונחם, ואם תשהה עשר שנים אז כופין אותו להוליא לקיים מלות פו"ר, וזה לשון הרש"א שיון של"ט צקוף, אוננס ונלאתי לה פתח היתר, כיון שנתנה לו כל נדוניתא ואפילו נעוול של רגלה, והרש"א והעיתור כתבו דכל שנתנה לו נעוית הוי כנוכר... אגם זוזי גור ויהיז גועל, ונויהו כדי שלא ינהגו קלות ראש ויצאו פעם אחרת לתלות צגויס — לכוף לתת גט חנוייתי צדיר להלריכה גט שני, וגזרתי על אציה נדוי למוגדר וילתא נופני שהלך לאוה"ע וכוי, וכש"כ צדיר ערוה, וז"ל נהר"ם אלשקר, אשה אחת טענה צרוך חנוש שנים, (קודם יוד שנים) לכשוואיה שצעלה אינו יכול לצוא בדרך כל הארץ, לפי שאין לו גצורה

על צעלה שאין לו גזרת חכמים, ועמה צא
מורה האשה ואומר כי הסנ"ק כהנא שבפין
ואמר לי ומה יעשו, ואמרנו שכבר כהנא דעתך
שהיה בדעת הגדולים הר"ק, ורצנו נוסה, והסנ"ק
והרש"א, שאין כופין הוד עשר שנים, ואני
הולכת לחזור ולשאל לפני ונעלתך אם נחוש
בזה לדברי הסנ"ק, אם לאו.

תשובה הוי ידע דהסנ"ק אינו חולק על
הגדולים, ולא על הנוסחא דפרקא
בחרה דכררים, ובדורות אחרונים חיישין שנוא
כתבה עייניי בלחור ואין כופין, והסנ"ק כהנא
צתחלה אם נשא אשה ושהה עשר שנים, לכן
לא כתב לצקוף עשר שנים, כי סנ"ק ח"ע על
מה שכתב צתחלה, אך גם הוא ס"ר שקודם
עשר שנים אין כופין לגרשו וגם מוצא צ"ל
צמיון ואז שאלה בעין זו וכבר הגאון הגדול
בעהמ"ח הלך כונה כרורים להוליא את האשה
נ"ד צעלה ע"י גט כשר לא ע"י הפקעת קדושין
ואפילו שהאיש הלך ה"י לו חזקה עקרה, והי'
כברים דברי האשה שאמת הם שאין לו גזרת
חכמים, האשה שהתה עמו שש שנים, וצאה
בטענה כי לריבה חטרה לידא וכו', צב"ז לא
סנ"ק הגאון צ"ז על דעתו הרחבה לבין לגרש
את האשה, רק אם יבאים עמו הגאון ר' אברהם
ב"ר, והר"א ש אחד ונעמודי ההוראה כתב ג"כ
צתפוצותי ק"י ס"ה, וז"ל ורש"י לא פירש כן,
וכן רצ אלפס, ודברי ח"ע"י שדברים של טעם
הם, צב"ז זאת בטלן הם כנגד דברי רבותי
יעו"ש, ואיך העיזו פניהם פרהי רצנים לצלתי
שנוע אל הצחאה שנומה הרב הישיב המוצהק
ר"ס אשר שנוע צבתר רצנות רצות צמנים,
הלוא חכמה יש כאן וזקנה יש כאן, והיא פירקס
צרצים שפוסקים הללו הנוקלים ונתירים הם ח"ה
גמורה צלל טענה וצלל ונענה, ונס צעל כנקת
הגדולה אשר הוא חסך בענין גורנה את כל
שיטות הפוסקים אשר היו לפניו, ונוכל לצא
הפוסקים אשר הציא אין גם אחד ומה שיקצור
שיכולים אנו להפקיע קדושין, וכלם קוצצים
הולכים רק אם נוכל לבין לגרש, אבל להפקיע
קדושין עאן דבר שניה, וז"ל:

בסימן פ"ט צחא"ע ק"י ק"ג הסכנות הרב
אלקסר והרש"א שחפילו הצעל מורה
שאין לו גזרת חכמים, צב"ז זאת אין לכוף
לגרש בלחור עד שיראה שאין לו תקנה, ואם

הוא מכחשה ונצקסין מונכה על הגט וכופין
על הכתובה ולא על הגרושין, ומהר"ז צ"ח
ס"ג כתב ג"כ כופין על הכתובה ולא על
הגרושין, וכן הסכים הרש"ק ח"ג ק"י מ"צ,
והרש"א ח"ה ס"ג, וצעל נשפי לך חלק ח'
ק"י כ"ה, וכל"ה צמיון ל"ג כתב ח"ג דכופין
אותו להוליא אין צ"ד גומרין את דינו מיד,
אלא נותנים להם זמן, ואם על כל פנים שאמרה
להתגרש כופין אותי צדברים וכתובה ע"ש דהך
כפיה דהבא צדברים לכולל עלמא כגון לקרוא
אותו עצמיהא שער על דברי חכמים, אבל
אין נוקדין אותה ולא נשנותין אותה כלל, אבל
כופין אותו על הכתובה יעו"ש, אבל מוהר"פ
קצ"ר דכופין אותו צשועים וכן כתב צ"ז הכ"ל
צמ"י קכ"ה, והר"ד צ"ז כתב שדעת הר"ק והרמב"ם
שאינה נאמנת כלל, אבל נ"י ראה בזאת ומי
שנוע באלה אשר צית דין של ישראל נועלו
לצ יחדיו כונו לאכול עני צונסרה, וכמעט
היכף אחר המכונה התחילו לצקס תחצלות
שונוה ע"י ארמות עקלקלות ולגצ קולות
ונקולות שונוה, ואם לא עלתה צידם להוליא
אשה ונתחת צעלה צגט ונעשה, אשר הוא ג"כ
פסול ודאורייתא קיימו צעלנס, ובעצות עגלה
חטאה, והפקיעו קדושים, ועוד יתירה עשה
הניקל כ"ד הכ"ל שכתב שהעלם העוה את
הישרה שקירצ לצוא לצ"ד לדיה, ונדוע לא
יעלו להעלם את העלה היעולה צנו"צ פ"ה,
וז"ל, ועל דבר אשר פסק צין הזוג שינחמו
איה זמן, וצחור כך יעקוק הצעל צרפוחות
אלל רופאים ונונחים, אולי יש תרופה, יפה
פסק, וכן פסקו כל הגאונים הראשונים שלא
לנוהר צזה, ואשר פסק שצחור הזון הזה, אהו
יהי צפני עלמו והיא תהי' צפני עלמה, ויילתא
דנוסצרה פסק, כי רוב חכמי הרופאים כתבו
שהגרם הגדול לדבר היא שכלת הצעלה,
ואולי שיש נוריצה ציניה צהיותם יחד השכלה
מהגצרת יעו"ש, וא"י איפוא מאלו הצ"ד את
הדין שמוחר ללוות צנופגיע את העלם לצוא
לצ"ד ליתן גט, ואם לא יתירו איה ע"פ
פוסקים, הלא צלופן זה הוא גט ונעשה ופסול,
ונוצטן מי ילא הדין שחונה על העלם לצוא
אל הרופאים, שצקרו את העלמה לצקר גם
אותה הלוא יכול מוור דוני עלי בלריא ערצא,
(צ"ק ומ"ו יעו"ש צמ"ע) ונדוע באשר הציא
הצלם

העלם וכתב תעודה ונצית הפקידה הנופקת על עניני צרכות העיר שנבדק גבורת אנשים שלו ומלא כהגון זיכר לו הרשם כ"ד שאין שום מי שזו לדוכא מוכתב תעודה. אמתיהם הלוח מנאליס בם רופאים הכי גדולים ומוצחקים וגם אינם עקצלים שוחלה ובעין זה כתב גם עומדי צל בלם רופאים מוצחקים ומקטפקים ומגוממים חני חומר קלס לקמון על דעתי שיכופו את האיש להוליא. והנה ערוך השלחן האחרון ההוראה כתב ג"כ וצקרים אפילו לא ידעה שהוא קריק וודאי לכ"ע לריכה גט דליהתא צכל דהו ניחה לה. ודעת הרמז"ס כריעה ראשונה דגם צאילנית וודאית ולא הכיר זה לריכה גט. והנה הנוקל כ"ד הנ"ל ונתפזר שיטתם שלם עשרה פוסקים דקצירי להו כוותיה. ראשונה בתשנ"ן, ואני חומר אין מציאין ראיה מן שאלה בדאיתא צק' בית מאיר וז"ל ועיין בתשובה ראשונה בהשנ"ן מה שזוען נגד הכת שרלו לומר שע"י עענת אשה על צעלה שאינו יכיל, יהיו הקדושין בטלין. ראו אזל ונעולם לא עשו ונעשה השני הנ"ל שאומר שזה שאומר הרמז"ס — שהקרים קדושין קדושין ואשתו לריכה גט. הוא רק כשהכירה זו. אזל צלל הכירה אין קדושין קדושין. אני חומר הלוא המ"מ כתב ושמיה דרצונו יעקב דצין הכירה וצין לא הכירה. וכן עיקר והמ"ל הניח צל"ה ולא שצקין פשיטתא דנ"מ מבוט ספיקתא דמ"ל. ועוד כללל היא דצפוגתא דרצירותא אחד לחומר ואחד לקולא. צאיקור דאורייתא נקטינן לחינורא. ועוד כלליה הלוא הכו"צ גדול האחרונים כתב בתשובה הראש"ס — כ"ג — וז"ל אני להרמז"ס והרש"א קאמינא, והליא מבורר דרצירות צריס יצמות דלרצא איילנות קדושים קדושין וכן דעת הרמז"ס והמ"מ. והמ"ל שחמה על הרמז"ס שקוצר שאפילו צלל הכירה קדישים קדושין. אי"כ איך שנינו צריס יצמות שלירותיהן מותרות. לא ידעתי מה קשה ל"ה. גם הדברי חיים והגה"ק וקאנן קצירא ל"י דצין הכיר וצין לא הכיר קדושין קדושין. וגם מה שכתב הנוקל כ"ד הנ"ל צמס צשמים ראש שצפזר לומר שצקרים אפילו שניהם רולים אין קדושין קדושין וכו'. אמ"ל. כד ניס וסביב זה כ"ד הנ"ל חומר לשא מילהא. דהא הצשמים ראש לא כתב זה רק על איש שנחתך הגיד

והצלים שלו לגומרי יעו"ש.
תא חזי מה צין דורות ראשונים לדורות אחרונים. הנה הגאון וכתב לדוד אחרי דסקיל וטרי צחריפות וצקירות צדיק. כתב וז"ל: כתבתי זה הוראה לפע"ד לנוסקיל ולמיער צמיליהן דרבנן קדישא ונלחא דפשיטא קדצרנו לא נעלין ולא מורדין, והי ספיקא דדינא. איצרא מה אנו מה חיינו ואין אמת יודע עד מה לא דעה ולא תבונה. אפילו להצין דברי הרבנים האדירים, וכש"כ להכניס את ראשינו צין ההרים הגדולים להכריע. ואני כתבתי מה שנראה לפע"ד קלה כמו שהיא. אולם זאת מלאתי להרב החצי דמיתי שגם וואריס אלסקר קצירא ל"י כהרצ מהר"א, וכן נראה דעת מהרש"ל בציצא זו מלא קצרת הרב המוציט יחיד הוא גציהו, והלכך ה"י נראה לקמון לנועשה קלל להלריכה ההרה. אלא דמיי להייה הדבר איקור דאורייתא. קשה הדבר להסיר צלל רא"י צרורה נגד רצ מוצחק דצכל יומא ויומא קומעתי צפונן, וכש"כ צדיני גטין, כי נלכד אשר החמירו צכל ההוראות הוקיפו צדיני גטין, באמרים שכל שאינו יודע וכו'. וצדצרי חיים כהצ לחמור, והנה לפלפל להציא ראיות לדעת האוקרין או לדעת הנוכסירין נש"ס. צצלי או ירושלמי כדי לפסוק כמותא הוא פלפל כל הצל, כי אין צדינו להכריע נגד גדולי הראשונים אשר כל רז לא אנס מוכי, ומה נדע ולא ידעוה. וקטיות שלנו מה הם צעיניהם, והמה ידעו והצינו דרך ומצוא התלמוד הנזכר להם איס' עפי איס' יעו"ש. והנוקל כ"ד הנ"ל לא חשצ אנוש ולא חת מפני כל. ויהי הנקלה צעיניו לומר דלא כר"א לא כשצית יעקב גם לא כתשנ"ן ועוד הוסיף חטא על פשע שכתב: ג"כ מה שכתב הש"י דמה שכתב הרמז"ס צקרים דהוי קדושין גמורין, וכוונתו גם צלל הכיר זה כלל ולא המ"ל ואשר אחרונים מפרשים דכוונתו רק צהכיר, ובצר כתבו החוק' צאילנות שנתקדשה צלל הכיר. זה אפילו מדרבנן אינה לריכה גט, מאריה דרצרהס! הלוא זה הדבר אשר דיצר הגאון רצנו לחק עם השואל והכה את הכצרא זו על קדקדה מכה צלתי קרה וז"ל: מה שפשוט לנועב"ת דאילנות אינה לריכה גט כש"כ החוק' אונס כן, אזל הרמז"ס קצר דאילנות לריכה גט

כתב ונהרש"ל ואקיים צדכרי רצנו הגאון ר' יצחק אלחנן ז"ל דכתב דצדכר ופשוט הוא דחייצי לאוין שלח הכיר וכש"כ צעענת חילו יכול שריכה גט, וחלילה וחלילה להקל אף לזרפו לחיה לירוק צעלמא דאין שום ספק כלל צזה להקל. רצותי! סובצו צדכרי המענה והגמרא והמפורשים והפוסקים הראשונים והאחרונים, ולא תנאלו וני שיאמר להלכה ולמעשה להפקיע צדכרין צעענת אשה על צעלה אינו יכול, רק אחד ממזכר ק' אז צמכמה פה ארץ החפשיה הוא מפקיע קדושין להלכה ולמעשה, והוא אומר ועשה.

ועתה חלקמה כל צמורים צדרי הפוסקים לצטל את דברי הנויקל כ"ד חכ"ל על דבר אשר כתב אשר אחד ון השני עדים אשר הזונינו ויחדו לשם עדי קדושין היה פסול לעדות וון התורה ולא אומר עם הספר ונה היה הפסול, אם היה נחלל שבת צפרהקיא, או נגולח זקן, ועתה אצוא אל העיון, צאם היה נחלל שבת, הלוא כתב הרצ"י ק"י נ"ד צאח"ע דקדושין קדושין וגרושין גרושין, ועוד הלוא כתב צ"י צרכת ראה ק"י י"א, וז"ל: גם אולי נחזיר אחד משני עפ"י ד"ה (סחור פסול) סנה נודע דעת הקמ"ג ודעוניה דגם נקדש צעד אחד חוששין לקדושין היבא דשניהם מודין, וצאח"ע ק"י נ"צ הוצאו שני הדעות, והרמ"א כתב לחוש לדברי המחמירים, אך צנוקס עיגון גדול נוכח לקמוך על המקילים, וגם כתב שם דאם היו שני עדים ונאלא אחד מהם קרוב או פסול, דינו כמקדש צעד אחד, היולא נחללות אלו דאף אם היה עד השני פסול ודאי מן התורה, הו"ל עכ"פ נקדש צעד אחד דחוששין לדעה הקמ"ג, והנותר ליכשא לכתחילה לא חש לקנוניה, וגם הגאון צ"ח יצחק (שנעלוקעם) כתב ק"י סכ"ח וז"ל צ"י הקודם כתבתי צדכר עד אחד צדכרין לנ"ד דעהוי הקדושין, ולפי דעת ק"ל פוסקים אפילו צמכחסת! האשה, וכך דעת ונהר"ם פאדווא, וכן כתב ספי צדכרין ק"ה ע"ב, וגם הגאון ויאמר יצחק כתב ק"י קנ"ו וז"ל: ונה שהצאתי ונה שכתב מרן המקדש צעד אחד קדושין אינן קדושין הרי רצנו הטור כתב שם צסם הקמ"ג דחיישין לקדושין להלכיה גט, והרמ"א צהגהה הציא דצריה וקיים וכתב צנוקס עיגון גדול יש לקמוך אדצרי המקילים ונשמע

גט, דקדושה קדושין גמורין, וכתב הנו"ע דאף צלח הכיר צה לריכה גט ציודאי וכן כתב הטור וכן כתב הנמוקי יוסף, וגם כתב הנויקל כ"ד חכ"ל צסוף, עלינו נוטל החוצ הקדוש לפרסם הלכה למעשה, ועת לעשות הלכה מרווחת צישראל למען ידעו כל יוספי מדינתנו שיש כח ציד חכמים להפקיע קדושין שאין ע"פ התורה. שונו שונים! הלוא ר"א עת אשר ה"י מי עמנו, הרינו אלו מקלות הארץ שאלותיהם וכל דבר הקשה הציאו אלו והוא קיים צמכחצו (אח"ע"ז ד') נחזיר דצדכר ופשוט הוא צכ"ד לריכה חלילה ציודאי וחלילה וחלילה להקל חיו כן הוא צדכר צעח"י, וני חשוז וני ספין להכריע נגד הכרעתו הלוא הוא היה אחרון צזנ"ן וראשון צמעלה, ואיך ירהצ הנויקל כ"ד חכ"ל להפקיע קדושין ולא חש לדברי הריד"צ סכתב נוטצ סחלא אחת או שתיים לתרצות רעה, ונהוליא אשה נחתה צעלה צעענת אינו יכול כי קרוב צעיני סצניה אשר תוליד הם מוצרים, וגם מהרלצ"ח כתב נראה לפע"ד דצענין כפיה על הגט לא פליגו כלל ואף סכתב הרא"ש כופין סתם, הוא רק כפיית דברים כגון לקרותו עצרין ושאינו נוקיים דברי חכמים אצל לא מנדין אותו ולא נוכין אותו וכן הוא ג"כ סצנת הר"ן ז"ל. האונס צכ"ד שנועט נוצעיר הוא הזמן שיצבו האיש ואשתו יחדיו, עזות גדולה היא ונעיית נודרך פרישות צנות ישראל הכשרות יש לאשה זאת וגם הריצ"ס האריך צתשובה ילצקוף כתב יעשו סעודה ויפייקו, וכס"כ צתולה שלריכה להנחמן זון חנוכים ולריכים לעשות להם תרופות, שגם חזקן סקר כחו יש לו רפואה כדאמר ר"י הם החזרתי לנעורתי, וגם סרים חונה שכיני צפי הערל (דף קי"ח) שים לו רפואה, והנועיל לדקה שהעלה שים להפקיע קדושין צסריס, לא כתב לא להלכה ולא למעשה רק לפלפולא צעלמא וכבר כתב הרש"י צכ"י רכ"ט אע"ג דכתב את הדין ולא כתב שהוא להלכה ולא למעשה, צכל זאת היא להלכה ולא למעשה, והאמונת שנואל מיידי צאילנות ולא צסריס, וכל הפוסקים כתבו דאילנות שאני, נופי שהאיש נקפיד יותר, וצסריס אמרין אשה צכל דהו נימא, וגם צאילנות כתב קרצן נחנאל שאין אנו צקיאין צאילנות שלריכה גט וכן

ונשנע דבלא דוחק יא להחמיר ועוד כתב שם
וכן אם קדש צפני שנים והאחד היא קרוב
הוי כעקדש צפני עד אחד, גם ונהר"ט חאה"ע
ק"י נ"ה כתב צמס רצנו יפעיהו ונעלה שכתב
שכתב צמסונה שרצנו תא ורצנו צדוך סגרי
לחו דנקדש צעד אחד חוששין לקדושין, זה
אשר כתב הגאון דברי יוסף הקפדני, הנה
עד אחד כשר ודאורייתא וניהא חיבא, ולריכה
גם להחירה לעלמא לדעת קלמ וזהם, הרא"ם
וחסנו"ג שחוששין צעד אחד צקדושין וגם הרב
ת"ה והגהות וייניטית, כהצו צמס גדול אחד
וצמס ק"ה שראוי להחמיר, והרמ"א כתב להקל
רק צמקוס עיגון גדול ובאן צנ"ד לא היה
עיגון כלל, כי ניד לאחר שני ימים התחילו
להשתדל להשיג ספר כריתות ע"פ חוקי הנהיגה
וכשעצרה חלי שנה, היו צידה הספר כריתות
וההיתר גם יחד, ונהר"ט צמניות כתב וז"ל:
ועולם לא צא ליד ונעשה נקדש צעד אחד,
ואם צא ליד הייתי חושש להחמיר להלך גם
נקום חונקא דא"א, ולא ידעתי מדוע כתב

הגר"א צמ"י ונ"צ ס"ק ט"י על דברי הרמ"א,
ויש נחמירים אם נקדש צעד אחד כרצ פפא,
וכבר כתב הרשב"א שיהיה הוא הסנו"ג, וכל
הפוסקים חלוקים עליו וכו', הלא לפי עדות
והרמ"ט תלמא ונריותא ר"ת, רצו ור"י סגרי
להו שחוששין לקדושין צעד אחד, וגם לפי
עדות דברי יוסף כונה גדולים סגרי להו כך,
אצל צנ"ד גם הגר"א סגריא ליה דקדושה
קדושין, סגרי כתב צמ"ק ט"ז וז"ל: ואפילו
יחד עדים, יכולים אחרים שראו הונעסה להעיד
כיון שאין צריך להזנות עדים, וגם לפי דברי
הבבכת הגדולה, גם הר"ק והרמ"ם וחר"ן
סגרי להו כמ"ש צמ"י ונ"צ צמקוס נקדש צפני
שני עדים ונמלא אחד נחם קרוב או פקול
וכו', צמס אצרך על הונוגמא, אקוס דכל נאן
דקצר וגמא, לא יסנוך על הכ"ת הנוקל צחומה
וד' נפשות חסידיו יסנר.

הרב אריה לייב פלאטין
מוסמך מהגאון רידב"ז

חדר אגרה ודרושים.

בפ' ויח' וינורוהו ורצו וישטנוהו צעלי חלים
ותשצ צליהן קשתו וגו'. כראה לחצר
הפקוקים ע"ד הגמרא (חגיגה ט') שכתב זרע
שאינו יורה כחץ אינה נזרעת, וע"ז יחזירו
הפקוקים ח"ל, וינורוהו ורצו וישטנוהו צעלי
חלים, ר"ל זו אשת פוטיפר הילאה שם רע על
הלדיק, ואנורה עליו שהוא נוצעלי חלים, וכדצרים
חאלה עשה לי העצד, לונען הרצה הונעטונה,
אצל צלונת ותשצ צליהן קשתו, וקשת גבורים
חמים, ואיזהו גבור הכובש את ילדו ולשוה
חייתו נורו.

בפ' נשפטים. שבעת ד' תה"י צין שניהם
אם לא שלח ידו צמלאכת רעהו ולקח
צעליו ולא ישלם. כראה לפרש הפקוק צדך
נפלא צקדוס ונ"ש צמ' פרשת דרכים, עה"פ
(פ' צרכה) ויתא ראשי עם, דדקס הס"ק שזה
הפקוק וירונז הטעם למה נקצר נעשה צמדצו,
נקום ויתא ראשי עם, שאם לא ה"י נקצר שם

לא היו זוכין נתי נדצר צחית הונתים לעלות
לא"י, וכתב הוא ז"ל טעם לדבר הזה, דלונה
י"י בן, הא נעשה נקצר קנוך לא"י, הא"ך
יוכל הדעת לקצול זאה, אם ה"י נקצר צא"י
לא היו נתי נדצר יכולים אחר החמ" לעלות
לא"י, ואם יהיה נקצר קנוך להם יזכו לעלות
לא"י, וכתן הוא ז"ל טעם הגון, נקום דכתיב
אשר נשצנתי צאפי אם יצואין אל מנוחתי,
שהקצ"ה נשצצ שלא יצאו נתי נדצר למונחות
א"י, ואכן קי"ל הנשצצ שלא יכנס לבית זה
ונפל הצ"ת וכנה אחרת צנוקונו מותר, נקום
דאנר דווקא צית זה, ואלת ידוע מכל הנופירשים
שאם ה"י צא נרע"ה לא"י, לא ה"י נמרצ צית
הנקדש, א"ב לא היו יכולין לאחר תח"י לצוא
לא"י ונחונת השצונת, לכן לא צא נרע"ה לא"י
ונמרצ צית הנקדש ויכולין נתי הנדצר לעתיד
לצוא לא"י עכ"ל, וע"ז יתפרש הפקוק ח"ל,
שבעת ד' תה"י צין שניהם, ר"ל הא שצונת
שנשצצ

שנמצא הקצ"ה אשר נמצאתי באפי אם יצאין אל ונוחתי, תהי נחתי טעמו מקווינות בין שני צדי ונקדשות. שאם צא נרע"ה לא"י לא הי' נחריצ צית הונקדש, ונקצר בצביל זה צמדזה כדי ויהא ראשי עם, שיוכל להעלות מתי מדבר לאחר התחי' לא"י, כאשר הש"ת נוצח חדש צליון יכין יצנה צית ונקדש אחר צנוקמות, אם לא שלח ידו צנולכת רעהו עד"ה ריעך וריע אציק אל תעזוב, ר"ל, ואפילו לא הי' נרע"ה שלח ידו להכות את הסלע אשר עשהו הקצ"ה צביל ונלחבתו אשר עשה: ולקח צעליו, הי' ג"כ צעל הצירה (ציהו"ק) לקח את נשנותו של נרע"ה צמדצר צמרוס כדי שיעלה עמו מתי נדבר לא"י אחר התחי', ולא יסלם, וא"כ לא יסלם הקצ"ה לנרע"ה שום עונש עצור וני נרע"ה, כי זאת היתה נהש"ת נקצה.

בפ' (קדושים) לא תעמוד על דם רעך אפי' נראה לפרש הפסוק צביר טעם צהקדס מ"ש צקי' נועם נוגדים (פי' דברים) צסס רצינו הקדוש נוח"ר דוצער זלוקלה"ה, סכתצ צספרו נוגד"ל לצאר הנו"ר (נגלת איכה) צהפסוק הוי עיר הדנוים, ואז"ל צמדדש, הוי מקמי קרתא דשפכי דנוים צגוה, וסדקדוק נראה לעין, ונה נפרש הנדרש יותר ונה שאמר הפסוק, ואמר הקדוש ז"ל, דהבוונה ע"פ נחמורס ז"ל, לא תאכלו על הדם, לא תאכלו קודם שתתפללו על דנוכס, ולבאורה לפי דרשהו ז"ל, חסר צמקרח היצת קודם שתתפללו וכו', אך הענין הוא, דסס האדם העקרי הוא דם, ע"ש רציעות דם חיי נפשו, הוא, ואות האל"ף נותנין לו אחר התפילה, שנוצדיק את עלונו בציכול צקונו, כאשר יורה שם תפילה על הדציקות, לזה נותנין לו אות אל"ף, עיי"ש צטעס הדצר ותסביל, וזהו לא תאכלו על הדם, כל זמן שהשם הוא רק דם, ולא אדם, וסיינו קודם התפילה, אמנם אם נותפללין צלי כוונה ודציקות וסתפשות הגשנויות, גס אחר התפילה שנו דם, דכוונתן דליחי דנוי, וזהו הוי נקמי קרתא דשפכי שפיכה היא תפילה, כנו יספוך סיחו, ועכ"ז דנוים צקרצה, עכ"ד פה קדוש צקילור: וע"ז יתפרש הכתוב הכ"ל צדרך ככו, לא תעמוד: ע"ד אמורס ז"ל אין עמידה אלא תפילה, כנו"ש ויעמוד סנחס ויפלל, ר"ל שלח תתפלל, על דם רעך, ר"ל לפני רעך וריע אציק זה הקצ"ה.

צאופן סגס אחר התפילה יחי' נסאר חיו ארתיות דם, נופני שלח יחי' נותנין לך אות אל"ף כדי שתקרא אדם, ובנו"ש צגוי' (צ"ו דף כ"ח) וצראש כל נרעין אלא דם, ר"ל כל נרעין צישין דחתי צעוה"ר על ישראל, הואיל והתפללו צקרתא דירושלים ודנוים צגוה, לכן היתה תפילהו תועבה.

בפ' (צהעלותך) ואצי ירוק ירק צפני' הלוח חכלס טצעת ינוים, נראה לפרש הפסוק ע"ד הגוי' (סצת דף ל"ג) סינון לשנחת חנס ירקוק, וע"ז יתצאר הפסוק הכ"ל ואצי ירוק ירק צפני', ר"ל נחאר שצצי' טצנוים נתן צפני' סינון ירקוק, כדי להראות כי שנחת חנס שנחת לאחי' נרע"ה, צאנורה עליו ספירש ון האשה, הלוח חכלס טצעת ינוים, ואפילו לגצי נרע"ה, טצעת ינוים ונלתא זוערתא היא, דהא ארז"ל (סנכהדרין דף ק"ו) כל הנוסרהר אחר רצו כאלו נוסרהר אחר השכינה, אלא נשוס עבותותא דנרע"ה די טצעת ינוים, וק"ו לשכינה י"ד יוס, אצל נשוס די לצוא ון הדין להיות כידון, נשור"ה צסציל זו העצרה, תהי' רק טצעת ינוים נקוגרה.

בפ' (פנחס) לאזני נשפתת האזני לערי נשפתת הערי, נראה לפרש הפי' ע"ד דליחא צקי' פירוש הפסוק און שומעת תוכחת חיים צקרב חכמים תלין, כי אין קוצרין רשע אלא לדיק, אצל און שומעת תוכחת חיים, צקרב חכמים תלין, ר"ל האיש ששומע תוכחה תלין צקרב חכמים, וקוצרין אותו אצל לדיק, וזהו ציאור הפסוק הכ"ל: לאזני נשפתת האזני, וני שרעה אזנו לשומע תוכחה, קוצרין אותו אצל לדיק שרעה חזנים לתורה, לערי נשפתת הערי, ובאשר יעירו ויקילו ונקצריהם הלד קיס ענהס יחד לתחי' יקוס.

בפ' (דברים) ארץ רפאים תחשצ אף הוא, עם גדול ורצ ורס כענקים וגוי' נראה לפרש הפסוק ע"ד הגוי' (צ"ו דף ע"ט) כל הפירש עלונו נודצרי תורה נופל צגיהנוס, שנחמר אדם הועה נודרך הסכל צקהל רפאים ינוה, ואין רפאים אלא גיהנוס, שנחמר ולא ידע כי רפאים שם צענוקי שאלו קרואי, ואיתה צגוי' (ע"ז דף י"א) כל הנותייחר נופל צגיהנוס, וע"ז יתצאר הפסוק הכ"ל, ארץ רפאים תחשצ אף הוא, ר"ל סגס הנפש ההיא תהי' צחשצון של

של יורדי גהינום, שנקרא רפאים, עם גדול ורצ
ורם בענקים, זי שהיתה נותרונית עלמה בענק,
וצעיל ונעמי הרבים, תנוח צקחל רפאים.

בפ' (נרבה) עמים הר יקראו שם יצחו וצחי
לדק. נראה לדרוש הפסוק צמוצ עמם
ע"ד שמוצא צק' שם שמואל (פ' צח) בשם
חציו הרר נו"ה נוסה ז"ל, צפקק אז יאורו
צגוים וכו', הגדיל ד' לעשות עוננו היינו שמונים,
ע"פ ונה דליהא צגמרא שלעתיד ידונה ילר
הרע ללדיקים כהר, ולרשעים בלוט השערה.
חללו צוכים והללו צוכים, יבאלל צוכים שבעשו
הר גדול כזה, ולוה"ע צוכים שלא יכלו לכוונ
כחוט השערה, א"כ א"ש ספיר אז יאור צגוים
הגדיל ד' לעשות עם ישראל, שהגדיל הילר
הרע לפני ישראל כדי שיהי להם שמוחה שבעשו
ילר הרע, חצל חס הגדיל עוננו היינו שמונים
סיה" לנו תירון שלא כבענו אותו ונפני סיה"
כהר, ע"כ דפח"ח. ואיתא צגמרא (שכחדרין נו"ג)
כל הוצח את ילרו ונתודה עליו וכו', באלו
כצרו להקציה צ' עולמות. וע"ז יתפרש הפסוק
הכ"ל צדק נכון. עמים הר יקראו, ר"ל לעתיד
יהיו עמים קוראים הגר למה הגדיל הש"ת
לישראל את היל"ר כהר, שם יצחו וצחי לדק
כי אלומי הגדיל את היל"ר לנו כהר, היינו
שמונים, ונפני סיה" לנו עונה אלימותא, שבעציל
זת לא יכולנו לכוונ צעציל סכדונה לפנינו
כהר, וצדק היינו את היל"ר וצמים, שלא
יסתינו לנשאות שוא ומדיחים.

פ' ולגר אור וגו'. ועדך זרוע אף קדקוד
וגו'. לדקת ד' עשה. נראה לפרש ע"ד
הנו"ר (פ' נשא) ציוס השעי נשיא לצני גד וכו'.
לפי ששועון לקח חרצו והלך ועשה מלחמה
עם אנשי שכם צעציל אחותו, וצני גד עצרו
הירדן לעזור לאחיהם לירש הארץ, כונה דתינא
לדקת ד' עשה ומשפטיו עם ישראל, לכך זכה
והקריצ אחר שועון. ואיתא צגו' (חגיגה דף
עו"א) צונן שאדם נוטער שכינה ונה לשון
אנרת קלני ונראשי קלני ונרועי, וזהו פירוש
הפסוק הכ"ל, ועדך זרוע אף קדקוד, צעציל
שהלך גד לעזור לאחיו והסיר לער וישראל,
ועדך, ר"ל ומטף זרוע אף קדקוד, היינו מלאכה
של השכינה קלני ונראשי קלני ונרועי, והשכינה
לא תהי לריכה לוור עוד ונאמר זה. וע"ז
לדקת ד' עשה, כי השכינה נאור כמעלקה.

במגלת (רות א') ותרם כי נשתאלת היא
ללכה, ותחדל לדבר אליה, והנה
כשנצטון צכל נגלת רות, נראה כי לא נאלל
צכל הנגלה חלל נעמי וולת דיצור, רק חנייה
צלצה, שהיא רכה. וולת צהפקוק הכ"ל כתיב
ותחדל לדבר אליה, דיצור שהיא קשה. ונראה
לייטש ע"ד חונרס ז"ל וגר לא חונו אותה,
לונאלת דצרים, לא תאמר לו חונש היית עוצד
ע"ז וכו', ולונאלת דצרים, הוא דיצור שהוא
קשה, ולכן ותרם כי נשתאלת היא ללכה,
וצרונה להתגייר לשם שמים, ולכן ותחדל
לדבר אלי, דיצור שהוא קשה שלא להציל
לידי צושה וכלייה, ומאחר שראתה שהיא
צונעסי תניינה.

במגלת (רות ב') ותאמר נעמי לכלתה וגו'.
אשר לא עוצ חקדו חל החיים
ואת הונתים, ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש
ונגאלנו הוא: הדקדוק נראה לעין, למה נאמר
צפקוק זה שתי פעמים ותאמר, הלוא ותאמר
הראשון קג', ונראה לי לייטש צדק נכון.
כאשר הזכירה נעמי לרות אשר לא עוצ חקדו
את החיים ואת הונתים, התפללה, ונאלה ניד
רות לנעמי האיד שייכים צ' חקדים חלו צהדי
הרד', הלל חקד שעושים עם החיים, הוא
חקד שולפת לתשלום גנוול, ונשאי חקד
שעושים עם הונתים, הוא חקד של חונת, לפי
שאינו נולפה לתשלום גנוול, ע"ז השיצה לה
נעמי שנית, קרוב לנו האיש ונגאלנו הוא, ר"ל
האיש הזה נולפה לגאולת ישראל ונתנהג כנו
אנחנו שאינו עוצד את הש"ת על ונת לקבל
פרק אפילו צעד חקד שעושה עם החיים,
וצזה ניחא ספיר הלשון ונה שאמר צועז לרות
העצת חקד האחרון ון הראשון, ר"ל עוצ
דצרת לנעמי אודת צ' חקדים שאין להם
שייכות יחדיו, ועמה כי חונס גואל אנכי,
לא נופל אנכי ונכס, וגם אני אינו נולפה
צעד חקד שאני עושה עם החיים שום תשלום
גנוול, ואיני עוצד את הש"ת על ונת לקבל
פרק, ולכן עוצ לחשה לי תארש:

במגלת (רות ד') ואלת לפני צישראל
על הגאולה ועל התעורה לקיים
כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו, ואלת
התעורה צישראל, נראה לפרש הפסוק צמוצ
עמם ע"ד הגמרא (שבת קכ"ט) לעולם ינכור

לעיניך וכו'. אמרתי לחצר חלה מקראי קודש
בחצורי עהרה כשאקדים מ"ש צ"ה ת"י (דף י"ט)
בהפסקה גרש האונה הזאת ואת צנה כי לא
ירש צן האונה הזאת עם צני עם ילחק. דצפ'
הקודם כתיב ותרא שרה את צן הגר המצרית
מלחק. ופירש"ל אין לחק חלה עצודה זרה.
וע"כ אמרה לגרש צן שלא ילמד ילחק מנוה
אך קשה דליתא צנ"ה ע"פ כי יסיתך לחיד
צן חנק. ופריך הגמ"ר ובי צן חז אינו נקטת
ומצני דליתא מן האב צידאי לא ישמע. שחשדו
שנקיטו צצניל חלק ירושתו. שלא ירש עמו.
לפי"ז למה היתה שרה חש"ה מתייראה שלא
ילמד ילחק מנוה הרי הם היו אחים מן ה"צ.
וצידאי לא ישמע לו ילחק. שיה"י חשדו צ"ל
חלק ירושתו. ע"ז אמרה כי לא ירש צן האונה
הזאת עם צני עם ילחק. כי צלחק יקרא לך
זרע. ולזה מתיירא חזי שלא יקראו לע"ז. עכ"ל.
וע"ז יקראו הפסוקים ה"ל צקצר של קיימא.
פ"ך שלחת צרעה ולשונך תלמוד מרונה. וכן
אמרה שרה חנונו ע"ה לשיעורא. חנונס חדע
כי פ"ך שלחת צרעה. ר"ל להקצי לע"ז. ולשינך
תלמוד מרונה. היינו צפ"ך שלום תדבר וצקצר
חש"ס חרצך להקצי חש"ב. ר"ל אם אמרתי
כי חש"ב חנונו ולא חגרשך מצינ"י. צלחקך
תדבר. הלא מתייראה חזי פן הדבר צלחקך
דצ"י הקצי לע"ז. ואם חלצה להלכדק צן
חנק תמן דופי. ר"ל כי רק לאח מן החס"כ
ליתן דופי. היינו הקצי לע"ז. משל"כ ילחק
הוא חידך מן הח"ב. והקציך לא יכנסו צלח"ה
מפני שיחשדך שהקציך חזי צצניל היכרשה.
ע"ז אמרה לו שרה חנונו ע"ה. חלה עשית
ותחששת. צלח היית נקטת לילחק צני שהוא
לך אח מן הח"ב. דמית היות אחי כמון. ר"ל
ובמון כוונתו תה"י יורש צנכסי חז"ך. ואז
חגרשתי ללח"ה לריצ חתך. כי צוודאי לא ישמע
ילחק צני להקציך. חזל אוכחך ואערכה לעיניך
ר"ל שאני אתן לך הוכחה כאשר חצרון לעיניך
את כל מעשיך הרעים לפני חז"ך כי נחשבות
אין כל היום חתה חורש. חל"ה ע"ד חותך
מצינו גרש יגרש. ואין חתה חותו יורש. לכן
אירא שלא חקית לצני ילחק פרי צנ"י.

בתהלים (ע"ג) ואחשבה לדעת זאת עמל
היא צעני עד חזול אל מקדשי
קל חזינה לאחריהם. נראה לחצר חלה מקראי
קודש

אדם חפילו קורות ציתו ויקח מנעלים לרגליו
וזתו ציחור הפסקה וזאת לפני צישראל. ר"ל
קדושת הראשונים צעקות מלח היו מתכוונים
צעקיהם על הגולה. סימנח הש"ת גאולתנו
ופדות נפשו. ועל המעורה. ומעוררתו יה"י
קודש כדליתא בתיקוני זיה"ק סיה"י לדיק ועוז
לו. וזלח מרכיבין קודש צקודש. לקיים כל דבר
בשקיינו כל דבר מלח. צצנו על המלח מנוון
הרצה. שלך חיש נעלו ולחן לרעה. כגון צמלח
ולצ"ס ערונים. וזכרו כל קורות ציתו וזתנו
מנעלים לרעיהם אחיהם חז"ן. וזאת המעורה
צישראל. שהמה רחמנים וגו' חקדי. שאינם
חקים על צחיהם המעוררים.

בהפסוק (ש"א י"ז) ויצט הפלשתי ויראה
את דוד ויצאנו נראה לפרש צדך
נכון ע"ד הגמ"ר צנת (נולד) כי מעיינת צדוד
לא נשכחת צ"י (שום חש"ה) צר מלחמה.
ויתחל הפסקה חז"ל ויצט הפלשתי. והיו מעייין
צדוד. ויראה את דוד ויצאנו. ויראה. חותיות
"חוריה" ר"ל קראה שהחטא של חוריה הוא
ענוה. ולכן ויצאנו מפני שצצר שצנקל יוכל
לנלחו. חזל לא ידע כי דהמעה לא ה"י ראוי
לחורו נעשה (ע"ז ד') חלל לחורות ליחיד
תשובה. שגם חז"ל צעני הש"ת חצינה.

בתהלים (צ"ן) נתת שונחה צלני מעת
דגנס ותירוש רצה צלום יחדי
אשכבה ואישן. כי חתה ד' לצדד לצנח חוש"ב
הפסקה יחזרו על יעל"ה. וזתו נתת
שונחה צלני. שיעל"ה חזר שונח צני בלחתי
כי יק צצר צמלח. ודגנס ותירוש רצה
ואחנס ידעתי כי ספה לחית עפרה כח"ס.
ונחשין חתה גופי. וגם אין נחתי חזן לארץ
חיים חלל צלער גלגול מחילות. וגם ח"י לי
לירא שלא יעשוני מלחם עצודת חלילים (ח"ר)
צכ"ז לא ננעתי ונלדתי מלחמה. כי צך ד'
צנחתי. צללים יחדין אשכבה ואישן עם חזית
צנערת המכפלה. כי חתה ד' לצדד לצנח
חוש"ב. ויסכון שונה ישראל (קצח) צנח צדד
עין יעקב עם חזיתו הקדושים. המלחים
בחרשיס.

בתהלים (כ"ן) פ"ך שלחת צרעה ולשונך
תלמוד מרונה. חש"ב צלחקך תדבר
צן חנק תמן דופי. חלה עשית והחשתי
דמית היות אחי כמון. אוכחך ואערכה

קודש ע"ד הגוי (ונחיות דף כ"ט) שלשה דברים
היו קשים לו למשה עד שהראה לו הקצ"ה
צאצאיו, ואלו הן: נטורה, וראש חודש, וסריס,
דכתיב וזה נעשה הנטורה, ראש חודש דכתיב
החדש הזה לכם, סריס דכתיב וזה לכם
העילה, וע"ז יחזירו השקוקים הנ"ל היטב,
ואחשבה לרעה זאת, ר"ל גני סריס דכתיב
זאת (ד"קא) החיה, והפסיקים נכבדנים טוה
ח"א (ד"קא) לכם, נכבדנים ה"י נרע"ה יודע
לומר גני כל מין ומין טוה הוא לכם, באיורים
ז"ל (חולין דף סנ"ד) וכי נשת רצונו קניגו ח"י,
ל"י בליקטרי ח"י, (פרש רש"י ז"ל קניגו, ל"י
חיות דהקניגו, או בליקטרי, מורה בקשת לחיות
ונכין ח"י בקי בחיות הללו שאין אדם בקי
בהם) ולכן ע"ל הוא צע"ה, ר"ל צוה שכתב
טוה הוא לכם, עד אצוה וחדשי קל, ר"ל
קדוש החודש, ואמר לו הקצ"ה בזה ראש וקדש
וגם הנטורה שעימות צדית הוקדש של הש"י
והראה לו הקצ"ה לנרע"ה ונקודת נטורה של
אש נשונים, אז אצ"ה לאחר חס, ר"ל אצ"ה
שגם מ"י סריס דכתיב אחר קדוש החודש,
וגם אחר נעשה הנטורה, הראה ג"כ חש"ת
לנרע"ה ונקודת לנען דעת להראותם לישראל,
שלא יאכלו וזהם לא יחגלו:

בתראים (ס"ג) אס זכרתך על ילועי,
צאצאיות אהגה צד, כראה לפרש
הפסיק צע"ז טעם בהקדש נ"ש צו"ז אה"ע
(סיון כ"ה) וז"ל, ולינו שכתב הרמזים על
פסיק צכל דכ"ד דעהו, דהיינו מ"י ט"ל כ"ל
וסי"ה וייעדן נפשו כדי שיהי צריא וחזק
לעצרת הבית, יש לו סכר כמ"י שונתענה,
ודברים אלו אסייכת אקרא שוא לכם ומשכינו
קום יכו: דהיינו יש ת"ה מדרגין סינת, נענייהם
יבוסקים צתירה הרצה, ויש ת"ה שישים הרצה,
כדי שיהי להם כח החזק וחיזות לצ לעקוק
צתירה וצאמות יוכל ללמוד צעשה ח"י, נהפזה
נלכ"ר, ובוסק צבתי בעית, וצוודאי ש"יהם יש
להם סכר צוה, ע"כ אחר שוא לכם, דהיינו
צחםם לכם שאתם נלעצרים ונשכ"מים צצוקה,
וקי"ח צצת צללות ונועע"ים שנתם נלעצרים
יישכ"מים צצוקה, ונאחרי צצת צללות ונועע"ים
ס"הם, אז צח"ם, כי כן יתן לידיו סינת,
דהיינו ק"שן הרצה, כדי שיחזיק נוחו צחורה,
ק"שן לו הקצ"ה חלקו צחורה, כנו אוחו שנועע"י

צטיה ונלעצ"ר עלונו, כי הכל חולך אחר
הנחשצת, ונציא הפסוק רא"י ע"ז, הנה נחלת
ד' צנים, דהיינו מ"י שזוכה לצנים הוא סכר
פרי צט"ו, דהיינו שנועע"ין עלונו וכו', עכלה"ק:
וע"ז יתצאר הפסוק הנ"ל, אס זכרתך על
ילועי, כאשר הלכתי צלילת ליטון על ילועי,
וזכרתי שנועע"ם זה אני חולך ליטון כדי
שיחזק נוחי צחורה ציוס, ויהי לי כח החזק
והחיזות לצ לעקוק צחורה, צאצאיות אהגה
צד, הרי זה נחשצ צע"י הקצ"ה כאלו הגיית
צחורה גם צאצאיות, לילה, כי הכל חולך
אחר הנחשצת, וכיחן גם לזה חלקו צוה:

בתהלים (קל"ז) אס אשכחך ירושלים תשכח
ימיני, חננתי צהפסיק הלז דצד
כאה ונחקצב, ע"ד הגוי (שצת קל"ט) חין
ירושלים נפדה חלא צלדקה, ואיחא צו"ר
(ויקרא פ"ד) סני דברים צו"ן חחורה ונלדקה,
שכחנר לזק נללא יונינד, וע"ז אני דורש
הפסיק הנ"ל, אס אשכחך ירושלים, אס צעו"ר
נשכח ירושלים ולא נפדה, טעם, תשכח
ימיני, צו"ל שגם הלדקה נחננו נשכחה,
וימינינו עניי לל חחורה:

במלאכי (גיו"ל) כי אני ד' לא סכיתי
וחסם צני יעקב לא בליחם:
כראה לפרש הפסוק ע"ד שנוצח צס, לצ חרי
צס גדול אחר, שיש צקללות אחרונות שצונסנה
חורה חרע"ו חיצות כוננין רעו"ת, וכנגדן
הזכיר כ"ז פענוס השס חו"י צקללות אחרונות
סג"כ עולה וקפ"ר חרע"ו, ח"ש חכמו צצות
רעו"ת (ד"קא) לדיק, זה חרע"ה אחר קללות
כוננין רעו"ת, אצל מכולם יללנו ד' (ד"קא)
כי אחר כנגדן כ"ז פעמים סס חו"י, שעולה
ג"כ כוננין רעו"ת, עכ"ל, וע"ז יתפרש הפסוק
הנ"ל, כי אני ד' לא סכיתי, ר"ל שהש"ת לא
סינת לבחור צונסנה חורה צקללות אחרונות
סס אחר נשמותיו הקדושים, רק כהצ סס חו"י
לצד, ואחם צני יעקב לא בליחם, כדי שיעלו
כ"ז שנות חו"י כוננין רעו"ת לשמירה, ולא יהי
ח"י צישראל כלי גחורה, וע"ז אפרש ג"כ מ"ש
צס עה"פ (פ' האזינו) ראו עהם כי אני אני
הוא, ואין חלקים עוודי אני אונות ואח"י, עפ"י
דפירש רש"י ל' (פ' וארא) כשהוא אומר אני
ד' אלל חורה, פירש כאמן לשלם סכר, וכשהוא
כאמר אלל עצירה, הפירש אני ד' כאמן ליפרע,
וקשה

וקשה דצטלמא אלל קיצול סבר שפיר כתיב
אני ד' דהוא מדת הרחמים, אבל אלל עונש
דכתיב אני ד', כאמון ליפרע, הוה לי לכתוב
אני חלקים, שהוא מדת הדין, ועבדל דהעונש
נאחר ית' הוא ג"כ מדת הרחמים, כדמיון
האז על צנו שנוכחו להחזירו למוטב, וזשה
ראו עתה כי אני הוא, ר"ל אני ד' שכתב
אלל קיצול סבר, כתיב ג"כ אני ד' אלל עונש
ואין חלקים עמדי, ר"ל ולא כתיב אלל עונש
אני חלקים, רק אני ד', והטעם כי אני חמיה
ואחיה, נחמיה ואני חפלא, שהכל היא צמדת
הרחמים: עכ"ל, וע"ז יתפרש ג"כ הפסוק ה"ל
באופן זה, אני ד' לא שכינתו, ר"ל שלא שכינתו
לכתוב אלל עונש אני חלקים, רק כהנתי אלל
עונש ג"כ אני ד', משום ואחיה צני יעקב לא
לא בליהם, שגם העונש שאני נניח עליכם,
הוא ג"כ למצותכם :

במשלי (ג) אורך ימים צינינה וצמחלה
עושר וכבוד, וכ' צק יסיד חמונה
לכאורה צמקום קים עושר, וודאי יש ג"כ
כבוד, כמו שארז"ל רבי נכבד עשירים ה"י,
ואמרו צקדושין האומר לאשה הרי את נקודת
לי על מנת שאני עשיר, אם צני אדם נכבדין
אותו וחמיה עשירי הרי זו נקודתו, ולפי"ז
כבוד דקרא ניותר הוא, יע"ש תירולה ונראה
לי לייסר ע"ד חז"ל זוטא (פרק א') גדולה
לדקה שהיא מציאה את האדם לחיי עוה"צ,
ואתח צגו, (צילה דף ל"ז) עתירי צנל יורדי
גימורס הן (פירש רש"י"ל שאינן מרחמים
לעשות לדקה) כמלא לפי"ז הא לאו מילתא
דפשיטא היא, שעשירים כבוד ינחלה, וע"ז
יתפרש הפסוק ה"ל צדק נכון, אורך ימים
צינינה, צלם העשיר כותן לדקה צינינה והלדקה
מציאה אותו לחיי עוה"צ, יום שכולו ארוך,
אז צמחלה עושר וכבוד, דהא יש ראי' שהעושר
לא ה"י שומר לצעליו לרעתו, שצמחלה כבוד
וסדר מעשרים אותו :

במשלי (כ"ח) סבר פנים לא טוב, ועל
פת לחם יפגע גצה נראה לפירש
הפסוק ע"ד חגו, (ברכות ואו) כיון שכלך
אדם לצריות, ונשתנות פניו ככרוס, וע"ז יתפרש
הפסוק ה"ל, סבר פנים לא טוב, ר"ל קשה
לתכיר פנים של אדם כזה, ועל פת לחם יפגע
גצה, כיון שכלך אדם זה לצריות, כי אי אפשר

להכירו מאחר כי נשתנית ככרוס, פניה ולכן,
לא יכירו עוד צינינו :

במגלת (קהלת זין) אל תחזיר מה הוה
שהימים הראשונים היו טיבים וחלה
כי לא נחמיה שאלת על זה : טובה חכמה
עם נחלה ויותר לרואי השמש, נראה לחבר
השקוקים צדך נכון כשאקדים חגו, (ברכות
ל"ג) אטו יראה מילתא זערתא הוה אין לגבי
נשה מילתא זערתא היא, ופירשו הנפשיס
אלו שהיו צדורו של נשה היתה היראה חללה
מילתא זערתא, ועני כשהצטו צפניו על מרעיה
ה"י נשפיע להם יראה גדולה ויתירה, וע"ז
יחזירו הפסוקים ה"ל, אל תחזיר מה הוה
שהימים הראשונים היו טיבים וחלה, ר"ל צלם
תאמר מה הוה שחזירות הראשונים היו מקובלים
לקנות מדות טיבות יותר מודותיהם חלה, כי
לא נחמיה שאלת על זה, ר"ל לא תוכל לבטל
זה על מדת היראה, עדיה (חיוב כ"ח) הן
יראת ד' היא חכמה, טובה חכמה, היראה
היא טובה מנצורה (קהלת ע"ה) לנלח עם
היראה את הילתה, ולכן יתא אדם זהיר לקנות
מדת היראה, עם נחלה וגם יהא מוריש היראה
לצניו, כמאמר הכתוב לבו צמים שמוצו לי יראת
ד' אלמדכם, ויותר לרואי השמש, והטעם
שזכו אותן שהיו צדורו של מרעיה ליראה
גדולה ויתירה, הוא מפני שהצטו צפניו של
מרעיה, שפניו היו צפני החמה, ונראה להם
היראה, מפניו של מרעיה, בהשפעה :

בילקוט (פ' תרומה) ויקחו לי תרומה כל
דבר שנאמר צה לי, יש צה צרכה
והילקוט אומר דרשנו, ונראה לדרוש, ע"ד סב
צק, בלי יקר על פסוק ויקחו לי תרומה,
ופירש"י ז"ל : לי לשמי, וכתב הגא' ז"ל, כך
פירשו דהנה עין יפה אחד מלרצעים, עין
צינינים אחד מחנוסים, עין רעה אחד מנשקס,
וא"כ יש כאן כמה צחינות צנסינת הלדקה,
והצדל ציניהם הוא, כי הניתן אחד מלרצעים
צודאי הוא עמיד הנזות לשמה, דהא הצדירה
צידו ליתן אחד מחנוסים, כציניני, רק צוודאי
כיחא לי דליעצד מזה לשמה, והנה מלת "לי"
צינינו, מרצעים, מלת "כל" צנינו, מנשקס,
וא"כ כך הוא הלצת הפסוק, ויקחו לי תרומה,
דהיינו "מרצעים" ואז צודאי הוא לשמי יפה
פירש פירש"י ז"ל עכ"ל, וע"ז יצואר הילקוט
הג"ל

הכ"ל כל דבר שנאמר זה לי יש זה צרכה
דהיינו בשמותן תרומה אחד מארבעים כוונת
"לי" יש זה צרכה לפי ששמה המורה לשמה
בשמותן אחד מארבעים. וזו דלי יקיים זו
עשר צציל שהתעשר, ויהי צרכה באסמיה
ועליו הלכה ירעפו שמו:

במ"ר (פ' לך) ר' יודן ור' חיי ור' חנא
בר חנינא אמרו אברהם צירר גיהנום.
והקציה צירר לו את המלכיות. וה"ל אם לא כי
לורס ונכרים, זה אברהם ור' הקגירס, נלמד
שהקבים הקציה לציריו, והנה נון התינוה
על אלמיה שמדחו מרת המקד יצורר לצני
גיהנום, לדונס שנה צרשפי אה, ואמרתי לייש
צורך נכון ע"ד הגמ', (עירובין פ"ק ב') והלא
הא דכתיב עוררי צעוק הצבא נעין יסיתוהו
הזה דמתייני דנאל דגיהנום חלל שעתא.
וחמי אברהם ומקבל להו ומקיק להו וכו', וזהו
שצירר אלמיה גיהנום, צציל שידע שהקציה
יושיצ אורו צפתחו של גיהנום, ללמד סגוריה
על צניה וזהו צחקו הגדול לא יתן אורם
לרדת לשחת שנידונים קם רשעים, מפני
נעשיהם הרעים:

במ"ר (פ' שמות) וצני ישראל פרו וישראל
וגומי, אלפי שמת יוסף ואחיו חלקיהם
לא נות, אלא וצני ישראל פרו וישראל, ד"ל
כל אחת ואחת ילדה ששה צברק אחד, וכחצו
המפורשים שהמדרש הזה לורח ואומר דרשוני
והוא משובל הצנה, ונראה לי לדרוש ע"ד המ"ר
(פ' ושל) מה הקציה פוקד עקרות, אף
לדיקים פוקדים עקרות, וע"ז יהפך המדרש
הכ"ל צורך נכון, צחם כל אחת ואחת ילדה
ששה צברק אחד, נמאל דכל העקרות נפקדו
צולרים, ואם נות יוסף הלדיק וכל אחיו
האין נפקדו העקרות ע"י לדיקים, ע"ז צא
המדרש כמהרץ, חלקיהם לא נות, וחשיית צענו
את העקרות פקד, כי להרצות את ישראל
סקד:

במ"ר (צפלה) וחמושים עלו צני ישראל,
אין חמושים אלא מזוינים, ואיתא
בירושלמי (פ"ו דשנה) חמושים צחמשה כלי
זיין, ונראה לפרש ע"ד מדרש (תלים קי"ד)
צחבות ארבעה דברים נגאלו ישראל ומלרים,
שלא שמו שום, ולשונם, ולא גילו ומקחורין
שלהם, ולא היו פרוץ צעירות ומדרש לקח

קוצ (שמות ואו) איתא, שלא צעלו את המילה
וע"ז יתצאר הירושלמי צחמה כלי זיין, ר"ל
שלחמו עם היל"ר צחמשה כלי זיין הללו
ובצציל זה זכו ללאת ומלרים, ולקרוע להם
הים, ולחת להם תורת חיים:

בתנחומא (פ' ויגש) ואת יהודה שלח
לפניה למדנו אונתי וצרכין אינתי

על הכר צמולאי שצת, כך שנו רצותיו אין
מציבין על הכר עד שיליתו לאורה, נכון למדו
זה ון הקצ"ה שכלומר וירא חלקים את האור
כי עוצ, ואח"כ ויצדל חלקים צין האור וצין
החושך ע"כ, ובתצ צק' דרש נשה המאמר
הלו הוא פליאה גדולה מאד, והאין תליא
שאלה זו צהפסוק ואת יהודה שלח לפניו וכו',
יע"ס תירולו באריכות, וגם אפי' חלקי
צחקים נ"ש צק' נועם מגדים (פ' ויגש) עת"פ
ואת יהודה שלח וכו', גשנה, וז"ל נראה לפרש
הכתוב צארצנה אופנים, כלם צוררים וכוונים
וזה יראה ראשונה, דהנה הגאולה העתידה
צצ"א, שאנו מנחמים ומלפים, כך יהי סידורה,
כמוצאר צספרי חכמה וציוחד צזוהר חדש,
צתחלה יצא נשיח צין יוסף וירם דגלו ויעשה
מלחמות ויליח ואח"כ יהרג צעוסי, ואח"ז
יצא נשיח צין דוד, דהר גאון ישראל, ויגאליו
גאולה שלימה, וכלאורה צילת נשיח צין יוסף
מה זו עושה, שלא יוגמר גאולה ע"י אף עיקר
הגאולה יצא ע"י, היות כי יתחיל צמלחות
לעשות נקמה צגויס זה יגרום כוצר הלכות
אחר הריגה, שיהגרו האומות מאד צישראל,
על הרוות יד נגדם, וזה יכצוס לצ ישראל
לחשיצה שלימה, ועת לרם הוא ליעקב ומננה
יושעו צמשיח צין דוד וצצן, וזה סירמו
הכתוב ואת יהודה, ר"ל עם הדצר שהוא
הגאולה שיצא לנו ע"י יהודה נשיח צין דוד,
שלא לפניו אל יוסף, נשיח צין יוסף, ולמה זה,
ואמר להורות לפניו קודם שיצא נשיח צין
דוד, גשנה, דהיינו להורות תשובה שלימה
לישראל, לקרצ את לצם לאציו שצצמים, וזהו
גשנה, דהיינה תיקרובהא, כנ"ש צזוסיק לפי
דרכו וידוע לידעי חן ע"ס כנ"ל והצן היעצ
עכלה"ק: ועוד חקדים הגמ'. (סנהדרין דף
ל"ח) צמולאי צצועות צין דוד צא, וכו', ועכ"ז
נראה לי לייש המדרש תנחומא הכ"ל, ואת
יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה,
שהגאולה

צקצק, וללו הן, הסור, סמכרו את הסור, זה יוסף הלדיק צבור שור צעד עשרים כסף, והצור, גם השליכו אותו הצורה למקום נחשים ועקרצים, והנצעה, כמיד נצעה זה שן, ואנרו לאציהם חיה רעה אכלתו צטניה, וההצער וגרמו ע"י המכירה שאשת פוטיפר הצעירה. צו כאש תאור, למען יעשה תועבה :

במשנה (ומכסירין א') כל משקה שקופו לרלון, אעפ"י שתחילתו שלא לרלון הרי זה צבי יתן, כרחה לפרט המשנה בדרך נכון, ע"ד שפירש הגר"א ז"ל המשנה צמק, אבות על ברחק אתה נולד, ע"כ אתה ח"י ע"כ אתה מות, ע"כ אתה עתיד ליתן דין ומשצון וז"ל דהדין הוא בגנאי (צ"ב דף זין) דאם הי' לראשון ג' שדות במזרח, דרום, לפון, וצאמנע יש שדה לשמעון, ועשה ראשון גדר להשדות, ותוצע שמעון יסלם לי חלק ההולאות שהולא לגדר, אין לריך ליתן לו חלק, ויוכל לומר כי לא כיחא לי הגדר, ונאחר סלד המערב פהוח צלח"ה, אך חס צא שמעון ועשה גדר הרצעי למערב, וגילה דעתו דכיחא לי ג' הראשונות ונגלגלין עליו הכל, וחייב לסלם חלק הגדר לראשון, כן הדצר הזה, כי צעת יצא האדם לתת דין ומשצון, הלא יטעון מי צקס זאת מידך לצרוח אוחי, ולולא נצרחתי לא הייתי חוטא, ועל ברחק אני נולד, אך הלא כאשר יחלה האדם, כל אשר לאיש יתן צעד נפשו וירלה לחיות, וצ"כ הוא מות, ח"כ גילה דעתו, שמפץ צחיים ח"כ סוב לריך ליתן דין ומשצון, וז"ש צע"כ אתה נולד, וצ"כ צע"כ אתה מות ונחאי טעונא ע"כ עתה עתיד ליתן דין ומשצון (ודפח"ח : ואיתא (צומ"ר) למה נמשלו ישראל לגפן, מזה גפן צתחילה הוא כרפס צרגל, ואח"כ עולה על שלחן מלכים וכו' וגם שהנע"ה כחצ צספרו ומכך כיון הטוב וכו', והו ציחור המשנה הכ"ל, כל משקה אלו ישראל שנמשלו לגפן, אעפ"י שאין תחילתו לרלון, ר"ל שצע"כ אתה נולד, וא"כ סלקא אדעתן שיש להם טענה שאין לריבין ליתן דין ומשצון, אצל משום שקופו לרלון, כי צע"כ אתה מות, והוא חפץ חיים, הרי זה צבי יתן (דייקא) לתת דין ומשצון צנוא חליפתו, ונאחר שמפץ צחייתו :

צגמי

שהגאולה שלימה תהי' (צצ"א) ע"י נשיח צן דוד שכל משצו יהודה, ילמדנו רצינו אינתי ומצרכין על הכר צמואלאי קצת, ר"ל כשתהי' עריכת כר לצן ישי קיצא צמואלאי שציעית, ויסיניעפר יקינו לתחא"מ, אינתי הם ומצרכים להשיית צרוך נוחי מותים, כך שנו רצותינו אין ומצרכין על הכר עד שיאורו לאורו, היינו כר ד' נשמת אדם, ויתקיים צהם נקרא שכתוב (תהלים לוא"ו). כי ענוך מקור חיים צאורך כרחה אור ויאר פניו אחנו סלה, ע"י אורו של משיח, אז תצרך כל גוי וגוי, להשיית שהשיצ אותה לתחי' :

במס' (אבות פרק צ) הוא היה אומר אין צור ירא חטא, ולא עם הארץ חסיד ולא הצי"טן למד ולא הקפדן ונלמד, ולא כל המרצה צסחורה ומחכים, וצנוקס שאין אנשים השחדל להיות איש, כרחה לדרוש המשנה צקוצ טעם על יוסף הלדיק, והו פירוץ המשנה, אין ציר ירא חטא, שהסצטים לא היו רשאים להסליך הצורה את אחיהם יוסף הלדיק שאמר את חלקים אבי ירא, ולא עם הארץ חסיד, וגם לא היה להם לומר את אחיהם שהי' ראש לחקידים (צומ"ר נגלת אסתר) לצס הארץ אלו אנשים מדינים צעד עשרים כסף נחאי טעמא, ולא הצי"טן למד, ונאחר שידעו כי אציהם יעאע"ה נקסר לו כל תורתו שלמד צצית המדרש של סם ועצר, ואלמולי הי' צייסן לא הי' יוכל לקצב מנונו תורתו, ולא הקפדן ונלמד, ולא האמר טעמא הי' אציו קפדן, ותלמודו לא נחקיימה ציד צנו, הא אמרו צמדרש לקח טוב (צראשית ל"א) קפדנותן של אבות, ולא עכוותנותן של צבים, נמלא שלמדו אציו, המוה"ק צענוה יתירה, ולא כל המרצה צסחורה ומחכים ולכן הי' להם לדעת שהלמוד תורה לשונה כהנין מומנו עלה והוסי' שהרי פרעה לא מלא צין הסוחרים כנעני ארץ מלרים חכם, וצנוקס שאין אנשים השחדל להיות איש, כאשר אמר לו יוסף הלדיק ועתה ירא פרעה, וישתדל למלא איש צצון וחכם, השיצ לו פרעה אין צצון וחכם כמודך : כי חכונה חלקים קננה צקרבך, ואגב אפרס המשנה (צ"ק פרק א') ארצעה אצות כ"יקין), הסור, והצור, והנצעה וההצער, ר"ל שהסצטים כשהציאו ארצעה מיני פורעניות לישראל (סנה) זה יעאע"ה, היו האצות נלעערים

בגמ' (ע"ז דף י"ז) אונרו עליו על ר"ח צן דורדי" שלל הניח זונה וכו', הלך וישב צין שני הרים וגבעות, אונר הרים וגבעות צקשו עליו רחמים, וכו', ולריך ציחור למה ציקש דווקא ונהרים וגבעות שיצקשו עליו רחמים, וכראה לבאר עד"ה (ירמיהו צ"ג) כי על כל גבעה גבוהה וכו' את לועה זונה, ואיתא בגמ' (יומא דף פ"א) ה"כ דמי דעל תשובה וכו' צלותו ונקום, וזהו שקרא להרים וגבעות, אלו ונקוונות שעבר קם עצירה, שיצקשו עליו רחמים וקיים צנפשו הפי, "כל העובר על הפקודים" (פ' תשא) העובר נטי, "הרים וגבעות" צקשו "עלי רחמים, שעבר על פקודי אורייתא, והנה יחפשו עליו זכותא, כשיצקשו עליו רחמים צלותא:

בגמ' (נחילה דף כ"ז) שאל רבי את רבי יהושע בן קרחה צונה הארכת ימים אל קלח צחיי, אל רבי תורה היא וללמוד שני לריך, אל ויימי לא נסתכלתי צללס דמות אדם רשע וכו': ציחתי הווינרא הלז עד סב, צק' זרע צרך (פ' ויחי) פירוש על שאלת ר' עקיבא לר' נחמיה צן הקנה צנה הארכת ימים, ר"ל למה לא נתפסת על עון הדור, כי לדיק נתפס צעון הדור, יעו"ס תירולו, ואיתא בגמ' (יומא דף פ"א) גדולה תשובה שצציל יחיד שעשה תשובה וחלין לכל העולם כולה, וע"ז יתפרש הגמ' ה"ל צדרך נכון, דגם כאן היתה שאלת רבי צונה הארכת ימים, הנה לדיק נתפס צעון הדור, ע"ז השיב לו ר' יהושע צן קרחה ויימי לא נסתכלתי צללס דמות אדם רשע, ואחא אל תחנה האריך יכולתי להזהר צזה, כי ויימי עשיתי תשובה, וצציל יחיד שעשה תשובה, וחלין לכל העולם כולה, וא"כ מעולם לא הי' רשע לנגדי, כי חטאתו חכופה, צציל תשובה שעשיתי, וונוילא צעון הדור לא נתפסתי:

בגמ' (צרכות דף כ"א) אונר ריב"ל גי דצרים קח לי ונה"ו אל תטול הלוך שחרית ויד השמש ותלצם, אל תטיל ידך ונמי שלל כעל ידי, ואל תעמוד לפני הכסים צשעה שחזרות ונן הנה, ופני שאני מרקד וצא לפניהן וחרצי צידו ויש לי רשות למצל וכו', ויש לתמוה על דברי ונה"ו אשר רחם לו זרה וזהו למה את נפש הצריות לקחתה, האריך

יחזיר לחסרות הללו להחלל ונמו, ונראה לי לייסצ צעוצ טעם עד שמוצא צק' חנוכה התורה (פ' תשא) צסס חגאון רשכנה"ג ונה"ר העטיל ז"ל, עה"פ, נכתב חלקים הוא חרות על הלוות, אל תקרא חרות אלא חירות ונמלאך המות, ותמוה, ויש לבאר על פי מה דאיתא צספרי הנוקוצלים ופני נה כתיב וידצר חלקים, ולא נאמר וידצר ד', דהוא ודה הרחמים, אלא נוסוס דכתיב צעשרת הדצרו, ק"ח אלפי"ן כונוין חיי"ס כונואר צצית יוסק ח"ח צהלכות ראש הסנה, וזה דה"י קשה לצותינו ז"ל דכתיב נכתב חלקים חרות על הלוות, ודוע לא כתיב וידצר ד' ומהרן דלכך נכתב צאלף להשלים לונוין חיי"ס, נוסוס הכי נכתב הסס חלקים דאית צ"י אל"ף, להשלים לונוין חיי"ס, דאל תקרא חרות אלא חירות ונה"ו, ח"כ חף דכתיב חלקים, וכל נקוס החקד גנוז צתוכו צהסתר, וזהו שאמר חכמי ד' חלקיך וגו', היינו ד' שהו רחמים הוא חלקיך, רק דהסתר גנוז צתוכו צהסתר, עכ"ל ודפחה"י וע"ז יתבאר הגמ' ה"ל, אונר ריב"ל, ר"ל שאונר קונה"ו התחלל לפניו ואונר לו ק"ח (ד"קא) לי, שצציל זה נכתב צעשרת הדצרות ק"ח אלפי"ן כונוין חיי"ס, כדי שיה"י להם להצרות חירות ונומי, גר צעדי ולא אלא למצלס, ואלמלא לא נכתב צעשרת הדצרות ק"ח אלפי"ן, הי' לי צטלסה דצרים הללו חרצי צידי וזה"י לי רשות אוחס למצל, ולהניד הצריות ונמצל:

בגמ' קנהדרין (דף ק"ג) אונר רבי שונעון צן לקיש ונאי דכתיב (איוב ל"ח) ויננע נרשעים אורס וזרוע רמה תשנה, ופני נה עין סל רשעים תלוי, (פירש רש"י"ל שאינה כחוצה צשיטת אומיות הציצה, אלא תלוי היא לנעלה) כראה לפרש עד שמוצא צק' טעם ונגדים (פ' מנורע) צסס הארי"ל עה"פ והנה כרפא נגע הרעת ונן, הלווע, דהקדוק גלוי, דהול"ל והנה כרפא הלווע ונגע, הלווע, והענין הוא דעפ"י העצב הלווע צא ונחצורה הורה השמורה, והרפואה לזה ונהעצב, לשצת צהתחצרות צני אדם וצקוד, ונשחקים ויעללו, והתורה הקדושה למה צדד יצב, לענן הרהות כי חין הדצר ונלד העצב, רק צהסגחה, פרעית, ונחטת גורס, ואס יסוצ צתשובה, וצב וקפא לו

לו גם צבצבו צדד, והיו כיוונת הנוקלה, וילא הכהן אל נוחן למחנה, כי שם נשכחו של הנוטרע שלידון צבילות, והטעם כי נוחן זה וראה הכהן והנה נרפא נגע הרעית, אינו וכן הטבע אלף וכן הרע, נעשו דמקוהו ומצאו יקצוהו, עכ"ד פה קדוש תאריז"ל, ואיחא צק' שם אפרים, פירוש עה"פ וראה הכהן אחרי הבצק את הנגע, והנה לא הפך הנגע את עינו, עפ"י צפחה"ק דאם נטהר הנגע, נעשה נאותיות נג"ע ע"י ואת ע"י שיה' צקוף התיבה נעשה אח"כ תחילה, וז"ל וראה הכהן והנה לא הפך הנגע את עינו, ר"ל דעדין לא נהפך העין וקופו לראש, קיה"י ונג"ע עכ"ל אז נראה הוא, וע"י יתפרש הגוף הכ"ל נופני וזה ע"י של רשעים תלוי לנעלה, ר"ל העין של הנגע והרשע שכלקה צבצב רשעו צלרעת תלוי בתשובה לנעלה כדי שיה' עין (דייקא) ד' אל ירחיץ לנחלים לחסדו וזאם יסב נוחתתו לנעלה בתשובה ושב ורפא לו, ויהפך ננג"ע לע"ג, וימס הנגע כנפני אש הדונה, וע"י יונן ג"כ הא דכתיב וצני קרח "צני הטענה" ר"ל הענין של הפיכת נג"ע לענג, דהא קרח ה"י נוספר לה"ר, וארז"ל (ערכין ע"א) כל הנוספר לה"ר נגעין צאין עליה, וא"כ לפי שלא צאו עליו נגעין כדי לנקותו אם יחזור בתשובה, ויהפך אלכו נגע לענג, קצר שהוא כילול, אבל טעה בזה, לפי שהוא עשה נריצה עם רצו, וכל העושה נריצה עם רצו, כאלו עשה נריצה עם שכניה, (סנהדרין קי"ד) לכן לא נידן בנגע, רק ירד שאלה ברגע:

בגמ' (במזבח דף י"ח) העדים שאמרו בתצ ידיו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פקולי עדות היינו הרין אלו נאונים, ואם יש עדים שהוא כתב ידם, או שה"י כתב ידם יולא נעקום אחר אינן נאונים, פירשתי הנוסחה צדק דרוש, העדים שאמרו כתב ידיו הוא זה, ר"ל העדים אלו ישראל ע"ד שלשה נעידין זה על זה הקצ"ה, שבת וישראל, צבואם ליהן דין וחשבון ורואים להטעק נפשם צטענות ואוונרים כי אמת כתב ידיו הוא זה ע"ד הנוסחה (צונק' אבות) והיד כותבת, אבל אנוסים היינו שנחמת אונס עשינו העצרות צבצב קטנים היינו ע"ה (עוצד' א') קטן נתחך

צגיים צזוי אמה ונאור, כי היינו כצושים צגולה, פקולי עדות היינו, ואויציו צנפס שמונו רועי צקר, וסחם רועה פקול לעדות (צ"מ דף ה') הרי אלו נאונים, ואם יש עדים שהוא כתב ידם, ע"ד הגמ', (ר"ה דף י"א) אצני וקורות ציתו של אדם נעידין צי, והעידו שכתב ידם של העצרות לא עשו נחמת אונס, רק נחמת תאוה, או שה"י כתב ידם יולא נעקום אחר, (דייקא) ר"ל שפגמו צחטא של ע"י אינן נאונים, באוונרים ז"ל (סנהדרין דף ע"ד) נונו וגו' כל עצרות יעצור ואל ידרג חן נע"י ידרג ואל יעצור, ח"כ ה"י להם נפסם למקרה, ולא לעצור עצרה חנוורה:

בגמ' (צרכות דף ק"ד) כל הדומק את השעה, שעה דומקה, וכל הנדחה מפני השעה, שעה עוונדת לו, נראה לפרש ע"י, הגמ', (מענית דף כ"ז) חילפא ור' יוחנן הו' גרסי באורייתא, דמיקא להו וולתא טובא, וכו' דאיכא צהו חד דקיימא ל"י שעתא, וזהו שה"י נדחה נופני השעה (דייקא) באוונרים ז"ל (מענית דף כ"ה) אפשר נושם דאחילד צשענא (דייקא) דנונני וצבצב שלא ה"י, דומק את השעה קיימא ל"י שעתא שה"י נקיים נעוני את התורה, זכה לקיימה נעושר תדירא:

בגמ' (מענית דף צ') שלש מפתחות צידו של הקצ"ה נפתח של גשמים, של חיה, ושל תחיית המתים, ונראה לי כי שלש אלה מרוונים היטב צדצרי חכ"ל (גמ' דף ק"י) מילי לא ניווקרין לשליה, והוא כי תיבתויל"י נוערין קון "יורה, לידה, ימיו "נותיך (ישע"י כ"ו) וזהו שלא ניווקרין לשליה אלו שלש מפתחות, רק הם צידו של אלקי הרוחות:

בגמ' (צרכות דף ואו) לעולם ירון אדם לדבר הלכה אפילו צצנה שאלוור אחרי ילכו באר"י ישאג וגו' ואיחא צק' סמיכות חכמים צסס הק', נעשה חייא שהקשה איך נשוע מהדין קרא דאפילו צצנה נותרי, דילנא צחיל מיידי, ודומק עלונו לתרץ, יעו"ש, וכתיב ע"י צעהנמ"ח סמיכות חכמים הכ"ל דללא קשה מיידי, דהרי צללו הכי אינו נשוע דמלוא לרון דילנא וולתא ילכו פירוש עקב צלד גדול, ולכך לומר שהלימוד הוא נודכתיב באר"י ישאג, ופירוש הפסוק הוא, אחרי ד' ילכו שחלך אחרי ד', היינו לדבר מלוא, באר"י ישאג פירוש כאלו אר"י

אמר הקצ"ה לישראל היו נוסקים ית"ר קיועא וכו' וע"ז נראה לפרש הפסוק (פי' תשא) ובחרושה אכן למלאת ובחרושה ע"ז לעשות צבא מלחמה, וזהו ובחרושה אכן למלאת. כאשר יחרוש ילד הרע הנקרא אכן עליך רעה, ויקיטך למלאת ראויה ובחרושה ע"ז, אז עלה יעולה לך שהמים מחשבותיך צען החיים, זו החוה"ק, כאומרים ז"ל בראשי ית"ר בראשי תורה מצלין (קידושין דף לנדר) לעשות צבא מלחמה, כמ"ס צגוני (ע"ז י"ט) כל העוסק בתורה נכסיו מלליחין לו, ולא עוד כשתעשה כל מלחמה, תה"ך לך הללחה:

במ"ד (שה"ט) למה נמשלו ישראל לזית וזה זית אינו מוליד שמנו אלא על ידי בתישה, כך ישראל אין חורין לעשות אלא ע"י יסורין, ואיתא צגוני, (חולין דף קל"א) לא תפאר אחרריך, לא תטול תפארתו ונומו, וע"ז נראה לי לפרש בדרך נכון הפסוק (פ' תלוא) כי תחצוט זיתך לא תפאר אחרריך לגר וליתום ולאלמנה יהיו, וזהו פירוש הפסוק כי תחצוט זיתך, שישראל נצקשים ונחש"ת כאשר תחפון להלקות היו את ישראל שנמשלו לזית זיקורין, לא תפאר אחרריך, לא תטול תפארתו ונומו אלו נדיקים תפארת ישראל, כדי שיוכלו להתפלל לפניך צעד ישראל, לגר וליתום ולאלמנה יהיו, כי צאם יה"י היו הנדיקים נחפשים צעון הדור, אז יגלו ישראל ויהיו גרים בארץ לא להם, וצניהם יהיו יתומים ואמותם אלמנות, ונפני שיחקרון והנדיקים תחיותם:

בגמ' (פסחים דף נ"ן) רצא רמי כתיב כי גדול עד שמים חסדך וכתיב כי גדול מעל שמים חסדך, תא כי"ל כאן צעושין לשמה, וכאן צעושין שלא לשמה, וכדצ"ר יהודה דאמר רב יהודה אומר רב לעולם יעסוק אדם בתורה וצוואת אבי"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה זא לשמה וע"ז נראה לחצר הפסוקים (תהלים כ"ז) כי גדול עד שמים חסדך וגומי, רומה על שמים אלקים, על כל הארץ כבודך, וזהו שהתפלל דהנע"ה כי כי גדול עד שמים חסדך, ר"ל זו התורה שאדם עוסק שלא לשמה, והיא מגיעה רק עד שמים, רומה על שמים אלקים, תרומם ותעלה אותה מעל השמים, היינו צ"ן התורה שהיו עוסקין בה לשמה על כל הארץ כבודך כדי שגם אלה שעסקו שלא לשמה כבוד יחללו, ולעתיד בתורה לשמה יעמולו.

משה רוב בראפמאן

א"ר ישאג אחרריך, ואז צודאי תלך צמורה. כי א"ר שאג נ"י לא ירא, כמו כן תלך לדצר מלוא, ודצר זה נותר אפילו בשבת כדקיימא לן נ"י ש"י נרדף נח"י רעה ונ"ן הלסטים נותר לחלל את השבת כמו שאר פקוח נפש שדומה את השבת עכ"ל, וגם א"ר אענה חלקי בהקדש הנזיר (פי' יתרו) בית הנוקדש נקרא א"ר, שנאמר הוי אריאל אריאל, וגומי, נצובדנלר נקרא א"ר שנאמר עלה ארי נסובכו והמריצ את צהנ"ק וכו', ואמרו ז"ל צגוני, (שבת דף ק"ט) לא חרצה ירושלים אלא צעזיל שחללו את השבת, וזהו שרלו לדצר עצירה בשבת, ולא רלו לדצר הלכה בשבת כדי לקיים אגרא דפרקא ריהטא, וע"ז נציא הגומי, מפיר ראי' מהפסוק אחרי ד' ילכו באר"י ישאג, שירון אדם לדצר הלכה אפילו בשבת, שהרי צעזיל שלא רלו לדצר הלכה בשבת רק חללו אותה, באר"י ישאג, גרמו ששאגו לורריך בקרב מועדיך זה נצובדנלר הרשע הנושגל לאר"י שהמריצ את צהנ"ק, ונתקיים צה"ם צעוה"ר נציאת ירמיהו על כן הכס א"ר ניער ר"ל זה נצובדנלר שנושגל לאר"י הכס, ניער עד"ה יער הלצנוק, ואין לצנון אלא בית הנוקדש (גיטין נו"א) והכה את צהנ"ק רסיקים, והשליך את ישראל צאחת הפחמים:

בגמ' (צ"ו דף ע"א) אדם קורא לחצירו רשע יורד עמו עד לחייו, וכתבו שם בתוס', כתוב בתשובות הגאונים צ"ס ר' לודק גאון, יורד עמו לחייו רשאי לשרוף שליש תצוהו, ותינוה גדול ונניין לו זה, עכ"ל התוס', ונראה לי ליישב בהקדש הגומי (קוטה דף י"א) כל השורף תצוהו של חצירו אינו מניח צן ליורשו, וזהו ציחור התוס', הכ"ל, אדם קורא לחצירו רשע, ונ"ן השתם מתכוין שיונוה ערירי, צלא צנים, כי נרשעים ילא רשע, נמשל אומר וזה ילדה חיפשותא קרולי צישי ונינה (נ"ר) שה"ס פ"א) נשום הכי רשאי לשרוף שליש תצוהו ע"ד הגומי, (קידושין דף לנדר) שלשה שותפין צאדם, ר"ל רשאי לחצירו לשרוף שליש זרע תצוהו, היינו דלא ליקנו ל"י צכי ליורשו, והשורף הלזה אין לו לחוש שיונוה ערירי, דהא חצירו קללהו קללת חנם, וקללת חנם לא תצוה ולא תחול על ראשו, ויניח צן ליורשו:

בילקוט (יחזקאל י"א) והקירותי לצ האזן,